

Ebu Abdurrahman en-Nesai

DANI I NOĆI
S RESULULLAHOM

صلى الله
عليه وسلم

GRABUS

Ebu Abdurrahman en-Nesai

Dani i noći

S RESULULLAHOM

صلى الله
عليه وسلم

SARAJEVO, 2013.

PREDGOVOR DJELU

AMELUL-JEVMI VEL-LEJLA

EBU ABDURRAHMANA AHMEDA IBN ŠUAJBA IBN ALIJA EN- NESAIJA

Djelo *Amelul-jevmi vel-lejla* Ebu Abdurrahmana Ahmeda ibn Šuajba ibn Alija en-Nesaija smatra se jednim od najznačajnijih izvora za saznavanje dova i ostalih vrsta zikra koje je Božiji Poslanik, s.a.v.s., učio u različitim prilikama.

O zikru, koji je Božiji Poslanik, s.a.v.s., svakodnevno učio napisan je veliki broj djela. Ona se mogu podijeliti na osnovna, u kojima se hadisi navode zajedno s nizovima prenosilaca sve do Muhammeda, s.a.v.s., i sekundarna djela, koja su nastala na temelju osnovnih djela.

Samo pod naslovom *Amelul-jevmi vel-lejla* imamo nekoliko referentnih osnovnih djela, kao što je ovo djelo Ahmeda ibn Šuajba en-Nesaija (u. 303/915), zatim njegovog učenika Ahmeda ibn Muhammeda, poznatijeg kao Ibnus-Sunni (u. 364/974) i djelo Ebu Nuajma el-Asbehanija (u. 430/1038). Među sekundarnim djelima koja su nastala na temelju osnovnih najpoznatija su djela Abdulazima ibn Abdulkavijja el-Munzirija (u. 656/1258), Ibn Hadžera el-Askalanija (u. 852/1448), Dželaluddina es-Sujutija (u. 911/1505) i dr.

En-Nesai spada u red najmeritornijih hadiskih autoriteta. Njegova hadiska zbirka *Sunen* ubraja se u šest temeljnih hadiskih zbirki, koje su kao takve stoljećima poznate. Osim *Sunena*, također, je napisao djela: *Kitabul-kuna*, *Kitabud-duafa vel-metrukin*, *Et-Temjiz*, *El-Džerh vet-ta'dil*, *Kitabut-tabekat*, *Tefsirul-Kur'anil-kerim*, *Fedailul-Kur'anil-kerim*, *Menasikul-hadždž*, *Hasaisu Alij* i dr.

Posebno se bavio i visoke rezultate postigao u hadiskoj disciplini o kritici prenosilaca (*Ilmul-džerh vet-ta'dil*). Njegova ocjena prenosilaca je izuzetno cijenjena, čak više i od ocjena El-Buharija i Muslima, jer su njegovi kriteriji bili strožiji i precizniji. S istim uspjehom bavio se i znanošću o skrivenim mahanama u Hadisu, tako da je proglašen imamom u ovoj hadiskoj disciplini. Nakon smrti El-Buharija i Muslima važio je za najvećeg hadiskog autoriteta svoga vremena.

Za razliku od drugih islamskih znanstvenika koji su bili poznati po skromnosti i suzdržanosti od ovoga svijeta, En-Nesai je imao sasvim drukčiji pristup životu. Njegov životni moto je bio kur'anski ajet: **„Ko je zabranio Allahove ukrase, koje je On za robove Svoje stvorio, i ukusna jela?”** Reci: **„Ona su za vjernike na ovome svijetu, a na onome svijetu su samo za njih”** (El-E'raf, 32.). Kažu da je imao četiri žene, da je uvijek izgledao svježe i odmorno, da se volio lijepo obući, da je pio sok od grožđica, a od hrane posebno mu je bila draga piletina. S druge strane, bez obzira na visoke položaje koje je zauzimao, kao što je kadiluk Homsa i Kaira, imao je razumijevanja za siromašne i gladne i između ostalog, i zbog toga što je postio Davudov, a.s., post (postio je svakog drugog dana).

En-Nesaijevo djelo *Amelul-jevmi vel-lejla* jeste strukturalno najbolje urađeno i najobimnije njegovo dijelo s obzirom na broj uvrštenih hadisa. Naslovljeno je s *Amelul-jevmi vel-lejla (Svakodnevna aktivnost)* kako bi se njegov sadržaj prakticirao svakodnevno i ustrajno kroz cijeli život, jer samo oni dani koji su kvalitetno popunjeni mogu se smatrati životom.

Svoje djelo započeo je hadisima o zikru nakon buđenja, nakon čega je naveo hadise o onome šta treba učiti pred spavanje. Nakon ovih tema koje vremenski ograničavaju dove i zikrove koje će navoditi u svome djelu, En-Nesai nastavlja sa svim životnim situacijama i okolnostima u kojima se našao Božiji Poslanik, s.a.v.s., i u kojima se obraćao svome Gospodaru, a te su njegove riječi do nas prenesene vjerodostojnim predanjem (šta je učio u namazu

i nakon njegovog završetka, prije započinjanja posta i pred sam iftar, šta je učio prije bitaka, a šta u njima, koje je riječi izgovarao na džamijskim vratima, a koje prilikom uzimanja abdesta, šta je govorio prilikom kupoprodaje, na koji način je činio dovu za bolesnu osobu, kojim riječima je izražavao svoju bol i tugu, šta je govorio kada bi ga snašlo iskušenje, kako bi reagirao kada bi vidio prijatelja.... itd.). Djelo je završio isticanjem nagrade onome koji izriče riječi: „Nema boga osim Allaha”, što je iskaz koji pravi razliku između smislenog i besmislenog ovosvjetskog života i vječne sreće i nesreće na budućem svijetu. Na ovaj način autor govori o značaju uspješnog završavanja naših svakodnevnih poslova, a naročito o završetku ovosvjetskog života. Uspjeh tog završetka uvelike ovisi o izgovaranju i življenju riječi: „Nema boga osim Allaha!”

Iznošenjem ovih detalja autor nam vrlo slikovito dočarava i rekonstruira osobni, porodični i društveni život Božijeg Poslanika, s.a.v.s. Na ovaj način En-Nesai nam pokazuje kako je Poslanik, s.a.v.s., razumijevao život, kako se hvatao u koštac s realnim problemima i potrebama porodice, džemata i društva u cjelini, kako je uspijevao mijenjati sve oko sebe, navike, prohtjeve, ambicije i narav pojedinaca i životno usmjerenje zajednice, a sam ostao jednostavan, skroman i stidljiv, kao i na početku poslanja.

Po mišljenju nekih islamskih znanstvenika, djelo *Amelul-jevmi vel-lejla* dio je En-Nesaijeve najpoznatije hadiske zbirke *Sunena*, što dovoljno govori o kriterijima za odabir hadisa i vjerodostojnosti cijele zbirke. Ipak, mišljenje većine islamskih istraživača jeste to da je ovo zasebno djelo, koje po stupnju vjerodostojnosti navedenih hadisa, strukturi njihovog navođenja i sl. samo korespondira s njegovom najznačajnijom hadiskom zbirkom. Nastojao je u svoje djelo uvrstiti sve vjerodostojne hadise koji se odnose na dove i različite vrste zikra koje je Poslanik, s.a.v.s., učio. Smatra se prvim djelom koje pod ovim naslovom govori o dovama i zikru Božijeg Poslanika, s.a.v.s. Za sve navedene hadise En-Nesai izrijekom, kroz sintagme na početku predanja, naglašava da ih je izravno čuo od svojih učitelja.

Budući da se veliki broj hadisa ponavljao u okviru jednog poglavlja ili na više različitih mjesta, a što je u vrijeme sačinjavanja ovog djela imalo za cilj da podigne stupanj vjerodostojnosti predanja, pa i djela u cijelosti, a što je danas irelevantno zbog općepoznate pozicije koje zauzimaju En-Nesai i njegova djela, odlučili smo se za ispuštanje ponavljanih hadisa.

Također je u prijevodu hadisa ispušten cijeli niz prenosilaca izuzev ashaba koji prenosi određeni hadis, jer za savremenog čitaoca sened nema onu važnost koju je imao u prvim stoljećima islama. Ipak, u arapskom tekstu niz prenosilaca je zadržan da bi u navođenju hadisa bili što bliži originalnoj En-Nesaijevoj zbirci te kao izraz poštovanja prema svim tim prenosiocima za trud koji su uložili u prenošenje hadisa.

Napominjemo cijenjene čitaoce da je redaktor ovog djela dr. Faruk Hamada kod izdavanja koristio tri različita rukopisa koje je označio slovima: ا , ب , ج. Rukopis s oznakom ا nalazi se u Kraljevskom trezoru u Rabatu pod br. 5.952 i on čini osnovni tekst. U slučajevima kada nije mogao odgonetnuti tekst prvog rukopisa ili je na druge načine bio nedostatan koristio je drugi rukopis pod oznakom ب , koji se nalazi u istom trezoru pod br. 9.067. Kad je bilo neophodno, koristio je i treći rukopis koji je označio slovom ج . Ovaj rukopis danas se nalazi u Biblioteci Murat Buhari u Istanbulu pod br. 72.

Vrijedi naglasiti da je u okviru prijevoda hadisa na bosanski jezik ponuđena transkripcija arapskog teksta dova kako bi se olakšalo njihovo učenje i onima koji ne poznaju arapski jezik. Ipak, naglašavamo da je arapski tekst moguće potpuno pravilno pročitati jedino kroz arapsku grafiju te koristimo i ovu priliku da potaknemo muslimane da nauče arapski jezik bar toliko da mogu učiti Kur'an i druge vjerske tekstove u njihovom originalnom obliku.

Djelo *Amelul-jevmi vel-lejla* ima za cilj da nas informira o svakodnevnom ponašanju Božijeg Poslanika, s.a.v.s., ali, što je daleko bitnije, da nas učenjem dova i zikra u svim stanjima i situacijama, kada smo zdravi i bolesni, kod

kuće i na putovanju, sami i u društvu, zauzeti obavezama i u vrijeme odmora, formira i izgrađuje, prije svega, u duhovnom i moralnom smislu.

Ipak treba se prisjetiti da dove nisu samo puke riječi, koje izlaze iz usta, bez obzira na to koliko su skladno sročene, pogotovo ne one koje su nam nerazumljive i ne odražavaju naše misli, osjećanja i htijenja, nego su dove vrući uzdasi nad našim stanjem, pomiješani s vrelim suzama prolivenim zbog doživljenih nepravdi i ustreptalom dušom koja se uzda samo u dragoga Boga znajući da je jedino On nikada nije ostavio u bezizlaznoj situaciji. Dova je oslonac, kada svi oslonci oslabe, dova je put ka Utočištu, kad nas svi iznevjere.

Uz dovu se čovjek nikada ne osjeća slabim, usamljenim i očajnim, jer mu dova pruža psihičku stabilnost, samopouzdanje i odlučnost. Uz dovu nema nerješivih problema i nesavladivih prepreka. Dova osvjetljava i najmračnije životne puteve i daje nadu i najvećim paćenicima.

Prema tome, dova je put koji, kroz tihi razgovor, čovjeka, ograničenih duhovnih, moralnih, psihičkih, intelektualnih i tjelesnih potencijala dovodi do Allaha, dž.š., našeg Gospodara, neograničenih potencijala. A onda ga Allah, dž.š., zavisno od njegove čistote, iskrenosti, predanosti, istrajnosti i odlučnosti ojačava u svim ovim dimenzijama, a u slučaju da izazovi i zahtjevi života prevladaju i maksimalno angažirani ljudski potencijal, Allah, dž.š., izravno intervenira. Zato je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao: "*Dova je srčika ibadeta!*" (Et-Tirmizi)

Iskreno se nadam da ćemo navedene dove svakodnevno učiti i da će one prožimati naše biće, te na taj način usmjeravati naše misli, jačati volju, dinamizirati aktivnosti, snažiti međusobne veze među braćom i sestrama i vraćati izgubljeno povjerenje, te tako graditi potpune ličnosti, sretne porodice i zdravo društvo.

Doc. dr. Zuhdija Hasanović

JUTARNJI I VEČERNJI ZIKR

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبَدَى عَنْ أَبِيهِ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَصْبَحَ قَالَ: أَصْبَحْنَا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ وَكَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ وَدِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمِلَّةِ أَبِيْنَا إِبْرَاهِيمَ خَلِيفًا مُسْلِمًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ.

1. Abdurrahman b. Ebza, radijallahu anhu, pripovijedao je: "Kad bi osvannuo, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio bi sljedeće: 'ASBAHNA ALA FITRETIL-ISLAMI VE KELIMETIL-IHLASI VE DINI NEBIJJINA MUHAMMEDIN, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, VE MILLETI EBINA IBRAHIME HANIFEN MUSLIMEN VE MA ENE MINEL-MUŠRIKIN' (*Jutro dočekamo na čistoti islama, riječima tevhida, u vjeri našeg vjerovjesnika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, kao sljedbenici našeg vjerovjesnika Ibrahima, koji je bio pravovjerni musliman, i ja nisam mnogobožac*)."¹

أَخْبَرَنَا أَبُو الْأَشْعَثِ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي عَقِيلٍ عَنْ سَابِقِ بْنِ نَاجِيَةَ عَنْ أَبِي سَلَامٍ أَنَّهُ كَانَ فِي مَسْجِدِ حِمَصَ فَمَرَّ رَجُلٌ فَقُمْتُ إِلَيْهِ فَقُلْتُ حَدِيثِي حَدِيثًا سَمِعْتَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ تَدَاوِلْهُ الرِّجَالُ بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ. قَالَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَقُولُ مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يَقُولُ حِينَ يُصْبِحُ ثَلَاثًا وَحِينَ يُمَسِي رَضِيْتُ بِاللَّهِ

1 Ahmed, 3/406, Ed-Darimi (2691) i Ibnus-Sunni (23).

رَبًّا وَبِالإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيًّا إِلَّا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُرْضِيَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

2. Neki je ashab govorio: “Došao sam Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, a on govori: *Allahovo je pravo da na Sudnjem danu učini zadovoljnim svakog muslimana koji tri puta ujutro i navečer izgovori: RADITU BILLAHI RABBEN VE BIL-ISLAMI DINEN VE BI MUHAMMEDIN, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, NE-BIJJEN*’ (*Zadovoljan sam Allahom gospodarom, islamom vjerom, a Muhammedom, sallallahu alejhi ve sellem, vjerovjesnikom*).”²

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَلِيمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْحَبَابِ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ شُرَيْحٍ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو هَانِي عَنِ أَبِي عَلِيٍّ، التَّحِيْبِيُّ ” أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَسُولًا وَجَبَّتْ لَهُ الْجَنَّةُ قَالَ فَفَرِحْتُ بِذَلِكَ وَسُرِرْتُ بِهِ.

3. Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, kaže da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Obavezan je Džennet onome ko izgovori: RADITU BILLAHI RABBEN VE BIL-ISLAMI DINEN VE BI MUHAMMEDIN, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, RESULEN* (*Zadovoljan sam Allahom gospodarom, islamom vjerom, a Muhammedom, sallallahu alejhi ve sellem, poslanikom*).” Ebu Seid, radijallahu anhu, kasnije je govorio: “I ja sam se tim njegovim riječima mnogo obradovao.”³

أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى وَالْحَارِثُ بْنُ مَسْكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ عَنِ ابْنِ وَهْبٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو هَانِي عَنِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْجُبَلِيِّ عَنِ أَبِي سَعِيدِ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَسُولَ

2 Ebu Davud (5072) i Ahmed, 4/337 i 5/367.

3 Ebu Davud (1529).

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا أَبَا سَعِيدٍ مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيًّا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ فَعَجِبَ لَهَا أَبُو سَعِيدٍ قَالَ أَعِدَهَا عَلَيَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَعَلَّ.

4. Ebu Seid, radijallahu anhu, prenosi da mu se Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, obratio rekavši: “*Ebu Seide, obavezan je Džennet onome ko je zadovoljan Allahom gospodarom, islamom vjerom i Muhammedom, sallallahu alejhi ve sellem, poslanikom.*” Ovaj se ashab tome začudio i rekao: “Ponovi to, Božiji Poslanice!”, pa mu je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, to ponovio.⁴

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ عَنْ رَبِيعَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَنَسَةَ عَنِ ابْنِ عَنَامٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَحَدِّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ فَتِلْكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ إِلَّا أَدَى شُكْرٍ ذَلِكَ الْيَوْمِ.

5. Ibn Gannam, radijallahu anhu, pripovijeda da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Ko izgovori kad osvane: ‘ALLAHUMME MA ASBEHA BI MIN NI‘METIN EV BI EHADIN MIN HALKIKE FE MINKE VAHDEKE LA ŠERIKE LEKE FE LEKEL-HAMDU VE LEKEŠ-ŠUKRŪ’ (‘Moj Allahu, sve blagodati s kojima sam jutro dočekao i sve blagodati s kojima su jutro dočekala Tvoja stvorenja od Tebe jesu blagodati, Jedinog, Koji nemaš saučesnika, Tebi pripada sva hvala i zahvala’)* – iskazao je zahvalnost za taj dan.”⁵

أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَبِيبٍ قَالَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَادٌ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

4 Muslim.

5 Ebu Davud (5073).

الله عليه وسلم كَانَ يَقُولُ إِذَا أَصْبَحَ اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا وَبِكَ أَمْسَيْنَا وَبِكَ نَحْيَا وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ النُّشُورُ.

6. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ujutro izgovarao sljedeće: “ALLAHUMME BIKE ASBAHNA VE BIKE EMSEJNA VE BIKE NAHJA VE BIKE NEMUTU VE ILEJKEN-NUŠUR” (*Allahu, Tvojom voljom jutro dočekasmo i Tvojom voljom u noć udosmo. Tvojom voljom živimo i po Tvojim volji umiremo i po Tvojim volji biti ponovo proživljeni*).⁶

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا بُقَيْةُ بْنُ الْوَلِيدِ قَالَ حَدَّثَنِي مُسْلِمٌ بْنُ زَيْادٍ مَوْلَى مَيْمُونَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ وَأَشْهَدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ وَمَلَائِكَتَكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ أَعْتَقَ اللَّهُ رُبْعَهُ ذَلِكَ الْيَوْمَ مِنَ النَّارِ فَإِنْ قَالَهَا أَرْبَعَ مَرَّاتٍ أَعْتَقَهُ اللَّهُ ذَلِكَ الْيَوْمَ مِنَ النَّارِ.

7. Enes b. Malik, radijallahu anhu, prenosi da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: “*Ko izgovori kad osvane: ‘ALLAHUMME INNI UŠHIDUKE VE UŠHIDU HAMELETE ARŠIKE VE MELAIKETEKE VE DŽEMIA HALKIKE ENNEKE ENTALLAHU LA ILAHE ILLA ENTE VAHDEKE LA ŠERIKE LEKE VE ENNE MUHAMMEDEN ABDUKE VE RESULUKE’ (Allahu, jutro dočekah pozivajući Tebe za svjedoka i pozivajući za svjedoka meleke koji nose Tvoj prijesto – da si ti Allah, nema istinskog božanstva osim Tebe, Jedinog, Koji nemaš saučesnika, i da je*

6 Ebu Davud (5068), Ibn Madža (3868) i Ahmed, 2/354 i 522.

Muhammed Tvoj rob i poslanik') – Allah će četvrtinu njegova tijela osloboditi od Vatre, a ako to izgovori četiri puta, Allah će ga u potpunosti osloboditi od Džehennema."⁷

أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ عُمَانَ وَكَيْبُرُ بْنُ عُبَيْدٍ عَنْ بَقِيَّةَ عَنْ مُسْلِمِ بْنِ زِيَادٍ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ وَأَشْهَدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ وَمَلَائِكَتَكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَأَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا أَصَابَ مِنْ ذَنْبٍ وَإِنْ هُوَ قَالَهَا حِينَ يُمْسِي غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا أَصَابَهُ – يَعْنِي تِلْكَ اللَّيْلَةَ.

8. Enes b. Malik, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alehji ve sellem, rekao sljedeće: *"Ko izgovori kad osvane: 'ALLAHU-MME INNI UŠHIDUKE VE UŠHIDU HAMELETE ARŠIKE VE MELAIKETEKE VE DŽEMIA HALKIKE ENNEKE ENTALLAHU LA ILAHE ILLA ENTE VAHDEKE LA ŠRIKE LEKE VE ENNE MUHAMMEDEN 'ABDUKE VE RESULUKE' (Allahu, jutro dočekah pozivajući Tebe za svjedoka i pozivajući za svjedoka meleke koji nose Tvoj prijesto – da si ti Allah, nema istinskog božanstva osim Tebe, Jedinog, Koji nemaš saučesnika, i da je Muhammed Tvoj rob i poslanik') – Allah će mu oprostiti grijeh. A ako to izgovori navečer, oprostit će mu grijeh koje će počiniti tokom te noći.*"⁸

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ يَعْلَى بْنِ عَطَاءٍ قَالَ سَمِعْتُ عَمْرُو بْنَ عَاصِمٍ يُحَدِّثُ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ إِنَّ أَبَا بَكْرٍ

7 Ebu Davud (5069), El-Buhari, u zbirci El-Edebul-mufred (1201) i Ibnus-Sunni (69).

8 Ebu Davud (5069), El-Buhari, u zbirci El-Edebul-mufred (1201) i Ibnus-Sunni (69).

قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبِرْنِي بِشَيْءٍ أَقُولُهُ إِذَا أَصْبَحْتُ وَإِذَا أَمْسَيْتُ
قَالَ قُلِ اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ
وَمَلِيكَهُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَشَرِّ الشَّيْطَانِ
وَشَرِّكَهِ إِذَا أَصْبَحْتُ وَإِذَا أَمْسَيْتُ وَإِذَا أَخَذْتُ مَضْجَعَكَ.

9. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje da se Ebu Bekr, radijallahu anhu, obratio Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, zamolivši ga: "Pouči me zikru koji ću izgovarati ujutro i navečer." Na to mu je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Kad osvaneš i kad omrkneš i prije spavanja izgovaraj sljedeće: 'ALLAHUMME ALI-MEL-GAJBI VEŠ-ŠEHADETI FATIRES-SEMAVATI VEL-ER-DI VE RABBE KULLI ŠEJ'IN VE MELIKEHU EŠHEDU EN LA ILAHE ILLA ENTE EU'ZU BIKE MIN ŠERRI NEFSI VE ŠERRIŠ-ŠEJTANI VE ŠIRKIHI'* (Allah, Poznavaoče skrivenog i pojavnog svijeta, Tvorče nebesa i Zemlje, Gospodaru i Vladaru svega postojećeg, svjedočim da nema istinskog božanstva osim Tebe, Tebi se utječem od zla svoje duše, zla šejtana i njegovog širka!)." ⁹⁹

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ
أَنَّ سَالِمًا الْقُرَاءَ حَدَّثَهُ أَنَّ عَبْدَ الْحَمِيدِ مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ حَدَّثَهُ أَنَّ أُمَّهُ حَدَّثَتْهُ
وَكَانَتْ تَخْدِمُ بَعْضَ بَنَاتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ بِنْتَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَتْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَوْلِي حِينَ تُصْبِحِينَ
سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ (وَمَا يَشَاءُ لَمْ يَكُنْ)
أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا فَإِنَّهُ
مَنْ قَالَهُنَّ حِينَ يُصْبِحُ وَذَكَرَ كَلِمَةً مَعْنَاهَا حُفِظَ حَتَّى يُمْسِيَ وَمَنْ قَالَهُنَّ حِينَ
يُمْسِي حُفِظَ حَتَّى يُصْبِحَ.

10. Jedna Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, kćerka izjavila je da joj je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preporučio sljedeće: “*Kad osvaneš, izgovori: ‘SUBHANALLAHI VE BI HAMDIAHI VE LA KUVVETE ILLA BILLAHI ‘MA ŠAALLAHU KANE VE MA JEŠAU LEM JEKUN E’LEMU ENNALLAHE ALA KULLI ŠEJ’IN KADIR VE ENNALLAHE KAD EHATA BI KULLI ŠEJ’IN ILMEN’* (‘*Neka je hvaljen i slavljen Allah, nema snage osim u Allaha. Bit će ono što Allah htjedne, a neće se desiti ono što On ne htjedne da se desi. Znam da Allah sve može i da Svojim znanjem sve obuhvata*’), jer ko izgovori ove riječi ujutro bit će čuvan do noći, a ko ih izgovori navečer bit će čuvan do jutra.”¹⁰

VRIJEDNOST IZGOVARANJA ZIKRA “LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH”

أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَسَنِ قَالَ حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ قَالَ أَخْبَرَنِي (٥ ب) شُعْبَةُ عَنْ أَبِي بَلِجٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَلَا أَعْلَمُكَ كَلِمَةً مِنْ كُنْزٍ مِنْ تَحْتِ (الْحِجَةِ) لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ يَقُولُ أَسْلَمَ عَبْدِي وَاسْتَسَلَّمَ.

11. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, upitao: “*Želiš li da te izvijestim o riječima iz džennetske riznice? To su riječi: ‘LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAHI’* (‘*Nema snage niti moći osim u Allaha*’). *Allah na te riječi odgovori: ‘Rob Moj musliman je i Meni se predao!’*”¹¹

10 Ebu Davud (5075) i Ibnus-Sunni (46).

11 El-Hakim, 1/517.

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى كَنْزٍ مِنْ كُنُوزِ الْحَنَّةِ قُلْتُ بَلَى قَالَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

12. Ebu Zerr, radijallahu anhu, izjavio je: "Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, upitao me: 'Želiš li da te uputim na džennetsku riznicu?'" Odgovorio sam: 'Naravno.' On reče: 'To su riječi: LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH!' ('Nema snage niti moći osim u Allaha').¹²

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ عِيَاضٍ عَنْ أَبِي مَوْدُودٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ عَنْ أَبِي بَانَ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَالَ بِاسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ فَقَالَهَا حِينَ يُنْمِي لَمْ تُفْحَأْ فَاجْتَهُ بَلَاءٌ حَتَّى يُصْبِحَ وَإِنْ قَالَهَا حِينَ يُصْبِحُ لَمْ تُفْحَأْ فَاجْتَهُ بَلَاءٌ حَتَّى يُنْمِيَ.

13. Osman b. Affan, radijallahu anhu, prenosi da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: "Ko navečer izgovori: BISMILLAHILLEZI LA JEDURRU MEA'SMIHI ŠEJ'UN FIL-ERDI VE LA FIS-SEMAI VE HUVES-SEMIUL-ALIM' ('U ime Allaha, s Čijim imenom ne može ništa nauditi na Zemlji ni na nebu, On sve čuje i sve vidi') – neće do jutra dopasti nenadanog iskušenja, a ko te riječi izgovori navečer, on neće dopasti nenadanog iskušenje do jutra."¹³

أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي اللَّيْثُ عَنْ الْعَلَاءِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْمَسُورِ بْنِ مَحْرَمَةَ عَنْ أَبِي بَانَ

12 Ahmed, 5/156, Ibn Madža (3825) i Ibnus-Sunni (44).

13 Ahmed, 1/71, Ebu Davud (5088) i El-Hakim, 1/514.

VE BI HAMDIHI LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAHI' ('Neka je hvaljen i slavljen Allah Uzvišeni, nema snage niti moći osim u Allaha'), ništa mu neće nauditi." Tabiin Ez-Zuhri pripovijedao je: "Posjetili smo Ebbana kad ga je pogodila paraliza, i on mi se obrati: 'Bratiću, nisam izgovorio onaj zikir pa sam dopao paralize.'"¹⁵

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ قَالَ حَدَّثَنَا حُمَيْنٌ الْمُعَلِّمُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَرِيْدَةَ عَنْ بَشِيرِ بْنِ كَعْبٍ عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ سَيِّدُ الْإِسْتِغْفَارِ أَنْ يَقُولَ الْعَبْدُ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَ (أَنَا) ب عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ وَأَبُوءُ لَكَ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنْ قَالَهَا بَعْدَ مَا يُصْبِحُ مُوقِنًا فَمَاتَ مِنْ يَوْمِهِ قَبْلَ أَنْ يُمِيسَ كَانَ فِي الْحَنَّةِ وَإِنْ قَالَهَا حِينَ يُمِيسَ فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ كَانَ فِي الْحَنَّةِ.

16. Šeddad b. Evs, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *"Najbolji istigfar jesu riječi: 'ALLAHUMME ENTE RABBI LA ILAHE ILLA ENTE HALEKTENI VE ENE ABDUKE VE ENE ALA AHDIKE VE VA'DIKE MESTETA'TU EUZU BIKE MIN ŠERRI MA SANA'TU EBU'U LEKE BI NI'METIKE VE EBU LEKE BI ZENBI FAGFIR LI FE INNEHU LA JAGFIRUZ-ZUNUBE ILLA ENTE' ('Allahu, Ti si Gospodar moj, nema istinskog božanstva osim Tebe, Ti si moj Stvoritelj, i ja sam rob Tvoj, ja sam na zavjetu Tebi datom i obećanju Tvom u krajnjim granicama svojim. Tebi se utječem od zla koje sam učinio, Tebi se vraćam uz pomoć blagodatî Tvoje prema meni, Tebi priznajem grijeh-e svoje, pa, oprostí mi, jer, osim Tebe, niko drugi grijeh-e ne oprašta!'). Naime, ko ove riječi izgovori ujutro, čvrsto vjerujući u njih i umre prije*

noći stanovnik je Dženneta, a ko ih izgovori navečer, čvrsto vjerujući u njih, i umre prije svanuća također je dženetlija.¹⁶

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ قَالَ (حَدَّثَنِي) آ
عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْوَلِيدِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حُجَيْرَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي
هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا سَلْمَانَ الْخَيْمِرِ فَقَالَ إِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ
يُرِيدُ أَنْ يَمْنَحَكَ كَلِمَاتٍ تَسْأَلُهُنَّ الرَّحْمَنَ وَتَرْغَبُ إِلَيْهِ فِيهِنَّ وَتَدْعُو بِهِنَّ فِي
اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ صِحَّةً فِي إِيْمَانٍ وَإِيْمَانًا فِي خُلُقٍ حَسَنٍ
وَنَجَاحًا يَتَّبِعُهُ فَلَاحٌ وَرَحْمَةٌ مِنْكَ وَعَافِيَةٌ وَمَغْفِرَةٌ مِنْكَ وَرِضْوَانًا.

17. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijeda da je Vjerovjesnik, sallahu alejhi ve sellem, pozvao Selmana i rekao mu: "Zbilja, Allahov te Poslanik želi poučiti riječima kojima ćeš se obraćati Allahu i kojima ćeš Mu se umiljavati noću i danju. Izgovaraj: 'ALLAHUMME INNI ES'ELUKE SIHHATEN FI IMANIN VE IMANEN FI HULU-KIN HASENIN VE NEDŽAHAN JETBE'UHU FELAHUN VE RAHMETEN MINKE VE AFIJETEN VE MAGFIRETEN MINKE VE RIDVANEN' (Moj Allahu, molim. Ti se za zdravlje i iman! Učini me dobrim, daj mi uspjeh i milost Svoju, zaštititi me, oprosti mi i daj mi Svoje zadovoljstvo!)"¹⁷

أَخْبَرَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْعَظِيمِ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ
الْحَلِيلِ بْنِ عَطِيَّةَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مَيْمُونٍ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي بَكْرَةَ
أَنَّهُ قَالَ لِأَبِيهِ (يَا أَبَه) آ إِنِّي أَسْمَعُكَ تَدْعُو كُلَّ غَدَاةٍ اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي
اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ثَلَاثًا حِينَ يَغْنِي

16 El-Buhari.

17 Ahmed, 2/321, i El-Hakim, 1/523.

(تُصْبِحُ) وَثَلَاثًا حِينَ (تُمْسِي) وَتَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ
اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ تُعِيدُهَا ثَلَاثًا حِينَ تُصْبِحُ وَثَلَاثًا حِينَ يَغِي
تُمْسِي قَالَ تَعَمَّ يَا بَنِيَّ إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُو بِهِنَّ
فَأَنَا أَحِبُّ أَنْ أُسْتَنَّ بِسُنَّتِهِ.

18. Abdurrahman b. Ebu Bekra primijetio je: "Oče, vidim da dosljedno, ujutro i navečer, tri puta izgovaraš sljedeće: 'ALLAHUMME AFINI FI BEDENI, ALLAHUMME AFINI FI SEM'I, ALLAHUMME AFINI FI BESARI LA ILAHE ILLA ENTE. ALLAHUMME INNI E'UZU BIKE MINEL-KUFRI VEL-FAKRI, ALLAHUMME INNI E'UZU BIKE MIN AZABIL-KABRI' (Allahu, sačuvaj moje tijelo! Allahu, sačuvaj moj sluh! Allahu, sačuvaj moj vid, nema istinskog božanstva osim Tebe! Allahu, Tebi se utječem od nevjerstva i siromaštva! I Tebi se utječem od kazne u kaburu')." Otac mu odgovori: "Da, sinko moj. Čuo sam Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, da uči ovu dovu, i meni predstavlja zadovoljstvo povoditi se za njim."¹⁸

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ عَنْ زَائِدَةَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ
اللَّهِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سُوَيْدٍ (٢٨٧ آ) عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ
عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ إِذَا أَمْسَى أَمْسَيْنَا وَأَمْسَى
الْمَلِكُ لِلَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ
مِنَ الْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَسُوءِ الْكِبَرِ (وَفِتْنَةِ فِي الدُّنْيَا وَعَذَابِ فِي النَّارِ) وَإِذَا أَصْبَحَ
قَالَ مِثْلَ ذَلِكَ.

19. Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, veli: "Allahov je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, navečer izgovarao sljedeći zikir: 'EMSEJNA VE

18 Ahmed, 5/42, Ebu Davud (5090) i Ibnus-Sunni (68).

EMSEL-MULKU LILLAHI VEL-HAMDULILLAHI LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU. ALLAHUMME INNI E'UZU BIKE MINEL-DŽUBNI VEL-BUHLI VE SU'IL-KIBERI VE FITNETIN FID-DUN'JA VE AZABIL-KABRI' (*Noć dočekasmo i noć dočeka svekolika vlast Allahova. Hvala Allahu, nema istinskog božanstva osim Njega, Jedinog, Koji nema saučesnika. Allahu, Tebi se utječem od kukavičluka, škartosti, pozne starosti, iskušenja dunjalučka i kazne u kaburu*). A ujutro bi učio isto.¹⁹

أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى عَنِ ابْنِ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنِ الْقَاسِمِ مَوْلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ بْنِ مُعَاوِيَةَ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ أَنَّهُ قَالَ وَهُوَ فِي أَرْضِ الرُّومِ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَالَ غَدْوَةً لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْجَنَّةُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ وَمَحَا عَنْهُ عَشْرَ سَيِّئَاتٍ وَكُنَّ لَهُ بِقَدْرِ عَشْرِ رِقَابٍ وَأَجَارَهُ اللَّهُ مِنَ الشَّيْطَانِ وَمَنْ قَالَهَا عَشِيَّةً كَانَ لَهُ مِثْلُ ذَلِكَ.

20. Ebu Ejjub, radijallahu anhu, na teritoriji Bizantijaca izjavio je da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: *“Onome ko ujutro deset puta izgovori: ‘LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ‘ALA KULLI ŠEJ’IN KADIR’ (Nema istinskog božanstva osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može), Allah će upisati deset dobrih djela, obrisati mu deset grijeha, dat će mu nagradu kao da je oslobodio deset robova i sačuvat će ga od šejtana. A isto (nagrada) pripada onome ko ove riječi izgovori navečer.*”²⁰

19 Muslim, 8/88, i Ebu Davud (5071).

20 El-Buhari i Muslim.

أَخْبَرَنَا ثَمْبِيثُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ سُمَيِّ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ فِي يَوْمٍ مِائَةٌ مَرَّةً كَانَتْ لَهُ (عَدْل) آ عَشْرَ رِقَابٍ وَكُتِبَ لَهُ مِائَةٌ حَسَنَةٍ وَمَحَى عَنْ مِائَةٍ سَيِّئَةٍ وَكَانَتْ حِزْمًا مِنَ الشَّيْطَانِ يَوْمَهُ ذَلِكَ حَتَّى يُمَسِّيَ وَلَمْ يَأْتِ أَحَدٌ بِأَفْضَلٍ مِمَّا جَاءَ بِهِ إِلَّا أَحَدٌ عَمِلَ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ.

21. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Onaj ko stotinu puta izgovori: 'LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR' ('Nema istinskog božanstva osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može') imat će nagradu kao da je oslobodio deset robova, bit će mu upisano stotinu dobrih, a obrisano stotinu hrdavih djela i to će mu biti štit od šejtana do noći, te niko neće učiniti bolje od njega, osim onaj ko ji ovaj zikr izgovori više od stotinu puta."²¹

أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُوسَى قَالَ حَدَّثَنَا (٦ ب) حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي عِيَّاشِ الرَّزْقِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ إِذَا أَصْبَحَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ كَانَ لَهُ كَعَدْلِ رَقَبَةٍ مِنْ وَادٍ إِسْمَاعِيلَ وَكُتِبَ لَهُ بِهَا عَشْرُ حَسَنَاتٍ وَحُطَّ عَنْهُ بِهَا عَشْرُ سَيِّئَاتٍ وَكَانَ فِي حِزْمٍ مِنَ الشَّيْطَانِ حَتَّى يُمَسِّيَ وَإِذَا أَمْسَى مِثْلَ ذَلِكَ حَتَّى يُصْبِحَ فَرَأَى رَجُلًا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيمَا يَرَى النَّائِمُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَبَا عِيَّاشِ يَرَوِي عَنْكَ كَذَا وَكَذَا فَقَالَ صَدَقَ أَبُو عِيَّاشِ.

22. Ebu Ajjaš, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “*Ko ujutro deset puta izgovori: ‘LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ’IN KADIR’ (‘Nema istinskog božanstva osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može’), takav će imati nagradu kao da je oslobodio roba iz Ismailovog potomstva, bit će mu upisano deset dobrih djela, a obrisano deset grijeha i to će mu biti zaštita od šejtana do noći. A istu nagradu zaslužiti će onaj ko ovaj zikr izgovori navečer.*” Neki je čovjek usnio da se obraća Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: “Božiji Poslanice, Ebu Ajjaš pripovijeda da si rekao tako i tako...” “Istinu govori Ebu Ajjaš”, odgovorio mu je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem.²²

أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ قَالَ حَدَّثَنِي وَبَّرٌ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ عَاصِمٍ أَنَّهُ سَمِعَ رَجُلَيْنِ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُمَا سَمِعَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا قَالَ عَبْدُ قَطُّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ مُخْلِصًا بِهَا رُوحَهُ مُصَدِّقًا بِهَا قَلْبَهُ لِسَانَهُ إِلَّا فَتَقَ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ حَتَّى يَنْظُرَ اللَّهُ إِلَى قَائِلِهَا وَحَقٌّ لِعَبْدٍ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ أَنْ يُعْطِيَهُ سُؤْلَهُ.

23. Dva ashaba čula su Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: “*Nijedan čovjek ne izgovori: ‘LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ’IN KADIR’ (‘Nema istinskog božanstva osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast*

i svaka zahvalnost i On sve može') iskreno, iz srca, potvrđujući te riječi svojom dušom, a da mu se ne otvore nebeske kapije pa Allah pogleda onoga ko ih je izgovorio, a priliči da Allah usliša molbu onome na koga obrati pažnju.²³

أَخْبَرَنِي الْمُغِيرَةُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا جَعْفَرُ يَعْنِي ابْنَ بَرْقَانَ عَنْ عَمْرِو وَاحِدِ ابْنِ بَشِيرٍ وَغَيْرِهِ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ الْهَمْدَانِي عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ يَرْفَعُ الْحَدِيثَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ يُعْقِدُهَا خَمْسًا بِأَصَابِعِهِ ثُمَّ قَالَ مَنْ قَالَهَا فِي يَوْمٍ أَوْ لَيْلَةٍ أَوْ فِي شَهْرٍ ثُمَّ مَاتَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ أَوْ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ أَوْ فِي ذَلِكَ الشَّهْرِ غُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ.

24. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, govorio je da je Božiji Poslanik, sallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: "Ko u jednom danu, odnosno u jednoj noći, odnosno u jednom mjesecu izgovori: 'LA ILAHE ILLALLAHU VALLAHU EKBER LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEH. LA ILAHE ILLALLAHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMD. LA ILAHE ILLALLAHU VE LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH'²⁴ ('Nema boga osim Allaha. Allah je najveći. Nema boga osim Allaha, Jedinog. On nema saučesnika. Nema boga osim Allaha, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost. Nema boga osim Allaha. Nema snage niti moći osim u Allaha') pa umre toga dana, odnosno te noći, odnosno u tome mjesecu, bit će mu oprosteni grijesi."²⁵

23 Et-Tirmizi.

24 I to je demonstrirao brojeći na prste pet dijelova ovog zikra.

25 Ibn Hibban i Hatib el-Bagdadi. Ovaj je hadis dobar.

أَخْبَرَنَا الْقَاسِمُ بْنُ زَكْرِيَّا بْنِ دِينَارٍ قَالَ حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ عَنْ حَمْرَةَ الزِّيَّاتِ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الْأَعْرَبِيِّ أَبِي مُسْلِمٍ أَنَّهُ شَهِدَ عَلَى أَبِي هُرَيْرَةَ وَعَلَى أَبِي سَعِيدٍ أَنَّهُمَا شَهِدَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا قَالَ الْعَبْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَهُ قَالَ صَدَقَ عَبْدِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَخَدِي وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَا شَرِيكَ لَهُ قَالَ صَدَقَ عَبْدِي لَا إِلَهَ إِلَّا (أَنَا) لَا شَرِيكَ لِي وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ قَالَ صَدَقَ عَبْدِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا لِي الْمُلْكُ وَلِي الْحَمْدُ وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ قَالَ يَقُولُ صَدَقَ عَبْدِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِي.

25. Ebu Hurejra i 'Ebu Seid, radijallahu anhum, tvrdili su da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: "Kad čovjek kaže: LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU ('Nema boga osim Allaha, Jedinog'), Allah odgovori: 'Istinu je rekao rob Moj. Nema boga osim Mene, Jedinog!' Kad čovjek rekne: LA ILAHE ILLALLAHU LA ŠE-RIKE LEHU' ('Nema boga osim Allaha, On nema saučesnika'), Allah kaže: 'Istinu je rekao rob Moj. Nema boga osim Mene, Koji nemam saučesnika.' Kad čovjek kaže: LA ILAHE ILLALLAHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU' ('Nema boga osim Allaha, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost'), Allah to potvrdi: 'Istinu je kazao rob Moj. Nema boga osim Mene, Meni pripada sva vlast i svaka zahvalnost!' I naposljetku, kad čovjek izgovori: LA ILAHE ILLALLAHU VE LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAHI' ('Nema boga osim Allaha, nema snage niti moći osim u Allaha'), Allah odgovori: 'Nema boga osim Mene, nema snage niti moći osim u Mene!'" Pre-nosilac ovog hadisa El-Egarr objašnjavao je: "Onoga ko ove riječi izgovori neposredno prije smrti, neće doticati džehennemska vatra."²⁶

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ دَكِّينَ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ
عَنْ الْأَعْرَبِيِّ قَالَ أَشْهَدُ عَلَى أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي سَعِيدٍ أَنَّهُمَا شَهِدَا عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَشْهَدُ عَلَيْهِمَا أَنَّهُ قَالَ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ
أَكْبَرُ صَدَّقَهُ رَبُّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى.

26. El-Egarr je izjavio: "Svjedočim da Ebu Hurejra i Ebu Seid, radijallahu anhum, prenose sljedeći Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: 'Kad čovjek rekne: 'LA ILAHE ILLALLAHU VALLAHU EKBER' ('Nema boga osim Allaha, Allah je Najveći'), Svevišnji Allah potvrdi te njegove riječi.' Također, svjedočim da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, izgovorio ove riječi."²⁷

ZIKR KOJI SE IZGOVARA KAD MUJEZIN PROUČI IZRIČAJ SVJEDOČENJA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَزِيعٍ قَالَ حَدَّثَنَا بِشْرٌ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ
الرَّحْمَنِ بْنُ إِسْحَاقَ عَنِ الزُّهْرِيِّ (٢٨٩ آ) عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي
هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا سَمِعَ أَحَدُكُمْ الْمُؤَذِّنَ
يَتَشَهَّدُ فَقُولُوا مِثْلَ قَوْلِهِ.

27. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijeda da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kad čujete mujezina da uči izričaj svjedočenja, ponavljajte za njim."²⁸

27 El-Hakim, 1/7.

28 Ibn Madža (718).

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا سَمِعْتُمْ الْمُتَنَادِيَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ.

28. Ebu Seid, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Kad čujete mujezina da uči ezan, izgovarajte ono što on izgovara.”*²⁹

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ أَبِي بَشِيرٍ عَنْ أَبِي الْمَلِيحِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ عَمَّتِهِ أُمِّ حَبِيبَةَ قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ عِنْدِي فَسَمِعَ الْأَذَانَ يَقُولُ كَمَا يَقُولُ حَتَّى يَنْكُتَ.

29. Ummu Habiba, radijallahu anha, govorila je: *“Kad bi bio kod mene, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ponavljao bi za mujezinom, sve dok mujezin ne bi završio.”*³⁰

أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْحَكَمِ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رُبَيْعَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمِعَ رَجُلًا يَوْدُنُ فِي سَفَرٍ قَالَ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ قَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَالَ أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ.

30. Abdullah b. Rubejjia, radijallahu anhu, govori da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na putovanju čuo nekog čovjeka da uči ezan: *“ALLAHU EKBER, ALLAHU EKBER“* (“Allah je najveći, Allah je najveći”), pa je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ponovio za njim. Kad je mujezin proučio: *“EŠHEDU EN LA ILAHE ILLALLAH“*

29 Malik, 1/86.

30 Ibn Madža (719) i El-Hakim, 1/204.

(“Svjedočim da nema boga osim Allaha”), on je i to za njim ponovio. A kad je ovaj proučio: “EŠHEDU ENNE MUHAMMEDEN RESULULLAH” (“Svjedočim da je Muhammed Allahov poslanik”), Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, i to je za njim ponovio.³¹

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَصْبَعُ بْنُ قَرَجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي ابْنُ وَهْبٍ عَنْ عَمْرٍو عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي هِلَالٍ أَنَّ يَحْيَى بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَدَّثَهُ عَنْ عَوْنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ يُوسُفَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ بَيْنَمَا نَحْنُ نَسِيرُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمِعَ رَجُلًا فِي الْوَادِي يَقُولُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَشْهَدُ لَا يَشْهَدُ بِهَا أَحَدٌ إِلَّا بُرِيءٌ مِنَ الشِّرْكِ.

31. Abdullah b. Selam prenosi da je njegov otac pripovijedao: “Putovali smo s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, i on je čuo da mujezin u jednoj dolini uči izričaj svjedočenja, pa reče: *‘Garantiram vam da je čist od širka onaj ko izgovara izričaj svjedočenja.’*”³²

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ قَالَ (أَخْبَرَنَا) ب ح أَبُو عَمْرٍو الْأَوْزَاعِيُّ عَنْ يَحْيَى بْنِ دَأْبِي ” ح كَثِيرٌ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَيْسَى بْنِ طَلْحَةَ قَالَ كُنَّا عِنْدَ مُعَاوِيَةَ فَلَمَّا قَالَ الْمُؤَدِّبُ اللَّهُ أَكْبَرُ قَالَ مُعَاوِيَةُ اللَّهُ أَكْبَرُ فَلَمَّا قَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَالَ وَأَنَا أَشْهَدُ فَلَمَّا قَالَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ قَالَ مُعَاوِيَةُ وَأَنَا أَشْهَدُ ثُمَّ قَالَ هَكَذَا سَمِعْتُ نَبِيَكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ.

32. Isa b. Talha pripovijedao je: “Bili smo kod Muavije kad je mujezin zaučio: ‘ALLAHU EKBER’ (‘Allah je Najveći!’), pa je Muavija to

31 En-Nesai, 2/19.

32 Ahmed, 5/451.

ponovio za njim. Kad je mujezin proučio: 'EŠHEDU EN LA ILAHE ILLALLAH' ('Svjedočim da nema boga osim Allaha'), on je rekao bi: 'VE ENE EŠHEDU' ('I ja svjedočim'). A kad je mujezin proučio: 'EŠHEDU ENNE MUHAMMEDEN RESULULLAH' ('Svjedočim da je Muhammed Allahov poslanik'), također je rekao: 'VE ENE EŠHEDU' ('I ja svjedočim'). Zatim je dodao: 'Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da ovako ponavlja za mujezinom.'"

ZIKR KOJI SE IZGOVARA KAD MUJEZIN KAŽE: "HAJJE ALES-SALAH, HAJJE ALEL-FELAH!"

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ جَهْضَمِ الثَّقَفِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ عَزِيَّةَ عَنْ حُبَيْبِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ إِسَافٍ عَنْ حَفْصِ بْنِ عَاصِمِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَالَ الْمُؤَدِّنُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ فَقَالَ أَخَذْتُكُمْ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ ثُمَّ قَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ثُمَّ قَالَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ قَالَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ " ٢٩٠ " ثُمَّ قَالَ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ قَالَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ثُمَّ قَالَ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ قَالَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ثُمَّ قَالَ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ ثُمَّ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَجَبَتْ لَهُ الْحَنَّةُ.

33. Omer, radijallahu anhu, pripovijeda da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kad mujezin prouči: 'ALLAHU EKBER,

ALLAHU EKBER' (*Allah je Najveći, Allah je Najveći!*), neka čovjek ponovi za njim. Kad mujezin prouči: EŠHEDU EN LA ILAHE ILLALLAH' (*Svjedočim da nema boga osim Allaha*), neka ponovi za njim. Kad mujezin rekne: EŠHEDU ENNE MUHAMMEDEN RESULULLAH' (*Svjedočim da je Muhammed Allahov poslanik*), neka i to ponovi. A kad pozove: HAJJE ALES-SALAH, HAJJE ALEL-FELAH' (*Dođite na namaz, dođite na spas*), tad neka kaže: LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH' (*Nema snage niti moći osim u Allaha*). Kad mujezin kaže: ALLAHU EKBER, ALLAHU EKBER' (*Allah je Najveći, Allah je Najveći!*), neka i to ponovi za njim. I naposljetku, kad mujezin prouči: LA ILAHE ILLALLAH' (*Nema boga osim Allaha*), neka i to ponovi, i zagarantovan mu je Džemet.³³

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ أَخْبَرَنَا شَرِيكَ وَأَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو ثَعْيْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا شَرِيكَ عَنْ عَاصِمِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِي رَافِعٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَمِعَ الْأَذَانَ قَالَ مِثْلَ مَا يَقُولُ (قَالَ) ب ح فَإِذَا بَلَغَ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ قَالَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

34. Ebu Rafi, radijallahu anhu, govorio je: "Kad bi čuo mujezina, Allahov bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ponavljao za njim. A kad bi mujezin proučio: HAJJE ALES-SALAH, HAJJE ALEL-FELAH' (*Dođite na namaz, dođite na spas*), Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao bi: LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH' (*Nema snage niti moći osim u Allaha*)."³⁴

33 Muslim, 2/4, i Ebu Davud (527).

34 Ahmed, 6/9 i 391.

POTICAJ NA IZGOVARANJE ZIKRA “LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH”

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ أَبِي ذَرٍّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ كُنْتُزُ مِنَ كُنُوزِ الْجَنَّةِ.

35. Ebu Zerr, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi poticaja: “Riječi ‘LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH’ (‘Nema snage niti moći osim u Allaha’) jesu jedna od džennetskih riznica.”³⁵

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ بَكَّارٍ الْحَرَّانِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو حَرَّةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ وَاسِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الصَّامِتِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ أَوْصَانِي خَلِيلِي أَبُو الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ أَكْثَرَ مِنْ قَوْلٍ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهَا كُنْتُزُ مِنَ كُنُوزِ الْجَنَّةِ.

36. Ebu Zerr, radijallahu anhu, rekao je: “Ebul-Kasim, moj dragi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oporučio mi je da često izgovaram ‘LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH’ (‘Nema snage niti moći osim u Allaha’) jer je taj zikr džennetska riznica.”

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنِي وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ قَالَ (حَدَّثَنِي) أَبِي قَالَ سَمِعْتُ مَنْصُورَ بْنَ زَادَانَ يُحَدِّثُ عَنْ (مِهْرَانَ) بْنِ أَبِي شَيْبٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ

35 Ahmed, 5/156, Ibn Madža (3825) i Ibnus-Sunni (44).

سَعْدٍ أَنَّ أَبَاهُ دَفَعَهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْدِمُهُ فَمَرَّ بِبَيْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ صَلَّيْتُ رَكَعَتَيْنِ فَضَرَبَنِي بِرِجْلِهِ وَقَالَ أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ قُلْتُ بَلَى قَالَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

37. Kajs b. Sa'd pripovijeda: "Moj otac Sa'd dao me Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da mu hizmetim. I tako je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom prošao pored mene, nakon što sam obavio dva rekata namaza, i blago me udario nogom upitavši: *'Želiš li da te uputim na džennetsku kapiju?'*" Naravno', odgovorio sam. On reče: *'LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH'* (*'Nema snage niti moći osim u Allaha'*)."³⁶

أَخْبَرَنَا هِلَالُ بْنُ بَشِيرٍ قَالَ حَدَّثَنَا مَرْحُومٌ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو تَعَامَةَ السَّعْدِيُّ عَنْ أَبِي عَثْمَانَ التَّهْدِيّ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي عَزْوَةٍ فَلَمَّا قَفَلْنَا أَشْرَفْنَا عَلَى الْمَدِينَةِ وَكَبَّرَ النَّاسُ تَكْبِيرَةً رَفَعُوا بِهَا أَصْوَاتَهُمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ رَبِّكُمْ لَيْسَ بِأَصَمٍّ وَلَا غَائِبٍ فَهَوِّ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ رُؤُوسِ رَوَاجِلِكُمْ فَقَالَ يَا عَبْدَ اللَّهِ إِنَّ بَنِي قَيْسٍ (أ) أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى كَنْزٍ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

38. Ebu Musa el-Eša'ri, radijallahu anhu, ispričao je: "U povratku iz jednog pohoda, kad smo se približili Medini, ljudi su počeli glasno izgovarati tekbir. Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, reče im: *'Vaš Gospodar nije gluh, niti je odsutan. On je između vas i vaših jahalica.'* Zatim reče: *'Abdullahu b. Kajse, želiš li da ti ukažem na džennetsku riznicu? Izgovaraj: 'LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH'* (*'Nema snage niti moći osim u Allaha'*)."³⁷

36 Ahmed, 3/422.

37 El-Buhari i Muslim.

أَخْبَرَنَا الْقَاسِمُ بْنُ زَكْرِيَّا بْنِ دِينَارٍ وَأَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ كَمِيلِ بْنِ زِيَادِ النَّخَعِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ بَيْنَا أَنَا أَمْشِي مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى كَنْزٍ مِنْ كُنُوزِ الْحَنَّةِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ (وَلَا مَنجَا) آمِنْ اللَّهُ إِلَّا إِلَيْهِ.

39. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, ispričao je: “Dok sam šetao s Resullahom, sallallahu alejhi ve sellem, upitao me: ‘O Ebu Hurejra, želiš li da te uputim na džennetsku riznicu? To su riječi: LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAHI VE LA MENDŽA MINALLAHI ILLA ILEJHI’ (‘Nema snage niti moći osim u Allaha. Nema spasa od Allaha, osim u Njega.’)”

POTICAJ NA UČENJE DOVE NAKON PONAVLJANJA ZA MUJEZINOM

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ عَنْ حُجَيْبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُبَلِيِّ حَدَّثَهُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ (الْمُؤَدِّنُونَ) يَفْضَلُونَنَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْ كَمَا يَقُولُونَ فَإِذَا انْتَهَيْتَ فَسَلْ،، تَعَطُّ”.

40. Abdullah b. Amr, radijallahu anhuma, pripovijeda da se neki čovjek požalio Božijem Poslaniku: “Božiji Poslaniče, mujezini nas pretekoše u dobru!” Na to mu Resullah, sallallahu alejhi ve sellem, preporučio: “Ponavljaj za mujezinom, a kad završiš, moli Allaha, i uslišat će tvoju molbu.”²⁸

POTICAJ NA DONOŠENJE SALAVATA NA POSLANIKA I TRAŽENJE OD ALLAHA DA MU PODARI HVALE DOSTOJNO MJESTO

أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ حَيَّوَةَ بْنِ شُرَيْحٍ قَالَ أَخْبَرَنِي
كَعْبُ بْنُ عُلْقَمَةَ أَنَّهُ سَمِعَ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ جُبَيْرٍ مَوْلَى نَافِعِ بْنِ عَمْرِو الْقُرَشِيِّ
أَنَّهُ سَمِعَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرِو يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَقُولُ إِذَا سَمِعْتُمْ الْمُؤَدَّنَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ وَصَلُّوا عَلَيَّ فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ عَشْرًا ثُمَّ سَلُوا لِي الْوَسِيلَةَ فَإِنَّهَا مَنْزِلَةٌ فِي الْجَنَّةِ لَا تَبْغِي إِلَّا
لِعَبْدٍ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ ،، وَ” ب ح أَرْجُوا أَنْ أَكُونَ أَنَا هُوَ فَمَنْ سَأَلَ لِي الْوَسِيلَةَ
حَلَّتْ عَلَيْهِ الشَّقَاعَةُ.

41. Abdullah b. Amr, radijallahu anhumu, kaže da je čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori sljedeće: “Kad čujete mujezina, ponavljajte za njim i donosite salavat na mene, jer Allah donese deset salavata na onoga ko na mene donese jedan salavat. A zatim molite da mi Allah podari hvale dostojno mjesto, razinu u Džennetu koja priliči samo jednom čovjeku, a nadam se da ću ja biti taj čovjek; a moje će zagovaranje stići onoga ko bude molio da mi Allah dà hvale dostojno mjesto.”³⁹

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عِيَّاشٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعَيْبٌ عَنْ
مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وسلم من قال حين يسمع النداء اللهم ربّ ,, هديه ” ح الدعوة التامة والصلاة
القائمة آت محمدا الوسيلة والفضيلة وابعثه مقاماً محموداً الذي وعدته حلت
له الشفاعة يوم القيامة.

42. Džabir b. Abdullah, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: “Onoga ko prečuje ezan pa zamoli: ALLAHUMME RABBE HAZIHID-DA’VETIT-TAMMETI VES-SALATIL-KAIMETI ATI MUHAMMEDENIL-VESILETE VEL-FADILETE VEB’ASHU MEKAMEN MAHMUDENILLEZI VEA’DTEHU (‘Allahu, Gospodaru ovog savršenog poziva i uspostavljenog namaza, podaj Muhammedu najbolje mjesto u Džennetu i svako dobro, i podari mu hvale dostojno mjesto koje si mu obećao, Ti ćeš, doista, obećanje Svoje ispuniti’) – stići će moje zauzimanje na Sudnjem danu.”⁴⁰

DONOŠENJE SALAVATA NA POSLANIKA

أخبرنا حاجب بن سليمان قال حدثنا ابن أبي قديك قال حدثنا داوود بن
قيس عن ثعيب بن عبد الله المخمر عن أبي هريرة قال قلنا يا رسول الله كيف
نصلي عليك قال قولوا اللهم صل على محمد وعلى آل محمد وبارك على
محمد وعلى آل محمد كما صليت على إبراهيم وآل إبراهيم إنك حميد
مجيد والسلام كما قد علمتم.

43. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Upitali smo: ‘Allahov Poslanice, na koji ćemo način donositi salavate na tebe?’ On

odgovori: *'Donosite salavate na mene na sljedeći način: 'ALLAHUMME SALLI ALA MUHAMMEDIN VA ALA ALI MUHAMMEDIN VE BARIK ALA MUHAMMEDIN VE ALA ALI MUHAMMEDIN KEMA SALLEJTE 'ALA IBRAHIME VE ALI IBRAHIME INNEKE HAMIDUN MEDŽID' ('Allahu, smiluj se Muhammedu i porodici Muhammedovoj i blagoslovi Muhammeda i porodicu Muhammedovu, kao što si se smilovao Ibrahimu i porodici Ibrahimovoj! Ti si, uistinu, Hvaljeni i Slavljeni'). A već znate kako ćete donositi selam na me.'*"⁴¹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ وَالْحَارِثُ بْنُ مَشْكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَاللَّفْظُ لَهُ عَنِ ابْنِ الْقَاسِمِ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ ثَعْنِيمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْمُجَمَّرِ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدِ الْأَنْصَارِيِّ " ٦٤٢ ح " أَخْبَرَهُ عَنْ أَبِي مَسْعُودِ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَجْلِسِ سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ فَقَالَ لَهُ بَشِيرُ بْنُ سَعْدٍ أَمَرْنَا اللَّهَ أَنْ نُصَلِّيَ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَكَيْفَ نُصَلِّيَ عَلَيْكَ " يَا رَسُولَ اللَّهِ " فَتَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى تَمَثَّنَا أَنَّهُ لَمْ يَسْأَلْهُ ثُمَّ قَالَ قُولُوا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

44. Ebu Mesud el-Ensari, radijallahu anhu, kazuje: "Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, došao je na sijelo kod Sa'da b. Ubade, pa mu se obratio Bešir b. Sa'd: 'Božiji Poslaniče, Allah nam je zapovijedio da donosimo salavate na tebe, pa na koji ćemo to način činiti?' On je šutio toliko da smo poželjeli da ga Bešir nije ni upitao u vezi s tim. Naposljetku reče: *'Donosite salavate na mene na sljedeći*

način: 'ALLAHUMME SALLI ALA MUHAMMEDIN VE ALA ALI MUHAMMEDIN KEMA SALLEJTE ALA IBRAHIM. VE BARIK ALA MUHAMMEDIN VE ALA ALI MUHAMMEDIN KEMA BAREKTE ALA ALI IBRAHIME FIL-ALEMINE INNEKE HAMIDUN MEDŽID' ('Allahu, smiluj se Muhammedu i porodici Muhammedovoj, kao što si se smilovao Ibrahimu! Blagoslovi Muhammeda i porodicu Muhammedovu, kao što si blagoslovio porodicu Ibrahimovu u svjetovima! Ti si, uistinu, Hvaljeni i Slavljeni').⁴²

أَخْبَرَنِي أَحْمَدُ بْنُ بَكَّارٍ عَنْ مُحَمَّدٍ وَهُوَ ابْنُ سَلَمَةَ عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ السَّلَامَ عَلَيْكَ قَدْ عَرَفْتَاهُ فَكَيْفَ الصَّلَاةُ عَلَيْكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ فَسَكَتَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَاعَةً ثُمَّ قَالَ تَقُولُونَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

45. Ebu Mesud, radijallahu anhu, ispričao je sljedeće: “Dode neki čovjek Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i obrati mu se: ‘Saznali smo na koji način treba donositi selam na tebe, ali ne znamo na koji način donositi salavat na tebe, Allah ti se smilovao!’ Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, šutio je nekoliko trenutaka, a zatim reče: ‘Govorite ovako: ‘ALLAHUMME SALLI ALA MUHAMMEDIN EN-NEBIJJIL-UMMIJJI VE ALA ALI MUHAMMEDIN KEMA SALLEJTE ALA IBRAHIM. VE BARIK ALA MUHAMMEDIN EN-NEBIJJIL-UMMIJJI KEMA BAREKTE ALA IBRAHIM. INNEKE HAMIDUN MEDŽID’ (*Allahu, smiluj se vjerovjesniku Muhammedu, koji ne zna ni čitati ni pisati, i porodici Muhammedovoj, kao što si se s*

milovao Ibrahimu! I blagoslovi Muhammeda, koji ne zna ni čitati ni pisati, kao što si blagoslovio Ibrahima! Ti si, zaista, Slavljeni i Hvaljeni)."⁴³

أَخْبَرَنَا زِيَادُ بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ عَبْدِ الْمَجِيدِ قَالَ حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ حَسَّانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَهُوَ ابْنُ بَشِيرٍ عَنْ أَبِي مَنْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ قِيلَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرْنَا اللَّهُ أَنْ نُصَلِّيَ عَلَيْكَ وَتُسَلِّمَ، وَعَلَيْكَ " فَأَمَّا السَّلَامُ فَقَدْ عَرَفْتَاهُ فَكَيْفَ نُصَلِّيَ عَلَيْكَ قَالَ قُولُوا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ.

46. Ebu Mesud el-Ensari, radijallahu anhu, govorio je da se neko obratio Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem: "Allah nam je naredio da na tebe donosimo salavate i selame. Kad se radi o donošenju selama, to smo naučili, ali na koji ćemo način donositi salavate na tebe?" Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Salavate donosite na sljedeći način: 'ALLAHUMME SALLI ALA MUHAMMEDIN KEMA SALLEJTE ALA ALI IBRAHIM. ALLAHUMME BARIK ALA MUHAMMEDIN KEMA BAREKTE ALA ALI IBRAHIME' (*Allahu, smiluj se Muhammedu, kao što si se smilovao porodici Ibrahimovoj! I blagoslovi Muhammeda, kao što si blagoslovio porodicu Ibrahimovu!*)."⁴⁴

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشِيرٍ قَالَ حَدَّثَنَا مَخْمَعُ بْنُ يَحْيَى عَنْ عُمَرَ بْنِ مَوْهَبٍ عَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ الصَّلَاةُ عَلَيْكَ قَالَ قُولُوا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

43 Ibn Huzejma (515), El-Bejheki, 2/147, i El-Hakim, 1/268.

44 En-Nesai, u djelu *El-Mudžteba*, 3/47.

47. Musa b. Talha prenosi da je njegov otac ispričao sljedeće: “Upitali smo: ‘Allahov Poslaniče, na koji ćemo način donositi salavate na tebe?’ On reče: *‘Na sljedeći način: ‘ALLAHUMME SALLI ALA MUHAMMEDIN KEMA SALLEJTE ALA IBRAHIME VE ALI IBRAHIME INNEKE HAMIDUN MEDŽID. VE BARIK ALA MUHAMMEDIN VE ALA ALI MUHAMMEDIN KEMA BAREKTE ALA IBRAHIME VE ALI IBRAHIME INNEKE HAMIDUN MEDŽID’ (‘Allahu, smiluj se Muhammedu, kao što si se smilovao Ibrahimu i porodici Ibrahimovoj, Ti si, zaista, Hvaljeni i Slavljeni! I blagoslovi Muhammeda i porodicu Muhammedovu, kao što si blagoslovio Ibrahima i porodicu Ibrahimovu, Ti si, uistinu, Hvaljeni i Slavljeni!’)*”⁴⁵

أَخْبَرَنِي سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ فِي حَدِيثِهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ قَالَ سَأَلْتُ زَيْدَ بْنَ خَارِجَةَ قَالَ أَنَا سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ صَلُّوا عَلَيَّ وَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ وَقُولُوا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ.

48. Zejd b. Haridža, radijallahu anhu, prenosi sljedeći hadis: “*Donosite salavate na mene i revnosno učite dovu. Govorite: ‘ALLAHUMME SALLI ALA MUHAMMEDIN VE ALI MUHAMMEDIN’ (‘Allahu, smiluj se Muhammedu i porodici Muhammedovoj!’)*”⁴⁶

أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ بْنُ سُؤَيْدٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ الْحَكَمِ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى قَالَ قَالَ كَعْبُ بْنُ عُجْرَةَ أَلَا أُهْدِي لَكَ هَدِيَّةٌ ” ٢٩٢ آ ” قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ عَرَفْنَا كَيْفَ السَّلَامِ عَلَيْكَ فَكَيْفَ نُصَلِّي عَلَيْكَ قَالَ قُولُوا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ آحِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ

45 En-Nesai, u djelu *El-Mudžteba*, 3/48.

46 En-Nesai, 3/48.

حَمِيدٌ مَجِيدٌ اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ آ
حِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

49. Ibn Ebu Lejla pripovijeda da mu se Ka'b b. Udžra obratio upitavši ga: "Želiš li da ti nešto poklonim? Rekli smo Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: 'Allahov Poslaniče, naučili smo na koji ćemo način donositi selam na tebe, a na koji ćemo način donositi salavat?' On reče: 'Salavat donosite na sljedeći način: 'ALLAHUMME SALLI ALA MUHAMMEDIN VE ALI MUHAMMEDIN KEMA SALLEJTE ALA ALI IBRAHIME INNEKE HAMIDŪN MEDŒID. ALLAHUMME BARIK ALA MUHAMMEDIN VE ALI MUHAMMEDIN KEMA BAREKTE ALA ALI IBRAHIME INNEKE HAMIDUN MEDŒID' (*Allahu, smiluj se Muhammedu i porodici Muhammedovoj, kao što si se smilovao porodici Ibrahimovoj, Ti si, zaista, Hvaljeni i Slavljeni! Allahu, blagoslovi Muhammeda i porodicu Muhammedovu, kao što si blagoslovio porodicu Ibrahimovu, Ti si, uistinu, Hvaljeni i Slavljeni!*)."⁴⁷

KO JE ŠKRT

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْخَلِيلِ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدٌ وَهُوَ ابْنُ مَخْلَدٍ الْقَطَوَانِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا
سُلَيْمَانُ بْنُ يَعْنَى ابْنَ بِلَالٍ قَالَ حَدَّثَنِي عُمَارَةُ بْنُ غَرِيْبَةَ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ
عَلِيٍّ بْنِ حُسَيْنٍ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ إِنَّ الْبَخِيلَ مَنْ ذُكِرَتْ عِنْدَهُ وَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ.

50. Abdullah b. Alija b. Husejn prenosi od svog oca, a ovaj od svog oca da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Škrt je onaj čovjek u čijem prisustvu budem spomenut, a ne donese salavat na mene."⁴⁸

47 En-Nesai, 3/48, Ed-Darimi (1348) i Ibnul-Džarud (206).

48 Ibn Hibban (2388).

أَخْبَرَنَا زَكْرِيَّا بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عُمَارَةَ
 بْنِ عَزِيَّةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيٍّ قَالَ قَالَ الْحُسَيْنُ قَالَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ قَالَ رَسُولُ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْبَخِيلَ الَّذِي إِذَا دُكِرَتْ عِنْدَهُ، وَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ.

51. Alija b. Ebu Talib, radijallahu anhu, prenio je sljedeći Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: *“Zaista je škrtac onaj čovjek u čijem se prisustvu spomenem, a on ne donese salavat na mene.”*⁴⁹

ZANEMARIVANJE DONOŠENJA SALAVATA NA VJEROVJESNIKA

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ سُؤَيْدِ بْنِ مَنُحُوفٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ
 عَنْ يَزِيدَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي الرَّبِيعِ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ” ٨ ب ” صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِسًا فَتَفَرَّقُوا عَنْ غَيْرِ صَلَاةٍ عَلَيَّ النَّبِيِّ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا تَفَرَّقُوا ” عَلَى ” أَتَيْنَ مِنْ رِيحِ الْجَيْفَةِ.

52. Džabir, radijallahu anhu, pripovijeda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: *“Kad god ljudi sije i razidu se, a ne donesu salavat na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao da su sjedili oko smrdljive lešine.”*⁵⁰

49 Ahmed, 1/201.

50 Ismail el-Kadi, u djelu *Fadlus-salati alen-Nebi* (34). Prenosioci ovog predanja pouzdani su, ali je niz prenosilaca prekinut.

DONOŠENJE SALAVATA NA POSLANIKA, NJEGOVE SUPRUGE I POTOMSTVO

أَخْبَرَنَا ح ب الْحَارِثُ بْنُ مَسْكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ عَنِ ابْنِ الْقَاسِمِ قَالَ حَدَّثَنِي
مَالِكٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ حَزْمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ
عَمْرِو بْنِ سُلَيْمِ بْنِ الرَّزْقِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو حُمَيْدٍ السَّاعِدِيُّ أَنَّهُمْ قَالُوا يَا رَسُولَ
اللَّهِ كَيْفَ نُصَلِّي عَلَيْكَ قَالَ قُولُوا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا
صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى
آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

53. Ebu Humejd es-Saidi, radijallahu anhu, pripovijeda da su se ashabi obratili Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: "Božiji Poslaniče, na koji ćemo način donositi salavat na tebe?" On im je odgovorio: "Recite: 'ALLAHUMME SALLI 'ALA MUHAMMEDIN VE EZVADŽIHI VE ZURRIJJETIHI KEMA SALLEJTE ALA ALI IBRAHIM. VE BARIK ALA MUHAMMEDIN VE EZVADŽIHI VE ZURRIJJETIHI KEMA BAREKTE ALA ALI IBRAHIM INNEKE HAMIDUN MEDŽID' (*Allahu, smiluj se Muhammedu, njegovim drugama i njegovom potomstvu, kao što si se smilovao potomstvu Ibrahimovom! I blagoslovi Muhammeda, njegove druge i njegovo potomstvo, kao što si blagoslovio Ibrahimovo potomstvo, zaista si Ti Hvaljeni i Slavljeni!*)."⁵¹

51. El-Buhari, Malik, 1/179, i Ahmed, 5/424.

NAGRADA ZA DONOŠENJE SALAVATA

أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ بْنِ سُؤَيْدٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ أَخْبَرَنَا حَمَادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ سُلَيْمَانَ مَوْلَى „المحسن“ آ بنِ عَلِيٍّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَ ذَاتَ يَوْمٍ وَالْبِشْرُ فِي وَجْهِهِ فَقَالَ إِنَّهُ جَاءَنِي جِبْرِيلُ فَقَالَ أَمَا يَرْضِيكَ يَا مُحَمَّدُ أَنَّهُ لَا يُصَلِّي عَلَيْكَ أَحَدٌ مِنْ أُمَّتِكَ صَلَاةً إِلَّا صَلَّيْتُ عَلَيْهِ عَشْرًا وَلَا يُسَلِّمُ عَلَيْكَ أَحَدٌ مِنْ أُمَّتِكَ إِلَّا سَلَّمْتُ عَلَيْهِ عَشْرًا.

54. Abdullah b. Ebu Talha prenosi od svog oca da se Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, jednog dana pojavio ozarena lica i rekao: *“Dode mi Džibril i upita: ‘Muhammede, zar nećeš biti zadovoljan ako ja donesem deset salavata na onoga ko na tebe donose jedan salavat, i da donesem deset selama na onoga ko na tebe donese jedan selam?’”*⁵²

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى عَنْ أَبِي دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ وَهُوَ الْمُغِيرَةُ بْنُ مُسْلِمٍ الْخُرَّاسَانِي عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلْيُصَلِّ عَلَيَّ وَمَنْ صَلَّى عَلَيَّ مَرَّةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ عَشْرًا.

55. Enes b. Malik, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: *“Ko čuje moje ime neka donese*

*salavat na me, jer će Allah na onoga ko na mene donese jedan salavat, donijeti deset salavata.*⁵³

أَخْبَرَنَا إِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ قَالَ حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ أَبِي إِسْحَقَ قَالَ حَدَّثَنِي „بُرَيْدٌ“ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّهُ سَمِعَهُ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً وَاحِدَةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ عَشْرَ صَلَوَاتٍ وَحَطَّ عَنْهُ بِهَا عَشْرَ سَيِّئَاتٍ ” ٢٩٣ آ ” ، وَرَفَعَهُ ” بِهَا عَشْرَ دَرَجَاتٍ .

56. Enes b. Malik, radijallahu anhu, prenosi da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Na onoga ko na mene donese jedan salavat, Allah će donijeti deset salavata, zbog toga mu obrisati deset hrđavih djela i podići ga za deset razina.*⁵⁴

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مَخْلَدُ بْنُ يَزِيدَ قَالَ تَنَا يُونُسُ عَنْ بُرَيْدِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ الْبَصْرِيِّ قَالَ كُنْتُ أَزَامِلُ الْحَسَنَ بْنَ أَبِي الْحَسَنِ فِي مَحْمَلٍ فَقَالَ حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً وَاحِدَةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ عَشْرَ صَلَوَاتٍ وَحَطَّ عَنْهُ عَشْرَ خَطِيئَاتٍ .

57. Enes b. Malik, radijallahu anhu, prenosi da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Allah donese deset salavata na onoga ko na mene donese jedan salavat i još mu obriše deset hrđavih djela.*⁵⁵

أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ قَالَ حَدَّثَنَا وَكَيْعٌ عَنْ سَعِيدِ وَهُوَ ابْنُ سَعِيدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ عُمَيْرِ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ أَبِيهِ وَكَانَ بَدْرِيًّا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

53 El-Buhari, u zbirci *El-Edebul-mufred* (643).

54 En-Nesai, u djelu *El-Mudžteba*, 3/50.

55 El-Hakim i Ibn Ebu Šejba.

وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ مِنْ أُمَّتِي صَلَاةً مُخْلِصًا مِنْ قَلْبِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا
عَشْرَ صَلَوَاتٍ وَرَفَعَهُ بِهَا عَشْرَ دَرَجَاتٍ وَكَتَبَ لَهُ بِهَا عَشْرَ حَسَنَاتٍ وَمَحَا عَنْهُ
عَشْرَ سَيِّئَاتٍ.

58. Seid b. Umejr, radijallahu anhu, prenosi od svog oca, koji je bio učenik Bitke na Bedru, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Na pripadnika mog ummeta koji na mene donese jedan iskren salavat, Allah će donijeti deset salavata, zbog toga će ga podići za deset razina, upisat će mu deset dobrih djela i obrisat će mu deset hrdavih djela.”*⁵⁶

VRIJEDNOST DONOŠENJA SELAMA NA RESULULLAHA

أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ بْنُ سُؤَيْدٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ
بْنِ السَّائِبِ عَنْ زَادَانَ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ
لِلَّهِ مَلَائِكَةً سَيَّاحِينَ يُبَلِّغُونِي مِنْ أُمَّتِي السَّلَامَ.

59. Ibn Mesud, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *“Postoje Allahovi meleki koji putuju po Zemlji i dostavljaju mi selame od mog umeta.”*⁵⁷

56 Et-Tirmizi. I ovo je jedini hadis koji je prenio Umejr el-Ensari, a koji je zabilježen u šest hadiskih zbirki.

57 Ahmed, 1/387, 441 i 452, Ed-Darimi (2777) i Ibn Hibban (2393).

POTICAJ NA UPUĆIVANJE DOVE IZMEĐU EZANA I IKAMETA

أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ وَهُوَ ابْنُ زُرَيْعٍ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ عَنْ „بُرَيْدٍ“ آ بِنِ أَبِي مَرْيَمَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الدُّعَاءُ لَا يَرُدُّ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ.

60. Enes, radijallahu anhu, pripovijeda da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: *“Ne odbija se dova upućena između ezana i ikameta.”*⁵⁸

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنِ التَّيْجِيِّ عَنِ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَتُحْتِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَاسْتُجِيبَتِ الدُّعَاءُ.

61. Enes, radijallahu anhu, govorio je: “Kad se prouči ezan za namaz, otvore se nebeske kapije i dova je tada primljena.”

58 Ibn Hibban (296), i Ahmed, 3/155 i 254.

ZIKR PRILIKOM SLUŠANJA EZANA

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ حُكَيْمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَيْسٍ
عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ
قَالَ حِينَ يَسْمَعُ الْمُؤَذِّنَ وَأَنَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ
مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ رَضِيَتْ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَسُولًا
وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا غُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ.

62. Sa'd, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi poticaja: "Onome ko kaže kad čuje mujezina kako izgovara: 'VE ENE EŠHEDU EN LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU VE ENNE MUHAMMEDEN ABDUHU VE RESULUHU RADITU BILLAHI RABBEN VE BI MUHAMMEDIN, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEME, RESULEN VE BIL-ISLAMI DINEN' ('I ja svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, i da je Muhammed Njegov rob i poslanik. Zadovoljan sam Allahom gospodarom, Muhammedom, sallallahu alejhi ve sellem, poslanikom, a islamom vjerom), bit će mu oprosteni grijesi."⁵⁹

ZIKR PRILIKOM ULASKA U TOALET

أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ ” ٢٩٤ آ ” رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءَ قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ.

63. Enes b. Malik, radijallahu anhu, govorio je: “Kad bi htio ući u toalet, Božiji bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izgovorio: ‘EUZU BILLAHI MINEL-HUBSI VEL-HABAISI’ (*Allahu se utječem od zla šejtana i šejtanica!*)”.⁶⁰

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ وَابْنُ مَهْدِيٍّ قَالَا حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنِ النَّضْرِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ هَذِهِ الْحَشُوشُ مُحْتَضِرَةٌ فَإِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْخَلَاءَ فَلْيَقُلْ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ.

64. Zejd b. Erkam, radijallahu anhu, prenosi da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Uistinu su toaleti pohodeni od šejtanâ, pa kad neko od vas hoće ući u toalet, neka prouči: ‘EUZU BILLAHI MINEL-HUBSI VEL-HABAISI’ (Allahu se utječem od zla šejtana i šejtanica!)*”.⁶¹

60 El-Buhari, Muslim.

61 Ahmed, 4/369 i 373, Ebu Davud (6) i Ibn Madža (296).

ZIKR PRILIKOM IŽLASKA IZ TOALETA

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ نَصْرِ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي دُبَيْكٍ ” أ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ يُونُسَ بْنِ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ مَا خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْعَائِطِ إِلَّا قَالَ عُفْرَانَكَ.

65. Aiša, radijallahu anha, govorila je: “Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, nikad nije izašao iz toaleta a da nije rekao: ‘GUFRA NEKE’ (‘Za oprost Te molim!’).”⁶²

ZIKR PRILIKOM UZIMANJA ABDESTA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ يَغْنِي بَنَ سُلَيْمَانَ قَالَ سَمِعْتُ عَبَّادًا يَغْنِي ابْنَ عَبَّادِ بْنِ عَلْقَمَةَ يَقُولُ سَمِعْتُ أَبَا مَجَلَزٍ يَقُولُ قَالَ أَبُو مُوسَى أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَوَضَّأَ فَسَمِعْتُهُ يَدْعُو يَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي وَوَسِّعْ لِي فِي دَارِي وَبَارِكْ لِي فِي رِزْقِي قَالَ فَقُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ لَقَدْ سَمِعْتُكَ ،، تَدْعُو ” آ بِكَذَا وَكَذَا قَالَ وَهَلْ تَرُكُنْ ،، مِنْ شَيْءٍ ” آ ح .

66. Ebu Musa, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Došao sam Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, kad je uzimao abdest, i čuo sam ga da uči dovu: ‘ALLAHUMMAGFIR LI ZENBI VE VESSI’ LI FI DARI VE BARIK LI FI RIZKI’ (*Allahu, oprosti moje grijehe, učini moju kuću prostranom i blagoslovi moju opskrbu*). Na to sam rekao: ‘Božiji Poslaniče, čuo sam te da učiš tu i tu dovu!’ On samo upita: ‘*A je li išta izostavljeno?*’⁶³

ZIKR NAKON ABDESTA

أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ السَّكَنِ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ كَثِيرٍ أَبُو عَسَانَ ، قَالَ : حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ : حَدَّثَنَا أَبُو هَاشِمٍ عَنْ أَبِي مِحْلَانَ عَنْ قَيْسِ بْنِ عَبَّادٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : مَنْ تَوَضَّأَ فَقَالَ : سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَ أَتُوبُ إِلَيْكَ ، كُتِبَ فِي رِزْقِي ثُمَّ طَبَعَ (٩ ب) بِطَابِعٍ ثُمَّ رُفِعَ تَحْتَ الْعَرْشِ فَلَمْ يُكْسَرْ ، إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

67. Ebu Seid, radijallahu anhu, kazuje da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Ko uzme abdest a potom izgovori: ‘SUBHANEKE ALLAHUMME VE BI HAMDIKE EŠHEDU EN LA ILAHE ILLA ENTE ESTAGFIRUKE VE ETUBU ILEJKE’ (‘Hvaljen i slavljen neka si, Allahu moj, svjedočim da nema boga osim Tebe, od Tebe oprost tražim i Tebi se kajem’)* – to bude zapisano na ploči i zapečaćeno a potom uzdignuto do ispod Arša; a ploča se neće razbiti do Sudnjeg dana.”⁶⁴

63 Ibnus-Sunni (28).

64 El-Hakim.

أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حَيَّوَةَ بْنِ شُرَيْحٍ قَالَ أَخْبَرَنِي زُهْرَةُ بْنُ مَعْبُدٍ أَنَّ ابْنَ عَمِّهِ أَحْيَى أَبِيهِ لَحًا أَخْبَرَهُ أَنَّ عُقْبَةَ بْنَ عَامِرٍ الْجُهَنِيِّ حَدَّثَهُ قَالَ قَالَ لِي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ رَفَعَ بَصَرَهُ إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ فُتِحَتْ لَهُ السَّمَاوِيَّةُ أَبْوَابُ مِنَ الْجَنَّةِ يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ.

68. Omer, radijallahu anhu, pripovijeda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: *“Ko pažljivo uzme abdest i upre pogled prema nebu pa izgovori: ‘EŠHEDU EN LA ILAHE ILLA-LLAH VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU VE EŠHEDU ENNE MUHAMMEDEN ‘ABDUHU VE RESULUHU’ (‘Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik’) – otvori mu se svih osam džennetskih vrata, da uđe kroz koja hoće.*”⁶⁵

ZIKR PRILIKOM IZLASKA IZ KUĆE

أَخْبَرَنِي عَلِيُّ بْنُ سَهْلٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُؤَمَّلٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَاصِمٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَرِلَّ أَوْ أَضِلَّ أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ.

69. Ummu Selema, radijallahu anha, kaže: “Kad bi izašao iz kuće, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio bi sljedeću dovu: ‘ALLAHU-MME INNI EUZU BIKE EN EZILLE EV EDILLE EV AZLIME

65 Ahmed, 1/19, i Ebu Davud (170).

EV UZLEME EV EDŽHELE EV JUHDŽHELE ALEJJE' (*Allahu moj, molim Ti se da ne posrnem ili zalutam, da ne učinim nasilje ili da meni ne bude učinjeno, da ne budem nerazuman ili da se prema meni nerazumnost ne ispolji!*).⁶⁶

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ قَالَ ثَنَا وَكَيْعٌ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ نَزَلَ أَوْ نُضِلَّ أَوْ نُظْلِمَ أَوْ نُظْلَمَ أَوْ نُجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيْنَا

70. Ummu Selema, radijallahu anha, govorila je: "Izašavši iz kuće, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio bi sljedeće: 'BISMILLAHI TEVEKKELTU ALALLAHI ALLAHUMME INNA NEUZU BIKE EN NEZILLE EV NUDILLE EV NAZLIME EV NUZLEME EV NEDŽHELE EV JUHDŽHELE ALEJNA' (*S Allahovim imenom, u Allaha se pouzdavam. Allahu, molimo Ti se da ne posrnemo ili zalutam, da ne učinimo nasilje ili da nam ne bude učinjeno, da ne budemo nerazumani ili da se prema nama nerazumnost ne ispolji!*)."⁶⁷

أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ تَمِيمٍ عَنْ حَجَّاجٍ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَيَقُولُ لَهُ حَسْبُكَ هُدَيْتَ وَوُقِيْتَ وَكُفَيْتَ.

71. Enes b. Malik, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kad čovjek izađe iz kuće i rekne: 'BISMILLAHI TEVEKKELTU ALALLAHI VE LA HAVLE VE LA KUVVETE

66 Ahmed, 6/306, 318 i 322, Ebu Davud (5094) i Ibn Madža (3884).

67 Et-Tirmizi. Niz prenosilaca ovog hadisa prekinut je.

ILLA BILLAHI' ('S Allahovim imenom, u Allaha se pouzdajem, nema snage ni moći osim u Allaha), bude mu rečeno: 'To ti je dovoljno, upućen si i sačuvan od svakog zla.'⁶⁸

ZIKR PRILIKOM ULASKA U DŽAMIJU

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ قَالَ حَدَّثَنَا الضَّحَّاكُ قَالَ حَدَّثَنِي سَعِيدُ الْمُقْبَرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ ، فَلْيُسَلِّمْ ” آ ح عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيُقَلِّلِ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَإِذَا خَرَجَ فَلْيُسَلِّمْ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيُقَلِّلِ اللَّهُمَّ بَاعِدْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ.

72. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijeda da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: "Kad čovjek uđe u džamiju, neka donese selam na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a zatim neka prouči sljedeću dovu: 'ALLAHUMMEFTAHI EBVABER RAHMETIKE' ('Allahu, otvori mi vrata Svoje milosti!'). A pošto izađe iz džamije, neka opet donese selam na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i kaže: 'ALLAHUMME BAI'DNINI MINES-ŠEJTANI' ('Allahu, udalji me od šejtana!')."⁶⁹

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ عَجْلَانَ عَنْ سَعِيدِ الْمُقْبَرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ” ٢٩٦ آ ” أَنَّ كَعْبَ الْأَخْبَارِ قَالَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ احْفَظْ مِنِّي

68 Ebu Davud (5095) i Ibn Hibban (2375).

69 Ibn Madža (773), El-Hakim, 1/207, i Ibn Hibban (321).

اَتَيْنِيَنَّ اَوْصِيكَ بِهَمَّا إِذَا دَخَلْتَ الْمَسْجِدَ فَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقُلِ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ ” وَإِذَا خَرَجْتَ مِنَ الْمَسْجِدِ فَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقُلِ اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ.

73. Ka'b el-Ahbar obratio se Ebu Hurejri, radijallahu anhu: “O Ebu Hurejra, oporučujem ti dvije stvari, pa ih dobro upamti. Prilikom ulaska u džamiju donesi salavat na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i zamoli: ‘ALLAHUMMEFTAH LI EBVABE RAHMETIKE’ (Allahu, otvori mi vrata Svoje milosti!). A prilikom izlaska izgovori: ‘ALLAHUMMAHFAZNI MINEŠ-ŠEJTANI’ (Allahu, sačuvaj me od šejtana!).”⁷⁰

أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ إِبرَاهِيمَ عَنِ ابْنِ وَهْبٍ عَنِ ابْنِ أَبِي ذُئْبٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْمُقْبِرِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ وَلَا غُرُبَتْ عَلَى يَوْمٍ خَيْرٍ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ ثُمَّ قَدِمَ عَلَيْنَا كَعْبٌ فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ وَذَكَرَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَاعَةً فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ لَا يُؤَافِقُهَا مُؤْمِنٌ يُصَلِّي يَسْأَلُ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ قَالَ كَعْبٌ صَدَقَ وَالَّذِي أَكْرَمَهُ وَإِنِّي قَائِلٌ لَكَ اَتَيْنِيَنَّ فَلَا تَنْسَهُمَا إِذَا دَخَلْتَ الْمَسْجِدَ فَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقُلِ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَإِذَا خَرَجْتَ فَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقُلِ اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ.

74. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Sunce nije grahnulo niti je zašlo u danu boljem od petka...” “Zatim se pojavio Ka'b”, pripovijeda otac Ebu Seida el-Makburija, “i Ebu Hurejra reče da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuo da petkom postoji čas u kojem

70 Ibn Madža (773), El-Hakim, 1/207, i Ibn Hibban (321).

vjernik neće, obavljajući namaz, zamoliti Allaha, a da mu On neće uslišati molbu. Ka'b reče: 'Istinu je rekao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, tako mi Onoga Koji ga je odabrao! Tebi, o Ebu Hurejra, oporučujem dvije stvari, pa ih dobro upamti. Prilikom ulaska u džamiju donesi selam na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i zamoli: 'ALLAHUMMEFTAH LI EBVABE RAHMETIKE' ('Allahu, otvori mi vrata Svoje milosti!'). A prilikom izlaska ponovno pošelami Vjerovjesnika, s.a.v.s., i izgovori: 'ALLAHUMMAHFAZNI MINEŠ-ŠEJTANI' ('Allahu, sačuvaj me od šejtana!')."

DOVA PRILIKOM STUPANJA U SAF

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ نَصْرِ قَالَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ حَمَزَةَ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمِ بْنِ عَائِدٍ عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَنَسٍ أَنَّ رَجُلًا جَاءَ إِلَى الصَّلَاةِ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي لَنَا فَقَالَ جِئْتَ مِنِّي إِلَى الصَّفِّ اللَّهُمَّ آتِنِي أَفْضَلَ مَا تُؤْتِي عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ فَلَمَّا قَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاتَهُ "ب ح قَالَ مَنْ الْمُتَكَلِّمُ آيَفَا قَالَ الرَّجُلُ أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ إِذْنٌ يُعْفَرُ جَوَادُكَ وَتَسْتَشْهَدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

75. Sa'd, radijallahu anhu, pripovijedao je: "Dok nas je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, predvodio u namazu, pojavi se neki čovjek i, stupivši u saf, prouči dovu: 'ALLAHUMME ATINI EFDALÉ MATU'TI IBADEKES-SALIHIN' ('Allahu, daj mi najbolje što daješ Svojim dobrim robovima!'). Pošto je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, završio namaz, upitao je: 'Ko je proučio onu dovu?' 'Ja, Božiji Poslaniče', javi se neki čovjek. Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem,

reče mu: *'Dova ti je uslišana: tvoj će konj biti posječen, a ti ćeš poginuti na Allahovu putu.'*⁷¹

ZIKR POSLIJE NAMAZA

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَزْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ رَجُلٍ يُقَالُ لَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ الرِّمَاحِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْسَجَةَ أَحَدَهُمَا عَنِ الْآخَرِ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا قَضَى الصَّلَاةَ قَالَ اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْحَلَالِ وَالْإِكْرَامِ.

76. Aiša, radijallahu anha, govorila je: "Nakon što bi završio namaz, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, izgovorio bi: 'ALLAHUMME ENTES-SELAMU VE MINKES-SELAMU TEBAREKTE JA ZEL-DŽELALI VEL-IKRAM' (*Allahu, Ti si Mir i Ti daješ mir, blagodaran si, Posjedniče veličine i plemenitosti!*)."⁷²

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا ،، وَيَزِيدُ ” ح آ قَالَ أَخْبَرَنَا ،، وَعَاصِمٌ ” آ ح عَنْ أَبِي الْوَلِيدِ عَنْ عَائِشَةَ. قَالَتْ مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْلِسُ بَعْدَ الصَّلَاةِ إِلَّا قَدَّرَ مَا يَقُولُ اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْحَلَالِ وَالْإِكْرَامِ.

77. Aiša, radijallahu anha, imala je običaj reći: "Poslije završenog namaza Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sjedio bi samo onoliko vremena za koliko je mogao izgovoriti: 'ALLAHUMME ENTES-

71 Ibnus-Sunni (104) i El-Hakim, 1/207.

72 Muslim, 2/95, Ahmed, 6/234, Ibn Madža (924) i Ed-Darimi (1354).

SELAMU VE MINKES-SELAMU TEBAREKTE JA ZEL-DŽELALI VEL-IKRAM' (*Allahu, Ti si Mir i Ti daješ mir, blagodaran si, Posjedniče veličine i plemenitosti!*).⁷³

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ عَوْسَجَةَ بْنِ الرَّمَّاحِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْهَدَّادِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ أَنَّهُ كَانَ إِذَا فَرَّغَ مِنْ صَلَاتِهِ قَالَ اللَّهُمَّ مِنْكَ السَّلَامُ وَإِلَيْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْأَلْحَالِ وَالْإِكْرَامِ.

78. Abdullah b. el-Huzejl prenosi da bi Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, poslije namaza izgovarao sljedeće: "ALLAHUMME MINKES-SELAM VE ILEJKES-SELAM TEBAREKTE JA ZEL-DŽELALI VEL-IKRAM (*Allahu, Ti daješ mir i Tebi pripada mir, blagodaran si, Posjedovatelju veličine i plemenitosti!*)."⁷⁴

أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ بِشْرِ بْنِ بَطْرُسُوسَ كَتَبْنَا عَنْهُ "قَالَ" آ ح حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْرٍ "قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ لَمْ يَمْنَعْهُ مِنْ دُخُولِ الْجَنَّةِ إِلَّا أَنْ يَمُوتَ.

79. Ebu Umama, radijallahu anhu, govori da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: "Onoga ko poslije svakog obaveznog namaza prouči Ajetul-kursi od ulaska u Džennet sprečava samo smrt."⁷⁵

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا الْمُغْتَنِرِيُّ يَعْنِي ابْنَ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنِي دَاوُدُ الطَّفَاوِيُّ عَنْ أَبِي مُسْلِمٍ الْبَجَلِيِّ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ قَالَ سَمِعْتُ

73 Muslim, 2/95, Ahmed, 6/234, Ibn Madža (924) i Ed-Darimi (1354).

74 Ibn Hibban (2348) i Abdurrezak (3197).

75 Ibn Hibban i Et-Taberani.

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُو فِي دُبْرِ الصَّلَاةِ يَقُولُ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ أَنَا شَهِيدٌ أَنَّكَ أَنْتَ الرَّبُّ وَحَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ أَنَا شَهِيدٌ أَنَّنِي أَنَا شَهِيدٌ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ أَنَا شَهِيدٌ أَنَّ الْعِبَادَ كُلَّهُمْ إِخْوَةٌ لِلَّهِمَّ رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ اجْعَلْنِي مُخْلِصًا لَكَ وَأَهْلِي فِي كُلِّ سَاعَةٍ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ذَا الْحَلَالِ وَالْإِكْرَامِ اسْمَعْ وَاسْتَجِبْ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ اللَّهُ،، أَكْبَرُ ” آ الْأَكْبَرُ ” اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ اللَّهُ،، أَكْبَرُ ” آ الْأَكْبَرُ .

80. Zejd b. Erkam, radijallahu anhu, rekao je: “Čuo sam Allahova Poslanika, -sallallahu alejhi ve sellem, da poslije namaza uči sljedeće: ‘ALLAHUMME RABBENA VE RABBE KULLI ŠEJ’IN ENE ŠEHIDUN ENNEKE ENTER-RABBU VAHDEKE LA ŠERIKE LEKE. ALLAHUMME RABBENA VE RABBE KULLI ŠEJ’IN ENE ŠEHIDUN ENNE MUHAMMEDEN ABDUKE VE RESULUK. ALLAHUMME RABBENA VE RABBE KULLI ŠEJ’IN ENE ŠEHIDUN ENNEL-IBADE KULLEHUM IHVETUN. ALLAHUMME RABBENA VE RABBE KULLI ŠEJ’IN IDŽ’ALNI MUHLISAN LEKE VE EHLI FI KULLI SA’ATIN FID-DUN’JA VEL-AHIRETI ZEL-DŽELALI VEL-IKRAMI ISMA’ VESTED-ŽIB. ALLAHU EKBERUL-EKBER. ALLAHU NURUS-SEMAVATI VEL-ERD. ALLAHU EKBERUL-EKBER HASBIJALLAHU VE NI’MEL VEKIL. ALLAHU EKBERUL-EKBER’ (‘Allahu, naš Gospodaru i Gospodaru svega, svjedočim da si Ti jedini Gospodar, Koji nemaš saučesnika. Allahu, naš Gospodaru i Gospodaru svega, svjedočim da je Muhammed Twj rob i poslanik. Allahu, naš Gospodaru i Gospodaru svega, svjedočim da su svi ljudi braća. Allahu, naš Gospodaru i Gospodaru svega, mene i moju porodicu učini Tebi odanim, u svakom trenu ovog i budućeg svijeta, Posjedniče veličine i plemenitosti, čuj

ovu molbu i uslišaj je! Allah je od velikih najveći! Allah je izvor svjetlosti na nebesima i Zemlji. Allah je od velikih najveći! Dovoljan mi je Allah i divan je On zaštitnik. Od velikih Allah je najveći!').⁷⁶

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ قَالَ حَدَّثَنَا وَكَيْعٌ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانٌ عَنْ مُوسَى بْنِ أَبِي عَائِشَةَ عَنْ مَوْلَى لِأُمِّ سَلَمَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ فِي دُبُرِ الْفَجْرِ إِذَا صَلَّى اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا وَرِزْقًا طَيِّبًا.

81. Ummu Selema, radijallahu anha, govorila je: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, poslije sabah-namaza učio je sljedeću dovu: 'ALLAHUMME INNI ES'ELUKE ILMEN NAFI'AN VE AMELN MUTEKABBELEN VE RIZKAN TAJJIBEN' (*Allahu, molim Ti se za korisno znanje, primljeno djelo i halal-nafaku*)."⁷⁷

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَرْبٍ عَنِ ابْنِ فُضَيْلٍ عَنْ حُصَيْنٍ عَنْ هِلَالٍ عَنْ زَادَانَ قَالَ حَدَّثَنِي رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي دُبُرِ الصَّلَاةِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْعَفُورُ حَتَّى بَلَغَ " ٢٩٨ آ " مِائَةَ مَرَّةٍ.

82. Neki ensarija izjavio je: "Čuo sam Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je poslije namaza stotinu puta izgovorio sljedeće: 'ALLAHUMMAGFIR LI VE TUB ALEJJE INNEKE ENTET-TEVVABUL-GAFUR' (*Allahu, oprosti mi i primi moje pokajanje, Ti si, zaista, Onaj koji oprašta, Milostivi!*)."

أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الرَّبِيعِ خُرَّاسَانِي بِالنَّمِصِصَةِ قَالَ حَدَّثَنَا عَبَادُ بْنُ الْعَوَّامِ عَنْ حُصَيْنٍ عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ عَنْ زَادَانَ عَنْ

76 Ebu Davud (1508).

77 Ahmed, 6/294, 305 i 322, Ibn Madža (925) i Ibnu-Sunni (108).

رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ نَسِيَ اسْمَهُ أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى رَكَعَتَيْ
الضُّحَى فَلَمَّا جَلَسَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ حَتَّى بَلَغَ مِائَةَ مَرَّةٍ.

83. Neki ensarija izjavio je: “Vidio sam Božijeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je obavio dva rekata duha-namaza i potom stotinu puta izgovorio: ‘ALLAHUMMAGFIR LI VE TUB ALEJJE INNE-KE ENTET-TEVVABUR-RAHIM’ (*Allahu, oprosti mi i primi moje pokajanje, Ti si, zaista, Onaj koji oprašta, Milostivi!*)”

UPUĆIVANJE DOVE POSLIJE OBAVLJENOG NAMAZA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ قَالَ حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ
-جُرَيْجٍ عَنِ ابْنِ سَابِطٍ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الدُّعَاءِ أَسْمَعُ
قَالَ جَوْفَ اللَّيْلِ الْآخِرِ وَدُبْرَ الصَّلَوَاتِ الْمَكْتُوباتِ.

84. Ebu Umama, radijallahu anhu, upitao je Božijeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “Kad Allah najviše uslišava dove?” “*U posljednjoj trećini noći i na kraju obaveznih namaza*”, odgovori Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.⁷⁸

78 Et-Tirmizi. Ibn Hadžer kaže da je niz prenosilaca ovog hadisa prekinut.

POTICAJ NA UČENJE ODREĐENE DOVE

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ حَدَّثَنَا ، أَبِي قَالَ حَدَّثَنَا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ ” - آ ح قَالَ سَمِعْتُ عُقْبَةَ بْنَ مُسْلِمٍ التُّجَيْبِيَّ يَقُولُ حَدَّثَنِي أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُلَيْبِيُّ عَنِ الصُّنَابِجِيِّ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ بِيَدِهِ يَوْمًا ثُمَّ قَالَ يَا مُعَاذُ وَاللَّهِ إِنِّي لَأُحِبُّكَ فَقَالَ لَهُ مُعَاذُ يَا أَبِيبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ وَأَنَا وَاللَّهِ أُحِبُّكَ قَالَ أَوْصِيكَ يَا مُعَاذُ لَا تَدَعَنَّ فِي ذُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ أَنْ تَقُولَ اللَّهُمَّ أَعْيِنِي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُضْنِ عِبَادَتِكَ وَأَوْصِي بِذَلِكَ مُعَاذُ الصُّنَابِجِيِّ وَأَوْصَى بِهِ الصُّنَابِجِيُّ أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَأَوْصَى بِهِ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ عُقْبَةَ بْنَ مُسْلِمٍ.

85. Muaz b. Džebel, radijallahu anhu, pripovijeda da ga je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom uzeo za ruku i rekao mu: *“O Muaze, tako mi Allaha, ja te, uistinu, volim!”* Muaz je njemu rekao: *“Iskupljujem te ocem i majkom, Allahov Poslaniče, i ja tebe, tako mi Allaha, doista, volim!”* Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče mu: *“Oproučujem ti, Muaze, da obavezno na kraju svakog namaza proučiš sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME EI’NNI ALA ZIKRIKE VE ŠUKRIKE VE HUSNI IBADETİK’ (‘Allahu, pomози mi da istrajem u sjećanju na Tebe, u zahvalnosti Tebi i pokornosti Tebi!’).”* To je Muaz oporučio Es-Sunabihijju, ovaj Ebu Abdurrahmanu, a on, opet, Ukbi b. Muslimu.⁷⁹

79 Ahmed, 5/245 i 247, Ebu Davud (1522) i En-Nesai, u djelu *El-Mudžteba*, 3/53.

TRAŽENJE ZAŠTITE OD DŽEHENNEMA I TRAŽENJE DŽENNETA

أَخْبَرَنَا هُنَادُ بْنُ السَّرِيِّ عَنْ أَبِي الْأَخْوَصِ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ بُرَيْدِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ” ٢٩٩ آ ” صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَأَلَ اللَّهَ الْحَنَّةَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قَالَتِ الْحَنَّةُ اللَّهُمَّ أَذِجِلْهُ الْحَنَّةَ وَمَنْ اسْتَحَارَ بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قَالَتِ النَّارُ اللَّهُمَّ أَجِرْهُ مِنَ النَّارِ ” ٦٤٣ ح

86. Enes b. Malik, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *“Kad čovjek zamoli Allaha tri puta za Džennet, Džennet kaže: ‘Allahu, uvedi ga u Džennet!’ A kad čovjek zatraži od Allaha tri puta utočište od Džehennema, Džehennem rekne: ‘Allahu, sačuvaj ga od Vatre!’”*⁸⁰

UTJECANJE OD VATRE POSLIJE SABAH-NAMAZA

أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ عَثْمَانَ عَنِ الْوَلِيدِ عَنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَسَّانَ الْكِنَانِيِّ عَنْ - مُسْلِمِ بْنِ الْحَارِثِ ،، ابْنِ مُسْلِمٍ ” آ التَّمِيمِيِّ أَنَّهُ حَدَّثَهُمْ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ لِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّيْتَ الصُّبْحَ فَقُلْ قَبْلَ أَنْ تَتَكَلَّمَ اللَّهُمَّ أَجِرْني

80 Ibn Madža (4340) i Ibn Hibban (2433).

مِنَ النَّارِ سَبْعَ مَرَّاتٍ فَإِنَّكَ إِذَا مِتَّ مِنْ يَوْمِكَ ذَلِكَ كَتَبَ اللَّهُ لَكَ جَوَارًا مِنَ
النَّارِ فَإِذَا صَلَّيْتَ الْمَغْرِبَ فَقُلْ قَبْلَ أَنْ تَتَكَلَّمَ اللَّهُمَّ أَجْزَنِي مِنَ النَّارِ سَبْعَ مَرَّاتٍ
فَإِنَّكَ إِذَا مِتَّ مِنْ لَيْلَتِكَ كَتَبَ اللَّهُ لَكَ جَوَارًا مِنَ النَّارِ.

87. Muslim b. el-Haris prenosi da se Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, obratio njegovu ocu rekavši mu: *“Kad obaviš sabah-namaz, prije nego što bilo šta progovoriš, sedam puta prouči sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME EDŽIRNI MINEN-NAR’ (‘Allahu, sačuvaj me Vatre!’), jer ako umreš tog dana, Allah će te sačuvati Džehennema. Također, kad obaviš akšam-namaz, prije nego što bilo šta progovoriš, prouči ovu dovu pa će te Allah, ako umreš te noći, sačuvati od džehennemske vatre.*”⁸¹

NAGRADA ZA UČENJE ODREĐENOG ZIKRA POSLIJE SABAH-NAMAZA

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ ابْنِ
أَبِي - لَيْلَى عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَالَ فِي دُبُرِ صَلَاةِ الْعَدَاةِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ
لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ كُنَّ لَهُ عِدْلٌ أَرْبَعِ رِقَابٍ مِنْ
وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ.

88. Ebu Ejjub, radijallahu anhu, kazuje da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: *“Ko poslije sabah-namaza izgovori: ‘LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ’IN*

81 Ebu Davud (5079 i 5080), Ibn Hibban (2346) i Ibnus-Sunni (138).

KADIR' ('Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može') imat će nagradu kao da je oslobodio četiri roba od Ismailovog potomstva.⁸²

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا مُسْعِرٌ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ مَيْسَرَةَ عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ خُثَيْمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ كُنَّ لَهُ عِدْلٌ أَرْبَعِ رِقَابٍ.

89. Abdullah, radijallahu anhu, rekao je: "Ko deset puta izgovori: 'LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR' ('Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može') imat će nagradu kao da je oslobodio četiri roba od Ismailovog potomstva."

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ عَنْ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ عَنْ عَمْرُو بْنِ مَيْمُونٍ وَالرَّبِيعِ بْنِ خُثَيْمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ لَأَنْ أَقُولَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُعْتِقَ أَرْبَعِ رِقَابٍ.

90. Abdullah, radijallahu anhu, imao je običaj reći: "Da deset puta izgovorim: 'LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR' ('Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može'), draže mi je nego da oslobodim četiri roba."

أَخْبَرَنِي «أ» ٣٠٠ ” مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ قَالَ حَدَّثَنِي مَنْصُورٌ وَحَدَّثَنَا أَبُو الْمُخْتَارِ - ” عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ خُثَيْمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يَبْدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ كَانَ لَهُ عِدْلٌ أَرْبَعٌ ،، مُخْتَرَيْنِ ”
 آ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلِ.

91. Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, rekao je: “Ko deset puta izgovori: ‘LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU BI JEDIHİL-HAJRU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ’IN KADIR’ (‘Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost, u Njegovoj je ruci svako dobro i On sve može’) imat će nagradu kao da je oslobodio četiri roba od Ismailovog potomstva.”

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ عَنْ زَائِدَةَ عَنْ مَنْصُورٍ بْنِ هِلَالٍ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ خُثَيْمٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنِ امْرَأَةٍ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَكَأَنَّمَا قَرَأَ ثُلُثَ الْقُرْآنِ وَمَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ كُنَّ ،، لَهُ ” ب ح عِدْلٌ نَسَمَةٌ.

92. Ebu Ejjub, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Ko prouči suru *El-Ihlas*, kao da je proučio trećinu *Kur’ana*, a ko deset puta izgovori: ‘LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ’IN KADIR’ (‘Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može’), kao da je oslobodio roba.”

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ كُتِبَ عَلَيْهِ يَوْمَ مَاتَ مِائَةٌ مِائَةً جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَوْقَ كُلِّ عَامِلٍ إِلَّا مَنْ زَادَ.

93. Ebud-Derda, radijallahu anhu, imao je običaj reći: “Ko u danu stotinu puta izgovori: ‘LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ’IN KADIR’ (‘Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može’) doći će na Sudnji dan kao najveći trudbenik, osim onoga ko to izgovori više od stotinu puta.”

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو ثَعْيِبٍ قَالَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ -عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ خُنَيْمٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ أَبِي أَيُّوبَ قَالَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ كَانَ أَغْظَمَ أَجْرٍ وَأَفْضَلَ مِمَّنْ أَعْتَقَ أَرْبَعَةَ أَنْفُسٍ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ.

94. Ebu Ejjub, radijallahu anhu, jednom je prilikom rekao: “Ko deset puta izgovori: ‘LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ’IN KADIR’ (‘Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može’) imat će najveću nagradu i bit će bolji od onoga ko oslobodi četiri roba od Ismailovog potomstva.”

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو النُّعْمَانِ الْحَكَمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا - شُعْبَةُ عَنْ أَبِي بَلْجٍ قَالَ سَمِعْتُ عَمْرَو بْنَ مَيْمُونٍ يُحَدِّثُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ كُفِّرَتْ عَنْهُ ذُنُوبُهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ.

95. Abdullah b. Amr, radijallahu anhu, rekao je: "Onome ko izgovori: 'LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR' ('Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može') Allah će oprostiti grijeha makar ih bilo koliko ima morske pjene."

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي بَلْجٍ عَنْ عَمْرٍو بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَسُبْحَانَ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ كُفِّرَتْ خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ أَكْثَرَ مِنْ زَبَدِ الْبَحْرِ.

96. Abdullah, radijallahu anhu, kaže: "Onome ko izgovori: 'LA ILAHE ILLALLAHU VALLAHU EKBER VEL-HAMDULILLAHI VE SUBHANALLAHI KESIREN VE LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH' ('Nema boga osim Allaha, Allah je najveći, neka je hvala Allahu, neka je Allah uvijek slavljen, nema snage niti moći osim u Allaha') bit će oprosteni grijesi makar ih bilo više nego pjene na moru."

أَخْبَرَنَا "جَعْفَرُ بْنُ عِمْرَانَ عَنْ" إِسْحَاقَ بْنِ مَنْصُورٍ قَالَ أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ - عَنْ زَائِدَةَ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ طَلْحَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْسَجَةَ عَنِ الْهَرَاءِ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَالْهُدَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ كُنَّ لَهُ عَدْلٌ نَسَمَةٌ.

97. El-Bera b. Azib, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko deset puta izgovori: 'LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR' ('Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može') imat će nagradu kao da je oslobodio roba."⁸³

أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ عِمْرَانَ قَالَ حَدَّثَنَا الْمُحَارِبِيُّ عَنْ حُصَيْنِ بْنِ عَاصِمِ بْنِ مَنْصُورِ الْأَسَدِيِّ عَنِ ابْنِ أَبِي حُسَيْنِ الْمَكِّيِّ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غَنَمٍ عَنْ مُعَاذٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ حِينَ يَنْصَرِفُ مِنْ صَلَاةِ الْعَدَاةِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَالْهُدَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَكَلَّمَ كُتِبَ لَهُ بِهِنَّ عَشْرُ حَسَنَاتٍ وَمُحِي عَنْهُنَّ عَشْرُ سَيِّئَاتٍ وَرُفِعَ بِهِنَّ عَشْرَ دَرَجَاتٍ وَكُنَّ لَهُ عَدْلٌ عَشْرَ نَسَمَاتٍ وَكُنَّ لَهُ حِرْزًا مِنَ الشَّيْطَانِ وَحِرْزًا مِنَ الْمَكْرُوهِ وَلَمْ يُلْحَقْهُ فِي يَوْمِهِ ذَلِكَ ذَنْبٌ إِلَّا الشُّرُوكَ بِاللَّهِ وَمَنْ قَالَهُنَّ حِينَ يَنْصَرِفُ مِنْ صَلَاةِ الْعَصْرِ أُعْطِيَ مِثْلَ ذَلِكَ فِي لَيْلَتِهِ.

98. Muaz, radijallahu anhu, pripovijedao je da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko neposredno poslije sabah-namaza, prije nego što bilo šta progovori, deset puta kaže: 'LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-

HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR' (*'Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može'*), zbog toga će mu biti upisano deset dobrih, a obrisano deset hrdavih djela, bit će uzdignut za deset razina, imat će status onoga koji je oslobodio deset robova, to će mu biti zaštita od šejtana, zaštita od svakog zla i nijedan mu grijeh tog dana neće nauditi, osim širka. A isto će zaslužiti ako ove riječi izgovori neposredno poslije ikindija-namaza.⁸⁴

أَخْبَرَنَا زَكْرِيَّا بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا حَكِيمُ بْنُ سَيْفٍ قَالَ حَدَّثَنَا عُبيدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ وَعَنْ زَيْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غَنْمٍ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ دُبْرَ صَلَاةِ الْفَحْرِ وَهُوَ ثَانِي رِجْلَهُ قَبْلَ أَنْ يَتَكَلَّمَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ بِيَدِهِ الْخَيْرَ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ وَاحِدَةٍ قَالَهَا ،، مِنْهُمْ ” آح حَسَنَةٌ وَمُحِي عَنْهُ سَيِّئَةٌ وَرَفَعَ بِهَا دَرَجَةً وَكَانَ لَهُ بِكُلِّ وَاحِدَةٍ قَالَهَا عِنْتُ رَقَبَةٍ وَكَانَ يَوْمُهُ ذَلِكَ فِي حِزْبٍ مِنْ كُلِّ مَكْرُوهٍ وَحِزْبٍ مِنَ الشَّيْطَانِ وَلَمْ يَتَّبِعْ لَذَنْبٍ أَنْ يُدْرِكَهُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ إِلَّا الشِّرْكَ بِاللَّهِ .

99. Ebu Zerr, radijallahu anhu, pripovijeda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: *“Onome ko poslije sabah-namaza, podvijenih nogu i prije nego što bilo šta progovori, deset puta prouči sljedeću dovu: LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU JUHJI VE JUMITU BI JEDIHIL-HAJRU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR' (‘Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika,*

*Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost, On oživljava i usmrćuje, u Njegovoj je ruci svako dobro i On sve može') Allah će za svaku dovu upisati po jedno dobro djelo, obrisati po jedno hrdavo djelo, uzdignuti za svaku dovu za jednu razinu i za svaku dovu koju prouči imat će nagradu kao da je roba oslobodio. Toga će dana biti pošteđen svake neprijatnosti, bit će sačuvan od šejtana i nijedan mu grijeh toga dana neće nauditi, osim širka.*⁸⁵

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُهُ قَالَ حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ قَالَ كَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الزُّبَيْرِ يُهْلِلُ فِي ذُبُرِ الصَّلَاةِ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْخِزْيَانُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا تَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ لَهُ التَّعَمُّعُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ ۱۲ ب " النَّشَاءُ الْحَسَنُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ثُمَّ يَقُولُ ابْنُ الزُّبَيْرِ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُهْلِلُ بِهِمْ فِي ذُبُرِ الصَّلَاةِ.

100. Abdullah b. ez-Zubejr, radijallahu anhu, govorio je: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon namaza učio je sljedeću dovu: 'LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR. LA ILAHE ILLALLAHU VE LA NA'BUDU ILLA IJJAHU LEHUN-NI'METU VE LEHUL-FADLU VE LEHUS-SENAUL-HASEN. LA ILAHE ILLALLAHU MUHLISINE LEHUD-DINE VE LEV KERIHEL-KAFIRUN' ('Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može. Obožavamo samo Allaha, Njemu pripada svaka blagodati, poštovanje i svekolika hvala. Nema istinskog božanstva osim Allaha. Njemu iskreno vjeru ispovijedamo, makar to bilo krivo

85 Et-Tirmizi (3474) i El-Bezzar (4050).

nevjericima!').” I Abdullah b. ez-Zubejr, radijallahu anhu, izgovarao je ovaj zikir poslije obavljenog namaza.⁸⁶

ZIKR NEPOSREDNO POSLIJE OBAVLJENOG NAMAZA

أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ سُلَيْمَانَ قَالَ أَخْبَرَنَا هُشَيْمٌ ” ٣٠٢ ” قَالَ
أَخْبَرَنَا الْمُغِيرَةُ وَذَكَرَ آخَرَ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ وَرَادٍ كَاتِبِ الْمُغِيرَةِ أَنَّ مُعَاوِيَةَ كَتَبَ
إِلَى الْمُغِيرَةِ أَنَّ أَكْتُبَ إِلَيَّ بِحَدِيثِ سَمِعْتَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فَكَتَبَ إِلَيْهِ الْمُغِيرَةُ إِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ عِنْدَ انْتِصَافِهِ مِنَ الصَّلَاةِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ
لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.

101. Muavija, radijallahu anhu, napisao je El-Mugiri sljedeće: “Napiši mi hadis koji si čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem!” El-Mugira mu napisa sljedeće: “Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da poslije obavljenog namaza tri puta izgovara sljedeće: ‘LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ’IN KADIR’ (*Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučelnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može*).”⁸⁷

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَمَّادٍ عَنْ أَبِي عَوَانَةَ عَنِ الْمُغِيرَةِ
عَنْ شَبَّابٍ عَنْ عَامِرٍ عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ أَنَّ مُعَاوِيَةَ كَتَبَ إِلَيْهِ أَنْ أَكْتُبَ ”
إِلَيَّ ” ٣٠٢ ” بِمَا سَمِعْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي دُبْرِ الصَّلَاةِ
قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي دُبْرِ الصَّلَاةِ لَا إِلَهَ إِلَّا

86 Muslim, 5/91, Ebu Davud (1506 i 1507) i En-Nesai, 3/70.

87 El-Buhari i Muslim.

اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ لَا
مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ.

102. El-Mugira b. Šu'ba, radijallahu anhu, pripovijeda da mu je Muavi-ja poslao sljedeći dopis: "Napiši mi zikir koji si čuo da Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, uči poslije obavljenog namaza!" El-Mugira je napisao sljedeće: "Čuo sam Božijeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da poslije obavljenog namaza uči sljedeće: 'LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR. ALLAHUMME LA MANIA' LIMA E'TAJTE VE LA MU'TIJE LIMA MEN'ATE VE LA JENFEU' ZEL-DŽEDDI MINKEL-DŽEDDU' (*'Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može. Allahu, ono što Ti daješ niko ne može uskratiti, niti iko može dati ono što Ti uskratiš, a niti ikome koristi njegovo bogatstvo pored Tvoje bogatstva!*')."⁸⁸

TRAŽENJE UTOČIŠTA NA POSLJEDNJEM SJEDENJU U NAMAZU

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غِيْلَانَ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ
بْنِ عُمَيْرٍ قَالَ سَمِعْتُ مُصْعَبَ بْنَ سَعْدٍ قَالَ كَانَ سَعْدٌ يُعَلِّمُنَا هَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ
وَيُرْوِيهِنَّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ وَأَعُوذُ
بِكَ مِنَ الْحُبْنِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا
وَعَذَابِ الْقَبْرِ.

103. Musab b. Sa'd govorio je: "Sljedećoj nas je dovi poučavao Sa'd, prenoseći od Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem: 'ALLAHUMME INNI EUZU BIKE MINEL-BUHLI VE EUZU BIKE MINEL-DŽUBNI VE EUZU BIKE MIN EN UREDDE ILA ERZELIL-UMURI VE EUZU BIKE MIN FITNETID-DUN'JA VE AZA-BIL-KABR' (*Allahu, Tebi se utječem od škrtosti, i Tebi se utječem od kukavičluka, i Tebi se utječem od duboke starosti, i Tebi se utječem od iskušenja ovog svijeta i od patnje u kaburu!*)."⁸⁹

أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَبَّانُ بْنُ هِلَالٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونِ الْأَوْدِيِّ قَالَ كَانَ سَعْدٌ يُعَلِّمُ بَيْنَهُ هَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ كَمَا يُعَلِّمُ الْمُعَلِّمُ الْغُلَمَانَ وَيَقُولُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَعَوَّذُ بِهِمْ ذُبُرَ الصَّلَاةِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْحُبْنِ وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْدَلِ الْعُمُرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ فَحَدَّثْتُ بِهِ مُصْعَبًا فَصَدَّقَهُ.

104. Amr b. Mejmun el-Evdi pripovijedao je: "Sljedećoj je dovi Sa'd poučavao svoju djecu kao što učitelj poučava učenike: 'ALLAHUMME INNI EUZU BIKE MINEL-BUHLI VE EUZU BIKE MINEL-DŽUBNI VE EUZU BIKE MIN EN UREDDE ILA ERZELIL-UMURI VE EUZU BIKE MIN FITNETID-DUN'JA VE AZA-BIL-KABR' (*Allahu, Tebi se utječem od škrtosti, i Tebi se utječem od kukavičluka, i Tebi se utječem od duboke starosti, i Tebi se utječem od iskušenja ovog svijeta i Tebi se utječem od patnje u kaburu!*)."⁹⁰ Prenio sam ove riječi Mus'abu i on je potvrdio da su istinite.⁹⁰

89 El-Buhari, 11/174, i Et-Tirmizi, 1/367.

90 El-Buhari, 8/256.

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ غَزْوَانَ قَالَ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ زَكْرِيَّا عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ عَنِ ابْنِ "643 ج" "مَسْعُودٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَعَوَّذُ مِنْ خَمْسٍ مِنَ الْبُخْلِ وَالْحُبْنِ وَسُوءِ الْعُمْرِ وَفِتْنَةِ الصَّدْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ.

105. Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, izjavio je: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, utjecao se Allahu od petero: škrtosti, kukavičluka, duboke starosti, smutnje koju grudi kriju i patnje u kaburu."⁹¹

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ,,أَنَّهُ "آ ح كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنَ الْخَمْسِ الْحُبْنِ وَالْبُخْلِ وَسُوءِ الْعُمْرِ وَفِتْنَةِ الصَّدْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ.

106. Omer, radijallahu anhu, kaže: "Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, utjecao se Allahu od pet stvari: škrtosti, kukavičluka, duboke starosti, smutnje koju grudi kriju i patnje u kaburu."⁹²

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ سَوَّادٍ بْنِ الْأَسْوَدِ بْنِ عَمْرِو قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ حَدَّثَنِي خَفْصُ بْنُ مَيْسَرَةَ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي مَرْوَانَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ كَعْبًا خَلَفَ بِاللَّهِ الَّذِي فَرَّقَ الْبَحْرَ لِمُوسَى إِنَّا نَجِدُ أَنَّ دَاوُدَ نَبِيَّ اللَّهِ كَانَ إِذَا انصَرَفَ مِنْ صَلَاتِهِ قَالَ اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي جَعَلْتَهُ لِي عِصْمَةً وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ ,,الَّذِي "آ جَعَلْتَ فِيهَا مَعَاشِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَأَعُوذُ نَمَّ ذَكَرَ كَلِمَةً.

91 En-Nesai, 8/256.

92 En-Nesai, 8/255, i Ebu Davud (1539).

مَعَاهَا بِعَفْوِكَ مِنْ نِقْمَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا مَانِعَ لِمَا أُعْطِيتَ وَلَا مُعْطِيَّ لِمَا
مَنْعْتَ وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ.

107. Ebu Mervan prenosi od svog oca da se Ka'b zakleo: "Tako mi Onoga Koji je zarad Musaa razdvojio more, nalazimo da je vjerovjesnik Davud neposredno poslije namaza učio sljedeću dov: 'ALLAHUMME ASLIH LI DINIJELLEZI DŽEA'LTEHU LI 'ISMETEN VE ASLIH LI DUN'JAJELLEZI DŽĖA'LTE FIHA ME'AŠI. ALLAHUMME INNI EUZU BIRIDAKE MIN SEHATIKE VE EUZU BI'AFVIKE MIN NIKMETIKE VE EUZU BIKE MINKE. LA MANIA' LIMA E'TAJTE VE LA MU'TIJE LIMA MEN'ATE VE LA JENFEU' ZEL-DŽEDDI MINKEL-DŽEDDU' ('Allahu, popravi moju privrženost vjeri, koju si učinio mojom zaštitom! Popravi moje materijalne prilike na ovom svijetu, na kojem si dao da živim! Allahu, stavljam se pod zadovoljstvo Tvoje pred srdžbom Tvojom, pod oprostaj Tvoj pred kaznom Tvojom, od Tebe tražim zaštitu pred Tobom! Ono što Ti daješ niko ne može uskratiti, niti iko može dati ono što Ti uskratiš, a niti ikome koristi njegovo bogatstvo pored Tvog bogatstva!')."⁹³

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا يَعْلى قَالَ حَدَّثَنَا قُدَامَةُ عَنْ جَسْرَةَ قَالَتْ
حَدَّثَنِي عَائِشَةُ قَالَتْ دَخَلْتُ عَلَيَّ امْرَأَةٌ مِنَ الْيَهُودِ فَقَالَتْ إِنَّ عَذَابَ الْقَبْرِ
مِنَ الْبَوْلِ فَقَالَتْ كَذَّبْتِ فَقَالَتْ بَلَى وَإِنَّا تَقْرِضُ مِنْهُ الْجِلْدَ وَالنَّوْبَ فَخَرَجَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ ارْتَفَعَتْ أَصْوَاتُنَا فَقَالَ مَا هَذَا يَا عَائِشَةُ
فَأَخْبَرْتُهُ بِمَا قَالَتْ فَقَالَ صَدَقَتْ فَمَا صَلَّى بَعْدَ يَوْمَيْهِ إِلَّا قَالَ فِي ذُبْرِ الصَّلَاةِ
رَبِّ جِبْرِيلَ وَرَبِّ مِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ أَعِدْنِي مِنْ «حَرِّ» آ النَّارِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ.

108. Aiša, radijallahu anha, ispričala je: “U moju je sobu ušla neka jevrejka i rekla: ‘Ljudi se u grobovima kažnjavaju zbog nečuvanja od mokraće!’ ‘To nije tačno’, rekoah ja, ali ona potvrdi svoju izjavu, rekavši: ‘Tačno je! Mi čistimo od mokraće kožu i odjeću.’ Počele smo raspravljati podižući glasove i utom se pojavi Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, te upita: ‘O čemu je riječ, Aiša?’ Izvijestila sam ga o jevrejkinjoj izjavi, pa je rekao: ‘Istinu je rekla.’ I otad Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije klanjao nijedan namaz a da na posljednjem sjedenju nije zamolio: ‘RABBE DŽIBRILE VE RABBE MIKAILE VE ISRAFILE EI’ZNI MIN HARRIN-NARI VE AZABIL-KABR’ (*Gospodaru Džibrila, Gospodaru Mikaila i Israfila, sačuvaj me džehennemske vrućine i patnje u kaburu!*).”⁹⁴

TRAŽENJE OPROSTA POSLIJE OBAVLJENOG NAMAZA

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ قَالَ حَدَّثَنِي الْوَلِيدُ عَنْ أَبِي عَمْرٍو قَالَ حَدَّثَنِي ”شَدَّادُ أَبُو عَمَّارٍ“ أَنَّ أَبَا أَسْمَاءَ الرَّحْبِيِّ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ ثُوْبَانَ يُحَدِّثُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا انْصَرَفَ مِنْ صَلَاتِهِ اسْتَغْفَرَ ثَلَاثًا وَقَالَ اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ إِذَا الْحَلَالَ وَالْإِكْرَامَ.

109. Sevban, radijallahu anhu, pripovijeda: “Kad bi završio namaz, Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, tri bi puta zatražio oprost, a zatim proučio: ‘ALLAHUMME ENTES-SELAMU VE MIN-KES-SELAMU TEBAREKTE JA ZEL-DŽELALI VEL-IKRAM’ (*Allahu, Ti si Mir i Ti daješ mir, blagodaran si, Posjedniče veličine i plemenitosti!*).”⁹⁵

94 En-Nesai, 3/73.

95 Muslim, 5/89, Ahmed, 5/275 i 279, Ibn Madža (928) i Ed-Darimi (1355).

IZGOVARANJE RIJEČI: "SUBHANALLAH";
"EL-HAMDULILLAH"; "ALLAHU EKBER" I
"LA ILAHE ILLALLAH" NAKON NAMAZA

أَخْبَرَنِي أَحْمَدُ بْنُ حَفْصِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ عَنْ
الْحَجَّاجِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَبَّحَ دُبُرَ صَلَاةِ الْغَدَاةِ مِائَةً تَسْبِيحًا وَهَلَّلَ مِائَةً
تَهْلِيلًا غُفِرَ لَهُ ذُنُوبُهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ.

110. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Ko poslije sabah-namaza stotinu puta kaže: "SUBHANALLAH" ("Neka je slavljen Allah") i isto toliko puta: "LA ILAHE ILLALLAH" ("Nema boga osim Allah") bit će mu oprošteni grijesi, makar ih bilo koliko ima pjene na moru."*

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ نَصْرِ بْنِ نَصْرِ عَنْ مَكِّيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ عَطَاءَ عَنْ
عَطَاءَ بْنِ أَبِي عَلْقَمَةَ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ تَوَيْلٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَبَّحَ فِي دُبُرِ صَلَاةِ الْغَدَاةِ مِائَةً تَسْبِيحًا وَهَلَّلَ مِائَةً
تَهْلِيلًا غُفِرَ لَهُ ذُنُوبُهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ.

111. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijedao je da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: *"Ko poslije namaza sto puta kaže: "SUBHANALLAH" ("Neka je slavljen Allah") i sto puta: "LA ILAHE ILLALLAH" ("Nema boga osim Allah") bit će mu oprošteni grijesi, makar ih bilo koliko ima pjene na moru"⁹⁶*

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ أَبِي عُبَيْدٍ مَوْلَى سُلَيْمَانَ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ عَنْ عَطَاءَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ مَنْ سَبَّحَ دُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَكَبَّرَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَحَمَّدَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَخَتَمَ الْمِائَةَ بِلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحَدَّهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ غُفِرَتْ ذُنُوبُهُ ” 304 T ” وَأَلُو كَانَتْ مِثْلَ رَبِّدِ الْبَحْرِ.

112. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi da je čuo Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: *“Ko poslije namaza trideset i tri puta kaže: ‘SUBHANALLAH’ (‘Neka je slavljen Allah’), trideset i tri puta: ‘ALLAHU EKBER’ (‘Allah je najveći’) i trideset i tri puta: ‘EL-HAMDULILLAH’ (‘Neka je hvala Allahu’) pa to zaokruži na stotinu rekavši: ‘LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ’IN KADIR’ (‘Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može’), bit će mu oproštena njegova hrđava djela, makar ih bilo poput morske pjene.”*⁹⁷

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ وَهَبٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو عَبْدِ الرَّحِيمِ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أَنْثَسَةَ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ عَنْ عَطَاءَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ سَبَّحَ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَكَبَّرَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَحَمَّدَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَقَالَ تَمَامَ الْمِائَةِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ” 13 B ” وَحَدَّهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ غُفِرَ لَهُ مَا عَمِلَ مِنْ عَمَلٍ وَإِنْ كَانَ مِثْلَ رَبِّدِ الْبَحْرِ.

113. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Ko poslije svakog namaza trideset i tri puta kaže: ‘SUBHANALLAH’ (‘Neka je slavljen Allah’), trideset i tri puta: ‘ALLAHU EKBER’ (‘Allah je najveći’), i trideset i tri puta: ‘EL-HAMDULILLAH’ (‘Neka je hvala Allahu’), pa onda izgovori: ‘LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU JUHJI VE JUMITU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ’IN KADIR’ (‘Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost, On živi i smrt daje i On sve može), bit će mu oprošteni grijesi, makar ih bilo koliko ima morske pjene.”*

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ قَالَ سَمِعْتُ عُبَيْدَ اللَّهِ عَنْ سُهَيْبِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ جَاءَ الْفُقَرَاءُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا ذَهَبَ أَهْلُ الدُّنْيَا مِنَ الْأَمْوَالِ بِالذَّرَجَاتِ الْعُلَى وَالنَّعِيمِ الْمُقِيمِ يُصَلُّونَ كَمَا نُصَلِّي وَيَصُومُونَ كَمَا نَصُومُ وَلَهُمْ فُضُولُ أَمْوَالٍ يَخْجُونَ مِنْهَا وَيَعْتَمِرُونَ وَيُجَاهِدُونَ وَيَصَدَّقُونَ قَالَ أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَمْرٍ إِنْ أَخَذْتُمْ بِهِ أَدْرَكْتُمْ مَنْ سَبَقَكُمْ وَلَمْ يَدْرِكْكُمْ ” أ أَخَذَ بَعْدَكُمْ وَكُنْتُمْ خَيْرٌ مِنْ أَشْتَمَ بَيْنَ ظَهْرَانِيهِ ” ب ح إِلَّا أَخَذَا عَمِلَ مِثْلَ أَعْمَالِكُمْ تُسَبِّحُونَ وَتُحْمَدُونَ وَتُكَبِّرُونَ خَلْفَ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ.

114. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Dodoše siromasi Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, žaleći se: ‘Bogati zaslužite razine i džennetska uživanja! Obavljaju namaz kao i mi, poste kao i mi, ali imaju viška imetka pa obavljaju hadž, umru, bore se na Allahovu putu i udjeljuju milostinju.’ Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *‘Hoćete li da vas izvijestim o djelu pomoću kojeg ćete, ako ga budete dosljedno činili, stići one koji su vas pretekli, a vas niko od*

potonjih neće dostići, i bit ćete najbolji, osim onih koji budu radili isto što i vi? Poslije svakog namaza izgovarajte: 'SUBHANALLAH' ('Neka je slavljen Allah'); 'EL-HAMDULILLAH' ('Neka je hvala Allahu') i 'ALLAHU EKBER' (Allah je Najveći) – po trideset i tri puta."⁹⁸

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ رَفِيعٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ذَهَبَ أَهْلُ الْأَمْوَالِ بِالْذُّبْيَا وَالْآخِرَةَ يُصَلُّونَ كَمَا نُصَلِّي وَيَذْكُرُونَ كَمَا نَذْكُرُ وَيُجَاهِدُونَ كَمَا نُجَاهِدُ وَلَا نَجِدُ مَا تَصَدَّقُ بِهِ قَالَ أَلَا أُخْبِرُكَ بِشَيْءٍ إِذَا أَنْتَ فَعَلْتَهُ أَذْرَكَتَ مَنْ كَانَ قَبْلَكَ وَلَمْ يَلْحَقْكَ مَنْ كَانَ بَعْدَكَ إِلَّا مَنْ قَالَ مِثْلَ مَا قُلْتَ تُسَبِّحُ اللَّهَ فِي " ٢٣٠٥ " ذُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَتَحْمَدُهُ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَتُكَبِّرُ أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ تَكْبِيرًا.

115. Ebud-Derda, radijallahu anhu, ispričao je sljedeće: "Požalio sam se Božijem Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: 'Bogati stekoše dobro na ovom i na budućem svijetu! Obavljaju namaz kao i mi, spominju Allaha kao i mi, bore se na Allahovu putu kao i mi, ali mi nemamo imetka da udijelimo milostinju.' Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita me: 'Želiš li da te izvijestim o djelu pomoću kojeg ćeš dostići one što su te pretekli, a tebe neće dostići oni poslije tebe, osim ako budu izgovarali ono što i ti izgovaraš? Poslije svakog namaza izgovaraj: 'SUBHANALLAH' ('Neka je slavljen Allah') trideset i tri puta: 'EL-HAMDULILLAH' ('Neka je hvala Allahu') trideset i tri puta, a 'ALLAHU EKBER' (Allah je Najveći) izgovaraj trideset i četiri puta."

أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ قَالَ أَخْبَرَنَا شَرِيكَ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ رَفِيعٍ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الشَّامِ يُقَالُ لَهُ أَبُو عُمَرَ عَنْ أُمِّ الدَّرْدَاءِ قَالَتْ تَرَلُّ بِأَبِي الدَّرْدَاءِ

ضَيْفٌ فَقَالَ لَهُ أُمُومِيْمٌ فَسَرَحَ أَمْ ظَاعِنٌ ،، فَتَعَكَّفَ ” قَالَ ظَاعِنٌ قَالَ أَمَا إِنِّي مَا أَحَدٌ مَا أَضَيَّفْتُكَ بِهِ أَفْضَلَ مِنْ شَيْءٍ سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْهُ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ دَهَبَ أَصْحَابُ الْأَمْوَالِ بِالْخَيْرِ يَصُومُونَ كَمَا نَصُومُ وَيُصَلُّونَ كَمَا نُصَلِّي وَيَتَصَدَّقُونَ وَلَيْسَ لَنَا أَمْوَالٌ تَتَصَدَّقُ قَالَ يَا أَبَا الدَّرْدَاءِ أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى شَيْءٍ إِنْ أَنْتَ فَعَلْتَهُ لَمْ يَسْبِقْكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكَ وَلَمْ يَدْرِكَكَ مَنْ كَانَ بَعْدَكَ إِلَّا مَنْ جَاءَ بِمِثْلِ مَا جِئْتَ بِهِ تُسَبِّحُ اللَّهَ فِي دُبُرٍ ،، كُلِّ ” آ ح صَلَاةٌ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَتَحْمَدُهُ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَتُكَبِّرُهُ أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ .

116. Ebu-Derda, radijallahu anhu, kaže: “Rekao sam: ‘Božiji Poslaniče, bogati odnesoše nagradu! Poste, kao i mi, klanjaju, kao što i mi klanjamo i dijele milostinju, a mi nemamo čime milostinju udijeliti. Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ‘Ebu-Derda, hoćeš li da te uputim na ono što ako budeš radio neće te preteći niko od onih koji su bili prije tebe niti će te dostići iko od kasnijih, osim onih koji učine isto što i ti. Poslije svakog namaza izgovaraj: ‘SUBHANALLAH’ (‘Neka je slavjen Allah’), trideset i tri puta, ‘EL-HAMDULILLAH’ (‘Neka je hvala Allahu’) trideset i tri puta i ‘ALLAHU EKBER’ (‘Allah je Najveći’) trideset i četiri puta.”⁹⁹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غِيْلَانَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ مُوسَى الْجُهَنِيِّ قَالَ سَمِعْتُ مُصْعَبَ بْنَ سَعْدٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ ” ٣٠٦ ” ” أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَيَعْجِزُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَكْسِبَ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنْ يُطِيقُ ذَلِكَ قَالَ يُسَبِّحُ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ فَيُكْتَبُ لَهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ وَيُحِطُّ عَنْهُ أَلْفُ خَطِيئَةٍ .

117. Sa’d, radijallahu anhu, prenio je sljedeći Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: “Zar niste u mogućnosti svaki dan uraditi hiljadu

99 Ahmed, 6/446, i u zbirci *Ez-Zuhd* (1159).

dobrih djela?! 'A ko je to u mogućnosti?', upitaše ashabi. On odgovori: *'Neka čovjek stotinu puta izgovori: 'SUBHANALLAH' ('Neka je slavljen Allah'), i bit će mu upisano hiljadu dobrih djela, a obrisano hiljadu grijehova.'*¹⁰⁰

أَخْبَرَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ قَالَ حَدَّثَنَا الْمُبَارَكُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مُوسَى الْجُهَنِّيِّ عَنْ مُصْعَبِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ سَعْدِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ أَنْ يُسَبِّحَ ذُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ عَشْرًا وَيُكَبِّرَ عَشْرًا وَيَحْمَدُ عَشْرًا فَذَلِكَ فِي خَمْسِ صَلَوَاتٍ خَمْسُونَ وَمِائَةٌ بِاللِّسَانِ وَأَلْفٌ وَخَمْسُمِائَةٌ فِي الْمِيزَانِ وَإِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ سَبَّحَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَحَمَدَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَكَبَّرَ أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ فَذَلِكَ مِائَةٌ بِاللِّسَانِ وَأَلْفٌ بِالْمِيزَانِ فَأَيُّكُمْ يَعْمَلُ فِي يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ أَلْفَيْنِ وَخَمْسِمِائَةٍ سَبِّحَةً.

118. Sa'd, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alehi ve sellem, jednom prilikom rekao: "Šta čovjeka sprečava da poslije svakog namaza deset puta kaže: 'SUBHANALLAH' ('Neka je slavljen Allah'), deset puta: 'ALLAHU EKBER' ('Allah je Najveći') i deset puta: 'EL-HAMDULILLAH' ('Neka je hvala Allahu'), što u pet dnevnih namaza iznosi stotinu i pedeset brojčano, a na vagi je to hiljadu i petsto. A kad pođe na počinak, neka trideset i tri puta izgovori SUBHANALLAH (Neka je slavljen Allah), trideset i tri puta EL-HAMDULILLAH (Neka je hvala Allahu), a trideset i četiri puta: 'ALLAHU EKBER' ('Allah je Najveći'), što je, opet, stotinu brojčano, a hiljadu na vagi. Pa, koji čovjek u danu i noći može učiniti dvije hiljade i petsto grijehova?!"

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ سَمُرَةَ عَنْ أَسْبَاطٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ قَيْسٍ عَنِ الْحَكَمِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

اللّٰهُ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُعَقِّبَاتٍ لَا يَخِيبُ قَائِلُهُنَّ يُسَبِّحُ اللّٰهَ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَيَحْمَدُهُ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَيُكَبِّرُهُ أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ.

119. Ka' b. Udžra, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Nije na gubitku onaj ko dosljedno, nakon svakog namaza, trideset i tri puta izgovori: 'SUBHANALLAH' ('Neka je slavljen Allah'), trideset i tri puta; 'EL-HAMDULILLAH' ('Neka je hvala Allahu'), a trideset i četiri puta: 'ALLAHU EKBER' ('Allah je Najveći')."¹⁰¹

أَخْبَرَنَا مُوسَى بْنُ حِرَازٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ عَنِ ابْنِ إِدْرِيسَ عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانَ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ كَثِيرِ بْنِ أَفْلَحَ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ أَمُرُوا أَنْ يُسَبِّحُوا دُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَيَحْمَدُوا ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَيُكَبِّرُوا أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ فَأَتَيْتِ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ فِي مَنَامِهِ فَقِيلَ أَمَرَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تُسَبِّحُوا دُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَتَحْمَدُوا ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَتُكَبِّرُوا أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَاجْعَلُوهَا خَمْسًا وَعِشْرِينَ وَاجْعَلُوهَا فِيهَا التَّهْلِيلَ فَلَمَّا أَصْبَحَ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ لَهُ ذَلِكَ فَقَالَ اجْعَلُوهَا كَذَلِكَ.

120. Zejd b. Sabit, radijallahu anhu, izjavio je: "Ljudima je naredeno da poslije svakog namaza trideset i tri puta izgovaraju: 'SUBHANALLAH' ('Neka je slavljen Allah'), trideset i tri puta: 'EL-HAMDULILLAH' ('Neka je hvala Allahu'), a trideset i četiri puta: 'ALLAHU EKBER' ('Allah je najveći'). Međutim, neki je ensarija sanjao da ga glasnik pita: 'Je li vam Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio da poslije svakog namaza izgovarate trideset i tri puta: 'SUBHANALLAH' ('Neka je slavljen Allah'), trideset i tri

101 Muslim, 5/94, El-Bejheki, 2/187, i En-Nesai, 3/73.

puta: 'EL-HAMDULILLAH' ('Neka je hvala Allahu'), a trideset i četiri puta: 'ALLAHU EKBER' ('Allah je Najveći)?' 'Jeste', odgovori ensarija. Glasnik mu reče: 'Preinačite taj broj u dvadeset i pet i dodajte na to: 'LA ILAHE ILLALLAH' ('Nema boga osim Allaha').' Probudivši se, ensarija je požurio Božijem Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i izvijestio ga o tome, na šta je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, samo rekao: 'Postupite u skladu s svojim snoviđenjem.'¹⁰²

أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ إِسْحَاقَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو الْحَوَّابِ قَالَ حَدَّثَنَا عَمَّارٌ عَنْ فَطْرِ عَنْ الْقَاسِمِ بْنِ أَبِي بَزَّةَ عَنْ عَطَاءِ الْخُرَّاسَانِيِّ عَنْ حِمْرَانَ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ كُتِبَ لَهُ بِكُلِّ حَرْفٍ عَشْرُ حَسَنَاتٍ "آ"

121. Abdullah b. Omer, radijallahu anhum, govori da je čuo Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: "Ko kaže: 'SUBHANALLAHI VEL-HAMDULILLAHI VE LA ILAHE ILLALLAHU VALLAHU EKBER' ('Neka je slavljjen Allah, hvala Allahu, nema boga osim Allaha i Allah je Najveći'), za svako izgovoreno slovo bit će mu upisano deset dobrih djela."

أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ تَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ طَهْمَانَ عَنْ عَطَاءِ الْخُرَّاسَانِيِّ عَنْ نَافِعِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ ابْنِ عُمَرَ مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا عَشْرًا وَمَنْ قَالَهَا عَشْرًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا مِائَةً وَمَنْ قَالَهَا مِائَةً كَتَبَ اللَّهُ "ب" ح بِهَا أَلْفًا وَمَنْ زَادَ زَادَ اللَّهُ لَهُ وَمَنْ اسْتَغْفَرَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ.

122. Ibn Omer, radijallahu anhum, imao je običaj reći: "Allah će onome ko kaže: 'SUBHANALLAHI VE BI HAMDILHI' ('Neka je slavljjen i hvaljen Allah') upisati deset dobrih djela; onome ko to izgovori deset

102 En-Nesai, 3/76, Ahmed, 5/184, i Ibn Hibban (2340).

puta, Allah će upisati stotinu dobrih djela; onome ko taj zikr izgovori stotinu puta, upisat će hiljadu sevapa; ko izgovori više od toga, njemu će Allah dati i više; a ko čini istigfar, Allah će mu oprostiti.”

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا عَيْسَى بْنُ شُعَيْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا رُوْحُ بْنُ الْقَاسِمِ
عَنْ مَطَرٍ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
اذْكُرُوا عِبَادَ اللَّهِ فَإِنَّ الْعَبْدَ إِذَا قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا
عَشْرًا وَمِنْ عَشْرِ إِلَى مِائَةٍ وَمِنْ مِائَةٍ إِلَى أَلْفٍ فَمَنْ زَادَ زَادَ اللَّهُ لَهُ وَمَنْ اسْتَعْفَرَ
عَفَرَ اللَّهُ لَهُ.

123. Ibn Omer, radijallahu anhum, rekao je: “Allahovi robovi, spominjite Allaha, jer kad čovjek kaže: ‘SUBHANALLAHI VE BI HAMDIHI’ (‘Neka je slavljen i hvaljen Allah’), Allah mu upiše deset sevapa; ko to izgovori deset puta, njemu bude upisano stotinu sevapa; onome ko taj zikr izgovori stotinu puta, Allah će upisati hiljadu dobrih djela; ko izgovori više od toga, njemu će Allah dati i više; a ko traži oprost, Allah će mu oprostiti.”

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ
الرَّحْمَنِ عَنْ كُرَيْبٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ
حِينَ صَلَّى الصُّبْحَ وَجَوْرِيَّةٌ جَالِسَةٌ فِي الْمَسْجِدِ ثُمَّ رَجَعَ حِينَ تَعَالَى النَّهَارُ
فَقَالَ لِمَ تَرَالَيْنَ فِي مَجْلِسِكِ قَالَتْ نَعَمْ قَالَ لَقَدْ قُلْتُ أَرْبَعَ كَلِمَاتٍ ثُمَّ رَدَدْتُهَا
ثَلَاثَ مَرَّاتٍ لَوْ وُزِنَتْ بِمَا قُلْتُ لَوَزَنَتْهَا سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
عَدَدَ خَلْقِهِ وَرَضَى نَفْسِهِ وَزِنَةَ عَرْشِهِ وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ.

124. Ibn Abbas, radijallahu anhum, pripovijeda da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, poslije obavljenog sabah-namaz napustio

kuću, a Džuvejrija je ostala na mjestu gdje je obavila namaz, pa se vratio kad je dan odmakao i upitao je: “*Zar još činiš zikr?!*” “Činim”, odgovori ona. On zatim reče: “*Izgovorio sam tri puta zikr koji bi, kad bi se stavio na vagu, prevagnuo nad svim onim što si ti izgovarala. Izgovorio sam četvero: ‘SUBHANALLAHI VE BI HAMDIHI VE LA ILAHE ILLALLAHU ADEDE HALKIHI VE RIDA NEFSIHI VE ZINETE ARŠIHI VE MIDADE KELIMATIHI’ (‘Neka je hvaljen i slavljjen Allah, nema boga osim Njega, u razmjerama brojnosti Njegovih stvorenja, u razmjeri Njegovog zadovoljstva, težine Njegovog prijestolja i osebnosti Njegovih riječi!’)*”¹⁰³

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ وَمُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى وَاللَّفْظُ لَهُ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدٌ يَغْنِي
-ابْنُ الْحَارِثِ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ كُرَيْبِ
عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كَانَ اسْمُ جَوْوِيْرِيَّةَ بِنْتُ الْحَارِثِ بَرَّةَ فَحَوَّلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْمَهَا فَسَمَّاهَا جَوْوِيْرِيَّةَ فَمَرَّ بِهَا تَقْرَأُ وَهِيَ فِي مُصَلَّاهَا تُسَبِّحُ وَتَذَكُرُ
اللَّهَ ثُمَّ إِنَّهُ مَرَّ بِهَا بَعْدَمَا ارْتَفَعَ ،،السَّهَاءُ” آ فَقَالَ يَا جَوْوِيْرِيَّةُ مَا زِلْتِ فِي مَكَانِكَ
قَالَ مَا زِلْتِ فِي مَكَانِي مُنْذُ تَعَلَّمْتِ قَالَ لَقَدْ تَكَلَّمْتُ بِأَرْبَعِ أَعْدَتِهِنَّ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ
هُنَّ أَفْضَلُ مِنِّي مَا قُلْتُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ خَلْقِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ زِنَةَ عَرْشِهِ سُبْحَانَ
اللَّهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَذَلِكَ.

125. Ibn Abbas, radijallahu anhumu, ispričao je sljedeće: “Džuvejrija b. el-Haris zvala se Berra, pa joj je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, nadjenao ime Džuvejrija... Jednom je prilikom Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prošao pored nje dok je ona, na mjestu gdje je obavila namaz, ostala recitirati Kur’an i spominjati Allaha. Zatim je prošao pored nje nakon što je dan odmakao i upitao je: “*Zar još činiš zikr?!*”

Ona odgovori: 'Sjedim na ovom mjestu otkako si me onda vidio.' On reče: *'Tri sam puta izgovorio sljedeće: 'SUBHANALLAHI ADEDE HALKIHI SUBHANALLAHI ZINETE ARŠIHI SUBHANALLAHI MIDADE KELIMATIHI VEL-HAMDULILLAHI KEZALIK' (Neka je slavljjen Allah u razmjerama brojnosti Njegovih stvorenja, neka je slavljjen Allah u razmjerama težine Njegovog prijestolja, neka je slavljjen Allah u razmjerama osebnosti Njegovih riječi i neka je hvaljen Allah isto toliko) – četiri riječi koje su bolje od zikra koji si ti izgovarala.'*"

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ كُرَيْبٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ مَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِجُؤَيْرِيَّةَ وَهِيَ فِي - ذَكَرَ مَكَانًا - ثُمَّ مَرَّ بِهَا قَرِيْبًا مِنْ نِصْفِ النَّهَارِ فَقَالَ لَهَا مَا زِلْتِ بَعْدُ هَاهُنَا فَقَالَ أَلَا أُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ خَلْقِهِ أَعْدَهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ سُبْحَانَ اللَّهِ رَضِيَ تَفْسِيهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ سُبْحَانَ اللَّهِ زِيْنَةَ عَرْشِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ” ب ح سُبْحَانَ اللَّهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ” ب ح .

126. Ibn Abbas, radijallahu anhumu, pripovijeda: "Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, prošao je pored Džuvejrijje, dok je sjedila na određenom mjestu, pa je oko podne prošao pored nje i upitao: *'Jesi li cijelo vrijeme tu? Želiš li da te poučim vrednijem zikru? Tri puta izgovori: 'SUBHANALLAHI ADEDE HALKIHI' (Neka je slavljjen Allah u razmjerama brojnosti Njegovih stvorenja). Zatim tri puta reci: 'SUBHANALLAHI RIDA NEFSIHI' (Neka je slavljjen Allah u razmjeri Njegovog zadovoljstva). Potom tri puta kaži: 'SUBHANALLAHI ZINETE ARŠIHI' (Neka je slavljjen Allah u razmjerama težine Njegovog prijestolja). I naposljetku tri puta izgovori: 'SUBHANALLAHI MIDADE KELIMATIHI' (Neka je slavljjen Allah u razmjeru osebnosti Njegovih riječi).'*"

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ مَوْلَى أَبِي طَلْحَةَ عَنْ كُرَيْبٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ جُوَيْرِيَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَيْهَا وَهِيَ فِي الْمَسْجِدِ تَدْعُو ثُمَّ مَرَّ بِهَا قَرِيْبًا مِنْ نِصْفِ النَّهَارِ فَقَالَ لَهَا مَا زِلْتِ عَلَيَّ حَالِكٍ قَالَتْ تَعَمُّ قَالَ أَلَا أَعْلِمُكَ وَذَكَرَ كَلِمَاتٍ مَعَهَا كَلِمَاتٍ تَقُولُهُنَّ سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ خَلْقِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ رِضَى نَفْسِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ زِنَةَ عَرْشِهِ ،، آ ”سُبْحَانَ اللَّهِ زِنَةَ عَرْشِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ.

127. Džuverijija, radijallahu anha, pripovijeda da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prošao pored nje, dok je, učeći dovu, sjedila na mjestu gdje je obavila sabahski namaz, pa je prošao pored nje oko podne i primijetio: *“Još uvijek sjediš!”* ‘Da’, odgovori ona. On reče: *‘Želiš li da te poučim vrednijem zikru? Izgovaraj: SUBHANALLAHI ADEDE HALKIHI SUBHANALLAHI RIDA NEFSIHI. SUBHANALLAHI ZINETE ARŠIHI SUBHANALLAHI ZINETE ARŠIH. SUBHANALLAHI MIDADE KELIMATIHI SUBHANALLAHI MIDADE KELIMATIHI SUBHANALLAHI MIDADE KELIMATIHI’* (Neka je slavljjen Allah u razmjerama brojnosti Njegovih stvorenja, neka je slavljjen Allah u razmjeri Njegovog zadovoljstva! Neka je slavljjen Allah u razmjerama težine Njegovog prijestolja, neka je slavljjen Allah u razmjerama težine Njegovog prijestolja! Neka je slavljjen Allah u razmjeru osebnosti Njegovih riječi, neka je slavljjen Allah u razmjeru osebnosti Njegovih riječi, neka je slavljjen Allah u razmjeru osebnosti Njegovih riječi!)”

أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي مَرْيَمَ قَالَ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ عَجَلَانَ عَنْ مُضْعَبِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سُرْحَبِيلَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ

سَعْدُ بْنُ زُرَّارَةَ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِهِ وَهُوَ يُحَرِّكُ شَفْتَيْهِ فَقَالَ مَاذَا تَقُولُ يَا أَبَا أُمَامَةَ قَالَ أَذْكُرُ رَبِّي قَالَ أَلَا أُخْبِرُكَ بِأَفْضَلِ أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذِكْرِكَ اللَّيْلِ مَعَ النَّهَارِ وَالنَّهَارِ مَعَ اللَّيْلِ أَنْ تَقُولَ سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ مَا خَلَقَ سُبْحَانَ اللَّهِ مِلْءَ مَا خَلَقَ سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ مَا فِي الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ سُبْحَانَ اللَّهِ مِلْءَ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ سُبْحَانَ اللَّهِ مِلْءَ مَا خَلَقَ سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ مَا أَحْصَى كِتَابُهُ وَسُبْحَانَ اللَّهِ مِلْءَ كُلِّ شَيْءٍ وَتَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ مِثْلَ ذَلِكَ.

128. Ebu Umama el-Bahili, radijallahu anhu, ispričao je da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prošao pored njega, a on nešto šapuće. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upita ga: *'Ebu Umama, šta šapućeš?'* 'Spominjem Allaha', odgovori on. Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita ga: *'Želiš li da te poučim boljem zikru od onog koji ti učiš danju i noću? Izgovaraj sljedeće: 'SUBHANALLAHI ADEDE MA HALEKA, SUBHANALLAHI MIL'E MA HALEKA, SUBHANALLAHI 'ADEDE MA FIL-ERDI VES-SEMA'I, SUBHANALLAHI MIL'E MA FIS-SEMA'I VEL-ERDI, SUBHANALLAHI MIL'E MA HALEKA, SUBHANALLAHI ADEDE MA AHSA KITABUHU VE SUBHANALLAHI MIL'E KULLI ŠEJ'IN' ('Neka je slavljen Allah u razmjeru onog što je stvorio! Neka je slavljen Allah onoliko koliko ispunjava ono što je stvorio! Neka je slavljen Allah u razmjeru onoga što je na Zemlji i nebu! Neka je slavljen Allah u razmjeru onoga što je na nebu i na Zemlji! Neka je slavljen Allah koliko ispunjava ono što je stvorio! Neka je slavljen Allah u razmjeru onoga što pobroji Njegova knjiga! I neka je slavljen Allah onoliko koliko ispunjava sve što postoji!')* Zatim izgovori: 'ELHAMDULILLAHI ADEDE MA HALEKA, ELHAMDULILLAHI MIL'E MA HALEKA, ELHAMDULILLAHI ADEDE MA FIL-ERDI VES-SEMAI,

ELHAMDULILLAHI MI'Ē MA FIS-SEMA'Ī VEL-ERDĪ, ELHAMDULILLAHI MI'Ē MA HALEKA, ELHAMDULILLAHI ADEDE MA AHSĀ KITABUHU, ELHAMDULILLAHI MI'Ē KULLĪ ŠEJ'ĪN' (*'Neka je hvala Allahu u razmjeru onog što je stvorio! Neka je hvala Allahu onoliko koliko ispunjava ono što je stvorio! Neka je hvala Allahu u razmjeru onoga što je na Zemlji i nebu! Neka je hvala Allahu u razmjeru onoga što je na nebu i na Zemlji! Neka je hvala Allahu koliko ispunjava ono što je stvorio! Neka je hvala Allahu u razmjeru onoga što pobroji Njegova knjiga! I neka je hvala Allahu onoliko koliko ispunjava sve što postoji!'*)¹⁰⁴

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَثْمَانَ وَعِيسَى بْنُ الْمُتَوَكِّلِ قَالَ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْعَلَاءِ وَابْنِ جَابِرٍ قَالَا حَدَّثَنَا أَبُو سَلَامٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ بَخَ بَخَ مَا أَتَقَلَّهَنَّ فِي الْمِيزَانِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَالْعَبْدُ الصَّالِحُ يَتَوَفَّى لِلْمُسْلِمِ فَيَحْتَسِبُهُ.

129. Ebu Selma, Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, pastir, kaže da je čuo kako Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, govori: "O kako su sljedeće riječi divne i teške na vagi: 'LA ILAHE ILLALLAHU VE SUBHANALLAHI VEL-HAMDULILLAHI VALLAHU-EKBER' (*'Nema boga osim Allaha, neka je slavljen Allah, hvala Allahu i Allah je Najveći!*) A priliči da čovjek očekuje nagradu zbog gubitka ukućana."

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هَانٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ زَيْدٍ عَنْ أَبِي سَلَامٍ عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ تَمْلَأُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ.

104 Ibn Hibban (2331), Ibn Ebud-Dun'ja i Ibn Huzejma.

130. Ebu Malik el-Eša'ri, radijallahu anhu, prenio je sljedeći hadis: "Riječi: 'ELHAMDULILLAHI' ('Neka je hvala Allahu') ispunjavaju vaju. A zikir: 'LA ILAHE ILLALLAHU VALLAHU-EKBER' ('Nema boga osim Allaha i Allah je Najveći') ispunjavaju prostor između neba i Zemlje."¹⁰⁵

أَخْبَرَنَا عَيْسَى بْنُ الْمَسَاوِيرِ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُعَيْبٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ سَلَامٍ عَنْ أَخِيهِ أَخْبَرَهُ عَنْ جَدِّهِ أَبِي سَلَامٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَنَمٍ أَنَّ أَبَا مَالِكٍ الْأَشْعَرِيَّ حَدَّثَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ "ب" تَمَلُّؤُا الْمِيْزَانَ وَالتَّسْبِيْحُ وَالتَّكْبِيْرُ تَمَلُّؤُا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

131. Ebu Malik el-Eša'ri, radijallahu anhu, govori da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Riječi: 'ELHAMDULILLAHI' ('Neka je hvala Allahu') ispunjavaju vaju, a zikir: 'SUBHANALLAHI VALLAHU EKBER' ('Neka je slavljen Allah i Allah je Najveći') ispunjava nebesa i Zemlju."

RAZGOVARANJE O PREDISLAMSKOM PERIODU U DŽAMIJI

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ قَالَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ وَدَكْرٌ آخَرَ عَنْ سَمَّاكِ بْنِ حَرْبٍ قَالَ قُلْتُ لِجَابِرِ بْنِ سَمْرَةَ كُنْتُ تُحَالِسُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تَعَمَّ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى الْفَجْرَ جَلَسَ فِي مُصَلَّاهُ حَتَّى تَطْلُعَ

الشَّمْسُ فَيَتَحَدَّثُ أَصْحَابُهُ وَيَذْكُرُونَ حَدِيثَ الْجَاهِلِيَّةِ وَيُنشِدُونَ الشِّعْرَ
وَيَضْحَكُونَ وَيَبْسِمُ.

132. Semmak b. Harb upitao je Džabira b. Semuru: “Jesi li sjedio s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem?” On je odgovorio: “Jesam. Pošto bi obavio sabah-namaz, Božiji bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ostao sjediti u džamiji sve do izlaska sunca i razgovarati s ashabima; oni su spominjali događaje iz predislamskog perioda, recitirali su poeziju i smijali se, a on se samo smiješio.”¹⁰⁶

RECITIRANJE POEZIJE U DŽAMIJI

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ^٢ ”عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيْبِ
قَالَ مَرَّ عُمَرُ بِحَسَّانَ بْنِ ثَابِتٍ وَهُوَ يُنْشِدُ فِي الْمَسْجِدِ فَلَحَظَ إِلَيْهِ فَقَالَ قَدْ
أَنْشَدْتَ فِيهِ وَفِيهِ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنْكَ ثُمَّ التَفَّتْ إِلَى أَبِي هُرَيْرَةَ فَقَالَ أَسَمِعْتَ رَسُولَ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَجِبْ عَنِّي اللَّهُمَّ أَيِّدْهُ بِرُوحِ الْقُدْسِ قَالَ تَعَمَّ

133. Seid b. el-Musejeb ispričao je: “Omer je prošao pored Hasana, dok je on recitirao poeziju, i upozorio ga na to, a Hasan je odgovorio: ‘Recitirao sam poeziju, dok je u džamiji bio onaj ko je bolji od tebe.’ Potom se okrenuo Ebu Hurejri i rekao mu: ‘Preklinjem te Allahom, kaži jesi li čuo Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: ‘*Odbrani me, moj Allahu, pomoz ga Džibrilom!*’ Na to je Ebu Hurejra, radijallahu anhu, odgovorio: ‘Da, čuo sam Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da to govori.’”¹⁰⁷

106 Muslim, 2/132, Ahmed, 5/86, 91 i 105, i En-Nesai, 3/80.

107 El-Buhari i Muslim.

أَخْبَرَنِي عِمْرَانُ بْنُ بَكَارٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّهُ سَمِعَ حَسَانَ بْنَ ثَابِتٍ يَمَسْتَشْهَدُ أَبَا هُرَيْرَةَ أَنْشَدَكَ اللَّهُ هَلْ سَمِعْتَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يَا حَسَانُ أَجِبْتَ عَن رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ أَيِّدُهُ بِرُوحِ الْقُدْسِ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ نَعَمْ.

134. Ebu Selema b. Abdurrahman čuo je Hasana b. Sabita da govori Ebu Hurejri, radijallahu anhum: "Preklinjem te Allahom, reci jesi li čuo da Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, govori: *'Hasane, odbrani Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem; Allahu, pomoz i ga Džibrilom!'*" Ebu Hurejra, radijallahu anhu, reče: "Jesam, čuo sam to."

PREDANJE O ZABRANJENOSTI RECITIRANJA POEZIJE U DŽAMIJI

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ عَجَلَانَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَهَيَّأَ أَنْ "آ ح تَنَاشِدِ الْأَشْعَارِ فِي الْمَسْجِدِ.

135. Amr b. Šuajb prenosi od svog oca Šuajba, a on od svog oca da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio recitiranje poezije u džamiji.¹⁰⁸

ŠTA TREBA REĆI ONOME KO SE U DŽAMIJI RASPITUJE ZA IZGUBLJENU STVAR

أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرِ بْنِ سُؤَيْدٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ أَبِي سِنَانِ الشَّيْبَانِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي عَلْقَمَةُ بْنُ مَرْثَدٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بَرْزَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمِعَ رَجُلًا يَقُولُ مَنْ دَعَا إِلَى الْحَمَلِ الْأَخْمَرِ فِي الْمَسْجِدِ قَالَ لَا وَجَدْتِ إِنَّمَا بُيِّتَ هَذِهِ الْمَسَاجِدُ لِلَّذِي بُيِّتَ لَهُ.

136. Burejda, radijallahu anhu, pripovijedao je da je čuo nekog čovjeka kako u džamiji objavljuje: “Da li je neko našao moju crvenu devu?”, na šta mu je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Ne našao je! Džamije su izgrađene radi drugih stvari.*”¹⁰⁹

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَكَمِ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ مُنْعِرٍ عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ مَرْثَدٍ عَنْ ابْنِ بَرْزَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمِعَ رَجُلًا يَنْشُدُ ضَالَّةً فِي الْمَسْجِدِ فَقَالَ لَا وَجَدْتَهَا.

137. Burejda, radijallahu anhu, kazuje da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, čuo nekog čovjeka da se u džamiji raspituje za izgublenu životinju, pa je rekao: “*Ne našao je!*”

109 Muslim, 2/82, Ahmed, 5/360 i 361, i Ibnus-Sunni (149).

ŠTA TREBA REĆI ONOME KO TRGUJE U DŽAMIJI

أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ ” حَدَّثَنِي ” ب ح عَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ خُصَيْفَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ ثَوْبَانَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا رَأَيْتُمْ مَنْ يَبِيعُ أَوْ يَبْتَاعُ فِي الْمَسْجِدِ فَقُولُوا لَا أَرْبَحَ اللَّهُ تِجَارَتَكَ وَإِذَا رَأَيْتُمْ مَنْ يَنْشُدُ ضَالَّةً فِي الْمَسْجِدِ فَقُولُوا لَا رَدَّ اللَّهُ عَلَيْكَ.

138. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Kad vidite da neko u džamiji prodaje ili kupuje, recite: ‘Ne dao ti Allah blagoslova u trgovini!’ A kad vidite da se neko u džamiji raspituje za izgubljenu životinju, recite: ‘Ne vratio ti je Allah!’”*¹¹⁰

ZIKR PRILIKOM IZLASKA IZ DŽAMIJE

أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ عَنْ رِبِيعَةَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ سَعِيدٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا حُمَيْدٍ وَأَبَا أُسَيْدٍ يَقُولَانِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيَقُلِ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَإِذَا خَرَجَ فَلْيَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ.

110 Ibn Hibban (313) i El-Hakim, 2/56.

139. Ebu Humejd i Ebu Usejd prenose da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Kad čovjek uđe u džamiju, neka kaže: ‘ALLAHUMMEFTAḤ LI EBVAḬE RAḬMETIKE’ (Allahu, otvori mi vrata Svoje milosti!) A neka nakon izlaska izgovori sljedeće: ‘ALLAHUMME INNI ES’ELUKE MIN FADLIK’ (Allahu, molim Ti se za Tvoju dobrotu!).*

ZIKR PRILIKOM ULASKA U KUĆU

أَخْبَرَنَا يُوسُفُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ فَذَكَرَ اللَّهَ عِنْدَ دُخُولِهِ وَعِنْدَ طَعَامِهِ قَالَ الشَّيْطَانُ لَا مَبِيتَ لَكُمْ وَلَا عَشَاءَ هَا هُنَا وَإِذَا دَخَلَ فَلَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ قَالَ الشَّيْطَانُ أَذْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ وَإِنْ لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ عِنْدَ طَعَامِهِ قَالَ الشَّيْطَانُ أَذْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ وَالْعَشَاءَ

140. Džabir, radijallahu anhu, kaže da je čuo Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori sljedeće: *“Kad čovjek uđe u kuću izgovarajući Allahovo ime i prije jela, šejtan kaže: ‘Ovdje nema konačišta ni večere!’ A kad uđe u kuću i ne spomene Allahovo ime, šejtan kaže: ‘Ovdje ima konačište!’ A ako čovjek ne spomene Allaha prije jela, šejtan još kaže: ‘Ovdje ima konačište i večera!’”¹¹¹*

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو عَنْ ابْنِ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرٍو وَذَكَرَ آخَرَ قَبْلَهُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ ” ا ” عَنْ أَبِي الْخَيْرِ أَنَّهُ سَمِعَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو بْنَ

111 Muslim, Ahmed, Ebu Davud i Ibn Madža.

الْعَاصِي أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَّمَنِي دُعَاءً أَدْعُو بِهِ فِي صَلَاتِي وَفِي بَيْتِي قَالَ قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ.

141. Abdullah b. Amr pripovijeda da se Ebu Bekr, radijallahu anhu, obratio Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, rekavši: “Božiji Poslaniče, pouči me dovi koju ću učiti na namazu i u kući.” Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče mu: “*Uči sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME INNI ZALEMTU NEFSI ZULMEN KESIREN VE LA JAGFIRUZ-ZUNUBE ILLA ENTE FAGFIR LI MAGFIRETEN MIN INDIKE VERHAMNI INNEKE ENTEL-GAFURUR-RAHIM’ (‘Allahu, doista sam sebi počnio mnogo nasilja, a grijeha opraštaš samo Ti, pa mi oprost Svoj pokloni i smiluj mi se! Zaista, jedino si Ti Oprostitelj, Milostivi!’)*”¹¹²

KAKO SE TREBA ZAHVALITI ZA USLUGU?

أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْحَوْهَرِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَخْوَصُ بْنُ جَوَابٍ عَنْ ”سَعِيدِ بْنِ الْحَمْسِ عَنْ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِي عَثْمَانَ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَنَعَ إِلَيْهِ مَعْرُوفًا فَقَالَ لِغَائِلِهِ جَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا فَقَدْ أَبْلَغَ فِي الشَّاءِ.

142. Usama b. Zejd, radijallahu anhu, govorio je da je Allah'ov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Kome neko učini dobročinstvo, pa mu se čovjek zahvali rekavši: ‘DŽEZAKALLAHU HAJREN’ (‘Allah te nagradio svakim dobrom’), dovoljno mu se zahvalio.*”¹¹³

112 El-Buhari, Muslim i Ahmed.

113 Ibnus-Sunni (276).

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ الْبَحْرَانِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَمَّادٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَتِ الْمُهَاجِرُونَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ذَهَبَتْ ” ح ” الْأَنْصَارُ بِالْأَجْرِ كُلِّهِ مَا رَأَيْنَا قَوْمًا أَحْسَنَ بَدَلًا لِكَبِيرٍ وَلَا أَحْسَنَ مُوَاسَاةً فِي قَلِيلٍ مِنْهُمْ وَلَقَدْ كَفَفْنَا الْمُؤَنَّةَ قَالَ أَلَيْسَ تَتَشَوَّنَ عَلَيْهِمْ بِهِ وَتَدْعُونَ اللَّهَ لَهُمْ قَالُوا بَلَى قَالَ ” فَذَاكَ ” بِذَلِكَ.

143. Enes, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Muhadžiri su se požalili: ‘Allahov Poslaniče, ensarijama pripade sva nagrada! Od njih nije niko bolji kad se radi o žrtvovanju i pomaganju; velikog su nas napora poštedjeli.’ Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upita ih: ‘*Zar im se ne zahvaljujete i zar se ne molite Allahu za njih?!*’ ‘Da, činimo to’, odgovoriše. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zaključi: ‘*Eto, time im se odužujete.*’¹¹⁴

ODGOVOR ONOME KO ČOVJEKU IZJAVI LJUBAV

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عُقَيْلٍ النَّيْسَابُورِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَهُوَ ابْنُ وَاقِدٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ ثَابِتٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ كُنْتُ جَالِسًا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا مَرَّ رَجُلٌ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ يَا نَبِيَّ اللَّهُ وَاللَّهِ إِنِّي لِأَحِبُّ هَذَا الرَّجُلَ قَالَ هَلْ أَعْلَمْتَهُ بِذَلِكَ قَالَ لَا قَالَ فَمَ فَاغْلِمُهُ فَقَامَ إِلَيْهِ فَقَالَ يَا هَذَا وَاللَّهِ إِنِّي لِأَحِبُّكَ قَالَ أَحْبَبْتَنِي لَهُ.

144. Enes b. Malik, radijallahu anhu, ispričao je: “Sjedio sam kod Resullaha, sallallahu alejhi ve sellem, kad je prošao neki čovjek, pa se javi jedan od prisutnih i reče: ‘Božiji Poslaniče, tako mi Allaha, ja,

zaista, volim onog čovjeka! *'Jesi li mu izjavio ljubav?'*, upita Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. 'Nisam', odgovori on. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, preporuča mu: *'Idi mu izjaviti ljubav.'* Čovjek je otišao i obratio se onom čovjeku: 'Tako mi Allaha, ja te, uistinu, volim!' Onaj mu odgovori: 'EHABBEKELLEZI AHBEBTENI LEHU' ('Zavolio te Onaj u Čije me ime voliš!')¹¹⁵

ODGOVOR ONOME KO ČOVJEKU STAVI NA RASPOLAGANJE SVOJU PORODICU I IMETAK

أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ قَالَ حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ قَالَ حَدَّثَنَا حُمَيْدٌ قَالَ قَدِمَ عَلَيْنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ فَإِذَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آخَى بَيْنَهُ وَبَيْنَ سَعْدِ بْنِ الرَّبِيعِ فَقَالَ لَهُ سَعْدُ إِنِّي مِنْ أَكْثَرِ الْأَنْصَارِ مَالاً فَأُقَاسِمُكَ مَالِي بِنِصْفَيْنِ وَبِيْ امْرَأَتَيْنِ فَأُطَلِّقُ إِحْدَاهُمَا فَإِذَا انْقَضَتْ عِدَّتُهَا فَمَزَّوَجْتُهَا قَالَ بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ دَلُونِي عَلَى الشُّوقِ فَمَا رَجَعَ يَوْمَهُ مِنَ الشُّوقِ حَتَّى اسْتَفْضَلَ رِنْحًا مِنْ أَقِطٍ وَسَمِنَ فَجَاءَ بِهِ إِلَى الْمَنْزِلِ ,,آ”.

145. Humejd, radijallahu anhu, ispričao je: "Kad je u Medinu stigao Abdurrahman b. Avf, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pobratio je njega i Sa'da b. er-Rebiu. Sa'd mu se odmah obratio: 'Ja sam najbogatiji ensarija, i nudim ti pola svog imetka. A imam i dvije žene, pa ću se razvesti od jedne, i kad joj istekne priček, ti se njome oženi!' Abdurrahman b. Avf samo mu reče: 'BAREKALLAHU LEKE FI EHLIKE VE MALIKE' ('Blagoslovio Allah tvoju porodicu i imetak!'), odvedi ti mene na pijacu.' I nije se vratio kući dok nije zaradio trgujući sirom i maslacem."¹¹⁶

115 Ebu Davud (5125) i Ibnus-Sunni (197).

116 El-Buhari, Ahmed i Et-Tirmizi, 3/125.

ODAZIVANJE ČOVJEKA KAD GA NEKO OSLOVI

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ كُنْتُ زَوْفَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا بَيْنِي وَبَيْنَهُ إِلَّا أُخْرَةُ الرَّحْلِ فَقَالَ يَا مُعَاذُ قُلْتُ لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعَدَيْكَ قَالَ أَتَدْرِي مَا حَقُّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ قُلْتُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ ” ب ” ” أَعْلَمُ قَالَ حَقُّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يُعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ثُمَّ قَالَ يَا مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ قُلْتُ لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعَدَيْكَ قَالَ هَلْ تَدْرِي مَا حَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ إِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ قُلْتُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ حَقُّهُمْ عَلَيْهِ أَنْ لَا يُعَذِّبَهُمْ.

146. Muaz, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Jahao sam iza Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i bio skoro uz njega. Reče mi: ‘*Muaze!*’ ‘Uvijek sam ti na raspolaganju, Božiji Poslanice’, odgovorio sam. On me upita: ‘*Znaš li koje pravo Allah polaže kod ljudi?*’ ‘Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju’, odgovorio sam. On reče: ‘*Da Ga obožavaju i da Mu nikoga ne smatraju ravnim. Zatim me pozva: ‘Muaze b. Džebele!’* Ja opet odgovorih: ‘Uvijek sam ti na raspolaganju, Allahov Poslanice.’ On me upita: ‘*A znaš li koje je pravo ljudi kod Allaha ako ne budu činili širk?*’ ‘Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju’, opet sam odgovorio. On reče: ‘*Imaju pravo kod Allaha da ih ne kazni.*’¹¹⁷

أَخْبَرَنَا عَبْدُهُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الصَّفَّارُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ بِشْرِ قَالَ حَدَّثَنَا زَكْرِيَّا بْنُ أَبِي زَائِدَةَ قَالَ حَدَّثَنِي سَمَّاكُ بْنُ حَرْبٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَاطِبٍ قَالَ تَنَاوَلْتُ قَدْرًا كَانَتْ لِي فَاخْتَرَقَتْ يَدِي فَأَنْطَلَقْتُ بِي أُمِّي إِلَى رَجُلٍ جَالِسٍ فِي الْحَبَانَةِ فَقَالَتْ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ لَبَيْكَ وَسَعْدَيْكَ ثُمَّ أَدَّتْنِي مِنْهُ فَجَعَلَ يَتَقَلَّبُ وَيَتَكَلَّمُ بِكَلَامٍ مَا أَدْرِي مَا هُوَ فَسَأَلْتُ أُمِّي بَعْدَ ذَلِكَ مَا كَانَ يَقُولُ قَالَتْ كَانَ يَقُولُ أَذْهِبِ الْبَأْسَ رَبَّ النَّاسِ، وَاشْفِي ” أ أَنْتَ الشَّافِي لَا شَافِيَ إِلَّا أَنْتَ .

147. Muhammed b. Hatib, radijallahu anhu, ispričao je sljedeće: “Htio sam ponijeti lonac s vrelom vodom i opržio sam ruku. Majka me odvela kod nekog čovjeka na голу visoravan i obratila mu se: ‘Božiji Poslaniče!’ On odgovori: ‘Uvijek sam ti na raspolaganju!’ I ona me približila njemu, pa je počeo simbolično pljuckati i izgovarati meni nerazumljive riječi. Poslije sam upitao majku šta je izgovarao. Ona odgovori: ‘Učio je: ‘EZHIBIL-BE’ESE RABBEN-NASI IŠFI ENTEŠ-ŠAFI LA ŠAFIJE ILLA ENTE’ (*Otkloni nedaću, Gospodaru ljudi, i izliječi, jer Ti, uistinu, liječiš; niko osim Tebe ne može izliječiti!*)”¹¹⁸

ODGOVOR NA PITANJE: “KAKO SI OSVANUO?”

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ “عُمَرَ” بْنِ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ دَخَلَ أَبُو بَكْرٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ” ب عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ كَيْفَ أَصْبَحْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ صَالِحٌ مِنْ رَجُلٍ لَمْ يُصْبِحْ صَائِمًا وَلَمْ يَعُدْ مَرِيضًا وَلَمْ يَتَّبِعْ حَنَازَةَ .

150. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Ebu Bekr, radijallahu anhu, uđe kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i upita ga: ‘Kako si osvanuo, Allahov Poslaniče?’ On mu odgovori: ‘Dobro za čovjeka koji nije zapostio, niti je obišao bolesnika, niti je ispratio dženzazu.’”¹¹⁹

POSTUPAK PRILIKOM VIĐENJA LJUTA ČOVJEKA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ أَبُو كُرَيْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ عَنِ الْبِرَاءِ قَالَ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعَ أَصْحَابِهِ فَخَرَجْنَا مَعَهُ وَأَحْرَمْنَا بِالْحَجِّ فَلَمَّا دَتَوْنَا مِنْ مَكَّةَ قَالَ مَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ هَدْيٌ فَلْيَجْعَلْهَا عُمْرَةً فَإِنِّي لَوْلَا أَنْ مَعِيَ هَدْيًا لَأَخَلْتُ فَقَالَ حِينَ لَمْ يَكُنْ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ إِلَّا كَذَا وَقَدْ أَحْرَمْنَا بِالْحَجِّ فَكَيْفَ نَجْعَلُهَا عُمْرَةً قَالَ أَنْظِرُوا مَا أَمَرَكُمْ بِهِ فَاقْتَعَلُوا قَالَ فَرُدُّوا عَلَيْهِ الْقَوْلَ فَغَضِبَ ثُمَّ انْطَلَقَ حَتَّى دَخَلَ عَلَى عَائِشَةَ غَضْبَانَ فَرَأَتْ الْغَضَبَ فِي وَجْهِهِ فَقَالَتْ مَنْ أَعْضَبَكَ أَغْضَبَهُ اللَّهُ فَقَالَ وَمَالِي لَا أَعْضَبُ وَأَنَا أَمُرُ بِالْأَمْرِ فَلَا أُتْبِعُ .

151. El-Bera, radijallahu anhu, prenio je sljedeće: “Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, pošao je na hadž s ashabima, pa smo pošli s njim. Stupili smo u obrede hadža i, kad smo bili nadomak Meke, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ‘Ko nema kurban neka hadž preinači u umru; i ja bih, da nemam kurban, tako učinio.’ Neko reče: ‘Kako ćemo hadž sad preinačiti u umru, a nadomak smo Kabe?’ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upozorio ih je: ‘Uradite što sam vam zapovijedio!’ I oni ga opet ne poslušashe, pa se on razljuti. Ljut,

¹¹⁹ Ibn Madža (3710) i Ibnus-Sunni (183).

otišao je od njih i ušao u šator, kod Aiše, radijallahu anha. Vidjevši srdžbu na njegovu licu, ona upita: 'Ko te naljutio, naljutio ga Allah!?' Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: *'Kako se neću ljutiti: zapovijedim određenu stvar, pa me ne poslušaju u tome!'*¹²⁰

IZJAVA: "OTKUPLJUJEM TE RODITELJIMA!"

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشِيرٍ عَنْ مُسْعِرٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَدَّادِ بْنِ الْهَادِ قَالَ سَمِعْتُ عَلِيًّا يَقُولُ مَا سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْمَعُ أَبَوَيْهِ لِأَحَدٍ إِلَّا لِسَعْدِ.

152. Alija, radijallahu anhu, govorio je: "Nisam čuo da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ikome rekao: 'Otkupljujem te ocem i majkom', osim Sa'du."¹²¹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَدَّادِ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْدِي أَحَدًا غَيْرَ سَعْدِ فَإِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ إِنْ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي.

153. Alija, radijallahu anhu, rekao je: "Nisam čuo da Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ikome govori: 'Otkupljujem te roditeljima', osim Sa'du. Čuo sam kad mu je rekao: *'Gadaj, iskupljujem te ocem i majkom!'*"

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَطَرٍ النَّيْسَابُورِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ "أ" عَنِ ابْنِ جَدْعَانَ عَنْ سَعِيدِ هُوَ ابْنُ الْمُسَيْبِ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

120 Ibn Madža (2982).

121 El-Buhari i Muslim.

وسلم جمع أبويه لأحدٍ غيرهُ يعنى سعدًا فإنه قال له يومَ أحدٍ ازم فذاك أبي وأُمِّي.

154. Alija, radijallahu anhu, rekao je: “Nisam čuo da Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ikome govori: ‘Otkupljujem te roditeljima’, osim Sa’du. Čuo sam ga da mu u Bici na Uhudu govori: *‘Gadaž, iskupljujem te ocem i majkom!’*”¹²²

أخبرنا قتيبة بن سعيد قال حدثنا الليث عن يحيى عن ابن المسيب قال قال سعدٌ لقد جمع لي رسولُ الله صلى الله عليه وسلم يومَ أحدٍ أبويه كليهما يُريدُ حينَ قالَ فذاك أبي وأُمِّي وهو يُقاتلُ.

155. Sa’d, radijallahu anhu, ponosio se, govoreći: “Allahov je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u Bici na Uhudu, boreći se, rekao mi: *‘Otkupljujem te ocem i majkom!’*”¹²³

أخبرنا محمد بن خليل عن مزوان بن معاوية عن هاشم وهو ابن آ هاشم بن هاشم بن عتبة قال سمعتُ سعيد بن المسيب يقول سمعتُ سعدًا يقول تكلم رسولُ الله صلى الله عليه وسلم كِنَانَتَهُ يومَ أحدٍ وقال ازم فذاك أبي وأُمِّي.

156. Sa’d, radijallahu anhu, govorio je: “Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, istresao je strijele iz tobolca u Bici na Uhudu i rekao mi: *‘Gadaž, otkupljujem te ocem i majkom!’*”¹²⁴

أخبرنا الحسين بن منصور بن جعفر النيسابوري قال حدثنا عمرو بن محمد قال حدثنا بكير بن مسمار قال سمعتُ عامر بن سعد عن أبيه أن رسولَ الله

122 El-Buhari, 8/362.

123 El-Buhari, 8/362, i Ibnus-Sunni (442).

124 El-Buhari, 8/362.

صلى الله عليه وسلم قَالَ يَوْمَ أُحُدٍ وَهُوَ يَتَاوَلُهُ السَّهْمَ اِزِمَ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي قَالَ
فَرَمَيْتُ رَجُلًا مِّنَ الْمُشْرِكِينَ فَأَقَعَصْتُهُ.

157. Amir b. Sa'd prenosi da je njegov otac Sa'd rekao: "Dodajući mi strijele u Bici na Uhudu Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: 'Gadžaj, otkupljujem te ocem i majkom!' I pogodio sam nekog mnogobošca i na mjestu ga ubio."

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُهُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ
عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنِ الزُّبَيْرِ قَالَ جَمَعَ لِي رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبَوَيْهِ يَوْمَ قُرَيْظَةَ فَقَالَ يَا أَبِي وَأُمِّي.

158. Ez-Zubejr, radijallahu anhu, govorio je: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, u pohodu na pleme Benu Kurejza rekao mi je: 'FIDAKE EBI VE UMMI' ('Otkupljujem te ocem i majkom!')."

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ الْمَخْزُومِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ
قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ قَالَ
كُنْتُ أَنَا وَعُمَرُ بْنُ أَبِي سَلَمَةَ يَوْمَ الْخَنْدَقِ فَكَانَ يَطَّأطِئُ لِي فَأَنْظَرُ إِلَى الْقِتَالِ
ثُمَّ أَطَّأطِئُ لَهُ فَيَنْظُرُ إِلَيَّ الْقِتَالِ فَرَأَيْتُ الزُّبَيْرَ يَوْمًا يَجُولُ فِي السَّبْحَةِ عَلَى فَرَسِهِ
فَقُلْتُ لَهُ يَا أَبَتِ قَدْ رَأَيْتَكَ تَجُولُ فِي الْمَسْبُحَةِ عَلَى فَرَسِكَ قَالَ وَرَأَيْتَنِي قُلْتُ تَعْمُ
قَالَ أَمَا إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَمَعَ لِي الْيَوْمَ أَبَوَيْهِ.

159. Abdullah b. ez-Zubejr, radijallahu anhu, pripovijedao je: "Omer b. Ebu Selema i ja bili smo zajedno u Bici na Hendeku, pa mi je on saginjao leđa da vidim razvoj borbe, a onda bih ja njemu saginjao leđa da on vidi. Vidio sam da Ez-Zubejr na konju juri tamo-amo kroz mulj, te sam ga kasnije upitao s tim u vezi, i on me upita: 'Jesi li me

vidio?’ ‘Jesam’, odgovorih mu. On reče: ‘Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, danas mi je rekao: ‘FIDAKE EBI VE UMMI’ (*Otkupljujem te ocem i majkom!*)”¹²⁵

أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ حَدَّثَنِي الْمُثَنِّرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحِزَامِيُّ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْخَنْدَقِ جَمَعَ لِلزُّبَيْرِ أَبَوَيْهِ فَقَالَ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي.

160. Abdullah b. ez-Zubejr, radijallahu anhu, kaže da se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u Bici na Hendeku obratio Ez-Zubejru rekavši mu: “*Otkupljujem te ocem i majkom!*”

أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ قَالَ : حَدَّثَنَا عَمِّي قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ جَعْفَرٍ يَقُولُ سَمِعْتُ اسْمَاعِيلَ بْنَ مُحَمَّدٍ ” يَقُولُ ” ب ح وَكَانَ أَبِي يَزِيدُ فِي إِسْنَادِهِ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ ” آ ” اسْمَاعِيلَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ غَامِرِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَوْمَ أُحُدٍ يَقُولُ : أَنْبَلُوا سَعْدًا ، اِزِمْ رَمَى اللَّهُ ” لَكَ ” آ ، اِزِمْ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي

161. Sa’d, radijallahu anhu, kaže: “Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, za vrijeme Bitke na Uhudu da govori: *‘Dajte strijele Sa’d! Gadaž, a Allah daje da pogodi! Gadaž, otkupljujem te ocem i majkom!’*”

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عُمْتَانَ بْنِ حَكِيمِ الْأَوْدِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا زَكْرِيَّا بْنُ عَبْدِ يَاقَانَ قَالَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعْدِ بْنِ مَخْرَمَةَ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ غَامِرِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمَ أُحُدٍ لِأَبِي أَنْبَلُوا سَعْدًا اِزِمْ يَا سَعْدُ رَمَى اللَّهُ لَكَ اِزِمْ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي.

162. Amir b. Sa'd, radijallahu anhu, prenosi od svoga oca da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u Bici na Uhudu povikao: *"Dajte strijele Sa'du! Gađaj, Sa'de, dao Allah da pogodiš! Gađaj, otkupljujem te ocem i majkom!"*

أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ بَكَّارٍ الْحَرَّانِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ هِلَالِ بْنِ "حَبَّابٍ" قَالَ حَدَّثَنِي عِكْرِمَةُ قَالَ كُنْتُ أُرَافِقُهُ وَسَعِيدُ بْنُ جُبَيْرٍ فَقَالَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَأَيْتَ النَّاسَ مَرَجَتْ عُهُودُهُمْ وَخَانَتْ أَمَانَاتُهُمْ وَكَانُوا هَكَذَا وَشَبَّكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ فَقُمْتُ إِلَيْهِ فَقُلْتُ كَيْفَ "ب" أَصْنَعُ عِنْدَ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ جَعَلَنِي اللَّهُ فِدَاكَ قَالَ أَلَزِمَ بَيْتَكَ وَأَمْلِكْ عَلَيْكَ لِسَانَكَ وَخُذْ مَا تَعْرِفُ وَدَعْ مَا تَنْكِرُ وَعَلَيْكَ بِأَمْرِ خَاصَّةٍ تَفْسِكَ وَدَعْ عَنْكَ أَمْرَ الْعَامَّةِ.

163. Abdullah b. Amr b. el-As, radijallahu anhuma, prenosi sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *"Očekuj zlo kad vidiš da ljudi ne poštuju dogovore niti ispunjavaju emanet i kad budu ovako živjeli"*, ispreplevši prste. Abdullah se približio Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i upitao: *"Božiji Poslaniče, učinio me Allah tvojom otkupninom, šta ću tada činiti?"* Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori mu: *"Boravi u kući, pazi šta govoriš, prihvati se onog što odobravaš, sustegni se od onog što osuđuješ, brini se o sebi, a ostavi ono čime se bavi obični svijet."*²⁶

TREBA LI ČOVJEK IZJAVITI LJUBAV ONOME KOGA ZAVOLI

أَخْبَرَنَا شُعَيْبُ بْنُ يُوْسُفَ عَنْ يَحْيَى عَنْ ثَوْرٍ قَالَ حَدَّثَنِي حَبِيبُ بْنُ عُثَيْدٍ عَنْ
الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدَى كَرِبَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيُعْلِمْهُ ذَلِكَ.

164. El-Mikdam b. Madikerib, radijallahu anhu, kaže da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Kad čovjek zavoli svog brata, neka mu izjavi ljubav.”*¹²⁷

ŠTA TREBA REĆI ONOME KO SE SMIJE?

أَخْبَرَنِي ” آ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْحَكَمِ عَنْ شُعَيْبٍ قَالَ أَنَا اللَّيْثُ عَنْ
” يَزِيدَ بْنِ الْهَادِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ
عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ ” عَبْدِ اللَّهِ ” ب عَنْ مُحَمَّدِ
بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ اسْتَأْذَنَ عُمَرُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعِنْدَهُ نِسَاءٌ مِنْ قُرَيْشٍ يُكَلِّمْنَهُ وَيَمْتَكِنِرْنَهُ عَالِيَةً أَصْوَاتُهُنَّ فَلَمَّا

127 Ahmed, 4/130, El-Buhari, u zbirci *El-Edebul-mufred* (79), Ebu Davud (5124) i El-Hakim, 4/171.

اسْتَأْذَنَ عُمَرُ تَبَادُرَ الْحِجَابِ فَدَخَلَ عُمَرُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَضْحَكُ فَقَالَ عُمَرُ أَضْحَكَ اللَّهُ سِنَّكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَجِبْتُ مِنْ هَؤُلَاءِ اللَّائِي كُنَّ عِنْدِي فَلَمَّا سَمِعَنَ صَوْتَكَ
تَبَادُرَ الْحِجَابِ قَالَ عُمَرُ وَأَنْتَ كُنْتَ أَحَقُّ أَنْ يَهْتَبَ نَوْمُ قَالَ عُمَرُ أَيَّ عُدْوَاتٍ
أَنْفُسِهِنَّ أَتَهْتَبُنِي وَلَمْ تَهْتَبْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْنَ تَعَمَّ أَنْتَ
أَعْلَطُ وَأَقْطُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالَّذِي تَفْسِي بِيَدِهِ مَا لَقَيْكَ الشَّيْطَانُ قَطُّ سَالِكًا فَجًّا إِلَّا سَلَكَ
فَجًّا غَيْرَ فَجِّكَ.

165. Sa'd b. Ebu Vekkas prenosi da je njegov otac Vekkas ispričao sljedeće: "Omer je zatražio dopuštenje da uđe kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, dok je on sjedio s nekim Kurejšijkama, koje su tokom razgovora s njime, postavljale pitanja i podizale glasove. Kad je Omer pokucao i zatražio dopuštenje da uđe, one su hitro stavile hidžab. Omer je ušao, a Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, smije se. On reče: 'ADHAKALLAHU SINNEKE JA RESULALLAH' ('Allah dao da se uvijek smiješ, Allahov Poslaniče!') Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, primijeti: 'Čudim se ovim ženama: kad su čule tvoj glas, požurile su se pokriti!' Omer mu na to reče: 'Preče je da prema tebi osjećaju strahopoštovanje.' Zatim se njima obratio: 'O žene, koje ste sebi neprijatelj, zar prema meni osjećate strahopoštovanje, a ne osjećate prema Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem?!' 'Da', odgovoriše one, 'ti si strog i osoran, za razliku od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.' Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obrati se Omeru: 'Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, šejtan te nikad nije sreo a da nije pobjegao od tebe krenuvši drugim putem!'"¹²⁸

ZIKR PRILIKOM VIĐENJA NEČEGA ŠTO ZADIVLJUJE

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ الْمُقْرِي وَالْحَارِثُ بْنُ مَسْكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا أَسْمَعُ وَاللَّفْظُ لَهُ عَنْ سُهَيْبَانَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ مَرَّ عَامِرٌ بِسَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ وَهُوَ يَغْتَسِلُ فَقَالَ لَمْ أَرَ كَالْيَوْمِ وَلَا جِلْدَ مُخْبَأَةٍ فَمَا لَيْتَ أَنْ لَبِطَ بِهِ فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقِيلَ أَدْرَكَ سَهْلًا فَقَالَ مَنْ تَتَّبِعُونَ قَالُوا عَامِرَ بْنَ رَبِيعَةَ قَالَ عَلَامَ يَقْتُلُ أَحَدَكُمْ أَخَاهُ إِذَا رَأَى مَا يُعْجِبُهُ فَلْيَدْعُ بِالْبَرَكَةِ وَأَمَرَ أَنْ يَتَوَضَّأَ فَيَغْتَسِلَ وَجْهَهُ وَيَدَيْهِ ” ١ ” إِلَى الْمَرْفَقَيْنِ وَالرُّكْبَتَيْنِ وَدَاحِلَةَ إِزَارِهِ ثُمَّ أَمَرَ أَنْ يُصَبَّ زَادَ الْحَارِثُ فَرَاحَ مَعَ الرُّكْبِ.

166. Ebu Umama, radijallahu anhu, pripovijeda: “Amir je prošao pored Sehla b. Hunejfa dok se ovaj kupao, pa se začudio: ‘Ne vidjeh ljepše skrivano tijelo od tvoga!’, i odmah ga ureče. Sehla su odveli Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Neko reče: ‘Sehla je neko urekao!’ ‘*Na koga sumnjate?*’, upita Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem. Odgovoriše: ‘Na Amira b. Rebiu.’ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ‘*Kojim pravom da čovjek naudi svom bratu?! Kad čovjek vidi nešto kod drugog čovjeka što ga zadivljuje, neka moli za blagoslov.*’ I Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredi da Amir uzme abdest, perući lice i ruke do iza laktova, koljena i unutarnji dio haljine, pa je naredio da se ta voda pospe po Sehlu. I Sehl je s njima otišao zdrav.”¹²⁹

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَمَّارُ بْنُ رَزِيْقٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عِيسَى عَنْ أُمِّيَّةَ بْنِ هِنْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ خَرَجْتُ أَنَا وَسَهْلٌ بْنُ حُنَيْفٍ فَوَجَدْنَا غَدِيرًا وَكَانَ أَحَدُنَا يَسْتَحِي أَن يَرَاهُ أَحَدٌ فَاسْتَرَّ مِنِّي حَتَّى إِذَا رَأَى ” ب أَنَّهُ قَدْ فَعَلَ تَرَعُ جُبَّةً عَلَيْهِ فَدَخَلَ الْمَاءَ فَتَنَظَّرْتُ إِلَيْهِ نَظْرَةً فَأَعَجَبَنِي خَلْقُهُ فَأَصَبْتُهُ بِعَيْنٍ فَأَخَذْتُهُ قَعْقَعَةً فَدَعَوْتُهُ فَلَمْ يُجِئْنِي فَأَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرْتُهُ الْخَبَرَ قَالَ قُمْ بِنَا فَأَتَاهُ فَرَفَعَ عَنِ سَاقِهِ كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى بَيَاضٍ وَضَحٍ سَاقِهِ وَهُوَ يَخُوضُ الْمَاءَ فَأَتَاهُ فَقَالَ اللَّهُمَّ أَذْهَبْ حَرَّهَا وَوَصِّبْهَا ثُمَّ قَالَ قُمْ فَقَامَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مِنْ نَفْسِهِ أَوْ مَالِهِ أَوْ أَحْيِهِ مَا يُعْجِبُهُ فَلْيَدْعُ بِالْبَرَكَةِ.

167. Amir b. Rebia prenosi od svog oca Rebie, radijallahu anhu, da je pripovijedao: “Sehl b. Hunejf i ja izašli smo iz Medine i naišli na jezerce – a jedan se od nas dvojice izuzetno stidio pred ljudima. On se od mene zaklonio, i kad je pomislio da ga ne mogu vidjeti, skinuo je ogrtač i ušao u vodu. Međutim, ja sam pogledao u njega i zadivio me sklad njegova tijela, pa sam ga urekao. On se onesvijestio; dozivao sam ga, ali se nije odazivao. Otišao sam Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, i obavijestio ga o tome. Reče mi: ‘*Podi s nama!*’ Otišli smo na mjesto događaja pa je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zadignuo svoju haljinu, kao da sad gledam u bjelinu njegovih cjevavnica, dok se probijao kroz vodu. Stao je kod Sehla i zamolio: ‘*ALLAHUMME EZHIB HARREHA VE VESABEHA*’ (*Allahu, odagnaj vrućicu i klonulost!*) I onda mu je rekao: ‘*Ustani!*’ Sehl je ustao. Tada je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ‘*Kad čovjek vidi na sebi, ili u svom imetku, ili na svom bratu nešto što ga zadivljuje, neka moli za blagoslov.*”¹³⁰

ZIKR PRILIKOM KIHANJA

أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَمَّادٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ أَبِي لَيْلَى عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ عَلِيٍّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ وَيُرَدُّ عَلَيْهِ يَرَحُّكُمْ اللَّهُ وَيُرَدُّ عَلَيْهِمْ يَغْفِرُ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ.

168. Alija, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Kad čovjek kihne, neka kaže: 'EL-HAMDULILLAHI ALA KULLI HAL' ('Hvala Allahu na svakom stanju!')* Neka mu drugi nazdrave govoreći: JERHAMUKUMULLAH' (*'Smilovao vam se Allah!')* A neka on, opet, uzvrati riječima: JAGFIRULLAHU LENA VE LEKUM' (*'Oprostio Allah nama i vama!')*."³¹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَامِرٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ أَحِبِّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْعَاطِسُ يَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ وَيَقُولُ الَّذِي يُشِمُّهُ يَرَحُّكُمْ اللَّهُ وَيَقُولُ لَهُ يَهْدِيكُمْ اللَّهُ وَ يُصَلِّحُ بِأَلْسِنَتِكُمْ.

169. Ebu Ejjub el-Ensari, radijallahu anhu, pripovijeda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: *"Onaj koji kihne treba reći: 'EL-HAMDULILLAHI ALA KULLI HAL' ('Hvala Allahu na svakom stanju!')*. Ko mu nazdravlja treba reći:

JERHAMUKUMULLAH' ('Smilovao vam se Allah!'). A neka mu ovaj, opet, kaže: JEHDIKUMULLAHU VE JUSLIHU BALEKUM' ('Uputio vas Allah i stanje vaše popravio!')¹³²

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذُنْبٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْعُطَّاسُ مِنَ اللَّهِ وَالتَّائِبُ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيَحْمِدِ اللَّهَ وَحَقُّ عَلَى كُلِّ مَنْ سَمِعَهُ أَنْ يَقُولَ يَرْحَمُكَ اللَّهُ.

170. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Kihanje je od Allaha, a zijevanje je od šejtana. I kad čovjek kihne, neka se zahvali Allahu, a svi koji ga čuju imaju obavezu nazdraviti mu riječima: JERHAMUKUMULLAH' ('Smilovao vam se Allah!')."¹³³

أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَسَنِ عَنِ الْحَجَّاجِ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذُنْبٍ عَنْ سَعِيدِ الْمُقْبَرِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ اللَّهُ يُحِبُّ الْعُطَّاسَ وَيَكْرَهُ التَّائِبَ فَإِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيَحْمِدِ اللَّهَ فَإِنَّ حَقًّا عَلَى مَنْ سَمِعَهُ أَنْ يَقُولَ يَرْحَمَكَ اللَّهُ وَأَمَّا التَّائِبُ فَإِنَّمَا هُوَ مِنَ الشَّيْطَانِ "أ" فَإِذَا تَنَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيُرِدْهُ مَا اسْتَطَاعَ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا قَالَ هَاهُ هَاهُ ضَحِكَ الشَّيْطَانُ مِنْهُ.

171. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: "Zaista Allah voli kihanje, a mrzi zijevanje. Zato, kad čovjek kihne, neka se zahvali Allahu, a onaj koji ga čuje ima obavezu nazdraviti mu riječima: JERHAMUKELLAH' ('Smilovao ti se Allah!') Međutim, zijevanje je od šejtana, pa neka

132 El-Hakim, 3/266.

133 Niz prenosilaca ovog hadisa ispravan je.

*čovjek suspregne zijevanje koliko god može, jer kad se kod čovjeka dok zijeva, začuje glas, šejtan mu se nasmije.*¹³⁴

أَخْبَرَنَا ابْنُ حَرْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذُؤَيْبٍ عَنِ الْمُقْبِرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعَطَّاسَ وَيَكْرَهُ التَّثَاؤُبَ فَإِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَحَقًّا عَلَى مَنْ سَمِعَهُ أَنْ يَقُولَ يَرْحَمَكَ اللَّهُ وَأَمَّا التَّثَاؤُبُ فَإِنَّمَا هُوَ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِذَا تَتَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيُرِدِّدْهُ ” أَمَا اسْتَطَاعَ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا تَتَاءَبَ فَقَالَ هَاهُ هَاهُ ضَحِكَ الشَّيْطَانُ مِنْهُ.

173. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi sljedeći Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: *“Kihanje je od Allaha, a zijevanje je od šejtana. Kad čovjek zijeva, neka ne dopusti da se iz njega čuje glas, jer se šejtan smije u njemu.*¹³⁵

أَخْبَرَنَا سَوَّادُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَوَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا صَفْوَانُ بْنُ عَيْسَى قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذُؤَيْبٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ وَتَفَخَّ فِيهِ الرُّوحُ عَطَسَ فَحَمِدَ رَبَّهُ بِإِذْنِ اللَّهِ لَهُ فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ فَقَالَ لَهُ رَبُّهُ رَحِمَكَ رَبُّكَ يَا آدَمُ اذْهَبْ إِلَى أَوْلِيكَ الْمَلَائِكَةِ وَمَلَأْ مِنْهُمْ جُلُوسَ فَعَلِ السَّلَامَ عَلَيْكُمْ فَقَالُوا سَلَامٌ عَلَيْكَ وَرَحْمَةٌ مِنَ اللَّهِ ثُمَّ رَجَعَ إِلَى رَبِّهِ فَقَالَ هَذِهِ تَحِيَّتُكَ وَتَحِيَّةُ ذُرِّيَّتِكَ بَيْنَهُمْ.

174. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijeda da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Pošto je Allah stvorio Adema i u njega udahnuo dušu, Adem je kihnuo i, Allahovom voljom, rekao: ‘Hvala Allahu!’ Na to mu je Allah rekao: ‘Smilovao ti se tvoj Gospodar, Ademe!*

134 El-Buhari i Muslim.

135 Et-Tirmizi, Ibnus-Sunni, Ibn Huzejma, Ibn Hibban i El-Hakim.

*Idi onoj skupini meleka, koji su sjedili, 'i nazovi im selam.' Adem im je nazvao selam rekavši: 'Es-selamu alejkum!' 'Ve alejkumus-selam ve rahmetullah!'; odgovorili su. Kad se vratio Allahu, On reče: 'To je.tvoj pozdrav i pozdrav tvojih potomaka.'*³⁶

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ عَجَلَانَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَن عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ قَالَ خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ فِي آخِرِ سَاعَةٍ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ ثُمَّ تَفَخَّ فِيهِ مِنْ رُوحِهِ فَلَمَّا تَبَالَعَ فِيهِ الرُّوحُ سَطَسَ فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ " آ ح فَقَالَ اللَّهُ رَحِمَكَ رَبُّكَ ثُمَّ قَالَ لَهُ أَذْهَبَ إِلَى أَهْلِ هَذَا الْمَجْلِسِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ فَسَلِّمْ عَلَيْهِمْ فَفَعَلَ فَقَالَ هَذِهِ تَحِيَّتُكَ وَتَحِيَّةُ ذُرِّيَّتِكَ.

175. Abdullah b. Selam, radijallahu anhu, kaže da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allah je Adema stvorio u posljednjem času petka i zatim u njega udahnuo dušu. Kad ga je duša u potpunosti ispunila, Adem kihnu. Svevišnji Allah reče mu: 'Zahvali se Allahu!' I Adem se zahvali rekavši: 'EL-HAMDULILLAH' ('Hvala Allahu!'). Na to mu Allah reče: 'Smilovao ti se tvoj Gospodar, Ademe! Idi onoj skupini meleka i nazovi im selam.' Pošto je Adem to učinio, Allah mu reče: 'To će biti tvoj pozdrav i pozdrav tvojih potomaka.'"

أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي ابْنُ شِهَابٍ أَنَّ سَعِيدَ بْنَ الْمُسَيَّبِ أَخْبَرَهُ " آ " أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " يقول " آ حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ خَمْسٌ رَدُّ السَّلَامِ وَعِيَادَةُ الْمَرِيضِ وَاتِّبَاعُ الْحَنَائِزِ وَإِجَابَةُ الدَّاعِي وَتَشْمِيتُ الْعَاطِسِ.

176. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, govorio je: "Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: 'Muslimani jedni prema drugima

*imaju pet dužnosti: odgovoriti na selam, posjetiti bolesnika, otići na džezazu, odazvati se na poziv i nazdraviti prilikom kihanja.*¹³⁷

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ ” آ أَخْبَرَنَا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ سَمِعْتُ أَبِي يَقُولُ أَتْبَانَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ وَأَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ التَّمِيمِيُّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ عَطَسَ رَجُلَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَشَمَّتْ أَحَدَهُمَا وَتَرَكَ الْآخَرَ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ عَطَسَ عِنْدَكَ رَجُلَانِ فَشَمَّتْ أَحَدَهُمَا، وَتَرَكَتْ ” آ ح الْآخَرَ فَقَالَ إِنَّ هَذَا حَمِدَ اللَّهُ وَإِنَّ هَذَا لَمْ يَحْمَدِ اللَّهَ.

177. Enes b. Malik, radijallahu anhu, prenio je: “Dva su čovjeka kihnula u Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, prisustvu pa je jednom nazdravio, a drugom nije. Neko je to primijetio i upitao: ‘Božiji Poslaniče, u tvom su prisustvu kihnula dva čovjeka, jednom si nazdravio, a drugom nisi!’ *Jedan se zahvalio Allahu, a drugi nije*’, objasnio je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, taj svoj postupak.”¹³⁸

KOLIKO PUTA TREBA NAZDRAVITI?

أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ عَنْ سُلَيْمٍ وَهُوَ ابْنُ أَخْضَرَ عَنْ عِكْرِمَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ أَبِيهِ ” قَالَ ” آ ح كُنَّا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَطَسَ رَجُلٌ فَشَمَّتَهُ ثُمَّ عَطَسَ الثَّانِيَةَ فَقَالَ إِنَّهُ مَرْكُومٌ.

137 El-Buharii Muslim.

138 El-Buhari, Muslim, 8/225, Ebu Davud (5039) i Ibnus-Sunni (247).

178. Ijas b. Selema prenosi od svog oca Seleme b. el-Ekvea sljedeće: “Bili smo s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, kad je kihnuo neki čovjek i on mu je nazdravio. Ali, kad je opet kihnuo, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, konstatirao je: ‘On je prehladen.’”¹³⁹

ŠTA GOVORI ONAJ KO KIHNE ONOME KO MU NAZDRAVI?

أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ سَهْلٍ الْأَعْرَجِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الرَّقَاشِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَيَقَالَ لَهُ يَرْحَمُكُمُ اللَّهُ ، وَإِذَا قِيلَ لَهُ يَرْحَمُكُمُ اللَّهُ ” آ ح فليقل ، وَيَغْفِرُ ” آ ح اللَّهُ لَكُمْ.

179. Ibn Mesud, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “Kad čovjek kihne, neka kaže: EL-HAM-DULILLAHI RABBIL-ALEMIN’ (‘Neka je hvala Allahu, Gospodaru svjetova!’). Neka mu drugi nazdrave govoreći: JERHAMUKU-MULLAH’ (‘Smilovao vam se Allah!’). A neka on, opet, ako mu tako nazdrave, uzvрати riječima: JAGFIRULLAHU LEKUM’ (‘Oprostio vam Allah!’)”¹⁴⁰

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ قُدَّامَةَ قَالَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ قَالَ كُنَّا مَعَ سَالِمِ بْنِ عُبَيْدٍ فِي سَفَرٍ فَعَطَسَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ فَقَالَ السَّلَامُ

139 Muslim, 8/225, Ebu Davud (5037) i Ibnus-Sunni (249).

140 Ibnus-Sunni (259).

عَلَيْكُمْ,, فَقَالَ ” آ سَلَامٌ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَّتِكَ ثُمَّ قَالَ لَعَلَّكَ وَحَدَّثَ مِمَّا قُلْتَ لَكَ إِنَّمَا قُلْتَ لَكَ كَمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَمَا نَحْنُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ عَطَسَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَّتِكَ ثُمَّ قَالَ إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيُحْمَدِ اللَّهَ فَذَكَرَ الْبَعْضُ الْمَخَامِدِ وَيُقَالُ مَنْ عِنْدَهُ يَرَحْمُكَ اللَّهُ وَيُرِيدُ عَلَيْهِمْ,, ” يَعْفِرُ ” آ ح اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ.

180. Hilal b. Jesaf ispričao je sljedeće: “Bili smo na putu sa Salimom b. Ubejdom pa je neki čovjek kihnuo i rekao: ‘Es-selamu alejkum!’ Salim reče: ‘SELAMUN ALEJKE VE ALA UMMIKE’ (‘Neka je mir tebi i majci tvojoj!’). Zatim mu se obratio: ‘Možda si se uvrijedio zbog onog što sam ti rekao! Rekao sam ti isto što je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao jednom čovjeku koji je, dok smo sjedili zajedno, kihnuo i rekao: ‘Es-selamu alejkum!’ Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao mu je: ‘ALEJKE VE ALA UMMIKE’ (‘Mir tebi i ummetu tvom!’). Zatim mu se Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, obratio: ‘Kad neko kihne, neka se zahvali Allahu’, spomenuvši zahvalu, a zatim nastavi: ‘*T onaj ko je u njegovu društvu neka kaže: JERHAMUKELLAH’* (‘Smilovao ti se Allah!’), a neka on odgovori: JAGFIRULLAHU LENA VE LEKUM’ (‘Oprostio Allah nama i vama!’).”¹⁴¹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ عَنْ سَالِمِ بْنِ عُبَيْدٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيُحْمَدِ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَيُقَالُ لَهُ مَنْ يَرِيدُ عَلَيْهِ يَرَحْمُكَ اللَّهُ وَيُقَالُ يَغْفِرُ اللَّهُ لِي وَلَكُمْ.

141 Ebu Davud (5031) i Ibn Hibban (1948).

181. Salim b. Ubejd, radijallahu anhu, kaže da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Kad čovjek kihne, neka kaže: ‘EL-HAMDULILLAHI RABBIL-ALEMIN’ (‘Neka je hvala Allahu, Gospodaru svjetova!’) Neka mu drugi nazdrave govoreći: ‘JERHAMUKELLAH’ (‘Šmilovao ti se Allah!’), a neka on uzvrati riječima: ‘JAGFIRULLAHU LI VE LEKUM’ (‘Oprostio Allah meni i vama!’).”¹⁴²

أَخْبَرَنَا الرَّبِيعُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَمَّانَ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ وَهُوَ الْمَاجِشُونُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ رَبِّهِ”
بِحَاحٍ وَيُقَالُ لَهُ أَخُوهُ أَوْ صَاحِبُهُ يَرْحَمُكَ اللَّهُ
وَلْيُقَالُ يَهْدِيكُمْ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بِأَلْسِنَتِكُمْ.

182. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, govori da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Kad čovjek kihne, neka kaže: ‘EL-HAMDULILLAHI’ (‘Hvala Allahu!’) Nek mu njegov brat, odnosno prijatelj, nazdravi: ‘JERHAMUKELLAH’ (‘Šmilovao ti se Allah!’), a neka on, opet, kaže: ‘JEHDIKUMULLAHU VE JUSLIHU BALEKUM’ (‘Uputio vas Allah i stanje vaše popravio!’).”¹⁴³

NAZDRAVLJANJE SLJEDBENIKU KNJIGE

أَخْبَرَنِي عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ عَبْدِ الْحَكَمِ الْوَرَّاقُ قَالَ حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ مُعَاذٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ حَكِيمِ بْنِ الدَّبَلَمِ عَنْ أَبِي بَرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ كَانَتْ يَهُودٌ

142 Et-Tirmizi, El-Hakim i El-Bejheki.

143 El-Buhari, Ahmed i Ebu Davud (5033).

يَأْتُونَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَتَعَاطَسُونَ رَجَاءً أَنْ يَقُولَ يَرْحَمَكُمُ اللَّهُ فَكَانَ يَقُولُ يَهْدِيكُمُ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بِالْكُفْمِ.

183. Ebu Musa, radijallahu anhu, kaže da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: "Jevreji su dolazili Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, i nazor kihali, nadajući se da će im reći: 'Smilovao vam se Allah!' Ali, on je samo govorio: 'JEHDIKUMULLAHU VE JUSLIHU BALEKUM' (*Uputio vas Allah i stanje vaše popravio!*)."¹⁴⁴

ŠTA TREBA REĆI KAD ČOVJEK SAZNA ZA NEČIJU IZJAVU?

أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهَبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَطَبَ النَّاسَ فَقَالَ يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ مَا بَالُ أَقْوَامٍ يَشْتَرِطُونَ شُرُوطًا لَيْسَتْ فِي كِتَابِ اللَّهِ مَنْ اشْتَرَطَ شَرْطًا لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ وَإِنْ اشْتَرَطَ مِائَةَ مَرَّةٍ فَلَيْسَ لَهُ شَرْطٌ اللَّهُ أَحَقُّ وَأَوْثَقُ.

184. Aiša, radijallahu anha, prenijela je: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom je prilikom održao govor rekavši: 'O muslimani, šta je nekim ljudima pa postavljaju uvjete koji ne postoje u Allahovoj knjizi! Čovjek nema pravo uvjetovati ono što je u suprotnosti s Kur'anom, makar se pozivao na stotinu uvjeta. Allahov je uvjet preči i čvršći.'¹⁴⁵

144 Ebu Davud (5038), El-Hakim, 3/268, Ibnus-Sunni (262) i Ahmed, 4/400.

145 El-Buhari i Muslim.

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ
الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي الضُّحَى عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ رَحَّصَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ فَرَغِبَ عَنْهُ رِجَالٌ فَقَالَ مَا بَأْسَ رِجَالٍ
آمَرْتُمْ بِالْأَمْرِ يَرْغَبُونَ عَنْهُ إِنِّي لَأَعْلَمُهُمْ بِاللَّهِ وَأَشَدَّهُمْ لَهُ خَشِيَةً.

185. Aiša, radijallahu anha, govorila je: “Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dao je olakšicu u vezi s nekim stvarima, pa su se određeni ljudi ogradili od toga, i on je rekao: *Šta misle neki ljudi: zapovijedim određenu stvar, a oni se ograđuju od nje?! Zaista sam ja najznaniji i najbogobojazniji čovjek.*”¹⁴⁶

SUSTEZANJE OD DIREKTOG UPOZORAVANJA

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ ،، أَخْبَرَنَا ” حَمَّادٌ عَنْ سَلْمِ الْعَلَوِيِّ قَالَ سَمِعْتُ
أَنْسَ بْنَ مَالِكٍ يُحَدِّثُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَلَمًا يُوَاجِهُهُ
الرَّجُلُ بِالشَّيْءِ يَكْرَهُهُ قَالَ وَدَخَلَ عَلَيْهِ يَوْمًا رَجُلٌ وَعَلَيْهِ أَثَرُ الْخَلْقِ وَالنَّيْبِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْكُلُ الْقَرْعَ وَكَانَ يُعْجِبُهُ الْقَرْعُ قَلَمًا خَرَجَ الرَّجُلُ قَالَ لَوْ
آمَرْتُمْ هَذَا يَغْسِلُهُ.

186. Enes b. Malik, radijallahu anhu, ispričao je: “Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rijetko kad bi nekoga direktno upozorio na nešto. Jednog dana, dok je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jeo tikvice, a izuzetno ih je volio, pojavio se čovjek s tragovima mirisa na sebi. Kad je taj isti čovjek otišao, Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *Bilo bi dobro da mu kažete da opere trag mirisa!*”¹⁴⁷

146 El-Buhari i Muslim.

147 Ahmed, 3/133, 154 i 160, Ebu Davud (4182) i El-Buhari, u djelu *El-Edebul-mufred* (436).

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ ، دح ” بِنُ حَزْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ سَلْمِ الْعَلَوِيِّ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَجُلًا دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَعَهُ أَصْحَابُهُ وَعَلَيْهِ أَثَرُ صُفْرَةٍ فَلَمَّا قَامَ قَالَ لِرَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِهِ لَوْ أَمَرْتُمْ هَذَا أَنْ يَدْعَ هَذَا قَالَ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يُوَاجِهُهُ أَحَدًا ، د ب ” فِي وَجْهِهِ بِشَيْءٍ ، د ، آ .

187. Enes, radijallahu anhu, pripovijeda: “Neki čovjek na kome se jasno vidjela žuta boja, došao je u posjetu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, s kojim su bili njegovi ashabi. I kad je čovjek ustao želeći otići, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, obrati se jednom ashabu: *‘Bilo bi dobro kad biste mu rekli da se sustegne od onoga što čini!’* Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nikad se ne bi nikome direktno obraćao ma o čemu se radilo.”¹⁴⁸

KAKO SE IZRIČE POKUDA?

أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَنْعُودٍ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ أَبِي الْأَخْوَصِ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ مَرَّ رَجُلٌ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ بِسْمِ عَبْدِ اللَّهِ وَأَخُو الْعَشِيرَةِ ثُمَّ دَخَلَ عَلَيْهِ فَرَأَيْتُهُ أَقْبَلَ عَلَيْهِ بِوَجْهِهِ كَأَنَّ لَهُ عِنْدَهُ مَنْزِلَةً .

188. Aiša, radijallahu anha, kazala je: “Neki je čovjek prošao pored Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i on reče: *‘Zao je on Allahov rob i zao pripadnik plemena!’* A pošto je čovjek ušao, Božiji Poslanik, sallallahu

148 Ahmed, 3/133, 154 i 160, Ebu Davud (4182) i El-Buhari, u djelu *El-Edebul-mufred* (436).

alejhi ve sellem, posvetio mu je pažnju i sjeo blizu njega, kao da taj isti čovjek kod njega uživa veliki ugled.”¹⁴⁹

KAKO SE IZRIČE POHVALA

أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ حَدَّثَنَا عُذْرٌ عَنْ شُعْبَةَ قَالَ سَمِعْتُ خَالِدًا يُحَدِّثُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُمْ ذَكَرُوا رَجُلًا عِنْدَهُ فَقَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا مِنْ رَجُلٍ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلَ مِنْهُ وَكَذَا وَكَذَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيْحَكَ قَطَعْتَ عُنُقَ صَاحِبِكَ مِرَارًا يَقُولُ ذَلِكَ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ كَانَ أَحَدُكُمْ مَادِحًا أَخَاهُ لَا مَحَالَةَ فَلْيُثَلِّمْ أَحْسِبُ فَلَانًا إِنْ كَانَ يَرَاهُ أَنَّهُ كَذَلِكَ وَلَا أَرْكَبِي عَلَى اللَّهِ أَحَدًا وَحَمِيئُهُ اللَّهُ أَحْسِبُهُ كَذَا وَكَذَا.

189. Ebu Bekra, radijallahu anhu, prenosi od svog oca da je kazivao: “Spomenuli su nekog čovjeka pred Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, pa ga je drugi čovjek pohvalio rekavši: ‘Božiji Poslaniče, poslije tebe, on je najbolji čovjek, takav je i takav...’ Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *‘Teško tebi! Slomio si vrat svom prijatelju’*, ponavlajući to više puta, a zatim reče: *‘Ako čovjek nekoga mora pohvaliti, neka kaže: ‘Smatram da je takav i takav’, ako ga zaista smatra takvim, i neka doda: ‘Pred Allahom će račun polagati, a ja nikoga pred Allahom ne hvalim!’*”¹⁵⁰

149 El-Buhari i Muslim.

150 El-Buhari i Muslim.

DOVA POSLIJE KUPNJE ROBA ILI JAHALICE

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ عَجَلَانَ قَالَ حَدَّثَنَا
 عَمْرُو بْنُ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 إِذَا اشْتَرَى أَحَدُكُمْ الْحَارِيَّةَ أَوْ الْعُلَامَ أَوْ الدَّابَّةَ فَلْيَأْخُذْ،، نَاصِيَتَهُ” آ وَليُثَلِّ
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهُ وَخَيْرَ مَا جُيِلَ عَلَيْهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا جُيِلَ
 عَلَيْهِ وَإِذَا اشْتَرَى بَعِيرًا فَلْيَأْخُذْ بِذِرْوَةِ سَنَامِهِ وَلْيُثَلِّ مِثْلَ ذَلِكَ.

190. Amr b. Šuajb prenosi od svog oca Šuajba, a ovaj od svog oca, da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Kad čovjek kupi robinju, odnosno roba, odnosno jahalicu, neka stavi ruku na prednji dio glave robinje, odnosno roba, odnosno jahalice i neka zamoli: ‘ALLAHUMME INNI ES’ELUKE HAJREHU VE HAJRE MA DŽUBILE ALEJHI VE EUZU BIKE MIN ŠERRIHI VE ŠERRI MA DŽUBILE ALEJHI’ (‘Allahu, molim Ti se za dobro ovog što sam kupio i dobro koje je u njemu. A utječem se Tebi od zla ovog što sam kupio i zla koje je u njemu!’). A kad kupi devu, neka stavi ruku na njenu grbu i neka prouči istu dovu.”¹⁵¹

ČOVJEK NE TREBA SLUGU OSLOVLJAVATI ROBOM

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْعَلَاءُ عَنْ أَبِيهِ "أَح عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ،،لَا يَقُولُ" أَحَدُكُمْ عَبْدِي وَأَمْتِي كُلُّكُمْ عِبِيدُ اللَّهِ وَكُلُّ نِسَائِكُمْ إِمَاءُ اللَّهِ وَلَكِنْ عُلَامِي وَجَارِيَّتِي وَفَتَايَ .

191. Ebu Hurejra, rađijallahu anhu, prenosi sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi upozorenja: *"Neka čovjek ne govori: 'Rob moj; robinja moja!', ta svi ste vi Allahovi robovi, a sve su vaše žene Allahove robinje. Neka kaže: 'Momak moj'; 'Djevojka moja'; 'Sluga moj' i 'Sluškinja moja.'"*¹⁵²

SLUGA NE TREBA VLASNIKA OSLOVLJAVATI GOSPODAROM

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ أَبُو كُرَيْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ عَبْدِي فَإِنَّ كُلَّكُمْ عَبْدٌ وَلَكِنْ لِيُقْلَ فِتَايَ وَلَا يَقْلَ أَحَدُكُمْ مَوْلَايَ فَإِنَّ مَوْلَاكُمْ اللَّهُ وَلَكِنْ لِيُقْلَ سَيِّدِي .

152 Muslim, 7/46, i Ahmed, 2/463 i 484.

192. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Neka čovjek nipošto ne kaže: ‘Rob moj!’, ta svi ste vi Allahovi robovi, već neka kaže: ‘Momak moj!’ I neka rob nipošto ne govori: ‘Gospodar moj!’, već neka kaže: ‘Vlasnik moj!’”*¹⁵³

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَلْفِ الْعَمَقْلَانِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ بِلَالٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ وَهَشَامٍ وَحَبِيبٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ عَبْدِي وَأَمْتِي وَلَا „يَقُولَنَّ“ الْمَمْلُوكُ رَبِّي وَرَبِّي وَلَكِنَّ الْمَالِكَ فَتَايَ وَفَتَايَ وَالْمَمْلُوكُ سَيِّدِي وَسَيِّدَتِي فَإِنَّكُمْ الْمَمْلُوكُونَ وَالرَّبُّ اللَّهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى „آ”.

193. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Neka čovjek nipošto ne govori: ‘Rob moj’; ‘Robinja moja!’, a neka rob nipošto ne govori: ‘Gospodar moj’; ‘Gospodarica moja!’ Neka vlasnik kaže: ‘Momak moj’; ‘Sluškinja moja!’, a neka rob kaže: ‘Vlasnik moj’; ‘Vlasnica moja!’, jer ste svi vi u vlasništvu, a Gospodar je Svevišnji Allah.”*¹⁵⁴

ZABRANJENO JE LICEMJERA OSLOVLJAVATI RIJEČIMA POŠTOVANJA

أَخْبَرَنَا عُثَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَرِيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَقُولُوا لِلْمَنَافِقِ سَيِّدَنَا فَإِنَّهُ إِنْ يَكُ سَيِّدُكُمْ فَقَدْ أَحْطَطْتُمْ رَبِّكُمْ.

153 Muslim, 7/47.

154 Ebu Davud (4975).

194. Ebu Burejda, radijallahu anhu, pripovijeda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Nemojte se licemjeru obraćati govoreći mu: ‘Gospodine!’ Naime, ako mu se tako budete obraćali, izazvat ćete Allahovu srdžbu.”¹⁵⁵

RAZNOLIKOST PREDANJA O OSLOVLJAVANJU NEKOGA GOSPODAROM

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ قَالَ سَمِعْتُ مُطَرِّفًا عَنْ أَبِيهِ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَنْتَ سَيِّدُ قُرَيْشٍ فَقَالَ السَّيِّدُ اللَّهُ قَالَ أَنْتَ,, وَأَفْضَلُنَا” قَوْلًا وَأَعْظَمُنَا فِيهَا طَوْلًا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيُقْلَنَ أَحَدُكُمْ بِقَوْلِهِ وَلَا يَسْتَجِرْهُ الشَّيْطَانُ أَوْ الشَّيَاطِينُ.

195. Mutarrif govori da je njegov otac pripovijedao sljedeće: “Neki je čovjek došao Božijem Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao mu: ‘Ti si gospodar Kurejša!’ *‘Allah je gospodar!’*, ispravi ga Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem. Čovjek opet pohvali Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem: ‘Ti najbolje govoriš i najugledniji si!’ Na to Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *‘Neka tako čovjek kaže, ali neka ne dopusti da ga šejtan zavede.’*”¹⁵⁶

أَخْبَرَنَا حَرَمِيُّ بْنُ يُونُسَ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ حَدَّثَنَا مَهْدِيُّ بْنُ مَيْمُونٍ عَنْ عَيْلَانَ بْنِ جَرِيرٍ عَنْ مُطَرِّفِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الشَّخِيرِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ

155 Ahmed, 5/346, Ebu Davud (4977), Ibnus-Sunni (385) i El-Hakim, 4/311.

156 Ahmed, 4/25.

قَدِمْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي رَهْطٍ مِنْ بَنِي عَامِرٍ فَسَلَّمْنَا عَلَيْهِ فَقَالُوا أَنْتَ وَالِدُنَا وَأَنْتَ سَيِّدُنَا وَأَنْتَ أَفْضَلُنَا عَلَيْنَا فَضَلًّا وَأَنْتَ أَطْوَلُنَا عَلَيْنَا طَوْلًا فَقَالَ قُولُوا بِقَوْلِكُمْ لَا تَسْتَهْوِيَنَّكُمْ،، الشَّيَاطِينُ”.

196. Mutarrif b. Abdullah b. eš-Šihhir kaže da je njegov otac ispričao sljedeće: “Posjetio sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, s nekoliko ljudi iz plemena Benu Amir. Nazvali smo mu selam i pohvalili ga rekavši: ‘Ti si naš roditelj, ti si naš gospodar, ti si prema nama najbolji, ti si među nama najugledniji...’ Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, na to samo reče: ‘Govorite tako, ali nemojte dopustiti da vas šejtani zavedu.’”

أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنَا الْعَلَاءُ بْنُ عَبْدِ الْجَبَّارِ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَادُ بْنُ سَلَمَةَ قَالَ حَدَّثَنَا ثَابِتٌ وَحَمِيدٌ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَجُلًا قَالَ يَا مُحَمَّدُ يَا سَيِّدَنَا وَإِنَّ سَيِّدَنَا وَخَيْرِنَا وَإِنَّ خَيْرِنَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قُولُوا بِقَوْلِكُمْ وَلَا تَسْتَهْوِيَنَّكُمْ،، الشَّيَاطِينُ” أَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَنَا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ وَمَا أَحِبُّ أَنْ تَرْفَعُونِي فَوْقَ مَنْزِلَتِي الَّتِي،، أَتَرْتُمُوهَا” آ اللَّهُ.

197. Enes, radijallahu anhu, prenosi da je neki čovjek rekao: “O Muhammede, naš gospodaru, sine gospodara našeg! O ti koji si najbolji među nama, sine najboljeg među nama! Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, na to je rekao: ‘O ljudi, govorite tako, ali nemojte dopustiti da vas šejtani zavedu. Ja sam Muhammed b. Abdullah, Allahov rob i Njegov poslanik! Ne želim da me dižete iznad stupnja koji mi je Allah dao.’”¹⁵⁷

أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ نَافِعٍ قَالَ حَدَّثَنَا بِهِ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَادُ بْنُ سَلَمَةَ قَالَ ثنا ثَابِتٌ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ نَاسًا قَالُوا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا خَيْرِنَا وَإِنَّ

خَيْرِنَا وَيَا سَيِّدَنَا وَإِنَّ سَيِّدَنَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَيُّهَا
النَّاسُ عَلَيْكُمْ بِقَوْلِكُمْ وَلَا يَسْتَهْوِيَنَّكُمْ الشَّيْطَانُ إِنِّي لَا أُرِيدُ أَنْ تَرْفَعُونِي فَوْقَ
مَنْزِلَتِي الَّتِي أَنْزَلْنِيهَا اللَّهُ تَعَالَى أَنَا مُحَمَّدٌ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

198. Enes, radijallahu anhu, pripovijeda da su se neki ljudi obratili Vje-
rovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, rekavši: “O ti koji si najbolji
među nama, sine najboljeg među nama! O naš gospodar, sine gos-
podara našeg! ‘O ljudi, govorite tako, ali neka vas šejtan ne zavede!
Uistinu ne želim da me dižete iznad stupnja koji mi je Allah dao. Ja
sam Muhammed b. Abdullah, Allahov rob i Njegov poslanik’, upozorio
ih je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.”¹⁵⁸

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَرْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ
صَالِحِ الْمَدَنِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي مُسْلِمُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ
كُنَّا مَعَ أَبِي هُرَيْرَةَ جُلُوسًا فَحَاءَ حَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ فَسَلَّمَ عَلَيْنَا
فَرَدَدْنَا عَلَيْهِ وَأَبُو هُرَيْرَةَ لَا يَعْلَمُ فَمَضَى ,,فَقُلْنَا” يَا أَبَا هُرَيْرَةَ هَذَا حَسَنُ بْنُ
عَلِيٍّ قَدْ سَلَّمَ عَلَيْنَا فَحَاءَ فَلَحِقَهُ فَقَالَ يَا سَيِّدِي فَقُلْنَا لَهُ تَقُولُ يَا سَيِّدِي قَالَ
إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّهُ لَسَيِّدٌ.

199. Seid b. Ebu Seid ispričao je: “Sjedili smo s Ebu Hurejrom, kad se
pojavi Hasan b. Alija b. Ebu Talib i nazva nam selam. Otpozdravili
smo, a Ebu Hurejra nije ga poznavao. Kad je Hasan otišao, rekli smo
Ebu Hurejri: ‘Ono je Hasan b. Alija.’ Ebu Hurejra skoči i sustiže ga,
te mu se obrati: ‘Gospodine moj!’ Govoriš mu: ‘Gospodine moj!’,
upozorili smo ga. On reče: ‘Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu
alejhi ve sellem, da govori: ‘Usitinu je Hasan gospodin.’”

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ أَبِي بَكْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطَبَ النَّاسَ فَصَعِدَ إِلَيْهِ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ فَضَمَّهُ إِلَى صَدْرِهِ وَقَالَ إِنَّ ابْنِي هَذَا "أ" سَيِّدٌ وَإِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ أَنْ يُصْلِحَ بِهِ بَيْنَ الْفِئَتَيْنِ

200. Ebu Bekra, radijallahu anhu, pripovijeda: "Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, držao je govor, pa se Hasan b. Alija uspeo na minber, i Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, privio ga je na grudi i poljubio, rekavši: 'Ovaj moj sinčić gospodin je, i nadam se da će Allah njime pomiriti dvije skupine.'¹⁵⁹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى قَالَ سَمِعْتُ الْحَسَنَ يَقُولُ سَمِعْتُ أَبَا بَكْرَةَ يَقُولُ لَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمِنْبَرِ وَالْحَسَنُ مَعَهُ وَهُوَ يَقْبَلُ عَلَى النَّاسِ مَرَّةً وَعَلَيْهِ مَرَّةً وَيَقُولُ إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ وَلَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُصْلِحَ بِهِ بَيْنَ فِئَتَيْنِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ عَظِيمَتَيْنِ.

201. Ebu Bekra, radijallahu anhu, ispričao je: "Bio sam prisutan kad je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio na minberu, a s njime Hasan, pa se čas okretao svijetu, čas njemu, govoreći: 'Ovaj moj sinčić gospodin je, i nadam se da će Allah njime pomiriti dvije velike skupine muslimana.'¹⁶⁰

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَ حَدَّثَنَا أَشْعَثُ عَنْ الْحَسَنِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْنِي أَنَسًا قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَى فَحْدِهِ وَيَقُولُ إِنِّي لَأَرْجُو أَنْ يَكُونَ ابْنِي هَذَا سَيِّدًا وَإِنِّي لَأَرْجُو أَنْ يُصْلِحَ اللَّهُ بِهِ بَيْنَ فِئَتَيْنِ مِنْ أُمَّتِي.

159 El-Buhari i Ebu Davud (4662).

160 En-Nesai, 3/107.

202. Enes, radijallahu anhu, kaže: “Bio sam prisutan kad se Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, obraćao svijetu držeći Hasana b. Aliju u krilu. Govorio je: *Nadam se da će ovaj moj sinčić biti gospodin. I nadam se da će Allah njime pomiriti dvije skupine mog ummeta.*”

أَخْبَرَنِي إِبرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنَا عَقَانُ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ قَالَ حَدَّثَنَا عُمَانُ بْنُ حَكِيمٍ قَالَ حَدَّثَنِي حَدَّثَنِي الرَّبَابُ عَنْ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ قَالَ مَرَّ بِنَا سَيْلٌ فَذَهَبْنَا تَعْتَسِلُ فِيهِ فَخَرَجْتُ مَحْمُومًا فَنِمِي ذَلِكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَرُّوا أَبَا نَابِتٍ يَتَعَوَّذُ فَقُلْتُ يَا سَيِّدِي وَالرَّقَى صَالِحَةٌ قَالَ لَا رُقِيَةَ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ مِنَ الْحُمَى وَالنَّفْسِ وَاللَّدْعَةِ.

203. Sehl b. Hunejif, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Pored naših kuća prošla je bujica, pa smo se otišli okupati, a ja sam obolio od groznice. Kad je za to saznao, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *Recite Ebu Sabitu neka se liječi rukjom.*’ Upitao sam: ‘Moj gospodaru, može li se groznica izliječiti rukjom?’ *Rukjom se liječi troje: groznica, urok i ujed*’, odgovori mi Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.”¹⁶¹

DOVA PRILIKOM PROŠNJE I DOVA KOJA SE UČI PROSCU

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى بْنُ وَاصِلِ بْنِ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حُمَيْدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْكَرِيمِ بْنُ سُلَيْطِ الْبَصْرِيِّ وَأَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ قَالَ حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الرَّوَّاسِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْكَرِيمِ بْنُ سُلَيْطِ عَنْ ابْنِ بَرِيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ

161 Ahmed, 3/486, i Ebu Davud (3888).

تَفَرًّا مِنَ الْأَنْصَارِ قَالُوا لِعَلِيِّ عِنْدَكَ فَاطِمَةُ فَدَخَلَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ فَقَالَ مَا حَاجَةُ ابْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ ذَكَرْتُ فَاطِمَةَ بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَرْحَبًا وَأَهْلًا لَمْ يَزِدْهُ عَلَيْهَا فَخَرَجَ إِلَى الرَّهْطِ مِنَ الْأَنْصَارِ يَنْتَظِرُونَهُ فَقَالُوا مَا وَرَاءَكَ قَالَ مَا أَدْرِي غَيْرُ أَنَّهُ قَالَ لِي مَرْحَبًا وَأَهْلًا,, وَقَالُوا ” ب ح يَكْفِيكَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِحْدَاهُمَا قَدْ أَعْطَاكَ الْأَهْلَ وَأَعْطَاكَ الرَّحْبَ فَلَمَّا كَانَ بَعْدَ ذَلِكَ بَعَدَ مَا زَوَّجَهُ قَالَ يَا عَلِيُّ إِنَّهُ لَا بُدَّ لِلْعَرَسِ مِنْ وَلِيمَةٍ قَالَ سَعْدٌ عِنْدِي كَبِشٌ وَجَمَعَ لَهُ رَهْطٌ مِنَ الْأَنْصَارِ ,, أَصْعَا ” آ مِنْ ذُرَّةٍ فَلَمَّا كَانَ لَيْلَةَ الْبِنَاءِ قَالَ يَا عَلِيُّ لَا تُحَدِّثْ شَيْئًا حَتَّى تَلْقَانِي فَدَعَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَاءٍ فَمَوَّضًا مِنْهُ ثُمَّ أَمْرَعَهُ عَلَى عَلِيٍّ فَقَالَ اللَّهُمَّ بَارِكْ فِيهِمَا وَبَارِكْ عَلَيْهِمَا وَبَارِكْ لَهُمَا فِي شَيْلِهِمَا.

204.. Burejda, radijallahu anhu, kaže da su neke ensarije rekli Aliji, radija-llahu anhu: “Oženi se Fatimom!” I Alija, radijallahu anhu, uđe kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, te mu nazva selam. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita ga: ‘Šta hoće Alija b. Ebu Talib?’ Kad je Alija spomenuo Fatimu, Poslanikovu, sallallahu alejhi ve sellem, kćerku, on samo reče: ‘Dobro došao! Osjećaj se kao kod svoje kuće!’ I Alija izađe ensarijama koji su ga čekali. Upitali su ga: ‘Šta se desilo?’ ‘Ne znam, samo mi je rekao: ‘Dobro došao! Osjećaj se kao kod svoje kuće!’, odgovori Alija. Oni ga obradovaše: ‘Da ti je jedno od dvoga rekao, bilo bi dovoljno: dao ti je svoju kćerku i iskazao ti dobrodošlicu.’ Nakon što je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oženio Aliju Fatimom, podsjetio ga je: ‘Alija, kad se čovjek oženi, treba upriličiti svadbeno veselje.’ Sa’d reče: ‘Ja ću dati ovna.’ Nekoliko ensarija donijelo je kukuruze, i kad je bila prva bračna noć, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ‘Alija, nemoj ništa poduzimati dok se sa mnom ne sretnješ.’ Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,

zatražio je vode i uzeo abdest pa tom vodom polio Aliju i zamolio: ‘ALLAHUMME BARIK FIHIMA VE BARIK ALEJHIMA VE BARIK LEHUMA FI ŠIBLIHIMA’ (*Allahu, blagoslovi ih, podari im blagoslov i blagoslovi njihovo potomstvo*).”

DOVA KOJA SE UČI MLADOŽENJI

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَلَبِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا الدَّرَاوَزِيُّ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ ”أ” عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَفَأَ رَجُلًا قَالَ بَارَكَ اللَّهُ فِيكَ وَبَارَكَ عَلَيْكَ وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ.

205. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže “Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, čestitao bi na sklopljenom braku govoreći: ‘BAREKALLAHU FIKE VE BAREKE ALEJKE VE DŽEMEA BEJNEKUMA FI HAJR’ (*Blagoslovio te Allah, dao ti blagoslov i sastavio vas u dobru!*).”¹⁶²

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى عَلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَثَرَ صُفْرَةٍ فَقَالَ مَا هَذَا قَالَ تَزَوَّجْتُ امْرَأَةً عَلَى وَزْنِ نَوَاةٍ مِنْ ذَهَبٍ قَالَ بَارَكَ اللَّهُ لَكَ أَوْلِمَ وَلَوْ بِشَاةٍ.

206. Enes, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na Abdurrahmanu b. Avfu primijetio tragove mirisa pa je upitao: “Zbog čega miris?” “Oženio sam se i kao udadbeni dar dao neznatnu količinu zlata”; odgovori Abdurrahman. Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče mu: “BAREKALLAHU ALEJKE” (“Blagoslovio te Allah!”) “Upriliči svadbeno veselje zaklavši makar ovcu.”¹⁶³

162 Ebu Davud (2130), Ibn Madža (1905) i Ibn Hibban (1284).

163 Muslim, 4/144, Et-Tirmizi, 2/173, i Ibn Madža (1907).

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ تَزَوَّجَ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ فَلَقِيَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَهْمَنْ قَالَ تَزَوَّجْتُ امْرَأَةً فَقَالَ أَوْلِمَ وَلَوْ بِشَاةٍ.

207. Enes, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sreo je Abdurrahmana b. Avfa, koji se nedavno oženio nekom ensarijkom, i upitao ga: ‘Šta ima?’ ‘Oženio sam se’, odgovori Abdurrahman. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče mu: ‘Upriliči svadbenu veselje zaklavši makar ovcu.’”¹⁶⁴

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنِ الْحَسَنِ قَالَ تَزَوَّجَ عَقِيلُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ امْرَأَةً مِنْ ” بَيْتِي ” أَح جُشَمِمْ فَعَقِيلٌ لَهُ بِالرِّقَاءِ وَالْبَيْنِينَ فَقَالَ قُولُوا كَمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَارَكَ اللَّهُ فِيكُمْ وَبَارَكَ لَكُمْ.

208. Hasan je pripovijedao: “Akil b. Ebu Talib oženio se iz plemena Benu Džušem, pa mu je neko čestitao rekavši: ‘Bili složni u braku i imali potomstvo!’, na šta Akil reče: ‘Čestitajte onako kako je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, čestitao: ‘BAREKALLAHU FIKUM VE BAREKE LEKUM’ (‘Blagoslovio vas Allah i dao vam blagoslov!’).”¹⁶⁵

DOVA MLADOŽENJE KAD POVEDE MLADU

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ الْمُقْرِي قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ وَهُوَ ابْنُ أَبِي أَيُّوبَ قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ عَجَلَانَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ

164 Ebu Davud (2109).

165 Ahmed, 1/201 i 3/451, İbn Madža (1906) i İbnus-Sunni (607).

جَدَّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ إِذَا أَفَادَ أَحَدُكُمْ الْمَرْأَةَ أَوْ الْخَادِمَ أَوْ الْبُعِيرَ فَلْيَضَعْ يَدَهُ عَلَى نَاحِيَّتِهَا ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ وَأَمَّا الْبُعِيرُ فَإِنَّهُ يَأْخُذُ بِذُرْوَةِ سَنَامِهِ ” و ” آ يَقُولُ مِثْلَ ذَلِكَ.

209. Amr b. Šuajb prenosi od svog oca Šuajba, a ovaj od svog oca, da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Kad čovjek povede mladu, odnosno kad kupi roba, odnosno kad kupi jahalicu, neka stavi ruku na prednji dio glave žene, odnosno roba, odnosno jahalice i neka zamoli: ‘ALLAHUMME INNI ES’ELUKE HAJREHA VE HAJRE MA DŽEBELTEHA ALEJHI VE EUZU BIKE MIN ŠERRIHA VE ŠERRI MA DŽEBELTEHA ALEJHI’ (Allahu, molim Ti se za njeno dobro i za dobro koje si u njoj stvorio! A utječem se Tebi od njenog zla i zla koje si u njoj stvorio!) A kad kupi devu, neka stavi ruku na njenu grbu i prouči istu dovu.”*¹⁶⁶

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مِثْرَاقِ بْنِ مَرْثَدٍ عَنِ الْمُغِيرَةِ الْيَشْكُرِيِّ عَنِ الْمَعْرُورِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَتُ أُمُّ حَبِيبَةَ اللَّهُمَّ أَمْتَعْنِي بِزَوْجِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَبِي أَبِي سُفْيَانَ وَبِأَخِي مُعَاوِيَةَ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَوْتِ اللَّهَ لِأَجَالِ مَضْرُوبَةٍ وَأَنْتِ مَعْلُومَةٌ وَأَرْزَاقِ مَفْسُومَةٍ لَا يَتَقَدَّمُ مِنْهَا شَيْءٌ قَبْلَ أَجَلِهِ وَلَا يَتَأَخَّرُ شَيْءٌ بَعْدَ أَجَلِهِ لَوْ سَأَلْتِ اللَّهَ أَنْ يَقِيكَ مِنْ عَذَابِ النَّارِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ لَكَانَ خَيْرًا لَكَ.

210. Abdullah je pripovijedao: “Ummu Habiba zamolila je: ‘ALLHUMME EMTI’NI BI ZEVDŽI RESULILLAHI, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, VE BI EBI EBI SUFJANE VE BI EHI MUAVIJA’ (Allahu, daj da uživam sa svojim mužem Resulullahom, sallallahu

alejhi ve sellem, i u društvu sa svojim ocem Ebu Sufjanom i svojim bratom Muavijom!) Na to joj Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *'Zamoljela si Allaha u vezi s već određenim edželom, zapisanim djelima i propisanom nafakom! Ništa od toga ne može se desiti prije nego što je zapisano, a ni kasnije. Da si Allaha zamolila da te sačuva kazne u Džehennemu i patnje u kaburu, bilo bi ti bolje.'*¹⁶⁷

DOVA PRIJE SPOLNOG ODNOSA

أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ الصَّمَدِ قَالَ حَدَّثَنَا مَنْصُورُ بْنُ الْمُعْتَمِرِ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ عَنْ كُرَيْبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا أَتَى أَهْلَهُ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ حَبِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَحَبِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا فَإِنْ فُدرَ بَيْنَهُمَا فِي ذَلِكَ وَلَدَ لَمْ يَضُرَّ ذَلِكَ الْوَلَدَ الشَّيْطَانُ أَبَدًا.

211. Ibn Abbas, radijallahu anhum, prenosi sljedeće Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *"Kad bi čovjek prije spolnog odnosa izgovorio: 'BISMILLAHI ALLAHUMME DŽENNIBNEŠ-ŠEJTANE VE DŽENNIBIŠ-ŠEJTANE MA REZAKTENA' ('U ime Allaha! Allahu, udalji od nas šejtana i udalji ga od djeteta koje nam daruješ!'), pa se u tom odnosu začne dijete, šejtan mu nikad ne bi našao.'*¹⁶⁸

167 Muslim, 8/56, i Ahmed, 1/39 i 413.

168 El-Buhari i Muslim.

DOVA KOJU MLADOŽENJA UČI UJUTRO, POSLIJE PRVE BRAČNE NOĆI, I DOVA KOJU NJEMU DRUGI UČE

أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ صُهَيْبٍ قَالَ قَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ بَنِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَيْثَبِ بْنِتِ حَخَشِ وَيَعْتُثُ دَاعِيًا عَلَى الطَّعَامِ فَدَعَوْتُ فَيَجِيءُ الْقَوْمُ قِيًّا كُلُّونَ وَيَخْرُجُونَ ثُمَّ يَجِيءُ الْقَوْمُ قِيًّا كُلُّونَ وَيَخْرُجُونَ فَقُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ قَدْ دَعَوْتُ حَتَّى مَا أَحَدٌ أَحَدًا أَدْعُوهُ فَقَالَ ازْفَعُوا طَعَامَكُمْ وَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُنْطَلِقًا إِلَى حُجْرَةِ عَائِشَةَ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ ” الْبَيْتِ ” فَقَالُوا وَعَلَيْكَ السَّلَامُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ وَجَدْتَ أَهْلَكَ فَأَتَى حُجْرَةَ نِسَائِهِ فَقَالُوا مِثْلَ مَا قَالَتْ عَائِشَةُ.

212. Enes, radijallahu anhu, prenio je: “Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prenoćio je sa Zejnebom b. Džahš, a ja sam poslao glasnika da pozove na gozbu. Ljudi su dolazili, jeli i odlazili. Rekoh: ‘Božiji Poslaniče, sve sam ljude pozvao!’ On reče: ‘Sklonite sofru.’ Utom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, otišao u Aišinu sobu. Ušavši, rekao je: ‘*Es-selamu alejkum, ukućani!*’ Aiša mu odgovori: ‘Ve alejkes-selam, Allahov Poslaniče, je li ti se svidjela mlada?’ Obišao je i ostale svoje supruge, pa su i one rekle isto što i Aiša.”¹⁶⁹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى عَنْ خَالِدٍ قَالَ حَدَّثَنَا حُمَيْدٌ عَنْ أَنَسِ قَالَ قَالَ أَوْلَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا بَنَى بِرَيْثَبِ فَأَشْبَعَ ” الْمُسْلِمِينَ ” آ ح خُبْرًا

وَلَحْمًا ثُمَّ نَخَّرَجَ إِلَى أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ فَسَلَّمَ عَلَيْهِنَّ وَسَلَّمْنَ عَلَيْهِ وَدَعَوْنَ لَهُ
فَكَانَ يَفْعَلُ ذَلِكَ صَبِيحَةَ بَنَائِهِ.

213. Enes, radijallahu anhu, pripovijeda: "Pošto je prenoćio sa Zejnebom, Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upriličio je veselje na kojem su se jeli meso i kruh. Zatim je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, otišao posjetiti majke pravovjernih. Nazvao im je selam, a one su otpozdravile i proučile dovu za njega. Tako je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oženivši se, postupao ujutro poslije prve bračne noći."

ZIKR PRIJE JELA

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا عَيْسَى بْنُ يُونُسَ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ
عَنْ خَيْثَمَةَ عَنْ أَبِي حُدَيْبَةَ " عَنْ حُدَيْبَةَ " قَالَ كُنَّا إِذَا كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدُعِينَا إِلَى طَعَامٍ وَلَمْ نَضَعْ أَيْدِينَا حَتَّى يَضَعَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ فَدُعِينَا إِلَى طَعَامٍ فَلَمْ يَضَعْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ يَدَهُ فَكَفَفْنَا أَيْدِينَا فَجَاءَ أَعْرَابِيٌّ كَأَنَّمَا يُطْرَدُ فَأَهْوَى بِيَدِهِ إِلَى الْقِصْعَةِ
فَأَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ فَأَجْلَسَهُ ثُمَّ جَاءَتْ جَارِيَةٌ فَأَهْوَتْ
بِيَدِهَا إِلَى الْقِصْعَةِ فَأَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهَا فَقَالَ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشَّيْطَانَ لَمَّا أَعْيَاهُ أَنْ نَدْعَ ذِكْرَ اسْمِ اللَّهِ عَلَى
طَعَامِنَا جَاءَ بِهَذَا الْأَعْرَابِيِّ يَسْتَحِلُّ بِهِ طَعَامَنَا فَلَمَّا حَبَسْنَاهُ جَاءَ بِهِذِهِ الْجَارِيَةِ
يَسْتَحِلُّ بِهَا طَعَامَنَا قَوْلَهُ إِنَّ يَدَهُ فِي يَدِي مَعَ يَدِهَا.

214. Huzejfa, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Kad bismo jeli s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, ne bismo počinjali sve dok on ne počne. I dok smo jednom prilikom jeli s njime, uđe žurno neki beduin želeći uzeti hrane, ali je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, zadržao njegovu ruku. Potom je žurno došla neka robinja i učinila isto, pa je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zadržao i njenu ruku. A tada je rekao: *‘Pošto nas šejtan nije uspio odvratiti od spomena Allahova imena, došao je s beduinom da sebi omogući konzumiranje ove hrane, pa sam zadržao njegovu ruku. Onda je došao s robinjom da sebi to isto omogući, a ja sam zadržao i njenu ruku. Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, šejtanova i njena ruka pod mojom su kontrolom.*”¹⁷⁰

ŠTA TREBA REĆI ONOME KO SE PONAŠA NEPRIMJERENO ZA SOFROM?

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ هِشَامِ بْنِ غَزْوَةَ عَنْ أَبِيهِ سَمِعَهُ مِنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ كُنْتُ غَلَامًا فِي حِجْرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَتْ يَدِي تَطِيشُ فِي الصَّحْفَةِ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا غَلَامُ سَمِّ اللَّهَ وَكُلْ بِيَمِينِكَ وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ.

215. Omer b. Ebu Selema, radijallahu anhu, ispričao je: “Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, brinuo se za mene dok sam bio dijete. Jednom prilikom, dok smo objedovali, ja sam bio nestašan, uzimao sam hranu iz drugih dijelova posude, pa mi se Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, obratio rekavši: *‘Dječaće, spomeni Allahovo ime, jedi desnom rukom i jedi ono što je ispred tebe!’*”

أَخْبَرَنِي هِلَالُ بْنُ الْعَلَاءِ بْنِ هِلَالٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ زُرَيْعٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عُرْوَةَ بْنِ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يُطْعِمُ فَقَالَ أَذُنُ فَكُلْ وَسَمَّ اللَّهُ وَكُلْ بِيَمِينِكَ وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ.

216. Omer b. Ebu Selema, radijallahu anhu, pripovijeda da je ušao kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a on jede, pa mu se obratio: “*Dođi! Spomeni Allahovo ime, jedi desnom rukom i jedi ono što je ispred tebe!*”

أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الصَّبَّاحِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعِنْدَهُ طَعَامٌ فَقَالَ أَذُنُهُ يَا بَنِي فَسَمَّ اللَّهُ وَكُلْ بِيَمِينِكَ وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ.

217. Omer b. Ebu Selema, radijallahu anhu, kaže da mu je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: “*Sinko, kad jedeš, spomeni Allahovo ime, jedi desnom rukom i jedi ono što je ispred tebe!*”

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَرْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ هِشَامِ عَنْ أَبِي وَجْزَةَ رَجُلٍ مِنْ بَنِي سَعْدِ عَنْ رَجُلٍ مِنْ مَزِينَةَ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا بَنِي إِذَا أَكَلْتَ فَسَمَّ اللَّهُ وَكُلْ بِيَمِينِكَ وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ.

218. Omer b. Ebu Selema, radijallahu anhu, ispričao je: “Ušao sam kod Božijeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dok je jeo, pa mi se obratio rekavši: ‘*Sinko, sjedi, spomeni Allahovo ime, jedi desnom rukom i jedi ono što je ispred tebe!*’”¹⁷¹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ كَثِيرٍ قَالَ سَمِعْتُ وَهْبَ بْنَ كَيْسَانَ يَقُولُ سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ أَبِي سَلَمَةَ يَقُولُ كُنْتُ غُلَامًا فِي حَجْرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَتْ يَدِي تَطِيشُ فِي الصَّحْفَةِ فَقَالَ لِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا غُلَامُ سَمِّ اللَّهَ وَكُلْ يَمِينِكَ وَكُلْ مِمَّا بِيَدِكَ.

219. Omer b. Ebu Selema, radijallahu anhu, govori da mu se Resullullah, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom obratio rekavši: *“Dječa-če, spomeni Allahovo ime, jedi desnom rukom i jedi ispred sebe!”*¹⁷²

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ أَبِي ثَعْيِبٍ وَهَبِ بْنِ كَيْسَانَ قَالَ أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِطَعَامٍ وَمَعَهُ رَبِيبَةٌ عُمَرَ بْنَ أَبِي سَلَمَةَ فَقَالَ لَهُ سَمِّ اللَّهَ وَكُلْ مِمَّا بِيَدِكَ.

220. Vehb b. Kejsan kaže: “Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, donesena je hrana, kad je s njim bio njegov pastorak Omer b. Ebu Selema. On mu reče: *‘Spomeni Allahovo ime i jedi ispred sebe.’*”¹⁷³

ŠTA TREBA PROUČITI ONAJ KO ZABORAVI IZGOVORITI BISMILLU PRIJE JELA?

أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الصَّبَّاحِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ سَمِعْتُ هِشَامًا أَبَا بَكْرٍ يَقُولُ حَدَّثَنَا بَدِيلٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدٍ عَنِ امْرَأَةٍ مِنْهُمْ تَدْعِي أُمَّ كُلْثُومٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْكُلُ

172 Muslim, 6/110.

173 Malik, 2/116.

فِي بَيْتِهِ فَجَاءَ أَعْرَابِيٌّ جَائِعٌ فَأَكَلَهُ بِلُفْمَتَيْنِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ ذَكَرَ اسْمَ اللَّهِ لَكَفَاكُمْ فَإِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ فَإِنَّ نَيْسِي أَنْ يَذْكُرَ اسْمَ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ فَلْيُقِلْ بِاسْمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ وَفِي آخِرِهِ.

221. Aiša, radijallahu anha, govorila je: "Allahov je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jeo jednom prilikom u kući, pa je upao neki gladni beduin i uzeo dva-tri zalogaja, na šta je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *'Da je izgovorio bismillu, bilo bi vam dovoljno. Kad čovjek htjedne jesti, neka spomene Allahovo ime, a ako to zaboravi na početku jela, neka kaže: 'BISMILLAHI FI EVVELIHI VE FI AHIRIHI' ('U ime Allaha!', na početku i na kraju!)*"¹⁷⁴

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا جَابِرُ بْنُ صُبْحٍ قَالَ حَدَّثَنِي مُشَيْبُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْخُرَازِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا أُمَيَّةُ بْنُ مَخْشَبٍ وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى رَجُلًا يَأْكُلُ وَلَمْ يُسَمِّ فَلَمَّا كَانَ فِي آخِرِ لُقْمَةٍ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ أَوَّلَهُ وَآخِرَهُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا زَالَ الشَّيْطَانُ يَأْكُلُ مَعَهُ فَلَمَّا سَمَى قَاءَ الشَّيْطَانُ مَا أَكَلَ.

222. Umejja b. Mahši, radijallahu anhu, rekao je sljedeće: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vidio je čovjeka da je počeo jesti ne izgovorivši bismillu, pa je, uzimajući posljednji zalogaj, rekao: BISMILLAHI EVVELEHU VE AHIREHU (S Allahovim imenom, na početku i na kraju!) Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, zaključio: *'Šejtan je jeo s njim, ali je sve povratio kad je ovaj izgovorio bismillu.'*"¹⁷⁵

174 Et-Tirmizi, 3/103, i Ebu Davud (3767).

175 Ebu Davud (3768), Ahmed, 4/336, i Ibnus-Sunni (463).

DOVA POSLIJE JELA

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ قَالَ حَدَّثَنِي السَّرِيُّ بْنُ يَنْعَمَ قَالَ حَدَّثَنِي
 عَامِرُ بْنُ جَحْشِبٍ قَالَ حَدَّثَنِي خَالِدُ بْنُ مَعْدَانَ وَأَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ قَالَ
 حَدَّثَنَا أَبُو الْمُغِيرَةِ قَالَ حَدَّثَنَا السَّرِيُّ بْنُ يَنْعَمَ الْجَيْلَانِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي عَامِرُ بْنُ
 جَحْشِبٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَقَالَ عَمْرُو كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا شَبِعَ مِنَ الطَّعَامِ قَالَ الْحَمْدُ
 لِلَّهِ حَمْدًا ” آ ” كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ غَيْرُ مَكْفُورٍ وَلَا مُوَدَّعٍ.

223. Amr, radijallahu anhu, kaže: “Kad bi se zasitio, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio bi sljedeću dovu: ‘EL-HAMDU-LILLAHI HAMDEN KESIREN TAJJIBEN MUBAREKEN FIHI GAJRE MEKFURIN VE LA MUVEDDEI’N’ (*Allahu pripada velika, lijepa i blagoslovljena zahvalnost na ovoj opskrbi. Nismo Ti nezahvalni, pa ne učini nam ovu hranu posljednjom!*)”¹⁷⁶

DOVA POSLIJE DIZANJA SOFRE

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو ثَعْمِيمٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ ثَوْرٍ
 عَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَفَعَ
 مَائِدَتَهُ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ غَيْرُ مَكْفُورٍ وَلَا مُسْتَفْنَى عَنْهُ رَبَّنَا.

224. Ebu Umama, radijallahu anhu, govorio je: “Poslije dizanja sofre Bo-
žiji bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio sljedeću dovu:
‘EL-HAMDULILLAHI HAMDEN KESIREN TAJJIBEN MU-
BAREKEN FIHI GAJRE MEKFIJJIN VE LA MUSTAGNEN
ANHU RABBENA’ (*Allahu pripada velika, lijepa i blagoslovljena
zahvalnost na ovoj opskrbi. Časti nas redovno i ne učini nam ovu hranu
posljednjom! Naš Gospodaru, mi bez hrane ne možemo opstati*).”¹⁷⁷

DOVA NAKON PIJENJA

أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهَبٍ قَالَ حَدَّثَنِي سَعِيدُ بْنُ
أَبِي أَيُّوبَ عَنْ أَبِي عَقِيلٍ الْقُرَشِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُبَلِيِّ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ
الْأَنْصَارِيِّ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ إِذَا أَكَلَ أَوْ شَرِبَ قَالَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَ وَسَقَى وَسَوَّغَهُ وَجَعَلَ لَهُ مَخْرَجًا.

225. Ebu Ejjub el-Ensari, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Allahov
Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon obroka ili pijenja učio
bi dovu: ‚EL-HAMDU LILLAHILLEZI AT‘AME VE SEKA VE
SEVVEGAHU VE DŽE‘ALE LEHU. MAHREDŽEN. (*Neka je
hvala Allahu, Koji hranu i piće daje i čini dase lahko guta i probavlja!*).”¹⁷⁸

177 El-Buhari, 7/82.

178 Ebu Davud (3851) i Ibnu-Sunni (471).

DOVA NAKON KONZUMIRANJA MLIJEKA

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ نَاصِحٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ عَلِيَّةٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ زَيْدٍ قَالَ حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ أَبِي حَزْمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَطْعَمَهُ اللَّهُ تَعَالَى طَعَامًا فَلْيَقُلِ اللَّهُمَّ أَطْعَمْنَا خَيْرًا مِنْهُ وَمَنْ سَقَاهُ اللَّهُ لَبَنًا فَلْيَقُلِ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ.

226. Ibn Abbas, radijallahu anhuma, kaže da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Neka onaj koga Allah opskrbi određenom hranom kaže: 'ALLAHUMME ATI' MNA HAJREN MINHU' ('Allahu, nahrani nas boljom od nje!'). A neka onaj koga Allah opskrbi mlijekom zamoli: 'ALLAHUMME BARIK LENA FIHI VE ZIDNA MINHU' ('Allahu, blagoslovi nam ga i povećaj nam njegovu količinu!)"¹⁷⁹

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي هَاشِمٍ عَنْ رِيَّاحٍ وَقَالَ مَرَّةً أُخْرَى عَنْ رِيَّاحٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَكَلَ طَعَامًا قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ.

227. Ebu Seid, radijallahu anhu, kazivao je: "Allahov je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslije jela učio sljedeći zikr: EL-HAMDU LILLAHIILLEZI AT'AMENA VE SEKANA VE DŽEALENA MUSLIMIN" ('Neka je hvala Allahu, Koji nas je nahranio i napojio i učinio nas muslimanima!')."¹⁸⁰

179 Ebu Davud (3730), Et-Tirmizi, 4/249, i Ibnus-Sunni (475).

180 Ibnus-Sunni (468).

أَخْبَرَنِي أَحْمَدُ بْنُ سَعِيدِ الرَّابِطِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا الزُّبَيْدِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي هَاشِمٍ إِسْمَاعِيلَ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ رِيَّاحٍ عَنْ رِيَّاحِ بْنِ عُبَيْدَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدِ الْخُدْرِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ إِذَا فَرَّغَ مِنْ طَعَامِهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ.

228. Ebu Seid, radijallahu anhu, kaže: "Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon obroka ili pijenja učio je sljedeći zikir: 'EL-HAMDU LILLAHILLEZI AT'AMENA VE SEKANA VE DŽEALENA MUSLIMIN', (*Neka je hvala Allahu, Koji nas je nahranio i napojio i učinio nas muslimanima!*)."

DOVA KOJU UČI GOST DOMAĆINU

أَخْبَرَنِي "أَحْمَدُ بْنُ حَمِيدٍ بْنُ مُخَلَّدِ بْنِ زَنْجَوَيْهِ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَمَادٍ قَالَ حَدَّثَنَا، شُعْبَةُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ خُمَيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرِ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَزَلَّ عَلَيْهِ فَأَتَتْهُ بِطَعَامٍ فَكَانَ يَأْكُلُ التَّمْرَ وَيَضَعُ النَّوَى عَلَى ظَهْرِهِ أُصْبَعِيهِ ثُمَّ يَرْمِي بِهِ قَالَ ثُمَّ قَامَ يَرْكَبُ بَعْلَةَ لَهُ بِيضَاءَ فَمَنْتُ لَأَخْذُ بِرِكَابِهِ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ لَنَا قَالَ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِيمَا رَزَقْتَهُمْ فَاغْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمْهُمْ.

229. Abdullah b. Busr prenosi od švog oca Busra da je ispričao: "Resullallah, sallallahu alejhi ve sellem, posjetio me, pa sam servirao hranu. On je jeo datule i košpice stavljao na prste i bacao ih. Ustao je i uzjahao svoju bijelu mazgu, a ja sam krenuo za njim htijući uzeti za stremen. Rekao sam: 'Božiji Poslaniče, zamoli Allaha za nas!' On za-

moli: 'ALLAHUMME BARIK LEHUM FIMA REZAKTEHUM FAGFIR LEHUM VERHAMHUM' (*'Allahu, blagoslovi ono što im dadneš, oprosti im i smiluj im se!'*).¹⁸¹

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ أَخْبَرَنِي
يَزِيدُ بْنُ خُمَيْرٍ يَقُولُ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ بُسَيْرٍ ” آ ” يَقُولُ تَزَلَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَبِي فَقَرَّبْتُ أَبِي ” طَعَامًا ” إِلَيْهِ فَأَكَلَهُ ثُمَّ أَتَى بِتَمْرٍ فَجَعَلَ
يَأْكُلُ وَيَقُولُ بِالنَّبِيِّ هَكَذَا وَجَمَعَ أَبُو دَاوُدَ أَصْبَغِيهِ السَّبَابَةَ وَالْوَسْطَى فَقَلَّبَهَا يُلْقِي
النَّبِيَّ ثُمَّ أَتَى بِشَرَابٍ فَشَرِبَ ثُمَّ نَاوَلَهُ الَّذِي عَنِ يَمِينِهِ فَقَالَ ” أَيُّ رَسُولِ اللَّهِ ”
ادْعُ اللَّهَ لَنَا فَقَالَ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِيْمَا رَزَقْتَهُمْ وَاعْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمْهُمْ.

230. Abdullah b. Busr, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, posjetio je mog oca, i majka je donijela hranu te je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jeo. Potom su donesene datule. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jeo je datule i košpice ovako bacao”, prenosilac Ebu Davud demonstrirao je to skupivši kažiprst i srednji prst. “Zatim je doneseno piće, i on se napio te posudu dao čovjeku s desne strane. Otac reče: ‘Allaḥov Poslaniče, zamoli Allaha za nas!’ On zamoli: ‘ALLAHUMME BARIK LEHUM FIMA REZAKTEHUM VAGFIR LEHUM VERHAMHUM’ (*'Allahu, blagoslovi ono što im dadneš, oprosti im i smiluj im se!'*).”

أَخْبَرَنِي زَيْنَادُ بْنُ أَيُّوبَ قَالَ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ قَالَ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ يُوسُفَ قَالَ
سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ بُسَيْرٍ يُحَدِّثُ أَنَّ أَبَاهُ صَنَعَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
طَعَامًا فَدَعَاَهُ فَأَجَابَهُ فَلَمَّا فَرِغَ قَالَ اللَّهُمَّ ارْحَمْهُمْ فَاعْفِرْ لَهُمْ وَبَارِكْ لَهُمْ فِيْمَا
رَزَقْتَهُمْ.

231. Abdullah b. Busr, radijallahu anhu, govorio je: “Moj je otac pozvao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, na objed. Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, odazvao se i nakon obroka zamolio: ‘ALLAHUMMERHAMHUM, FAGFIR LEHUM, VE BARIK LEHUM FIMA REZAKTEHUM ‘ (*Allahu, blagoslovi ono što im dadneš, oprosti im i smiluj im se!*).”

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ عَنْ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَرْجِسٍ قَالَ أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ فَأَكَلْتُ مِنْ طَعَامِهِ فَقُلْتُ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ وَلَكَ قُلْتُ أَسْتَغْفِرُ لَكَ ” رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ” ح ” ب ح قَالَ تَعَمَّ وَلَكُمْ فَقَالَ ” اللَّهُ تَعَالَى ” ب ح وَاسْتَغْفِرُ لِدَنِّكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ.

232. Abdullah b. Serdžis, radijallahu anhu, ispričao je: “Posjetio sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i jeo kod njega. Poslije jela rekoh: ‘Oprostio ti Allah¹⁸², Božiji Poslaniče!’ On reče: *I tebi.*” Prenosilac Asim upitao je Abdullaha b. Serdžisa: “Je li Allahov Poslanik molio Allaha da ti oprost?” Abdullah odgovori: “Jeste, i za vas. Allah, dželle šanuhu, objavio je: ‘...i traži oprosta za svoje grijehе, i za vjernike, i za vjernice!’ (Muhammed, 19)”

DOVA ONOME KOD KOGA ČOVJEK IFTARI

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَيُّ أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

182 GAFERALLAHU LEKE! Na ovu se dovu odgovori riječima: VE LEKE.

إِذَا أَفْطَرَ عِنْدَ أَهْلِ بَيْتِ قَالَ أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ
وَصَلَّتْ عَلَيْكُمْ الْمَلَائِكَةُ.

233. Enes, radijallahu anhu, pripovijeda: "Nakon što bi iftario kod nekog, Božiji bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio sljedeću dovu: 'EFTARE INDEKUMUS-SAIMUN VE EKELE TA'AMEKUMUL-EBRARU VE SALLET ALEJKUMUL-MELAIKETU' (*Postači kod vas iftarili, dobri kod vas obrokovali i meleki na vas salavate donosili!*)."¹⁸³

أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْخَارِثِ عَنْ هِشَامِ عَنْ يَحْيَى
بْنِ أَبِي كَثِيرٍ أَنَّ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ حَدَّثَ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ
إِذَا أَفْطَرَ عِنْدَ أَهْلِ بَيْتِ قَالَ أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ
وَصَلَّتْ عَلَيْكُمْ الْمَلَائِكَةُ.

234. Enes, radijallahu anhu, govorio je: "Kad bi kod nekog iftario, Allahov bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio sljedeću dovu: 'EFTARE 'INDEKUMUS-SAIMUN VE EKELE TA'AMEKUMUL-EBRARU' (*Postači kod vas iftarili i dobri kod vas obrokovali i meleki na vas salavate donosili!*)."

IFTARSKA DOVA

أَخْبَرَنِي قُرَيْشُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ شَقِيقٍ قَالَ
أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ وَاقِدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مَرْوَانُ الْمُقَفَّعُ قَالَ رَأَيْتُ ابْنَ عَمَرَ قَبَضَ

183 Ebu Davud (3854).

عَلَى لِحْيَتِهِ فَقَطَعَ مَا زَادَ عَلَى الْكَفِّ وَقَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَفْطَرَ قَالَ ذَهَبَ الظَّمَأُ وَابْتَلَّتِ العُرُوقُ وَتَبَّتِ الْأَجْزُرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.

235. Ibn Omer, radijallahu anhum, kaže: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, prilikom iftara učio bi sljedeću dovu: 'ZEHEBEZ-ZAMEU VEBTELLETIL-URUKU VE SEBETEL-EDŽRU IN-ŠALLAH' ('Nestala je žeđ, napojile se žile, a nagrada je, inšallah, osigurana!')."¹⁸⁴

ODAZIVANJE NA POZIV

أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ السَّكَنِ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ كَثِيرٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْقَرَاءِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَدَّادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ فَلْيُجِبْ فَإِنْ كَانَ مُفْطِرًا فَلْيَأْكُلْ وَإِنْ كَانَ صَائِمًا دَعَا بِالْبِرْكََةِ.

236. Abdullah, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Neka se čovjek odazove pozivu na obrok: ako ne posti, neka jede, a ako posti, neka moli za blagoslov."¹⁸⁵

184 Ebu Davud (2357) i El-Hakim, 1/422.

185 Ibnus-Sunni (490).

DOVA PRILIKOM PRANJA RUKU

أَخْبَرَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ مَنْصُورٍ عَنْ سُهَيْلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ دَعَا رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ مِنْ أَهْلِ قِبَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَنْطَلَقْنَا مَعَهُ فَلَمَّا طَعِمَ وَعَسَلَ يَدَهُ أَوْ يَدَيْهِ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ مَنْ عَلَيْنَا فَهَدَانَا وَأَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَكَلَّ بِلَاءٍ حَسَنٍ أَبْلَانَا الْحَمْدُ لِلَّهِ غَيْرِ مُودِعٍ وَلَا مُكَافِيٍّ وَلَا مَكْفُورٍ وَلَا مُسْتَغْنَى عَنْهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَ مِنَ الطَّعَامِ وَسَقَى مِنَ الشَّرَابِ وَكَسَا مِنَ الْعُرْيِ وَهَدَى مِنَ الضَّلَالَةِ وَبَصَّرَ مِنَ الْعَمَى وَفَضَّلَ عَلَيَّ كَثِيرٌ مِنْ خَلْقِهِ تَفْضِيلًا الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

237. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, ispričao je: "Neki ensarija, stanovnik Kubaa, pozvao je Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, na obrok, pa smo i mi pošli s njime. Nakon jela, dok je prao ruke, pročio je sljedeću dovu: 'EL-HAMDULILLAHILLEZI JUT'IMU VE LA JUT'AM. MENNE ALEJNA FE HEDANA. VE AT'AMENA VE SEKANA VE KULLE BELA'IN HASENIN EBLANA. EL-HAMDULILLAHİ GAJRE MUVEDDE'IN VE LA MUKAFI'IN VE LA MEKFURIN VE LA MUSTAGNEN ANHU. EL-HAMDU-LILLAHILLEZI AT'AME MINET-TA'AMI VE SEKA MINEŠ-ŠE-RABI VE KESA MINEL-URJI VE HEDA MINED-DALALETI VE BESSARE MINEL-AMA VE FEDDALE ALA KESIRIN MIN HALKIHI TEFDILA. EL-HAMDULILLAHİ RABBIL-ALEMIN' ('Neka je hvala Allahu, Koji hrani, a Njega niko ne hrani! Milost nam

*je ukazao, pa nas na Pravi put izveo, i nahranio nas, i napojio nas, i, kušajući nas, dobro i lijepo nam podario. Neka je hvala Allahu. Allahu, ne učini ovu hranu posljednjom jer mi bez hrane ne možemo, a nas učini zahvalnim, a mi Ti se na njoj ne možemo odužiti! Neka je hvala Allahu, Koji nas hranom i pićem daruje, i odjeću nam daje, da ne bismo goli bili, i uputio nas, i vid nam dao, i nad mnogim stvorenjima nas odlikovao. Neka je hvala Allahu, Gospodaru sujetova’).*¹⁸⁶

DOVA PRILIKOM POJAVE PLODOVA

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ وَالْحَارِثِ بْنِ مِسْكِينَ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا أَسْمَعُ وَاللَّفْظُ لَهُ عَنْ ابْنِ الْقَاسِمِ قَالَ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ سَهَيْلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ كَانَ النَّاسُ إِذَا رَأَوْا أَوَّلَ الثَّمَرِ جَاءُوا بِهِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا أَخَذَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثَمَرِنَا وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَةِ اللَّهِ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ عَبْدُكَ وَخَلِيلُكَ وَنَبِيُّكَ وَإِنِّي عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ وَإِنَّ دَعَاكَ لِمَكَّةَ وَأَنَا أَدْعُوكَ لِلْمَدِينَةِ بِمِثْلِ مَا دَعَاكَ بِهِ ” ح لِمَكَّةَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ قَالَ ثُمَّ يَدْعُو أَصْغَرَ وَبَدِيءَ يَرَاهُ فَيُعْطِيهِ ذَلِكَ الثَّمَرَ .

238. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, ispričao je sljedeće: “Kad bi vidjeli da su se plodovi pojavili, ljudi bi ih donijeli Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, pa bi ih uzeo i zamolio: ‘ALLAHUMME BARIK LENA FI SEMERINA VE BARIK LENA FI MEDINETINA VE BARIK LENA FI SA’INA VE BARIK LENA FI MUDDINA. ALLAHUMME INNE IBRAHIME ABDUKE VE HALILUKE VE

NEBIJUKE VE INNI ABDUKE VE NEBIJUKE VE INNEHU
DEA LI MEKKETE VE ENE ED'UKE LIL-MEDINETI BI MI-
SLI MA DEA'KE BIHI LI MEKKETE VE MISLEHU ME'AHU'
(*Allahu, blagoslovi naše plodove, i blagoslovi Medinu, i blagoslovi naše
mjere. Allahu, zaista je Ibrahim rob Tvoj, prisni prijatelj i vjerovjesnik,
a i ja sam rob Tvoj i vjerovjesnik. Zaista Ti se Ibrahim molio za Meku,
a ja Ti se molim za Medinu duplo više od onoga koliko se on molio za
Meku!*). Nakon toga pozvao bi najmlađe dijete koje bi vidio i dao da
pojede te iste plodove.”¹⁸⁷

POSTUPAK PRILIKOM DOBIJANJA POKLONA

أَخْبَرَنَا طَلِيقُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْمَكْنِ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ
زِيَادٍ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ أَهْدَيْتِ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَاةً فَقَالَ أَقْسَمِهَا قَالَ وَكَانَتْ عَائِشَةُ إِذَا رَجَعَتِ الْخَادِمَ قَالَتْ مَا
قَالُوا لَكَ تَقُولُ مَا يَقُولُونَ يَقُولُ بَارَكَ اللَّهُ فِيكُمْ فَتَقُولُ عَائِشَةُ وَفِيهِمْ بَارَكَ اللَّهُ
تَرُدُّ عَلَيْهِمْ مِثْلَ مَا قَالُوا وَيَبْقَى أَجْرُنَا لَنَا.

239. El-Dža'd prenosi da je Aiša, radijallahu anha, pripovijedala: “Poklo-
njena je Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, ovca, pa je rekao:
‘Podijeli njeno meso.’ El-Dža'd kaže: “Vrativši se kući, Aiša je upitala
slugu: ‘Kaži mi šta su ti rekli za meso?’ Sluga odgovori: ‘Rekli su:
‘BAREKALLAHU FIKUM’ (Allah vam dao blagoslov!).’ Na to je
Aiša rekla: *‘VE FIIHIM BAREKALLAHU’* (I njima Allah dao bla-
goslov!). Odgovori im na isti način, i sačuvat ćeš nagradu.”¹⁸⁸

187 Muslim, 2/1000.

188 Ibnus-Sunni (279). Niz prenosilaca ovog predanja dobar je.

DOVA PRILIKOM PODIZANJA POGLEDA

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَاتِمٌ عَنْ صَالِحِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ زَائِدَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ مَا رَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ إِلَّا قَالَ يَا مُصْرِفَ الْقُلُوبِ بَيِّتْ قَلْبِي عَلَى طَاعَتِكَ.

240. Aiša, radijallahu anha, kaže: “Kad god bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podigao pogled prema nebu, proučio bi sljedeću dovu: ‘JA MUSARRIFEL-KULUBI SEBBIT KALBI ALA TA’ATIK’ (‘O Ti, Koji vladaš srcima, učvrsti moje srce u pokornosti Tebi!’).”¹⁸⁹

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ عَنِ ابْنِ أَبِي ذَيْبٍ عَنِ الْحَارِثِ وَالْمُنْذِرِ بْنِ أَبِي الْمُنْذِرِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَظَرَ إِلَى الْقَمَرِ فَقَالَ يَا عَائِشَةُ اسْتَعِيدِي بِاللَّهِ مِنْ شَرِّ هَذَا فَإِنَّ هَذَا ” ح ب هُوَ الْغَاسِقُ إِذَا وَقَبَ.

241. Aiša, radijallahu anha, ispričala je: “Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pogledao je u Mjesec i rekao: ‘Aiša, utječi se Allahu od zla koje nosi Mjesec, jer je zlo u sumraku kad tamnine razastire.’”¹⁹⁰

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ قَالَ حَدَّثَنَا الْحَقَرِيُّ عَنْ سُفْيَانَ عَنِ ابْنِ أَبِي ذَيْبٍ عَنِ الْحَارِثِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ أَخَذَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

189 Ahmed, 2/418.

190 Et-Tirmizi, 4/221, i Ahmed, 6/215 i 252.

بِيَدِي فَإِذَا الْقَمَرُ حِينَ طَلَعَ فَقَالَ تَعَوَّذِي بِاللَّهِ مِنْ شَرِّ هَذَا هَذَا الْعَاسِقِ إِذَا وَقَبَ.

242. Aiša, radijallahu anha, pripovijeda: “Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uzeo me je za ruku, kad se pojavio Mjesec, i rekao: *‘Uiječi se Allahu od zla koje nosi Mjesec, jer je zlo u sumraku kad tamnine razastire.’*”¹⁹¹

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْحَكَمِ عَنْ شُعَيْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ قَالَ حَدَّثَنِي خَالِدٌ عَنِ ابْنِ أَبِي هِلَالٍ عَنِ الْأَعْرَجِ قَالَ أَخْبَرَنِي حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ أَنَّهُ كَانَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَقَالَ لَأَنْظُرَنَّ كَيْفَ يُصَلِّي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَتَامَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ اسْتَيْقَظَ فَرَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ فَتَلَى أَرْبَعَ آيَاتٍ مِنْ آخِرِ ” سُورَةِ ” ح ب آلِ عِمْرَانَ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ حَتَّى مَرَّ بِالْأَرْبَعِ ثُمَّ أَهْوَى يَدَهُ فِي الْقَرَبِ فَأَخَذَ سِوَاكَاً فَاسْتَنَّْ بِهِ ” آ ” ثُمَّ تَوَضَّأَ وَصَلَّى ثُمَّ نَامَ ثُمَّ اسْتَيْقَظَ فَصَنَعَ كَصَنِيعِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ ثُمَّ نَامَ ثُمَّ اسْتَيْقَظَ ” ب ” فَصَنَعَ كَصَنِيعِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَيُرْعَمُونَ أَنَّهُ التَّهَجُّدُ الَّذِي أَمَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ.

243. Neki ensarija bio je na putu s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, pa je s tim u vezi ispričao: “Odlučio sam pratiti koliko će Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, klanjati noću. Zaspao je, pa se probudio, pogledao u nebo i proučio četiri ajeta u posljednjem dijelu sure Alu Imran: **‘Doista, u stvaranju nebesa i Zemlje, i u izmjeni noći i dana znaci su za ljude pametne...’** (Alu Imran, 190-194). Zatim je iz bunara dohvatio misvak i očistio zube. Nakon toga je uzeo abdeset,

klanjao i zaspao. Probudio se nakon određenog vremena i učinio isto kao i prvi put, pa opet zaspao. To je ponovio još jedanput. I ljudi tvrde da je to noćni-namaz koji je Svevišnji Allah njemu naredio.”

ZIKR KOJI SE UČI POSLIJE RECITIRANJA KUR'ANA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَهْلٍ بْنُ عَسْكَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي مَرْيَمَ قَالَ أَخْبَرَنَا خَلَادُ بْنُ سُلَيْمَانَ أَبُو سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنِي خَالِدُ بْنُ أَبِي عِمْرَانَ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ مَا جَلَسَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَجْلِسًا قَطُّ وَلَا تَلَى قُرْآنًا وَلَا صَلَّى صَلَاةً إِلَّا خَتَمَ ذَلِكَ بِكَلِمَاتٍ قَالَتْ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْكَ مَا تَخْلِسُ ” مَجْلِسًا ” آ ح وَلَا تَتْلُو قُرْآنًا وَلَا تُصَلِّي صَلَاةً إِلَّا خَتَمْتَ بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ قَالَ نَعَمْ مَنْ قَالَ خَيْرًا خَتَمَ لَهُ طَابِعٌ عَلَى ذَلِكَ الْخَيْرِ وَمَنْ قَالَ شَرًّا كُنَّ لَهُ كَفَّازَةٌ مُبْحَانِكَ وَبِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ.

244. Aiša, radijallahu anha, govorila je: “Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, nikad ne bi sjeo na određeno mjesto, niti bi recitirao Kur’an, niti bi obavio namaz, a da na kraju ne bi proučio određenu dovu. Primijetila sam: ‘Božiji Poslaniče, vidim da uvijek poslije sijela, odnosno poslije recitiranja Kur’ana, odnosno nakon obavljenog namaza učiš određenu dovu.’ On reče: ‘Da. Ako je čovjek govorio dobro, tom dovom zapečati to dobro, a ako je govorio zlo, dova mu bude iskup za to zlo. Dova glasi: ‘SUBHANEKE ALLAHUMME VE BI HAMDIKE EŠHEDU EN LA ILAHE ILLA ENTE ESTAGFIRUKE VE ETUBU ILEJKE’ (Hvaljen i slavljjen budi, Allahu moj, svjedočim da nema boga osim Tebe, od Tebe oprost tražim i Tebi se kajem).”¹⁹²

ZIKR PRILIKOM OBLAČENJA NOVE ODJEĆE

أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ حَدَّثَنَا عَيْسَى
 بْنُ يُونُسَ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ أَبُو مَسْعُودٍ الْحَرِيرِيُّ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدِ
 الْخُدْرِيِّ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اسْتَحَدَّ ثَوْبًا سَمَّاهُ
 بِاسْمِهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ أَنْتَ كَسَوْتَنِي هَذَا الثَّوْبَ فَكَأَنَّكَ أَسَأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ
 وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ.

245. Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, kaže: “Kad bi Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obukao novu odjeću, spomenuo bi nje-nu vrstu i proučio sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME ENTE KESEV-TENI HAZES-SEVBE FE LEKEL-HAMDU ES’ELUKE MIN HAJRIHI VE HAJRI MA SUNIA’ LEHU VE EU‘ZU BIKE MIN ŠERRIHI VE ŠERRI MA SUNIA’ LEHU’ (*Allahu, Tebi hvala, Ti si me odjenuo ovom odjećom. I molim Ti se za dobro koje ona pruža i za dobro njene funkcije, a utječem Ti se od zla koje ona pruža i od zla njene funkcije!*).”¹⁹³

أَخْبَرَنَا نُوحُ بْنُ حَبِيبٍ عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ قَالَ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الرَّهْرِيِّ عَنْ سَالِمِ
 عَنِ ابْنِ عَمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى عَلَى عَمَرَ ثَوْبًا فَقَالَ أَجْدِيدٌ
 هَذَا أَمْ غَسِيلٌ قَالَ غَسِيلٌ قَالَ الْبَسْ جَدِيدًا وَعِشْ حَمِيدًا وَمُتْ شَهِيدًا.

246. Ibn Omer, radijallahu anhuma, pripovijeda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na Omeru vidio odjeću i upitao ga: "Je li nova ili je polovna?" 'Polovna', odgovori Omer. Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, prouči dovu: 'ILBES DŽEDIDEN VE IŠ HAMI-DEN VE MUT ŠEHIDEN' (*'Obuci novo, živi dostojanstveno i pre-seli na ahiret kao šehid!'*).¹⁹⁴

ŠTA TREBA REĆI PRIDOŠLICI?

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا الْمَخْزُومِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ خُنَيْمٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ السَّائِبِ بْنِ أَبِي السَّائِبِ وَكَانَ يُشَارِكُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ قَالَ قَدِمَ "أ" عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَرْحَبًا يَا أَحْيَى (لَا يُدَارِي وَ لَا يُعَارِي)

247. Es-Saib b. Ebus-Saib družio se s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, u predislamskom dobu. Pripovijedao je da je jednom prilikom došao Božijem Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i on, ne laskajući i ne protiveći se, reče: "MERHABEN BI EHI" (*"Dobro došao, brate!"*)¹⁹⁵

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مَرْوَانَ الْأَزْدِيُّ مِنْ أَهْلِ الرَّهَاءِ قَالَ حَدَّثَنَا عِصَامُ بْنُ بَشِيرٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي أَنَّ بَنِي الْحَارِثِ بْنِ كَعْبٍ وَقَدُوهُ إِلى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فَدَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

194 Ibn Madža (3558) i Ibnus-Sunni (269).

195 Ebu Davud (4863), Ibn Madža (2287) i Ahmed, 3/425.

فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَقَالَ مَرْحَبًا وَعَلَيْكَ السَّلَامُ مِنْ أَيْنَ أَقْبَلْتَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي ” بني ” الْحَارِثِ وَقُلُونِي إِلَيْكَ بِالْإِسْلَامِ فَقَالَ مَرْحَبًا بِكَ مَا اسْمُكَ قُلْتُ اسْمِي أَكْبَرُ قَالَ بَلْ أَنْتَ بِشِيرٌ فَسَمَّاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشِيرًا.

248. Isam b. Bešir pripovijedao je: “Otac mi je ispričao: ‘Pleme Benul-Haris b. Ka’b delegiralo me kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ušao sam kod njega i nazvao mu selam. On reče: ‘Dobro došao! Alejke selam! Odakle dolaziš?’ ‘Allahov Poslaniče, iskupljujem te ocem i majkom! Poslalo me pleme Benul-Haris da te izvijestim o njihovom prihvatanju islama’, kazao sam. On reče: ‘Dobro došao! Kako se zoveš?’ ‘Zovem se Ekber’, kazah mu. On reče: ‘Zovi se Bešir.’ I tako mu Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nadjenu ime Bešir.”¹⁹⁶

POSTUPAK PRILIKOM POJAVLJIVANJA U DRUŠTVO

أَخْبَرَنَا عَبْدُهُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا حَرَمِيُّ بْنُ حَفْصٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُسْلِمٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ أَبِي زِيَادٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ اجْتَمَعَتِ الْأَنْصَارُ ” فَقَالُوا ” ب ح انطَلِقُوا بِنَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَأَلَهُ أَنْ يَجْعَلَ مَاءَنَا سِيحًا فَقَدِ اشْتَدَّ عَلَيْنَا التَّوَاضِعُ وَإِنَّا لَمْ نَسْأَلْهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَانَا وَلَنْ يَسْأَلَ رَبَّهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ فَأَتَوْا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَرَجَ عَلَيْهِمْ فَقَالَ مَرْحَبًا بِالْأَنْصَارِ يَقُولُهَا ثَلَاثًا لَا تَسْأَلُونِي الْيَوْمَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَيْتُكُمْ وَلَا أَسْأَلُ رَبِّي إِلَّا أَعْطَانِيهِ فَتَرَكُوا مَسْأَلَتَهُمُ الَّتِي جَاءُوا فِيهَا فَقَالُوا

196 Ime Ekber znači: najveći, a Bešir znači: donosilac radosnih vijesti. (op.prev.)

يَا رَسُولَ اللَّهِ اذْعُ اللَّهُ لَنَا بِالْمَغْفِرَةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْأَنْصَارِ وَلَا بُنَاءَ إِلَّا لِلْأَنْصَارِ وَلَا بُنَاءَ إِلَّا لِلْأَنْصَارِ.

249. Enes b. Malik, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Ensarije su se iskupili i rekli: ‘Odvedite nas Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, da zatražimo od njega da zamoli Allaha, dž.š., za tekuću vodu, jer ne možemo održavati deve koje nam donose vodu. Mi, uistinu, nismo ništa od njega zatražili a da nam nije dao, a niti je on ikada zamolio Allaha, dž.š., za nešto a da mu Allah nije uslišao.’ Kad su stigli, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pojavi se i tri puta reče: ‘MERHABEN BIL-ENSAR’ (*‘Dobro došli ensarije!’*). Zatim reče: ‘Dat ću vam sve ono što od mene danas zatražite, a Allah će dati ono za što Ga zamolim.’ I oni zapostaviše razlog zbog kojeg su zapravo došli, pa rekoše: ‘Božiji Poslaniče, zamoli Allaha da nam oprósti.’ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zamoli: ‘ALLAHUMMAGFIR LIL-ENSARI VE LI EBNAIL-ENSARI VE LI EBNAI EBNAIL-ENSAR’ (*‘Allahu, oprosti ensarijama, i njihovoj djeci, i djeci njihove djece!’*).”¹⁹⁷

TRAŽENJE DOPUŠTENJA

أَخْبَرَنَا يُوسُفُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ أَبِي سُفْيَانَ أَنَّ عَمْرُو بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ صَفْوَانَ أَخْبَرَهُ أَنَّ كَلْدَةَ بْنَ الْحَنْبَلِ أَخْبَرَهُ أَنَّ صَفْوَانَ بْنَ أُمَيَّةَ بَعَثَهُ فِي الْفَتْحِ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَلْتَمِسُ وَجْدَانِيَّةَ وَضَعَايِسَ وَالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَعْلَى الْوَادِي قَالَ فَدَخَلْتُ

197 Ahmed, 3/93. Hadis je dobar.

عَلَيْهِ وَلَمْ أَسَلِمَ وَلَمْ أَسْتَأْذِنَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْجِعْ فَقُلِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ ” أَدْخُلْ ” قَالَ وَذَلِكَ ” بَعْدَ ” ب ح أَنْ أَسَلِمَ صَفْوَانُ.

250. Keleda b. el-Hanbel kazuje: “Safvan b. Umejja poslao me za vrijeme oslobođenja Meke Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, dok je bio na početku doline, da mu odnesem mlijeko, jareće meso i grane jestivog grmlja. Ušao sam u njegov šator bez traženja dopuštenja, i on mi reče: *‘Izadi i ponovo uđi rekavši: ‘Es-selamu alejkum! Mogu li ući?’*” A to se desilo nakon što je Safvan b. Umejja prihvatio islam.¹⁹⁸

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ رِنَيْعٍ عَنْ رَجُلٍ مِنْ بَنِي عَامِرٍ أَنَّهُ اسْتَأْذَنَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَلَيْحُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اخْرُجْ إِلَيْهِ فَإِنَّهُ لَا يُحْسِنُ الْأَسْتِئْذَانَ فَقُلْتُ لَهُ فَلَيْسَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ ” أَدْخُلْ ” آ ح فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ ذَلِكَ فَقُلْتُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ ” أَدْخُلْ ” آ ح فَأَذِنَ لِي فَدَخَلْتُ.

251. Rib‘i prenosi da je neki čovjek iz plemena Benu Amir tražio dopuštenje za ulazak u Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, kuću rekavši: “Mogu li ući?” Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, naredi nekom čovjeku: *‘Izadi i pouči ga pravilnom traženju dopuštenja jer on to ne zna. Neka kaže: ‘Es-selamu alejkum! Mogu li ući?’*” I tada mu je dopustio da uđe.¹⁹⁹

198 Ahmed, 3/414, i Ebu Davud (5176).

199 Ebu Davud (5177).

NAZIVANJE SELAMA

أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ حَدَّثَنَا الْحَرِيرِيُّ عَنْ أَبِي السَّلِيلِ عَنْ أَبِي تَمِيمَةَ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَلِيمٍ قَالَ لَقِيتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ عَلَيْكُمْ السَّلَامُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ عَلَيْكَ السَّلَامُ تَحِيَّةُ الْمَيِّتِ عَلَيْكُمْ ثَلَاثًا.

252. Džabir b. Sulejm, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Sreo sam Božijeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i nazvao mu selam rekavši: ‘Alejkum selam, Allahov Poslaniče!’ On reče: *‘Alejkes-selam pozdrav je umrlima. Reci: ‘Es-selamu alejkum!’*”, ponoviši to tri puta.”²⁰⁰

أَخْبَرَنِي عِمْرَانُ بْنُ ح ” زَيْدٌ قَالَ حَدَّثَنَا عِمْسَى يَعْنِي ابْنَ يُوسُفَ قَالَ حَدَّثَنَا الْمُثَنَّى بْنُ عَفَّانَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو تَمِيمَةَ الْهَخَيْمِيُّ عَنْ أَبِي جَرِيٍّ قَالَ انْتَهَيْتُ إِلَى رَجُلٍ وَالثَّمَامُ حَوْلَهُ لَا يَصْدُرُونَ إِلَّا عَنْ قَوْلِهِ ” آ ” مَا قَالَ مِنْ شَيْءٍ صَدَرُوا عَنْهُ قُلْتُ مَنْ هَذَا قَالُوا هَذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قَالَ لَا تَقُلْ عَلَيْكَ السَّلَامُ فَإِنَّهُ تَحِيَّةُ الْمَيِّتِ وَلَكِنْ قُلِ السَّلَامُ عَلَيْكَ.

253. Ebu Džurejj, radijallahu anhu, ispričao je: “Došao sam u društvo u kojem je bio čovjek čije su sve riječi ljudi sa zadovoljstvom prihvatili, pa sam upitao: ‘Ko je on?’ ‘Poslanik’, odgovoriše. Ja mu tri puta

200 Ebu Davud (5209), Et-Tirmizi, 3/393, i Abdurrezzak (19427).

nazvah selam rekavši: ‘Alejkes-selam, Allahov Poslaniče!’ On reče: *‘Nemoj tako nazivati selam jer je to pozdrav umrlima. Reci: ‘Es-selamu alejke!’*²⁰¹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَزِيعٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدٌ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ أَبِي تَمِيمَةَ عَنْ رَجُلٍ قَالَ قُلْتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ تَحِيَّةُ الْمَوْتَى إِذَا لَقِيتَ أَخَاكَ الْمُؤْمِنَ فَقُلِ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.

254. Neki je čovjek kazao: “Rekao sam: ‘Es-selamu alejke, Allahov Poslaniče!’ On mi reče: *‘Es-selamu alejke jeste pozdrav umrlima. Kad sretnješ muslimana, nazovi selam rekavši: ‘Es-selamu alejke ve rahmetullahi ve berekatuhu!’*²⁰²

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ أَبِي تَمِيمَةَ عَنْ رَجُلٍ مِنْ قَوْمِهِ قَالَ طَلَبْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ أَقْدِرْ عَلَيْهِ فَجَلَسْتُ فَإِذَا تَقَرَّرَ هُوَ فِيهِمْ وَلَا أَعْرِفُهُ فَلَمَّا قَامَ قَامَ مَعَهُ بَعْضُهُمْ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَلَمَّا رَأَيْتُ ذَلِكَ قُلْتُ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَاقَ الْحَدِيثَ.

255. Neki je čovjek ispričao sljedeće: “Tražio sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i nisam ga mogao naći, pa sam sjeo u blizini skupine ljudi s kojima je bio Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, ali ga ja nisam poznao. Čuvši da mu se obraćaju: ‘Božiji Poslaniče...’ nazvah mu selam: ‘Alejkes-selamu, Allahov Poslaniče!’ On mi reče: *‘Alejkes-selamu jeste pozdrav umrlima. Kad sretnješ muslimana, nazovi selam rekavši: ‘Es-selamu alejke ve rahmetullahi ve berekatuhu!’*²⁰³

201 Ebu Davud (8084).

202 Ibnus-Sunni (230).

203 Et-Tirmizi.

أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ سَهْلٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَسْوَدُ بْنُ عَامِرٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَسَنُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كَهَيْلٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ عُمَرَ قَالَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي مَشْرَبَةٍ لَهُ فَقُلْتُ السَّلَامَ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيَدْخُلُ عُمَرُ.

256. Omer, radijallahu anhu, pripovijedao je: "Došao sam Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, dok je bio u svojoj sobi i rekao: 'Es-selamu alejke, Allahov Poslanice! Es-selamu alejke, može li ući Omer?'"²⁰⁴

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ قَالَ حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كَهَيْلٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ جَاءَ عُمَرُ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيَدْخُلُ عُمَرُ؟

257. Ibn Abbas, radijallahu anhumu, kaže: "Jednom je prilikom došao Omer i rekao: 'Neka je mir Allahovu Poslaniku! Es-selamu alejke! Može li ući Omer?'"

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ قَالَ أَخْبَرَنَا حَيَّانُ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ ثَابِتِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ ابْنِ أَبِي كَيْلَى عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ أَقْبَلْتُ أَنَا وَصَاحِبٌ لِي فَجَعَلْنَا نَعْرِضُ أَنْفُسَنَا عَلَى أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَيْسَ أَحَدٌ يَقْبَلُنَا فَاتَيْنَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَى بِنَا أَهْلُهُ فَإِذَا ثَلَاثَةٌ أَعْتَرِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اخْتَلَبُوا هَذَا اللَّبَنَ بَيْنَنَا فَكُنَّا نَحْتَلِبُهُ فَيَشْرَبُ كُلُّ إِنْسَانٍ نَصِيبَهُ وَتَرَفُّعَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَصِيبَهُ فَيَجِيءُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ اللَّبَنِ فَيَسْلِمُ تَمْلِيمًا لَا يُوقِظُ النَّائِمَ وَيُسْمِعُ الْيَقِظَانَ ثُمَّ يَأْتِي الْمَنْجِدَ فَيُصَلِّي ثُمَّ يَأْتِي شَرَابَهُ فَيَشْرَبُهُ.

258. El-Mikdad b. el-Esved, radijallahu anhu, ispričao je: “Jedan moj prijatelj i ja pojavili smo se i počeli se nuditi da služimo ashabe, ali nas niko nije htio prihvatiti. Onda smo otišli Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, pa nas je odveo kući; a držao je tri koze. Obratio nam se: *‘Pomuzite ove koze i podijelite s nama njihovo mlijeko.’* I mi smo ih muzli, pa su svi pili svoj dio, a Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, dio ostavljali smo visoko od zemlje. On bi dolazio noću, nazvao selam toliko tiho da ne bi probudio spavača, ali, opet, dovoljno glasno da bi ga čuo budan čovjek. Zatim bi na uobičajenom mjestu obavio dobrovoljni namaz pa bi onda popio svoj dio mlijeka.”²⁰⁵

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ قَالَ حَدَّثَنَا عَيْسَى يَعْنِي بَنَ يُونُسَ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي لَيْلَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَسْعَدَ بْنِ زُرَّارَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شَرْحِبِيلَ عَنْ قَيْسِ بْنِ سَعْدِ بْنِ عَبَّادَةَ قَالَ جَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى سَعْدِ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَرَدَّ سَعْدٌ وَخَافَتْ فَلَمَّا رَأَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ لَا يُؤَدِّنُ لَهُ انصَرَفَ فَخَرَجَ سَعْدٌ فِي إِثْرِهِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا مَنَعَنِي أَنْ أَسْمَعَكَ إِلَّا أَنِّي أَحْبَبْتُ أَنْ اسْتَكْبِرَ مِنْ تَسْلِيمِكَ فَرَجَعَ مَعَهُ فَوَضَعَ لَهُ مَاءً فِي جَفْنِهِ فَأَغْتَسَلَ ثُمَّ أَمَرَ بِمِلْحَفَةٍ مَصْبُوعَةٍ بِوَرَسٍ فَالتَحَفَ بِهَا كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى الْوَرَسِ فِي عُكْنَةِ جَنْبِهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْأَنْصَارِ وَعَلَى ذُرِّيَّةِ الْأَنْصَارِ.

259. Sa'd b. Ubada, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom je prilikom došao Sa'du i nazvao mu selam rekavši: *‘Es-selamu alejkum!’* Sa'd je otpozdravio veoma tiho. I kad je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vidio da mu Sa'd ne dopušta da uđe, okrenuo se i pošao. Međutim, Sa'd je istrčao iz kuće i izvinio mu se: *‘Allahov Poslaniče, tiho sam ti odgovorio samo zato da bi mi što više puta nazvao selam!’* Resulullah, sallallahu

alejhi ve sellem, vratio se s njime, i Sa'd je ulio vode u posudu, te se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, okupao. Zatim je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, zatražio plašt obojen šafranom – kao da gledam u nabore kože na njegovim slabinama – i ogrnuo se njime. Zamolio je: *'Allahu, smiluj se ensarijama i njihovim potomcima!'*²⁶⁶

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ سَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ أَبِي كَثِيرٍ ” قَالَ ” حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنُ سَعْدِ بْنِ زُرَّارَةَ عَنْ قَيْسِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ زَارَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَنْزِلِنَا فَقَالَ ” آءَ السَّلَامِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ فَرَدُّ سَعْدٌ رَدًّا خَفِيفًا فَقُلْتُ أَلَا تَأْذُنُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ذَرُهُ ثُمَّ ذَكَرَ كَلِمَةً مَعْنَاهَا يُكْثِرُ عَلَيْنَا مِنَ السَّلَامِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ فَرَدُّ سَعْدٌ رَدًّا خَفِيفًا ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ فَرَجَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاتَّبَعَهُ سَعْدٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي كُنْتُ أَسْمَعُ تَسْلِيمَكَ وَأَرُدُّ عَلَيْكَ رَدًّا خَفِيفًا لِثُكُورِ عَلَيْنَا مِنَ السَّلَامِ فَأَنْصَرَفَ فَأَمَرَ لَهُ سَعْدٌ بِغَسَلٍ فَاغْتَسَلَ ثُمَّ نَآوَلَهُ أَوْ قَالَ نَآوَلُوهُ مِلْحَفَةً مَصْبُوعَةً بِرِغْرَفَانَ وَوَرَسٍ فَاشْتَمَلَ بِهَا ثُمَّ رَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَيْهِ وَهُوَ يَقُولُ اللَّهُمَّ اجْعَلْ صَلَوَاتِكَ وَرَحْمَتِكَ عَلَيَّ آلِ سَعْدِ بْنِ عَبَادَةَ ثُمَّ أَصَابَ مِنَ الطَّعَامِ.

260. Kajs b. Sa'd, radijallahu anhu, pripovijedao je: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posjetio nas je i nazvao selam rekavši: *'Es-selamu alejkum ve rahmetullah!'*" Sa'd mu je tiho odgovorio na selam. Ja upitah oca: 'Zar nećeš dopustiti Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da uđe?' I on tada reče: 'Neka ga, neka nam još koji put nazove selam', ili je rekao nešto u tome smislu. Resulullah, sallallahu alejhi

ve sellem, opet reče: *'Es-selamu alejkum ve rahmetullah!'* Sa'd odgovori, ali opet tiho. To se ponovilo još jednom, i Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, okrenu se te pođe nazad. Sa'd izađe iz kuće i izvini mu se: 'Allahov Poslaniče, tiho sam ti odgovarao na selam samo zato da bi nam što više puta nazvao selam!' Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, vrati se s njime, i Sa'd donese vodu za kupanje. Poslije kupanja, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ogrnu se u plašt obojen šafranom, podiže ruke prema nebu i zamoli: *'Allahu, blagoslovi i smiluj se porodici Sa'da b. Ubade!'* I onda je jeo.²⁰⁷

POKUĐENO JE NA PITANJE: "KO JE?" OGOVORITI: "JA"

أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ عَنْ بَشْرِ وَهُوَ ابْنُ الْمُفَضَّلِ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُنْكَدِرِ قَالَ سَمِعْتُ جَابِرًا يُحَدِّثُ أَنَّهُ ذَهَبَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي دَيْنٍ أَبِيهِ فَدَفَعْتُ الْبَابَ فَقَالَ مَنْ هَذَا قُلْتُ أَنَا فَقَالَ أَنَا أَنَا كَأَنَّهُ كَرِهَ ذَلِكَ.

261. Džabir, radijallahu anhu, kaže: "Otišao sam Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, da izmirim očev dug i pokucao na vrata. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao je: *'Ko je?'* 'Ja', odgovorio sam. On stade govoriti: *'Ja, ja...'*, kao da mu se to nije svidjelo."²⁰⁸

207 Ebu Davud (5185).

208 El-Buhari i Muslim.

NAZIVANJE SELAMA DJECI, UPUĆIVANJE DOVE ZA NJIH I ŠALJENJE S NJIMA

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا جَعْفَرٌ وَهُوَ ابْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ ، قَالَ ” كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرُورُ الْأَنْصَارَ فَيُسَلِّمُ عَلَى صِبْيَانِهِمْ وَيَمْسَحُ بِرُؤُوسِهِمْ وَيَدْعُو لَهُمْ .

262. Enes, radijallahu anhu, govori: “Posjećujući ensarije, Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nazivao je selam njihovoj djeci, gladio ih po glavi i molio se Allahu za njih.”

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَيَّارٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِصِبْيَانٍ يَلْعَبُونَ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ .

263. Enes, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, prošao pored djece koja su se igrala i nazvao im selam.²⁰⁹

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتِي أَبَا طَلْحَةَ كَثِيرًا فَجَاءَهُ يَوْمًا وَقَدْ مَاتَ ثَعْيْبٌ لِإِنِّهِ فَوَجَدَهُ حَزِينًا فَسَأَلَ عَنْهُ فَأَخْبَرُوهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا عَمِيرٍ مَا فَعَلَ الثَّعْيْبُ .

264. Enes, radijallahu anhu, govorio je: “Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, često je posjećivao Ebu Talhu. Jednog mu je dana došao u posjetu, a vrapčić njegova sina bio je umro, pa ga je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zatekao tužna. Upitao je u vezi s tim, i rekli su mu šta se desilo. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita dječaka: *‘Sinčiću, šta se desilo s vrapčićem?’*”

أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ بَكَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ جُبَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْجَرَّاحُ بْنُ مَلِيحٍ عَنْ شُعْبَةَ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ أَبِي التَّيَّاحِ عَنْ أَنَسٍ قَالَ حَدَّثَنَا الطَّوِيلُ عَنْ أَنَسٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدِ اخْتَلَطَ بِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ حَتَّىٰ إِنْ كَانَ يَقُولُ لِأَخٍ لِي هُوَ أَصْغَرُ مِنِّي يَا أَبَا عُمَيْرٍ مَا فَعَلَ النَّعِيرُ.

265. Enes, radijallahu anhu, imao je običaj reći: “Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mnogo je boravio s nama, pa je govorio mom mlađem bratu: *‘Sinčiću, šta ti radi vrapčić?’*”²¹⁰

NAGRADA ZA NAZIVANJE SELAMA

أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ قَالَ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ عَوْفِ بْنِ أَبِي رَجَاءٍ الْغَطَّارِيِّ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَاءَ رَجُلٌ فَسَلَّمَ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَرَدَّ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ عَشْرٌ ثُمَّ جَلَسَ ثُمَّ جَاءَ آخَرَ فَقَالَ السَّلَامُ

عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ فَرَدَّ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ عِشْرُونَ ثُمَّ جَلَسَ ثُمَّ جَاءَ آخَرُ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ فَرَدَّ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ ثَلَاثُونَ.

266. Imran b. Husajn, radijallahu anhu, prenio je: “Bili smo kod Resullaha, sallallahu alejhi ve sellem, kad se pojavio neki čovjek i nazva selam rekavši: ‘Es-selamu alejkum!’ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori mu na selam i reče: ‘Deset sevapa!’ I čovjek sjede. Ubrzo dođe drugi čovjek i nazva selam rekavši: ‘Es-selamu alejkum ve rahmetullah!’ Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i njemu odgovori i reče: ‘Dvadeset sevapa!’ I čovjek sjede. Nedugo zatim pojavi se i treći čovjek pa i on nazva selam: ‘Es-selamu alejkum ve rahmetullahi ve berekatuhu!’ Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, i njemu odgovori na selam i reče: ‘Trideset sevapa!’²¹¹

JAHAT NAZIVA SELAM PJEŠAKU

أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ يَبَّانٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو هَانِيءٍ أَنَّ عَمْرَو بْنَ مَالِكٍ أَخْبَرَهُ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يُسَلِّمُ الْفَارِسُ عَلَى الْمَاشِي ” ب ” وَعَلَى الْقَائِمِ وَيُسَلِّمُ الْقَلِيلُ عَلَى الْكَثِيرِ.

267. Fedala b. Ubejd, radijallahu anhu, prenio je sljedeći Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: “Jahač naziva selam pješaku i onome koji stoji; manja skupina naziva selam većoj skupini ljudi.”²¹²

211 Ebu Davud (5195), Et-Tirmizi, 3/383, i Ahmed, 4/439.

212 El-Buhari, u zbirci *El-Edebul-mufred* (996) i Et-Tirmizi, 3/389.

ODGOVARANJE NA SELAM

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِدْرِيسَ قَالَ حَدَّثَنَا آدَمُ قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ الْمُغِيرَةِ قَالَ حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ هَلَالٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الصَّامِتِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ كُنْتُ أَوَّلَ مَنْ حَيَّا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِتَحِيَّةِ الْإِسْلَامِ فَقَالَ وَعَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ.

268. Ebu Zerr, radijallahu anhu, hvalio se: "Ja sam prvi ko je Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pozdravio islamskim pozdravom, i on mi je odgovorio: 'Ve alejkes-selam ve rahmetullah!'"²¹³

 POKUĐENO JE NAZIVAJUĆI SELAM
 POKAZIVATI RUKOM ILI KLIMATI GLAVOM

أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُسْتَمِرِّ قَالَ حَدَّثَنِي الصَّلْتُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ تَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ حُمَيْدِ الرَّوَاسِيِّ عَنْ ثَوْرٍ قَالَ حَدَّثَ أَبُو الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تُسَلِّمُوا تَسْلِيمَ الْيَهُودِ وَالتَّصَارِي فَإِنَّ تَسْلِيمَهُمْ بِالْأَكْفَفِ وَالرُّؤُوسِ وَالْإِشَارَةِ.

269. Džabir b. Abdullah, radijallahu anhu, kaže da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Nemojte nazivati selam kao što pozdravljaju Jevreji i kršćani, oni prilikom pozdravljanja podižu ruku, odnosno klimaju glavom, odnosno išarete."²¹⁴

213 Muslim.

214 Niz prenosilaca ovog hadisa slab je.

POSTUPAK PRILIKOM DOLASKA U DRUŠTVO

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا خَلْفٌ عَنِ ابْنِ أَبِي أَنَسٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ كُنْتُ جَالِسًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْحَلَقَةِ إِذْ جَاءَ رَجُلٌ فَسَلَّمَ عَلَيَّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى الْقَوْمِ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَرَدَّ عَلَيْهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ فَلَمَّا جَلَسَ الرَّجُلُ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ كَمَا يُحِبُّ رَبُّنَا وَيَرْضَى فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْفَ قُلْتَ فَرَدَّ عَلَيَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا قَالَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالَّذِي تَفْعِي بِيَدِهِ لَقَدْ ابْتَدَرَهَا عَشْرَةُ أَمْلاكٍ كُلُّهُمْ خَرِيصٌ عَلَيَّ أَنْ يَكْتُبُوهَا فَبَادَرُوا كَيْفَ يَكْتُبُونَهَا حَتَّى رَفَعُوهُ إِلَى ذِي الْعِزَّةِ ” فَقَالَ ” آ ا كْتُبُوهَا كَمَا قَالَ عَبْدِي.

270. Enes, radijallahu anhu, prenio je sljedeće: “Sjedio sam u halki s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, kad se pojavio neki čovjek i nazvao selam prisutnima rekavši: ‘Es-selamu alejkum!’ Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio je na selam rekavši: ‘*Ve alejkum selam ve rahmetullahi ve berekatuhu!*’ Pošto je sjeo, onaj je čovjek proučio dovu: ‘EL-HAMDULILLAHI HAMDEN KESIREN TAJJIBEN MUBAREKEN FIHI KEMA JUHIBBU RABBUNA VE JERDA’ (Allahu pripada velika, lijepa i blagoslovljena zahvalnost, onako kako Allah voli i čime je zadovoljan!). Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita ga: ‘*Kako si ono rekao?*’ Čovjek ponovi, pa Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, zaključio: ‘*Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja*

duša, deset je meleka željno požurilo zapisati tu dovu i uzdići je Svevišnjem Allahu! A Allah reče: 'Zapišite onako kako je rob Moj izgovorio!'²¹⁵

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ سَلَامٍ قَالَا حَدَّثَنَا يَزِيدُ قَالَ أَخْبَرَنَا هِشَامٌ عَنْ مُحَمَّدٍ قَالَ قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ لَيْسَ ابْنُ سِيرِينَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْقَوْمِ فَلْيُسَلِّمْ وَإِذَا قَامَ فَلْيُسَلِّمْ فَلْيُسَلِّمْ الْأُولَى بِأَحَقَّ مِنَ الْآخِرَةِ.

271. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: "Kad čovjek dođe u društvo, neka nazove selam, i neka nazove selam kad pođe, jer prvi selam nije ni po čemu prioritetniji od potonjeg."²¹⁶

POSTUPAK PRILIKOM NAPUŠTANJA DRUŠTVA

حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَحْمَدُ بْنُ شُعَيْبٍ بْنُ عَلِيٍّ النَّسَائِيُّ قَالَ أَخْبَرَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ حَفْصِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنِي جَدِّي إِبْرَاهِيمُ قَالَ حَدَّثَنِي يَعْقُوبُ بْنُ زَيْدٍ أَبُو يُوسُفَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْمُقْبَرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَجْلِسِ فِيهِ الْقَوْمُ فَلْيُسَلِّمْ فَإِنْ جَلَسَ مَعَهُمْ فَإِذَا قَامَ فَلْيُسَلِّمْ مَا يَجْعَلُ الْأُولَى أَوْلَى مِنَ الْآخِرَةِ.

272. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kad čovjek dođe u određeno društvo, neka nazove

215 Ibnus-Sunni (446).

216 Ebu Davud i Et-Tirmizi.

selam. Ako posjedi s njima i htjedne krenuti, neka opet nazove selam, po čemu bi prvi selam bio prioritetniji od potonjeg!"²¹⁷

أَخْبَرَنِي أَحْمَدُ بْنُ بَكَّارٍ عَنْ مَخْلَدٍ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَجْلَانَ أَنَّ سَعِيدًا أَخْبَرَهُ وَأَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَتَيْتَ أَحَدَكُمْ إِلَى الْمَجْلِسِ فَلْيَسَلِّمْ فَإِنْ بَدَأَ لَهُ أَنْ يَجْلِسَ فَلْيَجْلِسْ ثُمَّ إِذَا قَامَ فَلْيَسَلِّمْ فَلْيَسَلِّمْ الْأُولَى بِأَحَقِّ مِنَ الْآخِرَةِ.

273. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, govorio je da je Allahov Poslanik, sallallahu alehij ve sellem, rekao: "Kad čovjek dođe u društvo, neka nazove selam. Ako htjedne sjesti, neka sjedne, a kada ustane neka opet nazove selam, jer prvi selam nije prioriteniji od onog potonjeg."

DOVA PRILIKOM VRAĆANJA DUGA

أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَبِيعَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ اسْتَفْرَضَ مِنِّي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْبَعِينَ أَلْفًا فَجَاءَهُ مَالٌ فَدَفَعَهُ إِلَيَّ وَقَالَ بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ إِنَّمَا جَزَاءُ السَّلْفِ الْحَمْدُ وَالْأَدَاءُ.

274. Abdullah b. Ebu Rebia prenosi od svog oca Rebie, a ovaj od svog oca da je pripovijedao: "Vjerovjesnik, sallallahu alehij ve sellem, jednom je prilikom od mene posudio četrdeset hiljada pa je dobio tu svotu i donio mi je. Proučio je dovu: ,BAREKALLAHU LEKE FI

EHLIKE VE MALIKE INNEMA DŽEZAUS-SELEFIL-HAMDU VEL-EDAU‘ (*Allah te blagoslovio, porodicu i imovinu tvoju! Nagrada za davanje zajma jeste zahvalnost i vraćanje duga na vrijeme*).²¹⁸

KAKO TREBA ODGOVORITI KAD ČOVJEKU NEKO PRENESE NEČIJI SELAM?

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ سَمِعْتُ عَلِيًّا الْقَطَّانَ يُحَدِّثُ عَنْ رَجُلٍ مِنْ بَنِي نُمَيْرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّ أَبِي يقرأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ قَالَ عَلَيْكَ وَعَلَى ” ح ”
أبيكَ السَّلَامَ.

275. “Neki je čovjek došao kod Božijeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, rekavši: ‘Moj te otac poselamio.’ Na to je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio: ‘ALEJKE VE ALA EBIKES-SELAM’ (*Neka je mir tebi i tvom ocu!*).²¹⁹

أَخْبَرَنِي أَحْمَدُ بْنُ فَضَالَةَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ جَاءَ جَبْرِيلُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعِنْدَهُ خَدِيجَةُ وَقَالَ إِنَّ اللَّهَ يُقْرِئُ خَدِيجَةَ السَّلَامَ فَقَالَتْ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّلَامُ وَعَلَى جَبْرِيلَ السَّلَامُ وَعَلَيْكَ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ.

276. Enes, radijallahu anhu, kazivao je: “Džibril je došao Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, dok je s njim bila Hatidža, i rekao da Allah

218 Ahmed, 4/36, Ibn Madža (2424) i Ibnus-Sunni (278). Ovaj je hadis dobar.

219 Ebu Davud (5231) i Ibnus-Sunni (237).

selami Hatidžu. To joj je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, prenio, i ona odgovori: 'Allah je Selam. Neka je selam Džibrilu i neka je tebi selam i na tebe milost Allahova!'"²²⁰

أَخْبَرَنَا نُوحُ بْنُ حَبِيبٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهَا إِنَّ جِبْرِيْلَ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ فَالْتِ وَعَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ تَرَى مَا لَا تَرَى.

277. Aiša, radijallahu anha, govorila je da joj je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Džibril te selami!" Na to je odgovorila: "VE ALEJHIS-SELAMU VE RAHMETULLAHI VE BEREKATU-HU" ("Neka je njemu selam, milost Allahova na njega i Njegovi blagoslovi!"). Zatim se obratila Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, rekavši: "Ti vidiš ono što mi ne vidimo."²²¹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ أَخْبَرَنَا جَبَّانٌ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ فَالْتِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا عَائِشَةُ هَذَا جِبْرِيْلُ وَهُوَ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ فَالْتِ قُلْتُ وَعَلَيْكَ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ تَرَى مَا لَا تَرَى.

278. Aiša, radijallahu anha, rekla je da joj se Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obratio rekavši: "Aiša, evo Džibrila ovdje, selami te!" Na to je odgovorila: "VE ALEJKES-SELAMU VE RAHMETULLAHI VE BEREKATUHU" ("Neka je i tebi selam, milost Allahova i Njegovi blagoslovi!"). Zatim je rekla Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem: "Ti vidiš ono što mi ne vidimo."

220 El-Hakim, 3/186.

221 El-Buhari i Muslim.

OTPOZDRAVLJANJE SLJEDBENICIMA KNJIGE

أَخْبَرَنَا ” ب ح عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ أَنَّهُ سَمِعَ
 ” ابْنَ عُمَرَ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْيَهُودَ إِذَا ” سَلَّمُوا
 ” ب ح عَلَيْكُمْ يَقُولُ أَحَدُهُم السَّلَامُ عَلَيْكَ فَقُلْ عَلَيْكَ.

279. Ibn Omer, radijallahu anhuma, prenio je sljedeći Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: *“Kad vam Jevreji nazovu selam, oni zapravo govore: ‘Es-samu alejke’ (‘Smrt tebi!’). I ti odgovori: ‘ALEJKE!’ (‘Tebi!’).”*²²²

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ وَالْحَارِثُ بْنُ مَسْكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَاللَّفْظُ لَهُ عَنْ سُفْيَانَ
 عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا
 سَلَّمْتُ عَلَيْكَ الْيَهُودِيُّ وَالنَّصَارَى فَإِنَّمَا يَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَقُلْ عَلَيْكُمْ.

280. Ibn Omer, radijallahu anhuma, kaže da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: *“Nazivajući vam selam, Jevreji i kršćani zapravo govore: ‘Es-samu alejkum’ (‘Smrt vama!’). I ti odgovori: ‘ALEJKUM’ (‘Vama!’).”*²²³

أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الرَّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ
 عَائِشَةَ أَنَّ رَهْطًا مِنَ الْيَهُودِ دَخَلُوا عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا السَّلَامُ
 عَلَيْكَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْكَ فَقُلْتُ بَلْ عَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَاللَّعْنَةُ

222 El-Buhari i Muslim.

223 Ibnus-Sunni (241).

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا عَائِشَةُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الرِّفْقَ فِي الْأَمْرِ مِثْلِهِ
فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَمْ تَسْمَعْ مَا قَالُوا قَالَ قَدْ قُلْتُ عَلَيْكُمْ.

281. Aiša, radijallahu anha, pripovijedala je: “Nekoliko je Jevreja ušlo kod Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, i reklo: ‘Smrt tebi!’ On je odgovorio: ‘Vama!’ A ja sam odmah rekla: ‘Smrt vama i Allahovo vas prokletstvo stiglo!’ Na to Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ‘O Aiša, zaista Allah voli blagost u svim stvarima.’ Božiji Poslanice, zar nisi čuo šta su rekli?’, upitah ga. Smiren, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: ‘Otpozdravio sam rekavši: ‘I vama!’²²⁴

أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ أَخْزَمَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ هِشَامِ عَنْ أَنَسٍ
أَنَّ يَهُودِيًّا مَرَّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ السَّأَمُ عَلَيْكُمْ فَقَالَ عُمَرُ
يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا أَضْرِبُ عُنُقَهُ فَقَالَ لَا إِذَا سَلَّمُوا عَلَيْكُمْ فَقُولُوا وَعَلَيْكُمْ.

282. Enes, radijallahu anhu, prenio je sljedeće: “Neki je Jevrej prošao pored Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, i pozdravio ga rekavši: ‘Smrt vama!’ Omer povika: ‘Allahov Poslanice, hoću li ga ubiti?’ Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: ‘Nemoj! Kad vam nazovu selam, vi odgovorite: ‘VE ALEJKUM’ (‘I vama!’).”²²⁵

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ خَشْرَمٍ أَخْبَرَنَا عِيْسَى عَنْ شُعْبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ
أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلنَّبِيِّ ” آ آ ” صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
إِنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ يُسَلِّمُونَ عَلَيْنَا فَكَيْفَ تَرُدُّ عَلَيْهِمْ قَالَ قُولُوا عَلَيْكُمْ.

283. Enes, radijallahu anhu, kaže da su ashabi upitali Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “Sljedbenici Knjige nazivaju nam selam, pa kako ćemo im odgovoriti?” On im reče: “Odgovorite im rekavši: ‘ALEJKUM’ (‘Vama!’).”²²⁶

²²⁴ El-Buhari, 8/57, i Muslim, 3/7.

²²⁵ El-Buhari, 11/42.

²²⁶ Muslim, 4/7, i Ebu Davud (5207).

أَخْبَرَنَا وَاصِلُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ عَنْ يَزِيدَ عَنْ مَرْثَدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي بَصْرَةَ الْغِفَارِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنِّي رَاكِبٌ إِلَى يَهُودَ فَمَنْ انْطَلَقَ مَعِيَ فَإِنْ سَلَّمُوا عَلَيْكُمْ فَقُولُوا وَعَلَيْكُمْ.

284. Ebu Basra el-Gifari, radijallahu anhu, kaže da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: *“Ja ću sad odjahati kod Jevreja, pa neka ide sa mnom onaj ko hoće. A ako vam nazovu selam, samo im odgovorite: ‘VE ALEJKUM’ (‘I vama!’).”*²²⁷

ZIKR U SRDŽBI

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ وَهُوَ ابْنُ عُمَيْرٍ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ اسْتَبَّ رَجُلَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَغَضِبَ أَحَدُهُمَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي لِأَعْلَمُ كَلِمَةً لَوْ قَالَهَا لَذَهَبَ غَيْظُهُ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.

285. Muaz b. Džebel, radijallahu anhu, pripovijeda: “Dva su se čovjeka posvađali u Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, prisustvu, pa je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *‘Uistinu, znam zikir koji bi, da ga ovaj čovjek prouči, ugasio u njemu srdžbu: ‘EUZU BILLAHI MINEŠ-ŠEJTANIR-REDŽIM’ (‘Utječem se Allahu od prokletog šejtana!’).*”²²⁸

227 Ahmed, 6/398, i El-Buhari, u zbirci *El-Edebul-mufred* (1102).

228 Ebu Davud (4780) i Et-Tirmizi, 4/246.

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ أَخْبَرَنَا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ صُرَيْدٍ قَالَ أَبْصَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا فَذَكَرَ حَرْفًا فَغَضِبَ ” وَجَعَلَ ” يَقُولُ وَيَقُولُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّي لِأَعْلَمُ كَلِمَةً لَوْ قَالَهَا لَدَهَبَ عَنْهُ مَا يَجِدُ أَعْوُدُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.

286. Sulejman b. Sured, radijallahu anhu, prenio je: “Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vidio je da se neki čovjek naljutio zbog bezazlene riječi i počeo govoriti sve i svašta. Tada Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *‘Uistinu, znam zikir koji bi, da ga prouči, ugasio srdžbu koja ga je snašla: EUZU BILLAHI MINEŠ-ŠEJTANIR-REDŽIM’* (*‘Utječem se Allahu od prokletog šejtana!’*).”

أَخْبَرَنَا هُنَادُ بْنُ السَّرِيِّ عَنْ أَبِي مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ صُرَيْدٍ ” ب ” اسْتَبَّ رَجُلَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَعَلَ أَحَدُهُمَا تَحْمُرُ عَيْنَاهُ وَتَتَفَيَّحُ أَوْدَاجُهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّي لِأَعْرِفُ كَلِمَةً لَوْ قَالَهَا لَدَهَبَ الَّذِي يَجِدُ أَعْوُدُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.

287. Sulejman b. Sured, radijallahu anhu, rekao je: “Dva su se čovjeka posvađala u Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, prisustvu, pa su u jednog od njih dvojice pocrvenjele oči i iskočile vratne žile. Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na to je samo rekao: *‘Uistinu, znam zikir koji bi, da ga prouči, ugasio srdžbu koju osjeti: EUZU BILLAHI MINEŠ-ŠEJTANIR-REDŽIM’* (*‘Utječem se Allahu od prokletog šejtana!’*).”²²⁹

KO JE SNAŽAN

الْحَارِثُ بْنُ مَسْكِينٍ قَرَأَهُ عَلَيْهِ عَنِ ابْنِ الْقَاسِمِ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ ابْنِ شَهَابٍ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرْعَةِ إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ.

288. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: *“Nije snažan onaj ko pobijedi u hrvanju, već je snažan onaj koji vlada sobom u srdžbi.”*²³⁰

وَأَخْبَرَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ نَصْرِ عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرْعَةِ قَالُوا فَمَا الشَّدِيدُ قَالَ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ.

289. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, veli da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: *“Nije snažan onaj koji pobjeđuje u hrvanju!”* Prisutni upitaše: *“A ko je snažan?”* Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: *“Onaj koji vlada sobom u srdžbi.”*²³¹

أَخْبَرَنَا هُنَّادُ بْنُ السَّرِيِّ عَنْ أَبِي الْأَحْوَصِ عَنْ سَعِيدٍ وَهُوَ ابْنُ مَسْرُوقٍ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشَّدِيدَ لَيْسَ مَنْ غَلَبَ الرِّجَالَ وَلَكِنَّ الشَّدِيدَ مَنْ غَلَبَ نَفْسَهُ.

230 El-Buhari, 8/28, i Muslim, 8/30.

231 Muslim, 8/30.

290. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *“Zaista, nije snažan onaj koji savlada druge ljude, već je snažan onaj ko sebe savlada.”*

DOVA ZA ISKUPLJENJE SIJELA

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ خَشْرَمٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَيْسَى عَنِ الْحَجَّاجِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِي هَاشِمٍ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ عَنْ أَبِي بَرزَةَ الْأَسْلَمِيِّ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَخْزَرَةَ إِذَا طَالَ الْمَجْلِسُ قَالَ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ قَالَ بَعْضُنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ إِنَّ هَذَا الْقَوْلَ مَا لَنَا نَسْمَعُهُ مِنْكَ قَالَ هَذِهِ كَقَارَةٌ مَا يَكُونُ فِي الْمَجْلِسِ.

291. Ebu Berza el-Eslemi, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Kad bi Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, dugo ostao na određenom sijelu, naposljetku bi proučio dovu: ‘SUBHANEKE ALLAHUMME VE BI HAMDIKE EŠHEDU EN LA ILAHE ILLA ENTE ESTAGFI-
RUKE VE ETUBU ILEJKE’ (*Hvaljen i slavljen budi, Allahu moj, svjedočim da nema boga osim Tebe, od Tebe oprost tražim i Tebi se kajem!*). Na to neki ashabi rekoše: ‘Božiji Poslaniče, Allah ti se smilovao i mir ti podario! Zašto izgovaraš tu dovu?’ ‘*Ova je dova iskup za sijelo*’, odgovori on.”²³²

أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ قَالَ حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا مُصْعَبُ بْنُ حَيَّانَ أَخُو مُقَاتِلِ بْنِ حَيَّانَ عَنْ مُقَاتِلِ بْنِ حَيَّانَ عَنِ الرَّبِيعِ

232 Ebu Davud (4859), Ed-Darimi (2661) i El-Hakim, 1/537.

بْنِ أَنَسٍ عَنِ أَبِي الْعَالِيَةِ الرَّيَاحِيِّ عَنِ ” رَافِعٍ ” بِنِ خَدِيجٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَحْرَةَ إِذَا اجْتَمَعَ إِلَيْهِ أَصْحَابُهُ فَأَرَادَ أَنْ يَنْهَضَ قَالَ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ عَمِلْتُ سُوءًا وَظَلَمْتُ نَفْسِي فَاعْفُرْ لِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ قَالَ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ هَذِهِ كَلِمَاتٌ أَحَدْتَهُنَّ قَالَ أَجَلَن جَاءَنِي جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ هُنَّ كَفَّارَاتُ الْمَخْلِيِّ.

292. Rafi b. Hadidž, radijallahu anhu, govorio je: “Kad bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dugo ostao na određenom slijelu, nakon što bi se ashabi sakupili, proučio bi sljedeću dovu prije nego što ustane: ,SUBHANEKE ALLAHUMME VE BI HAMDIKE EŠHEDU EN LA ILAHE ILLA ENTE ESTAGFIRUKE VE ETUBU ILEJKE. AMILTU SUEN VE ZALEMTU NEFSI FAGFIR LI INNEHU LA JAGFIRUZ-ZUNUBE ILLA ENTE’ (*Hvaljen i slavljen budi, Allahu moj, svjedočim da nema boga osim Tebe, od Tebe oprost tražim i Tebi se kajem! Zlo sam učinio i sebi sam nepravdu nanio pa mi oprost jer niko osim Tebe grijehe ne može oprostiti!*). Na to smo upitali: ‘Allahov Poslaniče, jesi li ti sastavio tu dovu?’ *Jesam. Došao mi je Džibril, alejhis-selam, i rekao: ‘Muhammede, te su riječi iskup za sijelo’*, odgovori Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.”²³³

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ ” ب ” عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ زِيَادِ بْنِ حُصَيْنٍ عَنِ أَبِي الْعَالِيَةِ الرَّيَاحِيِّ قَالَ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا كَلِمَاتٌ سَمِعْنَاكَ تَقُولُهُنَّ قَالَ كَلِمَاتٌ عَلَّمَنِيَهُنَّ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَفَّارَةُ الْمَخْلِيِّ ” آ ” سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ.

293. Ebul-Alija er-Rijahi rekao je: "Ashabi su jednom prilikom upitali: 'Božiji Poslaniče, koju si ono dovu proučio?' On je odgovorio: 'Tim riječima poučio me Džibril, alejhis-selam. To je dova za iskup sijela: 'SUBHANEKE ALLAHUMME VE BI HAMDIKE EŠHEDU EN LA ILAHE ILLA ENTE ESTAGFIRUKE VE ETUBU ILEJKE' (*Hvaljen i slavljjen budi, Allahu moj, svjedočim da nema boga osim Tebe, od Tebe oprost tražim i Tebi se kajem!*).'"²³⁴

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ قَالَ أَخْبَرَنَا عَاصِمٌ عَنْ زِيَادِ بْنِ حُصَيْنٍ
عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ قَالَ كَفَّارَةُ الْمَجْلِسِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ
إِلَيْكَ.

294. Ebul-Alija govorio je: "Dova kojom se iskupljuje sijelo glasi: ,SUBHANEKE ALLAHUMME VE BI HAMDIKE ESTAGFIRUKE VE ETUBU ILEJKE' (*Hvaljen i slavljjen budi, Allahu moj, od Tebe oprost tražim i Tebi se kajem!*)."

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ
فُضَيْلٍ عَنْ زِيَادِ بْنِ حُصَيْنٍ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
كَفَّارَةُ الْمَجْلِسِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ
وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

295. Ebul-Alija izjavio je: "Sljedećom se dovom iskupljuje sijelo: ,SUBHANEKE ALLAHUMME VE BI HAMDIKE EŠHEDU EN LA ILAHE ILLA ENTE ESTAGFIRUKE VE ETUBU ILEJKE' (*Hvaljen i slavljjen budi, Allahu moj, svjedočim da nema boga osim Tebe, od Tebe oprost tražim i Tebi se kajem!*)."

234 Ovo je mursel-hadis, kao i sljedeća dva predanja.

” أَخْبَرَنِي ” عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ عَبْدِ الْحَكَمِ قَالَ أَخْبَرَنَا حَجَّاجٌ قَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ جَلَسَ فِي مَجْلِسٍ كَثُرَ فِيهِ لَعَطُهُ ثُمَّ قَالَ قَبْلَ أَنْ يَقُومَ سُبْحَانَكَ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ غُفِرَ لَهُ مَا كَانَ فِي مَجْلِسِهِ ذَلِكَ ” 235.

296. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, veli da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Ko bude na sijelu na kome bude puno priče, pa, prije nego što ustane, prouči sljedeće: SUBHANEKE RABBENA VE BI HAMDIKE LA ILAHE ILLA ENTE ESTAGFIRUKE VE ETUBU ILEJKE”* (*Neka je hvaljen i slavljen Gospodar naš, nema istinskog božanstva osim Tebe, od Tebe oprost tražim i Tebi se kajem*), *bit će mu oprosteno sve što je loše počinio na tom sijelu.* 235

” أَخْبَرَنَا ” ب مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْحَكَمِ عَنْ شُعَيْبٍ قَالَ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ الْهَادِ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ زُرَّارَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُومُ فِي مَجْلِسٍ إِلَّا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَكْثَرَ مَا تَقُولُ هؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ إِذَا قُمْتَ فَقَالَ إِنَّهُ لَا يَقُولُهُنَّ أَحَدٌ حِينَ يَقُومُ مِنْ مَجْلِسِهِ إِلَّا غُفِرَ لَهُ مَا كَانَ فِي ذَلِكَ الْمَجْلِسِ.

297. Aiša, radijallahu anha, pripovijedala je: *“Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ne bi napustio sijelo, a da ne prouči: ‘LA ILAHE ILLA ENTE ESTAGFIRUKE VE ETUBU ILEJKE’* (*Nema boga osim Tebe, od Tebe oprost tražim i Tebi se kajem!*). Ja sam upitala: *‘Allahov Poslaniče, taj zikr izgovaraš uvijek kad napuštaš određeno sijelo.’* On reče: *‘Svakome ko izgovori ove riječi kad napušta određeno sijelo, bit će oprosteno ono što je loše na njemu počinio.’* 236

235 Et-Tirmizi, 4/241, i El-Hakim, 1/536.

236 El-Hakim.

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الشَّامِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَامَ مِنْ مَجْلِسٍ يَكْتُمُ أَنْ يَقُولَ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَسَأَقُ الْحَدِيثَ نَحْوَهُ.

298. Aiša, radijallahu anha, govorila je: “Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ne bi napustio određeno sijelo, a da ne prouči: ‘SUBHANEKE ALLAHUMME VE BI HAMDIKE LA ILAHE ILLA ENTE ESTAGFIRUKE VE ETUBU ILEJKE’ (*Hvaljen i slavljen budi, Allahu moj, nema boga osim Tebe, od Tebe oprost tražim i Tebi se kajem!*).” Ja sam upitala: ‘Allahov Posalnice, taj zikir izgovaraš uvijek kad napuštaš određeno sijelo.’ On reče: ‘Svakome ko izgovori ove riječi kad napušta određeno sijelo, bit će oprosteno ono što je loše na njemu počinio.’”

أَخْبَرَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَلَاءِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا ابْنُ عَجْلَانَ عَنْ مُسْلِمٍ وَدَاوُدَ بْنِ قَيْسٍ عَنْ نَافِعِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ فَقَالَهَا فِي مَجْلِسٍ ذَكَرَ كَانَتْ كَالطَّابِعِ يَطْبَعُ عَلَيْهِ وَمَنْ قَالَهَا فِي مَجْلِسٍ لَعُوَ كَانَتْ كَفَّارَتُهُ.

299. Nafi b. Džubejr prenosi od svog oca Džubejra, radijallahu anhuma, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Ko sljedeći zikir: ‘SUBHANALLAHI VE BI HAMDIFI SUBHANEKE ALLAHUMME VE BI HAMDIKE LA ILAHE ILLA ENTE ESTAGFIRUKE VE ETUBU ILEJKE’ (‘Neka je slavljen i hvaljen Allah! Hvaljen i slavljen budi, Allahu moj, nema istinskog božanstva osim Tebe, od Tebe oprost tražim i Tebi se kajem’) izgovori na sijelu na kojem se zikir činio,*

tom će dovom zapečatiti to učinjeno dobro, a ko ovaj zikir izgovori na sijelu u kojem se ono što ne treba govorilo, to će mu biti iskup.²³⁷

أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرٍ بْنُ إِسْحَاقَ أَخْبَرَنَا أَبُو سَلَمَةَ الْخُرَاعِيُّ مَنْصُورُ بْنُ سَلَمَةَ أَنَا خَلَادُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ أَبُو سَلَمَةَ وَكَانَ مِنَ الْخَائِفِينَ عَنْ خَالِدِ بْنِ حَاحِ أَبِي عِمْرَانَ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا جَلَسَ مَجْلِسًا أَوْ صَلَّى صَلَاةً تَكَلَّمَ بِكَلِمَاتٍ فَسَأَلْتُ عَائِشَةَ عَنِ الْكَلِمَاتِ فَقَالَ إِنْ تَكَلَّمْتَ بِخَيْرٍ كَانَ طَابِعًا عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَإِنْ تَكَلَّمْتَ بِعَيْرِ ذَلِكَ كَانَ كَفَّارَةً لَهُ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَدِيدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ.

300. Urva prenosi da je Aiša, radijallahu anha, rekla: "Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, nikad ne bi sjeo na određeno mjesto, niti bi recitirao Kur'an, niti bi obavio namaz, a da na kraju ne bi proučio određenu dovu." Urva je upitao koja je to dova. Ona je rekla da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, s tim u vezi rekao: "Ako je čovjek govorio dobro, tom dovom zapečati to dobro, a ako je govorio zlo, dova mu je iskup. I ona glasi: 'SUBHANEKE ALLAHUMME VE BI HAMDIKE LA ILAHE ILLA ENTE ESTAGFIRUKE VE ETUBU ILEJKE' (Hvaljen i slavljen budi, Allahu moj, nema istinskog božanstva osim Tebe, od Tebe oprost tražim i Tebi se kajem!)." ²³⁸

أَخْبَرَنِي الرَّبِيعُ بْنُ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْحَكَمِ أَنَا بَكْرٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَحْرٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ أَبِي عِمْرَانَ عَنْ نَافِعٍ قَالَ كَانَ ابْنُ عُمَرَ إِذَا جَلَسَ مَجْلِسًا لَمْ يَقُمْ حَتَّى يَدْعُو لِجُلَسَائِهِ بِهَذِهِ الْكَلِمَاتِ وَزَعَمَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَدْعُو "بِهِنَّ" لِجُلَسَائِهِ اللَّهُمَّ اقْسِمْ لَنَا مِنْ

237 El-Hakim, 1/537.

238 Niz prenosilaca ovog hadisa dobar je.

خَشِيَّتِكَ مَا تَحُولُ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعَاصِيكَ وَمِنْ طَاعَتِكَ مَا تُبَلِّغُنَا بِهِ جَنَّتِكَ وَمِنْ
 الْيَقِينِ مَا تَهْوُونَ عَلَيْنَا مِصَابِ الدُّنْيَا اللَّهُمَّ أَمْنِعْنَا بِأَسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا وَقَوِّمْنَا مَا
 أَحْيَيْتَنَا وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا وَاجْعَلْ نَارَنَا عَلَى مَنْ ظَلَمْنَا وَانصُرْنَا عَلَى مَنْ عَادَانَا
 وَلَا تَجْعَلْ مُصِيبَتَنَا فِي دِينِنَا وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا أَكْبَرَ هَمِّنَا وَلَا مَبْلَغَ عِلْمِنَا وَلَا
 تُسَلِّطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَرْحَمُنَا.

301. Nafi je izjavio: "Završavajući sijelo, Ibn Omer je svojim drugovima učio određenu dovu i tvrdio da ju je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učio svojim drugovima poslije sijela. A dova glasi: 'ALLAHU-MMAKSIM LENA MIN HAŠJETIKE MA TEHULU BEJNENA VE BEJNE ME'ASIKE VE MIN TA'ATIKE MA TUBELLIGUNA BIHI DŽENNETEKE VE MINEL-JEKINI MA TUHEVVINU ALEJNA MESAIBED-DUN'JA. ALLAHUMME EMTI'NA BI ESMAINA VE EBSARINA VE KUVVETINA MA AHJEJTE-NA VEDŽ'ALHUL-VARISE MINNA VEDŽ'AL SE'RENA ALA MEN ZALEMENA VENSURNA ALA MEN ADANA VE LA TEDŽ'AL MUSIBETENA FI DININA VE LA TEDŽ'ALID-DUN'JA EKBERE HEMMINA VE LA MEBLEGA ILMINA VE LA TUSELLIT ALEJNA MEN LA JERHAMUNA' (*Nas' Allahu, dodijeli nam bogobojznosti koja će nas odvratiti od grijeha, poslušnosti kojom ćeš nas dovesti do Dženneta, uvjerenja kojim ćeš olakšati naše ovosvjetske nedaće! Nas' Allahu, daj da uživamo blagodat sluha, vida i snage dok smo živi, sačuvaj nam to do smrti; učini da se svetimo onome ko nam nasilje čini, pomozí nam protiv neprijatelja, ne iskušaj nas u vjeri, nemoj učiniti ovaj svijet našom najvećom brigom ni krajnjom granicom našeg znanja i nemoj dati vlast onome ko nam neće milostiv biti!*)"²³⁹

STATUS SIJELA NA KOJEM SE NE SPOMENE SVEVIŠNJI ALLAH

أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ قَالَ حَدَّثَنَا بَشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ
عَنْ سَعِيدِ الْمُقْبِرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا
اجْتَمَعَ قَوْمٌ ثُمَّ تَفَرَّقُوا قَبْلَ أَنْ يَذْكُرُوا اللَّهَ إِلَّا كَأَنَّمَا تَفَرَّقُوا عَنْ جِيفَةِ حِمَارٍ.

302. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upozorio: *“Kad god ljudi sijele i razidu se, a ne spomenu Allaha, kao da su sjedili oko smrdljive magareće lešine.”*²⁴⁰

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ عَجَلَانَ عَنْ سَعِيدِ الْمُقْبِرِيِّ
عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَعَدَ مَقْعَدًا لَمْ يَذْكُرِ
اللَّهِ فِيهِ كَانَتْ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تِرَةٌ وَمَنْ قَامَ مَقَامًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ كَانَتْ عَلَيْهِ
مِنَ اللَّهِ تِرَةٌ وَمَنْ اضْطَجَعَ مَضْجَعًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ كَانَتْ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تِرَةٌ.

303. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi upozorenja: *“Ko sjedne na određeno mjesto i na njemu ne spomene Allaha, Allah će mu to upisati kao nedostatak. Ko stane na određenom mjestu i na njemu ne spomene Allaha, Allah će mu to upisati kao nedostatak. Ko zaspi na određenom mjestu i na njemu ne spomene Allaha, Allah će to i njemu upisati kao nedostatak.”*²⁴¹

240 El-Hakim, 1/492.

241 Ebu Davud (4856), El-Humejdi (1158) i Ibnus-Sunni (752).

أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنِ ابْنِ أَبِي ذَيْبٍ عَنْ سَعِيدِ الْمُقْبَرِيِّ "أ" عَنْ أَبِي إِسْحَقَ مَوْلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِسًا لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ إِلَّا كَانَتْ عَلَيْهِمْ بَرَةٌ وَمَا مَشَى أَحَدٌ مَشْيًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ إِلَّا "ج" كَانَتْ عَلَيْهِمْ بَرَةٌ.

304. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kad god ljudi budu sjedili na nekom mjestu ne spominjući Allaha, Allah će im to upisati kao nedostatak. I kad god ljudi budu na nekom šetalištu ne spominjući Allaha, Allah će im to upisati kao nedostatak."²⁴²

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذَيْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ "إِسْحَقَ" مَوْلَى الْحَارِثِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ "رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ" "ب" ح عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا مِنْ قَوْمٍ جَلَسُوا مَجْلِسًا لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ إِلَّا كَانَتْ "عَلَيْهِمْ" "أ" بَرَةٌ وَمَا سَلَكَ رَجُلٌ طَرِيقًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ إِلَّا كَانَتْ عَلَيْهِ بَرَةٌ.

305. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijeda da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kad god ljudi budu sjedili na nekom mjestu ne spominjući Allaha, Allah će im to upisati kao nedostatak. I kad god se čovjek uputi nekim putem ne spominjući Allaha, Allah će mu to upisati kao nedostatak."²⁴³

أَخْبَرَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا أَبُو مُصْعَبٍ بْنُ أَبِي حَارِيزٍ حَدَّثَنَا وَحَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ الدُّؤَيْبِيِّ حَدَّثَنَا "ابْنُ" "أ" ح أَبِي حَارِيزٍ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي هُرَيْرَةَ

242 Ibn Hibban.

243 Ahmed, 2/432.

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فَتَفَرَّقُوا عَنْ غَيْرِ ذِكْرِ اللَّهِ إِلَّا كَأَنَّمَا تَفَرَّقُوا عَنْ جِيفَةِ حِمَارٍ وَكَانَ ذَلِكَ الْمَجْلِسُ عَلَيْهِمْ تِرَةٌ.

306. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upozorio: “Kad god ljudi sijele i razidu se, a ne spomenu Allaha, kao da su sjedili oko smrdljive magareće lešine, i to će im sijelo biti upisano kao nedostatak.”²⁴⁴

أَخْبَرَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سُلَيْمَانَ عَنْ ذُكْوَانَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ قَوْمٍ يَجْلِسُونَ مَجْلِسًا لَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ فِيهِ إِلَّا كَانَتْ عَلَيْهِمْ حَسْرَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَإِنْ دَخَلُوا الْجَنَّةَ.

307. Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, govori da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: “Nijedna skupina ljudi neće sijeliti ne spomenuvši Allaha na tom istom sijelu, a da se zbog toga neće kajati na Sudnjem danu, makar ušli i u Džennet.”²⁴⁵

أَخْبَرَنَا عَمَّارُ بْنُ الْحَمَنِ قَالَ حَدَّثَنَا زَائِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ شُعْبَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِسًا لَمْ ” يُصَلِّ ” فِيهِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا كَانَتْ عَلَيْهِمْ حَسْرَةٌ وَإِنْ دَخَلُوا الْجَنَّةَ.

308. Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, govorio je: “Nijedna skupina ljudi neće sijeliti ne donijevši salavat na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, na tom istom sijelu, a da se zbog toga neće kajati, makar ušli i u Džennet.”²⁴⁶

244 Ebu Davud (4855), Ahmed, 2/389, 515 i 527, i Ibnus-Sunni (447).

245 Ibn Hibban. Ovaj je hadis autentičan.

246 Ismail el-Kadi, u djelu *Fadlus-salati alen-nebi* (55).

SKLADNO I TEČNO IZRAŽAVANJE

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا قَبِيصَةُ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ
 ”ب” عَنْ الْقَاسِمِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَسْرُدُ الْكَلَامَ كَسْرَدِكُمْ هَذَا كَانَ كَلَامُهُ فَضْلًا يُبَيِّنُهُ يَحْفَظُهُ كُلُّ
 مَنْ سَمِعَهُ.

309. Aiša, radijallahu anha, jednom je prilikom rekla: “Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije govorio kao što vi govorite. On jeste govorio skladno i tečno, ali je usto govorio razgovjetno, i njegove bi riječi slušalac zapamtio.”

أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ
 زَيْدٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 لَا يَسْرُدُ الْحَدِيثَ سَرْدِكُمْ كَانَ إِذَا جَلَسَ تَكَلَّمَ بِكَلِمَاتٍ يُبَيِّنُهُ يَحْفَظُهُ مَنْ
 سَمِعَهُ.

310. Aiša, radijallahu anha, imala je običaj reći: “Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, nije govorio kao što vi govorite. Kad bi sjeo na određeno mjesto, razgovjetno bi i koncizno govorio, njegove bi riječi slušalac zapamtio.”²⁴⁷

247 Ahmed, 6/118, 138, 157 i 257, i Ebu Davud (3654 i 3655).

POSTUPAK ZA ONOGA KO URADI GRIJEH

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنِي
عُثْمَانُ بْنُ الْمُغِيرَةِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ أَسْمَاءَ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ «عَلِيٍّ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ» ب ح قَالَ كُنْتُ إِذَا حَدَّثْتُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
حَدِيثًا اسْتَحْلَفْتُ صَاحِبَهُ فَإِذَا حَلَفَ «صَدَّقْتُهُ وَ» آ ح حَدَّثَنِي أَبُو بَكْرٍ
وَصَدَّقَ أَبُو بَكْرٍ أَنَّهُ قَالَ لَيْسَ مِنْ عَبْدٍ يُذْنِبُ فَيَتَوَضَّأُ وَيُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ
يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِلَّا عُفِرَ لَهُ.

311. Ebu Bekr, radijallahu anhu, kaže da je čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako govori: *“Nema nijednog čovjeka koji uradi određeni grijeh, a zatim pažljivo uzme abdest, obavi dva rekata namaza i zatraži oprost od Allaha a da mu ne bude oprošteno.”*

أَخْبَرَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ فَضَالَةَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الزُّبَيْرِ «قَالَ» ب ج حَدَّثَنَا
سُفْيَانُ عَنْ مِسْعَرٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ الْمُغِيرَةِ التَّمِيزِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ رَبِيعَةَ الْوَالِبِيِّ
عَنْ أَسْمَاءَ بْنِ الْحَكَمِ الْفَزَارِيِّ قَالَ سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ يَقُولُ كُنْتُ
إِذَا سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدِيثًا تَفَعَّنِي اللَّهُ بِمَا شَاءَ
أَنْ يَتَفَعَّنِي بِهِ وَإِذَا حَدَّثَنِي غَيْرُهُ اسْتَحْلَفْتُهُ فَإِذَا حَلَفَ لِي صَدَّقْتُهُ فَحَدَّثَنِي أَبُو
بَكْرٍ وَصَدَّقَ أَبُو بَكْرٍ سَمِعْتُ «آ» رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
لَيْسَ مِنْ عَبْدٍ يُذْنِبُ ذَنْبًا فَيَقُومُ فَيَتَوَضَّأُ فَيُحْسِنُ الْوُضُوءَ ثُمَّ يُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ
يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِلَّا عُفِرَ لَهُ.

312. Alija, radijallahu anhu, imao je običaj reći: “Kad bi čuo određeni hadis izravno od Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, Allah bi dao da se njime mnogo okoristim, a kad bi mi neki ashab prenio određeni hadis, ja bih od njega tražio da se zakune da je taj isti hadis čuo od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem; ako se zakune, ja bih mu povjerovao. Ebu Bekr, radijallahu anhu, ispričao mi je, a istinu je rekao, da je čuo Božijeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: ‘Nema nijednog vjernika koji uradi određeni grijeh, zatim pažljivo uzme abdest, klanja dva rekata i zatraži oprost od Allaha, a da mu ne bude oprosteno.’ Ebu Bekr, radijallahu anhu, kaže da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, nakon toga proučio ajet: ‘...i onima koji, kad grijeh kakav urade, ili sebi nanesu nepravdu, Allaha se sjete i oprost za grijehе svoje mole...’ (Alu Imran, 135)”

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ عَجَلَانَ عَنِ الْقَعْقَاعِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا أَخْطَأَ خَطِيئَةً نَكِثَتْ فِي قَلْبِهِ نَكِثَةً ” آ ح فَإِنْ هُوَ تَرَعَّ وَاسْتَعْفَرَ ” وَتَاب ” آ صَفَلَتْ وَإِنْ عَادَ زِيدَ فِيهَا حَتَّى تُغْلِقَ قَلْبَهُ فَهُوَ الرَّانُ الَّذِي ذَكَرَ اللَّهُ كَلَامًا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ.

313. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “Kad čovjek uradi grijeh, na njegovu se srcu pojavi crna tačka, pa ako se sustegne od grijeha, zamoli za oprost i pokaje se, tačke nestane. Međutim, ako nastavi činiti grijeh, ta se tačka povećava i prekrije srce. I to je ‘ran’ koji je Allah spomenuo rekavši: ‘Tako nije! Ono što su radili, srca njihova zastrlo je!’ (El-Mutaffifin, 14)”²⁴⁸

UZASTOPNO GRIJEŠENJE

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْحَجَّاجُ بْنُ الْمِنْهَالِ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عَمْرَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيمَا يَحْكِي عَنْ رَبِّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَالَ أَذْنَبَ عَبْدٌ ذَنْبًا فَقَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي قَالَ يَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَذْنَبَ عَبْدِي ذَنْبًا فَعَلِمَ أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ وَيَأْخُذُ بِالذَّنْبِ ثُمَّ عَادَ فَأَذْنَبَ ذَنْبًا فَقَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي قَالَ ” آ ح يَقُولُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَذْنَبَ عَبْدِي ذَنْبًا فَعَلِمَ أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ ” الذَّنْبِ ” وَيَأْخُذُ بِالذَّنْبِ قَالَ ” ثُمَّ عَادَ فَأَذْنَبَ ذَنْبًا فَقَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي فَقَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَرَاهُ قَالَ ” آ ح أَذْنَبَ عَبْدِي ذَنْبًا فَعَلِمَ أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ ” الذَّنْبِ ” وَيَأْخُذُ بِالذَّنْبِ اعْمَلْ مَا شِئْتَ فَقَدْ غَفَرْتُ ” لَكَ ” .

314. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, prenio sljedeći hadisi-kudsi: “*Rob uradi grijeh i zamoli: ‘ALLAHUMMAGFIR LI’ (‘Allahu, oprost mi!’), a Svevišnji Allah rekne: ‘Moj je rob uradio grijeh! On zna da ima Gospodara, Koji oprašta grijeh i kažnjava zbog grijeha.’ Zatim čovjek opet uradi grijeh i zamoli: ‘ALLAHUMMAGFIR LI’ (‘Allahu, oprost mi!’), a Svevišnji Allah rekne: ‘Moj je rob uradio grijeh! On zna da ima Gospodara, Koji oprašta grijeh i kažnjava zbog grijeha.’ Međutim, čovjek opet uradi grijeh i zamoli: ‘ALLAHUMMAGFIR LI’ (‘Allahu, oprost mi!’), a Svevišnji Allah rekne: ‘Moj je rob uradio grijeh! On zna da ima Gospodara, Koji oprašta grijeh i kažnjava zbog grijeha.’ Allah još rekne: ‘Radi šta hoćeš, već sam ti oprostio!’*”²⁴⁹

أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ ” قَالَ ” ب ح حَدَّثَنَا الْمُغِيرَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ سَمِعْتُ يَحْيَى الْبَاهِلِيَّ وَهُوَ ابْنُ زُرَّارَةَ بْنِ كَرِيمٍ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ الْحَارِثِ قَالَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ بِعَرَفَةَ فَقُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ اسْتَغْفِرْ لِي غَفَرَ اللَّهُ لَكَ قَالَ غَفَرَ اللَّهُ لَكُمْ فَاسْتَدْرَثُ إِلَى الْحَاجِبِ الْآخِرِ لِكَيْ يَخْصِنِي بِشَيْءٍ دُونَ الْقَوْمِ فَقُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ اسْتَغْفِرْ لِي غَفَرَ اللَّهُ لَكَ قَالَ غَفَرَ اللَّهُ لَكُمْ.

315. El-Haris b. Amr el-Bahili, radijallahu anhu, ispričao je sljedeće: “Došao sam Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kad je bio na Arefatu, i obratio mu se: ‘Božiji Poslaniče, zamoli Allaha da mi oprost, oprostio ti Allah!’ On reče: ‘GAFERALLAHU LEKUM’ (‘Oprostio vam Allah!’). Zatim sam mu prišao s druge strane, ne bi li za me, između prisutnih, učinio posebnu dovu. Opet sam mu rekao: ‘Poslaniče, zamoli Allaha da mi oprost, oprostio ti Allah!’ On opet reče: ‘GAFERALLAHU LEKUM’ (‘Oprostio vam Allah!’)”²⁵⁰

ODGOVOR NA DOVU: “OPROSTIO TI ALLAH!”

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ عَنْ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَرْجِسٍ قَالَ أَتَيْتُ ” النَّبِيَّ ” صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَكَلْتُ مِنْ طَعَامِهِ فَقُلْتُ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ وَلَكَ ثَلَاثُ اسْتَغْفِرُ لَكَ قَالَ تَعَمَّ وَلَكُمْ وَقَرَأَ وَاسْتَغْفِرُ لِدُنْيِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ.

316. Abdullah b. Serdžis, radijallahu anhu, prenio je: “Posjetio sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i objedovao kod njega. Poslije jela reko: ‘Oprostio ti Allah²⁵¹, Božiji Poslaniče!’ On reče: *‘T tebi.’*” Prenosilac Asim upitao je Abdullaha b. Serdžisa: “Je li Allahov Poslanik molio Allaha da ti oprost?” Abdullah odgovori: “Jeste, i za vas. Allah, dželle šanuhu, objavio je: ‘...i traži oprosta za svoje grijehе, i za vjernike, i za vjernice!’ (Muhammed, 19). Zatim sam prošao iza njegovih leđa i na njima vidio poslanički pečat.”²⁵²

TRAŽENJE MILOSTI ZA DRUGOG ČOVJEKA

أَخْبَرَنِي عَبْدُ الْأَعْلَى بْنُ وَاصِلٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ عَنْ سُفْيَانَ عَنِ الْأَسْوَدِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ ثُبَيْحٍ عَنْ جَابِرٍ قَالَ أَتَانَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَادَتْهُ امْرَأَتِي يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلِّ عَلَيَّ وَعَلَى زَوْجِي فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيَّكَ وَعَلَى زَوْجِكَ.

317. Džabir, radijallahu anhu, pripovijeda: “Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, došao je jednom prilikom kod nas, i moja ga supruga zamoli: ‘Allahov Poslaniče, zamoli Allaha da se smiluje meni i mom mužu!’ On reče: ‘SALLALLAHU ALEJKI VE ALA ZEVDŽIK’ (*Smilovao se Allah tebi i tvom mužu!*)”²⁵³

251 GAFERALLAHU LEKE! Na ovu se dovu odgovori riječima: VE LEKE.

252 Ibnus-Sunni (360).

253 Ebu Davud (1533).

TRAŽENJE ISTIGFARA

أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ سَهْلٍ حَدَّثَنَا سُرَيْجُ بْنُ النُّعْمَانِ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ
عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مَيْسَرَةَ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ جَمَعَ النَّاسَ فَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ تَوُوبُوا إِلَى اللَّهِ فَإِنِّي أَتُوبُ إِلَى اللَّهِ فِي
الْيَوْمِ مِائَةَ مَرَّةٍ.

318. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje da je Allahov Poslanik, sa-
llallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: *“O ljudi, pokajte se
Allahu! Uistinu, ja se pokajem Allahu stotinu puta u jednom danu.”*²⁵⁴

أَخْبَرَنَا أَبُو الْأَشْعَثِ ثَنَا الْمُعْتَمِرُ سَمِعْتُ أَبِي يُحَدِّثُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنِّي ” لِأَتُوبُ ” آ فِي الْيَوْمِ سَبْعِينَ مَرَّةً.

319. Enes, radijallahu anhu, veli da je Resulullah, sallallahu alejhi ve se-
llem, rekao: *“Doista, ja se pokajem Allahu sedamdeset puta u jednom
danu.”*²⁵⁵

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَامِرٍ حَدَّثَنَا مَنْصُورُ بْنُ سَلَمَةَ أَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ
شَهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
إِنِّي لِأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فِي الْيَوْمِ وَأَتُوبُ أَكْثَرَ مِنْ سَبْعِينَ مَرَّةً.

254 Muslim, 8/73.

255 Ibn Hibban (2458).

320. Enes, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Zaista ja u jednom danu zatražim oprost od Allaha i pokajem Mu se više od sedamdeset puta.”*

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ بْنِ ابْنِ الْمُبَارَكِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الرَّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنِّي لِأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فِي الْيَوْمِ مِائَةَ مَرَّةٍ.

321. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: *“Zaista ja u jednom danu zamolim Allaha za oprost stotinu puta.”*

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ دَاوُدَ ” آ ” حَدَّثَنَا زَيَْادُ بْنُ يُونُسَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي بَرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنِّي لِأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ فِي الْيَوْمِ مِائَةَ مَرَّةٍ.

322. Ebu Burda prenosi od svog oca, a on od svog oca, da je ispričao sljedeće: *“Dok smo sjedili, pojavi se Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: ‘Svakog dana stotinu puta zamolim Allaha za oprost.’”*²⁵⁶

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنَا عَفَّانُ عَنْ حَمَّادَ بْنِ سَلَمَةَ أَخْبَرَنَا ثَابِتٌ عَنْ أَبِي بَرْدَةَ عَنِ الْأَعْرَبِيِّ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّهُ لَيُعَانُ عَلَى قَلْبِي حَتَّى أَسْتَغْفِرَ اللَّهَ كُلَّ يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ.

323. El-Egarr el-Muzeni, radijallahu anhu, kaže da je čuo Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako govori sljedeće: *“Ponekad moje srce zaboravi Allaha, i zato u jednom danu zamolim Allaha za oprost stotinu puta.”*²⁵⁷

256 Ibn Madža (3816).

257 Muslim, 8/72, Ahmed, 4/211 i 260, i Ebu Davud (1515).

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ ” قَالَ ” ب ح سَمِعْتُ سُلَيْمَانَ
 بْنَ الْمُغِيرَةَ يُحَدِّثُ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ هِلَالٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو بَرْدَةَ قَالَ جَلَسْتُ إِلَى
 رَجُلٍ مِنَ الْأَمْهَاجِرِينَ يُعْجِبُنِي تَوَاضَعُهُ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يَا أَيُّهَا النَّاسُ تَوَبُّوا إِلَى اللَّهِ وَاسْتَغْفِرُوهُ فَإِنِّي أَتُوبُ إِلَى
 اللَّهِ وَأَسْتَغْفِرُهُ كُلَّ يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ أَوْ أَكْثَرَ مِنْ مِائَةِ مَرَّةٍ.

324. Ebu Burda prenio je: “Sjedio sam s jednim muhadžirovom čija me skromnost zadivila. Čuo sam da govori kako je čuo Poslanika, sallahu alehji ve sellem, da govori sljedeće: ‘O ljudi, pokajte se Allahu i tražite oprost od Njega! Uistinu, ja se u jednom danu pokajem Allahu i zatražim oprost od Njega stotinu puta, pa čak i više.’”²⁵⁸

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْحَكَمِ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ
 عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةٍ عَنْ أَبِي بَرْدَةَ قَالَ سَمِعْتُ الْأَعْرَجَ وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 تَوَبُّوا إِلَيَّ رَبِّكُمْ فَإِنِّي أَتُوبُ إِلَيْهِ فِي الْيَوْمِ مِائَةَ مَرَّةٍ.

325. El-Egarr el-Muzeni, radijallahu anhu, kazuje da je Vjerovjesnik, sallallahu alehji ve sellem, jednog dana rekao: “Pokajte se svom Gospodar! Tako mi Allaha, ja se pokajem stotinu puta u jednom danu!”²⁵⁹

SUZBIJANJE OŠTRINE JEZIKA

أَخْبَرَنِي إِبرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَامِرٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ
 عَنْ مُسْلِمِ بْنِ نَدِيرٍ عَنْ حُدَيْقَةَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي رَجُلٌ ذَرَبَ اللِّسَانَ

258 Et-Taberani (885 i 886).

259 Muslim, 8/73, Ahmed, 4/211 i 260, i El-Buhari, u zbirci *El-Edebul-mufred* (618).

وَأَنَّ عَامَّةَ ذَلِكَ عَلَى أَهْلِي قَالَ فَأَيُّنَ أَنْتَ مِنَ الْإِسْتِعْفَارِ إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فِي
الْيَوْمِ أَوْ قَالَ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ مِائَةَ مَرَّةٍ.

326. Huzejfa, radijallahu anhu, priča: “Požalio sam se: ‘Božiji Poslaniče, ja imam oštar jezik pa i porodicu zbog toga uznemiravam!’ On me ukori: ‘Zašto ne tražiš oprost od Allaha? Ja zamolim Allaha za oprost stotinu puta u jednom danu’, ili je rekao: ‘...u danu i noći.’”²⁶⁰

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي الْمُغِيرَةَ قَالَ
قَالَ حَدِيثُهُ شَكُوتٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَرَبَ لِسَانِي فَقَالَ
أَيُّنَ أَنْتَ مِنَ الْإِسْتِعْفَارِ إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ كُلَّ يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ.

327. Huzejfa, radijallahu anhu, veli: “Požalio sam se Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, na oštrinu jezika, pa mi reče: ‘Zašto ne tražiš oprost od Allaha? Ja zamolim Allaha za oprost stotinu puta u jednom danu.’”²⁶¹

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ
عُبَيْدِ أَبِي الْمُغِيرَةَ عَنْ حَدِيثِهِ قَالَ كُنْتُ رَجُلًا دَرَبَ اللِّسَانِ عَلَى أَهْلِي فَقُلْتُ
يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي قَدْ خَشِيتُ أَنْ يُدْخِلَنِي لِسَانِي النَّارَ قَالَ فَأَيُّنَ أَنْتَ مِنَ
الْإِسْتِعْفَارِ إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فِي الْيَوْمِ ” وَأَتُوبُ إِلَيْهِ ” ح ب مِائَةَ مَرَّةٍ.

328. Huzejfa, radijallahu anhu, kaže: “Bio sam oštra jezika prema svojoj porodici, pa sam rekao: ‘Allahov Poslaniče, bojim se da će me jezik baciti u Džehennem!’ On mi reče: ‘Zašto ne tražiš oprost od Allaha? Ja zamolim Allaha za oprost stotinu puta u jednom danu.’”²⁶²

260 Ibn Madža (3817).

261 Ibnus-Sunni (364).

262 Ahmed, 5/397, i Ibn Hibban (2458).

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا مَخْلَدٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي الْمُغِيرَةَ عَنْ حُدَيْقَةَ قَالَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ أَخْرِقْنِي لِسَانِي ” وَذَكَرَ ” أ مِنْ ذُرَابِيهِ عَلَى أَهْلِهِ قَالَ أَتَيْتُ مِنْ الْإِسْتِغْفَارِ إِنِّي لِأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فِي الْيَوْمِ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ مِائَةَ مَرَّةٍ.

329. Huzejfa, radijallahu anhu, veli: “Otišao sam Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, žaleći se: ‘Uništi me jezik! Oštar sam prema svojoj porodici.’ Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče mi: ‘Zašto ne tražiš oprost od Allaha? Ja zamolim Allaha za oprost i pokajem Mu se stotinu puta u jednom danu.’”

NAGRADA ZA ISTIGFAR

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ خَالِدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحُسَيْنِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَكْثَرَ أَنْ يَقُولَ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

330. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, izjavio je: “Nisam čuo da iko više od Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, ponavlja: ‘ESTAGFIRULLAHE VE ETUBU ILEJHI’ (‘Od Allaha tražim oprost i Njemu se kajem!’).”²⁶³

أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ بْنِ سَعِيدٍ ” حَدَّثَنِي ” أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَهُوَ ابْنُ عَزْبِقٍ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ بُسْرٍ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طُوبَى لِمَنْ وَجَدَ فِي كِتَابِهِ اسْتِغْفَارًا كَثِيرًا.

263 Ibnus-Sunni (364) i Ibn Hibban (2460).

331. Abdullah b. Busr, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *“Blago onome ko u svojoj knjizi djela nađe mnogo istigfara!”*²⁶⁴

أَخْبَرَنِي إِسْحَاقُ بْنُ مُوسَى ثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنِي الْحَكَمُ بْنُ مُضْعَبِ
الْقُرَشِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنِ النَّبِيِّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَكْثَرَ مِنَ الْإِسْتِغْفَارِ جَعَلَ اللَّهُ لَهُ مِنْ كُلِّ هَمٍّ
فَرْجًا وَمِنْ كُلِّ ضَيْقٍ مَخْرَجًا وَيَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ.

332. El-Abbas, radijallahu anhu, kaže da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: *“Ko bude često molio za oprost, Allah će mu iz svake brige i poteškoće izlaz dati i opskrbit će ga odakle se nada.”*²⁶⁵

OGRANIČAVANJE NA TRI ISTIGFARA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ
عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يُنَجِّبُهُ أَنْ يَدْعُو ثَلَاثًا وَيَسْتَغْفِرُ ثَلَاثًا.

333. Ibn Mesud, radijallahu anhu, govorio je: *“Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, sviđalo se da određenu dovu ponavlja tri puta i da traži oprost tri puta.”*²⁶⁶

264 Ibn Madža (3818).

265 Ebu Davud (1518), Ibn Madža (3819) i El-Hakim, 4/262.

266 Ebu Davud (1524), Ibn Hibban (2410) i Ibnus-Sunni (370).

KAKO SE ČINI ISTIGFAR

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍِ وَهُوَ الْحَنْفِيُّ حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ مِغْوَلٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُوقَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ إِنَّا كُنَّا لَنَعُدُّ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْمَجْلِسِ الْوَاحِدِ مِائَةً مَرَّةً يَقُولُ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْعَفُورُ.

334. Ibn Omer, radijallahu anhumu, rekao je: “Brojali smo: Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na jednom sijelu stotinu puta prouči sljedeću dovu: ‘RABBIFIR LI VE TUB ALEJJE INNEKE ENTET-TEVVABUL-GAFUR’ (*Bože, oprosti mi i primi moje pokajanje, Ti si, zaista, Onaj Koji oprašta, Milostivi.*)”²⁶⁷

أَخْبَرَنَا هِلَالُ بْنُ الْعَلَاءِ قَالَ حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ كُنْتُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسًا فَسَمِعْتُهُ اسْتَغْفَرَ مِائَةً مَرَّةً يَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْعَفُورُ.

335. Ibn Omer, radijallahu anhumu, pripovijeda: “Sjedio sam kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i slušao kako stotinu puta traži oprost: ‘ALLAHUMMAGFIR LI VERHAMNI VE TUB ALEJJE INNEKE ENTET-TEVVABUL-GAFUR’ (*Allahu, oprosti mi, smiluj mi se i primi moje pokajanje, Ti si, zaista, Onaj Koji oprašta, Milostivi!*).”

267 Ebu Davud (1516), Ibn Mažda (3814) i Ibn Hibban (2459).

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَيَّلَانَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ يُونُسَ بْنِ خَبَّابٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْفَضْلِ عَنِ ابْنِ عُمَرَ " قَالَ " ب ح إِنَّهُ كَانَ قَاعِدًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْغَفُورُ حَتَّى عَدَّ الْعَادَّ فِي يَدِهِ مِائَةَ مَرَّةٍ.

336. Ibn Omer, radijallahu anhuma, govorio je: "Sjedio sam s Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, kad je tačno stotinu puta proučio sljedeće: 'ALLAHUMMAGFIR LI INNEKE ENTET-TEVVABUL-GAFUR' (*Allahu, oprosti mi, Ti si, zaista, Onaj Koji oprašta, Milostivi*)."

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَهْدِيٍّ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ مَخْلَدٍ حَدَّثَنِي سَعِيدُ بْنُ زِيَادٍ الْمُكْتَبِ سَمِعْتُ سُلَيْمَانَ بْنَ يَسَّارٍ قَالَ أَخْبَرَنِي " أ " مُسْلِمٌ بْنُ السَّائِبِ عَنْ خَبَّابِ بْنِ الْأَرْتِ قَالَ سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ نَسْتَغْفِرُ قَالَ قُلِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَتُبْ وَذَكَرْ كَلِمَةً مَعْنَاهَا عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ.

337. Habbab b. el-Erett, radijallahu anhu, prenio je: "Upitao sam: 'Allahov Poslaniče, na koji ćemo način tražiti oprost?' On reče: 'Ovako traži oprost: 'ALLAHUMMAGFIR LENA VERHAMNA VE TUB ALEJNA INNEKE ENTET-TEVVABUR-RAHIM' (*Allahu, oprosti nam, smiluj nam se i primi naše pokajanje, Ti si, zaista, Onaj Koji oprašta, Samilosni!*)"²⁶⁸

NAJBOLJI ISTIGFAR I NJEGOVA VRIJEDNOST

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ وَبِشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ وَيَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ
وَأَبْنُ أَبِي عَدِيٍّ قَالُوا حَدَّثَنَا حُسَيْنُ الْمُعَلِّمِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَرِيْدَةَ عَنْ بَشِيرِ بْنِ
كَعْبٍ عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ سَيِّدَ
الْإِسْتِغْفَارِ أَنْ يَقُولَ الْعَبْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ” أَنْتَ ” آ ح خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ
” أَنْتَ بَ أَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ
أَبُوءُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ لَكَ بِذُنُوبِي اغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنْ
قَالَهَا حِينَ يُصْبِحُ مُوقِنًا بِهَا فَمَاتَ دَخَلَ الْجَنَّةَ وَإِنْ قَالَهَا حِينَ يُمَسِي مُوقِنًا
بِهَا فَمَاتَ دَخَلَ الْجَنَّةَ.

338. Šeddad b. Evs, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Najbolji istigfar jesu riječi: LA ILAHE ILLA ENTE HALAKTENI VE ENE ABDUK. ENE ALA AHDIKE VE VA'DIKE MESTET'ATU. EUZU BIKE MIN ŠERRI MA SAN'ATU EBU'U BI NI'METIKE ALEJJE VE EBU'U LEKE BI ZENBI. IGFIR LI FE INNEHU LA JAGFIRUZ-ZUNUBE ILLA ENTE’ (‘Nema boga osim Tebe, Ti si moj Stvoritelj i ja sam rob Tvoj, ja sam na zavjetu Tebi datom i obećanju Tvom u krajnjim granicama svojim. Tebi se utječem od zla koje sam učinio, Tebi se vraćam pomoću blagodati Tvoje prema meni, Tebi priznajem grijehe svoje, pa, oprosti mi, jer osim Tebe niko drugi grijehe ne oprašta.’) Ko ove riječi izgovori ujutro, čvrsto vjerujući u njih i umre prije noći stanovnik je Dženneta,*

a ko ih izgovori navečer, čvrsto vjerujući u njih i umre prije svanuća, također je stanovnik Dženneta.”

أَخْبَرَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ كَامَحَرَ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ مُنِيبٍ ” الْعَبْدِيُّ ” قَالَ عَرَضْنَا عَلَى السَّرِيِّ بْنِ يَحْيَى عَنْ هِشَامِ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَعَلَّمُوا سَيِّدَ الْإِسْتِغْفَارِ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذُنُوبِي فَاعْفُرْ لِي ذَنْبِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ” ٣٧٠ .”

339. Džabir, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Zapamtite najbolji istiġfar: ‘ALLAHUMME ENTE RABBI LA ILAHE ILLA ENTE HALAKTENI VE ENE ABDU-KE VE ENE ALA AHDIKE VE VA’DIKE MESTETA‘TU EUZU BIKE MIN ŠERRI MA SANA‘TU EBU’U LEKE BI NI‘METIKE VE EBU LEKE BI ZENBI FAGFIR LI ZENBI INNEHU LA JAGFIRUZ-ZUNUBE ILLA ENTE’* (Allah, Ti si Gospodar moj, nema istinskog božanstva osim Tebe, Ti si moj Stvoritelj, i ja sam rob Tvoj, ja sam na zavjetu Tebi datom i obećanju Tvom u krajnjim granicama svojim. Tebi se utječem od zla koje sam učinio, Tebi se vraćam pomoću blagodati Tvoje prema meni, Tebi priznajem grijehе svoje, pa, oprosti mi, jer osim Tebe niko drugi grijehе ne oprašta!).”

POŽELJNO JE TRAŽITI OPROST PETKOM

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ عَنِ ابْنِ الْقَاسِمِ عَنْ مَالِكٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

فَقَالَ فِيهِ سَاعَةٌ لَا يُؤَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي يَسْأَلُ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا
أَعْطَاهُ إِيَّاهُ وَأَشَارَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ يَقْلِلُهَا.

340. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuvši petak, rekao: “*U njemu je čas koji čovjek neće potrefiti klanjajući i moleći Allaha za nešto, a da mu to Allah neće dati.*” “Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, pokazao je rukom”, pripovijeda Ebu Hurejra, radijallahu anhu, “kao da želi reći: ‘Taj čas kratko traje.’”²⁶⁹

أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ بَكَّارٍ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبَّاشٍ حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ أَبِي الزِّنَادِ
مِمَّا حَدَّثَهُ الْأَعْرَجُ مِمَّا ذَكَرَ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ حَدَّثَهُ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْجُمُعَةِ سَاعَةٌ ” ب ” لَا يُؤَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي
يَسْأَلُ اللَّهَ فِيهَا شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ وَأَشَارَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ
يُقْبِضُ أَصَابِعَهُ كَأَنَّهُ يَقْلِلُهَا.

341. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “*Petkom postoji čas koji čovjek neće potrefiti tražeći oprost od Allaha, a da mu Allah neće oporositi.*” “Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, gestikulirao je rukom”, pripovijeda Ebu Hurejra, radijallahu anhu, “kao da želi reći da taj čas kratko traje.”²⁷⁰

أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ حَدَّثَنَا شُرَيْحُ بْنُ يَزِيدَ حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ أَبِي حَمْرَةَ
عَنِ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ فِي الْجُمُعَةِ سَاعَةً لَا يُؤَافِقُهَا عَبْدٌ يَسْتَعْفِرُ اللَّهَ فِيهَا إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ
لَهُ قَالَ فَجَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْلِلُهَا بِيَدِهِ.

269 El-Buhari, 2/13, i Muslim, 3/5.

270 El-Buhari, 8/58, i Muslim, 3/5.

342. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Zaista petkom postoji čas koji čovjek neće potrefiti klanjajući i tražeći od Allaha dobro, a da mu to Allah neće dati.”*²⁷¹

KAD JE POŽELJNO TRAZITI OPROST?

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا أَبُو الْمُغِيرَةِ الْأَوْزَاعِيُّ حَدَّثَنَا يَحْيَى وَأَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ عَنْ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ عَنْ يَحْيَى بْنِ هَلَالٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ رِفَاعَةَ بْنِ عَرَابَةَ الْجَمْعِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا مَضَى مِنَ اللَّيْلِ نِصْفُهُ أَوْ ثُلَاثُهُ هَبَطَ اللَّهُ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَقُولُ لَا أَسْأَلُ عَنْ عِبَادِي غَيْرِي مَنْ ذَا الَّذِي يَسْتَعْفِرُنِي أَعْفِرُ لَهُ مَنْ ذَا الَّذِي يَدْعُونِي أَسْتَجِبُ لَهُ مَنْ ذَا الَّذِي يَسْأَلُنِي أُعْطِيهِ حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ.

343. Rifaa b. Araba el-Džuheni, radijallahu anhu, prenio je sljedeći Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: *“Kad prođe pola noći ili njene dvije trećine, Allah se spusti na ovozemaljsko nebo i kaže: ‘Samog ću Sebe pitati o Svojim robovima! Onome ko od Mene traži oprost, oprostit ću; onome ko Me moli, uslišat ću molbu; onome ko od Mene nešto traži, dat ću, sve do pojave zore.”*²⁷²

أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ هِشَامٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا بَقِيَ ثُلُثُ اللَّيْلِ يُتْرَلُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ” آ ” إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَقُولُ

271 Ebu Davud (1046) i En-Nesai, u djelu *El-Mudžseba*, 3/114.

272 Ibn Mađža (1367) i Ahmed, 4/16.

مَنْ ذَا الَّذِي يَدْعُونِي أَسْتَجِيبُ لَهُ مِنْ ذَا الَّذِي يَسْتَغْفِرُنِي أَغْفِرُ لَهُ مَنْ ذَا الَّذِي
يَسْتَكْشِفُ الضُّرَّ ” أَكْشِفُ ” آ ح حَتَّى يَنْفَجِرَ الصُّبْحُ.

344. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: “*U posljednjoj trećini noći spušta se Svevišnji Allah na ovozemaljsko nebo i govori: ‘Onome ko Me moli, uslišat ću molbu; onome ko od Mene traži oprost, oprostit ću; onome ko od Mene traži da otklonim tegobu, otklonit ću’, sve do svanuća.*”²⁷³

أَخْبَرَنِي شُعَيْبُ بْنُ شُعَيْبٍ بْنِ إِسْحَاقَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا
سُفْيَانُ حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ حَدَّثَنَا أَبُو جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا أَبُو
هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا بَقِيَ ثُلُثُ اللَّيْلِ تَزَلَّ اللَّهُ
تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَقُولُ مَنْ ذَا الَّذِي يَسْتَغْفِرُنِي أَغْفِرُ لَهُ مَنْ ذَا
الَّذِي يَدْعُونِي أَسْتَجِبُ لَهُ مَنْ ذَا الَّذِي يَسْتَرْزُقُنِي أَرْزُقُهُ حَتَّى يَنْفَجِرَ الصُّبْحُ.

345. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “*U posljednjoj trećini noći spušta se Svevišnji Allah na ovozemaljsko nebo i govori: ‘Ko od Mene traži oprost, oprostit ću mu; ko Me moli, uslišat ću mu molbu; ko od Mene traži opskrbu, opskerbit ću ga’, sve dok ne nastupi zora.*”

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ أَنَا أَبُو الْمُغْبِيرَةَ حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا
أَبُو سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا مَضَى
شَطْرُ اللَّيْلِ أَوْ ثُلَاثَاهُ يَنْزِلُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَقُولُ
هَلْ مِنْ سَائِلٍ يُعْطَى هَلْ مِنْ دَاعٍ يُسْتَجَابُ لَهُ هَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ يُغْفَرُ لَهُ حَتَّى
يَنْفَجِرَ الصُّبْحُ.

346. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, veli da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“U drugoj polovini noći ili u posljednjoj njenoj trećini spušta se Svevišnji Allah, dželle šanuhu, na ovozemaljsko nebo i govori: ‘Ima li onih koji traže – bit će im dato; ima li onih koji mole – bit će im uslišeno; ima li onih koji mole za oprost – bit će im oprošteno’, sve do svanuća.*”²⁷⁴

مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قِرَاءَةً عَلَيْهِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ عَنِ الرَّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يُنزلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرُ فَيَقُولُ مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِبَ لَهُ مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ.

347. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je sljedeći hadis: *“U posljednjoj trećini noći spušta se naš Gospodar, dželle šanuhu, na ovozemaljsko nebo i govori: ‘Ko Me moli, uslišat ću mu molbu; ko od Mene traži oprost, oprostit ću mu’, sve dok ne nastupi zora.*”²⁷⁵

أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ حَدَّثَنَا أَبِي عَنِ ابْنِ شَهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ وَأَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْأَعْرَبِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ أَخْبَرَهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يُنزلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ اسْمُهُ كُلُّ لَيْلَةٍ حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ فَيَقُولُ مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِبَ لَهُ مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيهِ.

348. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“U posljednjoj trećini svake noći spušta se Svevišnji Allah, dželle šanuhu, na ovozemaljsko nebo i govori: ‘Ko Me moli, uslišat ću mu molbu; ko od Mene traži oprost, oprostit ću mu; ko od Mene traži, dat ću mu.’”*²⁷⁶

274 Muslim, 2/176.

275 Et-Tirmizi.

276 El-Buhari, 2/53 i 8/71, i Muslim, 2/176.

أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ فُضَيْلٍ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْأَعْرَجِ أَبِي مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي سَعِيدٍ أَتَهُمَا شَهِدًا بِهِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَشْهَدُ عَلَيْهِمَا أَنَّهُ قَالَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يُنْهَلُ حَتَّى يَذْهَبَ ثُلُثُ اللَّيْلِ الْأَوَّلِ ثُمَّ يَهْبِطُ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَقُولُ هَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ هَلْ مِنْ سَائِلٍ هَلْ مِنْ تَائِبٍ هَلْ مِنْ دَاعٍ حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ.

349. Ebu Hurejra i Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhum, rekli su da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Sveišnji Allah dopusti da prođe prva trećina noći, a zatim silazi na zemaljsko nebo i govori: 'Ima li onih koji mole za oprost? Ima li onih koji nešto traže? Ima li pokajnika? Ima li onih koji mole?'; sve dok ne nastupi zora."²⁷⁷

أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَاقُوبَ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَقَ حَدَّثَنَا أَبُو مُسْلِمٍ الْأَعْرَجُ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ وَأَبَا سَعِيدٍ يَقُولَانِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُنْهَلُ حَتَّى يَمْضِيَ سَطْرُ اللَّيْلِ الْأَوَّلِ ثُمَّ يَأْمُرُ مُنَادِيًا يَتَادِي يَقُولُ هَلْ مِنْ دَاعٍ يُسْتَجَابُ لَهُ هَلْ مِنْ " ح مُسْتَغْفِرٍ يُغْفَرُ لَهُ هَلْ مِنْ سَائِلٍ يُعْطَى.

350. Ebu Hurejra i Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhum, rekli su da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allah, dželle šanuhu, dopusti da prođe prva polovina noći, a zatim naredi glasniku da razglasi: 'Ima li onih koji mole – Allah će im se odazvati; ima li onih koji traže oprost – bit će im oprosteno; ima li onih koji nešto traže – dobit će?'"²⁷⁸

أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُثَيْدٍ اللَّهُ عَنْ سَعِيدِ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ إِذَا مَضَى نِصْفُ اللَّيْلِ أَوْ ثُلُثُ اللَّيْلِ

277 Muslim, 2/176.

278 Abdurrezrak, 11/444.

قَالَ ذَكَرَ تَزْوُلَهُ فَقَالَ مَنْ ذَا الَّذِي يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبُ ” يَغْفِرُ لَهُ ” ب ح هَلْ
مِنْ تَائِبٍ يَتَابُ عَلَيْهِ ” آ ” حَتَّى يُشِيقَ الْفَجْرُ.

351. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *“Kad prođe prva trećina noći, Allah siđe na ovozemaljsko nebo i na njemu ostane sve do pojave zore. Govori: ‘Ima li onih koji mole – Allah će im se odazvati; ima li onih koji traže oprost – bit će im oprošteno.’”*

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَثْمَانَ حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ سَعِيدِ الْمُقْبَرِيِّ عَنْ
أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ يَنْزِلُ إِلَى
السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَقُولُ هَلْ مِنْ سَائِلٍ يُعْطَى هَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ ” يُغْفَرُ لَهُ ” د ح
هَلْ مِنْ تَائِبٍ يَتَابُ عَلَيْهِ ” آ ” حَتَّى يُشِيقَ الْفَجْرُ.

352. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazivao je da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Allah silazi na najniže nebo i govori: ‘Ima li onih koji nešto traže – dobit će; ima li onih koji traže oprost – bit će im oprošteno, ima li onih koji se kaju – bit će im pokajanje primljeno, sve do cika zore.’”*

POŽELJNOST UČENJA RIJEČI U STANJU POTREBE (HUTBETUL-HADŽA)

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي
الْأَخْوَصِ عَنْ ” عَبْدِ اللَّهِ ” قَالَ عَلَّمَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ التَّشَهُدَ
فِي الْحَاجَةِ إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَتَعُوذُ ” بِاللَّهِ ” مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا

” ب ” مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يُضِلِّ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَيَقْرَأُ ثَلَاثَ آيَاتٍ.

353. Abdullah, radijallahu anhu, govorio je: “Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poučio nas je riječima u stanju potrebe (hutbetul-hadža), a ona glasi: INNEL-HAMDE LILLAHI NESTE'INUHU VE NESTAGFIRUHU. NEUZU BILLAHI MIN ŠURURI ENFUSINA. MEN JEHDILLAHU FE LA MUDILLE LEHU VE MEN JUDLIL FE LA HADIJE LEH. EŠHEDU EN LA ILAHE ILLA LLAHU VE ENNE MUHAMMEDEN ABDUHU VE RESULUHU. (*Zahvala pripada Allahu, od Njega pomoć molimo i oprost tražimo, Njemu se utječemo od zla naših duša. Koga Allah uputi, niko ga ne može u zabludu odvesti, a koga u zabludu odvede, njega niko neće uputiti. Svjedočim da nema boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik.*)’ A zatim treba proučiti tri poznata ajeta.”²⁷⁹

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا الْمَسْعُودِيُّ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي الْأَحْوَصِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ عَلَّمَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُطْبَتَيْنِ خُطْبَةَ الصَّلَاةِ وَخُطْبَةَ الْحَاجَةِ أَمَا خُطْبَةُ الْحَاجَةِ إِنْ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَسْتَعِينُهُ وَنَمْتَنِعُ بِهِ وَتَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا مَنْ يَهْدِ ” ي ” آ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يُضِلِّ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

354. Abdullah b. Omer, radijallahu anhuma, rekao je: “Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, poučio nas je dvjema hutbama: hutbi namaza i hutbi u stanju potrebe (hutbetul-hadža) koja glasi: INNEL-HAMDE LILLAHI NESTE'INUHU VE NESTAGFIRUHU. NEUZU BILLAHI MIN ŠURURI ENFUSINA. MEN JEHDILLAHU FE LA MUDILLE LEHU VE MEN JUDLIL FE LA HADIJE LEH.

279 Ibn Madža (1892), Ebu Davud (2118) i Ed-Darimi (2208).

EŠHEDU EN LA ILAHE ILLALLAHU VE ENNE MUHAMME-
DEN ABDUHU VE RESULUHU' (*Zahvala pripada Allahu, od
Njega pomoć molimo i oprost tražimo, Njemu se utječemo od zla naših
duša. Koga Allah uputi, niko ga ne može u zabludu odvesti, a koga u
zabludu odvede, njega niko neće uputiti. Svjedočim da nema boga osim
Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik.*) Zatim
treba proučiti tri poznata ajeta.”

أَخْبَرَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ أَخْبَرَنَا خَالِدٌ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ
حَمَّادِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ ” آ ” عَنْ عَبْدِ اللَّهِ
قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَلِّمُنَا خُطْبَةَ الْحَاجَةِ إِنَّ الْحَمْدَ
لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَتَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا مَنْ يَهْدِ ” ي ” اللَّهُ فَلَا
مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يُضِلِّمْ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

355. Abdullah b. Omer, radjallahu anhumu, imao je običaj kazati: “Kad
čovjek htjedne proučiti hutbu u stanju potrebe, neka je ovako prou-
či: ‘INNEL-HAMDE LILLAHI NESTE‘INUHU VE NESTAGFI-
RUHU. NEUZU BILLAHI MIN ŠURURI ENFUSINA. MEN
JEHDILLAHU FE LA MUDILLE LEHU VE MEN JUDLIL
FE LA HADIJE LEH. EŠHEDU EN LA ILAHE ILLALLAHU
VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU VE ENNE MUHAMMEDEN
ABDUHU VE RESULUHU’ (*Zahvala pripada Allahu, od Njega
pomoć molimo i oprost tražimo, Njemu se utječemo od zla naših
duša. Koga Allah uputi, niko ga ne može u zabludu odvesti, a koga
u zabludu odvede, njega niko neće uputiti. Svjedočim da nema boga
osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika i svjedočim da je Mu-
hammed Njegov rob i poslanik.*)”²⁸⁰

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى عَنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ عَلَّمَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُطْبَةَ الْحَاجَةِ إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ ثُمَّ ذَكَرَ مِثْلَهُ سَوَاءً وَقَالَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ ثُمَّ تَصِلُ خُطْبَتُكَ بِثَلَاثِ آيَاتٍ وَسَاقَ الْحَدِيثَ.

356. Abdullah b. Omer, radijallahu anhumu, izjavio je: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poučio nas je hutbi u stanju potrebe, a ona glasi: 'INNEL-HAMDE LILLAHI, NAHMEDUHU VE NESTE'INUHU VE NESTAGFIRUHU. NEUZU BILLAHI MIN ŠURURI ENFUSINA. MEN JEHDILLAHU FE LA MUDILLE LEHU VE MEN JUDLIL FE LA HADIJE LEH. EŠHE-DU EN LA ILAHE ILLALLAHU VE ENNE MUHAMMEDEN ABDUHU VE RESULUHU.' (*Zahvala pripada Allahu, Njega hvalimo, od Njega pomoć molimo i oprost tražimo, Njemu se utječemo od zla naših duša. Koga Allah uputi, niko ga ne može u zabludu odvesti, a koga u zabludu odvede, njega niko neće uputiti. Svjedočim da nema boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik.*) Zatim povežeš ovu hutbu sa sljedeća tri ajeta: 'O vjernici! Bojte se Allaha istinskom bogobojaznošću i drugačije ne umirite osim da muslimani ste!' (Alu Imran, 102); 'O ljudi! Bojte se svoga Gospodara, Koji vas je od jednog čovjeka stvorio...' (En-Nisa, 1); 'O vjernici! Allaha se bojte i riječ istinitu vi govorite...' (El-Ahzab, 70, 71)."²⁸¹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ قَالَ قَالَ أَبُو عَمْرٍو ” وَ ” آ أَخْبَرَنِي قَرَّةٌ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يَبْدَأُ فِيهِ بِحَمْدِ اللَّهِ فَهُوَ أَقْطَعُ.

357. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi upozorenja: “*Svaki važan posao koji ne bude započet zahvalom Allahu bit će manjkav.*”²⁸²

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ يَعْْنِي ابْنَ عَمَرَ عَنِ الرَّهْرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّ كَلَامٍ لَا يَبْدَأُ فِي أَوَّلِهِ بِذِكْرِ اللَّهِ فَهُوَ أَبْتَرٌ.

358. Ez-Zuhri kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao sljedeće: “*Svako obraćanje koje ne bude započeto zahvalom Allahu bit će manjkavo.*”

DOVA KOJA SE UČI U ISTIHARA-NAMAZU

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي الْمَوَالِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَلِّمُنَا الْإِسْتِخَارَةَ فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا كَمَا يُعَلِّمُنَا سُورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ يَقُولُ ” ح ” إِذَا هَمَّ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ فَيَرْكَعُ رَكَعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْقَرِيبَةِ ثُمَّ لِيُثَلِّ اللَّهُمَّ إِنِّي اسْتَحْيِرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَأَقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْهُ عَنِّي وَأَقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ أَوْ تَمَّ أَرْضِي بِقَضَائِكَ.

282 Ibn Madža (1894) i Ibn Hibban (1993). Po Ibnu-Salahu, En-Neveviju, Ibn Hadžeru i nekim drugim hadiskim stručnjacima, ovaj je hadis dobar.

359. Džabir, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poučavao nas je klanjanju istihara-namaza poradi svake stvari, kao što nas je poučavao kur’anskim surama. Govorio je: *‘Ako neko nešto namjerava, neka klanja dva dobrovoljna rekata, a zatim neka prouči sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME INNI ESTEHIRUKE BI ILMIKE VE ESTAKDIRUKE BI KUDRETIKE VE ES’ELUKE MIN FADLIKEL-AZIMI FE INNEKE TAKDIRU VE LA AKDIRU VE TA’LEMU VE LA E’LEMU VE ENTE ALLAMUL-GUJUB. ALLAHUMME IN KUNTE TA’LEMU ENNE HAZEL-EMRE HAJRUN LI FI DINI VE MEAŠI VE AKIBETI EMRI²⁸³ FAKDURHU LI VE JESSIRHU LI SUMME BARIK LI FIH. VE IN KUNTE TA’LEMU ENNE HAZEL-EMRE ŠERRUN LI FI DINI VE ME’AŠI VE AKIBETI EMRI²⁸⁴ FASRIFHU ANNI VASRIFNI ANHU VAKDUR LIJEL-HAJRE HAJSU KANE SUMME ERDINI BIHI’ (‘Allahu, Tebe pitam za rješenje pomoću Tvog znanja, i od Tebe pomoć tražim pomoću Tvoje moći, molim Te za Tvoju veliku dobrotu, jer Ti možeš, a ja ne mogu; Ti znaš, a ja ne znam, samo Ti znaš sve tajne! Allahu, ako je u Tvom znanju ovo dobro po vjeru moju, i život moj, i smrt moju²⁸⁵, omogući da se to dogodi, i olakšaj mi, zatim me blagoslovi time. A ako je u Tvom znanju ovo zlo po vjeru moju, i život moj, i smrt moju, otkloni ga od mene i mene sačuvaj od njega. Učini mi u tome dobro po mene – kako god da bude, zatim me učini zadovoljnim tim.’*”²⁸⁶

283 Ili je rekao: “FI ADŽILI EMRI VE ADŽILIH” (“...za ono što ću odmah ili kasnije doživjeti.”)

284 Ili je rekao: “FI ADŽILI EMRI VE ADŽILIH” (“...za ono što ću odmah ili kasnije doživjeti.”)

285 Imenovati o čemu se radi.

286 El-Buhari, 3/84, 6/183 i 13/375.

PUTNA DOVA

أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ حُبَيْبٍ بْنُ عَرَبِيِّ عَنِ حَمَّادِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ عَاصِمٍ قَالَ قَالَ عَبْدُ
 اللَّهِ بْنُ سَرْجِسٍ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَافَرَ يَقُولُ اللَّهُمَّ أَنْتَ
 الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ اللَّهُمَّ أَصْحَبْنَا فِي سَفَرِنَا وَاخْلُفْنَا فِي
 أَهْلِنَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمُنْقَلَبِ وَالْحَوْرِ بَعْدَ
 الْكُورِ ” ب ح وَدَعْوَةَ الْمَظْلُومِ وَسُوءِ الْمَنْظَرِ فِي الْأَهْلِ وَالْمَالِ.

360. Abdullah b. Serdžis, radijallahu anhu, pripovijeda: “Kad bi htio putovati, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, proučio bi sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME ENTES-SAHIBU FIS-SEFERI VEL-HALIFETU FIL-EHLI. ALLAHUMME ASHIBNA FI SEFERINA VAHLUFNA FI EHLINA. ALLAHUMME INNI EUZU BIKE MIN VA‘SAIS-SEFERI VE KE‘ABETIL-MUNKALEBI VEL-HAVRI BA‘DEL-KEVRI VE DA‘VETIL-MAZLUMI VE SU‘UIL-MENZARI FIL-EHLI VEL-MALI’ (‘Allahu, Ti si pratilac na putu i čuvar u porodici, imetku i djeci. Allahu, budi naš pratilac na ovom putu i čuvaj naše porodice! Allahu, zaštiti me od zamora i nesreća na putu, od pada nakon uspjeha, dove obespravljenog, te od zaticanja imetka i porodice u lošem stanju.’)”²⁸⁷

أَخْبَرَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا عُثْمَانُ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ فِطْرِ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ
 عَنِ الْبَرَاءِ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا خَرَجَ إِلَى سَفَرٍ قَالَ

اللَّهُمَّ بَلَاغًا يَبْلُغُ خَيْرًا مَغْفِرَةً مِنْكَ وَرِضْوَانًا بِيَدِكَ الْخَيْرِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا السَّفَرَ وَأَطْوِلْنَا الْأَرْضَ اللَّهُمَّ ” إِنِّي ” ب ج أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمُنْتَلَبِ.

361. El-Bera, radijallahu anhu, kaže: “Kad bi pošao na put, Allahov bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učio sljedeću dovu: ALLAHUMME BELAGAN JEBLUGU HAJREN MAGFIRETEN MINKE VE RIDVANEN BI JEDIKEL-HAJRU INNEKE ALA KULLI ŠEJ’IN KADIR. ALLAHUMME ENTES-SAHIBU FIS-SEFERI VEL-HALIFETU FIL-EHLI. ALLAHUMME HEVVIN ALEJNES-SEFERE VE ATVI LENEL-ERD. ALLAHUMME INNI EUZU BIKE MIN VA’SAIS-SEFERI VE KE’ABETIL-MUNKAL-LEB’ (*Allahu, daj da na ovom putu ostvarimo dobro, da postignemo Tvoj oprost i zadovoljstvo, u Tvojim je ruci svako dobro, Ti sve možeš! Allahu, Ti si pratilac na putu i čuvar u porodici. Allahu, olakšaj nam ovo putovanje, a razdaljinu njegovu učini podnošljivom! Allahu, zaštititi me od zamora i nesreća na putu, te od zaticanja imetka i porodice u lošem stanju.*)”²⁸⁸

DOVA PRILIKOM ULASKA U PRIJEVOZNO SREDSTVO

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ قُدَامَةَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ عَلِيٍّ بْنِ رَبِيعَةَ الْأَسَدِيِّ قَالَ رَأَيْتُ عَلِيًّا أَنَّى بَدَأَتْهُ فَوَضَعَ رِجْلَهُ فِي الرِّكَابِ فَقَالَ بِسْمِ

اللَّهُ فَلَمَّا اسْتَوَىٰ عَلَيْهَا قَالَ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ
 وَإِنَّا اِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ثُمَّ كَبَّرَ ثَلَاثًا وَحَمَدًا ثَلَاثًا ثُمَّ قَالَ لَا اِلٰهَ اِلَّا ” اَنْتَ
 ” ب ح سُبْحَانَكَ اِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي ذُنُوْبِي اِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ
 اِلَّا اَنْتَ فَقَالَ اِنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمًا مِثْلَ مَا قُلْتَ ثُمَّ
 اسْتَضْحَكَ فَقُلْتُ مِمَّ ضَحِكْتَ قَالَ يُعْجِبُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَىٰ مِنْ قَوْلِ عَبْدِهِ
 سُبْحَانَكَ اِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ ذُنُوْبِي اِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ اِلَّا اَنْتَ قَالَ
 عَلِمَ عَبْدِي اَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ.

362. Alija b. Rebia el-Esedi prenio je: “Gledao sam kad je Alija prišao jahalici, stavio nogu u uzengiju i rekao sljedeće: ‘BISMILLAH’ (U ime Allaha!) Kad se uspravio na jahalici, proučio je: EL-HAMDULILLAHILLEZI SEHHARE LENA HAZA VE MA KUNNA LEHU MUKRININE VE INNA ILA RABBINA LEMUNKALIBUN. ALLAHU EKBER, ALLAHU EKBER, ALLAHU EKBER. EL-HAMDULILLAHI, EL-HAMDULILLAHI, EL-HAMDULILLAHI. LA ILAHE ILLE ENTE SUBHANEKE INNI ZALEMTU NEFSI FAGFIR LI ZUNUBI INNEHU LA JAGFIRUZ-ZUNUBE ILLA ENTE’ (*Hvala Allahu, Koji nam je omogućio ovo putovanje za koje mi nismo bili sposobni, i mi se, doista, svome Gospodaru vraćamo! Allah je Najveći, Allah je Najveći, i još jednom, Allah je Najveći! Hvala Allahu, hvala Allahu, i još jednom, hvala Allahu! Nema boga osim Tebe, slavljen neka si, moj Allahu, ja sam se, zaista, prema sebi ogriješio, zato mi oprost, jer grijeha opraštaš samo Ti.*) Zatim je ispričao: ‘Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednog je dana proučio ovu dovu, pa se nasmiješio. Upitao sam ga: ‘Čemu se smiješ?’, a on je odgovorio: ‘Svevišnji se Allah divi čovjekovim riječima: ‘SUBHANEKE INNI ZALEMTU NEFSI FAGFIR LI ZUNUBI INNEHU LA JAGFIRUZ-ZUNUBE ILLA ENTE’ (*Slavljen neka*

si, moj Allahu, ja sam se, zaista, prema sebi ogriješio, zato mi oprost, jer grijeha opraštaš samo Ti.), i govori: 'Rob Moj zna da ima Gospodara, Koji oprašta grijeh!'"²⁸⁹

DOVA U PRIJEVOZNOJ SREDSTVU

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ مُقَدِّمٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَشِيرٍ الْخَثْعَمِيِّ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ” رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ” ب ح قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَافَرَ فَرَكِبَ رَاحِلَتَهُ قَالَ بِإِصْبَعِهِ وَمَدَّ شُعْبَةَ بِإِصْبَعِهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ اللَّهُمَّ زَوَّلْنَا الْأَرْضَ وَهَوَّنْ عَلَيْنَا السَّفَرَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمُنْقَلَبِ.

363. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje sljedeće: “Kad bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, htio putovati, uzjahao bi, gestikulirao rukom i proučio sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME ENTES-SAHIBU FIS-SEFERI VEL-HALIFETU FIL-EHLI. ALLAHUMME ZEVVI LENEL-ERDA VE HEVVIN ALEJNES-SEFER. ALLAHUMME INNI EUZU BIKE MIN VA‘SAIS-SEFERI VE KE‘ABETIL-MUNKALEB’ (*Allahu, Ti si pratilac na putu i čuvar u porodici, imetku i djeci. Allahu, razdaljinu na putu učini nam podnošljivom i olakšaj nam ovo putovanje! Allahu, zaštiti me od zamora i nesreća na putu, te od zaticanja imetka i porodice u lošem stanju.*)”²⁹⁰

289 Ebu Davud (2602) i Et-Tirmizi, 4/244.

290 Et-Tirmizi, 4/242.

أَخْبَرَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْعَظِيمِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُوسَى قَالَ أَخْبَرَنَا أَسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَمْزَةَ بْنِ عَمْرِو الْأَسْلَمِيِّ قَالَ وَقَدْ صَحِبَ أَبُوهُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ” ب ” قَالَ سَمِعْتُ أَبِي يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ذِرْوَةِ كُلِّ بَعِيرٍ شَيْطَانٌ فَإِذَا رَكِبْتُمُوهَا فَاسْمُوا اللَّهَ وَلَا تَقْصِرُوا عَنْ حَاجَاتِكُمْ.

364. Amr el-Eslemi, radijallahu anhu, kaže da je čuo Resullaha, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: *“Na grbi svake deve nalazi se šejtan, i stoga spomenite Allaha kad uzjašete, a nemojte odustajati od puta.”*²⁹¹

DOVA KOJU UČI MUSAFIRU ONAJ KOJI OSTAJE

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا أَبُو خَالِدٍ سَمِعْتُ أَسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ عَنْ سَعِيدِ الْمُقْبَرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَجُلًا جَاءَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُرِيدُ سَفَرًا فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَوْصِنِي قَالَ أَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ وَادْكُرِ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَرْفٍ فَلَمَّا وُلِّي قَالَ زَوَى اللَّهُ لَكَ الْأَرْضَ وَهُوَ عَلَىكَ السَّفَرُ.

365. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je: “Neki je čovjek htio otputovati, pa je došao Resullahu, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: ‘Božiji Poslaniče, oporuči mi!’ Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče mu: *‘Oporučujem ti da se bojiš Allaha i da Ga spominješ na svakom uzvišenju.*’ I kad je čovjek pošao, Resullallah, sallallahu alejhi ve sellem, doviknu: *‘ZEVALLAHU LEKEL-ERDA VE HEVVENE ALEJKES-SEFER’* (*‘Allah ti razdaljinu učinio podnošljivom i olakšao ti putovanje.*)”²⁹²

291 Ahmed, 3/494, Ibn Hibban (2000) i Ibnus-Sunni (498), s dobrim nizom prenosilaca.

292 Et-Tirmizi, 4/244, Ibn Hibban (2378) i Ibnus-Sunni (502).

أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا جِبَّانُ بْنُ هِلَالٍ حَدَّثَنَا أَبُو مُخْصِنٍ عَنِ ابْنِ أَبِي
لَيْلَى عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عَمْرٍو قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
لِلشَّاحِصِ أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِمَ عَمَلِكَ.

366. Ibn Omer, radijallahu anhuma, kazuje: “Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, učio je borcu sljedeću dovu: “ESTEVDI‘ULLAHE DINEKE VE EMENETEKE VE HAVATIME AMELIK” (*Allahu povjeravam tvoju vjeru, emanet tvoj i završetke djela tvojih.*)”

أَخْبَرَنَا هِلَالُ بْنُ الْعَلَاءِ بْنِ هِلَالٍ حَدَّثَنَا عَفَّانُ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ أَنَا أَبُو
جَعْفَرٍ الْخَطَمِيُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ الْقُرْظِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ ” آ ”
الْخَطَمِيُّ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا شَبِعَ جَيْشًا قَبَلَغَ عُقْبَةَ
الْوَدَاعِ قَالَ أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكُمْ وَأَمَانَتَكُمْ وَخَوَاتِمَ أَعْمَالِكُمْ.

367. Jezid el-Hatmi, radijallahu anhu, govorio je: “Pošto bi opremio voj-
sku i približilo se vrijeme rastanku, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi
ve sellem, učio bi sljedeću dovu: “ESTEVDI‘ULLAHE DINEKUM
VE EMENETEKUM VE HAVATIME E‘AMALIKUM” (*Allahu
povjeravam vašu vjeru, emanet vaš i završetke djela vaših.*)”²⁹³

DOVA PRLIKOM RASTANKA

أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي اللَّيْثُ وَابْنُ أَبِي أَيُّوبَ
عَنِ الْحَسَنِ بْنِ ثَوْبَانَ أَنَّهُ سَمِعَ مُوسَى بْنَ وَرْدَانَ يَقُولُ أَنِّي أَتَيْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ أُودِعُهُ

فَقَالَ أَلَا أَعْلَمُكَ يَا ابْنَ أَحِبِّي شَيْئًا عَلَّمَنِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
أَقُولُهُ عِنْدَ الْوَدَاعِ ثَلُثُ بَلَى قَالَ قُلْنَا أَسْتَوْدِعُكَ اللَّهُ لَا تَضِيْعُ وَدَائِعُهُ.

368. Musa b. Verdan prenio je: "Otišao sam ispratiti Ebu Hurejru, pa me upitao: 'Bratiću, želiš li da te poučim dovi prilikom rastanka kojoj me poučio Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem?' 'Želim', odgovorio sam. On reče: 'Prilikom rastanka prouči sljedeće: 'ESTEVDI'UKALLAHELLEZI LA TEDIU' VEDAİ'UHU' ('Ostavljam te Allahu na čuvanje, Čiji se emanet ne može izgubiti.')

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا ابْنُ عَائِدٍ حَدَّثَنَا الْهَيْثَمُ بْنُ حُمَيْدٍ
حَدَّثَنَا الْمُطْعِمُ عَنْ مُجَاهِدٍ قَالَ خَرَجْتُ إِلَى الْعَزْرِ أَنَا وَرَجُلٌ مَعِيَ فَشِيعْنَا
عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو فَلَمَّا آرَادَ فِرَاقَنَا قَالَ إِنَّهُ لَيْسَ مَعِيَ مَا أُعْطِيكُمْ وَلَكِنِّي سَمِعْتُ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا اسْتَوْدَعَ اللَّهُ شَيْئًا حَفِظَهُ وَإِنِّي
أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكُمْ وَأَمَانَتَكُمْ وَخَوَاتِمَ عَمَلِكُمْ.

369. Mudžahid je pripovijedao: "Neki čovjek i ja pošli smo u pohod, pa nas je pripremio Abdullah b. Omer. Kad je trebalo da se rastanemo, rekao je: 'Nemam ništa da vam dam, ali ću vam prenijeti jedan hadis. Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: 'Allah čuva ono što mu se povjeri.' I ja Allahu povjeravam vašu vjeru, emanet vaš i završetke djela vaših.'"

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنَا أَبُو نَعِيمٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ عَنْ يَحْيَى بْنِ
إِسْمَاعِيلَ بْنِ جَرِيرٍ عَنْ قَرَعَةَ قَالَ أُرْسَلَنِي ابْنُ عَمْرٍو إِلَى حَاجَةِ فَأَخَذَ بِيَدِي
فَقَالَ تَعَالَ أُوْدِعُكَ كَمَا وَدَّعَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأُرْسَلَنِي إِلَى
حَاجَةٍ لَهُ فَقَالَ أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِمَ عَمَلِكَ.

294 Ahmed, 2/358 i 403, Ibnus-Sunni (508) i Ibn Madža (2825).

295 Ibn Hibban (2376) i El-Bejheki, 9/173.

370. Kaze'a kazuje: "Poslao me Abdullah b. Omer radi neke potrebe pa me je uzeo za ruku i rekao mi: 'Dodi da se s tobom oprostim, kako se sa mnom oprostio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem kada me je slao radi slične potrebe. Rekao mi je sljedeće: 'ESTEVDI'ULLAHE DINEKE VE EMANETEKE VE HAVATI-ME AMELIK' (*Allahu povjeravam tvoju vjeru, emanet tvoj i završetke djela tvojih.*)"²⁹⁶

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا أَبُو ضَمْرَةَ لَعَنَ عَبْدَ الْعَزِيزِ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ
عَنْ يَحْيَى بْنِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ جَرِيرٍ عَنْ قَزَعَةَ قَالَ كُنْتُ عِنْدَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ
فَأَرَدْتُ الْإِنْصِرَافَ فَقَالَ كَمَا أَنْتَ حَتَّى أُوَدِّعَكَ كَمَا وَدَّعَنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخَذَ بِيَدِي فَصَافَحَنِي ثُمَّ قَالَ
أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِمَ عَمَلِكَ.

371. Kaze'a ispričao je: "Otišao sam Abdullahu b. Omeru da se s njim oprostim. Reče mi: 'S tobom ću se oprostiti onako kako se sa mnom oprostio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Uzeo me je za ruku, rukovao se sa mnom i rekao sljedeće: 'ESTEVDI'ULLAHE DINEKE VE EMANETEKE VE HAVATIME AMELIK' (*Allahu povjeravam tvoju vjeru, emanet tvoj i završetke djela tvojih.*)"²⁹⁷

أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حَرْبٍ أَنَا عِيسَى عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ
حَدَّثَنِي إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ سَعْدٍ عَنْ قَزَعَةَ قَالَ أَتَيْتُ ابْنَ عُمَرَ أُوَدِّعُهُ
فَقَالَ أُوَدِّعَكَ كَمَا وَدَّعَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخَذَ بِيَدِي
فَحَرَّكَهَا وَقَالَ أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِمَ عَمَلِكَ.

296 El-Hakim, 2/97.

297 El-Hakim, 2/97.

372. Kaze'a kaže: "Otišao sam kod Ibn Omera da se oprostim s njim, pa mi je rekao: 'Oprostit ću se s tobom, kao što se Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oprostio sa mnom. Uzeo me je za ruku, protresao je i rekao: 'ESTEVDI'ULLAHE DINEKE VE EMANETEKE VE HAVATIME AMELIK' (*Allahu povjeravam tvoju vjeru, emanet tvoj i završetke djela tvojih.*)'"

أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ سُلَيْمَانَ أَخْبَرَنَا عَبْدُهُ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ تَهَشَّلِ الضَّبِّيِّ عَنْ قَزَعَةَ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ لِقَمَانٌ " الْحَكِيمُ " ب ح يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ إِذَا اسْتَوْدِعَ شَيْئًا حِفْظَهُ.

373. Ibn Omer, radijallahu anhum, prenio je sljedeći Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: "Mudrac Lukman govorio je: 'Allah čuva ono što mu se povjeri.'"²⁹⁸

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ سَلَامٍ حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ الْأَزْرَقِيِّ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ تَهَشَّلِ عَنْ أَبِي غَالِبٍ قَالَ قَالَ شَيْعَثُ أَنَا وَقَزَعَةُ ابْنِ عُمَرَ فَقَالَ " إِنَّ " أ ح رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَنَا أَنَّ لِقَمَانَ الْحَكِيمِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ إِذَا اسْتَوْدِعَ شَيْئًا حِفْظَهُ وَإِنِّي اسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكُمْ وَأَمَانَتَكُمْ وَخَوَاتِمَ أَعْمَالِكُمْ.

374. Kaze'a i Ebu Galib pripovijedali su: "Pratili smo Ibn Omera pa nam reče: 'Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nam je govorio da je mudri Lukman rekao: "ESTEVDI'ULLAHE DINEKUM VE EMANETEKUM VE HAVATIME E'AMALIKUM ("Allah čuva ono što mu se povjeri, a ja Allahu povjeravam vašu vjeru, emanet vaš i završetke djela vaših!")."

DOVA ZA ONOGA KO SPADA IZ SEDLA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ إِسْمَاعِيلَ ” عَنْ ” قَيْسِ سَمِعْتُ جَرِيرًا يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا تَكْفِينِي ذَا الْخَلْصَةِ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّي رَجُلٌ لَا أَتُبْتُ عَلَى الْخَيْلِ فَضَرَبَ فِي صَدْرِي وَقَالَ اللَّهُمَّ تَبِّئْهُ وَاجْعَلْهُ هَادِيًا مَهْدِيًّا فَخَرَجْتُ فِي خَمْسِينَ مِنْ قَوْمِي فَأَتَيْتَاهَا فَأَخْرَقْتَاهَا.

375. Džerir b. Abdullah el-Bedželi, radijallahu anhu, ispričao je: “Vjеровjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao me: ‘*Zar me nećeš poštediti Zul-Halese!*’ Požalio sam se: ‘Allahov Poslaniče, ja često padam s konja.’ On me udari rukom po prsima i zamoli: ‘*Allahu, učini ga postojanim, učini ga upućenim i upućivačem!*’ Nakon toga poveo sam pedeset konjanika iz svog plemena, odjahali smo i spalili Zul-Halesu.”²⁹⁹

UMJERENOST U PUTOVANJU

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَسِيرٍ لَهُ وَعُلَامٌ لَهُ ” ب ” يَقَالُ لَهُ أَنْجِسْهُ يَخْذُو بِالْقَوْمِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيْحَكَ يَا أَنْجِسْهُ زُوَيْدًا سَوْفَكَ بِالْقَوَارِيرِ.

299 El-Buhari, 5/165, i Muslim, 7/157.

376. Enes b. Malik, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio je na putovanju, kad je njegov sluga Endžeša vodio karavan, pa mu se obratio rekavši: *‘Teško se tebi, Endžeša, polahko sa ženama krhkim!’*”³⁰⁰

” أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ ” آ
 ” عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَى عَلَى أَنْجَشَةَ وَهُوَ يَسُوقُ
 بِنِسَائِهِ فَقَالَ رُوَيْدَكَ سَوْفَكَ وَلَا يَكْسِرُ الْقَوَارِيرَ.

377. Enes, radijallahu anhu, kazuje: “Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sustigao je Endžešu, koji je vodio karavan s Poslanikovim, sallallahu alejhi ve sellem, suprugama, pa mu se obratio: *‘Polahko vodi karavan, nemoj izmoriti žene krhke!’*”

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنِي عَبْدُ الصَّمَدِ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ حَدَّثَنَا قَتَادَةَ عَنْ
 أَنَسٍ قَالَ كَانَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَادٍ حَسَنَ الصَّوْتِ فَقَالَ
 لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رُوَيْدَكَ يَا أَنْجَشَةَ لَا تَكْسِرِ الْقَوَارِيرَ يَعْنِي
 ضَعْفَةَ النِّسَاءِ.

378. Enes, radijallahu anhu, ispričao je: “Kad je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bio na putovanju, neki je čovjek tjerao jahalice na kojima su jahale Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, supruge, pa mu se obratio: *‘O Endžeša, budi nježan prema ženama krhkim!’*”³⁰¹

أَخْبَرَنَا ” عَبْدَةُ ” ” بِنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ نَابِثٍ
 عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْوَلِيدِ الْمُرَبِّيِّ عَنْ أَبِي صَخْرَةَ جَامِعِ بْنِ شَدَّادٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ

300 El-Buhari, 8/47.

301 El-Buhari, 8/47.

بْنِ أَبِي عَلْقَمَةَ الثَّمُذِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ كَانَ مَعَنَا لَيْلَةً نَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ صَلَاةِ الصُّبْحِ حَتَّى طَلَعَتِ الشَّمْسُ حَادِيَانِ.

379. Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, govorio je: "S nama su bila dva vodiča kad je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, prespavao sabah-namaz."

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي عُبَيْدِ اللَّهِ الْبَصْرِيُّ وَكَانَ يُقَالُ لَهُ الْوَرَّاقُ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ إِسْمَاعِيلَ عَنْ قَيْسٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَوَاحَةَ أَنَّهُ كَانَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَسِيرٍ لَهُ فَقَالَ لَهُ يَا ابْنَ رَوَاحَةَ إِنزِلْ فَحَرِّكِ الرِّكَابَ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ تَرَكْتُ ذَلِكَ فَقَالَ عُمَرُ اسْمَعِ وَأَطِعْ قَالَ فَرَمَى بِنَفْسِهِ وَقَالَ ... اللَّهُمَّ لَوْلَا أَنْتَ مَا اهْتَدَيْنَا ... وَمَا تَصَدَّقْنَا وَمَا صَلَّيْنَا ... فَأَنْزِلْ سَكِينَةً عَلَيْنَا ... وَتَبَّتِ الْأَقْدَامُ إِنْ لَأَقَيْنَا " وَإِنْ أَرَادُوا فِتْنَةً أَبَيْنَا " ج.

380. Abdullah b. Revaha, radijallahu anhu, bio je s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, na putu, pa mu se Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, obratio: "O Abdullahu b. Revaha, sjaši i prodrmaj putnike." On je rekao: "Božiji Poslaniče, sustegnuo sam se od toga." Omer mu naredi: "Slušaj i pokoravaj se!" Na to Abdullah b. Revaha hitro sjaha i poče recitirati stihove: "Allahu, da Tebe nije, ne bismo upućeni bili, niti bismo milostinju udjeljivali niti bismo namaz klanjali./ Zato na nas smiraj spusti i postojanim nas učini ako sukobimo se./ Neprijatelji se protiv nas urotiše; kad smutnju unijeti žele, mi ih u tome sprečavamo."

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُونُسَ عَنْ أَبِيهِ حَدَّثَنِي الْبَرَاءُ بْنُ عَازِبٍ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْقُلُ تَرَابَ الْخَنْدَقِ

حَتَّىٰ وَارَى التُّرَابَ شَعَرَ صَدْرِهِ وَهُوَ يَرْتَجِزُ كَلِمَةَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَوَاحَةَ ... اللَّهُمَّ
 لَوْلَا أَنْتَ مَا اهْتَدَيْنَا ... وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَا صَلِّينَا ... فَأَنْزَلْنَا سَكِينَةً عَلَيْنَا ...
 وَتَبَّتِ الْأَقْدَامُ إِنْ لَاقَيْنَا ... إِنْ الْأَلَىٰ بَعَا عَلَيْنَا ... وَإِنْ أَرَادُوا فِتْنَةً أَبَيْنَا ...
 يَمُدُّ بِهَا صَوْتَهُ.

381. El-Bera b. Azib, radijallahu anhu, pripovijedao je: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na dan Bitke protiv saveznika prenosio je s nama zemlju, a prašina je već pokrila bjelinu njegovih prsa. Glasno je ponavljao stihove u redžezu koje je spjevao Abdullah b. Revaha: *'Allahu, da Tebe nije, ne bismo upućeni bili, niti bismo milostinju udjeljivali niti bismo namaz klanjali./Zato na nas smiraj spusti i postojanim nas učini ako sukobimo se./Neprijatelji se protiv nas urotiše; kad smutnju unijeti žele, mi ih u tome sprečavamo.*"

أَخْبَرَنَا عُمَرُو بْنُ سَوَادٍ بْنِ الْأَسْوَدِ بْنِ عُمَرَ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهَبٍ قَالَ أَخْبَرَنَا
 يُونُسُ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ كَعْبٍ بْنُ مَالِكٍ ”
 أَنَّ ” آ ح سَلَمَةَ بْنَ الْأَكْوَعِ قَالَ لَمَّا كَانَ يَوْمَ خَيْبَرَ قَاتَلَ أَحِيَّ قَتَالًا شَدِيدًا
 مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَارْتَدَّ عَلَيْهِ سَيْفُهُ فَقَتَلَهُ فَقَالَ أَصْحَابُ
 رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي ذَلِكَ وَشَكُّوا فِيهِ رَجُلٌ مَاتَ بِسِلَاحِهِ
 قَالَ سَلَمَةُ فَقَقَلَ رَسُولُ اللَّهِ ” آ ” صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ خَيْبَرَ فَقُلْتُ يَا
 رَسُولُ أَتَأْتِدُنِي لِي أَنْ أَرْجِزَ ” لَكَ ” ب ح فَادَّنَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ عُمَرُ أَعْلَمُ مَا تَقُولُ فَقُلْتُ ... وَاللَّهِ لَوْلَا اللَّهُ مَا اهْتَدَيْنَا ...
 وَلَا تَصَلَّقْنَا وَلَا صَلِّينَا ... فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَدَّقْتَ
 ... فَأَنْزَلْنَا سَكِينَةً عَلَيْنَا ... وَتَبَّتِ الْأَقْدَامُ إِنْ لَاقَيْنَا ... وَالْمُشْرِكُونَ قَدْ بَعَا
 عَلَيْنَا... فَلَمَّا قَضَيْتُ ” رَجَزِي ” قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ

قَالَ هَذَا قُلْتُ أَحِبِّي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ هَذَا قُلْتُ أَحِبِّي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرْحَمُهُ اللَّهُ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ نَاسًا لِيَهَابُونَ الصَّلَاةَ عَلَيْهِ يَقُولُ رَجُلٌ مَاتَ بِسِلَاحِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَاتَ جَاهِدًا مُجَاهِدًا قَالَ ابْنُ شِهَابٍ ثُمَّ سَأَلْتُ ابْنَ إِسْلَمَةَ بْنَ الْأَكْثَوِيِّ فَحَدَّثَنِي عَنْ أَبِيهِ مِثْلَ ذَلِكَ غَيْرَ أَنَّهُ قَالَ حِينَ قُلْتُ إِنَّ نَاسًا يَهَابُونَ الصَّلَاةَ عَلَيْهِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَذَبُوا مَاتَ جَاهِدًا مُجَاهِدًا فَلَهُ أَجْرُهُ مَرَّتَيْنِ وَأَشَارَ بِأَصْبُعَيْهِ.

382. Selema b. el-Ekvea, radijallahu anhu, ispričao je sljedeće: "Moj brat hrabro se borio s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, u Bici na Hajberu, pa ga je udarila njegova sablja i ubila ga. Ashabi su to, sumnjajući, počeli komentirati: 'Počinio je samoubistvo!' I kad je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, krenuo s Hajbera, ja sam ga zamolio: 'Božiji Poslaniče, hoćeš li mi dopustiti da spjevam stihove.' I on mi dopusti. Omer me upozori: 'Pazi šta ćeš spjevati!' Spjevao sam: 'Allahu, da Tebe nije, ne bismo upućeni bili, niti bismo milostinju udjeljivali niti bismo namaz klanjali.' Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, to potvrdi rekavši: *Istinu si rekao.*' A ja nastavih: 'Zato na nas smiraj spusti i postojanim nas učini ako sukobimo se./Neprijatelji protiv nas urotiše se.' Pošto sam završio, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, upita: *'Ko je spjevao te stihove?'* 'Moj brat', odgovorio sam. On reče: *'Smilovao mu se Allah!'* Rekao sam: 'Božiji Poslaniče, neki se ljudi sustežu od klanjanja dženaza-namazama mom bratu pravdajući se da je počinio samoubistvo.' Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *'Pogriješili su! On je umro boreći se na Allahovom putu, i imat će dvostruku nagradu'*, pokazavši dva prsta."³⁰²

302 El-Buhari, 8/35, i Muslim, 5/186.

KAD PUTNIKA ZATEKNE ZORA NA PUTU

أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى عَنِ ابْنِ وَهْبٍ حَدَّثَنِي أَيْضًا يَعْنِي سُلَيْمَانَ بْنَ بِلَالٍ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا كَانَ فِي سَفَرٍ فَأَسْحَرَ يَقُولُ سَمِعَ سَامِعٌ بِحَمْدِ اللَّهِ وَحُسْنِ بِلَائِهِ عَلَيْنَا رَبَّنَا صَاحِبِنَا وَأَفْضَلِ عَلَيْنَا عَائِدًا بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ.

383. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže: "Kad bi Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, zatekla zora na putu, proučio bi sljedeću dovu: 'SEMMEA SAMI'UN BI HAMDILLAHI VE HUSNI BELAIHI ALEJNA. RABBENA SAHIBNA VE EFDIL ALEJNA. AIZEN BILLAHI MINEN-NAR' ('Neka čuje onaj koji sluša hvaljenje Allaha i neka zna da nas je Allah lijepim počastio. Gospodar, budi naš pratilac i dobrotom nas Svojom obraduj! Allahu se utječemo od vatre džehennemske.')

ZIKR PRILIKOM USPINJANJA NA UZVIŠENJE

أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ وَهُوَ ابْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ التَّمِيمِيُّ حَدَّثَنَا أَبُو عَثْمَانَ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ أَنَّهُمْ كَانُوا مَعَ نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عليه وسلم وَهُمْ يَصْنَعُونَ فِي نَبِيَّةٍ فَتَادَى لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ فَقَالَ نَبِيُّ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّكُمْ لَا تَشَاوُونَ أَصَمَّ وَلَا غَائِبًا ثُمَّ قَالَ أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى
كَلِمَةٍ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ قُلْنَا مَا هِيَ قَالَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

384. Ebu Musa el-Eš'ari, radijallahu anhu, ispričao je: "Ljudi su putovali s Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, pa sam, dok smo se uspinjali na brežuljak, glasno izgovorio: 'LA ILAHE ILLALLAHU VALLAHU EKBER' ('Nema boga osim Allaha, Allah je Najveći!') Na to Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, reče: 'Vi ne zazivate gluha, niti odsutna. Želiš li da ti ukažem na džennetsku riznicu?' 'Kako zaslužiti džennetsku riznicu?', upitali smo, a on odgovori: 'Riječima: 'LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH' ('Nema snage niti moći osim u Allaha!')"³⁰⁴

KAD SE PUTNIK Približi DOLINI

أَخْبَرَنَا عَبْدُهُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ سُؤَيْدٍ عَنْ زُهَيْرٍ حَدَّثَنَا عَاصِمٌ الْأَحْوَلُ عَنْ أَبِي
عُمَرَ حَدَّثَنِي أَبُو مُوسَى قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي
سَفَرٍ فَأَشْرَفَ النَّاسُ عَلَى "وَادٍ" فَحَهُرُوا بِالتَّكْبِيرِ وَالتَّهْلِيلِ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ وَرَفَعَ عَاصِمٌ صَوْتَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرِيعُوا عَلَيَّ أَنْتُمْ كُمْ
"إِنَّ الْأَدْيَ " ح تَدْعُونَ لَيْسَ بِأَصَمَّ إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ إِنَّهُ مَعَكُمْ أَعَادَهَا ثَلَاثَ
مَرَّاتٍ قَالَ أَبُو مُوسَى فَسَمِعَنِي أَقُولُ وَأَنَا خَلْفَهُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ قَالَ
يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنُ قَيْسٍ أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى كَلِمَةٍ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ قُلْتُ بَلَى فِدَاكَ أَبِي
وَأُمِّي قَالَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

385. Ebu Musa, radijallahu anhu, prenio je: "Bili smo s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, na putovanju pa smo stigli nadomak doline i počeli glasno tekbirati i izgovarati tehliil (La ilahe illallah). Čovjek po imenu Asim najviše je podizao glas, pa ih je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, poučio: *'Obuzdajte se! Onaj Koga zazivate nije gluh, On sve čuje i blizu je, s vama je'*, ponovivši to tri puta. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, čuo me, dok sam bio iza njega, da govorim: 'La havle ve la kuvvete illa billah!', pa me upitao: 'O Abdullah b. Kajse, želiš li da ti ukažem na džennetsku riznicu?' Naravno', odgovorih, 'za tebe bih žrtvovao i oca i majku!' *Izgovoraj: LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH' ('Nema snage niti moći osim u Allaha!')*"³⁰⁵

KAD SE PUTNIK USPENJE NA BRDSKI PRIJEVOJ ILI NA PROPLANAK

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْحَكَمِ عَنْ شُعَيْبِ بْنِ اللَّيْثِ بْنِ كَثِيرِ بْنِ فَرْقَدٍ عَنْ نَافِعٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ أَخْبَرَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " آ " كَانَ إِذَا قَفَلَ مِنَ الْحَيْشِ أَوْ الْحَجِّ أَوْ الْعُمْرَةِ فَأَوْفَى عَلَى فِدْقِدٍ أَوْ نَبْتَةٍ يُكْبِرُ ثَلَاثَ تَكْبِيرَاتٍ ثُمَّ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ آيُونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ سَاجِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ.

386. Ibn Omer, radijallahu anhuma, rekao je: "Kad bi se vraćao iz pohađa, s hadža ili s umre, pa se uspeo na brdski prijevoj, Božiji Poslanik,

305 El-Buhari, 5/133 i 8/82, i Muslim, 9/57.

sallallahu alejhi ve sellem, donio bi tri tekbira i potom proučio sljedeću dovu: 'LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERI-KE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ'IN KAĐIR. AJIBUNE TAIBUNE ABIDUNE SADŽIDUNE LI RABBINA HAMIDUN. SAĐEKA VA'DEHU VE NESARE ABDEHU VE HEZEMEL-AHZABE VAHDEHU' (*'Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može. Vraćamo se i trajno kajemo, sedždu činimo, Allahu svome pobožni i zahvalni. Allah je obećan je Svoje održao, Svoga roba pomogao i Sam saveznike savladao.'*)³⁰⁶

ZIKR KOJI PUTNIK UČI PRILIKOM SILASKA NIZ STRMINU

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْبَصْرِيُّ عَنْ خَالِدٍ عَنْ أَشْعَثَ عَنِ الْحَسَنِ قَالَ قَالَ
جَابِرٌ كُنَّا إِذَا كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَصَعِدْنَا كَبْرَتَنَا
وَإِذَا أَنْحَدَرْنَا سَبَّحْنَا.

387. Džabir, radijallahu anhu, pripovijedao je: "Putujući s Resulullahom, sallallahu alejhi ve sellem, donosili smo tekbire dok smo se uspinjali na uzvišicu, a kad smo se spuštali s nje, govorili smo: 'SUBHANA-LLAH' ('Neka je slavljjen Allah!')"³⁰⁷

306 El-Buhari, 3/7 i 574, Muslim, 4/105, i Malik, 1/368.

307 El-Buhari, 4/57, i Ibnu-Sunni (517).

DOVA PRLIKOM ULASKA U SELO ILI GRAD

أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ سَوَادٍ بْنِ الْأَسْوَدِ ” قَالَ ” ب ح أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهَبٍ أَخْبَرَنِي
 حَفْصُ بْنُ مَيْسَرَةَ عَنْ مُوسَى بْنِ عُثْبَةَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي مَرْوَانَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ كَعْبًا
 حَدَّثَهُ أَنَّ صُهَيْبًا صَاحِبَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا يَرَى قَرْيَةً يُرِيدُ دُخُولَهَا إِلَّا قَالَ قَالَ حِينَ يَرَاهَا اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ
 السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَ وَرَبَّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَمَا أَقْلَلْنَ وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضَلَّلْنَ
 وَرَبَّ الرِّيَاحِ وَمَا دَرَزْنَ فَإِنَّا نَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَخَيْرَ أَهْلِهَا وَتَعُوذُ بِكَ مِنْ
 شَرِّهَا وَشَرِّ أَهْلِهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا.

388. Suhejb, radijallahu anhu, govorio je: “Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, putujući, vidio naselje u koje je želio stupiti, uvijek bi proučio sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME RABBES-SEMAVATIS-SEB’I VA MA AZLELNE VE RABBEL-EREDINES-SEB’I VE MA AKLELNE VE RABBEŠ-ŠEJATINI VE MA ADLELNE VE RABBER-RIJAHİ VE MA ZEREJNE. FE INNA NES’ELUKE HAJRE HAZIHİL-KAR’JETI VE EHLIHA VE NĒUZU BIKE MIN ŠERRIHA VE ŠERRI EHLIHA VE ŠERRI MA FIHA’ (*Allahu, Gospodaru sedam nebesa i onoga što ona natkriljuju, Gospodaru sedam Zemalja i onoga što one drže, Gospodaru šejtana i onog koga su oni zaveli, Gospodaru vjetrova i onog što oni nose, molimo Te za dobro ovog naselja i za dobro njegovih žitelja! A zaštitu Tvoju tražimo od zla ovog naselja, te od zla njegovih mještana i svega onog što je u njemu.*)”

DOVA PRILIKOM POV RATKA S PUTA

أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ عَنِ ابْنِ وَهَبٍ أَخْبَرَنِي ابْنُ جُرَيْجٍ أَنَّ أَبَا الرَّبِيعِ أَخْبَرَهُ أَنَّ عَلِيًّا الْأَسَدِيَّ أَخْبَرَهُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمَرَ عَلَّمَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا اسْتَوَى عَلَى بَعِيرِهِ خَارِجًا إِلَى السَّفَرِ كَبَّرَ ثَلَاثًا وَقَالَ سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا مَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي مَسِيرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْأَهْلِ وَالْمَالِ وَإِذَا رَجَعَ قَالَهُنَّ وَزَادَ فِيهِنَّ آيُونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ.

389. Ibn Omer, radijallahu anhum, rekao je: "Kad bi pošao na put, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, uzjahao bi, a kad bi se uspravio na jahalici, donio bi tri tekbira a zatim bi proučio sljedeću dovu: 'SUBHANELLEZI SEHHARE LENA HAZA VE MA KUNNA LEHU MUKRININE VE INNA ILA RABBINA LEMUNKALIBUN. ALLAHUMME INNA NES'ELUKE FI MESIRINA HAZEL-BIRRE VET-TAKVA VE MINEL-AMELI MA TERDA. ALLAHUMME HEVVIN ALEJNA SEFERENA HAZA VATVI ANNA BU'DEHU. ALLAHUMME ENTES-SAHIBU FIS-SEFERI VEL-HALIFETU FIL-EHLI. ALLAHUMME INNI EUZU BIKE MIN VA'SAIS-SEFERI VE KE'ABETIL-MENZARI VE SU'UIL-MUNKALEBI FIL-EHLI VEL-MALI ' (*Neka je slavljen*

Onaj Koji nam je omogućio ovo putovanje za koje mi nismo bili sposobni, i mi se, doista, svome Gospodaru vraćamo! Allahu, molimo Te da nas daruješ na ovom našem putu dobročinstvom i bogobojaznošću te da činimo samo ona djela kojima si Ti zadovoljan! Allahu, olakšaj nam ovo putovanje, a razdaljinu njegovu učini podnošljivom! Allahu, Ti si pratilac na putu i čuvar u porodici, imetku i djeci. Allahu, zaštititi me od zamora i nesreća na putu, te od zaticanja imetka i porodice u lošem stanju.) A prilikom povratka proučio bi navedenu dovu i na nju dodao sljedeće: 'AJIBUNE TAIBUNE ABIDUNE LI RABBINA HAMIDUN' (*Vraćamo se i trajno kajemo, Allahu svome pobožni i zahvalni.*)³⁰⁸

DOVA PRILIKOM PRIBLIŽAVANJA RODNOM MJESTU

أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي إِسْحَاقَ حَدَّثَنَا
 أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَقْفَلَةً مِنْ عُسْفَانَ
 فَلَمَّا أَشْرَفَ عَلَى الْمَدِينَةِ قَالَ آيُّونَ تَائِبُونَ غَائِبُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ فَلَمْ يَزَلْ
 يَقُولُ ذَلِكَ حَتَّى دَخَلْنَا الْمَدِينَةَ.

389. Enes b. Malik, radijallahu anhu, pripovijedao je: "Vraćali smo se s Božijim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, iz Usfana, pa je, približivši se Medini, počeo učiti sljedeću dovu: 'AJIBUNE TAIBUNE ABIDUNE LI RABBINA HAMIDUN' (*Vraćamo se i trajno kajemo, Allahu svome pobožni i zahvalni!*), ne prestajući je učiti sve dok nije ušao u Medinu."³⁰⁹

308 · Muslim, 4/104, Ebu Davud (2599) i Et-Tirmizi, 4/254.

309 · El-Buhari, 4/77, i Muslim, 4/105.

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مَرْحُومُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ هُوَ الْعَطَّارُ حَدَّثَنَا أَبُو نَعَامَةَ السَّعْدِيُّ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ التَّهْلَبِيِّ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزَاةٍ فَلَمَّا أَقْبَلْنَا أَشْرَقْنَا عَلَى الْمَدِينَةِ فَكَبَّرَ النَّاسُ تَكْبِيرَةً وَرَفَعُوا بِهَا أَصْوَاتَهُمْ فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ رَبِّكُمْ لَيْسَ بِأَصَمٍّ ” ٦٥١٢ ح ” وَلَا غَائِبٍ هُوَ بَيْنَ رَأْسِ رِجَالِكُمْ ثُمَّ قَالَ يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنُ قَيْسٍ أَلَا أَعْلَمُكَ كَنْزًا مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

390. Ebu Musa el-Eša'ri, radijallahu anhu, prenio je: "Dok smo se vraćali iz jednog pohoda, kad smo se približili Medini, ljudi su glasno donijeli tekbir, pa im je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: 'Vaš Gospodar nije gluh, niti je odsutan. On je između vas i vaših jahalica.' Zatim reče: 'O Abdullahu b. Kajs, želiš li da ti ukazem na džennetsku riznicu? Izgovaraj: 'LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH' ('Nema snage niti moći osim u Allaha!')"³¹⁰

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَفِيْرٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي بُرَيْدٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ سَالِمٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا أُمَامَةَ بْنَ سَهْلٍ يَقُولُ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا كَانَ يَتَخَوَّفُ الْقَوْمَ حَيْثُ كَانُوا يَقُولُونَ إِذَا أَشْرَفُوا عَلَى الْمَدِينَةِ إِجْعَلْ لَنَا فِيهَا رِزْقًا وَقَرَارًا قَالَ كَانُوا يَتَخَوَّفُونَ جَوْرَ الْوَلَاةِ وَفُحُوطَ الْمَطَرِ.

391. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, ispričao je: "Obratili smo se Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem: 'Allahov Poslaniče, čega su se ljudi bojali kad su, vraćajući se u Medinu, učili dovu: 'IDŽ'AL LENA FIHA RIZKAN VE KARAREN' (Allahu, daj nam nafaku u Medini i miran život.)' On je odgovorio: 'Bojali su se nepravедnih vladara i suše.'"

DOVA PRILIKOM POSRNUĆA JAHALICE

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ أَخْبَرَنَا سُؤَيْدٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ خَالِدِ الْحَدَّاءِ عَنْ أَبِي تَمِيمَةَ عَنْ أَبِي الْمَلِيحِ عَنْ رَدْفِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ” نَحْوُ ” ح ب أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا عَثَرْتَ بِكَ الدَّابَّةُ فَلَا تَقُلْ تَعَسَ الشَّيْطَانُ فَإِنَّهُ يَتَعَاطَمُ حَتَّى يَصِيرَ مِثْلَ الْبَيْتِ وَيَقُولُ بِقَوْتِي صَنَعْتُهُ وَلَكِنْ قُلْ بِاسْمِ اللَّهِ فَإِنَّهُ يَتَصَاعَرُ حَتَّى يَصِيرَ مِثْلَ الدُّبَابِ.

392. Ebul-Melih čuo je nekog ashaba da pripovijeda da je jednom prilikom jahao iza Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Kad ti posrne jahalica, nemoj reći: ‘Propao šejtan!’ jer, ako tako kažeš, on, uslijed svoje oholosti, poraste velik kao kuća i govori: ‘Svojom sam ga snagom pobijedio!’ Ako kažeš: ‘BISMILLAH’ (‘U ime Allaha!’), šejtan se smanjuje, sve dok ne bude malehan kao mušica.*”³¹¹

أَخْبَرَنِي عُثْمَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَمْرَانَ الْقَيْسِيُّ حَدَّثَنَا خَالِدُ الْحَدَّاءِ عَنْ أَبِي تَمِيمَةَ الْهَجَجِيِّ عَنْ أَبِي الْمَلِيحِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ كُنْتُ رَدِيفَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَثَرَ بَعِيرُنَا فَقُلْتُ تَعَسَ الشَّيْطَانُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَقُلْ تَعَسَ الشَّيْطَانُ فَإِنَّهُ يَغْضُمُ حَتَّى يَصِيرَ مِثْلَ الْبَيْتِ وَيَقُولُ بِقَوْتِي وَلَكِنْ قُلْ بِاسْمِ اللَّهِ فَإِنَّهُ يَصْغُرُ حَتَّى يَصِيرَ مِثْلَ الدُّبَابِ.

393. Ebul-Melih prenosi da je njegov otac ispričao: “Jahao sam iza Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa se naša deva spotakla, te ja reko: ‘Propao šejtan!’ Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *‘Nemoj govoriti: ‘Propao šejtan!’, jer ako tako kažeš, on, uslijed svoje oholosti, poraste kao kuća i govori: ‘Svojom sam ga snagom pobijedio!’*, već reci: **BISMILLAH**’ (*‘U ime Allaha!*), pa će se šejtan smanjiti, sve dok ne bude malehan kao mušica.”³¹²

USTUPANJE PUTA

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحِيمِ حَدَّثَنَا أَسَدُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا عَاقِبَةُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ سُلَيْمَانَ الْهَاشِمِيِّ عَنْ أَبِي بَرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْشِي وَامْرَأَةٌ بَيْنَ يَدَيْهِ فَقُلْتُ الطَّرِيقُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتِ الطَّرِيقُ مُعْتَرِضٌ إِنْ شَاءَ يَمِينًا وَإِنْ شَاءَ أَخَذَ شِمَالًا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَوْهَا فَإِنَّهَا جَبَّارَةٌ قُلْتُ إِنَّهَا ” آ ح قَالَ إِنْ ذَلِكَ فِي الْقَلْبِ.

394. Ebu Burda prenosi od svog oca da je pripovijedao: “Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, išao je putem a ispred njega bila je neka žena, pa sam povikao: ‘Oslobodi Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, prolaz!’ Ona se usprotivi: ‘Put je širok, pa neka prođe desnom ili lijevom stranom, kako mu drago!’ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *‘Pustite je, ona je uobražena!’* Ja potvrdih: ‘Uobražena, uobražena!’ Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naposljetku reče: *‘Uobraženost je u srcu.’*”³¹³

312 Ibnus-Sunni (510).

313 Postoji mogućnost da je ovaj hadis dobar.

DOVA KOJA SE UČI POVRATNICIMA IZ VOJNOG POHODA

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنْ سُهَيْلٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَسَارٍ أَبِي الْحَبَابِ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي طَلْحَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَا تَدْخُلُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ أَوْ ” تَمَائِيلٌ ” فَقُلْتُ أَنْطَلِقُ إِلَى عَائِشَةَ نَسَأَلَهَا عَنْ ذَلِكَ فَأْتَيْتَاهَا فَقُلْتُ يَا أُمُّهُ إِنَّ هَذَا أَخْبَرَنِي أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ وَلَا تَمَثَالٌ فَهَلَنْ سَمِعْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرَ ذَلِكَ قَالَتْ لَا وَلَكِنْ سَأَخْبِدُكُمْ بِمَا رَأَيْتُهُ فَعَلَّ خَرَجَ فِي بَعْضِ غَزَوَاتِهِ وَكُنْتُ أَحْتَجُّنُ قَوْلَهُ فَأَخَذْتُ نَمَطًا فَسَتَرْتُهُ فَلَمَّا جَاءَ اسْتَقْبَلْتُهُ عَلَى الْبَابِ فَقُلْتُ ” آ ” السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَعَزَّنَا وَنَصَرَنَا وَأَكْرَمَنَا.

395. Ebu Talha, radijallahu anhu, prenio je Zejdu b. Halidu: “Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: *‘Meleki ne ulaze u kuću u kojoj se nalazi pas ili statue.’*” Zatim Zejd reče: ‘Hajdemo kod Aiše kako bismo nju upitali s tim u vezi.’” Zejd pripovijeda: “Otišli smo, i ja sam joj se obratio: ‘O majčice, Ebu Talha me je obavijestio da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *‘Meleki ne ulaze u kuću u kojoj se nalazi pas ili statue’*, pa jesi li i ti čula Resullaha, sallallahu alejhi ve sellem, da to govori?’ ‘Nisam’, odgovori ona, ‘ali ću vam ispričati šta je preda mnom uradio. Otišao je u jedan pohod, a ja sam ostala čekajući da se vrati, pa sam pripremila šareni

vuneni prekrivač. Došavši, dočekala sam ga na vratima i rekla mu: 'Es-salamu alejke ve rahmetullah, Allahov Poslaniče! Zatim sam mu proučila sljedeću dovu: 'EL-HAMDULILLAHILLEZI EAZZEKE VE NESAREKE VE EKREMEKE' ('Neka je hvala Allahu, Koji te uzvisio, pomogao i počastio.)'..."³¹⁴

ŠTA TREBA REĆI ČOVJEK KOJEM POTEČE KRV IZ PRSTA

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الْأَسْوَدِ بْنِ قَيْسٍ قَالَ سَمِعْتُ جُنْدَبًا يَقُولُ بَيْنَمَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْشِي إِذْ أَصَابَهُ حَجَرٌ فَعَثَرَ قَدَمَيْتِ إِصْبَعُهُ فَقَالَ هَلْ أَنْتِ إِلَّا إِصْبَعٌ دَمِيَتْ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا لَقِيَتْ.

396. Džundeb, radijallahu anhu, kazuje: "Dok je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve šellem, hodao, nogom je zapeo za kamen, pa mu je iz prsta potekla krv. Rekao je: 'HEL ENTI ILLA ISBE'UN KAD DEMITI VE FI SEBILILLAHI MÂ LEKITT' (*Ti si samo prst iz kojeg krv poteče, i što zadesi te na Allahovu putu je.*)"³¹⁵

DOVA KOJA SE UČI PRILIKOM ODSJEDANJA U NEKOM MJESTU

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدِ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ

314 Muslim, Ebu Davud (4153) i Ibnus-Sunni (537).

315 Muslim, 8/76, Ahmed, 6/377, Et-Tirmizi, 4/242.

عَنْ خَوْلَةَ بِنْتِ حَكِيمِ السُّلَمِيَّةِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ تَزَلَّ مَنْزِلًا ثُمَّ قَالَ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يَضُرَّهُ شَيْءٌ حَتَّى يَرْتَحِلَ مِنْ مَنْزِلِهِ ذَلِكَ.

397. Havla b. Hakim es-Sulemijja, radijallahu anha, pripovijeda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: “*Ko odsjedne u određenom mjestu i prouči sljedeću dovu: EUZU BI KELIMATILLAHIT-TAMMATI MIN ŠERRI MA HALEK’ (‘Utječem se Allahovim savršenim riječima od zla onoga što je stvorio!’), sve dok je na tome mjestu ništa mu neće moći nauditi.*”³¹⁶

أَخْبَرَنَا عِيْمَى بِنُ حَمَادٍ أَخْبَرَنِي اللَّيْثُ حَدَّثَنِي بُكَيْرٌ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ وَبُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ قَالَا جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَدَعْتَنِي عَقْرَبٌ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا لَوْ أَنَّ قُلْتَ حِينَ أَمْسَيْتَ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يَضُرُّكَ.

398. Sulejman b. Jesar i Busr b. Se‘id kazivali su: “Neki čovjek dođe Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i požali se: ‘Allahov Poslaniče, škorpinja me ugrizla!’ Na to mu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *‘Da si, zanoćivši, izgovorio: EUZU BI KELIMATILLAHIT-TAMMETI MIN ŠERRI MA HALEK’ (‘Utječem se Allahovim savršenim riječima od zla onoga što je stvorio!’), ona ti ne bi mogla nauditi.*”³¹⁷

316 Muslim, 8/76, Ahmed, 6/377, i Et-Tirmizi, 4/242.

317 Muslim, 8/76, Ebu Davud (3898 i 3899) i Ibn Madža (3518).

DOVA KAD PUTNIKA ZATEKNE NOĆ

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَخْبَرَنَا بَقِيَّةُ حَدَّثَنَا صَفْوَانُ بْنُ عَمْرٍو ” قَالَ ” ب
 ح حَدَّثَنِي شَرِيحُ بْنُ عَبْدِ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ الْوَلِيدِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمَرَ قَالَ كَانَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَافَرَ فَأَقْبَلَ اللَّيْلُ قَالَ يَا أَرْضُ رَبِّي وَرَبِّكَ
 اللَّهُ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّكَ وَمِنْ شَرِّ مَا فِيكَ وَشَرِّ مَا خُلِقَ فِيكَ وَشَرِّ مَا يَدْبُ
 عَلَيْكَ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ أَسَدٍ وَأَسْوَدٍ وَمِنَ الْحَيَّةِ وَالْعُقْرَبِ وَمِنَ سَاكِنِ الْبَلَدِ وَمِنَ
 وَالِدٍ وَمَا وَلد.

399. Abdullah b. Omer, radijallahu anhuma, pripovijedao je sljedeće:
 “Kad bi Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, zatekla noć na
 putu, proučio bi sljedeću dovu: ‘JA ERDU, RABBI VE RABBU-
 KILLAHU. EUZU BILLAHI MIN ŠERRIKI VE ŠERRI MA FIKI
 VE ŠERRI MA HULIKA FIKI VE ŠERRI MA JEDIBBU ALEJKI.
 EUZU BILLAHI MIN ESEDIN VE ESVEDE VE MINEL-HAJ-
 JETI VEL-AKREBI VE MIN SAKINIL-BELEDI VE MIN VALI-
 DIN VE MA VELEDE’ (*‘O Zemljo, moj i tvoj Gospodar Allah je!
 Allahu se utječem od tvog zla, i od zla koje nosiš u sebi, i od zla koje je
 stvoreno u tebi, i od zla stvorenja koja hode po tebi. Allahu se utječem
 od lavova i velikih zmija, i od škorpija, te od džina, Iblisa i njegovog
 potomstva!’*)”³¹⁸

VEČERNJE DOVE

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو ثَعْيِبٍ عَنْ عُبَادَةَ وَهُوَ ” إِبْنُ ” آح
 مُسْلِمٍ حَدَّثَنِي جُبَيْرُ بْنُ أَبِي سُلَيْمَانَ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ أَنَّهُ كَانَ جَالِسًا مَعَ
 ابْنِ عُمَرَ فَقَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي دُعَائِهِ حِينَ
 يُمَسِّي وَحِينَ يُصْبِحُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ اللَّهُمَّ إِنِّي
 أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَتِي وَآمِنْ
 رُؤُوعَاتِي اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ وَمِنْ خَلْفِي وَمِنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ
 قَوْفِي وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي.

400. Ibn Omer, radijallahu anhum, rekao je: “Čuo sam Božijeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da uči sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME INNI ES’ELUKEL-AFIJETE FID-DUN’JA VEL-AHIRE-TI. ALLAHUMME INNI ES’ELUKEL-AFVE VEL-AFIJETE FI DINI VE DUN’JAJE VE EHLE VE MALI. ALLAHUMMESTUR ‘AVRETI VE AMIN REV’ATI. ALLAHUMMAHFAZNI MIN BEJNI JEDEJJE VE MIN HALFI VE MIN JEMINI VE ‘AN ŠI-MALI VE MIN FEVKI VE EUZU BI AZAMETIKE EN UGTALE MIN TAHTI’ (Allahu, molim zaštitu Tvoju na ovom i na budućem svijetu! Allahu, molim oprost i zaštitu Tvoju u vjeri, ovosvjetskim dobrima, porodici i imovini! Allahu, sakrij moja sramna djela i umiri moju bojazan! Allahu, sačuvaj me s moje prednje strane, od svega što me

može zadesiti s leđa, s desne i s lijeve strane i odozgo! A prizivam Tvoju veličinu da ne budem ščepan odozdo!”³¹⁹)

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ سَلَامٍ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ أَخْبَرَنِي عُمَانُ بْنُ مَوْهَبِ الْهَاشِمِيِّ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ قَالَ ” ب ” صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِقَاطِمَةَ مَا يَمْنَعُكَ أَنْ تَمْنَعِي مَا أَوْصِيكَ بِهِ أَنْ تَقُولِي إِذَا أَصْبَحْتَ ” وَإِذَا ” ب ح أَمْسَيْتِ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ أَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ وَلَا تَكِلْنِي إِلَى تَفْسِي طَرَفَةَ عَيْنٍ ” نوع آخر.”

401. Enes b. Malik, radijallahu anhu, izjavio je: “Allahov Poslanik, sallahu alejhi ve sellem, obratio se Fatimi: ‘Sprečava li te šta da poslušas moj savjet...’, ili je rekao: ‘Sprečava li te šta da ujutro i navečer proučiš sljedeću dovu: ‘JA HAJJU JA KAJJUMU BI RAHMETIKE ESTEGISU ASLIH LI ŠE’NI KULLEHU VE LA TEKILNI ILA NEFSI TARFETE AJNIN’ (‘Živi i Vječni, Tvojoj se milosti nadam, nemoj me prepustiti samom sebi nijednog trena, i popravi moje stanje!’)”³²⁰

أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا مَنْصُورٌ وَهُوَ ابْنُ أَبِي مُرَاجِمٍ حَدَّثَنَا أَبُو الْمُحَيَّاوَةَ يَحْيَى بْنُ يَعْلَى عَنِ مَنْصُورٍ عَنِ مَالِكِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ بْنِ عَمْرٍو بْنِ جَرِيرِ الْبَجَلِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَصْبَحَ أَحَدُكُمْ فَلْيُثَلِّثْ أَصْبَحْتُ أَنِّي عَلَيْكَ حَمْدًا ” آ ” وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَلَاثًا وَإِذَا أَمْسَى فَلْيُثَلِّثْ مِثْلَ ذَلِكَ.

402. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “Kad osvane, neka čovjek tri puta prouči:’ ASBAHTU USNI ALEJKE HAMDEN VE EŠHEDU EN LA

319 Ebu Davud (5074), Ibn Madža (3871) i El-Hakim, 1/516.

320 Ibnus-Sunni (48) i El-Bejheki, u djelu *El-Esmau ves-sifat*, str. 112. Niz prenosilaca ovog hadisa dobar je.

ILAHE ILLALLAH' (*Osvanuo sam hvaleći Te, i svjedočim da nema boga osim Allaha!*) A kad omrkne, neka tri puta prouči: 'EMSEJTU USNI ALEJKE HAMDEN VE EŠHEDU EN LA ILAHE ILLALLAH' (*U noć sam ušao hvaleći Te, i svjedočim da nema boga osim Allaha!*)³²¹

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا
 إِبْرَاهِيمُ بْنُ سُؤَيْدِ النَّخَعِيِّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ يَزِيدَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ
 قَالَ سَمَّكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَمْسَى قَالَ أَمْسَيْنَا وَأَمْسَى
 الْمَلِكُ لِلَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ قَالَ الْحَسَنُ فَحَدَّثَنِي
 الرَّبِيعِيُّ أَنَّهُ حَفِظَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ فِي هَذَا لَهُ الْمَلِكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ
 شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذِهِ اللَّيْلَةِ
 وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ
 النَّارِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ.

403. Abdullah, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, navečer izgovarao sljedeći zikr: "EMSEJNA VE EMSEL-MULKU LILLAHI VEL-HAMDULILLAHI LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR. ALLAHUMME INNI ES'ELUKE HAJRE HAZIHIL-LEJLETI VE EUZU BIKE MIN ŠERRI HAZIHIL-LEJLETI VE ŠERRI MABA'DEHA. ALLAHUMME INNI EUZU BIKE MINEL-KESEL. ALLAHUMME INNI EUZU BIKE MIN AZABIN-NARI VE AZABIL-KABR' (*Noć dočekasmo i noć dočeka svakolika vlast Allahova. Hvala Allahu, nema istinskog božanstva osim Njega, Jednog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost*

321 Niz prenosilaca ovog hadisa dobar je.

i On sve može. Allahu, molim Ti se za dobro ove noći, a Tebi se utječem od njenog zla i zla dana koji slijedi! Allahu, Tebi se utječem od lijenosti! Allahu, Tebi se utječem od kazne u Vatri i kazne u kaburu!”³²²

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ وَذَكَرَ شُعْبَةُ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ عَنْ
إِبْرَاهِيمَ بْنِ سُوَيْدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّهُ كَانَ يَأْمُرُنَا إِذَا
أَصْبَحْنَا وَإِذَا أَمْسَيْنَا أَنْ نَقُولَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحُكْمُ وَأَصْبَحْنَا وَالْمُلْكُ لِلَّهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذَا الْيَوْمِ وَمِنْ شَرِّ مَا
بَعْدَهُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَمَلِ وَسُوءِ الْكِبَرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ.

404. Abdurrahman b. Jezid izjavio je: “Abdullah nam je naređivao da ujutro i navečer učimo sljedeću dovu: ‘LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMD. ASBAHNA VE ASBEHAL-MULKU LILLAH. ALLAHUMME INNI EUZU BIKE MIN ŠERRI HAZEL-JEVMI VE ŠERRI MA BA‘DEHU VE EUZU BIKE MINEL-KESELI VE SUL-KIBERI VE AZABIL-KABRI VE AZABIN-NAR’ (‘Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada vlast i zahvala. Jutro dočekasmo i jutro dočeka svekolika vlast Allahova. Allahu, Tebi se utječem od zla koje nosi ovaj dan i zla koje dolazi poslije njega! Tebi se utječem od lijenosti, duboke starosti, kazne u kaburu i kazne u Vatri!’”

322 Muslim, 8/88, i Ebu Davud (5071).

ZIKR POSLIJE AKŠAM-NAMAZA

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنِ الْخُلَاحِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ "أ" " الْحُبَلِيِّ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ شَيْبَةَ السَّبَائِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ عَلَى إِثْرِ الْمَغْرِبِ بَعَثَ اللَّهُ لَهُ مَسَلْحَةً يَحْفَظُونَهُ مِنَ الشَّيْطَانِ حَتَّى يُصْبِحَ وَكَتَبَ لَهُ بِهَا عَشْرَ حَسَنَاتٍ مُوجِبَاتٍ وَمَحَى عَنْهُ عَشْرَ سَيِّئَاتٍ مُؤَبَّاتٍ وَكَانَتْ لَهُ كَعَدْلِ عَشْرِ رِقَابٍ مُؤْمِنَاتٍ.

405. Umara b. Šebib es-Sebai pripovijeda da mu je neki ensarija prenio sljedeće Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Ko neposredno poslije akašam-namaza deset puta izgovori sljedeće: 'LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU JUHJI VE JUMITU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR' ('Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost, On oživljava i usmrćuje i On sve može'), Allah će poslati naoružan odred meleka koji će ga čuvati od šejtana sve do svanuća, upisat će mu deset dobrih djela, izbrisati deset pogubnih grijeha i imat će status kao da je oslobodio deset robova muslimana."³²³

323 Ovaj je hadis dobar.

NE TREBA GOVORITI:
 “ALLAHU, SMILUJ MI SE AKO HOĆEŠ!”

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ” 39 ب ” لَا يَقُولُ الرَّجُلُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي إِنْ شِئْتَ اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي إِنْ شِئْتَ وَلَكِنْ لِيَعْزِمِ الْمَسْأَلَةَ.

406. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “*Neka čovjek ne moli govoreći: ‘Allahu, oprosti mi ako hoćeš’; Allahu, smiluj mi se ako hoćeš, već neka bude odlučan u dovi.*”³²⁴

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَقُولُ أَحَدُكُمْ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي إِنْ شِئْتَ وَلَكِنْ لِيَعْزِمِ الْمَسْأَلَةَ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا مُسْتَكْرَهَ لَهُ.

407. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “*Neka čovjek ne moli govoreći: ‘Allahu, oprosti mi ako hoćeš’, već neka bude odlučan u dovi, jer Svevišnjeg Allaha niko ni na šta ne može prisiliti.*”³²⁵

324 El-Buhari, 8/74, i Muslim, 8/64.

325 El-Buhari, 8/74, i Muslim, 8/64.

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ صُهَيْبٍ عَنْ أَنَسٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيُعْزِمِ الْمَسْأَلَةَ وَلَا يَقُلْ اعْطِنِي إِنْ شِئْتَ فَإِنَّ اللَّهَ لَا مُسْتَكْرِهَ لَهُ.

408. Enes, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *“Kad čovjek moli, neka to čini odlučno. A neka ne moli govoreći: ‘Allahu, daj mi to i to ako hoćeš’, jer Svevišnjeg Allaha niko ni na šta ne može prisiliti.”*³²⁶

DOVA ZA ONOGA KO ZANOĆI STRAHUJUĆI OD GMIZAVACA

أَخْبَرَنَا عِمْسَى بْنُ حَمَادٍ قَالَ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ عَنْ جَعْفَرٍ عَنْ يَعْقُوبَ أَنَّهُ ذَكَرَ لَهُ أَنَّ أَبَا صَالِحٍ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ أَتَى رَجُلٌ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ ” لَهُ ” ب ح لَدَعْتَنِي عَقْرَبٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ أَنَّكَ قُلْتَ حِينَ أُمْسَيْتَ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يُضُرَّكَ.

409. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje: “Neki je čovjek došao kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i požalio se: ‘Allahov Poslaniče, ujela me je škorpinja!’ Na to mu Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ‘Da si, zanoćivši, izgovorio: ‘EUZU BI KELI-MATILLAHIT-TAMMATI MIN ŠERRI MA HALEK’ (*‘Utječem se Allahovim savršenim riječima od zla onoga što je stvorio!’*), ona ti ne bi mogla nauditi.”³²⁷

326 El-Buhari, 8/74, i Muslim, 8/63.

327 Muslim, 8/76.

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو بْنِ السَّرْحِ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ الْأَشَّجِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ أَتَى رَجُلٌ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَدَعْتَنِي عَقْرَبٌ قَالَ أَمَا إِنَّكَ لَوْ قُلْتَ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يَضُرَّكَ.

410. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijedao je: "Nekog je ashaba ujeo gmizavac i nanio mu velike tjelesne ozljede. Kad je za to čuo, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, samo je rekao: 'Da je proučio dovu: 'EUZU BI KELIMATILLAHIT-TAMMETI MIN ŠERRI MA HALEK' ('Utječem se Allahovim savršenim riječima od zla onoga što je stvorio!'), gmizavac mu ne bi naudilo."³²⁸

أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ بَيَّانٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرٍو بْنُ الْحَارِثِ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ وَأَبِيهِ الْحَارِثِ بْنِ يَعْقُوبَ قَالَ يَعْقُوبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ الْقَعْقَاعِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَا لَقِيتُ مِنْ عَقْرَبٍ لَدَعْتَنِي الْبَارِحَةَ قَالَ أَمَا إِنَّكَ لَوْ قُلْتَ حِينَ أَمْسَيْتَ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يَضُرَّكَ.

411. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje da se neki čovjek iz plemena Eslem požalio Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, rekavši: "Sinoć nisam spavao!" "Zbog čega?", upita ga Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. On odgovori: "Zbog ujeda škorpije." Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče mu: "Da si, zanoćivši, izgovorio: 'EUZU BI KELIMATILLAHIT-TAMMATI MIN ŠERRI MA HALEK' ('Utječem se Allahovim savršenim riječima od zla onoga što je stvorio!'), ona ti, ako Bog da, ne bi mogla nauditi."³²⁹

328 Niz prenosilaca ovog hadisa vjerodostojan je.

329 Malik, 3/127.

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ قَالَ أَخْبَرَنَا هِشَامٌ عَنْ
 سُهِيلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَالَ
 حِينَ يَمْسِي ثَلَاثَ مَرَارٍ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يَضُرَّهُ
 لَسَعَةٌ تِلْكَ اللَّيْلَةَ.

412. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, veli da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: *“Ko, zanoćivši, tri puta prouči sljedeću dovu: EUZU BI KELIMATILLAHIT-TAMMETI MIN ŠERRI MA HALEK’ (‘Utječem se Allahovim savršenim riječima od zla onoga što je stvorio!’) te mu noći neće nauditi ujed gnizavca.”*³³⁰

DOVA PRILIKOM STRAHA OD ODREĐENE SKUPINE ILI NARODA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى عَنْ مُعَاذِ بْنِ هِشَامٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنْ
 أَبِي بَرْدَةَ ” بن ” عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَيْسٍ أَنَّ أَبَاهُ حَدَّثَهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا خَافَ قَوْمًا قَالَ اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي نُحُورِهِمْ
 وَتَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ.

413. Kajs, radijallahu anhu, kaže: *“Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, osjetio strah od određenog naroda, proučio bi dovu: ‘ALLAHUMME INNA NEDŽ‘ALUKE FI NUHURIHIM VE NEUZU BIKE MIN ŠURURIHIM’ (‘Allahu, Tebe uzimamo kao zaštitnika protiv njih, i Tebi se utječemo od zla njihovog!’)”*³³¹

330 Ahmed, 2/290, i Ibn Hibban (2360).

331 Ahmed, 4/415, i Ebu Davud (1537).

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ عَنْ
ابْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْخَنْدَقِ يَقُولُ
اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ سَرِيعَ الْحِسَابِ مُخْرِجَ السَّحَابِ إِهْزِمْهُمْ وَزَلْزِلْهُمْ.

414. Ibn Ebu Evfa, radijallahu anhu, veli: "Čuo sam da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za vrijeme Bitke na Hendeku uči sljedeću dovu: 'ALLAHUMME MUNZILEL-KITABI SERIAL-HISABI MUĐŽRIJES-SEHABI IHZIMHUM VE ZELZILHUM' (*Allahu, Objavitelju Knjige, Koji brzo sviđaš račune, porazi protivnike! Allahu, porazi ih i uzdrmaj ih!*)"³³²

أَخْبَرَنِي هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ "أ" قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي بُكَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو
بَكْرٍ بْنُ عِيَّاشٍ عَنْ أَبِي حُصَيْنٍ عَنْ أَبِي الصُّحَيْحِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كَانَ آخِرُ
كَلَامِ إِبْرَاهِيمَ "عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ" "ب ح حِينَ أَلْقَى فِي النَّارِ حَسْبِيَ اللَّهُ
وَنِعْمَ الْوَكِيلُ" قَالَ وَقَالَ نَبِيُّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَهَا الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ
إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ.

415. Ibn Abbas, radijallahu anhuma, govorio je: "Posljednje Ibrahimove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi, kad je bačen u vatru, bile su: 'HASBIJALLAHU VE NI'MEL-VEKIL' ('Dosta mi je Allah! Divan li je On Pomagač!') A i Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, iste je riječi izgovorio: '...i onima kojima se, kad im je svijet govorio: 'Okupljaju se ljudi protiv vas, pa ih se čuvajte!' – vjerovanje njihovo povećalo. Takvi su govorili: 'Dosta je nama Allah! Divan li je On Zaštitnik!'" (Alu Imran, 173)."³³³

332 El-Buhari, 5/111, i Muslim, 5/142.

333 El-Buhari i El-Hakim, 2/298.

UČENJE DOVE ZA POBJEDU U BORBI

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا أَزْهَرُ بْنُ الْقَاسِمِ قَالَ حَدَّثَنَا الْمُتَنِّيُّ بْنُ سَعِيدٍ عَنِ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا غَزَا قَالَ اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضُدِي وَنَصِيرِي وَبِكَ أَقَاتِلُ.

416. Enes b. Malik, radijallahu anhu, kazuje: “Božiji bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u borbi učio sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME ENTE ADUDI VE NESIRI VE BIKE UKATIL’ (*Allahu, Ti si moj oslonac i pomagač i uz Tvoju se pomoć borim!*)”³³⁴

أَخْبَرَنَا عَبْدُهُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَنَا سُؤدَيْدٌ عَنْ زُهَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ عَنِ الْبَرَاءِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ أَبَا سُفْيَانَ ” بِنِ الْحَارِثِ ” ب ح كَانَ يَمْوُدُ بِهِ يَوْمَ حُنَيْنٍ وَهُوَ عَلَى بَغْلَتِهِ الْبَيْضَاءِ فَتَرَلَّ ثُمَّ اسْتَنْصَرَ ثُمَّ قَالَ أَنَا النَّبِيُّ لَا كَذِبَ أَنَا ابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ.

417. El-Bera, radijallahu anhu, pripovijeda da im je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ispričao kako je Ebu Sufjan b. el-Haris u Bici na Hunejnu vodio njegovu bijelu mazgu na kojoj je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jahao, pa je sjahao, uputio Allahu, dželle šanuhu, dovu za pomoć, a zatim recitirao: “*Ja sam vjerovjesnik, lažac nisam!, ja sam sin Abdulmuttalibov.*”³³⁵

334 Ahmed, 3/184, Ebu Davud (2632) i Et-Tirmizi, 4/285.

335 El-Buhari, 5/153, i Muslim, 5/168.

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عُمَانَ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ لَمَّا التَقَيْنَا يَوْمَ بَدْرٍ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّيَ فَمَا رَأَيْتُ نَاشِدًا يَنْشُدُ حَقًّا لَهُ أَشَدَّ مِنْ مُنَاشِدَةِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَبَّهُ تَعَالَى وَهُوَ يَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَنْشُدُكَ ” ب ” وَعَدَكَ وَعَهْدَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مَا وَعَدْتَنِي اللَّهُمَّ إِنْ تَهْلِكْ هَذِهِ الْعِصَابَةُ ” ح ” لَا تَعْبُدْ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ التَفَّتْ إِلَيْنَا كَأَنَّ شِقْمَةَ وَجْهِهِ الْقَمَرُ فَقَالَ هَذِهِ مَصَارِعُ الْقَوْمِ الْعَشِيَّةِ.

418. Abdullah je ispričao: “Prije Bitke na Bedru, Allahov je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, počeo klanjati, i nisam vidio da iko upornije traži svoje pravo kao što je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, tražio pomoć od Svevišnjeg Allaha. Molio je: ‘ALLAHUMME INNI ENŠUDUKE VA‘DEKE VA AHDEKE. ALLAHUMME INNI ES‘ELUKE MA VE‘ADTENI. ALLAHUMME IN TUHLIK HAZIHIL-ISABETE LA TU‘BEDU FIL-ERD’ (‘Allahu, ispuni Svoje obećanje koje si mi dao! Allahu, molim Ti se za pomoć koju si mi obećao! Allahu, ako ova skupina bude uništena, nećeš biti obožavan na Zemlji!’) Zatim se okrenuo prema nama, lica svijetla poput mjeseca, i rekao: ‘Ovdje će nevjernici danas nastradati.’”³³⁶

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ سَمِعْتُ عَمْرُو بْنَ مَرْثَةَ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَارِثِ قَالَ حَدَّثَنِي طَلِيقُ بْنُ قَيْسٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ سَمَّكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ رَبِّ أَعِنِّي وَلَا تَعِنِّ عَلَيَّ وَأَنْصُرْنِي وَلَا تَنْصُرْ عَلَيَّ وَأَمْكُرْ لِي وَلَا تَمْكُرْ عَلَيَّ وَاهْدِنِي وَيَسِّرْ الْهُدَى لِي وَأَنْصُرْنِي عَلَيَّ مَنْ بَعَى عَلَيَّ رَبِّ اجْعَلْنِي لَكَ شَكَارًا لَكَ ذَكَارًا

336 El-Buhari, 5/73, kao Ibn Abbasovo, radijallahu anhu, predanje.

لَكَ رَهَابًا ” لَكَ ” ب ج مَطَوَاعًا إِلَيْكَ مُجِبًا لَكَ أَوَاهَا مُنِيًّا رَبِّ تَقَبَّلْ تَوْبَتِي
وَاعْسِلْ حَوْبَتِي وَتَبِّتْ حُجَّتِي وَاهْدِ قَلْبِي وَسَدِّدْ لِسَانِي وَاسْلُنْ سَقِيمَةَ قَلْبِي .

419. Ibn Abbas, radijallahu anhum, rekao je sljedeće: “Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učio je sljedeću dovu: «RABBI E‘INNI VE LA TU‘IN ALEJJE. VENSURNI VE LA TENSUR ALEJJE. VEMKUR LI VE LA TEMKUR ALEJJE. VEHDINI VE JESSIRIL-HUDA LI. VENSURNI ALA MEN BEGA ALEJJE. RABBIDŽ‘ALNI LEKE ŠEKKAREN LEKE ZEKKAREN LEKE REHHABEN LEKE MITVAAN ILEJKE MUHIBBEN LEKE EVVAHEN MUNIBA. RABBI TEKABEL TEVBETI VAGSIL HAVBETI VE SEBBIT HUDŽDŽETI VEHDI KALBI VE SEDDID LISANI VESLUL SEKIMETE KALBI» (‘Moj Gospodaru, pomoz mi, a nemoj pomagati protiv mene! Pomoz me, a nemoj pomagati druge protiv mene! Spletkari u moju korist, a ne protiv mene! Uputi me i olakšaj mi pristup uputi, i pomoz me protiv onoga ko mi nepravdu čini! Gospodaru, učini da Ti mnogo zahvaljujem, i da Te mnogo spominjem, i da Te se mnogo bojim, i da Ti mnogo budem poslušan, i da se usrdno i iskreno Tebi obraćam! Gospodaru, primi moje pokajanje, obriši moje grijeh, udovolji mojoj molbi, učvrsti moj argument, uputi moje srce, učini da govorim ispravno i iz mog srca odstrani mržnju!’)³³⁷

أَخْبَرَنَا زِيَادُ بْنُ أَيُّوبَ قَالَ حَدَّثَنَا مَرْوَانُ بْنُ مُعَاوِيَةَ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَالِدِ بْنُ
أَيْمَانَ عَنْ ” عُبَيْدِ ” بْنِ رِفَاعَةَ الزُّرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ لَمَّا كَانَ يَوْمَ أُحُدٍ انْكَفَأَ
الْمُشْرِكُونَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَعِدُّوا حَتَّى أَتَنِي عَلَيَّ رَبِّي
فَصَارُوا خَلْفَهُ صُفُوفًا فَقَالَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كُلُّهُ لَا قَابِضَ لِمَا بَسَطْتَ وَلَا
بَاسِطَ لِمَا قَبَضْتَ وَلَا هَادِي لِمَنْ أَضَلَلْتَ وَلَا مُضِلَّ ” لِمَا ” هَدَيْتَ وَلَا

مُعْطِي لِمَا مَنَعْتَ وَلَا مَانِعَ لِمَا أُعْطِيتَ وَلَا مُقَرَّبَ لِمَا بَاعَدْتَ وَلَا مُبَاعِدَ لِمَا قَرَّبْتَ اللَّهُمَّ ابْسُطْ عَلَيْنَا مِنْ بَرَكَاتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَفَضْلِكَ وَرِزْقِكَ اللَّهُمَّ إِنِّي ” آ
 ” أَسْأَلُكَ النِّعِمَ الْمُقِيمَ الَّذِي لَا يَحُولُ وَلَا يَزُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ النِّعِمَ يَوْمَ الْعِيَلَةِ وَالْأَمْنِ يَوْمَ الْخَوْفِ اللَّهُمَّ عَائِدْ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا أُعْطَيْتَنَا وَشَرِّ مَا مَنَعْتَنَا اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكَرِّهْ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ اللَّهُمَّ تَوَقَّنَا مُسْلِمِينَ وَأَحِينَا مُسْلِمِينَ وَأَلْحِقْنَا بِالصَّالِحِينَ غَيْرِ خَزَايَا وَلَا مَفْتُونِينَ اللَّهُمَّ قَاتِلِ الْكُفْرَةَ الَّذِينَ يُكْذِبُونَ رُسُلَكَ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِكَ وَاجْعَلْ عَلَيْهِمْ رِجْزَكَ وَعَذَابَكَ إِلَهَ الْحَقِّ آمِينَ.

420. Rifaa ez-Zerki prenosi da je njegov otac ispričao sljedeće: “U Bici na Uhudu, mnogobošci su odstupili, pa Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ‘Pripremite se, a ja ću pohvaliti Allaha.’ I ashabi stadoše iza njega u safove. On zamoli: ‘ALLAHUMME LEKEL-HAMDU KULLUHU LA KABIDA LIMA BESATTE VE LA BASITA LIMA KABADTE VE LA HADIJE LIMA ADLELTE VE LA MUDILLE LIMA HEDEJTE VE LA MU‘TIJE LIMA MENA‘TE VE LA MANIA LIMA E‘TAJTE VE LA MUKARRIBE LIMA BA‘ADTE VE LA MUBAIDE LIMA KARREBTE. ALLAHUMMEBSUT ALEJNA MIN BEREKATIKE VE RAHMETIKE VE FADLIKE VE RIZKIK. ALLAHUMME INNI ES‘ELUKEN-NEIMEL-MUKIME ELLEZI LA JEHULU VE LA JEZUL. ALLAHUMME INNI ES‘ELUKEN-NEIME JEVMELE-AJLETI VEL-EMNE JEVMELE-HAVF. ALLAHUMME AIZUN BIKE MIN ŠERRI MA E‘TAJTENA VE ŠERRI MA MENA‘TENA. ALLAHUMME HABBIB ILEJNEL-IMANE VE ZEJJINHU FI KULUBINA VE KERRIH ILEJNEL-KUFRE VEL-FUSUKA VEL-ISJAN

VEDŽ'ALNA MINER-RAŠIDIN. ALLAHUMME TEVEFFENA MUSLIMINE VE AHJINA MUSLIMINE VE ELHIKNA BIS-SALIHINE GAJRE HAZAJA VE LA MEFTUNIN. ALLAHUMME KATILIL-KEFERETELLEZINE JUKEZZIBUNE RUSULEKE VE JESUDDUNE AN SEBILIKE VEDŽ'AL ALEJHIM RIDŽZEKE VE AZABEKE ILAHEL-HAKKI AMIN' (*Allahu, Tebi pripada sva zahvala! Niko ne može zadržati ono što Ti pružiš, niti iko može pružiti ono što ti zadržiš! Niko ne može uputiti onoga koga Ti u zabludu odvedeš, niti iko može u zabludu odvesti onoga koga Ti uputiš! Niko ne može dati ono što ti uskratiš, niti iko može uskratiti ono što Ti daješ! Niko ne može približiti ono što Ti dalekim učiniš, niti iko može dalekim učiniti ono što Ti učiniš da je blizu! Allahu, obaspi nas Svojim blagoslovima, milošću, dobrotom i nafakom! Allahu, molim Ti se za trajni užitak, čiji se karakter neće promijeniti niti će ga nestati! Allahu, molim Ti se za užitak na Sudnjem danu i za sigurnost na Dan straha. Allahu, Tebi se utječem od zla onoga što si nam dao i od zla onoga što si nam uskratilo. Allahu, omili nam vjerovanje i lijepim ga predstavi srcima našim, a omrazi nam nevjerstvo, grijeseenje i neposlušnost, te nas učini upućenim! Allahu, usmrti nas kao muslimane, oživi nas kao muslimane i, neponižene i nezavedene, priključi nas dobrima! Allahu, uništi nevjernike, koji poriču Tvoje poslanike i odvrćaju od puta Tvog! Pošalji na njih neprijatnosti i Svoju kaznu! O Bože Istiniti, amin.*)³³⁸

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْمَجِيدِ الْحَنْفِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنُ مَوْهَبٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَوْنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمَرَ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمَرَ بْنِ عَلِيٍّ قَالَ لَمَّا كَانَ يَوْمَ بَدْرٍ قَاتَلْتُ شَيْئًا مِنْ

قَتَالَ ثُمَّ جِئْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْظِرْ مَا صَنَعْتُ فَجِئْتُ فَإِذَا هُوَ سَاجِدٌ يَقُولُ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ ثُمَّ رَجَعْتُ إِلَى الْقِتَالِ ثُمَّ جِئْتُ فَإِذَا هُوَ سَاجِدٌ لَا يَزِيدُ عَلَيَّ ذَلِكَ ثُمَّ دَهَبْتُ إِلَى الْقِتَالِ ثُمَّ جِئْتُ فَإِذَا هُوَ سَاجِدٌ يَقُولُ ذَلِكَ فَفَتَحَ اللَّهُ عَلَيَّ.

421. Alija, radijallahu anhu, kaže: “U Bici na Bedru, borio sam se određeno vrijeme pa sam otišao vidjeti šta radi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Zatekao sam ga na sedždi. Molio je: ‘JA HAJJU JA KAJJUM, JA HAJJU JA KAJJUMU’ (*‘O Živi i Vječni, O Živi i Vječni!’*) Otišao sam se opet boriti, ali sam se vratio nakon određenog vremena i opet ga zatekao na sedždi: učio je istu dovu. Kad sam se treći put vratio, Allah mu je uslišio dovu i dao pobjedu.”³³⁹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُقَيْلٍ قَالَ أَخْبَرَنَا حَفْصُ قَالَ حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَجَّاجِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُو يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ.

422. Enes b. Malik, radijallahu anhu, izjavio je: “Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, u borbi je zazivao Allaha učeći sljedeću dovu: ‘JA HAJJU JA KAJJUM’ (*‘O Živi i Vječni!’*)”³⁴⁰

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا بِهِزُ بْنُ أَسَدٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ الْمُغِيرَةَ عَنْ ثَابِتِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ صُهَيْبِ بْنِ أَبِي هَالَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى هَمَسَ شَيْئًا وَلَا يُخْبِرُنَا بِهِ قَالَ أَقَطْتُمْ لِي قَالُوا نَعَمْ قَالَ ذَكَرْتُ نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ أُعْطِيَ جُنُودًا مِنْ قَوْمِهِ فَقَالَ مَنْ يُكَافِي هَذَا أَمْ يَقُومُ لَهُمْ قَالَ سُلَيْمَانُ كَلِمَةً شَبِيهَةً بِهِذِهِ فَقِيلَ لَهُ اخْتَرِ لِقَوْمِكَ بَيْنَ إِحْدَى

339 Niz prenosilaca ovog hadisa prekinut je.

340 El-Bejheki, u djelu *El-Esmau ves-sifat*, str. 144, s ispravnim nizom prenosilaca.

ثَلَاثَ بَيْنَ أَنْ أُسَلِّطَ عَلَيْهِمْ عَدُوًّا مِنْ غَيْرِهِمْ أَوْ الْجُوعَ أَوْ الْمَوْتَ فَقَالُوا أَنْتَ نَبِيُّ اللَّهِ كُلُّ ذَلِكَ إِلَيْكَ فَيَحْزُنُنَا فَقَالَ فِي صَلَاتِهِ ” وَكَانُوا ” إِذَا فَرَعُوا فَرَعُوا إِلَى الصَّلَاةِ فَقَالَ أَمَا عَدُوٌّ مِنْ غَيْرِهِمْ فَلَا وَأَمَا الْجُوعُ فَلَا وَلَكِنَّ الْمَوْتَ فَسَلِّطْ عَلَيْهِمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فَمَاتَ سَبْعُونَ أَلْفًا فَالَّذِي تَرَوْنَ أَنِّي أَقُولُ رَبِّي بِكَ أَقَاتِلُ وَبِكَ أَصَاوِلُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ.

423. Suhejb, radijallahu anhu, pripovijeda: “Kad bi klanjao, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, nešto bi šapnuo, pa bi upitao prisutne: *Jeste li zaključili šta sam šapnuo?*” ‘Jesmo’, odgovorili su. On reče: *‘Sjetio sam se nekog vjerovjesnika koji je imao vojsku pa je rekao: ‘Ko se ovoj vojsci može suprotstaviti, ko joj može na put stati!’ Zatim mu Allah objavi: ‘Odaberi za svoj narod jednu od sljedeće tri stvari: da ga prepustim neprijatelju tuđinu, ili glad, ili smrt!’ Njegovi mu sljedbenici sugeriraju: ‘Ti si Allahov vjerovjesnik, imaš izbor, pa izaberi nešto od toga.’ I taj je isti vjerovjesnik u namazu – a tražili su smiraj u namazu prilikom jezovitih događaja – rekao: ‘Neću odabrati da moj narod bude prepušten neprijatelju tuđinu, niti ću se opredijeliti za glad, već odabirem smrt.’ I Allah ih je prepustio smrti, pa ih je pomrlo sedamdeset hiljada. I zato ćete me čuti da molim: RABBI BIKE UKATILU VE BIKE USAVILU VE LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BIKE’* (“Gospodaru uz Tvoju se pomoć borim i uz Tvoju pomoć jurišam! Nema snage niti moći osim u Tebe!”)³⁴¹

341 Ahmed, 4/333. Ovaj je hadis autentičan.

RATNI POKLIČ

أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ عَنِ الْوَلِيدِ عَنِ شَيْبَانَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الْبَرَاءِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّكُمْ تَلْفُونَ عَدُوَّكُمْ غَدًا فَلْيَكُنْ شِعَارَكُمْ حَمَ لَا يُضْضِرُّونَ دَعْوَةَ نَبِيِّكُمْ.

424. El-Bera, radijallahu anhu, veli da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Sutra ćete se sukobiti s neprijateljem, pa neka vaš poklič bude: ‘HA-MIM LA JUN SARUN’ (‘Ha-Mim. Nevjernici će biti poraženi!’)*”³⁴²

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ ” حَدَّثَنَا أَحْمَدُ قَالَ ” ب حَدَّثَنَا أَبُو ثَعْيِمٍ حَدَّثَنَا شَرِيكَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الْمُهَلَّبِ بْنِ أَبِي صُفْرَةَ قَالَ حَدَّثَنِي رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةَ الْخَنْدَقِ إِنِّي لَا أَرَى الْقَوْمَ إِلَّا مُبْتَلِيكُمْ فَإِنَّ شِعَارَكُمْ حَمَ لَا يُضْضِرُّونَ.

425. Ebu Sufra veli: “*Ispricao mi je jedan ashab da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, uoči Bitke na Hendeku rekao sljedeće: ‘Mislim da će vas oni napasti noću, pa neka vaš poklič bude: HA-MIM LA JUN SARUN (Ha-mim. Nevjernici će biti poraženi!’)*”³⁴³

أَخْبَرَنِي هَلَالُ بْنُ الْعَلَاءِ قَالَ حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ قَالَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ عَنِ الْمُهَلَّبِ بْنِ أَبِي صُفْرَةَ قَالَ وَهُوَ يَخَافُ أَنْ تَبِيَّتَهُ الْحَزْرَوِيَّةُ أَنَّ رَسُولَ

342 Ahmed, 4/398, i El-Hakim, 2/107.

343 Ahmed, 4/65, Ebu Davud (2597) i Et-Tirmizi, 3/24.

الله صلى الله عليه وسلم حَفَرَ الْخَنْدَقَ وَهُوَ يَخَافُ أَنْ يَيْبِتَهُ أَبُو سُفْيَانَ إِنْ
بَيْتُمْ فَإِنَّ دَعْوَاكُمْ حَمَ لَا يُنْصَرُونَ.

426. Ebu Sufra je, strahujući od noćnog napada Harurija, rekao: “Kopajući opkop oko Medine, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, strahovao je da će ga Ebu Sufjan noću napasti. Ako budete napadnuti noću, neka vaš poklič bude: ‘HA-MIM LA JUNSARUN’ (‘Ha-Mim. Nevjernici će biti poraženi!’)”³⁴⁴

DOVA PRILIKOM RANJAVANJA

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ سَوَادٍ بْنِ الْأَسْوَدِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي
يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ وَذَكَرَ آخَرَ قَبْلَهُ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ عَزِيَّةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرِ
قَالَ لَمَّا كَانَ يَوْمَ أُحُدٍ وَوَلَّى النَّاسُ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي إِتْنِي
عَشَرَ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ وَفِيهِمْ طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ فَأَذْرَكَهُ الْمُشْرِكُونَ فَانْتَمَتَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَنْ لِلْقَوْمِ قَالَ طَلْحَةُ أَنَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا أَنْتَ ” فَقَالَ رَجُلٌ ” آ ح مِنَ الْأَنْصَارِ أَنَا يَا رَسُولَ
اللَّهِ فَقَالَ أَنْتَ فَقَاتَلَ حَتَّى قُتِلَ ثُمَّ التَّمَتَ فَإِذَا ” هُوَ ” ب ح بِالْمُشْرِكِينَ
فَقَالَ مَنْ لِلْقَوْمِ فَقَالَ طَلْحَةُ أَنَا قَالَ كَمَا أَنْتَ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ أَنَا
فَقَالَ أَنْتَ فَقَاتَلَ قِتَالَ صَاحِبِهِ حَتَّى قُتِلَ ثُمَّ لَمْ يَرَلْ يَقُولُ ذَلِكَ وَيَخْرُجُ إِلَيْهِمْ
رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ فَيَقَاتِلُ قِتَالَ مَنْ قَبْلَهُ حَتَّى يُقْتَلَ حَتَّى بَقِيَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَطَلْحَةُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ لِلْقَوْمِ
فَقَالَ طَلْحَةُ أَنَا فَقَاتَلَ قِتَالَ الْأَحَدِ عَشَرَ حَتَّى ضَرَبَتْ يَدُهُ فَطُغِعَتْ أَصَابِعُهُ

فَقَالَ حَسْرٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ قُلْتَ بِاسْمِ اللَّهِ لَرَفَعْتُكَ
الْمَلَائِكَةُ وَالنَّاسُ يَنْظُرُونَ ثُمَّ رَدَّ اللَّهُ الْمُشْرِكِينَ.

427. Džabir, radijallahu anhu, pripovijedao je: “U Bici na Uhudu muslimani su se razbježali a Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ostao je s dvanaest ensarija, među kojima je bio i Talha b. Ubejdullah. Njega su mnogobošci sustigli, pa se Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, okrenu i povika: *‘Ko će nas zaštititi?’* ‘Ja’, doviknu mu Talha. Na to mu Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *‘Nemoj ti.’* Utom se javi neki ensarija: ‘Ja ću, Allahov Poslaniče!’ *‘Ti ćeš’*, prihvati Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. I ensarija se borio sve dok nije poginuo. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, okrenu se i vidje da su nevjernici blizu. Opet povika: *‘Ko će nas zaštititi?’* ‘Ja’, doviknu Talha. *‘Nemoj ti’*, reče Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Utom se javi neki ensarija: ‘Ja ću, Allahov Poslaniče!’ *‘Ti ćeš’*, prihvati Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem. I ovaj se ensarija borio kao njegov sunarodnjak sve dok i on nije poginuo. Tako se Ebu Talha nudio, a Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, davao da ih ensarije brane svi se neustrašivo boreći. A kad su ostali samo Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i Talha, on upita: *‘Ko će nas zaštititi?’* ‘Ja’, doviknu Talha. I, zaista, Talha se suprotstavi mnogobošcima boreći se za jedanaestericu. Neki ga mnogobožac udari sabljom po ruci i odsiječe mu prste, pa Talha uzviknu: ‘Jao!’ Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, reče mu: *‘Da si izgovorio bismillu, meleki bi te uzdigli naočigled svijeta.’* I zatim je Allah odbio mnogobošce.”³⁴⁵

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنِ الْأَسْوَدِ بْنِ قَيْسٍ عَنِ جُنْدُبِ
بْنِ -سُفْيَانَ قَالَ أَذْمِي إِصْبَعِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَعْضِ الْمَغَازِي
فَقَالَ هَلْ أَنْتَ إِلَّا إِصْبَعٌ ” ب ” دَمِيَّتٌ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا لَقِيَتْ.

345 El-Bejhaki, u djelu *Delailun-nubuvva*, kao predanje Umare b. Gazijje.

428. Džundub b. Sufjan, radijallahu anhu, kazuje: “Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u jednoj je bici ranjen u prst i, dok je krvario, rekao je: ‘HEL ENTI ILLA ISBE‘UN DEMITI VE FI SEBILILLAHI MA LEKITT’ (*Ti si samo prst iz kojeg krv poteče, i što zadesi te na Allahovu putu je!*)”³⁴⁶

ZIKR KAD ČOVJEKA SAVLADA NEKA SITUACIJA

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ وَسَلِيمَانُ بْنُ مَنْصُورٍ وَاللَّفْظُ لَهُ قَالَ حَدَّثَنَا سَفِيَانُ عَنْ ابْنِ عَجْلَانَ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ وَفِي كُلِّ خَيْرٍ آخِرُ حَرْصٍ عَلَى مَا يَتَمَعَّقُ وَلَا تَعَجَزْ فَإِنْ غَلَبَكَ أَمْرٌ فَقُلْ قَدَّرَ اللَّهُ وَمَا شَاءَ اللَّهُ وَإِيَّاكَ وَاللَّوْ فَإِنَّ اللَّوَّ تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ.

429. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “Dobar vjernik bolji je i draži Allahu od slabog vjernika, a u obojci je dobro. Teži onome što će ti biti od koristi, a nemoj posustajati. Ako te savlada neka situacija, reci: KADDE-RALLAHU VE MA ŠAALLAH’ (*Allah je odredio ono što je htio!*) I nipošto nemoj govoriti: ‘Da sam...’, jer te riječi otvaraju šejtanu prostor za djelovanje.”³⁴⁷

أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْبَصْرِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا الْفَضِيلُ وَهُوَ ابْنُ سَلِيمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَجْلَانَ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ ” آ ” عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

346 Muslim, 8/76, Ahmed, 6/377, Et-Tirmizi, 4/242.

347 Muslim, 8/56, Ahmed, 2/366 i 370, i Ibn Madža (79).

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُؤْمِنٌ قَوِيٌّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَيَّ اللَّهُ مِنْ مُؤْمِنٍ ضَعِيفٍ إِخْرَصَ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ وَلَا تَضْحَرَ فَإِنْ غَلَبَكَ أَمْرٌ فَقُلْ قَدَّرَ اللَّهُ وَمَا شَاءَ صَنَعَ وَإِيَّاكَ وَاللَّوْ فَإِنَّ اللَّوَّ تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ.

430. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Dobar vjernik bolji je i draži Allahu od slabog vjernika, a u obojci je dobro. Teži onome što će ti biti od koristi, a nemoj posustajati. Ako te savlada neka situacija, reci: 'KADDERALLAHU VE MA ŠAE SANE'A' ('Allah je tako odredio i šta je htio uradio!'), i nipošto nemoj govoriti: 'Da sam', jer te riječi otvaraju šejtanu prostor za djelovanje."

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ عَنْ بُحَيْرٍ عَنْ خَالِدٍ عَنْ سَيْفٍ عَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّهُ حَدَّثَهُمْ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى بَيْنَ رَجُلَيْنِ فَقَالَ الْمُقْضَى عَلَيْهِ حَسْبِي اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَدُّوا عَلَيَّ الرَّجُلَ فَقَالَ مَا قُلْتَ قَالَ قُلْتُ حَسْبِي اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ يُلْوِمُ عَلَى الْعَجْزِ وَلَكِنَّ عَلَيْنَا بِالْكَيسِ وَإِذَا غَلَبَكَ أَمْرٌ فَقُلْ حَسْبِي اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ.

431. Avf b. Malik, radijallahu anhu, pripovijeda: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, presudio je između dvojice ljudi, pa je onaj na čiju je štetu presuđeno, rekao: 'HASBIJALLAHU VE NI'MEL-VEKIL' ('Dosta mi je Allah! Divan li je On pomagač!') Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, reče: 'Pozovite ga!' Kad se čovjek vratio, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita ga: 'Šta si ono rekao?' Čovjek odgovori: 'Rekao sam: 'Dosta mi je Allah! Divan li je On pomagač?' Tada mu Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: 'Uistinu, Allah kori zbog slabosti, pa ti budi oštrouman. A kad te savlada neka situacija, reci: 'HASBIJALLAHU VE NI'MEL-VEKIL' ('Dosta mi je Allah! Divan li je On pomagač!')"³⁴⁸

DOVA U NEVOLJI

حَدَّثَنَا عُيَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَمِّي قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ قَالَ حَدَّثَنِي أَبَانُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَدَادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ عَلَّمَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلِمَاتٍ أَقُولُهُنَّ عِنْدَ الْكَرْبِ إِذَا تَرَلَّ بِي مَا عَلَّمْتُهُنَّ حَسَنًا وَلَا خُسِينًا خَصَصْتُكَ بِهِنَّ إِذَا كَرَبْتُكَ أَمْرٌ فَقُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَهُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

432. Alija, radijallahu anhu, obratio se Abdullahu: "Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, poučio me dovi koja se uči u nevolji, i njoj nisam poučio ni Hasana ni Husejna, već ću tebe njoj poučiti. Kad te pogodi nevolja, prouči: 'LA ILAHE ILLALLAHUL-HALIMUL-KERIM SUBHANEHU TEBAREKALLAHU RABBUL-ARŠIL-AZIM. EL-HAMDU LILLAHI RABBIL-ALEMIN' (*'Nema boga osim Allaha, Blagog i Plemenitog, uzvišen neka je! Neka je blagoslovljen Allah, Gospodara Arša velikog! I neka je hvala Allahu, Gospodaru svjetova.*)"³⁴⁹

أَخْبَرَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عُيَيْدٍ عَنْ أَبِي كَرِيمَةَ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ طَلْحَةَ " 368 T " عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحِيمِ عَنْ عَبْدِ الْوَهَّابِ بْنِ بُعْبَعٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَخْلَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَدَادٍ بْنِ الْهَادِ

349 Ibn Hibban (2371) i Ibnus-Sunni (343).

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَّمَهُ هَذِهِ الْكَلِمَاتِ يَقُولُهُنَّ عَلَى الْمَرِيضِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْكَرِيمُ الْحَلِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

433. Alija, radijallahu anhu, govorio je: “Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, poučio me dovi koju treba učiti kod bolesnika, a ona glasi: ‘LA ILAHE ILLALLAHUL-HALIMUL-KERIM SUBHANALLAHI VE TEBAREKALLAHU RABBUL-ARŠIL-AZIM. VEL-HAMDU LILLAHI RABBIL-ALEMIN’ (‘Nema boga osim Allaha, Blagog i Plemenitog, uzvišen neka je! Neka je blagoslovljen Allah, Gospodara Arša velikog! I neka je hvala Allahu, Gospodaru svjetova.’)”

أَخْبَرَنِي زَيْدٌ بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ قَالَ أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ رَبِيعِ بْنِ جِرَاشٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَدَّادِ بْنِ الْهَادِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ قَالَ لِي عَلِيُّ بْنُ أَبِي مُخَبَّرٍ بِكَلِمَاتٍ لَمْ أَخْبِرْ بِهِنَّ حَسَنًا وَلَا حَمِيْنًا إِذَا سَأَلْتَ اللَّهَ مَسْأَلَةً وَأَنْتَ تُحِبُّ أَنْ تَنْجَحَ فَقُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ الْكَرِيمُ.

434. Abdullah b. Džafer rekao je: “Alija mi se obratio rekavši: ‘Izvijestit ću te o nečemu o čemu nisam izvijestio ni Hasana ni Husejna. Kad moliš Allaha za određenu stvar i želiš da ti usliži dovu, prouči sljedeće: ‘LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHUL-ALIJJUL-AZIM. LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHUL-HALIMUL-KERIM’ (‘Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, On je Svevišnji, Veličanstveni! Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, On je Blagi, Plemeniti!’)”

أَخْبَرَنِي صَفْوَانُ بْنُ عَمْرٍو قَالَ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ خَالِدٍ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ عَمْرٍو بْنِ مُرَّةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ عَلِيٍّ قَالَ كَلِمَاتُ الْفَرْجِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

435. Alija, radijallahu anhu, izjavio je: "Riječi kojima se čovjek izbavlja iz nevolje jesu: 'LA ILAHE ILLALLAHUL-ALIJJUL-AZIM. LA ILAHE ILLALLAHUL-HALIMUL-KERIM. SUBHANALLAHI RABBIS-SEMAVATIS-SEBI' VE RABBIL-ARŠIL-AZIM. VEL-HAMDULILLAHI RABBIL-ALEMIN' ('Nema boga osim Allaha, Svevišnjeg, Veličanstvenog! Nema boga osim Allaha, Blagog, Plemenitog! Neka je slavljen Allah, Gospodar sedam nebesa i Gospodar Arša velikog! I neka je hvala Allahu, Gospodaru svjetova!')

أَخْبَرَنِي عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا خَلْفُ بْنُ تَمِيمٍ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ عَلِيٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أَعْلَمُكُمْ كَلِمَاتٍ إِنْ أَنْتَ قُلْتَهُنَّ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ عَلَى أَنَّهُ مَغْفُورٌ لَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

436. Alija, radijallahu anhu, kaže: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obratio mi se rekavši: 'Želiš li da te poučim dovi zbog koje će ti Allah oprostiti, iako ti je već oprošteno? To su sljedeće riječi: 'LA ILAHE ILLALLAHUL-ALIJJUL-AZIM. LA ILAHE ILLALLAHUL-HALIMUL-KERIM. SUBHANALLAHI RABBIL-ARŠIL-AZIM. EL-HAMDULILLAHI RABBIL-ALEMIN' ('Nema boga osim Allaha, Svevišnjeg, Veličanstvenog! Nema boga osim Allaha, Blagog, Plemenitog! Neka je slavljen Allah, Gospodar Arša velikog! Neka je hvala Allahu, Gospodaru svjetova!')

أَخْبَرَنِي هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ صَالِحٍ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ عَلِيٍّ ” 369 ت ” قَالَ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أَعْلَمُكَ كَلِمَاتٍ إِذَا قُلْتَهُنَّ غُفِرَ لَكَ مَعَ أَنَّهُ مَغْفُورٌ لَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْخَلِيمُ الْكَرِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

437. Alija, radijallahu anhu, rekao je: “Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao me: *‘Želiš li da te poučim dovi zbog koje će ti Allah oprostiti, iako ti je već oprosteno?’* Uči ovako: ‘LA ILAHE ILLA-LLAHUL-HALIMUL-KERIM. LA ILAHE ILLALLAHUL-ALIJ-JUL-AZIM. SUBHANALLAHI RABBIS-SEMAVATIS-SEBI’ VE RABBIL-ARŠIL-AZIM. EL-HAMDULILLAHI RABBIL-ALEMIN’ (*‘Nema boga osim Allaha, Blagog, Plemenitog! Nema boga osim Allaha, Svevišnjeg, Veličanstvenog! Neka je slavljen Allah, Gospodar sedam nebesa i Gospodar Arša velikog! Neka je hvala Allahu, Gospodaru svjetova!’*)”³⁵¹

أَخْبَرَنِي أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَاصِمُ بْنُ النَّضْرِ قَالَ حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ أَخْبَرَنَا مِسْعَرٌ عَنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ خَفْصٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَسَنِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ فِي شَأْنِ هَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْخَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي اللَّهُمَّ تَحَاوَزْ عَنِّي اللَّهُمَّ اغْفُ عَنِّي قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنِي عَمِّي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَّمَهُ هَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ.

438. Abdullah b. Džafer veli: “Moj amidža obavijestio me da ga je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, poučio sljedećoj dovi: ‘LA ILAHE ILLALLAHUL-HALIMUL-KERIM. SUBHANÁLLAHI RABBIL-ARŠIL-AZIM. EL-HAMDULILLAHI RABBIL-ALEMIN. ALLAHUMMAGFIR LI ALLAHUMMERHAMNI ALLAHUMME TEDŽAVEZ ANNI ALLAHUMME‘AFU ANNI’ (‘Nema boga osim Allaha, Blagog, Plemenitog! Neka je slavljjen Allah, Gospodar Arša velikog! Neka je hvala Allahu, Gospodaru svjetova! Allahu, oprosti moje grijeh! Allahu, smiluj mi se! Allahu, pređi preko mojih hrđavih djela! Allahu, oprosti mi!’)”

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مِسْعَرٌ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو بَكْرِ بْنُ حَفْصٍ قَالَ حَدَّثَنِي حَسَنُ بْنُ حَسَنِ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ جَعْفَرٍ تَزَوَّجَ امْرَأَةً فَدَخَلَ بِهَا فَلَمَّا خَرَجَ قُلْتُ لَهَا مَا قَالَ لَكَ قَالَتْ قَالَ إِذَا تَرَى بِكَ أَمْرَ فَطِيعٍ أَوْ عَظِيمٍ فَقُولِي لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ فَدَعَانِي الْحَجَّاجُ فَمُلْتُهَا فَقَالَ لَقَدْ دَعَوْتُكَ وَأَنَا أُرِيدُ أَنْ أَضْرِبَ عُنُقَكَ وَمَا فِي أَهْلِكَ الْيَوْمَ أَحَدٌ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْكَ أَوْ أَعَزُّ مِنْكَ.

439. Hasan b. Hasan pripovijeda: “Abdullah b. Džafer oženio se nekom ženom i imao s njom spolni odnos. Kad je izašao iz kuće, ja sam je upitao: ‘Šta ti je povjerio?’ Ona odgovori: ‘Rekao mi je: ‘Kad doživš jeziv ili kakav velik događaj, prouči sljedeću dovu: ‘LA ILAHE ILLALLAHUL-HALIMUL-KERIM. LA ILAHE ILLALLAHU RABBUL-ARŠIL-AZIM. SUBHANALLAHI RABBIL-ALEMIN’ (‘Nema boga osim Allaha, Blagog, Plemenitog! Nema boga osim Allaha, Gospodara Arša velikog! Neka je slavljjen Allah, Gospodar svjetova!’)” I kad me pozvao Hadždžadž, proučio sam ovu dovu, a

on mi se obratio: 'Pozvao sam te da te ubijem, ali si mi sada najdraži član svoje porodice!'"

أَخْبَرَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِي هِلَالٍ كَذَا قَالَ عَنْ... قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَوْلُهُ عَنْ أَبِي هِلَالٍ خَطَأً وَإِنَّمَا هُوَ هِلَالٌ وَهُوَ مَوْلَى لَهُمْ قَالَ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَّمَهَا كَلِمَاتٍ تَقُولُهُنَّ عِنْدَ الْكَرْبِ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا.

440. Esma b. Umejs, radijallahu anha, izjavila je: "Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preporučio mi je da u nevolji učim sljedeću dovu: 'ALLAH, ALLAHU RABBI LA UŠRIKU BIHI ŠEJ'EN' (*Allah, Allah je moj Gospodar, nikoga Mu ne smatram ravnim!*)"³⁵²

أَخْبَرَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا حَرِيرٌ عَنْ مِسْعَرٍ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ قَالَ جَمَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَهْلَ بَيْتِهِ فَقَالَ إِذَا أَصَابَ أَحَدَكُمْ هَمٌّ أَوْ حُزْنٌ فَلْيَقُلْ سَبْعَ مَرَّاتِ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا.

441. Omer b. Abdulaziz kaže: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sakupio je ukućane i rekao im: 'Kad nekog od vas zadese briga ili tuga, neka sedam puta pouči sljedeću dovu: 'ALLAHU RABBI LA UŠRIKU BIHI ŠEJ'EN' (*Allah je moj Gospodar, nikoga Mu ne smatram ravnim!*)"³⁵³

352 Ahmed, 6/369, Ebu Davud (1525) i Ibn Madža (3882). Ovaj je hadis dobar.

353 Ovo je mursel-hadis.

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْحَلِيلِ بْنُ عَطِيَّةَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مَيْمُونٍ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي بَكْرَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَوَاتُ الْمَكْرُوبِ اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى تَفْسِي طَرَفَةَ عَيْنٍ وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.

442. Ebu Bekra, radijallahu anhu, prenio je sljedeći Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: *“Dova nevoljnika glasi: ‘ALLAHUMME RAHMETEKE ERDŽU FE LA TEKILNI ILA NEFSI TARFETE AJNIN VE ASLIH LI ŠE’NI KULLEHU LA ILAHE ILLA ENTE’ (‘Allahu, Tvojoj se milosti nadam, nemoj me prepustiti samom sebi nijednog trena, i popravi moje stanje, nema boga osim Tebe!’)”*³⁵⁴

أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ إِسْحَاقَ قَالَ أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُوسَى قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ يُونُسَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْبَحَارِثِ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ ” عَنْ ” آ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا حَزَبَهُ أَمْرٌ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْعَظِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ثُمَّ يَدْعُو.

443. Abdullah b. Abbas, radijallahu anhuma, veli: “Kad bi ga nešto zabrinulo, Božiji bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio sljedeći zikr: ‘LA ILAHE ILLALLAHUL-HALIMUL-AZIM. LA ILAHE ILLALLAHU RABBUL-ARŠIL-AZIM. LA ILAHE ILLALLAHU RABBUL-ARŠIL-KERIM. LA ILAHE ILLALLAHU RABBUS-SEMAVATI VE RABBUL-ERDI RABBUL-ARŠIL-AZIM’ (*‘Nema boga osim Allaha, Velikog i Blagog! Nema boga osim Allaha, Gospodara Arša velikog! Nema boga osim Allaha, Gospodara nebesa, Gospodara Zemlje i Arša velikog!’*), a zatim bi uputio Allahu dovu.”³⁵⁵

354 Ebu Davud (5090), El-Buhari, u zbirci *El-Edebul-mufred* (701) i Ibnus-Sunni (344).

355 El-Buhari, 8/75, i Muslim, 8/85.

JUNUSOVA, ALEJHIS-SELAM, DOVA

أَخْبَرَنَا الْقَاسِمُ بْنُ زَكْرِيَّا قَالَ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُهَاجِرٍ قَالَ حَدَّثَنِي إِبرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ. عَنْ جَدِّهِ قَالَ كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَلَا أُخْبِرُكُمْ أَوْ أُحَدِّثُكُمْ بِشَيْءٍ إِذَا تَوَلَّى بِرَجُلٍ مِنْكُمْ كَرَبْتُ أَوْ بَلَاءٌ مِنْ بَلَاءِ الدُّنْيَا دَعَا بِهِ فُرِحَ عَنْهُ فَقِيلَ لَهُ بَلَى قَالَ دُعَاءُ ذِي النَّوْنِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ.

444. Sa'd prenosi da je njegov otac ispričao: "Dok smo jednom prilikom sjedili kod Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, upitao nas je: *'Želite li da vas poučim dovi koju čovjek prouči u nevolji ili u kakvom ovosvjet-skom iskušenju, pa da ga Allah otkloni?'* 'Želimo', neko reče. On kaza: *'To je Junusova dova, koja glasi: 'LA ILAHE ILLA ENTE SUBHANEKE INNI KUNTU MINEZ-ZALIMIN' ('Nema boga osim Tebe, slavljem si Ti, ja sam bio jedan od onih koji su se prema sebi ogriješili!')*"³⁵⁶

أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَخْلَدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ قَالَ حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ إِبرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَعْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعْوَةُ ذِي النَّوْنِ إِذْ دَعَا بِهَا وَهِيَ فِي بَطْنِ الْحُوتِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ فَإِنَّهُ لَنْ يَدْعُو بِهَا مُسْلِمٌ فِي شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ.

356 Ibnus-Sunni (345). U nizu prenosilaca ovog hadisa postoji prenosilac po imenu Amr b. el-Husajn, i on je izuzetno slab prenosilac.

445. Sa'd, radijallahu anhu, veli da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Zun-Nun je u utrobi ribe učio sljedeću dovu: 'LA ILAHE İLLA ENTE SUBHANEKE INNI KUNTU MINEZ-ZALIMIN' (*'Nema boga osim Tebe, slavljen si Ti, ja sam bio jedan od onih koji su se prema sebi ogriješili!'*) I zaista, kad god musliman, učeći ovu dovu, zamoli za nešto, bit će mu uslišeno."³⁵⁷

ZIKR PRILIKOM JEZOVIKOG DOGAĐAJA

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ سَهْلِ بْنِ هَاشِمٍ قَالَ حَدَّثَنَا الثَّوْرِيُّ عَنْ ثَوْرِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ عَنْ ثَوْبَانَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا يَعْنِي زَاعَهُ شَيْءٌ قَالَ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا شَرِيكَ لَهُ.

446. Sevban, radijallahu anhu, kaže: "Kad bi se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prepao, proučio bi sljedeću dovu: 'ALLAH, ALLAHU RABBI LA ŠERIKE LEHU' (*'Allah, Allah je moj gospodar, Njemu niko nije ravan!'*)"³⁵⁸

HADIS OSMANA B. HUNEJFA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا جِبَانُ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَادٌ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو جَعْفَرٍ عَنْ عَمَارَةَ بْنِ حُزَيْمَةَ عَنْ عَثْمَانَ بْنِ حُنَيْفٍ أَنَّ رَجُلًا أَعْمَى أَتَى النَّبِيَّ

357 Ahmed, 1/170, Et-Tirmizi, 4/260, i El-Hakim, 1/505 i 2/383. Ovaj je hadis dobar.

358 Ibnus-Sunni (337), s dobrim nizom prenosilaca.

صلى الله عليه وسلم فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي رَجُلٌ أَعْمَى فَأَذْعُ اللَّهُ أَنْ يَشْفِينِي
 قَالَ بَلْ أَدْعُكَ قَالَ أذْعُ اللَّهُ لِي مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا قَالَ تَوْضًا ثُمَّ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ قُلَّ
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَأَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّ مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ يَا مُحَمَّدُ إِنِّي أَتَوَجَّهُ
 بِكَ إِلَى اللَّهِ أَنْ يَفْضِي حَاجَتِي أَوْ حَاجَتِي إِلَى فُلَانٍ أَوْ حَاجَتِي فِي كَذَا وَكَذَا
 اللَّهُمَّ شَفِّعْ فِيَّ نَبِيَّ وَشَفِّعْنِي فِي نَفْسِي.

447. Osman b. Hunejf pripovijedao je da je neki slijepac došao Resulu-
 llahu, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: “Allahov Poslaniče, zamoli
 Allaha da mi vrati vid! ‘Kako da to učinim?’, reče mu Vjerovjesnik,
 sallallahu alejhi ve sellem. Slijepac se, opet, požali: ‘Teško mi je palo
 što sam oslijepio!’ Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredi
 mu: “Uzmi abdest, obavi dva rekata i zamoli: ‘ALLAHUMME INNI
 ES’ELUKE VE ETEVEDŽDŽEHU ILEJKE BI NEBIJJI MU-
 HAMMEDIN NEBIJJIR-RAHMETI. JA MUHAMMEDU INNI
 ETEVEDŽDŽEHU BIKE ILALLAHI EN JAKDIJE HADŽE-
 TI EV HADŽETI ILA FULANIN EV HADŽETI FI KEZA VE
 KEZA. ALLAHUMME ŠEFFI‘ FIJJE NEBIJJI VE ŠEFFI‘NI FI
 NEFSI’ (‘Allahu, molim Ti se i obraćam preko Vjerovjesnika, Mu-
 hammeda, poslanika milosti. Muhammede, obraćam se preko tebe Alla-
 hu da mi udovolji potrebi, ili potrebi za tim i tim...! Primi njegovo
 zauzimanje za mene, i moje zauzimanje za mene samog!’). (Vrativši se
 kući, Allah ga je izliječio od slijepila.)”³⁵⁹

HADISI O ŠEJTANOVOM DOŠAPTAVANJU

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ عَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ هَازُونَ بْنِ أَبِي عَيْسَى قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ إِسْحَاقَ وَأَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَمِّي قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ قَالَ حَدَّثَنِي عُتْبَةُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنِ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يُوشِكُ النَّاسُ أَنْ يَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ حَتَّى يَقُولَ قَائِلُهُمْ هَذَا اللَّهُ خَلَقَ الْخَلْقَ فَمَنْ خَلَقَ اللَّهُ فَإِذَا قَالُوا ذَلِكَ فَقُولُوا اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ثُمَّ لِيَتَّقِلْ عَنْ يَسَارِهِ ثَلَاثًا وَلِيَسْتَعِذَ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ.

448. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: "Uskoro će se ljudi međusobno pitati: 'Eto, Allah je stvorio sve što postoji, a ko je stvorio Allaha?' Kad ljudi to upitaju, vi kažete: 'ALLAHU EHAD, ALLAHUS-SAMED, LEM JELID VE LEM JULED, VE LEM JEKUN LEHU KUFUEN EHAD' ('Allah je utočište svakome, nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije'), zatim pljucnite na lijevu stranu tri puta i tražite utočište protiv šejtana."³⁶⁰

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ " قَالَ " ب ح رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْتِي أَحَدَكُمْ فَيَقُولُ مَنْ... فَمَنْ وَجَدَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا فَلْيَقُلْ آمَنْتُ بِاللَّهِ.

449. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijeda da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: “Šejtan dođe čovjeku i upita: ‘Ko te stvorio?’ On odgovori: ‘Allah.’ Zatim upita: ‘A ko je stvorio Allaha?’ Kad se to desi, neka čovjek kaže: ‘AMENTU BILLAH’ (‘Vjerujem u Allaha!’)”³⁶¹

أَخْبَرَنَا هَارُونُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ تَزَارٍ قَالَ أَخْبَرَنِي الْقَاسِمُ بْنُ مَبْرُورٍ عَنْ يُونُسَ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ قَالَ عُرْوَةُ وَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتِي الْعَبْدُ فَيَقُولُ مَنْ خَلَقَ كَذَا مَنْ خَلَقَ كَذَا فَإِذَا بَلَغَ ذَلِكَ فَلَيْسَتْ عِندَ بِاللَّهِ وَلَيْسَتْهُ.

450. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “Šejtan dođe čovjeku i zapitkuje ga: ‘Ko je stvorio ovo, ko je stvorio ono...’ sve dok ga ne upita: ‘A ko je stvorio tvog Gospodara?’ Pa, kad se to desi, neka čovjek zatraži utočište kod Allaha i neka prestane o tome razmišljati.”³⁶²

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنْ سُهَيْلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ جَاءَ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا إِنَّا نَجِدُ فِي أَنْفُسِنَا مَا تَنْعَازِمُ أَنْ تَتَكَلَّمُ بِهِ قَالَ قَدْ وَجَدْتُمُوهُ قَالُوا نَعَمْ قَالَ ذَلِكَ صَرِيحُ الْإِيمَانِ.

451. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Neki ashabi došli su Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, žaljeći se: ‘U sebi osjetimo nešto o čemu niko od nas ne bi smio ni progovoriti!’ Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upita ih: ‘Jeste li to već osjetili?’ ‘Jesmo’, odgovoriše, na što Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ‘Taj vaš osjećaj pokazatelj je ispravnosti vjerovanja.’”³⁶³

361 Muslim, 1/83, i Ebu Davud (4721).

362 El-Buhari, 4/123, i Muslim, 1/84.

363 Muslim, 1/83, i Ebu Davud (5111).

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ الرَّهَاطِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ فِي الرَّجُلِ يَجِدُ فِي نَفْسِهِ الْأَمْرَ لَا يُحِبُّ أَنْ يَتَكَلَّمَ بِهِ ” ب ” قَالَ ذَلِكَ مَحْضُ الْإِيمَانِ.

452. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u vezi s nekim osjećajima koje čovjek ima, a ne bi ih volio iznijeti, rekao: *“To je naznaka ispravnosti vjerovanja.”*

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ إِسْحَقَ بْنِ يُونُسَ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ حَمَّادٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنِّي أَجِدُ فِي نَفْسِي الشَّيْءَ لِأَنْ أَكُونَ حُمًّا أَحَبُّ إِلَيَّ أَنْ أَتَكَلَّمَ بِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُ أَكْبَرُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَدَّ كَيْدَهُ إِلَيَّ الْوَسْوَسَةِ.

453. Ibn Abbas, radijallahu anhuma, ispričao je: “Neki je čovjek došao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i požalio se: ‘Božiji Poslanice, neki su od nas izloženi takvim mislima da bi im bilo draže izgorjeti nego se izjasniti s tim u vezi!’ Na to Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *‘Allah je Najveći! Allah je Najveći! Allah je Najveći! Hvala Allahu, Koji je šejtanovu spletku sveo na vesvesu!’*”³⁶⁴

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ وَالْأَعْمَشِ ” آ ” عَنْ ذَرِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَدَّادٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي لِأَجِدُ فِي نَفْسِي شَيْئًا لِأَنْ أَكُونَ حُمَّةً أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَتَكَلَّمَ بِهِ فَقَالَ فِي حَدِيثٍ مَنْصُورٍ اللَّهُ أَكْبَرُ وَقَالَ جَمِيعًا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَدَّ أَمْرَهُ إِلَيَّ الْوَسْوَسَةِ.

454. Ibn Abbas, radijallahu anhuma, kazuje: “Neko se požalio: ‘Božiji Poslaniče, izložen sam takvim mislima da bi im bilo draže izgorjeti nego se izjasniti s tim u vezi!’ Na to Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ‘Hvala Allahu, Koji je dao da vam šejtan ne može nauditi, osim što može ubacivati ružne misli!’”³⁶⁵

أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ قَالَ حَدَّثَنَا الْعَوَّامُ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو إِسْحَاقَ
 الْهَمْدَانِيُّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ صُرَيْدٍ عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ بِرَجُلَيْنِ قَدْ اِخْتَلَفَا فِي الْقِرَاءَةِ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا يُزْعِمُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْرَأَهُ قَالَ فَاسْتَفْرَأَهُمَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاخْتَلَفَا فَقَالَ
 لَهُمَا أَحْسَنْتُمَا قَالَ أَبِي فَدَخَلَنِي مِنَ الشُّكِّ أَشَدَّ مِمَّا كُنْتُ عَلَيْهِ فِي الْجَاهِلِيَّةِ
 فَقُلْتُ أَحْسَنْتُمَا أَحْسَنْتُمَا قَالَ فَضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَدْرِي
 بِيَدِهِ ثُمَّ قَالَ أَلَلَّهُمَّ أَذْهَبَ عَنْهُ الشَّيْطَانُ قَالَ فَارْفَضَضْتُ عَرَقًا وَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى
 اللَّهِ قَرَفًا ثُمَّ قَالَ إِنِّي أَمَرْتُ أَنْ أَقْرَأَ الْقُرْآنَ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرَفٍ.

455. Ubejj b. Ka‘b, radijallahu anhu, prenio je sljedeće: “Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, dovedena su dva čovjeka koji su se razišli u mišljenju u vezi s načinom učenja Kur’ana: obojica su tvrdila da su lično od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, usvojili određen način učenja. I Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zatraži od njih da prouče te iste ajete; proučili su ih, ali opet različito. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ‘Obojica ste u pravu.’¹ U meni su te njegove riječi pokrenule sumnju, i to veću od one koju sam imao u predislamsko vrijeme. I ja sam, ne prihvatajući tu mogućnost, rekao: ‘Obojica ste u pravu! Obojica ste u pravu!’ Na to me Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, udari po prsima i zamoli: ‘ALLAHU-MMEZHIB ANHUŠ-ŠEJTAN’ (Allahu, udalji šejtana od njega!’)

365 Ebu Davud (4271).

Tada me oblio znoj, i stekao sam uvjerenje kao da vidim Allaha, a onda je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Naređeno mi je da Kur'an učim na sedam načina".³⁶⁶

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ عَنْ أَبِي دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ أَبِي حَسَنِ الْمَازِنِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ النَّاسَ سَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْوَسْوَاسَةِ الَّتِي يَجِدُهَا أَحَدُهُمْ لِأَنَّهُ يَسْقُطُ مِنْ عِنْدِ الثُّرَيَّا أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ أَنْ يَتَكَلَّمَ بِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاكَ صَرِيحُ الْإِيمَانِ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْتِي الْعَبْدَ فِيمَا دُونَ ذَلِكَ فَإِذَا عَصَمَ مِنْهُ وَقَعَ فِيمَا هُنَالِكَ.

456. Ebu Hasan el-Mazini prenosi da je njegov amidža ispričao: "Ljudi su upitali Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, u vezi s vesvesom koju osjete, rekavši da bi im bilo draže pasti s neba na Zemlju nego se izjasniti s tim u vezi, pa je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *'Taj vaš osjećaj pokazatelj je ispravnosti vjerovanja. Šejtan čovjeka nastoji navesti na manje zlo od toga, pa ako ga se čovjek sačuwa, on ga navodi na takve pomisli.'*"³⁶⁷

ŠTA JE POŽELJNO PROUČITI SVAKU NOĆ

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قُلْنَا هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ تَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ.

457. Ibn Mesud, radijallahu anhu, imao je običaj reći: "Sura El-Ihlas ima vrijednost trećine Kur'ana."³⁶⁸

366 Muslim, 2/302, i Ahmed, 5/24.

367 Niz prenosilaca ovog hadisa vjerodostojan je.

368 Ed-Darimi (3436).

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو حُصَيْنٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ قَرَأَ ثَلَاثَ الْقُرْآنِ.

458. Ibn Mesud, radijallahu anhu, rekao je: "Ko prouči suru El-Ihlas kao da je proučio trećinu Kur'ana."

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُعَاذٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُدْرِكٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ النَّخَعِيِّ عَنْ رَبِيعِ بْنِ خُنَيْمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَيْعِزُّكُمْ أَنْ يَقْرَأَ ثَلَاثَ الْقُرْآنِ كُلِّ لَيْلَةٍ قَالَ وَمَنْ يُطِيقُ ذَلِكَ قَالَ بَلَى قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ.

459. Abdullah, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao: "Zar svaki čovjek ne može pročitati trećinu Kur'ana u jednoj noći?" "A ko to može?", upitaše ashabi. On reče: "Može. Neka prouči suru El-Ihlas."³⁶⁹

أَخْبَرَنَا هَنَّادُ بْنُ السَّرِيِّ عَنْ أَبِي الْأَخْوَصِ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ مُنْذِرٍ "أ" عَنْ الرَّبِيعِ بْنِ خُنَيْمٍ قَالَ كَانَ الْأَنْصَارِيُّ يَقُولُ مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ كَانَتْ عَدَلٌ ثَلَاثَ الْقُرْآنِ.

460. Ebu Ejjub, radijallahu anhu, prenosi da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Suru El-Ihlas ima vrijednost trećine Kur'ana."³⁷⁰

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ قَدَامَةَ قَالَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ خُنَيْمٍ عَنِ امْرَأَةٍ مِنَ الْأَنْصَارِ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيْعِزُّكُمْ أَنْ يَقْرَأَ فِي "كُلِّ" حَسَبِ لَيْلَةٍ ثَلَاثَ الْقُرْآنِ فَسَكَنَّا فَأَعَادَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.

369 El-Bezzar, Muhammed b. Nasr el-Mervezi i Et-Taberani, s ispravnim nizom prenosilaca.

370 Et-Tirmizi, 4/94. Rekao je da je hadis dobar.

461. Ebu Ejjub, radijallahu anhu, govori da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Ko prouči suru El-Ihlas noću ima status kao da je proučio trećinu Kur’ana.”*

أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَجِي قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ ابْنِ إِسْحَاقَ قَالَ حَدَّثَنِي الْحَارِثُ بْنُ فَضَيْلِ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمِ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ أَنَّ تَقْرًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثُونَهُ أَنَّهُمْ سَمِعُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ لَتَعْدِلُ ثُلُثُ الْقُرْآنِ لِمَنْ صَلَّى بِهَا

462. Abdurrahman b. Avf veli da su mu neki ashabi prenijeli sljedeće Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *“Sura El-Ihlas ima vrijednost trećine Kur’ana za onoga ko je prouči u namazu.”*

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ”عَبْدِ اللَّهِ“ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي صَعْصَعَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي سَعِيدِ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَجُلًا سَمِعَ رَجُلًا يَقْرَأُ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ يَرِدُّهَا فَلَمَّا أَصْبَحَ جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ أَتَهَا لَتَعْدِلُ ثُلُثُ الْقُرْآنِ.

463. Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, kazuje: *“Neki je čovjek čuo drugog čovjeka da ponavlja suru El-Ihlas, pa je ujutro otišao Božijem Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i izvijestio ga o tome. Na to je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, zaista sura El-Ihlas ima vrijednost trećine Kur’ana!”³⁷¹*

371 El-Buhari, 6/89, Malik, 1/211, i Ebu Davud (1461).

وَأَخْبَرَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي صَعَصَعَةَ الْمَازِنِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي قَتَادَةُ بْنُ النُّعْمَانِ أَنَّ رَجُلًا فِي زَمَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقْرَأُ مِنَ السَّحْرِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ يَرُدُّهَا لَا يَزِيدُ عَلَيْهَا فَلَمَّا أَصْبَحَ أَتَى رَجُلٌ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فُلَانًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يَقْرَأُ مِنَ السَّحْرِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ يَرُدُّهَا لَا يَزِيدُ عَلَيْهَا كَأَنَّهُ يَتَقَالُهَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالَّذِي تَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهَا لَتَعْدِلُ ثَلَاثَ الْقُرْآنِ.

464. Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, ispričao je: “Obavijestio me Katarada b. en-Numan da je neki čovjek za vrijeme Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, poнавljao suru El-Ihlas do zore, ne učeći druge sure. I ujutro je neki čovjek otišao Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, rekavši: ‘Allahov Poslaniče, taj i taj čovjek cijelu je noć klanjao učeći suru El-Ihlas’, kao da to smatra nedovoljnim. Na to je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *‘Tako mi Onoga u Čizjoj je ruci moja duša, zaista sura El-Ihlas ima vrijednost trećine Kur’ana!’*”³⁷²

” أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ ” أَنَّهُ ” حَدَّثَهُمْ عَنْ سَالِمٍ ” عَنْ ” مَعْدَانَ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَمَّا يَسْتَطِيعُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَقْرَأَ ثَلَاثَ الْقُرْآنِ فِي لَيْلَةٍ قَالُوا نَحْنُ أضعفُ مِنْ ذَلِكَ وَأَعجزُ قَالَ إِنَّ اللَّهَ جَزَأَ الْقُرْآنَ ثَلَاثَةَ أَجْزَاءٍ فَجَعَلَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ جُزْءًا مِنْ أَجْزَاءِ الْقُرْآنِ.

465. Ebud-Derda, radijallahu anhu, kaže da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom upitao ashabe: “Može li iko od vas pro-

372 El-Buhari, 6/189, i En-Nesai, u djelu *Fedailul-Kur’an* (54).

čitati trećinu Kur'ana u jednoj noći?" "Mi smo slabi i nemoćni da to učinimo", odgovoriše ashabi. On reče: "Allah je podijelio Kur'an na tri dijela, i učinio da sura El-Ihlas bude jedan od tri dijela Kur'ana."³⁷³

NAGRADA ZA UČENJE SURE EL-IHLAS

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَبْدِ مَوْلَى آلِ زَيْدِ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ أَقْبَلْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعَ رَجُلًا يَقْرَأُ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجَبَتْ فَسَأَلْتُهُ مَاذَا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ الْحَنَّةُ.

466. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, ispričao je: "Došli smo s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, pa je čuo nekog čovjeka da uči suru El-Ihlas, te je rekao: 'Osiguran mu je!' 'Šta mu je osigurano, Božiji Poslaniče?', upitao sam. On reče: 'Džennet.'³⁷⁴

أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ عَنِ ابْنِ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو عَنْ سَعِيدٍ أَنَّ أَبَا الرَّجَالِ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَدَّثَهُ عَنْ أُمِّهِ عَمْرَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ رَجُلًا عَلَى سَرِيَّةٍ وَكَانَ يَقْرَأُ لِأَصْحَابِهِ فِي صَلَاتِهِمْ فَيَخْتِمُ بِقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَلَمَّا رَجَعُوا ذَكَرُوا ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ سَلُّوهُ لَأَيِّ شَيْءٍ صَنَعْتُمْ ذَلِكَ فَسَأَلُوهُ فَقَالَ إِنَّهَا صِفَةُ الرَّحْمَنِ فَأَنَا أَحِبُّ أَنْ أَقْرَأَ بِهَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبِرُوهُ أَنَّ اللَّهَ يُحِبُّهُ.

373 Muslim, 2/199, i Ed-Darimi (3434).

374 Malik, 1/211, Et-Tirmizi, 4/94, i El-Hakim, 1/566.

467. Aiša, radijallahu anha, pripovijeda: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odredio je nekog čovjeka za zapovjednika izvidnice i poslao ga u pohod. Taj je čovjek imamio svojim vojnicima i učenje Kur'ana završavao surom El-Ihlas. Vrativši se, ispričali su to Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, na što im je preporučio: *'Upitajte ga zbog čega je to činio?'* Na pitanje zašto je tako činio, čovjek je odgovorio: *'Sura El-Ihlas govori o Allahu, i volim je učiti.'* *'Recite mu da ga je Allah zavolio'*, zaključio Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem."³⁷⁵

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ مُهَاجِرِ أَبِي الْحَسَنِ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كُنْتُ أَسِيرٌ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعَ رَجُلًا يَقْرَأُ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ حَتَّى خَتَمَهَا فَقَالَ قَدْ بَرِئَ هَذَا مِنَ الشِّرْكِ ثُمَّ سِرْنَا فَسَمِعَ آخَرَ يَقْرَأُ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَقَالَ أَمَا هَذَا فَقَدْ غُفِرَ لَهُ.

468. Ebul-Hasan prenosi da je neki ashab ispričao: "Išao sam s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, kad je čuo da je neki čovjek proučio suru El-Kafirun. Rekao je: *'Ovaj čovjek spasio se od širka.'* Nastavili smo ići, pa je čuo da drugi čovjek uči suru El-Ihlas, te je objasnio: *'A ovome je čovjeku oprašteno.'*"³⁷⁶

أَخْبَرَنَا سَلْمَانَ بْنُ دَاوُدَ عَنِ ابْنِ وَهْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَمْرُو عَنْ سَعِيدٍ أَنَّ أَبَا الْمُصَنِّفِ أَخْبَرَهُ أَنَّ ابْنَ أَبِي لَيْلَى الْأَنْصَارِيَّ أَخْبَرَهُ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ وَنَحْنُ نَسِيرُ فَقَرَأَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا صَاحِبُكُمْ فَقَدْ بَرِئَ مِنَ الشِّرْكِ فَذَهَبَتْ أَنْظُرُ مَنْ هُوَ فَأَبْشَرَهُ فَقَرَأَ رَجُلٌ آخَرَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا صَاحِبُكُمْ فَقَدْ غُفِرَ لَهُ.

375 El-Buhari, 2/200.

376 En-Nesai, u djelu *Fedailul-Kur'an* (53) i Ed-Darimi (3429).

469. Ibn Mesud, radijallahu anhu, kazuje: “Bili smo s Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, na putu i, dok smo išli, neki je čovjek proučio suru El-Kafirun. Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, primijetio je: ‘Ovaj vaš drug spasio se od širka.’ Izdvojio sam se želeći vidjeti o kome se radi kako bih mu prenio tu radosnu vijest, kad neki drugi čovjek prouči suru El-Ihlas. Sada je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ‘A ovome je oprosteno.’”

SURE KOJE JE POŽELJNO PROUČITI SVAKE NOĆI PRIJE SPAVANJA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ قَالَ حَدَّثَنَا شَبَابَةُ قَالَ حَدَّثَنَا الْمُغِيرَةُ وَهُوَ ابْنُ مُسْلِمٍ
الْحُرَّاسَانِيُّ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا
يَنَامُ كُلَّ لَيْلَةٍ حَتَّى يَفْرَأَ تَنْزِيلَ السُّجْدَةِ وَتَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ.

470. Džabir, radijallahu anhu, veli: “Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nijednu noć ne bi pošao na počinak a da ne bi proučio sure Es-Sedžda i El-Mulk.”³⁷⁷

VRIJEDNOST SURE EL-MULK

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي أُسَامَةَ أَحَدِكُمْ شُعْبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ
عَبَّاسِ الْحَشَمِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ

سُورَةٌ فِي الْقُرْآنِ ” ثَلَاثِينَ ” آيَةً شَفَعَتْ لِصَاحِبِهَا حَتَّى غُفِرَ لَهُ تَبَارَكَ الَّذِي يَبْدِيهِ الْمَلِكُ. فَأَقْرَبَهُ أَبُو أُسَامَةَ وَقَالَ: نَعَمْ.

471. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Zaista u Kur’anu postoji sura koja ima trideset ajeta, i ona se zauzima za onoga ko je uči. To je sura El-Mulk.”*³⁷⁸

أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْكَرِيمِ ” وَقَالَ ” آ ح حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَبُو ثَابِتِ الْمَدَنِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي حَارِثٍ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ عَرْفَجَةَ بْنِ عَبْدِ الْوَاحِدِ عَنْ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّخُودِ عَنْ زَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ مَنْ قَرَأَ تَبَارَكَ الَّذِي يَبْدِيهِ الْمَلِكُ كُلَّ لَيْلَةٍ مَنَعَهُ اللَّهُ بِهَا مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَكُنَّا فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نُسَمِّيهَا الْمَانِعَةَ ” وَإِنَّهَا ” آ ح فِي كِتَابِ اللَّهِ سُورَةٌ مِنْ قَرَأَ بِهَا فِي كُلِّ لَيْلَةٍ فَقَدْ أَكْثَرَ وَأَطَابَ.

472. Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, izjavio je: *“Allah će sačuvati od kazne u kaburu onoga ko svake noći prouči suru El-Mulk. Za vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nazivali smo je surom zaštitnicom, i veliko dobro čini onaj ko je bude učio.”*³⁷⁹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ النَّضْرِ بْنِ مُسَاوِرٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ مَرْوَانَ أَبِي لُبَابَةَ أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصُومُ حَتَّى تَقُولَ مَا يُرِيدُ أَنْ يَفْطِرَ وَيَفْطِرُ حَتَّى تَقُولَ مَا يُرِيدُ أَنْ يَصُومَ وَكَانَ يَقْرَأُ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ بَيِّنِي إِسْرَائِيلَ وَالزُّمَرِ.

378 Ebu Davud (1400), Et-Tirmizi, 4/47, i Ibn Hibban (1766). Et-Tirmizi tvrdi da je ovaj hadis dobar.

379 El-Hakim, 2/498.

473. Aiša, radijallahu anha, pripovijeda: “Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, toliko je često postio da bismo pomislili: ‘Nikad neće prestat.’ Ali, isto tako, ponekad tako dugo ne bi postio da smo pomislili kako nikad neće postiti. I svake je noći učio sure El-Isra i Ez-Zumer.”³⁸⁰

” أَخْبَرَنَا ” ب ح زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ قَالَ أَخْبَرَنَا بَقِيَّةٌ عَنْ يَحْيَى ”
 ” بِنِ سَعِيدٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ عَنِ ابْنِ أَبِي بِلَالٍ عَنِ الْعُرْبَاضِيِّ بْنِ سَارِيَةَ أَنَّ
 النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقْرَأُ الْمُسْتَبَحَاتِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَفِدَ وَقَالَ إِنَّ فِيهَا
 آيَةً خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ آيَةٍ.

474. El-Irbad b. Sarija, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, prije počinka učio sljedeće sure: El-Hadid, El-Hašr, Es-Saff, El-Džumua, El-Munafikun i El-Eala, govoreći: “*U ovim surama ima ajet koji je vredniji od hiljadu drugih ajeta.*”³⁸¹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ قَالَ حَدَّثَنَا عِيَّاشُ
 بْنُ عَبَّاسٍ عَنْ عِمْسَى بْنِ هِلَالٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ أَتَى رَجُلٌ رَسُولَ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَقْرَبْتَنِي يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ أَهْرَأُ ثَلَاثًا مِنْ ذَوَاتِ
 الرِّجْلِ كَبُرَتْ سِنِّي وَاشْتَدَّ قَلْبِي وَعَظَمَ لِسَانِي قَالَ أَهْرَأُ ثَلَاثًا مِنْ ذَوَاتِ
 حَمٍ قَالَ مِثْلَ مَقَالَتِهِ الْأُولَى ” فَقَالَ ” أَهْرَأُ ثَلَاثًا مِنَ الْمُسْتَبَحَاتِ ” فَقَالَ ”
 مِثْلَ مَقَالَتِهِ الْأُولَى قَالَ لَكِنْ أَقْرَبْتَنِي سُورَةَ جَامِعَةً فَأَقْرَأْهَا إِذَا زَلَزَلَتْ الْأَرْضُ زَلْزَالَهَا
 حَتَّى فَرَعَ مِنْهَا قَالَ الرَّجُلُ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ لَا أُرِيدُ عَلَيْهَا أَبَدًا فَقَالَ رَسُولُ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْلَحَ ” ٦٥٣ ح ” الرَّوَيْجِلُ أَقْلَحَ الرَّوَيْجِلُ.

380 Ahmed, 6/68 i 122, Et-Tirmizi, 4/56 i 232, i Ibnus-Sunni (638). Ovaj je hadis dobar.

381 Ahmed, 4/120, Et-Tirmizi, 4/56, i Ebu Davud (5057).

475. Abdullah b. Amr, radijallahu anhuma, ispričao je: "Neki je čovjek došao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i upitao: 'Božiji Poslanice, koje ću sure učiti?' Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče mu: *'Prouči tri sure koje počinju sa Elif-Lam-Ra.'* Čovjek se požali: *'Ostario sam, oslabio i teško izgovaram.'* *'Onda prouči tri sure koje počinju sa Ha-Mim'*, predloži Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem. Čovjek se opet požali na starost i teško izgovaranje. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, preporučí mu: *'Onda prouči tri sure na čijem se početku slavi Allah.'* Međutim, čovjek se ponovo požali na nemoć, a zatim reče: *'Pouči me sveobuhvatnoj suri.'* I Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pouči ga suri Ez-Zilzal i, pošto je završio, čovjek izjavi: *'Tako mi Onoga Koji te poslao s istinom, ograničit ću se na ovu suru!'* Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zaključí: *'Uspjet će čovječuljak! Uspjet će čovječuljak!'*³⁸²

NAGRADA ONOME KO NOĆU PROUČI STOTINU AJETA

أَخْبَرَنِي إِبرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ وَالرَّبِيعُ بْنُ نَافِعٍ
قَالَا حَدَّثَنَا هَيْثَمُ بْنُ حَمِيدٍ قَالَ أَخْبَرَنِي زَيْدُ بْنُ وَاقِدٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مُوسَى
عَنْ كَثِيرِ بْنِ مُرَّةَ عَنْ تَمِيمِ الدَّارِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
مَنْ قَرَأَ مِئَةَ آيَةٍ فِي لَيْلَةٍ كُتِبَ لَهُ قُتُوْتُ لَيْلَةٍ.

476. Temim ed-Dari, radijallahu anhu, veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: *"Ko u noći prouči stotinu ajeta imat će nagradu kao da je cijelu noć proveo u namazu."*³⁸³

382 Ebu Davud (1399) i Ibnus-Sunni (690).

383 Ahmed, 4/103, Ed-Darimi (3453) i Ibnus-Sunni (678). Po Ibn Hadžeru, ovaj je hadis dobar-autentičan.

NAGRADA ONOME KO NOĆU PROUČI POSLJEDNJA DVA AJETA SURE EL-BEKARA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ قَالَ أَخْبَرَنَا وَكَيْعٌ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ
إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْآيَاتَانِ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ مَنْ قَرَأَهُمَا فِي لَيْلَةٍ كَفَّتَاهُ.

477. Ebu Mesud, radijallahu anhu, kaže da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Posljednja dva ajeta sure El-Bekara bit će dovoljna onome ko ih prouči noću.”*³⁸⁴

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ قَالَ حَدَّثَنَا
أَبُو الْأَخْوَصِ عَنْ عَمَارِ بْنِ رُزَيْقٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَيْسَى عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ
عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعِنْدَهُ جِبْرِيلُ إِذْ سَمِعَ
نَقِيضًا فَوَقَّهَ فَرَفَعَ جِبْرِيلُ بَصْرَهُ إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ هَذَا بَابٌ قَدْ فُتِحَ مِنَ السَّمَاءِ
مَا فُتِحَ قَطٌّ قَالَ فَتَزَلَّ مِنْهُ مَلَكٌ ” آ ” فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ
أَبَشْرُ بْنُ مَرْثَدٍ ” قَدْ ” آ ب ” أَوْتَيْتُهُمَا لَمْ يُؤْتِيَهُمَا نَبِيٌّ قَبْلَكَ فَاتِحَةُ الْكِتَابِ
وَحَوَاتِيمُ سُورَةِ الْبَقَرَةِ لَنْ تَقْرَأَ حَرْفًا ” مِنْهُمَا ” إِلَّا أُعْطِيَتْهُ

478. Ibn Abbas, radijallahu anhuma, kazuje sljedeće: “Dok je Džibril bio kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, čula se škripa, pa je Džibril pogledao u nebo i rekao: ‘Ono su otvorena nebeska vrata

koja dosad nisu nijednom otvorena. Kroz ta ista vrata izašao je melek, došao pred Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: *'Raduj se! Dobio si dvostruku sujetlost, a to nijedan vjerovjesnik prije tebe nije dobio: suru El-Fatiha i posljednja dva ajeta sure El-Bekara. I dobit ćeš sve što svako slovo tih ajeta iziskuje.'*³⁸⁵

أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْكَرِيمِ قَالَ ثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الْمَجِيدِ قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ الْمُغِيرَةِ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَسِيرٍ لَهُ فَتَوَلَّى وَتَوَلَّى رَجُلًا إِلَى جَانِبِهِ فَالْتَمَتَ إِلَيْهِ فَقَالَ أَلَا أُخْبِرُكَ بِأَفْضَلِ الْقُرْآنِ قَالَ فَتَلَا عَلَيْهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

479. Enes, radijallahu anhu, prenio je: "Putujući, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, sjahao je, pa je sjahao i čovjek koji je jahao uporedo s njim. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pogledao ga je i upitao: *'Hoćeš li da ti kažem koja je kur'anska sura najbolja?'* I proučio mu je suru El-Fatiha."³⁸⁶

POKUĐENO JE REĆI: "ZABORAVIO SAM TAJ I TAJ AJET"

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ عَبْدِ الصَّمَدِ بْنِ عَبْدِ الْوَارِثِ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ الْوَارِثِ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ جُحَادَةَ عَنْ عَبْدِ عَنَابَةَ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ إِنِّي نَسِيتُ آيَةً " كَيْتَ وَكَيْتَ " فَإِنَّهُ لَيْسَ هُوَ نَسِيَ وَلَكِنَّهُ نَسِيَ.

385 Muslim, 2/198, i El-Hakim, 1/558.

386 El-Hakim, 1/560.

480. Ibn Mesud, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *“Neka čovjek nipošto ne kaže: ‘Zaboravio sam taj i taj ajet’, već je dato da ga zaboravi.”*³⁸⁷

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غِيْلَانَ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو ثَعِينٍ وَمُعَاوِيَةُ قَالََا حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسَمَاءٍ لِأَخَدِهِمْ أَنْ يَقُولَ نَسِيتُ آيَةَ كَيْتٍ وَكَيْتٍ بَلْ هُوَ نَسِيٌّ.

481. Ibn Mesud, radijallahu anhu, veli da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“O kako je ružno da neko kaže: ‘Zaboravio sam taj i taj ajet’, već je dato da ga zaboravi.”*³⁸⁸

ZIKR POSLIJE VITR-NAMAZA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عُبَيْدَةَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ طَلْحَةَ عَنْ دَرِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِيزَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ فِي الْوَيْتِ بِسَبْحِ اسْمِ رَبِّكَ الْأَعْلَى وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَإِذَا سَلَّمَ قَالَ سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.

482. Ka'b, radijallahu anhu, kazuje: *“Na vitr-namazu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učio je sure El-Eala, El-Kafirun i El-Ihlas, pa bi, nakon selama, tri puta izgovorio: ‘SUBHANEL-MELIKIL-KUDDUS’ (‘Neka je slavljen Vladar, Sveti!’)”*³⁸⁹

387 Muslim, 2/191.

388 El-Buhari, 6/194, i Muslim, 2/191.

389 Ebu Davud (1430), Ibn Mađža (1171) i Ibnul-Džarud (271).

أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يُونُسَ بْنِ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ قَالَ سَمِعْتُ زَيْدًا يُحَدِّثُ عَنْ ذَرِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عَنْ أَبِيهِ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُوتِرُ بِسَبِّحِ اسْمِ رَبِّكَ الْأَعْلَى وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَإِذَا سَلَّمَ قَالَ سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ يَمُدُّ صَوْتَهُ فِي الثَّلَاثَةِ وَيَرْفَعُ.

483. Ebza, radijallahu anhu, kazuje: “Na vitr-namazu Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učio je sure El-Eala, El-Kafirun i El-Ihlas, pa bi, nakon selama, tri puta izgovorio: «SUBHANEL-MELIKIL-KUDDUS» (*Neka je slavljen Vladar, Sveti!*), otežući i podižući glas prilikom trećeg ponavljanja.”

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ مَيْمُونٍ قَالَ حَدَّثَنَا مَخْلَدُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ زَيْدِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَنَسِ بْنِ كَعْبٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُوتِرُ بِثَلَاثِ رَكَعَاتٍ يَفْرَأُ فِي الْأُولَى بِسَبِّحِ اسْمِ رَبِّكَ الْأَعْلَى وَفِي الثَّانِيَةِ بِقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَفِي الثَّلَاثَةِ بِقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَيَقْنُثُ قَبْلَ الرَّكْعَةِ فَإِذَا فَرَغَ قَالَ عِنْدَ فَرَغِهِ سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ يُطِيلُ فِي آخِرِهِنَّ.

484. Ka‘b, radijallahu anhu, kazuje: “Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao je tri rekata vitr-namaza; učio je sure El-Eala, El-Kafirun i El-Ihlas, pa bi, nakon selama, tri puta izgovorio: ‘SUBHANEL-MELIKIL-KUDDUS’ (*Neka je slavljen Vladar, Sveti!*), otežući treće ponavljanje.”

ZIKR PRILIKOM POKRIVANJA POSUDE, ZATVARANJA VRATA I GAŠENJA SVJETILJKE

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَىٰ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَطَاءٌ عَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَطْفِقُوا الْمِصْبَاحَ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ وَخَمِّرُوا الْآيَةَ وَلَوْ أَنْ تَعْرِضُوا عَلَيْهَا بِعُودٍ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ.

485. Džabir, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *“Ugasite svjetiljke izgovarajući Allahovo ime i izgovarajući Allahovo ime pokrijte posude, makar stavivši preko njih određen predmet.”*³⁹⁰

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَثْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَطَاءٌ أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرًا يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَغْلِقُوا أَبْوَابَكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَفْتَحُ مُغْلَقًا وَأَوْكُوا قَرَبَاتِكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ وَخَمِّرُوا آيَتِكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ وَلَوْ أَنْ تَعْرِضُوا عَلَيْهَا شَيْئًا وَأَطْفِقُوا الْمِصْبَاحَ.

486. Džabir, radijallahu anhu, kaže da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: *“Zaključajte vrata spominjući Allahovo ime jer šejtan ne može otvoriti zaključana vrata. Zatvorite mješine izgovarajući Allahovo ime i izgovarajući Allahovo ime pokrijte posude, makar stavivši preko njih određen predmet, a ugasi svjetiljke.”*³⁹¹

390 El-Buhari, 4/123, i Muslim, 6/106.

391 Muslim, 6/106.

ZIKR PRIJE SPAVANJA

أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو ثَعْيِمٍ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ عَنْ رِبْعِيِّ عَنْ حُدَيْفَةَ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَنَامَ قَالَ بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا.

487. Huzejfa, radijallahu anhu, kaže: “Kad bi htio poći na počinak, Vje-
rovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio bi sljedeću dovu: ‘BI-
SMIKALLAHUMME EMUTU VE AHJA’ (*‘U Tvoje ime, Allahu
moj, umirem i živim!’*)”³⁹²

أَخْبَرَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو خَالِدٍ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عَمْرِ بْنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ حِرَاشٍ عَنْ حُدَيْفَةَ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ قَالَ بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا.

488. Huzejfa, radijallahu anhu, kaže: “Kad bi htio poći na počinak, Bo-
žiji bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio sljedeću dovu:
,BISMIKALLAHUMME AHJA VE EMUT,‘ (*‘U Tvoje ime, Allahu
moj, živim i umirem!’*)”

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ قَالَ أَخْبَرَنَا سُؤَيْدٌ قَالَ حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ عَنْ شُعْبَةَ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي السَّمُرِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا بَكْرٍ بْنَ أَبِي مُوسَى يُحَدِّثُ عَنْ

392 El-Buhari, 8/69, i Muslim, 8/78.

الْبِرَاءِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَنَامَ بِاسْمِكَ
أَخِيَا وَبِاسْمِكَ أَمُوتُ.

489. El-Bera, radijallahu anhu, kazuje: “Kad bi htio poći na počinak, Allahov bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio sljedeću dovu: ‘BISMIKALLAHUMME AHJA VE BISMIKE EMUT’ (‘U Tvoje ime, Allahu moj, živim i u ime Tvoje umirem!’)”³⁹³

ZIKR KOJI SE UČI U POSTELJI

” قَالَ ” ب ح أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ النَّسَائِيُّ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا
أَبُو نُعَيْمٍ قَالَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الْبِرَاءِ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ وَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى تَحْتَ خَدِّهِ الْيُمْنَى وَقَالَ
فِي عَذَابِكَ يَوْمَ تَبِعْتُ عِبَادَكَ.

490. El-Bera, radijallahu anhu, kaže: “Legavši u postelju, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stavio bi desni dlan pod desni obraz i proučio sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME KINI AZABEKE JEVME TEB‘ASU IBADEKE’ (‘Allahu, sačuvaj me kazne onog Dana kad proživiš robove Svoje!’)”³⁹⁴

أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يُوسُفَ قَالَ حَدَّثَنِي الْأَشْجَعِيُّ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ
عَنِ الْبِرَاءِ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ وَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى تَحْتَ خَدِّهِ
الْيُمْنَى ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَجْمَعُ عِبَادَكَ.

393 Muslim, 8/78.

394 Ahmed, 4/290, 298 i 303. Ibn Hadžer u djelu *Fethul-Bari*, 11/115, smatra da je niz prenosilaca ovog hadisa vjerodostojan.

491. El-Bera, radijallahu anhu, veli: "Nakon što bi legao, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, stavio bi desni dlan pod desni obraz i pro- učio sljedeću dovu: «ALLAHUMME KINI AZABEKE JEVME TEDŽME'U IBADEKE» (*Allahu, sačuvaj me kazne onog Dana kad sakupiš robove Svoje!*)"³⁹⁵

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ عُمَانَ بْنِ عَمْرٍو عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أُمَيَّةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَنْصَارِيِّ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ قَالَ الْبَرَاءُ بْنُ عَازِبٍ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَكَلَّمَ بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ حِينَ يَأْخُذُ حَبْنَهُ مِنْ مَضْجَعِهِ بَعْدَ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثُمَّ مَاتَ فِي لَيْلَتِهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسَلْتُ دِينِي إِلَيْكَ وَخَلَيْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ وَفَوَضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ وَالْحَاثُ ظَهْرِي إِلَيْكَ لَا مَنَجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ آمَنْتُ بِرَسُولِكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ وَبِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ.

492. El-Bera b. Azib, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Ko legne poslije jacija-namaza i prouči sljedeću dovu: 'ALLAHUMME INNI ESLEMTU DINI ILEJKE VE HALLEJTU VEDŽHI ILEJKE VE FEVVADTU EMRI ILEJKE VE ELDŽE'TU ZAHRI ILEJKE LA MENDŽA MINKE ILLA ILEJKE AMENTU BI RESULIKELLEZI ERSELTE VE BI KITABIKELLEZI ENZELTE' (*Allahu, Tebi na čuwanje predajem vjeru svoju, Tebi okrećem lice svoje, Tebi prepustam stvar svoju, u Tebe se pouzdajem! Nema skloništa ni spasa od Tebe osim u Tebi, vjerujem u Poslanika koga si poslao i u Knjigu, koju si objavio!*)"

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ قَالَ أَخْبَرَنَا حَمَادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ عَنْ سَوَاءِ الْخَزَاعِيِّ عَنِ حَفْصَةَ بِنْتِ عَمَرَ

” رضي الله عنهما ” ب ج قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ وَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى تَحْتَ خَدِّهِ وَقَالَ رَبِّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ .

493. Hafsa, radijallahu anha, govorila je: “Legavši u postelju, Božiji bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stavio desni dlan pod desni obraz i tri puta proučio sljedeću dovu: «RABBI KINI AZABEKE JEVME TEB'ASU IBADEKE» (*Gospodaru, sačuvaj me kazne onog Dana kad proživiš robove Svoje!*)”³⁹⁶

أَخْبَرَنِي أَحْمَدُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَخْوَصُ يُعْنِي ابْنَ جَوَابٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَمَّارُ بْنُ رُزَيْقٍ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الْخَارِثِ وَأَبِي مَيْسَرَةَ عَنْ عَلِيٍّ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ عِنْدَ مَضْجَعِهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَبِكَلِمَاتِكَ التَّامَّةِ ” مِنْ شَرِّ مَا أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ اللَّهُمَّ أَنْتَ تَكْشِفُ الْمَأْتَمَ وَالْمَعْرَمَ اللَّهُمَّ لَا يَهْزَمُ جُنْدُكَ وَلَا يُخْلَفُ وَعَدُّكَ وَلَا يَنْقَعُ دَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ سُبْحَانَكَ وَبِحَمْدِكَ .

494. Alija, radijallahu anhu, kaže: “Kad bi legao u postelju, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio bi sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME INNI EUZU BI VEDŽHIKEL-KERIMI VE BI KELIMATIKET-TAMMETI MIN ŠERRI MA ENTE AHIZUN BI NASIJETIHI. ALLAHUMME ENTE TEKŠIFUL-ME’SEME VEL-MAGREM. ALLAHUMME LA JUHZEMU DŽUNDUKE VE LA JUHLEFU VA’DUKE VE LA JENFEU’ ZEL-DŽEDDI MINKEL-DŽEDDU SUBHANEKE VE BI HAMDİK’ (*Allahu, utječem se Tvojim plemenitim licem i savršenim riječima od zla, kojim vladaš! Allahu, ti čuvaš od grijeha i poteškoće. Allahu, vojsku Tvoju niko ne može poraziti, Ti*

češ održati obećanje Svoje, niti ikome koristi njegovo bogatstvo pored Tvog bogatstva. Hvaljen i slavljjen budi!”³⁹⁷

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ بَشَّارٍ ” ب ” سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ عَلِيٍّ أَنَّهُ كَانَ إِذَا نَامَ يَقُولُ اللَّهُمَّ أَمَلْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ أَمَنْتُ بِكِتَابِكَ الْمُنَزَّلِ وَبِنَبِيِّكَ الْمُرْسَلِ.

495. Asim kaže: “Alija je prije spavanja učio sljedeću dovu: «ALLAHU-MME ESLEMTU NEFSI ILEJKE VE VEDŽDŽEHTU VEDŽHI ILEJKE VE FEVVADTU EMRI ILEJKE VE ELDŽ’ETU ZAHRI ILEJKE. AMENTU BI KITABIKEL-MUNEZZEL VE BI NE-BIJJIKEL-MURSEL» («Allahu, Tebi se predajem, Tebi okrećem lice svoje, Tebi prepuštam stvar svoju, u Tebe se pouzdam! Vjerujem u Knjigu objavljenu i Vjerovjesnika poslanog!»)³⁹⁸

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو ثَعْنِيمٍ عَنْ زُهَيْرٍ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ عَلِيٍّ ” رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ” ب ح قَالَ إِذَا أَخَذْتَ مَضْجَعَكَ فَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحِينَ تُدْجِلُ الْمَمِيَّتَ ” فِي ” ب ح قَبْرِهِ.

496. Alija, radijallahu anhu, govorio je: “Kad legneš, prouči sljedeću dovu: «BISMILLAHI VE FI SEBILILLAHI VE ALA MILLETI RESULILLAHI, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM» («U ime Allaha! Na Allahovom putu i u vjeri Resulullahovoj, sallallahu alejhi ve sellem!») A istu ovu dovu prouči kad spuštaš umrlog u kabur.”³⁹⁹

397 Ebu Davud (5052).

398 Ibnus-Sunni (722).

399 Ibnus-Sunni (722).

أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهَبٍ قَالَ ” حَدَّثَنِي ”
 أَحْحُيٌّ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُبَلِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ رَسُولِ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ إِذَا اضْطَجَعَ لِلتَّوَمِ يَقُولُ اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ رَبِّ
 وَضَعْتُ جَنِييَ فَأَغْفِرْ لِي ذَنْبِي.

497. Abdullah b. Amr, radijallahu anhum, veli: “Kad bi legao radi spavanja, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio bi ovu dovu: ‘ALLAHUMME BISMIKE RABBI VEDA‘TU DŽENBI FAGFIR LI ZENBI’ (*Allahu, Gospodar moju, u ime Tvoje legao sam, pa oprosti moje grijeh!*)”⁴⁰⁰

أَخْبَرَنِي إِبرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ قَالَ ”
 حَدَّثَنَا ” آ شُعْبَةُ عَنْ ابْنِ أَبِي السَّفَرِ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا بَكْرٍ بْنَ أَبِي مُوسَى يُحَدِّثُ
 عَنِ الْبَرَاءِ ” بِنِ عَازِبٍ ” ب ح أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا
 نَامَ قَالَ بِاسْمِكَ أَحْيَا وَأَمُوتُ وَكَانَ إِذَا اسْتَيْعَظَ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا
 بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ.

498. El-Bera b. Azib, radijallahu anhu, izjavio je: “Prije spavanja Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učio bi dovu: ‘BISMIKE AHJA VE EMUT’ (*U Tvoje ime živim i umirem!*), a poslije buđenja proučio bi ovu dovu: ‘EL-HAMDULILLAHILLEZI AHJANA BA‘DE MA EMATENA VE ILEJHIN-NUŠUR’ (*Hvala Allahu, Koji nas oživi nakon što nas usmrti, i Njemu se, konačno, sve vraća.*)”⁴⁰¹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَمْرٍو عَنْ
 سَعِيدِ بْنِ إِبرَاهِيمَ عَنِ ابْنِ الْهَادِ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ أَنَّ رَجُلًا
 قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَاذَا أَقُولُ إِذَا أَوَيْتُ إِلَى فِرَاشِي قَالَ قُلْ

400 Ibnus-Sunni (719). Ova je hadis dobar.

401 Muslim, 8/78, i Ahmed, 4/294 i 302.

اللَّهُمَّ أَسَلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ وَالْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ ” أ ” لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ فَإِنْ مِتُّ مِتُّ ” وَأَنْتَ ” آ عَلَى الْفِطْرَةِ وَإِنْ أَصْبَحْتَ أَصْبَحْتُ وَأَنْتَ بِخَيْرٍ .

499. El-Bera b. Azib, radijallahu anhu, kazuje: “Neki je čovjek upitao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: ‘Šta ću proučiti prije spavanja?’ Na to mu je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio: ‘Prouči sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME ESLEMTU NEFSI ILEJKE VE VEDŽDŽEHTU VEDŽHI ILEJKE VE ELDŽE’TU ZAHRI ILEJKE RAGBETEN VE REHBETEN ILEJKE. LA MELDŽE’E VE LA MENDŽA MINKE ILLA ILEJKE. AMENTU BI KITABI-KELLEZI ENZELTE VE BI NEBIJIKELLEZI ERSSELTE’ (*Allahu, Tebi se predajem, Tebi okrećem lice svoje, u Tebe se pouzdajem glede svih potreba svojih, iz želje i straha od Tebe! Nema skloništa ni spasa od Tebe osim u Tebi, vjerujem u Knjigu, koju si objavio i u Vjerovjesnika koga si poslao!*) Pa, ako umreš te večeri, umrijet ćeš na fitri, urođenoj vjeri, a ako te Allah poživi, živjet ćeš u dobru.”⁴⁰²

أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَبِيبٍ قَالَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ وَهُوَ ابْنُ الْحَجَّاجِ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُخْتَارِ وَحَبِيبِ بْنِ الشَّهِيدِ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ الْهَمْدَانِيِّ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمِثْلِ كَانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ قَالَ اللَّهُمَّ أَسَلَمْتُ إِلَيْكَ نَفْسِي وَوَجَّهْتُ إِلَيْكَ وَجْهِي وَقَوَّضْتُ إِلَيْكَ أَمْرِي وَالْجَأْتُ إِلَيْكَ ظَهْرِي وَرَفَعْتُ إِلَيْكَ رَغْبَتِي وَرَهْبَةً إِلَيْكَ آمَنْتُ بِمَا أَنْزَلْتَ مِنْ ” كِتَابٍ ” ب ح وَيَمَا أَرْسَلْتَ مِنْ رَسُولٍ وَزَادَ فِيهِ لَا مَنْجَا وَلَا مَلْجَأَ مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِرَسُولِكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ .

500.El-Bera, radijallahu anhu, pripovijeda: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi kada bi legao u postelju rekao: 'ALLAHUMME ESLEMTU ILEJKE NEFSI VE VEDŽDŽEHTU ILEJKE VEDŽHI VE FEVVADTU ILEJKE EMRI VE ELDŽE'TU ILEJKE ZAHRI VE REFETU ILEJKE RAGBETI RAGBETEN VE REHBETEN ILEJKE. AMENTU BIMA ENZELTE MIN KITABIN VE BIMA ERSSELTE MIN RESULIN. LA MENDŽA VE LA MELDŽE'E MINKE ILLA ILEJKE. AMENTU BI KITABIKELLEZI ENZELTE VE BI RESULIKELLEZI ERSSELTE' (*Allahu, Tebi svoju dušu predajem, Tebi svoje lice usmjeravam, Tebi prepuštam stvar svoju, Tebi pribjegavam, svoju želju Tebi podižem, iz želje i straha od Tebe! Vjerujem u Knjigu koju si objavio i Poslanika kojeg si poslao. Nema spasa ni skloništa od Tebe osim u Tebi, vjerujem u Knjigu koju si objavio i Poslanika koga si poslao!*')."⁴⁰³

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَرِيْعٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ وَهُوَ ابْنُ زُرَيْعٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الْبَرَاءِ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُوصِي رَجُلًا إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ أَنْ يَقُولَ اللَّهُمَّ أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ وَقَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ لَا مَنجَا وَلَا مَلْجَأَ مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ آمَنْتُ بِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ وَبِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ فَإِنْ مَاتَ مَاتَ عَلَيَّ الْفِطْرَةَ.

501.El-Bera, radijallahu anhu, kazuje da je čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako savjetuje nekog čovjeka da kada legne u postelju kaže: „ALLAHUMME ESLEMTU NEFSI ILEJKE VE VEDŽDŽEHTU VEDŽHI ILEJKE VE FEVVADTU EMRI ILEJKE VE ELDŽE'TU ZAHRI ILEJKE RAGBETEN VE REHBETEN

403 Muslim, 8/77, Ebu Davud (5046) i Et-Tirmizi, 4/208.

ILEJKE. LA MENDŽA VE LA MELDŽE'E MINKE ILLA ILEJKE. AMENTU BI NEBIJIKELLEZI ERSELTE VE BI KITABIKELLEZI ENZELTE' (*Allahu, Tebi predajem dušu svoju, Tebi okrećem lice svoje, Tebi prepuštam stvar svoju, Tebi pribjegavam, iz želje i straha od Tebe! Nema spasa ni skloništa od Tebe osim kod Tebe, vjerujem u Vjerovjesnika koga si poslao i u Knjigu, koju si objavio!*)" A zatim je rekao: *'Ko prouči ovu dovu i umre te večeri umro je na fitri, urođenaj vjeri.'*"⁴⁰⁴

أَخْبَرَنَا " قَتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ " آ ح قَالَ حَدَّثَنَا الْمُفَضَّلُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ كُلِّ لَيْلَةٍ جَمَعَ كَفَّيْهِ ثُمَّ تَفَتَّ فِيهِمَا فَقَرَأَ فِيهِمَا قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ثُمَّ يَمْسَحُ بِهِمَا مَا اسْتَطَاعَ مِنْ حَسَدِهِ يَبْدَأُ بِهِمَا عَلَى رَأْسِهِ وَوَجْهِهِ وَمَا أَقْبَلَ مِنْ حَسَدِهِ يَفْعَلُ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.

502. Aiša, radijallahu anha, podsjećala je svijet govoreći: "Legavši, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, svake bi noći skupio dlanove, puhnuo u njih i u njih proučio sure El-Ihlas, El-Felek i En-Nas, pa bi potrao koliko god bi mogao dohvatiti svog tijela, počinjući od glave, lica i, općenito, od prednjeg dijela tijela. To bi činio tri puta."⁴⁰⁵

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ قُدَّامَةَ قَالَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مُطَرِّفٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ آخِرِ مَا يَقُولُ حِينَ يَنَامُ وَهُوَ وَاضِعٌ يَدَهُ عَلَى خَدِّهِ الْأَيْمَنِ وَهُوَ يَرَى أَنَّهُ مَيِّتٌ فِي لَيْلَتِهِ تِلْكَ رَبِّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ رَبَّنَا وَرَبِّ كُلِّ شَيْءٍ مُنْزِلِ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ

404 Ebu Davud (5047).

405 El-Buhari, 8/70, Ahmed, 6/116, i Ebu Davud (5056).

فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى أَعُوذُ بِكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ اللَّهُمَّ أَنْتَ
 الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ أَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ
 فَوْقَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ اقْضِ عَنِّي الدَّيْنَ وَأَغْنِنِي مِنَ
 الْفَقْرِ.

503. Aiša, radijallahu anha, govorila je: "Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, legao bi u postelju, stavio desni dlan pod obraz, smatrajući da će te noći umrijeti; a posljednje što bi izgovorio bila je sljedeća dova: «RABBES-SEMAVATIS-SEBI' VE RABEL-ARŠIL AZIMI RABBENA VE RABBE KULLI ŠEJ'IN. MUNZILET-TEVRATI VEL-INDŽIL VEL-FURKAN FALIKAL-HABBI VEN-NEVA EUZU BIKE MIN KULLI ŠEJ'IN ENTE AHIZUN BI NASIJE-TIH. ALLAHUMME ENTEL-EVVELU FE LEJSE KABLEKE ŠEJ'UN VE ENTEL-AHIRU FE LEJSE BA'DEKE ŠEJ'UN VE ENTEZ-ZAHIRU FE LEJSE FEVKAKE ŠEJ'UN VE ENTEL-BATINU FE LEJSE DUNEKE ŠEJ'UN. IKDI 'ANNID-DEJNE VE AGNINI MINEL-FAKR. (Allahu, Gospodaru sedam nebesa, Gospodaru Zemlje, Gospodaru Arša velikog, naš Gospodaru, Gospodaru svega postojećeg, Ti Koji činiš da zrnje i košpice proklizaju, Ti Koji si objavio Tevrat, Indžil i Kur'an, Tebi se utječem od zla stvorenja, kojima vladaš! Moj Allahu, Ti si Prvi, i prije Tebe ništa nije bilo! Ti si Posljednji, i poslije Tebe ništa neće biti! Ti si Vidljivi, i ništa iznad Tebe nema! Ti si Nevidljivi, i ispod Tebe ništa nema, vrati dugove umjesto nas i sačuvaj nas siromaštva!)"⁴⁰⁶

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْدَانَ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَمِينٍ قَالَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ قَالَ حَدَّثَنَا
 عُبَيْدُ اللَّهِ "أ" قَالَ حَدَّثَنِي سَعِيدُ بْنُ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَوَى أَحَدُكُمْ إِلَى فِرَاشِهِ فَلْيَتَّقِمْص
فِرَاشَهُ بِدَاخِلِهِ إِزَارِهِ فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي مَا خَلْفَهُ عَلَيْهِ ثُمَّ لِيَضْطَجِعْ عَلَى شِقِّهِ الْأَيْمَنِ
ثُمَّ يَقُولُ بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتَ جَنْبِي وَبِكَ أَرْفَعُهُ إِنْ أَمْسَكَتَ تَفْسِي فَارْحَمْنَاهَا
وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ.

504. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, veli da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preporučio: *"Kad čovjek pođe na počinak, neka krajem svoga ogrtača pređe po postelji, jer ne zna šta je iza njega na njoj ostalo. Zatim neka legne na desnu stranu i prouči sljedeću dovu: 'BISMIKE RABBI VEDA'TU DŽENBI VE BIKE ERFEU'HU IN EMSEKTE NEFSI FERHAMHA VE IN ERSELTEHA FAHFAZHA BIMA TAHFEZU BIHI 'IBADEKES-SALIHIN' ('Gospodaru moj, s Tvojim imenom odlazim u postelju i s Tvojim se imenom dižem iz postelje! Allahu, ako uzmeš dušu moju, smiluj joj se, a ako je poživiš, sačuvaj je onako kako Ti čuvaš Svoje dobre robove!)"*⁴⁰⁷

أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ تَمِيمٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ وَهُوَ ابْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ
حَدَّثَنِي شُعْبَةُ قَالَ أَخْبَرَنِي يَعْلى بْنُ عَطَاءٍ قَالَ سَمِعْتُ عَمْرُو بْنَ عَاصِمٍ عَنْ
أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ " رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ " ب ح قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ أَخْبَرَنِي بِشَيْءٍ أَقُولُهُ إِذَا أَصْبَحْتُ وَإِذَا أَمْسَيْتُ قَالَ قُلْ اَللّٰهُمَّ فَاطِرَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكُهُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَعُوذُ بِكَ
مِنْ شَرِّ تَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَ قُلْ إِذَا أَصْبَحْتُ وَإِذَا أَمْسَيْتُ وَإِذَا
أَخَذْتُ مَضْجَعَكَ.

505. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje da se Ebu Bekr, radijallahu anhu, obratio Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem: "Pouči me zikru koji ću izgovarati ujutro i navečer!" Na to mu je Resulullah,

407 El-Buhari, 11/126, i Muslim, 8/79.

sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Kad osvaneš i kad omrkneš i prije spavanja izgovanjaj sljedeće: ‘ALLAHUMME FATIRES-SEMAVATI VEL-ERDI RABBE KULLI ŠEJ’IN VE MELIKEHU EŠHEDU EN LA ILAHE ILLA ENTE EUZU BIKE MIN ŠERRI NEFSI VE ŠERRIŠ-ŠEJTANI VE ŠIRKIHI’ (‘Allahu, Tvorče nebesa i Zemlje, Gospodaru i Vladaru svega postojećeg, svjedočim da nema boga osim Tebe, Tebi se utječem od zla svoje duše i zla šejtana i njegova širka!’)⁴⁰⁸

أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ حَدَّثَنَا عُذْرٌ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ خَالِدٍ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْحَارِثِ يُحَدِّثُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّهُ أَمَرَ رَجُلًا إِذَا أَخَذَ مَضْحَعَهُ أَنْ يَقُولَ اللَّهُمَّ أَنْتَ خَلَقْتَ نَفْسِي وَأَنْتَ تَوَفَّاهَا لَكَ مَمَاتُهَا وَمَحْيَاهَا إِنْ أَحْيَيْتَهَا فَاخْفِظْهَا وَإِنْ أَمَتَّهَا فَاغْفِرْ لَهَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ سَمِعْتَ هَذَا مِنْ عُمَرَ قَالَ مِنْ خَيْرٍ مِنْ عُمَرَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

506. Abdullah b. Omer, radijallahu anhu, kazuje: “Naredio sam nekom čovjeku da kad pođe na počinak prouči sljedeću dovu: ALLAHUMME ENTE HALAKTE NEFSI VE ENTE TEVEFFAHA LEKE MEMATUHA VE MAHJAHA. IN AHJEJTEHA FAHFATZA VE IN EMETTEHA FAGFIR LEHA. ALLAHUMME INNI ES’ELUKEL-AFIJETE (Allahu, Ti si stvorio moju dušu i Ti ćeš je Sebi uzeti, ona Tebe radi umire i živi! Ako je poživiš, sačuvaj je, a ako je Sebi uzmeš, oprosti joj! Allahu, sačuvaj me!), pa me je čovjek upitao: ‘Čuo si tu dovu od Omera.’ Na to reko: ‘Čuo sam je od onoga ko je bolji od Omera: od Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem.’⁴⁰⁹

408 Ebu Davud (5067), El-Buhari, u zbirci *El-Edebul-mufred* (1202) i Ed-Darimi (2292).

409 Muslim, 8/78, i Ibnus-Sunni (726).

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ يَرِيدَ عَنْ عَبْدِ الصَّمَدِ بْنِ عَبْدِ الْوَارِثِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ بَرِيْدَةَ قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَخَذَ مَضْحَعَهُ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَفَانِي وَأَوَانِي وَأَطْعَمَنِي وَسَقَانِي وَالَّذِي مَنَّ عَلَيَّ فَأَفْضَلَ وَالَّذِي أَعْطَانِي فَأَجْزَلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ اَللَّهُمَّ رَبِّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَ كُلِّ شَيْءٍ وَلَكَ كُلُّ شَيْءٍ أَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ.

507. Ibn Omer, radijallahu anhum, veli: "Legavši, Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio bi sljedeću dovu: 'EL-HAMDU LILLAHILLEZI KEFANI VE AVANI VE AT'AMENI VE SEKANI VELLEZI MENNE ALEJJE FE EFDAL VELLEZI E'TANI FE EDŽZELE. EL-HAMDU LILLAHI ALA KULLI HAL. ALLAHUMME RABBE KULLI ŠEJ'IN VE MELIKE KULLI ŠEJ'IN VE LEKE KULLU ŠEJ'IN. EUZU BIKE MINEN-NAR' (*Hvala Allahu, Koji je potrebe moje zadovoljio, i konak mi dao, i nahranio me, i napojio me, Koji mi je velike počasti ukazao i Koji mi je bez računa dao! Hvala Allahu na svakom stanju. Allahu, Gospodaru svega i Vladaru svega, Kojemu sve pripada, Tebi se utječem od džehennemske vatre!*)"⁴¹⁰

أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ نَافِعٍ "٢" قَالَ حَدَّثَنَا بِهِزٌ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَادُ بْنُ سَلَمَةَ قَالَ أَخْبَرَنَا ثَابِتٌ عَنْ أَنَسِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَكَفَانَا وَأَوَانَا فَكَم مَن لَّا كَافِي لَهُ وَلَا مَأْوَى.

508. Enes, radijallahu anhu, kaže: "Kad bi legao, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio bi: 'EL-HAMDU LILLAHILLEZI AT'AMENA

410 Ebu Davud (5058).

VE SEKANA VE KEFANA VE AVANA FE KEM MEN LA KA-
FIJE LEHU VE LA ME'VA' (*Hvala Allahu, Koji nas je nahranio, i
napojio, i naše potrebe zadovoljio, i konak nam dao! A mnogo je onih
čije potrebe nisu zadovoljene i koji nemaju konak.*)⁴¹¹

ZIKR PRILIKOM NEMIRNOG SNA

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ
- عَنْ عَمْرٍو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ يُعَلِّمُنَا كَلِمَاتٍ يَقُولُهَا عِنْدَ النَّوْمِ مِنَ الْقَرْعِ بِاسْمِ اللَّهِ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ
” التَّامَّاتِ ” مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ وَمِنْ شَرِّ عِبَادِهِ وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ
يَخْضُرُونَ.

509. Amr b. Šuajb prenosi od svog oca, a on, opet, prenosi da je njegov otac rekao sljedeće: “Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, poučio nas je dovi prilikom nemirnog sna: ‘BISMILLAHI EUZU BI KELI-MATILLAHIT-TAMMATI MIN GADABIHI VE ‘IKABIHI VE MIN ŠERRI ‘IBADIHI VE MIN HEMEZATIŠ-ŠEJATINI VE EN JAHDURUN’ (*U ime Allaha! Utječem se Allahovim savršenim riječima od Njegove srdžbe, kazne, zlih ljudi, šejtanskih došaptavanja i njihovog prisustva!*)”⁴¹²

عَنْ عَمْرٍو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ كَانَ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ بْنِ الْمُغِيرَةِ
رَجُلًا يَفْرَعُ فِي مَنَامِهِ فَذَكَرَ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ

411 Muslim, 8/79, i Ebu Davud (5053).

412 Ebu Davud (3894) i Et-Tirmizi, 4/266.

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اضْطَجَعْتَ فَقُلْ بِاسْمِ اللَّهِ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ
التَّامَّةِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ وَ” مِنْ ” ب ح شَرِّ عِبَادِهِ وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ
وَأَنْ يَخْضُرُونَ فَقَالَهَا فَذَهَبَ ذَلِكَ عَنْهُ.

510. Amr b. Šuajb prenosi od svog oca, a on, opet, prenosi da je njegov otac ispričao sljedeće: “Halid b. el-Velid b. el-Mugira često se prepadao u snu, pa je to neko spomenuo u Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, prisustvu. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posavjetovao ga je rekavši mu: *‘Kad legneš, prouči sljedeću dovu: ‘BISMILLAHI EUZU BI KELIMATILLAHIT-TAMMETI MIN GADABIHI VE IKABIHI VE ŠERRI IBADIHI VE HEMEZATIŠ-ŠEJATINI VE EN JAHDURUN’ (U ime Allaha! Utječem se Allahovim savršenim riječima od Njegove srdžbe, kazne, zlih ljudi, šejtanskih došaptavanja i njihovog prisustva!’)*” I kad je Halid počeo učiti tu dovu, od tada je mirno spavao.”⁴¹³

UČENJE SURE EL-KAFIRUN PRIJE SPAVANJA

أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ
عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ قُرَّةَ عَنْ جَبَلَةَ قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
قُلْتُ عَلِّمْنِي شَيْئًا يَنْقِضُنِي قَالَ إِذَا أَخَذْتَ مَضْجَعَكَ فَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ
حَتَّى تَخْتِمَهَا فَإِنَّهَا بَرَاءَةٌ مِنَ الشِّرْكِ.

511. Džebela, radijallahu anhu, pripovijeda: “Obratio sam se Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, rekavši: ‘Pouči me nečemu što će im biti

od koristi.' On reče: *'Kad legneš, prouči suru El-Kafirun jer je u njoj sigurnost od širka.'*⁴¹⁴

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مَخْلَدٌ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي قَرْوَةَ الْأَشْجَعِيِّ عَنْ ظَفَرِ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَرَأَ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ عِنْدَ مَنَامِهِ فَقَدْ بَرِيَ مِنَ الشِّرْكِ.

512. Dojilja Božijeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"U potpunosti se sačuvalo širka onaj ko prije spavanja prouči suru El-Kafirun."*

NAGRADA ONOME KO LEGNE POD ABDESTOM I SPOMINJE SVEVIŠNJEG ALLAHA DOK NE ZASPE

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَادٌ عَنْ ثَابِتٍ وَعَاصِمٍ عَنْ شَهْرٍ عَنْ أَبِي طَبِيَّةَ عَنْ مُعَاذِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ طَاهِرًا يَذْكُرُ اللَّهَ تَعَالَى حَتَّى تَغْلِبَهُ عَيْنَاهُ فَتَعَارَّ مِنَ اللَّيْلِ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى خَيْرًا مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ.

513. Muaz, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *"Ko legne pod abdestom i spominje Allaha, dželle šanuhu, dok ne zaspi pa se probudi noću i zamoli za dobro ovog i budućeg svijeta, Allah će mu uslišiti dovu."*⁴¹⁵

414 Et-Taberani (2198).

415 Ahmed, 5/235, 241 i 244, Ebu Davud (5042) i Ibn Madža (3881). Ova je hadis dobar.

أَخْبَرَنِي هِلَالُ بْنُ الْعَلَاءِ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ عَنْ زَيْدِ بْنِ عَاصِمٍ عَنْ شَمْرِ بْنِ عَطِيَّةَ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ التَّوَضُّؤَ دَهَبَ الْإِنْتُمْ مِنْ سَمْعِهِ وَبَصَرِهِ وَيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ.

514. Ebu Umama, radijallahu anhu, kazuje da je čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori sljedeće: *“Onome ko prije spavanja pažljivo uzme abdest, praktično će nestati grijesi koje je počinio usima, očima, rukama i nogama.”*⁴¹⁶

NAGRADA ONOME KO PRIJE SPAVANJA PROUČI ODREĐENI ZIKR

وَأَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ ابْنِ بَابَاهُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ مَنْ قَالَ عِنْدَ مَنَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ غُفِرَتْ ذُنُوبُهُ وَإِنْ كَانَ أَكْثَرَ مِنْ زَبَدِ الْبَحْرِ.

515. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Ko prije spavanja prouči sljedeći zikr: ‘LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR. VE LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH. SUBHANALLAHI VE BI HAMDIHI LA ILAHE ILLALLAHU VA-*

LLAHU EKBER' (*Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može. Nema moći ni snage osim u Allaha. Neka je slavljen i hvaljen Allah. Nema boga osim Allaha, Allah je Najveći*), bit će mu oprosteni grijesi makar ih bilo koliko ima morske pjene.⁴¹⁷

NAGRADA ONOME KO LIJEŽUĆI U POSTELJU PROUČI KUR'ANSKU SURU

أَخْبَرَنِي أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُوسَى قَالَ حَدَّثَنَا هِلَالٌ يَعْنِي ابْنَ حَقِّ عَنِ الْحَرِيرِيِّ عَنِ أَبِي الْعَلَاءِ عَنْ رَجُلَيْنِ مِنْ بَنِي حَنْظَلَةَ عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يَأْوِي إِلَى فِرَاشِهِ فَيَقْرَأُ سُورَةَ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ حِينَ يَأْخُذُ مَضْجَعَهُ إِلَّا وَكَّلَ اللَّهُ بِهِ مَلَكًا لَا يَدْعُ شَيْئًا يَقْرُبُهُ ” وَ ” ب ح يُؤْذِيهِ حَتَّى يَهْبَ مَتَى هَبْ.

516. Šeddad b. Evs, radijallahu anhu, veli da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao sljedeće: *“Svakom muslimanu koji prouči kur’ansku suru dok liježe, Allah će kao čuvara odrediti meleka koji ničemu neće dopustiti da se približi tom čovjeku i uznemiri ga, sve dok se ne probudi.*⁴¹⁸

417 Ibnus-Sunni (727).

418 Ahmed, 4/125, i Ibnus-Sunni (751).

SLAVLJENJE, ZAHVALJIVANJE I VELIČANJE ALLAHA PRIJE SPAVANJA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحِيمِ قَالَ حَدَّثَنَا أَسَدُ بْنُ مُوسَى قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَيَّانَ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرَ كَثِيرٍ مَنْ ” يَعْلَمُهُ ” قَلِيلٌ دُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ عَشْرَ تَسْبِيحَاتٍ وَعَشْرَ تَكْبِيرَاتٍ وَعَشْرَ تَحْمِيدَاتٍ فَذَلِكَ مِائَةٌ وَخَمْسُونَ بِاللِّسَانِ وَأَلْفٌ وَخَمْسُمِائَةٌ فِي الْمِيزَانِ وَإِذَا وَضَعَ جَنْبَهُ سَبَّحَ اللَّهُ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَحَمَدَ اللَّهُ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَكَبَّرَ اللَّهُ أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ فَذَلِكَ مِائَةٌ بِاللِّسَانِ وَأَلْفٌ وَخَمْسُمِائَةٌ فِي الْمِيزَانِ فَأَيُّكُمْ يَغْمَلُ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ أَلْفَيْنِ وَخَمْسُمِائَةٍ سَيِّئَةً.

517. Abdullah b. Amr, radijallahu anhum, veli da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Veliko je dobro, a malo onih koji to znaju, poslije svakog namaza deset puta reci: ‘SUBHANALLAH’ (‘Neka je slavljen Allah’), deset puta: ‘ALLAHU EKBER’ (‘Allah je Najveći’) i deset puta: ‘EL-HAMDULILLAH’ (‘Neka je hvala Allahu’), što u pet namaza iznosi stotinu i pedeset formalno, a na vagi je to hiljadu i petsto. A kad se pođe na počinak, trideset i tri puta izgovoriti: ‘SUBHANALLAH’ (‘Neka je slavljen Allah’), trideset i tri puta: ‘EL-HAMDULILLAH’ (‘Neka je hvala Allahu’), a trideset i četiri puta: ‘ALLAHU EKBER’ (‘Allah je Najveći’), što je, opet, stotinu formalno, a hiljadu na vagi. Pa, koji čovjek u danu i noći može učiniti dvije hiljade i petsto grijeha?”*⁴¹⁹

419 Ebu Davud (5056), El-Buhari, u zbirci *El-Edebul-mufred* (1201) i Et-Tirmizi, 4/233.

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ عَلِيٍّ أَنَّ فَاطِمَةَ ابْنَةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَتْ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَسْتَحْدِمُهُ خَادِمًا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى مَا هُوَ خَيْرٌ لَكَ مِنْهُ قَالَتْ وَمَا هُوَ قَالَ تُسَبِّحِينَ اللَّهَ عِنْدَ مَنَامِكِ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَتُكَبِّرِينَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ ” أ ” وَتَحْمَدِينَ أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ قَالَ سُفْيَانُ لَا أَذْرِي أَيُّهَا ” أَرْبَعٌ وَثَلَاثُونَ ” قَالَ عَلِيٌّ ” ب ” مَا تَرَكْتُهَا مُنْذُ سَمِعْتُهَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ وَلَا لَيْلَةَ صَبِيْنٍ قَالَ وَلَا لَيْلَةَ صَبِيْنٍ .

518. Alija, radijallahu anhu, prenio je: “Fatima, Vjetrovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, kćerka, otišla je Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, tražeći slugu da joj pomaže u kućnim poslovima. On je upita: ‘Želiš li da te uputim na nešto što je bolje od sluge?’ ‘A šta je to?’, upita Fatima. On odgovori: ‘Prije spavanja trideset i tri puta reci: SUBHANALLAH’ (‘Neka je slavljjen Allah!’), pa trideset i tri puta reci: ‘ALLAHU EKBER’ (‘Allah je Najveći!’) i, naposljetku, trideset i četiri puta izgovori: ‘EL-HAMDULILLAH’ (‘Neka je hvala Allahu!’)’ (Sufjan kaže da nije siguran koje riječi se izgovaraju trideset i četiri puta). I otkad sam to čuo, nikad taj zikr nisam izostavio.” Neko primijeti: “Ni uoči Bitke na Sifinu!” “Ni uoči Bitke na Sifinu”, potvrdi Alija.⁴²⁰

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو بْنِ السَّرْحِ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرٍو بْنُ مَالِكٍ وَحِيَوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ عَنِ ابْنِ الْهَادِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ عَنْ ” شَبْتِ بْنِ رَبِيعٍ عَنْ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ قَدِمَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبِيًّا فَقَالَ عَلِيٌّ لِفَاطِمَةَ إِثْمَ أَبَاكَ فَسَلِيهِ خَادِمًا تَتَّقِي بِهَا الْعَمَلَ فَأَتَتْ أَبَاهَا حِينَ أَمْسَتْ فَقَالَ لَهَا مَا لَكَ يَا بَيْتِيَّةُ قَالَتْ لَا شَيْءَ جِئْتُ أُسَلِّمُ عَلَيْكَ

وَاسْتَحْيَتْ أَنْ تَسْأَلَ شَيْئًا حَتَّى إِذَا كَانَتْ الْقَابِلَةَ قَالَ إِتِ أَبَاكَ فَسَلِيهِ خَادِمًا
تَتَّقِي بِهَا الْعَمَلَ فَخَرَجَتْ حَتَّى إِذَا جَاءَتْهُ قَالَ مَالِكُ يَا بِنْتَهُ قَالَتْ لَا شَيْءَ
يَا أَبَتَاهُ جِئْتُ لِأَنْظُرَ كَيْفَ أَمْسَيْتَ وَاسْتَحْيَتْ أَنْ تَسْأَلَهُ شَيْئًا حَتَّى إِذَا كَانَتْ
الْيَلِيَّةُ الثَّالِثَةُ قَالَ لَهَا عَلِيُّ إِمْسِي فَخَرَجَا جَمِيعًا حَتَّى أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَا أَتَى بِكُمْ فَقَالَ لَهُ عَلِيُّ أَيُّ رَسُولَ اللَّهِ شَقُّ عَلَيْنَا الْعَمَلُ
أَرَدْنَا أَنْ نَعْطِيَنَّ خَادِمًا تَتَّقِي بِهَا الْعَمَلَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى خَيْرٍ
لَكُمْ مِمَّنْ حُمِرَ النَّعْمُ فَقَالَ عَلِيُّ نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ قَالَ تَكْبِيرَاتٍ
وَتَمْبِيحَاتٍ وَتَحْمِيدَاتٍ مِائَةً حِينَ تُرِيدَانِ تَامَانَ فَبَيَّتَانِ عَلَى أَلْفِ حَسَنَةٍ وَمِثْلَهَا
حِينَ تُصْبِحَانِ قَالَ عَلِيُّ فَمَا فَاتَنِي مُنْذُ سَمِعْتُهَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ إِلَّا لَيْلَةً صَبَقِينَ فَأَتَنِي أَنْسِيْتُهَا حَتَّى ذَكَرْتُهَا مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ .

519. Alija b. Ebu Talib, radijallahu anhu, pripovijeda: "Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, dovedeno je roblje, pa sam se obratio Fatimi: 'Idi Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i traži slugu koji će obavljati kućne poslove umjesto tebe!' Ona je otišla navečer. Kad se pojavila, on ju je upitao: 'Kćerkice, jesi li nešto trebala?' 'Nisam, došla sam te poselamiti', odgovori Fatima, stideći se zatražiti slugu. Sutra navečer opet sam je podsjetio: 'Idi Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i traži slugu koji će obavljati kućne poslove umjesto tebe!' I ona mu je otišla, pa ju je upitao: 'Kćerkice, jesi li nešto trebala?' 'Nisam, došla sam vidjeti kako si zanoćio, babo moj', odgovori ona. I treće noći Alija zatraži da ode, ali je on ovoga puta pošao s njome. Stigavši, Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao nas je: 'Šta vas je dovelo?' Ja reko: 'Božiji Poslaniče, teško nam je obavljati kućne poslove, došli smo da nam dadneš slugu koji će obavljati te poslove umjesto nas.' On upita: 'Hoćete li da vam kažem šta je za vas bolje nego da imate veliko bogatstvo?' 'Hoćemo, Allahov Poslaniče, Allah ti se smilovao', odgovorio sam. On reče: 'Ve-

ličajte Allaha, slavite Ga i zahvalite Mu se (neka sveukupno bude stotinu puta) kad pođete na počinak, pa ćete zaspati uradiši hiljadu dobrih djela. A isti zikir proučite poslije buđenja.' I otkad sam to čuo, nikad taj zikir više nisam izostavio, osim što sam, stjecajem okolnosti, uoči Bitke na Siffinu zaboravio ga izgovoriti, ali sam se, doduše, sjetio pod sami kraj noći pa sam ga tad izgovorio.⁴²¹

ZASPATI NE SPOMENUVŠI ALLAHA

أَخْبَرَنَا زَكْرِيَّا بْنُ يَحْيَى قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو مُصْعَبٍ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ إِبْرَاهِيمَ بْنَ دِينَارٍ حَدَّثَهُ عَنِ ابْنِ أَبِي ذَنْبٍ عَنِ الْمُقْبِرِيِّ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ مَوْلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَمَا أَوْى أَحَدٌ إِلَى فِرَاشِهِ فَلَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ إِلَّا كَانَ عَلَيْهِ تِرَةٌ مُخْتَصَرٌ.

520. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, veli da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "...I svakome ko zaspi ne spomenuvši Allaha, to će biti upisano kao manjkavost."⁴²²

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ عَجَلَانَ عَنْ سَعِيدِ الْمُقْبِرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ اضْطَجَعَ مَضْجَعًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ كَانَتْ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تِرَةٌ مُخْتَصَرٌ.

521. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi upozorenja: "...Ko zaspi na određenom mjestu i ne spomene Allaha, to će mu Allah upisati kao nedostatak."⁴²³

421 Ebu Davud (5064).

422 Ahmed, 2/432.

423 Ebu Davud (4856), El-Humejdi (1158) i Ibnus-Sunni (752).

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَرِيدَ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو ” قَالَ ” ب ح قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّتَانِ يَسِيرٌ وَمَنْ يَعْمَلُ بِهِمَا قَلِيلٌ وَمَنْ يُحَافِظُ عَلَيْهِمَا دَخَلَ الْجَنَّةَ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا هُمَا قَالَ يُسَبِّحُ أَحَدُكُمُ إِذَا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ عَشْرًا وَيَحْمَدُ عَشْرًا وَيُكَبِّرُ عَشْرًا وَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَتِمَّ مِائَةَ فَذَلِكَ مِائَتَانِ وَخَمْسُونَ بِاللِّسَانِ وَالْأَلْفَانِ وَخَمْسُمِائَةٍ فِي الْمِيزَانِ فَأَيُّكُمْ يَعْمَلُ فِي يَوْمِهِ وَلَيْلَتِهِ أَلْفَيْنِ وَخَمْسُمِائَةٍ سَبِّحَةٍ ” أ ” قَالَ عَبْدُ اللَّهِ فَإِنَّا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْقِدُهَا يَدَيْهِ.

522. Abdullah b. Amr, radijallahu anhum, kaže da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Dvije su stvari lahke za uraditi, a malo je onih koji ih prakticiraju, i treba znati da će onaj ko u njima ustraje ući u Džennet.”* Neko upita: *“Božiji Poslaniče, koje su to stvari?”* On odgovori: *“Poslije svakog namaza deset puta reći: ‘SUBHANALLAH’ (‘Neka je slavljen Allah’), deset puta: ‘ALLAHU EKBER’ (‘Allah je Najveći!’), i deset puta: ‘EL-HAMDULILLAH’ (‘Neka je hvala Allahu’), što u pet namaza iznosi stotinu i pedeset formalno, a na vagi je to hiljadu i petsto. A kad se pođe na počinak, neka čovjek taj zikir izgovori stotinu puta, i to je formalno dvjesto pedeset, a na vagi dvije hiljade i petsto. Pa, koji čovjek u danu i noći može učiniti dvije hiljade i petsto grijeha?!”* Abdullah b. Amr, radijallahu anhum, govorio je: *“I vidio sam da Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, čini taj zikir brojeći na prste.”*⁴²⁴

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَشْعَثَ قَالَ ” أَخْبَرَنَا ” أَبُو مُسْهِرٍ قَالَ حَدَّثَنَا هِشْلُ بْنُ زِيَادٍ قَالَ حَدَّثَنِي الْأَوْزَاعِيُّ عَنْ عَمْرٍو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ مُبْحَانَ اللَّهِ مِائَةَ مَرَّةٍ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا كَانَ أَفْضَلَ مِنْ مِائَةِ بَدَنَةٍ وَمَنْ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ مِائَةَ مَرَّةٍ قَبْلَ

424 Ebu Davud (5056), El-Buhari, u zbirci *El-Edebul-mufred* (1201) i Et-Tirmizi, 4/233.

طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا كَانَ أَفْضَلَ مِنْ مِائَةِ قَرَسٍ يُحْمَلُ عَلَيْهَا وَمَنْ قَالَ اللَّهُ أَكْبَرَ مِائَةَ مَرَّةٍ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا ” كَانَ أَفْضَلَ مِنْ عِنِّي مِائَةَ رَقَبَةٍ وَمَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ مِائَةَ مَرَّةٍ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا ” أَح لَمْ يَجِئْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحَدٌ بِعَمَلٍ أَفْضَلَ مِنْ عَمَلِهِ إِلَّا مَنْ قَالَ قَوْلَهُ أَوْ زَادَ.

523. Amr b. Šuajb prenosi od svog oca Šuajba, a on od svog oca, da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: “Izgovoriti: ‘SUBHANALLAH’ (‘Neka je slavljen Allah’) stotinu puta prije izlaska sunca i prije njegova zalaska, vrednije je nego žrtvovati stotinu deva. Ko prije sunčeva izlaska i prije njegova zalaska stotinu puta izgovori: ‘EL-HAMDULILLAH’ (‘Neka je hvala Allahu’) učinio je bolje djelo nego da je žrtvovao stotinu snažnih konja. Ko prije sunčeva izlaska i prije njegova zalaska stotinu puta izgovori: ‘ALLAHU EKBER’ (‘Allah je Najveći!’), to mu je bolje nego da je oslobodio stotinu robova. I, ko prije sunčeva izlaska i prije njegova zalaska stotinu puta izgovori: ‘LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ’IN KADIR’ (‘Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može), niko se neće pojaviti na Sudnjem danu s boljim djelom, osim onoga koji je taj isti ziker izgovorio više od stotinu puta.”⁴²⁵

أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ عَنْ حَاتِمِ بْنِ أَبِي صَغِيرَةَ قَالَ زَعَمَ أَبُو بَلْجٍ أَنَّهُ حَدَّثَهُمْ عَمْرُو بْنُ مَيْمُونٍ أَنَّهُ سَمِعَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا عَلَى الْأَرْضِ

رَجُلٌ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ إِلَّا كُفِّرَتْ عَنْهُ
ذُنُوبُهُ وَلَوْ كَانَتْ أَكْثَرَ مِنْ زَبَدِ الْبَحْرِ.

524. Abdullah b. Amr, radijallahu anhum, kaže da je čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori sljedeće: “Svakom čovjeku koji izgovori: ‘LA ILAHE ILLALLAHU VALLAHU EKBER SUBHANALLAHI VEL-HAMDULILLAH’ (‘Nema boga osim Allaha, Allah je Najveći i hvala Allahu’) bit će oprošteni grijesi makar ih bilo u srazmjeru morske pjene.”⁴²⁶

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ
طَلْقِ بْنِ حَبِيبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ لِأَنَّ أَقْوَلَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ ” أَنْ ” أُحْمَلَ عَلَى عِدَّتِهَا مِنْ
الْحَيَاتِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَرْسَانِهَا.

525. Abdullah b. Amr, radijallahu anhum, imao je običaj reći: “Da izgovorim: ‘SUBHANALLAHI VE LA ILAHE ILLALLAHU VALLAHU EKBERU VE LILLAHIL-HAMD’ (‘Neka je slavljen Allah, nema boga osim Allaha, Allah je Najveći i hvala Allahu’) draže mi je nego da budem nošen na tolikom broju konja na Allahovom putu.”⁴²⁷

426 Et-Tirmizi, 4/248.

427 Et-Tirmizi, 4/248.

ZIKR KOJI JE ALLAH ODABRAO MELEKIMA

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُخْتَارِ عَنِ الْحَرِيرِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْجِسْرِيِّ عَنْ أَبِي ذَرٍّ ” رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ” ب ح قَالَ سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا تَقُولُ فِي سُجُودِنَا قَالَ مَا اصْطَفَى اللَّهُ لِمَلَائِكَتِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ.

526. Ebu Zerr, radijallahu anhu, kazuje: “Upitao sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji zikr treba učiti na sedždi, i on mi je odgovorio: ‘Zikr koji je Allah odabrao melekima: SUBHANALLAHI VE BI HAMDIH’ (‘Neka je slavljen i hvaljen Allah!’)”⁴²⁸

أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ سَعْدٍ قَالَ حَدَّثَنَا رَوْحٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَعِيدِ الْحَرِيرِيِّ قَالَ سَمِعْتُ سَوَادَةَ بِنَ عَاصِمِ الْعَنْزِيِّ يُحَدِّثُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الصَّامِتِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ مِنْ أَحَبِّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَقُولَ الْعَبْدُ سُبْحَانَ رَبِّي وَبِحَمْدِهِ.

527. Ebu Zerr, radijallahu anhu, prenosi sljedeći hadis: “Jedan od najdražih zikrova Svevišnjem Allahu jeste zirk: SUBHANE RABBI VE BI HAMDIH’ (‘Neka je slavljen i hvaljen Gospodar moj!’)”⁴²⁹

428 Muslim, 8/68.

429 Muslim, 8/68.

VRIJEDNOST ZIKRA SUBHANALLAHI VE BI HAMDIHI

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ مَسْعَدَةَ قَالَ حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ
عَنْ سُوَيْبِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ حَطَّ اللَّهُ عَنْهُ ذُنُوبَهُ وَإِنْ كَانَتْ أَكْثَرَ مِنْ
رَبْدِ الْبَحْرِ.

528. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Onome ko kaže: 'SUBHANALLAHI VE BI HAMDIHI' ('Neka je slavljen i hvaljen Allah') bit će oprošteni grijesi makar ih bilo srazmjerno morskoj pjeni."⁴³⁰

VRIJEDNOST ZIKRA SUBHANALLAHIL-AZIM

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ أَبِرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ
سَلَمَةَ عَنْ حَجَّاجِ الصَّوَّافِ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ غُرِسَتْ لَهُ شَجَرَةٌ فِي الْجَنَّةِ.

529. Džabir, radijallahu anhu, veli da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Onome ko izgovori: 'SUBHANALLAHIL-AZIM' ('Neka je slavljen Allah, Veliki') bit će zasađeno stablo u Džennetu."⁴³¹

430 El-Buhari, 8/68, i Muslim, 8/69.

431 Et-Tirmizi, 4/249.

أَخْبَرَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ بِشْرِ بْنِ مَنْصُورٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ قِيَاضٍ قَالَا حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى عَنْ سَعِيدٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ سَمِعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا وَهُوَ فِي سَفَرٍ يَقُولُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْفِطْرَةِ قَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَالَ خَرَجَ مِنَ النَّارِ فَاسْتَبَقَ الْقَوْمُ فَيَاذَا رَاعِي عَنَمٍ حَضَرَتِ الصَّلَاةُ فَقَامَ يُؤَدِّنُ.

530. Enes, radijallahu anhu, kazuje: “Dok je putovao, Božiji je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, čuo da neko uči: «ALLAHU EKBER ALLA-HU EKBER» («Allah je Najveći, Allah je Najveći!») pa je rekao: ‘*On je na, fitri, urođenoj vjeri.*’ A kad je čovjek zaučio: ‘EŠHEDU EN LA ILAHE ILLALLAH’ (‘Svjedočim da nema boga osim Allaha’), Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ‘*Spasio se od Vatre!*’ Svijet je požurio vidjeti o kome se radi, kad ono pastir uči ezan za namaz.”

KOJI JE ZIKR TEŽAK NA VAGI

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ آدَمَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ فَضِيلٍ وَأَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَرْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فَضِيلٍ عَنْ عُمَارَةَ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلِمَتَانِ ” 53 ب ” خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ.

531. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: “*Dvije su riječi lahke za izgovoriti, teške su na vagi i drage su Milostivom: SUBHANALLAHI VE BI HAMDHI SUBHANALLAHIL-AZIM* (‘*Neka je slavljen i hvaljen Allah, neka je slavljen Allah, Veliki!*’)⁴³²

432 El-Buhari i Muslim. Ovo je posljednji hadis u El-Buharijevoj zbirci hadisa *Es-Sahih*.

NAJVREDNIJI ZIKR I NAJVREDNIJA DOVA

أَخْبَرَنِي يَحْيَى بْنُ حَبِيبٍ بْنِ عَرَبِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِبرَاهِيمَ بْنِ كَثِيرٍ الْأَنْصَارِيُّ الْمَدَنِيُّ قَالَ سَمِعْتُ طَلْحَةَ بْنَ خِرَاشٍ يَقُولُ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ أَفْضَلَ الذِّكْرِ لِأِلَهِ إِلَّا اللَّهُ وَأَفْضَلُ الدُّعَاءِ الْحَمْدُ لِلَّهِ.

532. Džabir, radijallahu anhu, izjavio je da je čuo Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori sljedeće: “Najbolji zikir jesu riječi: ‘LA ILAHE ILLALLAH’ (‘Nema boga osim Allaha’), a najbolja dova jesu riječi: ‘EL-HAMDULILLAH’ (‘Hvala Allahu!’)”⁴³³

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي صَالِحُ بْنُ سَعِيدٍ حَدِيثًا رَفَعَهُ إِلَى سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ إِلَى رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ نُوحٌ لِإِنِّي مُوصِيكَ بِوَصِيَّةٍ وَقَاصِرُهَا كَيْلًا تَسَاها أَوْصِيكَ بِاثْنَتَيْنِ وَأَنْتَ هَاكَ عَنِ اثْنَتَيْنِ أَمَا اللَّتَانِ أَوْصِيكَ بِهِمَا فَيَسْتَبْشِرُ اللَّهُ بِهِمَا وَصَالِحُ خَلْقِهِ وَهُمَا يُكْتَرَانِ الْوُلُوجَ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى أَوْصِيكَ بِلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَإِنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَوْ كَانَتَا خَلْقًا فَصَمَتَهُمَا وَلَوْ كَانَتْ فِي كَفَةٍ وَزَتَتْهُمَا وَأَوْصِيكَ بِمُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ فَإِنَّهَا صَلَاةُ الْخَلْقِ وَبِهَا يَرْتُقِي الْخَلْقُ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ

433 Et-Tirmizi, 4/227, i Ibn Madža (3800).

تَسْبِيحُهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا وَأَمَّا اللَّتَانِ أَتَهَاكَ عَنْهُمَا فَيَحْتَجِبُ اللَّهُ مِنْهُمَا
وَصَالِحُ خَلْقِهِ أَتَهَاكَ عَنِ الشِّرْكِ وَالْكِبْرِ.

533. Neki ensarija prenosi da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Nuh se obratio svom sinu rekavši mu: 'Oporučit ću ti, ali će oporuka biti kratka kako je ne bi zaboravio. Oporučujem ti dvije stvari, a zabranjujem druge dvije stvari. Dvujema stvarima koje ti oporučujem raduju se Allah i dobri robovi, i Allah ih prihvata. Prva je privrženost svjedočenju da nema boga osim Allaha, jer kad bi nebesa i Zemlja bili kakva halka, izričaj svjedočenja slomio bi je; i da se sve što je na nebesima i Zemlji stavi na jedan tas vage, a svjedočenje da nema boga osim Allaha na drugi tas vage, ovo bi potonje prevagnulo. Također, oporučujem ti da izgovaraš: 'SUBHANALLAHI VE BI HAMDIHI' ('Neka je slavljen i hvaljen Allah'), jer je to molitva koju očitava sve što postoji i zbog nje nafaku dobija sve što postoji. A sve što postoji slavi i hvali Allaha, ali ljudi ne razumiju njihovu molitvu. Allah je blag i prašta grijeha. A zabranjujem ti dvije stvari koje mrze Allah i dobri ljudi: širk i oholost."⁴³⁴

أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ يَزِيدَ قَالَ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ كَيْسَانَ عَنْ أَبِي
هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا قَالَ عَبْدٌ لَإِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصًا
إِلَّا فَتَحَتْ لَهُ أَبْوَابَ السَّمَاءِ حَتَّى تَفْضِي إِلَى الْعَرْشِ مَا اجْتَنِبْتَ الْكِبَائِرَ.

534. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, veli da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kad čovjek koji se sustegne od velikih grijeha iskreno izgovori izričaj svjedočenja, tim se riječima otvore nebeske kapije i one dopru do Arša."⁴³⁵

434 El-Buhari, u zbirci *El-Edebul-mufred* (1201) i El-Bejheki, u djelu *El-Esmau ves-sifat*, str. 103.

435 Et-Tirmizi, 4/286, s dobrim nizom prenosilaca.

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو بْنِ السَّرْحِ فِي حَدِيثِهِ عَنِ ابْنِ وَهَبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ أَنَّ دَرَّاجًا أَبَا السَّمْحِ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِي الْهَيْثَمِ عَنْ أَبِي سَعِيدِ الْخُدْرِيِّ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ مُوسَى يَا رَبِّ عَلِّمْنِي شَيْئًا أَذْكُرُكَ بِهِ وَأَذْعُوكَ بِهِ قَالَ يَا مُوسَى لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَالَ مُوسَى يَا رَبِّ كُلُّ عِبَادِكَ يَقُولُ هَذَا قَالَ قُلْنَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ إِنَّمَا أُرِيدُ شَيْئًا تَخْصُنِي بِهِ قَالَ يَا مُوسَى لَوْ أَنَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعَ وَعَامِرَهُنَّ غَيْرِي وَالْأَرْضِينَ السَّبْعَ فِي كَفَّةٍ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فِي كَفَّةٍ مَالَتْ بِهِنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.

535. Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallahu alejhi ve sellem, rekao: "Musa je zatražio: 'Moj Gospodaru, pouči me riječima kojima ću Te spominjati i njima Te moliti!' Allah mu reče: 'O Musa, izgovaraj: 'LA ILAHE ILLALLAH' ('Nema boga osim Allaha!')' 'Svi Tvoji robovi izgovaraju taj zikir', uporan je Musa. Allah mu opet naredi: 'O Musa, reci: 'LA ILAHE ILLALLAH' ('Nema boga osim Allaha!')' Musa reče: 'Nema boga osim Tebe! Želim nešto posebno, nešto što niko osim mene neće znati.' Allah mu naposljetku reče: 'O Musa, kad bi se sedmera nebesa i svi njihovi stanovnici, osim Mene, i sedam zemalja stavili na tas vage, a na drugi tas vage izričaj svjedočenja, riječi: 'La ilahe illallah' prevagnule bi."³⁶

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَرْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ " ٣٩٨ أ " عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَأَنْ أَقُولَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ.

536. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje da je Allahov Poslanik, sallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: "Da izgovorim sljedeće riječi: SUBHANALLAHI VEL-HAMDULILLAHI VALLAHU EKBERU VE LA ILAHE ILLALLAH' ('Neka je slavljjen Allah, neka

je hvala Allahu, Allah je Najveći i nema boga osim Allaha'), draže mi je nego da imam sve što Sunce obasjava.⁴³⁷

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ عَنْ مَرْوَانَ قَالَ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ سَلَامٍ قَالَ أَخْبَرَنِي أَحْيَى أَنَّهُ سَمِعَ جَدَّهُ أَبَا سَلَامٍ يَقُولُ أَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ قُرُوحٍ قَالَ حَدَّثَنِي عَائِشَةُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ خَلِقَ ابْنُ آدَمَ عَلَى سِتِّينَ وَثَلَاثِمِائَةٍ مَفْصِلٍ فَمَنْ كَبَّرَ اللَّهَ وَحَمِدَ اللَّهَ وَهَلَّلَ اللَّهَ وَعَزَلَ حَجْرًا عَنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ أَوْ عَزَلَ شَوْكَةً أَوْ عَزَلَ عَظْمًا أَوْ أَمَرَ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَهَى عَنْ مُنْكَرٍ ” عَدَدَ ” ذَلِكَ السِّتِّينَ وَالثَّلَاثِ مِائَةِ السَّلَامِيِّ أَمْسَى يَوْمَئِذٍ وَقَدْ رَزَخَ نَفْسَهُ عَنِ النَّارِ.

537. Aiša, radijallahu anha, kaže da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Allah je u čovjeku stvorio tri stotine i šezdeset zglobova. Onaj ko veliča Allaha, odnosno ko zahvali Allahu, odnosno ko potvrdi Njegovu jednoću izričajem svjedočenja, odnosno ko ukloni kamen ili trnovitu granu ili kost s puta kojim prolaze muslimani, odnosno ko navrati na dobro ili odvrati od zla srazmjerno broju tih zglobova, zanočit će a udaljio se od Vatre.”*⁴³⁸

أَخْبَرَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا عُثْمَانُ قَالَ حَدَّثَنَا وَكَيْعٌ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ طَلْحَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَدَّادٍ قَالَ طَلْحَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ أَحَدٌ أَفْضَلَ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ مُؤْمِنٍ يَعْمُرُ فِي الْإِسْلَامِ يُكَبِّرُهُ وَتَسْبِيحَهُ وَتَهْلِيلَهُ وَتَحْمِيدَهُ.

538. Talha b. Ubejdullah, radijallahu anhu, izjavio je da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Kod Allaha je najbolji onaj musliman koji mnogo donosi tekbire, slavi Allaha, potvrđuje Njegovu jednoću izričajem svjedočenja i hvali Allaha.”*⁴³⁹

437 Muslim, 8/70, i Et-Tirmizi, 4/287.

438 Muslim, 2/698.

439 Ahmed, 1/163. Niz prenosilaca ovog predanja dobar je.

ODABRANI ZIKR

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ
 ضِرَارِ بْنِ مَرْثَةَ عَنْ أَبِي صَالِحِ الْحَنْفِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي سَعِيدِ الْخُدْرِيِّ عَنِ
 النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى مِنَ الْكَلَامِ أَرْبَعًا سُبْحَانَ اللَّهِ
 وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ فَمَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ كُتِبَ لَهُ عِشْرُونَ
 حَسَنَةً وَحُطَّتْ عَنْهُ عِشْرُونَ سَيِّئَةً وَمَنْ قَالَ اللَّهُ أَكْبَرُ فَمِثْلُ ذَلِكَ وَمَنْ قَالَ لَا
 إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَمِثْلُ ذَلِكَ وَمَنْ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ مِنْ قَبْلِ تَفْسِيهِ كُتِبَ
 لَهُ ثَلَاثُونَ حَسَنَةً وَحُطَّتْ عَنْهُ ثَلَاثُونَ سَيِّئَةً.

539. Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *“Allah je odabrao četvero: SUBHANALLAHI VEL-HAMDULILLAHI VE LA ILAHE ILLALLAHU VALLAHU EKBER’ (‘Neka je slavljen Allaha, neka je hvala Allahu, nema boga osim Allaha i Allah je Najveći!’) Dakle, onome ko kaže: SUBHANALLAH’ (‘Neka je slavljen Allah’) bit će upisano dvadeset sevapa, a obrisano dvadeset hrdavih djela. Ista je situacija s tekbirom i izričajem svjedočenja. A ko iskreno rekne: EL-HAMDULILLAHI RABBIL-ALEMIN’ (‘Neka je hvala Allahu, Gospodaru svjetova!’), njemu će biti upisano trideset sevapa, a obrisano trideset hrdavih djela.”*⁴⁰

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ حَسَنِ بْنِ شَقِيقٍ قَالَ أَبِي أَخْبَرَنَا قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو
 حَمْرَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

الله عليه وسلم خَيْرَ الْكَلَامِ أَرْبَعٌ لَا تَبَالِي بِأَيِّهِنَّ بَدَأْتَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ
لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

540. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, ustvrdio: *“Najbolji je zikr sljedeći: ‘SUBHANALLAHI VEL-HAMDULILLAHI VE LA ILAHE ILLALLAHU VALLAHU EKBER’ (‘Neka je slavljen Allaha, neka je hvala Allahu, nema boga osim Allaha i Allah je Najveći!’), i ne smeta ako čovjek promijeni redoslijed riječi.”*

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُنْذِرِ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ فُضَيْلٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ أَبِي
صَالِحٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَبُّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ أَرْبَعٌ لَا يَضُرُّكَ بِأَيِّهِنَّ بَدَأْتَ سُبْحَانَ اللَّهِ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

541. Ebu Salih prenosi da je neki ashab pripovijedao sljedeće Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *“Allahu najdraži zikr jeste sljedeći: ‘SUBHANALLAHI VEL-HAMDULILLAHI VE LA ILAHE ILLALLAHU VALLAHU EKBER’ (‘Neka je slavljen Allah, neka je hvala Allahu, nema boga osim Allaha i Allah je Najveći!’), i ne smeta ako se promijeni redoslijed riječi.”*⁴⁴¹

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ سُهَيْلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ السُّلُومِيِّ
” ٢ ” عَنْ كَعْبٍ قَالَ ” أَخْتَارَ اللَّهُ الْكَلَامَ فَأَحَبُّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ فَمَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَهِيَ كَلِمَةُ
الْإِخْلَاصِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا عِشْرِينَ حَسَنَةً وَكَفَّرَ عَنْهُ عِشْرِينَ سَيِّئَةً وَمَنْ قَالَ
اللَّهُ أَكْبَرُ فَذَلِكَ جَلَالُ اللَّهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا عِشْرِينَ حَسَنَةً وَكَفَّرَ عَنْهُ عِشْرِينَ

سَيِّئَةً وَمَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا عِشْرِينَ حَسَنَةً وَكَفَّرَ عَنْهُ عِشْرِينَ
سَيِّئَةً وَمَنْ قَالَ الْحَمْدُ فَذَلِكَ ثَمَاءُ اللَّهِ وَثَمَنًاؤُهُ الْحَمْدُ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا ثَلَاثِينَ
حَسَنَةً وَكَفَّرَ عَنْهُ ثَلَاثِينَ سَيِّئَةً.

542. Ka'b, radijallahu anhu, imao je običaj reći: "Allah je odabrao određene riječi, i one su Mu najdraže. To je zikr: 'LA ILAHE ILLALLAHU VALLAHU EKBER VE SUBHANALLAHI VEL-HAMDULLAH' ('Nema boga osim Allaha i Allah je Najveći, neka je slavljjen Allah i hvala Allahu!') Dakle, ko izgovori kelimei-šehadet, riječi iskrenosti, Allah će mu zbog toga upisati dvadeset sevapa, a obrisati dvadeset grijeha. Ko donese tekbir, a tekbirom se veliča Allah, bit će mu upisano dvadeset sevapa, a obrisano dvadeset grijeha. Ko izgovori riječi slavljenja Allaha, i njemu će biti upisano dvadeset sevapa, a obrisano dvadeset grijeha. A onaj ko se zahvali Allahu, zahvala je zapravo hvaljenje Allaha, njemu će biti upisano trideset dobrih djela, a obrisano trideset grijeha."

أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ الْخَوْزِمِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا
عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُسْلِمٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ عَجْلَانَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ
عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُذُوا جَسْتَكُمْ قَالُوا
يَا رَسُولَ اللَّهِ أَمِنْ عَدُوٍّ " قَدْ " آ حَضَرَ قَالَ لَا وَلَكِنْ جَسْتَكُمْ مِنَ النَّارِ قَوْلُ
سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ فَإِنَّهُنَّ يَأْتِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
مُحْتَبَاتٍ " و " آ مُعْتَبَاتٍ وَهُنَّ الْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ.

543. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijeda da se Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom obratio ashabima: "Zaštitite se!" "Allahov Poslaniče, od prisutnog neprijatelja?!", upitaše oni. Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: "Ne, već se zaštitite od

*Vatre. Naime, riječi: 'SUBHANALLAHI VEL-HAMDULLAHI VE LA ILAHE ILLALLAHU VALLAHU EKBER' ('Neka je slavljjen Allah, neka je hvala Allahu, nema boga osim Allaha i Allah je Najveći!') doći će na Sudnji dan i čuvat će vas ispred i iza vas. I te su riječi dobra djela koja vječno traju.'*⁴⁴²

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَعِيدٍ ابْنُ الْأَصْبَهَانِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيِّ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ سُوَيْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَحَبَّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ أَنْ يَقُولَ الْعَبْدُ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَيَحْمَدُكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ وَإِنَّ أْبَعْضَ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ " ت " أَنْ يَقُولَ الرَّجُلُ لِلرَّجُلِ اتَّقِ اللَّهَ فَيَقُولُ عَلَيْكَ تَفْسُكَ.

544. Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Allahu je najdraže kad čovjek kaže: 'SUBHANEKE ALLAHUMME VE BI HAMDIKE VE TEBAREKESMUKE VE TEALA DŽEDDUKE VE LA ILAHE GAJRUKU' ('Slavljjen i hvaljen budi, Allahu, blagoslovljeno je ime Tvoje, uzvišena je veličina Tvoja i nema istinskog božanstva osim Tebe!') A najmrže Allahu jeste da čovjek upozori drugog čovjeka rekavši mu: 'Boj se Allaha!', pa mu upozoreni odgovori: 'Vodi brigu o sebi!'*⁴⁴³

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيِّ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ سُوَيْدٍ قَالَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ إِنَّ مِنْ أَحَبِّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ

442 El-Hakim, 1/541.

443 Niz prenosilaca ovog predanja vjerodostojan je, ali ovo nisu Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi, već Ibn Mesudova, radijallahu anhu, izjava. Međutim, ovakvo nešto ne može se reći na osnovu logike, pa predanje ima status merfu-hadisa (pripisuje se Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem).

أَنْ يَقُولَ الرَّجُلُ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ
غَيْرَكَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ
وَإِنَّ مِنْ أَكْبَرِ الذُّنُوبِ عِنْدَ اللَّهِ مِثْلَهُ.

545. Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, govorio je: "Allahu je najdraže kad čovjek kaže: SUBHANEKE ALLAHUMME VE BI HAMDIKE VE TEBAREKESMUKE VE TE'ALA DŽEDDUKE VE LA ILAHE GAJRUKE. RABBI INNI ZALEMTU NEFSI FAGFIR LI INNEHU LA JAGFIRUZ-ZUNUBE ILLA ENTE" (Slavljen i hvaljen budi, Allahu, blagoslovljeno je ime Tvoje, uzvišena je veličina Tvoja i nema boga osim Tebe! Gospodaru, sebi sam nepravdu nanio, pa mi oprosti, jer niko osim Tebe grijeha ne može oprostiti!) A najveći grijeh kod Allaha jeste da čovjek upozori drugog čovjeka rekavši mu: 'Boj se Allaha!', a upozoreni mu odgovori: 'Obrati pažnju na svoje postupke!'"

ZIKR POSLIJE BUĐENJA

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا شِبَابَةُ قَالَ حَدَّثَنَا الْمُغِيرَةُ بْنُ مُسْلِمٍ
عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ
بَيْتَهُ أَوْ أَوْى إِلَى فِرَاشِهِ ابْتَدَرَهُ مَلَكٌ وَشَيْطَانٌ فَيَقُولُ الْمَلَكُ افْتَحْ بِخَيْرٍ وَيَقُولُ
الشَّيْطَانُ افْتَحْ بِشَرٍّ فَإِنْ ذَكَرَ اللَّهُ طَرَدَ الْمَلَكُ الشَّيْطَانَ وَظَلَّ يَكَلِّؤُهُ فَإِذَا اثْبَتَهُ
مِنْ مَنَامِهِ ابْتَدَرَهُ مَلَكٌ وَشَيْطَانٌ فَيَقُولُ الْمَلَكُ افْتَحْ بِخَيْرٍ وَيَقُولُ الشَّيْطَانُ افْتَحْ
بِشَرٍّ فَإِنْ هُوَ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَدَّ إِلَيَّ نَفْسِي بَعْدَ مَوْتِهَا وَلَمْ يُمِئْتِهَا فِي
مَنَامِهَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُعَمِّكُ السَّمَوَاتِ السَّبْعَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ

إِلَى آخِرِ آيَةٍ فَإِنْ هُوَ خَرَّ مِنْ فِرَاشِهِ فَمَاتَ كَانَ شَهِيدًا وَإِنْ هُوَ قَامَ يُصَلِّي
صَلَّى فِي فَضَائِلٍ.

546. Džabir, radijallahu anhu, prenosi sljedeći Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: *“Kad čovjek legne, prema njemu požure melek i šejtan. Melek mu kaže: ‘Zaspi u dobru!’, a šejtan kaže: ‘Zaspi u zlu!’ Pa ako spomene Allaha i zaspi, melek ga čuva. Isto tako, kad se probudi, melek mu kaže: ‘Ustani u dobru!’, a šejtan kaže: ‘Ustani u zlu!’ I ako izgovori kad se probudi: ‘EL-HAMDULILLAHILLEZI REDDE ILEJJE NEFSI BA‘DE MEVTIHA VE LEM JUMITHA FI MENAMIHA. EL-HAMDULILLAHILLEZI JUMSIKUS-SEMAVATIS-SEB‘A EN TEKAA ALEL-ERDI ILLA BI IZNIHI. EL-HAMDULILLAHILLEZI JUMSIKUS-SEMAVATI VEL-ERDA EN TEZULA VE LE IN ZAleta IN EMSKEKEHUMA MIN EHADIN MIN BA‘DIHI INNEHU KANE HALIMEN GAFURRA’ (‘Hvala Allahu, Koji je vratio moju dušu i nije je uzeo dok sam spavao! Hvala Allahu, Koji brani da se ravnoteža nebesa i Zemlje poremeti; a da se poremete, niko ih drugi, osim Njega, ne bi zadržao! Hvala Allahu, Koji brani da nebesa padnu na Zemlju, a to se može dogoditi samo Njegovim dopuštenjem. On je blag i mnogo prašta’), pa padne s kreveta, bit će šehid, a ako se rasani i klanja, taj će njegov namaz biti izuzetno vrijedno djelo.”*⁴⁴⁴

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ
عَنْ رُبَيْعِ بْنِ جِرَاشٍ عَنْ حَدِيثَةٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا
اسْتَبَقَ مِنْ مَنَامِهِ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَمَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ.

444 El-Buhari, u zbirci *El-Edebul-mufred* (1214) i *Ibnus-Sunni* (750).

547. Huzejfa, radijallahu anhu, govorio je: “Kad bi se probudio, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio bi sljedeće: *EL-HAMDU LILLAHILLEZI AHJANA BA'DE MA EMATENA VE ILEJHINUŠUR* (*Hvala Allahu, Koji nas oživi nakon što nas usmrti, i Njemu se, konačno, sve vraća.*)”⁴⁴⁵

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُصَفَّى بْنِ بَهْلُولٍ قَالَ الْوَلِيدُ حَدَّثَنَا قَالَ حَدَّثَنِي الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عُمَيْرُ بْنُ هَانِيٍّ قَالَ حَدَّثَنِي جُنَادَةُ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ قَالَ حَدَّثَنِي عَبَادَةُ بْنُ الصَّامِتِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَعَارَى مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ رَبِّ اغْفِرْ لِي إِلَّا غَفِرَ لَهُ فَإِنْ قَامَ ثُمَّ صَلَّى تَقَبَّلَتْ صَلَاتُهُ.

548. Ubada b. es-Samit, radijallahu anhu, prenosi sljedeći hadis: “*Ko se prene noću i prouči sljedeće: LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR. SUBHANALLAHI VEL-HAMDULILLAHI VE LA ILAHE ILLALLAHU VALLAHU EKBER. VE LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAHI RABBIFIR LI* (*Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može. Neka je slavljén Allah, neka je hvala Allahu, nema boga osim Allaha i Allah je Najveći. Nema moći niti snage osim u Allaha, Allahu oprosti mi!*), bit će mu oprosteno, a ako se rasani i klanja, njegov će namaz biti primljen.”⁴⁴⁶

445 El-Buhari, 8/71.

446 El-Buhari, 3/39, Ahmed, 5/313, i Ebu Davud (5060).

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عُمَرُ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي يَحْيَى عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ حَدَّثَنِي رَبِيعَةُ بْنُ كَعْبٍ قَالَ كُنْتُ أُبَيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آتِيَهُ بِوَضُوئِهِ وَبِحَاجَتِهِ فَكَانَ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ فَيَقُولُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ ” ب بِحَمْدِهِ سُبْحَانَ رَبِّي وَبِحَمْدِهِ ثُمَّ يَقُولُ سُبْحَانَ رَبِّ الْعَالَمِينَ سُبْحَانَ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

549. Rebia b. Ka'b, radijallahu anhu, prenio je: “Noćivao sam kod Resullaha, sallallahu alejhi ve sellem, pa sam mu primicao vodu za abdest i opsluživao ga u drugim stvarima. On bi se rasanio i izgovarao sljedeći zikr: ‘SUBHANALLAHI VE BI HAMDIAHI SUBHANE RABBIJEL-AZIMI VE BI HAMDIAHI SUBHANE RABBI VE BI HAMDIAHI’ (*Neka je slavljen i hvaljen Allah! Neka je slavljen i hvaljen Gospodar moj, Veliki! Neka je slavljen i hvaljen Gospodar moj!*), a zatim bi govorio: ‘SUBHANE RABBIL-ALEMIN SUBHANE RABBIL-ALEMIN’ (*Neka je hvaljen Gospodar svjetova, neka je hvaljen Gospodar svjetova!*)”⁴⁴⁷

أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَطْلَعُ عَلَيْكُمْ الْآنَ ” ب ” رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَطَلَعَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ تَنَطَّفَ لِحَيْثُ مَاءٌ مِنْ وَضُوئِهِ مَعْلَقٌ تَعْلِيهِ فِي يَدِهِ الشِّمَالِ فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْعَدِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَطْلَعُ عَلَيْكُمْ الْآنَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَطَلَعَ ذَلِكَ الرَّجُلُ عَلَى مِثْلِ مَرْتَبَتِهِ الْأُولَى فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْعَدِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَطْلَعُ عَلَيْكُمْ الْآنَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَطَلَعَ ذَلِكَ الرَّجُلُ عَلَى مِثْلِ مَرْتَبَتِهِ الْأُولَى فَلَمَّا قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اتَّبَعَهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ

عَمْرُو بْنُ الْعَاصِي فَقَالَ إِنِّي لَأَخِيثُ أَبِي فَأَقْسَمْتُ أَنْ لَا أَدْخُلَ عَلَيْهِ ثَلَاثَ لَيَالٍ فَإِنْ رَأَيْتَ أَنْ تُؤْوِيَنِي إِلَيْكَ حَتَّى تَحِلَّ بِعَيْنِي فَعَلْتَ فَقَالَ تَعَمَّ قَالَ أَنْسَ فَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرُو بْنِ الْعَاصِي يُحَدِّثُ أَنَّهُ بَاتَ مَعَهُ لَيْلَةً أَوْ ثَلَاثَ لَيَالٍ فَلَمَّ يَرَهُ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ بِشَيْءٍ غَيْرِ أَنَّهُ إِذَا "اتَّقَلَبَ" عَلَى فِرَاشِهِ ذَكَرَ اللَّهَ وَكَبَّرَ حَتَّى يَقُومَ "٢" لِصَلَاةِ الْفَجْرِ فَيَسْبِغُ الْوُضُوءَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ غَيْرُ أَبِي لَا أَسْمَعُهُ يَقُولُ إِلَّا خَيْرًا فَلَمَّا مَضَتِ الثَّلَاثُ لَيَالٍ كَذَبْتُ أَحْتَقِرَ عَمَلُهُ قُلْتُ يَا عَبْدَ اللَّهِ إِنَّهُ لَمْ يَكُنْ يَبْنِي وَيَبْنِي وَالِدِي غَضَبٌ وَ لَا هَجْرَةٌ وَلَكِنِّي سَعِغْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فِي ثَلَاثِ مَحَالِسٍ يَطَّلِعُ عَلَيْكُمْ الْآنَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ النَّجْدَةِ فَطَلَعَتْ أَنْتَ تِلْكَ الثَّلَاثَ مَرَّاتٍ فَأَرَدْتُ أَوَى إِلَيْكَ فَأَنْظُرُ عَمَلَكَ فَلَمْ أَرَكَ تَعْمَلُ كَبِيرَ عَمَلٍ فَمَا الَّذِي بَلَغَ بِكَ مَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا هُوَ إِلَّا مَا رَأَيْتَ فَأَنْصَرَفْتُ عَنْهُ فَلَمَّا وَبَيْتُ دَعَانِي فَقَالَ مَا هُوَ إِلَّا مَا رَأَيْتَ غَيْرُ أَبِي لَا أَحْدُ فِي تَفْسِي غِلًّا لِأَحَدٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَلَا أَحْسَدُهُ عَلَى خَيْرٍ أَعْطَاهُ اللَّهُ إِثَابَهُ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرُو هَذِهِ النَّبِي بَلَغَتْ بِكَ وَهِيَ النَّبِي لَا تُطِيقُ.

550. Enes b. Malik, radijallahu anhu, prenosi: "Dok smo sjedili s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, on reče: '*Sad će se pojaviti dženetlija!*' I pojavi se neki ensarija: s njegove je brade kapala voda od uzimanja abdesta, a u lijevoj ruci držao je nanule. Sutradan, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, opet je rekao: '*Sad će se pojaviti dženetlija!*' I pojavi se čovjek koji se jučer pojavio: i ovaj je put s njegove brade kapala voda od uzimanja abdesta, a u ruci je držao nanule. Isto se ponovilo i sutradan. Allahov je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, napustio društvo, a Abdullah b. Amr b. el-As obratio se tom čovjeku rekavši: 'Posvađao sam se s ocem i zakleo sam se da neću noćiti u kući tri noći. Možeš li

me primiti tri noći na konak kako ne bih morao prekršiti zakletvu?’ ‘Mogu’, odgovori ensarija. I zaista, Abdullah b. Amr noćio je kod toga čovjeka tri noći, međutim, govorio je Amr, čovjek nije obavljao noćni namaz osim što bi, prevrćući se u postelji, spominjao Allaha i donosio tekbire, sve dok se ne bi probudio na sabah-namaz, kad bi uzeo abdest i učio uobičajene dove, pa je Abdullah skoro počeo smatrati da su njegova djela bezvrijedna. I nije se mogao strpjati, već mu je priznao: ‘Allahov robe, između mene i mog oca nije se desila svađa zbog koje se ne bih vratio kući. Ali, čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako tri puta govori da si ti dženetlija, pa sam poželio s tobom noćiti i vidjeti šta to značajno radiš. Međutim, nisam vidio da si uradio ijedno posebno dobro djelo. Hoćeš li me izvijestiti čime si zaslužio Džennet?’ Čovjek reče: ‘Džennet sam zaslužio onim što sam činio pred tobom.’ I Abdullah b. Amr pođe kući, a čovjek ga pozva i dopuni se: ‘...osim što u duši ne nosim pakost ni prema jednom muslimanu, niti im zavidim na dobru koje im Allah daje.’ Na to mu je Abdullah samo rekao: ‘Eto, time si zaslužio Džennet, i to je ono što mi nismo u stanju ostvariti.’⁴⁴⁸

أَخْبَرَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْمُغِيرَةَ قَالَ حَدَّثَنَا
يُوسُفُ بْنُ عَبْدِ عَدِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا عَثَامُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ
عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا تَضَوَّرَ مِنَ اللَّيْلِ قَالَ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ.

551. Aiša, radijallahu anha, veli: “Kad bi se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prenuo noću, proučio bi sljedeću dovu: ‘LA ILAHE ILLALLAHUL-VAHIDUL-KAHHAR RABBES-SEMAVATI VEL-ERDI VE MA BEJNEHUMEL-AZIZUL-GAFFAR.’ (‘Nema

448 Ahmed, 3/166, i Ibnus-Sunni (709).

*boga osim Allaha, Jednog, Svemoćnog, Gospodara nebesa, Zemlje i svega što je između njih, Silnog, Onog Koji oprašta!)*⁴⁴⁹

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ سَوَادٍ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهَبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ... وَأَخْبَرَنِي عُيَيْدُ اللَّهِ بْنُ فَضَالَةَ قَالَ ” أَخْبَرَنَا ” آ ح عَبْدُ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْوَلِيدِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ عَائِشَةَ ” رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ” ب ح أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا اسْتَيْقَظَ مِنَ اللَّيْلِ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَغْفِرُكَ لِذَنْبِي وَأَسْأَلُكَ رَحْمَتَكَ اللَّهُمَّ زِدْنِي عِلْمًا وَلَا تَنْزِعْ قَلْبِي بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنِي وَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ.

552. Aiša, radijallahu anha, pripovijeda: “Probudivši se noću, Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio bi sljedeće: ‘LA ILAHE ILLA ENTE SUBHANEKE. ALLAHUMME INNI ESTAGFIRUKE LI ZENBI VE ES’ELUKE RAHMETEKE. ALLAHUMME ZIDNI ILMEN VE LA TUZIG KALBI BA‘DE IZ HEDEJTENI VE HEB LI MIN LEDUNKE RAHMETEN INNEKE ENTEL-VEHHAB’ (‘Nema boga osim Tebe, hvaljen neka si! Allahu, molim Ti se za oprost grijeha i molim Ti se za milost! Allahu, povećaj mi znanje i nemoj dozvoliti da moje srce zastrani kad si mi već na Pravi put ukazao, i milost Svoju podari mi! Ti si zbilja Onaj Koji mnogo daruje.’)⁴⁵⁰

أَخْبَرَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ ابْنِ عَجَلَانَ عَنْ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا اسْتَيْقَظَ فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَاقَانِي فِي جَسَدِي وَرَدَّ عَلَيَّ رُوحِي وَأَذِنَ لِي بِذِكْرِهِ.

449 Ibn Hibban (2358) i Ibnus-Sunni (762). Ova je hadis dobar.

450 Ebu Davud (5061), El-Hakim, 1/540, i Ibn Hibban (2359).

553. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Kad se čovjek probudi, neka prouči: ‘EL-HAM-DU LILLAHILLEZI AFANI FI DŽESEDI VE REDDE ALEJJE RUHI VE EZINE LI BI ZIKRIHI’ (‘Hvala Allahu, Koji je sačuvao tijelo moje, vratio u njega dušu i omogućio mi da Ga spominjem!’)”*⁴⁵¹

أَخْبَرَنِي عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا خَلْفٌ يَغْنِي ابْنَ تَمِيمٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ قَالَ أَخْبَرَنَا شَرِيكَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ يَضْحَكُ اللَّهُ إِلَى رَجُلَيْنِ رَجُلٍ لَقِيَ الْعَدُوَّ وَهُوَ عَلَى فَرَسٍ مِنْ أُمَّةٍ خَيْلِ أَصْحَابِهِ فَانْهَزَمُوا وَتَبَتَ فَإِنْ قُتِلَ اسْتُشْهِدَ وَإِنْ بَقِيَ فَذَلِكَ الَّذِي يَضْحَكُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَرَجُلٍ قَامَ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ لَا يَعْلَمُ بِهِ أَحَدٌ فَتَوَضَّأَ فَأَسْبَغَ الوُضُوءَ ثُمَّ حَمِدَ اللَّهَ وَمَجَّدَهُ وَصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاسْتَفْتَحَ الْقُرْآنَ فَذَلِكَ الَّذِي يَضْحَكُ اللَّهُ إِلَيْهِ يَقُولُ انظُرُوا إِلَى عَبْدِي قَائِمًا لَا يَرَاهُ أَحَدٌ غَيْرِي.

554. Abdullah b. Mesud, govorio je: “Allah se osmjehuje dvojici ljudi. Prosječno naoružanom čovjeku koji se sukobi s neprijateljem, pa njegovim suborcima pobjegnu, a on ostane postojan – ako pogine, Allah mu se smiješi. I smiješi se Allah čovjeku koji se probudi u mrkloj noći i u potpunoj osami pažljivo uzme abdest, hvali i slavi Allaha pa donese salavat na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a zatim počne učiti Kur’an. Allah se ponosi pred melekima i govori: ‘Pogledajte: rob Moj klanja kad ga niko, osim Mene, ne vidi!’”⁴⁵²

451 Ibnus-Sunni (9).

452 Niz prenosilca ovog predanja prekinut je.

POČETNA DOVA U NOĆNOM NAMAZU

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ طَاوُسٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ يَقُولُ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قِيَامُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ ” أ ”
 ” أَنْتَ الْحَقُّ وَقَوْلُكَ الْحَقُّ وَوَعْدُكَ الْحَقُّ وَلِقَاؤُكَ حَقٌّ وَالْحِنَّةُ حَقٌّ وَالنَّارُ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ حَقٌّ اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْكَ أُنْبِتُ وَبِكَ خَاصَمْتُ وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ فَاعْفُزْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَأَخَّرْتُ وَأَسْرَرْتُ وَأَعْلَنْتُ أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ .

555. Ibn Abbas, radijallahu anhumu, kaže: “Božiji je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, noćni namaz otpočinjao sljedećom dovom: ‘ALLAHUMME LEKEL-HAMDU ENTE NURUS-SEMAVATI VEL-ERDI VE LEKEL-HAMDU ENTE KAJJAMUS-SEMAVATI VEL-ERDI VE LEKEL-HAMDU ENTE RABBUS-SEMAVATI VEL-ERDI VE MEN FIHINNE. ENTEL-HAKKU VE KAVLUKEL-HAKKU VE VA‘DUKEL-HAKKU VE LIKAUKE HAKKUN VEL-DŽENNETU HAKKUN VEN-NARU HAKKUN VES-SAATU HAKKUN. ALLAHUMME LEKE ESLEMTU VE BIKE AMENTU VE ALEJKE TEVEKKELTU VE ILEJKE ENEBTU VE BIKE HASAMTU VE ILEJKE HAKEMTU FAGFIR LI MA KADDEMTU VE EHHARTU VE ESRERTU VE E‘LENTU

ENTE ILAHI LA ILAHE ILLA ENTE' (*Allahu, hvala Tebi, Ti si svjetlo nebesa i Zemlje i onoga što je na njima. Hvala Tebi, Ti si upravitelj nebesa i Zemlje. Hvala Tebi, Ti si Gospodar nebesa i Zemlje i onoga što je na njima. Tebi hvala, Ti si Istina, i Tvoje je obećanje istina, i Tvoj je govor istina, i susret je s Tobom istina, i Džennet je istina, i Vatra je istina, i vjerovjesnici su istina, i Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, istina je, i Sudnji je dan istina. Allahu, Tebi se predajem, u Tebe se pouzdajem, u Tebe vjerujem, Tebi se iskreno obraćam, zbog Tebe se sukobljavam i Tebe za sudiju uzimam, oprosti mi prošle grijehе, i buduće grijehе, i tajne grijehе, i javne grijehе! Ti si Prvi i Posljednji, nema boga osim Tebe, Ti si Bog moj, nema boga osim Tebe.*)⁴⁵³

أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ قَالَ أَخْبَرَنَا الْأَصْبَغُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ ثَوْرِ عَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ قَالَ حَدَّثَنِي رَبِيعَةُ الْجَرَسِيُّ قَالَ سَأَلْتُ عَائِشَةَ قُلْتُ مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْرَأُ إِذَا قَامَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ وَبِمَا كَانَ يَسْتَفْتِحُ قَالَتْ كَانَ يُكَبِّرُ عَشْرًا وَيَحْمَدُ عَشْرًا وَيُسَبِّحُ عَشْرًا وَيُهَلِّلُ عَشْرًا وَيَسْتَعْفِزُ ” اللَّهُ ” آ عَشْرًا وَيَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَاهْدِنِي وَارزُقْنِي عَشْرًا وَيَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الضَّيْقِ يَوْمَ الْحِسَابِ عَشْرًا.

556. Rebia el-Džureši pripovijeda: “Upitao sam Aišu: ‘Čime je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, otpočinjao noćni namaz?’ Odgovorila je: ‘Donio bi deset tekbara, deset bi puta rekao: ‘EL-HAMDULILLAH’ (*Neka je hvaljen Allah*), deset bi puta rekao: ‘SUBHANALLAH’ (*Neka je slavljen Allah*), također bi deset puta rekao: ‘LA ILAHE ILLALLAH’ (*Nema boga osim Allaha*) i naposljetku bi deset puta zatražio oprost. Zatim bi deset puta proučio sljedeću dovu: ‘ALLAHUMMAGFIR LI VEHDINI’ (*Allahu, oprosti mi i uputi me!*),

te bi deset puta zamolio sljedeće: 'ALLAHUMME INNI EUZU BIKE MINED-DIKI JEVMEL-HISABI' (*Allahu, Tebi se utječem od tjeskobe na Sudnjem danu!*)⁴⁵⁴

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ قَالَ أَخْبَرَنِي بَقِيَّةُ قَالَ حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ جُعْتُمٍ قَالَ حَدَّثَنِي الْأَزْهَرِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَرَازِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي شَرِيقُ الْهُوزَنِيُّ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ فَسَأَلْتُهَا بِمَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْتَتِحُ الصَّلَاةَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ قَالَتْ كَانَ إِذَا هَبَّ مِنَ اللَّيْلِ كَبَّرَ " اللَّهُ " ب ح عَشْرًا وَحَمَدَ " اللَّهُ " ب ح عَشْرًا وَقَالَ بِاسْمِ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ عَشْرًا وَقَالَ سُبْحَانَ الْمَلِكِ " ب ح الْقُدُوسِ عَشْرًا وَاسْتَغْفَرَ عَشْرًا وَهَلَّلَ اللَّهُ عَشْرًا وَقَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ضَيْقِ الدُّنْيَا وَضَيْقِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ عَشْرًا ثُمَّ يَمْتَنِعُ الصَّلَاةَ.

557. Šerik el-Hevzeni prenosi: "Ušao sam u Aišinu, radijallahu anha, sobu i upitao je: 'Čime je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, otpočinjao noćni namaz?' Odgovorila je: 'Noćni je namaz otpočinjao s deset tekbira, deset bi se puta zahvalio Allahu, zatim bi deset puta proučio: 'BISMILLAHI VE BI HAMDHIH' (*U ime Allaha, neka je hvaljen Allah!*), pa bi deset puta proučio: 'SUBHANEL-MELIKIL-KUDDUS' (*Neka je slavljen Vladar, Sveti!*), a onda bi zatražio oprost deset puta, te je, također deset puta, rekao: 'LA ILAHE ILLA-LLAH' (*Nema boga osim Allaha!*), a naposljetku bi deset puta zamolio: 'ALLAHUMME INNI EUZU BIKE MIN DIKID-DUN'JA VE DIKI JEVMIL-KIJAMETT' (*Allahu, Tebi se utječem od tjeskobe na ovom svijetu i od tjeskobe na Sudnjem danu!*)"⁴⁵⁵

454 Ahmed, 6/143, Ebu Davud (1356) i En-Nesai, 3/209 i 8/284.

455 Ebu Davud (5085) i En-Nesai, 3/209 i 8/284.

ZA ŠTA JE POŽELJNO MOLITI?

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ قَالَ سِئِلَ عَبْدُ اللَّهِ مَا الدُّعَاءُ الَّذِي دَعَوْتَ بِهِ لَيْلَةَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَلْ تُعْطَهُ قَالَ قُلْتُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيْمَانًا لَا يَرْتَدُّ وَنَعِيمًا لَا يَنْقُذُ وَمُرَافَقَةً نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَعْلَى دَرَجَةِ الْجَنَّةِ جَنَّةِ الْخُلْدِ.

558. Neko je upitao Abdullaha b. Mesuda: “Za šta si zamolio kad ti se Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, obratio rekavši da zamoliš, i bit će ti uslišeno?” On je odgovorio: “Zamolio sam: ‘ALLAHUMME INNI ES’ELUKE IMANEN LA JERTEDDU VE NE’IMEN LA JENFEDDU VE MURAFEKATE NEBIJJINA MUHAMMEDIN, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, FI E’LA DEREDŽETIL-DŽENNETI DŽENNETIL-HULD’ (‘Allahu, molim Ti se za iman poslije kojeg nema odmetanja od islama, i za trajni užitak, i za Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, društvo u Džennetu vječnom.’)”⁴⁵⁶

⁴⁵⁶ Ahmed, 1/386 i 400, i Ibn Hibban (2436).

DOVA U LEJLETUL-KADRU

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا جَعْفَرٌ وَهُوَ ابْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ كَهْمِيسٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ عَلِمْتُ أَيَّ لَيْلَةٍ لَيْلَةُ الْقَدْرِ مَا أَقُولُ فِيهَا قَالَ قُولِي اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي.

559. Aiša, radijallahu anha, pripovijedala je: “Upitala sam: ‘Božiji Poslaniče, kad bih znala da je noć Lejletul-kadr, šta bih učila?’ Odgovorio je: ‘Uči sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME INNEKE AFUVVUN TUHIBBUL-AFVE FA‘FU ANNI’ (Allahu, ti si Onaj Koji oprašta, voliš opraštanje, pa mi oprost.)”⁴⁵⁷

أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَرْزُوقٍ عَنْ أَبِي ح ” مَسْعُودِ الْحَرِيرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ عَائِشَةَ ” رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ” ب ح أَتَيْهَا قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ وَافَقْتُ لَيْلَةَ الْقَدْرِ مَاذَا أَدْعُو بِهِ قَالَ قُولِي اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَافِيَةَ ” آ ح فَاعْفُ عَنِّي.

560. Burejda, radijallahu anhu, prenosi da je Aiša, radijallahu anha, upitala Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem: “Allahov Poslaniče, šta misliš, kad bih potrefila Lejletul-kadr, šta bih u njoj učila?” Na to joj je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio: ‘Uči sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME INNEKE AFUVVUN TUHIBBUL-AFIJETE

FA'FU ANNI' (*Allahu, ti si Onaj Koji oprašta, voliš davanje zaštite, pa mi oprosti!*)⁴⁵⁸

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ قَالَ أَخْبَرَنَا حُمَيْدٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جُبَيْرٍ وَكَانَ شَرِيكَ مَسْرُوقٍ عَلَى السَّنْسَلَةِ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ لَوْ عَلِمْتُ أَيُّ لَيْلَةٍ لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَكَانَ أَكْثَرَ دُعَائِي فِيهَا أَنْ أَسْأَلَ اللَّهَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ.

561. Aiša, radijallahu anha, imala je običaj reći: “Kad bih znala da je određena noć, Lejletul-kadr, u njoj bih najviše molila Allaha za oprost i zaštitu.”

TRAŽENJE ZAŠTITE OD ALLAHA

أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ أَبِي زَيْدٍ التَّمَالِيُّ الْحَنْصَلِيُّ عَنْ لُقْمَانَ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَوْسَطِ الْبَحْلِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا بَكْرٍ يَخْطُبُ عَلَى الْمِنْبَرِ فَقَالَ إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ عَلَى الْمِنْبَرِ عَامَ أَوَّلِ فِي مَقَامِي هَذَا وَعَيْنَاهُ تَذْرِفَانِ إِذَا ذَكَرَ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ سَلُوا اللَّهَ الْمُعَافَاةَ فَإِنَّهُ لَمْ يُعْطَ عَبْدٌ بَعْدَ يَتَمِينٍ خَيْرًا مِنْ عَافِيَةٍ.

562. Evsat el-Bedželi pripovijeda da je Ebu Bekr, radijallahu anhu, zaplakavši na hutbi spomenuo sljedeće Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “Tražite zaštitu od Allaha, jer čovjek, nakon čvrstog uvjerenja, ne može dobiti veću blagodat od zaštite.”⁴⁵⁹

458 Ahmed, 6/182 i 183.

459 Ahmed, 1/5, i Et-Tirmizi, 3/146, i Ibn Madža (3849).

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ قَالَ حَدَّثَنَا أُمَيَّةُ بْنُ خَالِدٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ خُضَيْرٍ عَنْ سُلَيْمِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَوْسَطِ الْبَحْلِيِّ قَالَ خَطَبَنَا أَبُو بَكْرٍ فَقَالَ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَقَامِي هَذَا عَامَ أَوَّلِ نَمِّ اسْتَعْبَرْتُكُمْ قَالَ سَلُوا اللَّهَ الْمُعَافَاةَ فَإِنَّهُ لَمْ يَأْتِ أَحَدٌ بَعْدَ الْيَقِينِ خَيْرًا مِنَ الْمُعَافَاةِ وَلَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَلَا تَغَاطَعُوا وَلَا تَنَافَسُوا وَكُونُوا إِخْوَانًا كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ.

563. Evsat el-Bedželi pripovijeda: "Ebu Bekr održao nam je hutbu, između ostalog, rekavši: 'Prve godine poslije Hidžre, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, održao nam je hutbu stojeći na ovom mjestu. Zaplakao je, a zatim rekao: 'Tražite zaštitu od Allaha, jer čovjek, nakon čvrstog uvjerenja, ne može dobiti bolju blagodati od zaštite. I nemojte jedni drugima zavidjeti, nemojte jedni drugima leđa okretati, nemojte prekidati međusobne veze i nemojte se međusobno nadmetati, već budite braća, kako vam je Allah naredio.'"⁴⁶⁰

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَالِحٍ عَنْ سُلَيْمِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَوْسَطِ الْبَحْلِيِّ قَالَ قَدِمْتُ الْمَدِينَةَ " ٤٠١ آ " بَعْدَ وَفَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسَنَةِ فَأَلْفَيْتُ أَبَا بَكْرٍ يَخْطُبُ النَّاسَ قَالَ قَامَ فِينَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ الْأَوَّلِ فَخَنَقْتُهُ الْعَبْرَةَ مِرَارًا ثُمَّ قَالَ أَيُّهَا النَّاسُ سَلُوا اللَّهَ الْمُعَافَاةَ فَإِنَّهُ لَمْ يَأْتِ أَحَدٌ بَعْدَ الْيَقِينِ مِثْلَ مُعَافَاةٍ وَلَا أَشَدَّ مِنْ رِبَاةٍ بَعْدَ كُفْرٍ وَعَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ فَإِنَّهُ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ وَهُمَا فِي الْحَنَّةِ وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّهُ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ وَهُمَا فِي النَّارِ.

564. Evsat el-Bedželi prenio je: "Posjetio sam Medinu godinu dana nakon Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, smrti i zatekao Ebu Bekra da drži hutbu. Između ostalog, rekao je: 'Prve godine poslije Hidžre,

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uspeo se na minber radi hutbe i, dok je govorio, nekoliko se puta zagrcnuo plačući. Kad se smirio, rekao je: *'Tražite zaštitu od Allaha, jer nijedan čovjek, nakon čvrstog uvjerenja, ne može dobiti ništa bolje od zaštite, niti ga, poslije nevjerstva, može snaći veće zlo od sumnje. Budite iskreni, jer iskrenost vodi u dobročinstvo, a dobročinstvo vodi u Džennet. A čuvajte se laži, jer laž vodi u povkarenost, a povkarenost vodi u Džehennem!'*⁴⁶¹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ قَالَ حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ زَائِدَةَ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ” قَالَ ” آ ح قَامَ فِينَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ أَوَّلِ ” كَقِيَامِي ” فَيَكُمُ فَقَالَ إِنَّ النَّاسَ لَمَ يُغْطَوْنَ شَيْئًا هُوَ أَفْضَلُ مِنَ الْعَفْوِ وَالْعَافِيَةِ فَسَلُّوهُمَا اللَّهُ.

565. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje: “Prve godine poslije Hidžre, Božiji se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uspeo na minber, na kojem sad ja stojim, i rekao nam: *'Ljudi ne mogu dobiti veće dobro od toga da im bude oprosteno i da budu zaštićeni, pa tražite od Allaha oprost i zaštitu!'*⁴⁶²

ZIKR PRILIKOM ODLASKA NA POČINAK I ZIKR POSLIJE BUĐENJA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ بْنِ جَابِرٍ عَنِ الْقَاسِمِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ

461 Ibn Hibban (2420).

462 Ahmed, 1/4, i Ibn Hibban (2421).

قَالَ سَمِعْتُ عُقْبَةَ بْنَ عَامِرٍ يَقُولُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرَأَ بِالْمُعَوَّدَتَيْنِ فِي صَلَاةٍ وَقَالَ لِي اتْرُبْ بِهَمَا كُلَّمَا نِمْتَ وَكُلَّمَا قُمْتَ.

566. Ukba b. Amir, radijallahu anhu, govorio je: "Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, učio je sure El-Felek i En-Nas u namazu; a govorio mi je: 'Prouči ih kad god pođeš na počinak i kad god se probudiš.'⁴⁶³

ZIKR KOJI ČOVJEK UČI KAD USTANE IZ POSTELJE S NAMJEROM DA PONOVO LEGNE

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ عَنِ ابْنِ عَجَلَانَ عَنْ سَعِيدِ الْمُقْبَرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ عَنْ فِرَاشِهِ ثُمَّ رَجَعَ فَلْيَتَّقِضْهُ بِصِنْفَةٍ تُوْبُهُ فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي مَا خَلَفَهُ فِيهِ بَعْدَهُ ثُمَّ إِذَا اضْطَجَعَ فَلْيَقُلْ بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ خَنِيَّ وَبِكَ أَرْعُهُ اللَّهُمَّ إِنْ أَمْسَكَتَ نَفْسِي فَاغْفِرْ لَهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاخْفِظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ.

567. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže: "Kad čovjek ustane, pa se ponovo vrati u postelju, neka pređe po njoj krajem odjeće, jer ne zna šta se u nju moglo uvući. Zatim neka legne i prouči sljedeću dovu: 'BISMIKE RABBI VEDA'TU DŽENBI VE BIKE ERFEU'HU. ALLAHU-MME IN EMSEKTE NEFSI FAGFIR LEHA VE IN ERSELTE-HA FAHFZHA BIMA TAHFEZU BIHI IBADEKES-SALIHIN' (Allahu, Gospodaru moj, s Tvojim imenom odlazim u postelju i s Tvojim se imenom dižem iz postelje! Allahu, ako uzmeš dušu moju, smiluj joj se, a ako je poživiš, sačuvaj je onako kako Ti čuvaš Svoje dobre robove!')"⁴⁶⁴

463 En-Nesai, 8/253.

464 · El-Buhari, 11/126, i Muslim, 8/79.

ZIKR KOJI SE UČI POSLIJE PRIPREMANJA POSTELJE

أَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ يَزِيدَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْقَارِي عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ بَشَّرْتُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَكُنْتُ أَسْمَعُهُ إِذَا فَرَّغَ مِنْ صَلَاتِهِ وَتَبَوَّأَ مَضْجَعَهُ يَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِمَعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ اللَّهُمَّ لَا أَسْتَطِيعُ تَنَاءً عَلَيْكَ وَلَوْ حَرَصْتُ وَلَكِنْ أَنْتَ كَمَا أَتَيْتَ عَلَيَّ تَفْسِيكَ.

568. Alija b. Ebu Talib, radijallahu anhu, kazuje sljedeće: “Noćio sam kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, pa sam čuo da, pošto je obavio namaz i pripremio postelju, uči sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME INNI EUZU BIKE MIN UKUBETIKE VE EUZU BIRIDAKE MIN SEHATIKE VE EUZU BIKE MINKE. ALLAHUMME LA ESTETIU‘ SENAEN ALEJKE VE LEV HARASTU VE LAKIN ENTE KEMA ESNEJTE ALA NEFSIKE’ (*Allahu, stavljam se pod zadovoljstvo Tvoje pred srdžbom Tvojom, pod oprost Tvoj pred kaznom Tvojom, od Tebe tražim zaštitu pred Tobom! Nisam u stanju ispoljiti Tebi zahvalu ma koliko to želio. Ti si onakav kako si o Sebi pohvalno rekao.*)”

POSTUPAK PRILIKOM SNOVIĐENJA

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ أَخْبَرَنَا بَكْرٌ يَعْنِي ابْنَ مُضَرٍّ عَنِ ابْنِ الْهَادِي عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبَابٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرُّؤْيَا يُحِبُّهَا فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ اللَّهِ فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ عَلَيْهَا وَلْيُحَدِّثْ بِهَا وَإِذَا رَأَى غَيْرَ ذَلِكَ مِمَّا يَكْرَهُهُ فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ الشَّيْطَانِ فَلْيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهَا وَلَا يَذْكُرْهَا لِأَحَدٍ فَإِنَّهَا لَا تَضُرُّهُ.

569. Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, prenosi sljedeći Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: "Kad čovjek usnije lijep san, neka se zahvali Allahu na tome, jer je to od Allaha, i neka ga pripovijeda. Ali, kad usnije nešto ružno, to je od šejtana, pa neka se utječe od zla tog ružnog sna i neka ga nikome ne spominje- i tada mu neće naštetiti."⁴⁶⁵

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَكَمِ قَالَ "ب" حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ رَبِّ بْنِ سَعِيدٍ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ إِنْ كُنْتُ لَأَرَى الرُّؤْيَا فَتَمَرَّضْنِي فَغَدَوْتُ عَلَى أَبِي قَتَادَةَ قَالَ كُنْتُ لَأَرَى الرُّؤْيَا فَتَمَرَّضْنِي حَتَّى سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مَا يُحِبُّ فَلَا يُحَدِّثْ بِهَا إِلَّا مَنْ يُحِبُّ وَإِذَا رَأَى مَا يَكْرَهُ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ عَلَى يَسَارِهِ ثَلَاثًا وَلْيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَشَرِّهَا ثَلَاثًا وَلَا يُحَدِّثْ بِهَا أَحَدًا فَإِنَّهَا لَا تَضُرُّهُ.

570. Ebu Selema prenio je: "Razbolio sam se poslije ružnog snoviđenja, pa sam poranio kod Ebu Katade, i on mi je to isto potvrdio rekavši da se i njemu desila ista stvar. Upitao je Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, s tim u vezi, a on mu je odgovorio: *'Kad čovjek usnije lijep san, neka ga ispriča samo onome koga voli. Ali, kad sanja nešto ružno, neka pljucne na lijevu stranu tri puta i neka tri puta zatraži utočište kod Allaha od šejtana prokletog i od zla tog ružnog sna, te neka nikome ne spominje taj san - i on mu neće nauditi.'*"⁴⁶⁶

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حَرْبٍ مَرَّةً أُخْرَى قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ فَضَيْلٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرُّؤْيَا عَلَى ثَلَاثَةِ بُشْرَى مِنَ اللَّهِ وَتَحْزِينٍ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالشَّيْءُ يُحَدِّثُ بِهِ الْإِنْسَانَ فَيَرَاهُ فِي مَنَامِهِ.

571. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Snovi se dijele na tri vrste: radosne vijesti od Allaha, rastuživanje kojim se koristi šejtan i uobrazilja, čovjek na nešto prekomjerno misli, pa to sanja."⁴⁶⁷

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ "ح" صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النَّبُوَّةِ وَقَالَ الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ مِنَ اللَّهِ وَالْحُلْمُ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِذَا حَلِمَ أَحَدُكُمْ حُلْمًا يَخَافُهُ فَلْيَبْصُقْ عَنْ يَسَارِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَلْيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهِ فَإِنَّهُ لَنْ يَضُرَّهُ.

572. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: "Lijepi su snovi jedan od četrdeset i šest

466 El-Buhari, 9/30 i 43, i Et-Tirmizi, 4/264.

467 Niz prenosilaca ovog hadisa vjerodostojan je.

*dijelova vjerovjesništva. Lijepi su snovi od Allaha, a ružni su od šejtana. I zato, kad čovjek sanja san, te se boji da će se on ostvariti, neka pljucne na lijevu stranu tri puta i neka se utječe Allahu od zla tog sna, pa mu neće nauditi.*⁴⁶⁸

POSTUPAK PRLIKOM LIJEPOG SNOVIĐENJA

أَخْبَرَنِي أَحْمَدُ بْنُ بَكَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ وَهُوَ ابْنُ سَلَمَةَ عَنِ ابْنِ إِسْحَاقَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ ” آ ” عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الرَّؤْيَا عَلَى ثَلَاثَةِ مَنَازِلَ فَمِنْهَا مَا يُحَدِّثُ بِهَا الرَّجُلُ تَفْسَهُ فَلَيْسَ ذَلِكَ بِشَيْءٍ وَمِنْهَا مَا يَكُونُ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهَا لَنْ تَضُرَّهُ وَمِنْهَا رُؤْيَا مِنَ اللَّهِ فَإِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الشَّيْءَ يُعْجِبُهُ فَلْيَعْرِضْهُ عَلَى ذِي رَأْيٍ نَاصِحٍ فَلْيَتَأَوَّلْ خَيْرًا وَلْيُثَلِّ خَيْرًا فَإِنَّ رُؤْيَا الْعَبْدِ الصَّالِحِ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النَّبُوَّةِ.

573. Ebu Katada, radijallahu anhu, izjavio je: “Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: ‘Tri su vrste snova: čovjekova uobrazilja, to ništa ne predstavlja; snovi od šejtana, oni mu neće nauditi; i snoviđenje od Allaha. Kad čovjek usnije nešto lijepo, neka to izloži iskrenom tumaču snova, a neka on taj isti san lijepo protumači. Zaista je lijepo snoviđenje jedan od četrdeset i šest dijelova vjerovjesništva.’”⁴⁶⁹

468 El-Buhari, 12/375, i Muslim, 7/52.

469 Ovaj je hadis zabilježio Ibn Madža (3907), ali kao predanje Avfa b. Malika, radijallahu anhu. Ovaj se ashab, čuvši ovaj hadis, obratio Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, rekavši: “Allahov Poslaniče, tako mi Allaha, da su snovi dio poslanstva u onoj mjeri u kojoj je jedan kamen u odnosu prema ostalom kamenju, bilo bi mnogo.”

POSTUPAK NAKON RUŽNOG SNOVIĐENJA

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي ” أَبِي ” عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ وَهُوَ ابْنُ زُرَيْعٍ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنِ ابْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرُّؤْيَا ثَلَاثٌ فَرُؤْيَا حَقٌّ وَرُؤْيَا يُحَدِّثُ بِهَا الرَّجُلُ نَفْسَهُ وَرُؤْيَا تُخْرِجُ مِنَ الشَّيْطَانِ فَمَنْ رَأَى مَا يَكْرَهُ فَلْيَقُمْ فَلْيُصَلِّ

574. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi sljedeći Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: *“Snovi se dijele na tri vrste: istiniti san, uobrazilju i rastuživanje kojim se koristi šejtan, pa ko usnije nešto ružno neka obavi namaz...”*⁴⁷⁰.

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ رُؤْيَا يَكْرَهُهَا فَلْيَبْرِزْ عَنِ يَسَارِهِ ثَلَاثًا وَلْيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَلْيَتَحَوَّلْ عَنْ جَنْبِهِ الَّذِي كَانَ عَلَيْهِ.

575. Džabir, radijallahu anhu, pripovijeda da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Kad čovjek usnije ružan san, neka pljunce tri puta na lijevu stranu, neka zatraži utočište kod Allaha od šejtana i neka se okrene na drugu stranu.”*⁴⁷¹

470 El-Buhari, 9/37, i Muslim, 7/52.

471 Muslim, 7/52, Ibn Madža (3908) i Ebu Davud (5022).

NEUPUTNO JE PRIČATI O ŠEJTANOVOM POIGRAVANJU S ČOVJECOM

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ عَنْ رَسُولِ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ لِأَعْرَابِيٍّ جَاءَهُ قَالَ إِنِّي حَلُمْتُ أَنَّ رَأْسِي قُطِعَ
فَأَنَا أَتْبَعُهُ فَرَجَرَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَا تُخْبِرِ بِتَلْعُبِ الشَّيْطَانِ
بِكَ فِي الْمَنَامِ.

576. Džabir, radijallahu anhu, kazuje: “Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, došao je neki beduin i nepromišljeno rekao: ‘Sanjao sam da mi je odsječena glava pa se kotrlja, a ja idem za njom!’ ‘Nemoj nikome pripovijedati kako se šejtan s tobom poigrava u snu’, nasavjetova ga Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.”⁴⁷²

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ الزُّبَيْرِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ
سَعِيدٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ رَأَيْتُ رَأْسِي فِي الْمَنَامِ ضُرِبَ فَرَأَيْتُهُ يَتَدَهَدُهُ ” ٥٨ ب
” فَضَحِكَ وَقَالَ يَنْعِمُ الشَّيْطَانُ إِلَى أَحَدِكُمْ ” فَيَسْهَوُلُهُ ” آتَمَّ يَغْدُوا وَيُخْبِرُ
بِهِ النَّاسَ مَا يَقُولُ إِذَا رَأَى سَحَابًا ” مُخْبِرًا. ” ب مُقْبِلًا.

577. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje: “Dođe neki čovjek Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: ‘Sanjao sam da mi je glava odrubljena i da se kotrlja...’ Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nasmija se i samo reče: ‘Šejtan se poigra s čovjekom, pa on osvane i ispriča to ljudima.’”⁴⁷³

472 Muslim, 7/55, Ibn Madža (3912) i Ibnus-Sunni (776).

473 Ibn Madža (3911).

DOVA PRILIKOM VIĐENJA OBLAKA

أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدٍ التَّمِيمِيُّ الْقَاضِي قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ سُفْيَانَ عَنْ
الْمُقَدَّمِ بْنِ شُرَيْحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ إِذَا رَأَى نَاشِئًا فِي أَفْقٍ مِنْ آفَاقِ السَّمَاءِ تَرَكَ عَمَلَهُ وَإِنْ كَانَ فِي صَلَاةٍ
فَإِنْ كَشَفَهُ اللَّهُ حَمْدَ اللَّهِ وَإِنْ مَطَرَتْ قَالَ اللَّهُمَّ سَيِّئًا.

578. Aiša, radijallahu anha, kaže: “Kad bi vidio dolazeći oblak s bilo koje strane, Allahov bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obustavio sve što je činio, makar i namaz obavljao. Ako bi Allah otjerao oblak i ne bi pala kiša, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, zahvalio bi se Allahu, a ako bi kiša počela padati rekao bi: ‘Neka bude blagorodna!’.”⁴⁷⁴

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ سَوَّادٍ بْنِ الْأَسْوَدِ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنَا يُونُسُ عَنْ
ابْنِ شَهَابٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا
رَأَى الْمَطَرَ قَالَ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ سَيْبَ رَحْمَةٍ وَلَا تَجْعَلْهُ سَيْبَ عَذَابٍ.

579. Seid b. el-Musejgeb veli: “Kad bi vidio kišne oblake, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, proučio bi dovu: ‘ALLAHUMMEDŽ‘ALHU SEJBE RAHMETIN VE LA TEDŽ‘ALHU SEJBE AZABIN’ (*Allahu, neka padne kiša braniteljica, a ne ona koja će nas uništiti.*)”

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ خَشْرَمٍ قَالَ ” حَدَّثَنَا ” عِيْمَى بْنُ يُونُسَ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ عَنِ
الرُّهْرِيِّ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
كَانَ إِذَا رَأَى الْمَطَرَ قَالَ اللَّهُمَّ صَيِّبًا هَنِيئًا.

474 El-Buhari, u zbirci *El-Edebul-mufred* (686), Ebu Davud (5099) i Ibnus-Sunni (303).

580. Aiša, radijallahu anha, kaže: “Kad bi vidio kišne oblake, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio bi dovu: ‘ALLAHUMME SAJBEN HENIJJEN’ (*Allahu, podari nam blagu kišu.*)”⁴⁷⁵

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ سَوَادٍ بْنِ الْأَسْوَدِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ أَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنَا يُونُسُ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ ” أَخْبَرَنِي ” آ ح عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مَا أَنْعَمْتُ عَلَى عِبَادِي مِنْ نِعْمَةٍ إِلَّا أَصْبَحَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِهَا كَافِرِينَ يَقُولُونَ الْكُفُوكِبَ وَبِالْكَوْكِبِ.

581. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje sljedeći Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: “Allah kaže: ‘Kad god spustim kišu na robove Svoje, uvijek jedna skupina porekne blagodat kiše i kaže: ‘Zvijezda nam je kišu dala i zbog zvijezde kiša je pala.’”⁴⁷⁶

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ قَالَ مُطِرَ النَّاسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَلَمْ تَسْمَعُوا مَا قَالَ رَبُّكُمْ عَزَّ وَجَلَّ اللَّيْلَةَ قَالَ مَا أَنْعَمْتُ عَلَى عِبَادِي مِنْ نِعْمَةٍ إِلَّا أَصْبَحَ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ بِهَا كَافِرِينَ يَقُولُونَ مُطِرْنَا بِتَوْءِ كَذَا وَكَذَا فَأَمَّا مَنْ آمَنَ بِي وَحَمِدَنِي عَلَى سُقْيَايَ فَذَلِكَ الَّذِي آمَنَ بِي وَكَفَّرَ بِالْكَوْكِبِ وَمَنْ قَالَ مُطِرْنَا بِتَوْءِ كَذَا وَكَذَا فَذَلِكَ الَّذِي كَفَّرَ بِي وَآمَنَ بِالْكَوْكِبِ.

582. Zejd b. Halid, radijallahu anhu, kazuje: “Za vrijeme Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pala je kiša, pa se obratio svijetu: ‘Znate li šta je rekao vaš Gospodar?’ ‘Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju’, odgovoriše, pa on reče: ‘Rekao je: ‘Neki su Moji robovi osvanuli kao vjernici, a neki kao nevjernici. Ko je rekao: ‘Kiša je pala iz Allahove dobrote i milosti’, taj vjeruje u Mene, a ne vjeruje u zvijezde. A ko je rekao: ‘Kiša je pala zbog te i te zvijezde’ ne vjeruje u Mene, a vjeruje u zvijezde.’”⁴⁷⁷

475 El-Buhari, 2/32, i Ahmed, 6/90.

476 Muslim, 1/59, i En-Nesai, 3/164.

477 El-Buhari, 2/33, i Muslim, 1/59.

” أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ سُلَيْمَانُ بْنُ سَيْفٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ قَالَ حَدَّثَنَا
 آ ” حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ قَالَ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ عَنْ عَتَابٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ
 الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْ حَسِبَ اللَّهُ
 الْقَطْرَ عَنْ أُمَّتِي عَشْرَ سِنِينَ ثُمَّ أَتَزَلَّ مَاءٌ لِأَصْبَحَتْ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي بِهَا كَافِرِينَ
 يَقُولُونَ هُوَ بِنَوْءِ الْمِحْدَحِ.

583. Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, kaže da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Da Allah moj ummet oslobodi kiše deset godina, i onda je spusti, opet bi jedna skupina bila nezahvalna na toj blagodati. Rekli bi: ‘Kiša je pala zbog Sirijusa!’”*⁴⁷⁸

DOVA PRILIKOM GRMLJAVINE

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ حَرْبٍ الْمَرْزُوقِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا سَيَّارُ بْنُ حَاتِمٍ قَالَ
 حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ زِيَادٍ عَنْ أَبِي مَطَرٍ عَنْ سَالِمٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ كَانَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَمِعَ الرَّعْدَ وَالْبُرُوقَ قَالَ اللَّهُمَّ لَا تَقْتُلْنَا
 غَضَبًا وَلَا تَقْتُلْنَا نِقْمَةً وَعَافِنَا قَبْلَ ذَلِكَ.

584. Omer, radijallahu anhu, govorio je: “Kad bi čuo grmljavinu, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, proučio bi sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME LA TAKTULNA GADABEN VE LA TAKTULNA NIKMETEN VE ‘AFINA KABLE ZALIKE’ (*Allahu, nemoj nas, ljut na nas i kažnjavajući nas, uništiti, poštedi nas toga.*)”⁴⁷⁹

478 Ahmed, 3/7, i En-Nesai, 3/165.

479 El-Buhari, u zbirci *El-Edebul-mufred* (721), El-Hakim, 4/286, i Ibnu-Sunni (314).

DOVA PRILIKOM PUHANJA VJETROVA

أَخْبَرَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْحَكَمِ قَالَ حَدَّثَنَا طَلْقُ بْنُ السَّمِيحِ قَالَ حَدَّثَنَا نَافِعُ بْنُ يَزِيدَ بْنِ عَقِيلٍ عَنِ ابْنِ شَهَابٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الرِّيحُ مِنْ رُوحِ اللَّهِ تَرْسَلُ بِالرَّحْمَةِ وَتَرْسَلُ بِالْعَذَابِ فَلَا تَسُبُّوْهَا وَقُولُوا اللَّهُمَّ ” إِنَّا نَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَتَعَوَّذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا.

585. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je čuo Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako govori: “Vjetar je dio Allahova duha, biva poslan kao milost, ili kao kazna, pa ga nemojte huliti, već proučite sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME INNA NES’ELUKE HAJREHA VE NEUZU BIKE MIN ŠERRIHA’ (‘Allahu, molimo Ti se za dobro koje u sebi nosi, a utječemo Ti se od zla koje u sebi nosi.’)”⁴⁸⁰

” أَخْبَرَنِي عُثْمَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ ” حَدَّثَنِي الْحَسَنُ بْنُ أُعْيَيْنَ قَالَ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ سَالِمِ الْأَفْطَسِ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَمْرِو بْنِ سُلَيْمِ الزُّرِّيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ هَاجَتْ رِيحٌ فَسَبُّوْهَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَسُبُّوْا الرِّيحَ وَلَكِنْ سَلُّوْا اللَّهَ مِنْ خَيْرِهَا وَتَعَوَّذُوا بِهِ مِنْ شَرِّهَا.

586. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijeda: “Jednom je prilikom zapuhao vjetar, pa je svijet negodovao i počeo ga huliti. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upozorio ih je: ‘Nemojte huliti vjetar, već

480 El-Buhari, u zbirci *El-Edebul-mufred* (935), Ebu Davud (5097) i Ibn Madža (3727).

se molite Allahu za dobro koje nosi u sebi, a utječite Mu se od zla koje nosi u sebi.”

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا أَسْبَاطُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ حُبَيْبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِيزَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَسُبُّوا الرِّيحَ فَإِذَا رَأَيْتُمْ مِنْهَا مَا تَكْرَهُونَ فَقُولُوا اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الرِّيحِ وَخَيْرَ مَا فِيهَا وَخَيْرَ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ وَتَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذِهِ الرِّيحِ ” وَمِنْ ” شَرِّ مَا فِيهَا وَمِنْ شَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ.

587. Ubejj b. Ka' b, radijallahu anhu, kazuje da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Nemojte huliti vjetar! Kad jako zapuše, proučite sljedeće: ‘ALLAHUMME INNA NES'ELUKE HAJRE HAZIHIR-RIHI VE HAJRE MA FIHA VE HAJRE MA URSILET BIHI. VE NEUZU BIKE MIN ŠERRI HAZIHIR-RIHI VE MIN ŠERRI MA FIHA VE ŠERRI MA URSILET BIHI’ (Allahu, molim Te da ovaj vjetar bude dobro, i molim Te za dobro koje u sebi nosi i za dobro koje sam sobom donosi! A zaštitu kod Tebe tražim protiv zla vjetra, kao takvog, i protiv zla koje on u sebi nosi i koje sobom donosi!)”⁴⁸¹

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ عَمَرَ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا رَأَى رِيحًا سَأَلَ اللَّهَ مِنْ خَيْرِهَا وَخَيْرِ مَا فِيهَا وَخَيْرِ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ وَتَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ.

588. Aiša, radijallahu anha, kaže: “Kad bi osjetio puhanje vjetra, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, molio se Allahu za dobro koje vjetar u sebi nosi i za dobro koje sam sobom donosi. A utjecao se Allahu od njegovih zla i zla koje sobom donosi.”

481 El-Buhari, u zbirci *El-Edebul-mufred* (719), Et-Tirmizi, 3/242, i Ibnus-Sunni (299).

POSTUPAK PRILIKOM ZAVIJANJA PSA

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ خَالِدٍ وَهُوَ ابْنُ يَزِيدَ عَنْ سَعِيدِ
 وَهُوَ ابْنُ هِلَالٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ
 قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا مَعْشَرَ أَهْلِ الْإِسْلَامِ أَقْلُوا الْخُرُوجَ بَعْدَ
 هُدُوءِ الرَّجْلِ فَإِنَّ لِلَّهِ دَوَابَّ يَبْئُثُنَّ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ سَمِعَ ثَبَاحَ كَلْبٍ أَوْ نَهَاقَ
 حِمَارٍ فَلْيَتَعَذَّرْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُنَّ يَرَيْنَ مَا لَا تَرَوْنَ.

589. Džabir, radijallahu anhu, kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “O muslimani, ne izlazite nakon što se navečer smirite, jer postoje Allahova stvorenja koja se tad uvelike kreću Zemljom. I ko čuje zavijanje psa ili revanje magarca neka se utječe Allahu od šejtana. Uistinu pas i magarac vide ono što ne vidite vi.”⁴⁸²

POSTUPAK PRILIKOM PJEVANJA HOROZA I REVANJA MAGARCA

أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ بَيَّانٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعِيدٍ وَسَعِيدُ
 بْنُ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ” أ

482 Ahmed, 3/306, 355 i 356, El-Buhari, u zbirci *El-Edebul-mufred* (1233) i Ebu Davud (5104).

” أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا سَمِعْتُمُ الدِّيَكَةَ تَصِيحُ بِاللَّيْلِ فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكًا فَسَلُّوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ وَإِذَا سَمِعْتُمُ نَهْيَ الْحَمِيرِ فَإِنَّهَا رَأَتْ شَيْطَانًا فَاسْتَعِينُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.

590. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “Kad čujete pjevanje horoza, molite Allaha za dobrote Njegove, jer je horoz vidio meleka. A kad čujete revanje magaraca, utječite se Allahu od šejtana, jer je magarac vidio šejtana.”⁴⁸³

أَخْبَرَنِي إِبرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدِ الْحُمْهَنِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَسُبُّوا الدِّيَكَ فَإِنَّهُ يُؤَدِّنُ بِالصَّلَاةِ.

591. Zejd b. Halid el-Džuheni, radijallahu anhu, veli da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Nemojte huliti horoza, on budi na namaz.”⁴⁸⁴

ZAŠTITA OD DEDŽALA

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ بْنِ جَابِرٍ وَالْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ يَحْيَى بْنِ جَابِرٍ الطَّائِيِّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ نَفِيرٍ الْحَضْرَمِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ قَالَ دَكَرَ

483 El-Buhari, 4/128, i Muslim, 8/85.

484 Ahmed, 5/195, Ebu Davud (5101) i Ibn Hibban (1990).

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الدَّجَّالَ ذَاتَ غَدَاةٍ فَحَقَّقَ فِيهِ وَرَفَعَ حَتَّى ظَنَّنَاهُ فِي طَائِفَةِ النَّخْلِ فَقَالَ غَيْرِ الدَّجَّالِ أَخَوْفُ لِي عَلَيْكُمْ أَنْ يَخْرُجَ وَأَنَا فِيكُمْ فَأَنَا حَاجِبُهُ دُونَكُمْ وَإِنْ يَخْرُجُ وَلَسْتُ فِيكُمْ فَأَمْرُؤُ حَاجِبِ نَفْسِهِ وَاللَّهُ خَلِيفَتِي عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ إِنَّهُ شَابٌّ قَطَطٌ عَيْنُهُ قَائِمَةٌ كَأَنَّهُ يُشَبَّهُ بِعَبْدِ الْعَزْزِيِّ بْنِ قَطَنِ فَمَنْ رَأَاهُ مِنْكُمْ فَلْيَقْرَأْ قَوَائِحَ سُورَةِ "أَصْحَابِ الْكَهْفِ".

592. En-Nevvas b. Seman, radijallahu anhu, ispričao je: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuo je jednog jutra Dedžala, spuštajući i podižući glas, pa smo pomislili da se već nalazi na kraju palmovika. Otišavši navečer kod njega, vidio je na nama tragove straha pa je upitao: *Šta vam je?*' Odgovorili smo: 'Božiji Poslaniče, jutros si spomenuo Dedžala, spuštajući i podižući glas, pa smo pomislili da je već stigao do palmovika.' On reče: *Za vas se više bojim nekih drugih stvari, a ne Dedžala. Ako se pojavi za mog života, ja ću vas odbraniti od njega; ako se pojavi poslije moje smrti, svaki će se čovjek sâm braniti od njega, a Allaha, poslije svoje smrti, ostavljam kao Zaštitnika svih muslimana. Dedždal je mladić s kratkom kovrdžavom kosom, jednog smežuranog oka – kao da ga upoređujem s Abduluzzaom b. Katanom. Ko ga doživi neka se od njega zaštiti učeći početak sure El-Kehf.*"⁴⁸⁵

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ أَخْبَرَنِي قَتَادَةُ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْحَجَّادِ عَنْ مَعْدَانَ عَنْ ثَوْبَانَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَرَأَ الْعَشِيرَ الْأَوَّلَى مِنْ سُورَةِ الْكَهْفِ فَإِنَّهُ عِصْمَةٌ لَهُ مِنَ الدَّجَّالِ.

593. Sevban, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: "Deset posljednjih ajeta sure El-Kehf zaštitu su od Dedžala onome ko ih prouči."⁴⁸⁶

485 Muslim, 8/197, Ebu Davud (4321) i Et-Tirmizi, 3/235.

486 Prenosioci ovog predanja pouzdani su.

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ عَنْ مَعْدَانَ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَرَأَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنَ الْكَهْفِ عُصِمَ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ.

594. Ebud-Derda, radijallahu anhu, prenio je sljedeći Resulullahov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: *“Bit će sačuvan od Dedžalove smutnje onaj ko prouči deset posljednjih ajeta sure El-Kehf.”*⁴⁸⁷

أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَمَنِ قَالَ حَدَّثَنَا حجاج قَالَ أَخْبَرَنِي شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ قَالَ سَمِعْتُ سَالِمَ بْنَ أَبِي الْجَعْدِ يُحَدِّثُ عَنْ مَعْدَانَ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَرَأَ الْعَشْرَ الْأَوَّحِرَ مِنَ الْكَهْفِ عُصِمَ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ.

595. Ebud-Derda, radijallahu anhu, kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Bit će sačuvan od Dedžalove smutnje onaj ko zapamti posljednjih deset ajeta sure El-Kehf.”*

أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ السَّكَنِ البَصْرِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ كَثِيرٍ أَبُو غَسَّانٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو هَاشِمٍ عَنْ أَبِي مَجْلَزٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ عِبَادٍ ” عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْكَهْفِ كَمَا ” ب ” أَنْزَلْتُ كَانَتْ لَهُ نُورًا مِنْ مَقَامِهِ إِلَى مَكَّةَ وَمَنْ قَرَأَ بِعَشْرِ آيَاتٍ مِنْ آخِرِهَا فَخَرَجَ الدَّجَالُ لَمْ يُسَلِّطْ عَلَيْهِ.

596. Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, kazuje da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Onome ko prouči suru El-Kehf onako kako je objavljena ona će biti svjetlo od mjesta na kojem se on nalazi sve do Meke. A ko prouči njenih deset posljednjih ajeta pa se pojavi Dedžal, on ga neće moći zavesti.”*

487 Muslim, 2/199, Ebu Davud (4323) i Et-Tirmizi, 4/46, u čijoj verziji stoji da će od te smutnje biti sačuvan onaj ko prouči posljednja tri ajeta sure El-Kehf.

POSTUPAK PRILIKOM PRIVIĐANJA

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ قَالَ أَخْبَرَنَا هِشَامٌ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ”عَلَيْكُمْ ” آ ح بِالذَّلْحَةِ فَإِنَّ الْأَرْضَ تُطْوَى بِاللَّيْلِ فَإِذَا تَعَوَّلَتْ لَكُمْ الْعِيْلَانُ فَتَأَذُوا بِالْأَذَانِ.

597. Abdullah, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Na put krećite odmah nakon akšama jer se noću lakše putuje. A ako vam se privide šejtani, proučite ezan.”*⁴⁸⁸

ONEMOGUĆIVANJE ŠEJTANA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ النَّيْسَابُورِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى يَعْنِي ابْنَ سَعِيدِ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَسْعَدَ بْنِ زُرَّارَةَ عَنْ عِيَّاشِ ” الشَّامِيِّ ” عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَنْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةَ الْجَنَّةِ وَهُوَ مَعَ جَبْرِيلَ وَأَنَا مَعَهُ فَحَجَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ وَجَعَلَ الْعَفْرِيثُ يَدْنُو وَيَزْدَادُ قُرْبًا فَقَالَ جَبْرِيلُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أَعْلَمُكَ كَلِمَاتٍ تَقُولُهُنَّ فَيَكُوبُ الْعَفْرِيثُ لِيُوجِهَهُ وَ تُطْفِئُ شُعْلَتَهُ قُلْ أَعُوذُ بِوَجْهِ اللَّهِ الْكَرِيمِ

وَكَلِمَاتِهِ التَّامَاتِ الَّتِي لَا يُحَاوِرُهُنَّ بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ مِنْ شَرِّ مَا يُنَزَّلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا
يَعْرُجُ فِيهَا وَمِنْ شَرِّ مَا دَرَأَ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمِنْ فِتَنِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَمِنْ شَرِّ طَوَارِقِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ يَارْحَمَنُ فَكُتِبَ الْعِقْرِيثُ
لِوَجْهِهِ وَأَنْطَفَأَتْ شُعَلَتُهُ.

598. Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, prenio je sljedeće: “Bio sam s Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, u noći kad se susreo s džinima, a i Džibril je bio prisutan. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, recitirao je kur’anske ajete pa mu se Ifrit stalno primicao. Džibril je upitao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, želi li da ga pouči dovi kojom će onemogućiti Ifrita i ugasiti žeravicu koju je donio. Pošto je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio potvrdno, rekao mu je da prouči sljedeću dovu: ‘EUZU BI VEDŽHILLAHILKERIMI VE KELIMATIHIT-TAMMATI ELLETI LA JUDŽAVIZUHUNNE BERRUN VE LA FADŽIRUN VE MIN ŠERRI MA JENZILU MINES-SEMAI VE MA JA‘RUDŽU FIHA VE MIN ŠERRI MA ZEREE FIL-ERDI VE MA JAHRUDŽU MINHA VE MIN FITENIL-LEJLI VEN-NEHARI VE MIN ŠERRI TAVARIKIL-LEJLI VEN-NEHARI ILLA TARIKAN JATRUKU BI HAJRIN JA RAHMAN’ (*‘Utječem se Allahovom plemenitom licu i savršenim riječima, koje ne može nadvladati ni dobar ni zao čovjek, od zla onoga što je On stvorio i dao da nikne, i od zla onoga što silazi s neba i od zla onoga što se penje na nebo, od zla onoga što je On stvorio na Zemlji i od zla onoga što se s nje uzdiže, od zla smutnje dana i noći, i od zla svakog putnika, osim putnika koji dobro donosi, o Milostivi.*’) I Ifrit je bio poražen, te se ugasi njegova žeravica.”⁴⁸⁹

أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنَا عُمَانُ بْنُ الْهَيْثَمِ قَالَ حَدَّثَنَا عَزُوفٌ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ وَكَلَّمَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِحِفْظِ زَكَاةِ رَمَضَانَ فَأَتَانِي آتٍ يَخْتُو مِنْ الطَّعَامِ فَأَخَذْتُهُ فَقُلْتُ لِأَزْعَمَنَّكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنِّي مُخْتَاجٌ وَعَلَيَّ عِيَالٌ وَبِي حَاجَةٌ شَدِيدَةٌ فَخَلَيْتُ عَنْهُ فَلَمَّا أَصْبَحْتُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ مَا فَعَلَ أَسِيرُكَ الْبَارِحَةَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ اشْتَكَى حَاجَةٌ شَدِيدَةٌ وَعِيَالًا فَرَحِمْتُهُ فَخَلَيْتُ سَبِيلَهُ فَقَالَ أَمَا إِنَّهُ قَدْ كَذَبَكَ وَسَيَعُودُ فَعَرَفْتُ أَنَّهُ سَيَعُودُ لِقَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهُ سَيَعُودُ فَرَصَدْتُهُ فَجَاءَ يَخْتُو مِنْ الطَّعَامِ فَقُلْتُ لِأَزْعَمَنَّكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ دَغْنِي فَإِنِّي مُخْتَاجٌ وَعَلَيَّ عِيَالٌ وَلَا أَعُودُ فَرَحِمْتُهُ فَخَلَيْتُ سَبِيلَهُ فَأَصْبَحْتُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ مَا فَعَلَ أَسِيرُكَ الْبَارِحَةَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ شَكَا حَاجَةٌ وَعِيَالًا فَرَحِمْتُهُ فَخَلَيْتُ سَبِيلَهُ فَقَالَ أَمَا إِنَّهُ كَذَبَكَ وَسَيَعُودُ فَرَصَدْتُهُ الثَّالِثَةَ فَجَاءَ يَخْتُو مِنْ الطَّعَامِ فَأَخَذْتُهُ فَقُلْتُ لِأَزْعَمَنَّكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذَا آخِرُ ثَلَاثِ مَرَّاتٍ تَزْعُمُ أَنَّكَ لَا تَعُودُ ثُمَّ تَعُودُ قَالَ قَالَ دَغْنِي أُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ يَنْفَعُكَ اللَّهُ بِهَا قُلْتُ مَا هِيَ قَالَ إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ فَاقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ حَتَّى تَخْتِمَ الْآيَةَ فَإِنَّهُ لَنْ يَزَالَ عَلَيْكَ مِنَ اللَّهِ حَافِظٌ وَلَا يَفْرُتُكَ شَيْطَانٌ حَتَّى تُصْبِحَ فَأَصْبَحْتُ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا فَعَلَ أَسِيرُكَ الْبَارِحَةَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ زَعَمَ أَنَّهُ يُعَلِّمُنِي كَلِمَاتٍ يَنْفَعُنِي اللَّهُ بِهَا فَخَلَيْتُ سَبِيلَهُ قَالَ مَا هِيَ قَالَ لِي إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ فَاقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ مِنْ أَوَّلِهَا حَتَّى تَخْتِمَهَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَقَالَ لَنْ يَزَالَ عَلَيْكَ مِنَ اللَّهِ حَافِظٌ وَلَا يَفْرُتُكَ الشَّيْطَانُ حَتَّى تُصْبِحَ وَكَانُوا أَخْرَصَ شَيْءٍ عَلَى الْخَيْرِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا إِنَّهُ كَذُوبٌ وَقَدْ

صَدَقَكَ تَعَلَّمُ ” مَنْ ” تُحَاطِبُ مُنْذُ ثَلَاثٍ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ فَقُلْتُ لَا قَالَ ذَلِكَ
الشَّيْطَانُ ” آ ”

599. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, ispričao je sljedeće: “Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, ovlastio me da čuvam sadakatul-fitr; došao je neki čovjek i uzeo nekoliko pregršti hrane, a ja sam ga uhvatio na djelu i zaprijetio mu: ‘Allaha mi, zaista ću te prokazati Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem!’ On se požalio: ‘Veliki sam nevoljnik i imam djecu!’ Pustio sam ga, a sutra ujutro Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao me: ‘O Ebu Hurejra, šta bi s čovjekom koga si jučer uhvatio na nedjelu?’ Odgovorio sam: ‘Allahov Poslaniče, požalio se na veliku neimaštinu i djecu, pa sam mu se smilovao i pustio ga.’ *‘Slagao je, vratit će se’*, upozorio me Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. I znao sam, na osnovu tih njegovih riječi, da će se ponovo vratiti, te sam na njega vrebao iz busije. Opet je došao i uzeo nekoliko pregršti hrane, pa sam ga i tada uhvatio na nedjelu. Opet sam mu zaprijetio: ‘Allaha mi, zacijelo ću te prokazati Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem!’ On reče: ‘Nemoj to učiniti, nevoljnik sam, imam djecu, neću ovo više ponoviti!’ Sažalio sam se i pustio ga, a sutra ujutro Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita me: ‘O Ebu Hurejra, šta bi s čovjekom koga si jučer uhvatio na nedjelu?’ Odgovorio sam: ‘Allahov Poslaniče, požalio se na veliku neimaštinu i djecu, pa sam mu se smilovao i pustio ga.’ *‘Slagao je, vratit će se!’*, opet me upozori Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Zbog toga sam ga i treći put čekao u zasjedi i, zaista, opet je došao. Uzeo je nekoliko pregršti hrane, pa sam ga i tada uhvatio na nedjelu. Ponovo sam mu zaprijetio: ‘Allaha mi, zacijelo ću te prokazati Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem! Ovo je treći put kako obećavaš da nećeš krasti, a opet kradeš!’ On reče: ‘Pusti me, poučit ću te riječima od

kojih ćeš, Allahovom voljom, imati koristi.’ ‘Koje su to riječi?’, upitao sam. On odgovori: ‘Kad legneš u postelju, prouči Ajetul-Kursijj, i nad tobom će brigu preuzeti Allahov čuvar, a šejtan ti se neće približiti do zore.’ I ja sam ga pustio. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao me: ‘*O Ebu Hurejra, šta bi s čovjekom koga si i jučer uhvatio na nedjelju?*’ Odgovorio sam: ‘Allahov Poslaniče, obećao je da će me poučiti riječima od kojih ću, Allahovom voljom, imati koristi.’ ‘*A koje su to riječi?!*’, upita Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. Odgovorio sam: ‘Rekao mi je da u postelji proučim Ajetul-Kursijj. Još je dodao: ‘Nad tobom će brigu preuzeti Allahov čuvar, a šejtan ti se neće približiti do zore.’ – A najviše smo žudjeli da čujemo dobro. Tada mi je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ‘*Istinu ti je rekao, mada je lažac. Znaš li s kim razgovaraš već tri noći, Ebu Hurejra?*’ ‘Ne znam’, odgovorio sam. Na to mi Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, samo reče: ‘*Sa šejtanom.*’⁴⁹⁰

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُبَشَّرٌ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ أَبِي أَنَسٍ أَنَّ أَبَاهُ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ كَانَ لَهُمْ جُرْنٌ فِيهِ تَمْرٌ وَكَانَ أَبِي يَتَعَاهَدُهُ فَوَجَدَهُ يَتَّقِصُ فَحَرَسَهُ فَإِذَا هُوَ بِدَائِبِهِ تُشْبِهُ الْعَلَامَ الْمُحْتَلِمَ قَالَ فَسَلَّمْتُ فَرَدَّ السَّلَامَ فَقُلْتُ مَنْ أَنْتَ أَجْرٌ أَمْ إِنْسٌ قَالَ جَنْ قَالَ فَتَأَوَّلَنِي يَدَكَ فَتَأَوَّلَنِي يَدَهُ فَإِذَا يَدُ كَلْبٍ وَشَعْرُ كَلْبٍ قَالَ هَكَذَا خَلَقَ الْجَنِّ قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ الْجِنُّ مَا فِيهِمْ أَشَدُّ مِنِّي قَالَ لَهُ أَبِي مَا حَمَلَكَ عَلَى مَا صَنَعْتَ قَالَ بَلَّغْنَا أَنَّكَ رَجُلٌ تُحِبُّ الصَّدَقَةَ فَأَخْبَيْنَا أَنْ نُصِيبَ مِنْ طَعَامِكَ قَالَ أَبِي فَمَا الَّذِي يَجِيرُنَا مِنْكُمْ قَالَ هَذِهِ الْآيَةُ آيَةُ الْكُرْسِيِّ ثُمَّ غَدَا أَبِي إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرَهُ فَقَالَ صَدَقَ الْخَبِيثُ.

490 El-Buhari, 4/123, kao mualllek-predanje (bez niza prenosilaca), ali tvrdi da je vjerodostojno.

600. Ibn Ubejj ispričao je: “Imali smo kameno korito u kojem smo čuvali hurme; moj otac vodio je brigu o njemu, pa je primijetio da se hrpa smanjuje. I tako je jednom prilikom motrio na korito, pa je vidio priliku sličnu pubertetliji. Nazvao mu je selam, a prilika je otpozdravila. Otac je upitao: ‘Jesi li ti džin ili insan?’ ‘Džin’, odgovorila je prilika. Otac je zatražio da mu pruži ruku, i džin ju je pružio, kad ono pasija šapa i pasije dlake po njoj. Upitao je: ‘Džini tako izgledaju?’ ‘Džini znaju da među njima nema nikoga jačeg od mene’, odgovori džin. Otac ga upita: ‘Šta te je navelo da kradeš moje hurme?’ On odgovori: ‘Pročulo se da mnogo udjeljuješ milostinju, pa smo poželjeli jesti tvoju hranu.’ Ubejj naposljetku upita: ‘A kako se možemo zaštititi od vašeg zla?’ ‘Učeci Ajetul-Kursijj. Ako ga proučiš ujutro, bit ćeš zaštićen od nas sve do večeri, a ako ga proučiš navečer, bit ćeš zaštićen do jutra’, odgovori on. Sutradan, Ubejj je poranio Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, i sve mu ispričao. Na to je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *‘Istinu je rekao pokvarenjak!’*⁴⁹¹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ وَهُوَ ابْنُ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلَالٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو بَكْرٍ عَنْ سُلَيْمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَجَلَانَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي الْأَحْوَصِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا أَلْفَيْنِ أَحَدِكُمْ يَضَعُ إِحْدَى رِجْلَيْهِ عَلَى الْأُخْرَى يَتَعَنَّي وَيَدْعُ سُورَةَ الْبَقَرَةِ يَقْرُؤُهَا فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْفَرُ مِنَ الْبَيْتِ تَفَرُّاً فِيهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ وَإِنَّ أَصْفَرَ الْبَيْتِ الْخَوْفُ الصِّفْرُ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ.

601. Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, kaže da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: “*Nemojte sebi dopustiti da zateknem nekoga od vas da je prebacio nogu preko noge i da pjeva, a ne*

*uči suru El-Bekara. Zaista šejtan bježi iz kuće u kojoj se uči ova sura. I, uistinu, najgora je ona kuća u kojoj nije zastupljeno učenje Allahove, dželle šanuhu, knjige.*⁴⁹²

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كَهَيْلٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْأَخْوَصِ قَالَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ حَدِّثُوا الْقُرْآنَ لِيَرْتَبُوا ” فِيهِ ” آ صَغِيرُكُمْ وَلَا يَنَآئِ عَنْهُ كَبِيرُكُمْ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَفِرُّ مِنَ الْبَيْتِ يُسْمَعُ تَقْرَأُ فِيهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ.

602. Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, imao je običaj reći: “*Nemojte Kur’an mijesati ni sa čim drugim – da se na njega naviknu djeca, ali, isto tako, da se od njega ne otuđe stariji ukućani. I znajte da šejtan bježi od kuće iz koje se čuje učenje sure El-Bekara.*”⁴⁹³

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ وَهُوَ ابْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الزُّهْرِيُّ عَنْ سُهَيْلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ” آ ” أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَحْمَلُوا بَيْوتَكُمْ مَقَابِرَ إِنْ الشَّيْطَانَ يَتَقَرُّ مِنَ الْبَيْتِ الَّذِي تَقْرَأُ فِيهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ.

603. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, veli da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Nemojte svoje domove pretvarati u grobove, učite u njima Kur’an, jer zaista šejtan bježi iz kuće u kojoj se čita sura El-Bekara.*”⁴⁹⁴

أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْحَوْهَرِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا زَيْحَانُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبَّادٌ وَهُوَ ابْنُ مَنْصُورٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَبِي صَالِحٍ وَأَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلَامٍ قَالَ تَنَا زَيْحَانُ عَنْ عَبَّادٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ

492 Abdurrezzak, 3/369. Ovaj je hadis dobar.

493 Ed-Darimi (3382).

494 Muslim i Ahmed.

أَنَّهُ زَعَمَ أَنَّهُ حَدَّثَهُ أَبُو صَالِحٍ الْحَارِثِيُّ عَنِ النُّعْمَانَ بْنِ بَشِيرٍ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمًا إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ كِتَابًا قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْقَلَمِ سَنَةً وَقَالَ إِبْرَاهِيمُ بِالْقَلَمِ عَامٍ فَهُوَ عِنْدَهُ عَلَى الْعَرْشِ وَأَنَّهُ أَنْزَلَ مِنْ ذَلِكَ الْكِتَابِ آيَتَيْنِ خَتَمَ بِهِمَا سُورَةَ الْبَقَرَةِ وَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَلِجُ بَيْتًا قُرِئْنَا فِيهِ ثَلَاثَ لَيَالٍ.

604. En-Numan b. Bešir, radijallahu anhu, kazuje da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao sljedeće: “Allah je napisao jednu knjigu dvije hiljade godina prije nego što će stvoriti nebesa i Zemlju, i ta je knjiga bila kod Njega, na Aršu. Iz nje je objavio dva posljednja ajeta sure El-Bekara. I zaista šejtan tri noći ne ulazi u kuću u kojoj se prouče ova dva ajeta.”⁴⁹⁵

POSTUPAK PRILIKOM VIĐENJA ZMIJE U KUĆI

أَخْبَرَنِي هِلَالُ بْنُ الْعَلَاءِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمٍ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ ثَابِتٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ أَبِيهِ قَالَ كُنْتُ جَالِسًا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَاهُ رَجُلٌ فَسَأَلَهُ عَنْ حَيَاتِ الْبَيْوتِ فَقَالَ إِذَا رَأَيْتُمْ مِنْهُنَّ شَيْئًا فِي مَسَاجِدِكُمْ فَقُولُوا أَنشُدْنَاكُمْ بِالْعَهْدِ الَّذِي أَخَذَ عَلَيْكُمْ نُوحٌ وَتَشْهَدُكُمْ بِالْعَهْدِ الَّذِي أَخَذَ عَلَيْكُمْ سُلَيْمَانُ أَنْ تَوَدُّوْنَا فَإِنْ عُدْنَا فَاقْتُلُوهُنَّ.

605. Ibn Ebu Lejla kaže da je njegov otac pripovijedao: “Sjedio sam s Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, kad se pojavio neki čovjek i postavio mu pitanje u vezi sa zmijama koje ulaze u kuću.

Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio mu je: *'Kad vidite zmiju u kući, obratite joj se sljedećim riječima: 'ENŠEDNAKUM BIL-AHDILLEZI EHAZE ALEJKUM NUHUN VE NUNŠIDUKUM BIL-AHDILLEZI EHAZE ALEJKUM SULEJMAN EN TU'ZUNA' (Podsjecamo vas na obećanje koje je od vas uzeo Nuh i na obećanje koje ste dali Sulejmanu, nemojte nas uznemiravati.) A ako je ponovo vidite, ubijte je.'*⁴⁹⁶

حَدَّثَنَا الْحَارِثُ بْنُ مِكْحَنِ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا أَسْمَعُ ” آ ” عَنْ ابْنِ الْقَسَمِ قَالَ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ صَيْفِيٍّ مَوْلَى ابْنِ أَفْلَحَ عَنْ أَبِي السَّائِبِ مَوْلَى هِشَامِ بْنِ زُهْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ إِلَى الْخَنْدَقِ فَبَيْنَمَا هُوَ بِهِ ” إِذْ ” آ جَاءَ فَتَى مِنَ الْأَنْصَارِ حَدِيثُ عَهْدٍ بِعُزْرِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ائْذَنْ لِي أَحَدِثُ بِأَهْلِي عَهْدًا فَأَذِنَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَقْبَلَ الْفَتَى فِإِذَا هُوَ بِامْرَأَتِهِ بَيْنَ الْبَابَيْنِ فَأَهْوَى إِلَيْهَا بِالرَّمْحِ لِيَطْعَنَهَا فَقَالَتْ لَا تَدْخُلْ حَتَّى تَدْخُلَ وَتَنْظُرَ فَدَخَلَ فِإِذَا هُوَ بِحَيَّةٍ مُنْطَوِيَةٍ عَلَى فِرَاشِهِ فَلَمَّا رَأَاهَا رَكَزَ فِيهَا رُمْحَهُ ثُمَّ نَصَبَهُ قَالَ أَبُو سَعِيدٍ فَاضْطَرَبَتِ الْحَيَّةُ فِي رَأْسِ الرَّمْحِ حَتَّى مَاتَتْ وَخَرَّ الْفَتَى مَيِّتًا فَبَلَغَ ذَلِكَ رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ إِنَّ بِالْمَدِينَةِ جُنًّا قَدْ أَسْلَمُوا فِإِذَا رَأَيْتُمْ مِنْهُمْ شَيْئًا فَادْنُوهُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فَإِنْ بَدَأَ لَكُمْ فَاقْتُلُوهُ فَإِنَّمَا هُوَ شَيْطَانٌ.

606. Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Kad je Vjеровjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kopao opkop oko Medine, neki je mladić, mladoženja, zatražio dopuštenje od Vjеровjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da ode svojoj ženi. Stigavši kući, zatekao je suprugu da stoji između dvoja vrata, pa je, ponosen ljubomorom, bacio koplje želeći je ubiti. Ona mu reče: ‘Ne gađaj me! Uđi u kuću i vidi za-

496 Ebu Davud (5260) i Et-Tirmizi, 2/348.

što sam izletjela napolje.’ Kad je ušao, vidio je veliku zmiju smotanu na postelji. Nabo ju je na koplje i iznio u dvorište. Zmija se sklopčala na vrhu koplja i uginula, pa je odmah nakon toga i mladoženja pao mrtav. Kad je čuo za to, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *‘Uistinu, u Medini žive džini koji su prihvatili islam. Stoga, ako nekome u kuću uđe zmija, neka tri dana traži od nje da izade, pa ako se ponovo pojavi, neka je ubije, to je šejtan.’*⁴⁹⁷

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلَامٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ قَالَ أَخْبَرَنَا جَرِيرُ بْنُ حَازِمٍ عَنْ أَسْمَاءِ بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ يُقَالُ لَهُ السَّابِبُ قَالَ كُنَّا عِنْدَ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ وَهُوَ جَالِسٌ عَلَى سَرِيرِهِ فَأَبْصَرْنَا تَحْتَ سَرِيرِهِ حَيَّةً فَقُلْنَا ” يَا أَبَا سَعِيدٍ هَذِهِ حَيَّةٌ تَحْتَ السَّرِيرِ فَقَالَ لَا تَهَيِّجُوهَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِهَذِهِ الْبَيْوتِ عَوَامِرَ فَإِذَا رَأَيْتُمْ شَيْئًا مِنْهَا فَحَرِّجُوا عَلَيْهِ ثَلَاثًا فَإِنْ ذَهَبَ وَإِلَّا فَاقْتُلُوهُ فَإِنَّهُ كَافِرٌ مُخْتَصِرٌ.

607. Ebus-Sajib ispričao je: “Bili smo u posjeti Ebu Seidu el-Hudriju; on je sjedio na svom krevetu, pa smo primijetili zmiju ispod kreveta. Povikali smo: ‘Ebu Seide, ispod tebe je zmija!’ Smiren, Ebu Seid reče: ‘Nemojte je dirati. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *‘U vaše kuće ulaze i zmije; kad zmija uđe u kuću, potaknite je tri puta da izade, a ako ne posluša, ubijte je jer je to džin nevjernik.’*”⁴⁹⁸

497 Muslim, 7/40, Malik, 3/143, i Ebu Davud (5257).

498 Muslim, 7/41.

POZIVANJE NA PAGANSTVO

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ هِشَامِ السُّدُوسِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ قَالَ حَدَّثَنَا
أَشْعَثُ عَنِ النُّحْسَنِ أَنَّ أَبِيًّا قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
إِذَا اعْتَزَى أَحَدُكُمْ بِعَزَاءِ الْكَاهِلِيَّةِ فَأَعِضُوهُ بِهِنَّ وَلَا تَكُونُوا.

608. Ubejj, radijallahu anhu, prenosi sljedeći Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: *“Ko se poziva na pagansko porijeklo, nedvosmisleno mu recite neka ugrize svog oca za ud.”*⁴⁹⁹

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْحَجَّارِ ” ب ” بْنُ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الْحَجَّارِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ
حَفِظْتُهُ مِنْ عَمْرٍو قَالَ سَمِعْتُ جَابِرًا قَالَ كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي
عَزَاةٍ فَكَسَعَ رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ فَقَالَ الْأَنْصَارِيُّ يَا لَأَنْصَارِ
وَقَالَ الْمُهَاجِرِيُّ يَا لِمُهَاجِرِينَ فَسَمِعَ بِذَلِكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ
مَا بَالُ دَعْوَى الْكَاهِلِيَّةِ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ كَسَعَ رَجُلًا مِنَ
الْأَنْصَارِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعُوهَا فَإِنَّهَا مُنْتَنَةٌ.

609. Džabir, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Kad smo bili s Vjеровjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, u jednoj bici, mnogi su se muhadžiri okupili oko Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a neki je muhadžir, koji se inače mnogo šalio, udario jednog ensariju po zadnjici, pa se ovaj žestoko naljutio, i oba su pozvali svoje ljude. Ensarija je povikao: ‘O ensarije!’, a muhadžir je pozvao: ‘O muhadžiri!’

⁴⁹⁹ Ahmed, 5/136.

Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, izašao je iz šatora i upitao: *‘Šta je ljudima pa se pozivaju na paganstvo? Šta se desilo?’* Kad su mu kazali da je muhadžir udario ensariju po zadnjici, rekao je: *‘Izbjegavajte pozivanje na paganstvo jer je ono odvratno!’*⁵⁰⁰

UPOZORAVANJE (NA KAZNU)

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَاتِمٌ ” أ ” عَنْ يَزِيدَ وَهُوَ ابْنُ أَبِي عُبَيْدٍ قَالَ سَمِعْتُ سَلَمَةَ بْنَ الْأَمْكُوْعِ يَقُولُ خَرَجْتُ قَبْلَ أَنْ يُؤَدَّنَ بِالْأَوْلَى وَكَانَتْ لِقَاحُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِذِي قَرَدٍ فَلَقَيْتَنِي غَلَامٌ لِعَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ فَقَالَ أُحَدِّثُ لِقَاحُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ مَنْ أَخَذَهَا قَالَ غَطَفَانُ فَصَرَخْتُ ثَلَاثَ صَرَخَاتٍ يَا صَبَاحَاهُ فَأَسْمَعْتُ مَا بَيْنَ لَابَتَيْ الْمَدِينَةِ ثُمَّ انْدَفَعْتُ عَلَيَّ وَجْهِي حَتَّى أَذْرَكْتُهُمْ وَقَدْ أَخَذُوا ” يَسْتَفُونَ ” أ مِنْ الْمَاءِ فَجَعَلْتُ أُرِيهِمْ بِنَبْلِي وَكُنْتُ رَامِيًا وَأَقُولُ أَنَا ابْنُ الْأَمْكُوْعِ وَالْيَوْمُ يَوْمَ الرُّضْعِ ثُمَّ ذَكَرَ كَلَامًا مَعْنَاهُ وَارْتَجَزَ حَتَّى اسْتَشْفَذْتُ اللَّقَاحَ مِنْهُمْ وَاسْتَلَبْتُ مِنْهُمْ ثَلَاثِينَ بَرْدَةً قَالَ وَجَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالنَّاسُ قُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ قَدْ مَنَعْتُ الْقَوْمَ الْمَاءَ وَهُمْ عَطَاشٌ فَأَبْعَثِ السَّاعَةَ فَقَالَ يَا ابْنَ الْأَمْكُوْعِ مَلَكَتْ فَأَسْجِعْ ثُمَّ رَجَعْنَا.

610. Selema b. el-Ekvea, radijallahu anhu, pripovijeda: “Izašao sam iz kuće prije nego što je proučen ezan za sabahski namaz. Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, deve muzare bile su u dolini Zu Kared, kad me sreo momak Abdurrahmana b. Avfa i saopćio mi: ‘Otjerane su Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, deve muzare!’ ‘Ko

ih je otjerao?’, upitah. On odgovori: ‘Pleme Gatafan.’ I ja tri puta povikah: ‘Evo neprijateljskog upada!’, toliko glasno da su me čuli svi Medinjani. Zatim sam potrčao ne osvrćući se ni desno ni lijevo, te sam ih sustigao kod nekog bunara iz kojeg su crpili vodu i počeo ih gađati strijelama – a bio sam dobar strijelac – i recitirati stih: ‘Ja sam Selema b. el-Ekvea, danas će nastradati propalice!’ Oteo sam deve muzare od njih i još njihovih trideset ogrtača. Tada se pojavio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, s ostalim ljudima. Ja rekoh: ‘Božiji Poslaniče, nisam im dopustio da se snabdiju vodom, žedni su, pa pošalji za njima potjeru.’ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obrati mi se: ‘*O Selema, možeš ih kazniti, ali oprosti im.*’ I onda smo se vratili.”⁵⁰¹

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى وَزَيْدُ بْنُ زُرَيْعٍ قَالَ حَدَّثَنَا الشَّيْمِيُّ وَمُعْتَمِرٌ ” آ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي عَثْمَانَ النَّهْدِيِّ عَنْ قَبِيصَةَ بْنِ مُخَارِقٍ وَزُهَيْرِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ لَمَّا تَرَلْتُ وَأَنْدَرُ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ائْتَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى رَضْمَةٍ مِنْ جَبَلٍ فَعَلَا أَعْلَاهَا حَجْرًا ثُمَّ قَالَ يَا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ إِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ إِنَّمَا مَثَلِي وَمَثَلُكُمْ كَمَثَلِ رَجُلٍ رَأَى الْعَدُوَّ فَخَشِيَ أَنْ يَسْبِقُوهُ إِلَى أَهْلِهِ فَجَعَلَ يَهْتِفُ يَا صَبَاحَاهُ.

611. Kabisa b. Muharik i Zuhejr b. Amr, radijallahu anhum, pripovijedali su: “Kad je objavljen ajet: ‘**I svoju najbližu rodbinu ti opominji...**’ (Eš-Šuara, 214), Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, popeo se na najviši kamen na jednom brežuljku i povikao: ‘*O Benu Abdulmenaf, ja sam opominjač! Moj slučaj sličan je slučaju čovjeka koji je vidio neprijateljsku vojsku pa je, bojeći se da ga ona ne pretekne, povikao: ‘Evo neprijateljskog upada!’*”⁵⁰²

501 El-Buhari, 4/66, i Muslim, 5/198.

502 Muslim, 1/134.

أَخْبَرَنَا أَبُو كُرَيْبٍ مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَرْثَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ صَعِدَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ عَلَى الصَّفَا فَقَالَ يَا صَبَّاحَاهُ فَاجْتَمَعَتْ إِلَيْهِ قُرَيْشٌ فَقَالُوا مَالِكَ قَالَ أَرَأَيْتُمْ أَنْ لَوْ أَخْبَرْتُمْ أَنَّ الْعُلُوَّ مُصْحِحُكُمْ أَوْ مُمَسِّكُكُمْ أَكُنْتُمْ تُصَدِّقُونِي قَالُوا بَلَى قَالَ فَإِنِّي نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ فَقَالَ أَبُو لَهَبٍ يَا لَكَ إِلَهَذَا دَعَوْتَنَا جَمِيعًا فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ إِلَى آخِرِهَا.

612. Ibn Abbas, radijallahu anhuma, kazuje: “Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, popeo se jednog dana na Safu i povikao: ‘Evo neprijateljskog upada!’ Kurejšije su se sakupili i upitali ga: ‘Šta ti je?’ ‘Kad bih vas izvijestio da će neprijatelj napasti ujutro ili navečer, biste li mi povjerovali?’, upita ih Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. ‘Povjerovali bismo ti’, potvrdiše oni. Tada Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ‘Opo-minjem vas na skoru patnju!’ Ebu Leheb reče: ‘Propao, da Bog da! Zar si nas zbog toga sazva?’ I tada je Svevišnji Allah objavio: ‘Propale, da Bog da, ruke Ebu Lehebove, a on je i propao! – koristiti mu neće blago njegovo, a ni ono što je stekao, u vatru će on usplamtjelu ući jamačno, i žena njegova što drvlje nosi, o vratu njezinu bit će uže od ličine usukane.’ (El-Leheb, 1-5)”⁵⁰³

ZABRANJENO JE REĆI: “ŠTA HTJEDNE ALLAH I TAJ I TAJ”

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ الْمُفَرِّئِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عُمَيْرٍ عَنِ رَبِيعٍ عَنْ حَدِيْقَةَ قَالَ رَأَيْتُ فِي النَّوْمِ كَأَنَّ رَجُلًا مِّنْ

الْيَهُودِ يَقُولُ تَزْعُمُونَ أَنَا نُشْرِكُ بِاللَّهِ وَأَنْتُمْ تُشْرِكُونَ ” تَقُولُونَ ” ب ح مَا شَاءَ
اللَّهُ وَشَاءَ مُحَمَّدٌ فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ أَمَا إِنِّي
كُنْتُ أَكْرَهُهَا لَكُمْ قُولُوا مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ سِئْتُ .

613. Huzejfa, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Sanjao sam da neki je-
vrej govori: ‘Vi, muslimani, govorite da mi, jevreji, činimo širk, a
vi ga činite govoreći: ‘Šta htjedne Allah i Muhammed!’” Otišao sam
Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, i to mu ispričao, na što on
reče: ‘Prezirao sam ja to kod vas. Govorite ovako: ‘Šta htjedne Allah, a
zatim ti.’”⁵⁰⁴

أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ مَنْصُورٍ قَالَ
سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ يَسَارٍ يُحَدِّثُ عَنْ حُدَيْقَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَقُولُوا مَا شَاءَ اللَّهُ وَشَاءَ فَلَانَ وَلَكِنْ قُولُوا مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ شَاءَ
فُلَانٌ .

614. Huzejfa b. el-Jeman, radijallahu anhu, prenio je Resulallahove, salla-
llahu alejhi ve sellem, riječi: “Nemojte govoriti: ‘Šta htjedne Allah i taj
i taj!’; već recite: ‘Šta htjedne Allah, zatim taj i taj!’”⁵⁰⁵

أَخْبَرَنَا يُوسُفُ بْنُ عِيْسَى قَالَ حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى قَالَ أَخْبَرَنَا مِصْرَعٌ عَنْ
مَعْبُدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ قُبَيْلَةَ امْرَأَةٍ مِنْ جُهَيْنَةَ أَنَّ يَهُودِيًّا أَتَى
النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّكُمْ تَبْدُونَ وَإِنَّكُمْ تُشْرِكُونَ تَقُولُونَ مَا شَاءَ
اللَّهُ وَشِئْتُمْ وَتَقُولُونَ وَالْكَعْبَةَ فَأَمَرَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَرَادُوا أَنْ
يَخْلِفُوا أَنْ يَقُولُوا وَرَبَّ الْكَعْبَةِ وَيَقُولُ أَحَدُهُمْ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ سِئْتُ .

504 Ahmed, 5/393, Ibn Madža (2118) i Ed-Darimi (2702).

505 Ahmed, 5/384, i Ebu Davud (4980)

615. Kutejla, radijallahu anha, žena iz plemena Džuhejna, kazala je: “Neki je židov došao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i primijetio: ‘Vi Allahu činite širk, pripisujete Mu druge ravnim! Govorite: ‘Šta htjedne Allah i ti!’ I zaklinjete se Kabom.’ I Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio je da se ljudi zaklinju govoreći: ‘Tako mi Gospodara Kabe!’ A također je naredio da govore: ‘Šta htjedne Allah, a zatim taj i taj!’”⁵⁰⁶

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ الْمُؤَدَّبُ قَالَ حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَجْلَحُ وَقَالَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَلَّمَهُ فَقَالَ مَا شَاءَ اللَّهُ يَعْني وَشِئْتَ فَقَالَ وَيْلَكَ أَجَمَلْتَنِي وَاللَّهِ عَدْلًا قُلْ مَا شَاءَ اللَّهُ وَحْدَهُ.

616. Džabir, radijallahu anhu, veli: “Došao je neki čovjek Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i, razgovarajući s njim, rekao: ‘Šta htjedne Allah i ti!’ Na to ga je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ukorio: ‘Zar si me učinio Allahu ravnim? Reci: ‘Šta htjedne Allah Jedini!’”

ISKUP ZA ZABRANJENU ZAKLETVU

أَخْبَرَنِي أَحْمَدُ بْنُ بَكَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا مَخْلَدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يُونُسُ هُوَ ابْنُ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ حَدَّثَنِي مُصْعَبُ بْنُ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ حَلَفْتُ بِاللَّاتِ وَالْعُزَّىٰ فَقَالَ لِي أَصْحَابِي بِئْسَ مَا قُلْتَ قُلْتَ هُجْرًا فَأَتَيْتُ

506 Ahmed, 6/371, En-Nesai, 7/6, i Ibnus-Sunni (671).

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَحَدَّهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَاتَّقُوا عَن
شِمَالِكُمْ ثَلَاثًا وَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ ثُمَّ لَا تَعُدُّ.

617. Ebu Vekkas, radijallahu anhu, prenio je sljedeće: “Jednom prilikom zakleo sam se Latom i Uzzaom, pa moji drugovi rekoše: ‘Izgovorio si krupne riječi!’ Otišao sam Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao mu: ‘Allahov Poslaniče, zakleo sam se Latom i Uzzaom, a skoro sam prihvatio islam...’ On mi reče: ‘*Reci: LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU LEHUL-MULKU VE LEHUL HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ’IN KADIR*’ (*Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika, Njemu pripada sva vlast i svaka zahvalnost i On sve može*), *Zatim tri puta pljucni na lijevu stranu, zatraži kod Allaha utočište od prokletog šejtana i nikada to više nemoj uraditi.*”⁵⁰⁷

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا مِسْكِينُ بْنُ بُكَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ
قَالَ حَدَّثَنِي الزُّهْرِيُّ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ حَلَفَ مِنْكُمْ فَقَالَ ” ب ” فِي حَلْفِهِ بِاللَّاتِ
وَالْعُزَّى فَلْيُقْتَلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَمَنْ قَالَ لِصَاحِبِهِ تَعَالَ أَقَامِرَكَ فَلْيَتَصَدَّقْ.

618. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je sljedeći Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: “*Ko se, govoreći, zakune Latom i Uzzaom neka kaže: ‘Nema boga osim Allaha, a ko zatraži od svoga prijatelja igranje kakve hazardne igre neka udijeli milostinju.*”⁵⁰⁸

507 En-Nesai, 7/8, i Ibn Madža (2097).

508 El-Buhari i Muslim, 5/81.

TRAŽENJE OD MNOGOBOŠCA DA PROUČI ODREĐENU DOVU

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَلِيمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ رَبِيعٍ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ عَبْدُ الْمُطَلِّبِ خَيْرٌ لِقَوْمِكَ مِنْكَ كَانَ يُطْعِمُهُمُ الْكَيْدَ وَالسَّنَامَ وَأَنْتَ تَحْرِمُهُمْ قَالَ فَقَالَ مَا شَاءَ اللَّهُ فَلَمَّا أَرَادَ أَنْ يَنْصَرِفَ قَالَ مَا أَقُولُ قَالَ قُلِ اللَّهُمَّ فِينِي شَرٌّ تَفْسِي وَاعْزِمْ لِي عَلَى رُشْدِ أَمْرِي فَاَنْطَلِقْ وَلَمْ يَكُنْ أَسْلَمَ ثُمَّ إِنَّهُ أَسْلَمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي كُنْتُ أَتَيْتُكَ فَقُلْتَ عَلَيَّ فِينِي شَرٌّ تَفْسِي وَاعْزِمْ لِي عَلَى رُشْدِ أَمْرِي فَمَا أَقُولُ الْآنَ حِينَ أَسْلَمْتُ قَالَ قُلِ اللَّهُمَّ فِينِي شَرٌّ تَفْسِي وَاعْزِمْ لِي عَلَى رُشْدِ أَمْرِي اللَّهُمَّ اعْزِمْ لِي مَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَخْطَأْتُ وَمَا عَمَدْتُ ” وَمَا عَلِمْتُ ” آ ح وَمَا جَهِلْتُ.

619. Imran b. Husajn, radijallahu anhu, kazuje: “Moj je otac došao Božijem Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: ‘O Muhammede, Abdulmuttalib je bolji od tebe prema Kurejšu! On ih je hranio džigericom i mesom deve, a ti kolješ deve.’ Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, već mu je odgovorio na to. I, kad je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, htio poći, otac ga je upitao koju će dovu proučiti. Na to mu je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ‘Prouči: -ALLAHUMME KINI ŠERRE NEFSI VA‘ZIM LI ALA RUŠDI EMRI’ (‘Allahu, sačuvaj me od zla duše moje i uputi me na ono naj-

bolje!') Otišao je – a tada još nije bio prigrio islam. Kad je prihvatio islam, obratio se Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem: 'Kad sam onda bio kod tebe, pitao sam koju ću dovu proučiti, i rekao si da proučim: 'Allahu, sačuvaj me od zla duše moje i uputi me na ono najbolje!', pa koju mi dovu preporučuješ sada, nakon što sam prigrio islam?' Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, reče mu: '*Sada prouči: 'ALLAHUMME KINI ŠERRE NEFSI VA'ZIM LI ALA RUŠDI EMRI. ALLAHUMMAGFIR LI MA ESRERTU VE MA E'LENTU VE MA AHTA'TU VE MA 'AMEDTU VE MA ALIMTU VE MA DŽEHILTU' ('Allahu, sačuvaj me zla duše moje i uputi me na ono najbolje! Allahu, oprosti mi ono što sam tajno učinio, i ono što sam javno učinio, i ono što sam nehotice učinio, i ono što sam hotimično zgriješio, i ono što sam svjesna učinio, i ono što sam nesvjesno učinio!')*'⁵⁰⁹

TRAŽENJE RECITIRANJA POEZIJE

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ شُرَيْحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قِيلَ لَهَا هَلْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَمَثَّلُ بِشَيْءٍ مِنَ الشِّعْرِ قَالَتْ كَانَ يَتَمَثَّلُ بِشِعْرِ ابْنِ رَوَاحَةَ وَيَأْتِيكَ بِالْأَخْبَارِ مَنْ لَمْ تَرَوْدُ.

620. Šurejh kaže da je Aiša, radijallahu anha, upitana: "Je li Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, ikada recitirao poeziju?" Odgovorila je: "Recitirao je samo Ibn Revahin polustih: '*...i saznat ćeš ono što znao nisi.*'"⁵¹⁰

509 Ahmed, 4/444.

510 Et-Tirmizi, 4/33.

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَلَاءِ بْنُ عَبْدِ الْجَبَّارِ الْعَطَّارِ وَعِمْرَانُ بْنُ زَيْدٍ بْنُ أَبِي جَمِيلٍ الدِّمَشْقِيُّ عَنِ سُفْيَانَ عَنِ ابْرَاهِيمَ بْنِ مَيْسَرَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ الشَّرِيدِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ أُرْدَفَنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلْفَهُ فَقَالَ هَلْ مَعَكَ مِنْ شِعْرِ أُمِّيَّةَ قُلْتُ تَعَمْ قَالَ هَلْ هُنَا وَقَالَ عِمْرَانُ هَاتِ فَأَنْشَدْتُهُ بَيْتًا فَلَمْ يَزَلْ يَقُولُ هُنَا حَتَّى أَنْشَدْتُهُ مِائَةَ بَيْتٍ.

621. Eš-Šerid, radijallahu anhu, kazuje: “Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, posadio me iza svojih leđa na jahalicu i upitao me: *‘Pamtiš li Umejijinih stihova?’* ‘Pamtim’, odgovorih. On reče: *‘Hajde, recitiraj.’* Recitirao sam stih, pa je neprestano govorio: *‘Ja!’*, sve dok mu nisam recitirao stotinu stihova.”⁵¹¹

LIJEČENJE RUKJOM I DOVAMA

أَخْبَرَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي مَعْنٌ قَالَ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ زَيْدِ بْنِ خُصَيْفَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ كَعْبٍ أَنَّ نَافِعَ بْنَ جُبَيْرٍ أَخْبَرَهُ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي الْعَاصِي قَالَ جَاءَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَوِّدُنِي مِنْ وَجَعِ اشْتَدَّ بِي فَقَالَ امْسَحْ بِيَمِينِكَ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَقُلْ أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ سَرِّ مَا أَجِدُ فَفَعَلْتُ فَأَذْهَبَ اللَّهُ مَا كَانَ بِي فَلَمْ أَزَلْ أَمُرُّ بِهِ أَهْلِي وَغَيْرَهُمْ.

622. Osman b. Ebul-As, radijallahu anhu, kaže: “Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posjetio me kad su me bolovi bili osvojili i rekao mi: *‘Potari bolno mjesto sedam puta desnom rukom i prouči dovu: ‘EUZU BI IZZE-TILLAHI VE KUDRETIHI MI ŠERRI MA EDŽIDU’* (*‘Stavljam se Allahu u okrilje i u okrilje Njegove moći protiv zla onoga što osjećam!’*)”⁵¹²

511 Muslim.

512 Muslim, 7/20, Malik, 3/121, i Ebu Davud (3891).

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ وَأَخْبَرَنَا أَبُو صَالِحٍ مُحَمَّدُ بْنُ زَيْبُورِ الْمَكِّيُّ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ خُصَيْفَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ كَعْبٍ أَنَّ نَافِعَ " بْنِ جُبَيْرٍ " أَخْبَرَهُ أَنَّ عُثْمَانَ بْنَ أَبِي الْعَاصِيَةِ قَدِيمَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ أَخَذَهُ وَجَعَ قَدْ " كَادَ " يَبْطُلُهُ فَذَكَرَ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَزَعَمَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ضَعَّ يَمِينَكَ عَلَى الْمَكَانِ الَّذِي تَشْتَكِي فَاْمْسَحْ بِهِ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَقُلْ أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ فِي كُلِّ مَضْحَةٍ.

623. Nafi b. Džubejr pripovijeda da je Osman b. Ebul-As, radijallahu anhu, posjetio Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kad je njega, Osmana, bolest skoro savladala. On se požalio Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, pa mu je rekao: *'Potari bolno mjesto sedam puta desnom rukom i nakon svakog potiranja prouči dovu: 'EUZU BI IZZETILLAHI VE KUDRETIHI MI ŠERRI MA EDŽIDU' ('Stavljam se Allahu u okrilje i u okrilje Njegove moći protiv zla onoga što osjećam.)'*⁵¹³

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو بْنِ السَّرْحِ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنَا يُونُسُ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي نَافِعُ بْنُ جُبَيْرٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي الْعَاصِيَةِ الثَّقَفِيِّ أَنَّهُ شَكَاَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجَعًا يَجِدُهُ فِي جَسَدِهِ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَعَّ يَدَكَ عَلَى الَّذِي تَأْلِمُ مِنْ جَسَدِكَ وَقُلْ بِاسْمِ اللَّهِ ثَلَاثًا وَقُلْ سَبْعَ مَرَّاتٍ أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَاذِرُ.

624. Nafi b. Džubejr pripovijeda da je, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, Osmanu b. Ebul-Asu es-Sekafiju, radijallahu anhu, kad se ovaj požalio na bolove, rekao: *'Stavi ruku na bolno mjesto i tri puta reci: 'BISMILLAH' ('U ime Allaha!')*, a zatim *sedam puta prouči sljedeću*

dovu: 'EUZU BILLAHI VE KUDRETIHI MI ŠERRI MA EDŽIDU VE UHAZIR' ('Stavljam se Allahu u okrilje i u okrilje Njegove moći protiv zla onoga što osjećam i čega se bojim.')"

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَاصِمِ
عَنْ زِيَادِ بْنِ ثُوَيْبٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ جَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ ذَكَرَ
كَلِمَةً مَعْنَاهَا يَعُودُنِي فَقَالَ أَلَا أَرْقِيكَ بِرُقِيَّةِ رِقَانِي بِهَا جِبْرِيلُ ثَلُثُ بَلَى بِأَبِي
وَأُمِّي قَالَ بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ وَاللَّهُ يَشْفِيكَ مِنْ كُلِّ دَاءٍ فِيكَ مِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ
فِي الْعُقَدِ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ.

625. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posjetio me dok sam bolovao i upitao me: *'Želiš li da te pokušam izliječiti rukjom kojom je mene Džibril liječio?'* 'Želim, ti si mi kao otac i majka', odgovorio sam. On prouči sljedeću dovu: 'BISMILLAHI ERKIKE VALLAHU JEŠFIKE MIN KULLI DAIN FIKE MIN ŠERRIN-NEFFASATI FIL-UKADI VE MIN ŠERRI HASIDIN IZA HASED' (*U ime Allaha te liječim, Allah će te izliječiti od svake bolesti od koje boluješ, i od zla onih koje u uzlove pušu i od zla zavidnika kad zavist ne krije.*)"⁵¹⁴

أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ حَشِيشُ بْنُ أَصْرَمَ النَّسَائِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عَارِمٌ قَالَ حَدَّثَنَا ثَابِتٌ
وَهُوَ ابْنُ يَزِيدَ أَبُو زَيْدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَاصِمٌ عَنْ سَلْمَانَ رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الشَّامِ عَنْ
جُنَادَةَ عَنِ ابْنِ الصَّامِتِ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَدَوَةٌ وَبِهِ
مِنَ الْوَجَعِ مَا يَعْلَمُ اللَّهُ شِدَّتَهُ ثُمَّ دَخَلْتُ عَلَيْهِ الْعَشِيَّةَ وَقَدْ بَرَأَ فَقَالَ إِنَّ جِبْرِيلَ
رِقَانِي بِرُقِيَّةِ بَرِئْتُ أَفَلَا أَعْلِمُكَهَا يَا ابْنَ الصَّامِتِ ثَلُثُ بَلَى قَالَ بِاسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ
مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ مِنْ حَسَدِ كُلِّ حَاسِدٍ وَعَيْنِ بِاسْمِ اللَّهِ يَشْفِيكَ.

514 Ibn Madža (3524).

626. Ubada b. es-Samit, radijallahu anhu, ispričao je sljedeće: "Posjetio sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jednog jutra, kad je imao izuzetno snažne bolove, te sam ga posjetio navečer i zamijetio da ga više ne boli. On mi je objasnio: *'Džibril me izliječio' učenjem rukje. O Ubada, želiš li da te poučim toj rukji?*" Odgovorio sam da želim, i on reče: 'BISMILLAHI ERKIKE MIN KULLI ŠEJ'IN JU'ZIKE MIN HASEDI KULLI HASIDIN VE AJNIN BISMILLAHI JEŠFIKE' (*'U ime Allaha te liječim od svake neprijatnosti, od zavisti svakog zavidnika i oka urokljivog, u ime Allaha, Allah te liječi!'*)⁵¹⁵

أَخْبَرَنَا بِشْرُ بْنُ هِلَالٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ صُهَيْبٍ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ جَبْرِيلَ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ اشْكَيْتَ قَالَ تَعَمَّ قَالَ بِاسْمِ اللَّهِ أَرْزِيكَ "ب" مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أَوْ حَاسِدٍ بِاسْمِ اللَّهِ أَرْزِيكَ وَاللَّهُ يَشْفِيكَ.

627. Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, kazuje: "Džibril je posjetio Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i upitao ga: *'O Muhammede, osjećaš li bolove?'* *'Da'*, odgovorio je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Na to je Džibril proučio dovu: 'BISMILLAHI ERKIKE MIN KULLI ŠEJ'IN JU'ZIKE MIN ŠERRI KULLI NEFSIN EV HASIDIN BISMILLAHI ERKIKE VALLAHU JEŠFIKE' (*'U ime Allaha te liječim od svega što ti neprijatnost pričinjava, od zavisti svakog zavidnika i svakog urokljivca! U ime Allaha, Allah te liječi!'*)⁵¹⁶

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ وَأَبُو عَامِرٍ قَالَا حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنِ الْمِنْهَالِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

515 Ibn Madža (3527).

516 Muslim, 7/13, Ahmed, 3/28 i 56, i Ibn Madža (3523).

عليه وسلم أَنَّهُ كَانَ يُعَوِّدُ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ أُعِيدُكُمَا بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ عَيْنٍ لَأَمَّةٍ وَيَقُولُ هَكَذَا كَانَ أَبِي إِبْرَاهِيمَ يُعَوِّدُ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ.

628. Ibn Abbas, radijallahu anhum, rekao je: “Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, tražio je zaštitu za Hasana i Husejnu učeći sljedeću dovu: ‘UI’ZUKUMA BI KELIMATILLAHIT-TAMMETI MIN KULLI ŠEJTANIN VE ĤAMMETIN VE MIN ŠERRI KULLI AJ-NIN LAMMETIN’ (*Stavljam vas u okrilje Allahovih savršenih riječi od zla svakog šejtana, gmizavaca i oka urokljivog!*)” Još je govorio: ‘Ovom je dovom moj praotac Ibrahim tražio zaštitu za Ismaila i Ishaka.’”⁵¹⁷

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ عَنِ ابْنِ شَهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا اشْتَكَى ” آ ” يَقْرَأُ عَلَى نَفْسِهِ بِالْمُعَوِّذَاتِ وَيَنْفُثُ فَلَمَّا اشْتَدَّ وَجَعُهُ كُنْتُ أَهْرَأُ عَلَيْهِ وَأَمْسَحُ عَلَيْهِ بِيَدِهِ رَجَاءَ بَرَكَتِهَا.

629. Aiša, radijallahu anha, kaže: “Kad bi osjetio bolove, Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, liječio bi sam sebe učeći sure El-Felek i En-Nas i pušući u šake. A kad ga je bolest savladala, ja sam mu učila te sure, osim što sam bolno mjesto potirala njegovom rukom nadajući se izlječenju zbog blagoslova njegove ruke.”⁵¹⁸

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ عَنْ مُسْلِمٍ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُعَوِّدُ بَعْضَ أَهْلِهِ بِمَسْحِ يَدِهِ وَيَقُولُ اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ أَذْهِبِ النَّاسَ وَاشْفِ أَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا بِشِفَاؤِكَ شِفَاءً لَا يُعَادِرُ سَقَمًا.

517 El-Buhari, 5/147, Ahmed, 1/136 i 270, i Ibn Madža (3525).

518 El-Buhari, 8/70, i Muslim, 7/17.

630. Aiša, radijallahu anha, govori: “Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, liječio je neke svoje ukućane potirući bolno mjesto desnom rukom i učeći sljedeću dovu: «ALLAHUMME RABBEN-NASI EZHIBIL-BE'SE VEŠFI ENTEŠ-ŠAFI LA ŠIFAE ILLA ŠIFAUKE ŠIFAEN LA JUGADIRU SEKAMEN» (*Allahu, Gospodaru ljudi, otkloni nedaću i izliječi, jer Ti, uistinu, liječiš, nema izlječenja dok Ti ne izliječiš, izlječenjem koje će u potpunosti otkloniti bolest.*)⁵¹⁹

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ قُدَّامَةَ قَالَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ أَبِي الضُّحَى عَنْ مَرْزُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَتَى الْمَرِيضَ يَدْعُو لَهُ أَذْهَبِ الْبَأْسَ رَبَّ النَّاسِ وَاشْفِ أَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لَا يُعَادِرُ سَقَمًا.

631. Aiša, radijallahu anha, izjavila je: “Kad bi neko doveo bolesnika, odnosno kad bi posjetio bolesnog, Allahov bi se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za njega pomolio sljedećom dovom: ‘ALLAHUMME RABBEN-NASI EZHIBIL-BE'SE VEŠFI ENTEŠ-ŠAFI LA ŠIFAE ILLA ŠIFAUKE ŠIFAEN LA JUGADIRU SEKAMEN’ (*Allahu, Gospodaru ljudi, otkloni nedaću i izliječi, jer Ti, uistinu, liječiš, nema izlječenja dok Ti ne izliječiš, izlječenjem koje će u potpunosti otkloniti bolest!*)⁵²⁰

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْحَكَمِ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ يَزَارٍ قَالَ أَخْبَرَنَا نَافِعٌ وَأَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْحَكَمِ قَالَ حَدَّثَنَا الْعَصِيبُ بْنُ نَاصِحٍ قَالَ حَدَّثَنَا نَافِعُ بْنُ عُمَرَ الْجُمَحِيُّ عَنْ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كُنْتُ أَمْسَحُ صَدْرَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِي وَقَالَ مُحَمَّدُ

519 El-Buhari, 7/131, i Muslim, 7/15.

520 El-Buhari, 7/21.

عَلَى صَدْرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَقُولُ أَكْشِفِ الْبَأْسَ رَبِّ النَّاسِ أَنْتَ الطَّيِّبُ وَأَنْتَ الشَّافِي قَالَتْ وَهُوَ يَقُولُ الْحَقْنِي بِالزَّرْنِيقِ بِالزَّرْنِيقِ.

632. Aiša, radijallahu anhu, govorila je: "Gladila sam Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, po prsima i učila dovu: 'IKŠIFIL-BE'SE RAB-BEN-NASI ENTET-TABIBU ENTEŠ-ŠAFI' ('Otkloni nedaću, o Gospodaru ljudi, uistinu, samo Ti liječiš!'), a on je molio: *Allahu, priključi me najuzvišenijem društvu!*"⁵²¹

أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهَبٍ قَالَ حَدَّثَنِي دَاوُدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَمْرِو بْنِ يَحْيَى الْمَازِنِيِّ عَنْ يُوسُفَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ ثَابِتِ بْنِ قَيْسِ بْنِ شَعْمَسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ دَخَلَ عَلَيْهِ فَقَالَ أَكْشِفِ الْبَأْسَ رَبِّ النَّاسِ عَنْ ثَابِتِ بْنِ قَيْسِ بْنِ شَعْمَسٍ ثُمَّ أَخَذَ ثَرَابًا مِنْ بَطْحَانَ فَجَعَلَهُ فِي قَدَحٍ فِيهِ مَاءٌ " فَصَبَّهُ " عَلَيْهِ.

633. Šemmas, radijallahu anhu, kaže: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, posjetio me dok sam bio bolestan i proučio sljedeću dovu: 'IKŠIFIL-BE'SE RAB-BEN-NASI' ('Otkloni nedaću, o Gospodaru ljudi!'), pa je zatim uzeo prašine iz doline Buthan, stavio je u posudu s vodom i posuo je po meni."⁵²²

أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ أَبُو قُدَّامَةَ السَّرْحَمِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ رَبِّهِ وَهُوَ ابْنُ سَعِيدٍ عَنْ عَمْرَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ لِلْمَرِيضِ هَكَذَا بِرِيقِهِ عَلَى الْأَرْضِ بِأَصْبَعِهِ وَيَقُولُ بِاسْمِ اللَّهِ تَرْتِبُهُ أَرْضِنَا بِرِيقِ بَعْضِنَا يُشْفَى بِهَا سَقِيمُنَا بِإِذْنِ رَبِّنَا.

521 El-Buhari i Muslim, 7/15 i 138.

522 Ebu Davud (3885) i Ibn Hibban (1418). Niz prenosilca ovog predanja dobar je.

634. Aiša, radijallahu anha, veli: “Allahov je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, liječio bolesnika uzevši pljuvačke prstom i dotaknuvši njime zemlju te proučivši dovu: ‘BISMILLAHI TURBETU ERDINA BI RIKI BA‘DINA JUŠFA BIHA SEKIMUNA BI IZNI RABBINA’ (*‘U ime Allaha! Prašinom zemlje naše i pljuvačkom našom uz Allahovu će volju biti izliječen bolesnik naš!’*)”⁵²³

أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ سَمَّاكِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَاطِبٍ قَالَ تَنَاوَلْتُ قِدْرًا فَأَصَابَ كَفِّي مِنْ مَائِهَا فَأَحْتَرَقَ ظَهْرُ كَفِّي فَأَنْطَلَقْتُ بِبِي أُمِّي إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَذْهَبِ الْبَأْسَ رَبِّ النَّاسِ وَأَحْسِبُهُ ” ب ” قَالَ وَاشْفِ أَنْتَ الشَّافِي وَيَتَّقُلْ.

635. Muhammed b. Hatib, radijallahu anhu, govorio je: “Ponio sam lonac s vreloom vodom i voda je opržila moju nadlakticu pa me majka odvela Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem. On je, pljucnuvši po ruci, proučio sljedeću dovu: ‘EZHIBIL-BE‘SE RABBEN-NASI VEŠFI ENTEŠ-ŠAFI’ (*‘Otkloni nedaću, Gospodaru ljudi, i izliječi, samo Ti liječiš!’*)”⁵²⁴

أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ الرَّعْفَرَانِيُّ عَنْ حَجَّاجٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ ” أَخْبَرَنَا ” ب ح عَمْرُو بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنِي مَرْيَمُ بِنْتُ إِيَّاسَ عَنْ بَعْضِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ عِنْدَكَ ذَرِيَّةٌ فَقَالَتْ تَعَمْ فَدَعَا بِهَا فَوَضَعَهَا عَلَى بَثْرَةٍ بَيْنَ أَصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ رِجْلِهِ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ مُطْفِئِ الْكَبِيرِ وَمُكَبِّرِ الصَّغِيرِ أَطْفِئْهَا عَنِّي فَطُفِئَتْ.

636. Merjem b. Ijas prenosi da je je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao jednu svoju suprugu: “*‘Imaš li praška od trske?’*” Ona je

523 El-Buhari, 7/133, i Muslim, 7/17.

524 Ahmed, 4/259, i Ibn Hibban (1415 i 1416).

odgovorila da ima, i on je zatražio da mu ga donese. Uzeo je malo praška i stavio ga na bubuljicu između nožnih prstiju te proučio dovu: 'ALLAHUMME MUTFF'EL-KEBIRI VE MUKEBBIRES-SAGIRI ATFF'HA' (*Allahu, Ti koji umanjuješ veliko i Koji uvećavaš malehmo, učini da nestane bubuljice!*)⁵²⁵

عَنْ أَبِي الْمُتَوَكِّلِ عَنْ أَبِي سَعِيدِ الْهُدْرِيِّ أَنَّ نَاسًا مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانُوا فِي سَفَرٍ فَمَرُّوا بِحَيٍّ مِنْ أَحْيَاءِ الْعَرَبِ فَاسْتَضَافُوهُمْ فَأَبَوْا أَنْ يُضَيِّفُوهُمْ فَعَرَضَ لِإِنْسَانٍ مِنْهُمْ فِي عَقْلِهِ أَوْ لُدِّعَ فَقَالُوا لِأَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلْ فِيكُمْ مِنْ رَاقٍ فَقَالَ رَجُلٌ مِنْهُمْ تَعَمَّ أَنَا فَأَبَى ” آ ” صَاحِبُهُمْ فَرَفَاهُ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ قَبْرًا فَأَعْطِي قَطِيعًا مِنْ عَنَمٍ فَأَبَى أَنْ يَقْبَلَهُ حَتَّى أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ مَا رَقِيتُهُ إِلَّا بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ فَضَحِكَ ” وَقَالَ ” آ ح مَا يُدْرِيكَ أَنَّهَا رُحْمَةٌ ثُمَّ قَالَ خُذُوا الْعَنَمَ وَاضْرِبُوا لِي مَعَكُمْ بِسَنَمٍ

637. Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, ispričao je da su neki ashabi bili na putovanju i da su prošli pored naselja nekog arapskog plemena pa su od njih zatražili da ih ugoste, ali su ovi odbili. Pripadnici plemena potom su upitali: “Ima li među vama liječnik? Poglavicu plemena ujeo je akrep”, ili su rekli: “Poglavica plemena bolestan je.” Jedan ashab odgovori: “Ima.” Otišao je kod poglavice i izlijčio ga surom El-Fatiha, pa su mu ponudili stado sitne stoke, ali je to ashab odbio uzeti, rekavši: “Moram se konsultirati s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem.” Vrativši se u Medinu, rekao je: “Božiji Poslaniče, tako mi Boga, učio sam mu samo El-Fatihu!” Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nasmiješio se i rekao: “*Odakle si znao da je u njoj*

525 Ahmed, 5/370, i Ibnus-Sunni (640).

lijek!" Zatim ih je podsjetio: "Uzmite stado od njih i meni odredite udio u tom stadu."

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي السَّفَرِ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنِ خَارِجَةَ بْنِ الصَّلْتِ عَنْ عَمِّهِ قَالَ أَتَيْنَا مِنْ عِنْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَيْنَا عَلَى حَيٍّ مِنَ الْعَرَبِ فَقَالُوا هَلْ عِنْدَكُمْ دَوَاءٌ أَوْ رَمِيَّةٌ فَإِنَّ عِنْدَنَا مَعْتُوهَا فِي الْقَيْوُدِ فَجَاؤُوا بِمَعْتُوهِ فِي الْقَيْوُدِ فَقَرَأْتُ عَلَيْهِ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ غُدُوهُ وَعَشِيَّتُهُ أَجْمَعُ بِرَأْفِي وَأَنْفَلُ فَكَأَنَّمَا أَنْشِطَ مِنْ عُقَالٍ فَأَعْطُونِي جُعْلًا فَقُلْتُ لَا فَقَالُوا سَلِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَأَلْتُهُ فَقَالَ كُلُّ فَلَغَمِيٍّ مَنْ أَكَلَ بِرَمِيَّةٍ بَاطِلٍ فَقَدْ أَكَلَتْ بِرَمِيَّةٍ حَقًّا.

638. Haridža b. es-Salt prenosi da je njegov amidža ispričao sljedeće: "U povratku od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, došli smo u jedno arapsko pleme, i oni su upitali: 'Imate li lijeka, ili znate li kakvu dovu? Imamo umnog bolesnika, koga smo svezali lancima.' Dovedi su ga svezana, pa sam mu tri dana, ujutro i navečer, po tri puta učio suru El-Fatiha, sakupljajući pljuvačku i pljuckajući po nje-mu. I on je ozdravio, kao da ga je neko oslobodio okova. Oni su mi ponudili nadoknadu, ali sam je odbio. Sugerirali su: 'Upitaj Vje-rovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, možeš li uzeti nadoknadu za ovo!' Kad sam ga upitao s tim u vezi, odgovorio je: 'Uzmi ponudenu nadoknadu. Tako mi Allaha, ima ljudi koji zarađuju na nepošten način liječeći, a ti si zaradio pošteno liječeći.'⁵²⁶

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ عَنْ عَمَارِ بْنِ زُرَيْعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عِيْسَى بْنِ عِيْسَى عَنْ أُمِّيَّةَ بْنِ أَبِي هِنْدٍ قَالَ قَالَ لَنَا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ كَذَا قَالَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ خَرَجْتُ أَنَا

526 Ahmed, 5/211, Ebu Davud (3901) i Ibnus-Sunni (635).

وَسَهْلُ بْنُ حُنَيْفٍ تَلْتَمِسُ الْخَمْرَ فَأَصَبْنَا غَدِيرًا خَمْرًا فَكَانَ أَحَدُنَا يَسْتَحْيِي أَنْ
يَتَحَرَّدَ وَأَحَدٌ يَرَاهُ فَاسْتَسَرَ حَتَّى إِذَا رَأَى أَنْ قَدْ فَعَلَ تَرَخَ جُبَّةَ صُوفٍ عَلَيْهِ ” ح
” فَأَعَجَبَنِي خَلْفُهُ فَأَصَبْتُهُ بِعَيْنٍ فَأَخَذْتُهُ فَعَقَعْتُهُ فَدَعَوْتُهُ فَلَمْ يُجِيبْنِي فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ قَوْمُوا بِنَا فَرَفَعَ عَنْ سَاقَيْهِ حَتَّى خَاضَ إِلَيْهِ
الْمَاءَ فَكَأْتِي أَنْظُرُ إِلَى وَضْعِ سَاقِي ” رَسُولِ اللَّهِ ” صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ب
ح فَضْرَبَ صَدْرَهُ وَقَالَ بِاسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ أَذْهَبْ حَرَّهَا وَبَرِّدْهَا وَوَصِّبْهَا فَمَنْ يَأْذِنُ
اللَّهُ فَقَامَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مِنْ تَفْسِهِ أَوْ
مَالِهِ أَوْ أَحْيِهِ شَيْئًا يُعْجِبُهُ فَلْيَدْعُ بِالْبِرْكَةِ فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ.

639. Amir b. Rebia prenosi od svog oca Rebie, radijallahu anhu, da je pri-
povijedao: “Sehl b. Hunejif i ja izašli smo iz Medine i naišli na jezercu
– a jedan se od nas dvojice izuzetno stidio pred svim ljudima. On se
od mene zaklonio, i kad je pomislio da ga ne mogu vidjeti, skinuo
je vuneni ogrtač i ušao u vodu. Međutim, ja sam pogledao u njega
i zadivio me sklad njegova tijela, pa sam ga urekao. On se onesvije-
stio; dozivao sam ga, ali se nije odazivao. Otišao sam Resulullahu,
sallallahu alejhi ve sellem, i obavijestio ga o tome. Reče mi: ‘Pođi s
nama!’ Otišli smo na mjesto događaja, pa je Vjerovjesnik, sallallahu
alejhi ve sellem, zadignuo svoju haljinu, kao da sad gledam u bjelinu
njegovih cjevanica, dok se probijao kroz vodu. Stao je kod Sehla
i zamolio: ‘ALLAHUMME EZHIB HARREHA VE BERDEHA
VE VESABEHA’ (*Allahu, odagnaj vrućicu, hladnoću i klonulost!*),
a onda ga je pozvao: ‘Ustani!’ Sehl je ustao. Tada je Božiji Poslanik,
sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ‘Kad čovjek vidi na sebi, ili u svom
imetku, ili na svom bratu nešto što ga zadivljuje, neka moli za blagoslov
jer je urok realnost.’”⁵²⁷

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْمُعَلَّى بْنُ أَسَدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ
 بْنُ زَيْدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ حَكِيمٍ قَالَ حَدَّثَنِي جَدَّتِي الرَّيَابُ قَالَتْ
 سَمِعْتُ سَهْلَ بْنَ حُنَيْفٍ يَقُولُ مَرَرْنَا بِسَيْلٍ فَأَغْتَسَلْتُ فِيهِ فَخَرَجْتُ مَحْمُولًا
 مِنْهُ مَحْمُومًا فَمَجِي ذَلِكَ إِلَيَّ النَّبِيِّ فَقَالَ مُرُوا أَبَا نَابِتٍ يَتَعَوَّذُ قُلْتُ يَا سَيِّدِي
 وَالرَّقِي صَالِحَةٌ ” ٢ ” قَالَ لَا رُقِيَةَ إِلَّا فِي نَفْسٍ أَوْ حِمَّةٍ أَوْ لَدَعَةٍ.

640. Sehl b. Hunejf, radijallahu anhu, pripovijedao je: “Pored naših kuća prošla je bujica pa smo se otišli okupati, i ja sam obolio od groznice. Kad je za to saznao, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: ‘Recite Ebu Sabitu neka se liječi rukjom.’ Upitao sam: ‘Moj gospodine, može li se groznica izliječiti rukjom?’ ‘Rukjom se liječi troje: groznica, urok i ujed’, odgovori Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.”⁵²⁸

LIJEČENJE ANURIJE

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مَخْلَدٌ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ
 عَنْ طَلْقٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ كَانَ بِهِ الْأَسْرُ فَاذْطَلَّقَ إِلَى الْمَدِينَةِ وَالشَّامِ يَطْلُبُ مَنْ
 يُدَاوِيهِ فَلَقِيَ رَجُلًا فَقَالَ أَلَا أَعْلَمُكَ كَلِمَاتٍ سَمِعْتُهُنَّ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ رَبِّنَا اللَّهُ
 الَّذِي فِي السَّمَاءِ تَقَدَّسَ اسْمُكَ أَمْرُكَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ كَمَا رَحِمْتَنِي فِي
 السَّمَاءِ اجْعَلْ رَحِمَتَكَ فِي الْأَرْضِ إِغْفِرْ لَنَا حَوْبَنَا وَخَطَايَانَا أَنْتَ رَبُّ الطَّيِّبِينَ
 أَنْزِلْ رَحْمَةً مِنْ رَحِمَتِكَ وَشِفَاءً مِنْ شِفَائِكَ عَلَيَّ هَذَا الْوَجَعُ قَبِيرًا.

641. Talk pripovijeda da je njegov otac patio od zadržavanja mokraćne, pa se uputio u Medinu i Šam, tražeći doktora. I tako je sreo čovjeka koji ga je upitao: “Dopusti mi da te poučim dovi koju sam čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: ‘RABBUNALLAHULLEZI FIS-SEMAI TEKADDESESMUKE. EMRUKE FIS-SEMAI VEL-ERDI KEMA RAHMETUKE FIS-SEMAI IDŽA’L RAHMETEKE FIL-ERDI. IGFIR LENA HAVBENA VE HATAJANA ENTE RABBUT-TAJJIBINE. ENZIL RAHMETEN MIN RAHMETIKE VE ŠIFA’EN MIN ŠIFA’IKE ALA HAZEL-VEDŽEI” (*‘Naš je Gospodar Onaj Koji je na nebu, neka je slavljeno ime Tvoje, Allahu! Tvoja je vlast na nebu i na Zemlji! I kao što milost Tvoja obuhvata nebo, spusti je na Zemlju. Oprosti nam našu sklonost prema grijehu i oprosti nam grijeh! Ti si Gospodar čestitih, spusti Svoju milost i daj lijek za ovu bolest’*), i bolest prestade.”⁵²⁹

DOVA PRILIKOM POSJETE BOLESNIKA

أَخْبَرَنَا سَوَّازُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَوَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ عَبْدِ الْمَجِيدِ عَنْ خَالِدِ بْنِ عِزْرَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلَى أَعْرَابِيٍّ يَغُودُهُ فَقَالَ لَا بَأْسَ عَلَيْكَ طَهُورٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ قَالَ كَلَّا بَلْ قُلْنَا حُمَى تَمُورٌ فِي عِظَامِ شَيْخٍ كَبِيرٍ ” كَيْمَا ” آ تَزِيْرَةُ الْقُبُورِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَعَمَّ إِذَا.

642. Ibn Abbas, radijallahu anhum, kazuje: “Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posjetio je nekog beduina i proučio mu sljedeću dovu:

529 Vjerodostojnost ovog hadisa upitna je.

'LA BE'SE ALEJKE TUHURUN INŠAALLAH' ('*Nije nikakva šeta! Allah ti s ovim grijeha očistio, inšallah!*') Na to se beduin usprotivi: 'Naprotiv! Reci: 'Groznica koja ključa u kostima oronulog starca i smrt mu donosi!' Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, samo reče: '*Onda je tako.*'"⁵³⁰

أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ حَدَّثَنِي دَاوُدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَمْرِو بْنِ يَحْيَى الْمَازِنِيِّ عَنْ يُوسُفَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ ثَابِتِ بْنِ قَيْسِ بْنِ شَمَّاسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ دَخَلَ عَلَيْهِ فَقَالَ اكْشِفِ الْبَأْسَ رَبِّ النَّاسِ عَنْ ثَابِتِ بْنِ قَيْسِ بْنِ شَمَّاسٍ ثُمَّ أَخَذَ ثُرَابًا مِنْ بَطْحَانَ فَحَمَلَهُ فِي قَدَحٍ فِيهِ مَاءٌ فَصَبَّهُ عَلَيْهِ.

643. Šemmas, radijallahu anhu, kaže: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, posjetio me dok sam bio bolestan i proučio sljedeću dovu: 'KŠIFIL-BE'SE RABBEN-NASI AN SABITIBNI KAJSIBNI ŠEMMAS ('*Otkloni nedaću, o Gospodaru ljudi, od Sabita b. Kajsa b. Šemmasa!*'), pa je zatim uzeo prašine iz doline Buthan, stavio je u posudu s vodom i posuo je po meni."⁵³¹

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَفَّانٌ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ وَحْمَادٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا دَخَلَ عَلَى الْمَرِيضِ قَالَ أَذْهِبِ الْبَأْسَ رَبِّ النَّاسِ وَاشْفِ أَنْتَ الشَّافِي شِفَاءً لَا يُعَادِرُ سَقَمًا وَقَالَ حَمَّادٌ لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ اشْفِ شِفَاءً لَا يُعَادِرُ سَقَمًا

644. Enes, radijallahu anhu, veli: "Kad bi posjetio bolesnika, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, proučio bi sljedeću dovu: 'EZHIBIL-

530 El-Buhari i Ahmed, 3/250.

531 Ebu Davud (3885) i Ibn Hibban (1418). Niz prenosioca ovog predanja dobar je.

BE'SE RABBEN-NASI VEŠFI ENTEŠ-ŠAFI LA ŠIFAE ILLA ŠIFAUKE ŠIFAEN LA JUGADIRU SEKAMEN» (*Otkloni nedaću, Gospodaru ljudi, i izliječi, jer Ti, uistinu, liječiš, nema izliječenja dok Ti ne izliječiš, izliječenjem koje će u potpunosti otkloniti bolest!*)⁵³²

SJEDANJE NASPRAM BOLESNIKA

أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ بَيَّانٍ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ عَنْ عَبْدِ رَبِّهِ بْنِ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنِي الْمِنْهَالُ بْنُ عَمْرٍو وَمَرَّةً سَعِيدُ بْنُ جُبَيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا عَادَ الْمَرِيضَ جَلَسَ عِنْدَ رَأْسِهِ ثُمَّ قَالَ سَبْعَ مَرَّاتٍ أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ فَإِنْ كَانَ فِي أَجَلِهِ تَأْخِيرٌ عُوفِيَ مِنْ وَجَعِهِ ذَلِكَ.

645. Ibn Abbas, radijallahu anhum, izjavio je: "Kad bi posjetio bolesnika, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, sjeo bi pored njegove glave i zatim sedam puta proučio sljedeću dovu: 'ES'ELULLAHEL-AZIME RABBEL-ARŠIL-AZIMI EN JEŠFIJEK' (*Molim Allaha Velikog, Gospodara Arša velikog da te izliječi!*); i Allah bi tome bolesniku dao ozdravljenje ako mu nije odredio da umre."⁵³³

أَخْبَرَنِي الْحَسَنُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ سُلَيْمَانَ الْمُخَالِدِيُّ قَالَ أَخْبَرَنَا حَفْصُ بْنُ الْحَجَّاجِ عَنِ الْمِنْهَالِ عَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْخُلُ عَلَى مَرِيضٍ لَمْ يَخْضُرْ أَجَلَهُ

532 Ibnus-Sunni (548).

533 Ebu Davud (3106) i Et-Tirmizi.

قِيْقُولُ أَسْأَلُ اللّٰهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ سَبْعَ مَرَّاتٍ إِلَّا ”
عَافَاهُ ” اللّٰهُ.

646. Ibn Abbas, radijallahu anhuma, prenio je sljedeći hadis: “Nema muslimana koji posjeti bolesnika kojem nije došao smrtni čas, pa sedam puta zamoli Allaha: ‘ES’ELULLAHEL-AZIME RABBEL-ARŠIL-AZIMI EN JEŠFIJEK’ (‘Molim Allaha Velikog, Gospodara Arša velikog da te izliječi’), a da ga Allah ne izliječi.”

NE TREBA REĆI: “ZLO MI JE!”

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ
عَائِشَةَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ خَبَيْتَ
نَفْسِي وَلَكِنْ لِيَقُلَنَّ لِقَسْتِ نَفْسِي.

647. Aiša, radijallahu anha, prenosi sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “Neka čovjek nipošto ne kaže: ‘Zlo mi je!’, već neka rekne: ‘Mučnina mi je!’”⁵³⁴

DOVA U ISKUŠENJU

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ حُمَيْدٍ وَأَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ
بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ قَالَ حَدَّثَنَا حُمَيْدٌ عَنْ أَنَسٍ قَالَ عَادَ

534 El-Buhari, 8/41, i Muslim, 7/47.

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا قَدْ صَارَ مِثْلَ الْفَرْخِ فَقَالَ لَهُ هَلْ كُنْتُ تَدْعُو بِشَيْءٍ ” أَوْ ” آتَسْأَلُهُ إِيَّاهُ قَالَ كُنْتُ أَقُولُ اللَّهُمَّ مَا كُنْتُ مُعَاقِبِي بِهِ فِي الْآخِرَةِ فَعَجَّلْهُ لِي فِي الدُّنْيَا قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ لَا تَسْتَطِيعُهُ أَوْ لَا تُطِيقُهُ إِلَّا قُلْتَ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

648. Enes, radijallahu anhu, pripovijeda: “Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, posjetio je bolesnika koji je uslijed bolesti mnogo omršavio. Upitao ga je: *Jesi li molio Allaha tražeći šta od Njega?*” On odgovori: ‘Jesam. Molio sam: ‘Allahu, ako me želiš kazniti na ahiretu, onda me kazni još na ovom, a ne na budućem svijetu!’ Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, začudi se: *Subhanallah! Ti to ne bi mogao podnijeti. Eh, da si zamolio: ‘RABBENA ATINA FID-DUN’JA HASENETEN VE FIL-AHIRETI HASENETEN VE KINA AZABEN-NAR’* (*Gospodaru naš, daj nam dobro na ovom svijetu i na ahiretu i sačuvaj nas od kazne u Vatri!*)’ Čovjek je proučio tu dovu, pa ga je Allah izliječio.”⁵³⁵

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ عَنْ أَبِي دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ سَمِعْتُ ثَابِتًا قَالَ سَمِعْتُ أَنَسًا قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْرِئُ أَنْ يَدْعُو رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

649. Enes, radijallahu anhu, imao je običaj reći: “Allahov je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, često molio učeći sljedeću dovu: ‘RABBENA ATINA FID-DUN’JA HASENETEN VE FIL-AHIRETI HASENETEN VE KINA AZABEN-NAR’ (*Gospodaru naš, daj nam dobro na ovom svijetu i na ahiretu i sačuvaj nas od kazne u Vatri!*)”⁵³⁶

535 Muslim, 8/67, i Et-Tirmizi, 4/255.

536 El-Buhari, 8/83, i Muslim, 3/208.

أَخْبَرَنَا زُهَادُ بْنُ أَيُّوبَ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ ” ب ” قَالَ سَأَلَ قَتَادَةَ أَنَسًا أَيُّ دَعْوَةٍ كَانَ أَكْثَرَ مَا يَدْعُو بِهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَ أَكْثَرَ دَعْوَةٍ يَدْعُو بِهَا يَقُولُ اللَّهُمَّ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَكَانَ أَنَسٌ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَدْعُوَ بِدُعَاءٍ دَعَا بِهَا.

650. Katada je upitao Enesa, radijallahu anhu: “Koji je dovu Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najčešće učio.” Enes je odgovorio: “Najčešće je učio sljedeću dovu: ‘ALLAHUMME ATINA FID-DUN’JA HASENETEN VE FIL-AHIRETI HASENETEN VE KINA AZA-BEN-NAR’ (*Allahu, daj nam dobro na ovom svijetu i na ahiretu i sačuvaj nas od kazne u Vatri!*)” I kad bi htio moliti Allaha, Enes, radijallahu anhu, ponavljao je ovu dovu.⁵³⁷

DOVA KOJA SE UČI U VELIKIM ISKUŠENJIMA

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَتَمَنَّى أَحَدُكُمْ الْمَوْتَ لِيُصْرِّقَ تَزَلَّ بِهِ فَإِنْ كَانَ لَا بُدَّ مُتَمَنِّيَا الْمَوْتَ فَلْيُغْلِ اللَّهُمَّ أَحْبِبِّي مَا كَانَتْ الْحَيَاةُ خَيْرًا لِي وَتَوَقَّئِي إِذَا كَانَتْ الْوَفَاةُ خَيْرًا لِي.

651. Enes, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi upozorenja: “Neka nijedan čovjek ne poželi smrt zbog velikog iskušenja koje ga pogodi, a ako baš mora smrt poželjeti, neka ovako zamoli: ‘ALLAHUMME AHJINI MA KANETIL-HAJATU HAJREN LI VE TEVEFFENI IZA KANETIL-VEFATU

537 Muslim, 8/68, i Ebu Davud (1519).

HAJREN LI' (*Allahu, poživi me do onda kad je u životu dobro za mene, a usmrti me kad smrt bude bolja za mene.*)⁵³⁸

أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَنْعُودٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ سَلَمَةَ يُحَدِّثُ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ مَرَّ عَلِيٌّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَقُولُ اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ أَحْلِي قَدْ حَضَرَ فَارْحَمْنِي وَإِنْ كَانَ مُتَأَخِّرًا فَارْقِنِي وَإِنْ كَانَ بَلَاءً فَصَبِّرْنِي فَضَرَبْتَنِي بِرِجْلِهِ وَقَالَ اللَّهُمَّ اشْفِهِ اللَّهُمَّ عَافِهِ فَمَا اشْتَكَيْتُ وَجَمَعِي ذَلِكَ بَعْدُ.

652. Alija, radijallahu anhu, priča: “Pored mene je prošao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i čuo me da molim: «ALLAHUMME IN KANE EDŽELI KAD HADARE FERHAMNI VE IN KANE MUTE’EHHIREN FERFA’NI VE IN KANE BELAEN FE-SABBIRNI» («Allahu, ako mi se edžel primakao, smiluj mi se! Ako mi je još života ostalo, uzdigni me! A ako me je iskušenje zadesilo, strpljivost mi ulij.») I Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dotače me nogom i zamoli: «ALLAHUMMEŠFIHI ALLAHUMME AFIHI» (*Allahu, izliječi ga! Allahu, sačuvaj ga!*) I više se nikad nisam požalio na bolove od kojih sam patio.”⁵³⁹

KAKO TREBA BOLESNIK ODGOVORITI NA PITANJE: “ŠTA OSJEĆAŠ?”

أَخْبَرَنِي هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا سَيَّارٌ قَالَ حَدَّثَنَا جَعْفَرٌ قَالَ حَدَّثَنَا نَابِثٌ عَنْ أَنَسٍ قَالَ دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيَّ ” نَابِثٌ ”

538 El-Buhari, 8/76, i Muslim, 8/64.

539 Ahmed, 1/83, 84 i 128.

وَهُوَ فِي الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُ كَيْفَ تَجِدُكَ قَالَ أَرْجُو اللَّهَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَأَخَافُ
ذُنُوبِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَجْتَمِعَانِ فِي قَلْبِ عَبْدٍ فِي
مِثْلِ هَذَا الْمَوْطِنِ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ الَّذِي ” ح ” ” يَرْجُو وَأَمَنَهُ مِمَّا يَخَافُ.

653. Enes, radijallahu anhu, pripovijeda: “Dok je Sabit bio na samrtnoj postelji, posjetio ga Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i upitao: ‘Šta osjećaš?’ Sabit odgovori: ‘Allahov Poslaniče, nadam se Allahovoj milosti i strahujem od posljedica svojih grijeha.’ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ‘Svacom čovjeku koji na samrti objedini te dvije stvari, Allah će dati ono čemu se nada, a sačuvat će ga od onoga od čega strahuje.’”⁵⁴⁰

ZABRANJENO JE HULJENJE GROZNICE

أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي مَرْزِمٍ عَنْ نَافِعِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ
حَدَّثَنِي خَالِدُ بْنُ يَزِيدَ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا الزُّبَيْرِ الْمَكِّيَّ يُحَدِّثُ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ
قَالَ دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى بَعْضِ أَهْلِهِ وَهُوَ وَجِعٌ وَبِهِ الْخُمَى
فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَهْيَ أَمْ مُلْتَمِمٌ فَقَالَتْ امْرَأَةٌ تَعْمُ فَلَعَنَتْهَا
اللَّهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَلْعَنِيهَا فَإِنَّهَا تَغْسِلُ أَوْ تَذْهَبُ بِذُنُوبِ
بَنِي آدَمَ كَمَا يَذْهَبُ الْكَبِيرُ حَبَثَ الْحَدِيدِ.

654. Džabir b. Abdullah, radijallahu anhu, kazivao je da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posjetio jednog svog ukućana koji je osjećao jake bolove i imao groznicu. Upitao je: “Groznica?!” Neka žena odgovori: “Da, groznica, prokleo je Allah!” Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče joj: “Nemoj huliti groznicu! Zaista ona briše grijeha kao što mijeh skida prašinu sa željeza.”⁵⁴¹

540 Et-Tirmizi, 2/182, i Ibn Madža (4261). Ovaj je hadis dobar.

541 Muslim, 8/16.

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا الضَّحَّاكُ بْنُ مَخْلَدٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي جَعْفَرُ بْنُ خَالِدِ بْنِ سَارَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ أَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ كُنْتُ وَأَنَا وَفَتْمَةُ وَعُبَيْدُ اللَّهِ تَلَعْتُ فَجَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اخْمِلْ هَذَا ثُمَّ قَالَ اخْمِلْ هَذَا فَحَمَلَتْ هَذَا فَحَمَلَتْ فَتْمَةُ خَلْفَهُ وَلَمْ يَسْتَحِ مِنْ عَمِّهِ الْعَبَّاسِ وَكَانَ عُبَيْدُ اللَّهِ أَحَبَّ إِلَيَّ الْعَبَّاسِ مِنْ فَتْمَةَ وَمَسَحَ رَأْسَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَقَالَ اللَّهُمَّ اخْلُفْ جَعْفَرًا فِي وَلِيِّهِ قُلْتُ مَا فَعَلَ فَتْمَةُ قَالَ امْتَشَهَدَ قُلْتُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ كَانَ أَعْلَمَ بِالْحَيَرَةِ قَالَ أَجَلٌ.

657. Abdullah b. Džafer, radijallahu anhu, ispričao je: “Kusem, Ubejdullah i ja igrali smo se pa je naišao Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: *‘Posadi ovog na jahalicu.’* A onda je rekao: *‘Posadi i ovog.’* I on je, ne stideći se svog amidže El-Abbasa, Kusema stavio iza sebe. – A Ubejdullah je El-Abbasu bio draži od Kusema. Zatim je pogladio mene po glavi i zamolio: *‘ALLAHUMMAHLUF DŽAFEREN FI VELEDIH (Allahu, brini se o Džaferovoj djeci!’)* Upitao sam: ‘Šta se desilo?’ Kusem odgovori: ‘Džafer je preselio kao šehid.’ Ja rekoh: ‘Allah i Njegov Poslanik znaju u čemu je dobro.’ To Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, samo potvrdi rekavši: *‘Da.’*⁵⁴⁴

POSTUPAK U NESREĆI

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَخْوَصِ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الْعِمْرَانِ بْنِ حُرَيْثٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَلَا

544 Ahmed, 1/205, i El-Buhari, u djelu *Et-Tarihul-kebir*, 1/4/194, s dobrim nizom prenosilaca.

أَعْجَبَكُمْ أَنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا أَصَابَ خَيْرًا حَمِدَ اللَّهَ وَشَكَرَ وَإِذَا أَصَابَتْهُ مُصِيبَةٌ حَمِدَ اللَّهَ وَصَبَرَ ” آ ” فَالْمُؤْمِنُ يُؤْخِزُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى الْأُكْلَةِ يَرْتَفِعُهَا إِلَى فِيهِ .

658. Sa'd, radijallahu anhu, prenio je sljedeći Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: *“Zar vas ne zadivljuje to što vjernik, kad doživi dobro, pohvali Allaha i zahvali Mu se, a kad ga zadesi kakva nesreća, pohvali Allaha i strpi se?! Dakle, vjernik za sve ima nagradu, čak i za zalogaj koji stavi u svoja usta.”*⁵⁴⁵

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِقَبْرِ امْرَأَةٍ تَبْكِي فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ” اتَّقِي ” اللَّهُ وَاصْبِرِي قَالَتْ وَأَنْتَ ” مَا ” ثَبَالِي مُصِيبَتِي فَلَمَّا جَاوَزَهَا قِيلَ لَهَا هَذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخَذَهَا شِبُهَ الْمَوْتِ فَاتَتْهُ فَإِذَا لَيْسَ دُونَهُ بَوَابٌ قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَإِنِّي أَصْبِرُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى .

659. Enes, radijallahu anhu, kazuje: “Božiji je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom prošao pored mezara kod kojeg je plakala neka žena. Obratio joj se: *‘Boj se Allaha, i budi strpljiva!’*” “Ti ne osjetiš veličinu mog iskušenja”, odgovorila je. Kad je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, prošao mimo nje, neko je napomenu: ‘Ono je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem!’ I to joj je bilo ravno nesreći zbog gubitka ukućana koga je oplakivala. Otišla je Poslanikovoj, sallallahu alejhi ve sellem, kući – a on nije imao stražare ispred vrata – i rekla izvinjavajući se: ‘Božiji Poslaniče, strpit ću se.’ *‘Strpljenje je prilikom prvog naleta iskušenja’*, objasni joj Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.⁵⁴⁶

545 Es-Sujuti, 2/223.

546 El-Buhari, 2/76, i Muslim, 9/65.

DOVA PRLIKOM SMRTI UKUĆANA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ قَالَ حَدَّثَنِي شَقِيقٌ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا حَضَرْتُمْ الْمَرِيضَ فَقُولُوا خَيْرًا فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ يَوْمِنُونَ فَلَمَّا مَاتَ أَبُو سَلَمَةَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَقُولُ قَالَ قُولِي اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَلَهُ وَأَعْفِنِي مِنْهُ عُقُوبِي حَسَنَةً فَأَعْقَبَهَا مِنْهُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

660. Ummu Selema, radijallahu anha, govori: “Čula sam Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako govori sljedeće: ‘Kad posjetite bolesnika, molite Allaha samo za dobro jer meleki aminaju na vaše dove.’ I, kad je umro Ebu Selema, upitala sam: ‘Božiji Poslaniče, koju ću proučiti dovu?’ On mi odgovori: ‘Uči sljedeću dovu: ‘ALLAHUMMAGFIR LENA VE LEHU VE E‘KIBNI MINHUK BEN HASENETEN’ (‘Allahu, oprost i meni i njemu i njegov mi gubitak lijepim nadomjesti!’) I Allah, dželle šanuhu, gubitak Ebu Seleme nadomjestio mi je Resulullahom, sallallahu alejhi ve sellem.”⁵⁴⁷

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ كَثِيرٍ الْحَرَّانِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا آدَمُ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَادُ بْنُ سَلَمَةَ قَالَ حَدَّثَنَا ثَابِتٌ قَالَ حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أُمِّهِ أُمِّ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَصَابَ أَحَدَكُمْ مُصِيبَةٌ فَلْيَقُلْ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ اللَّهُمَّ عِنْدَكَ أَخْتِمْ مُصِيبَتِي فَأَجْرِنِي عَلَيْهَا وَأَبْدِلْنِي بِهَا خَيْرًا مِنْهَا.

661. Ebu Selema, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “Kad čovjeku umre ukućan, neka prouči: ‘INNA LILLAHI VE INNA ILEJHI RADŽI‘UN. ALLAHUMME INDEKE AHTESIBU MUSIBETI FE’DŽURNI ALEJHA VE EB-DILNI BIHA HAJREN MINHA’ (‘Mi smo Allahovi i Njemu ćemo se vratiti! Moj Allahu, nagradi me zbog strpljenja u ovoj mojoj nevolji i nadomjesti je boljim od nje.)’⁵⁴⁸

أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ خَالِدِ بْنِ سَارَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ لَوْ رَأَيْتَنِي أَنَا وَقَتْمٌ وَعُبَيْدُ اللَّهِ ابْنِي الْعَبَّاسِ وَنَحْنُ صَبِيَّانٌ تَلَعَبُ إِذْ مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيَّ ذَاتَ يَوْمٍ فَقَالَ ارْزِعُوا إِلَيَّ هَذَا ” فَجَعَلَنِي ” أَمَامَهُ وَقَالَ ارْزِعُوا هَذَا لِثُمَّمَ فَجَعَلَهُ ” ب ” خَلْفَهُ وَلَمْ يَسْتَحْ مِنْ عَيْبِ الْعَبَّاسِ وَكَانَ عُبَيْدُ اللَّهِ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ قَتْمٍ قَالَ ثُمَّ مَسَحَ عَلَيَّ رَأْسِي ثَلَاثًا ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ اخْلُفْ جَعْفَرًا فِي أَهْلِهِ قَالَ ثَلُثَ مَا فَعَلَن قَتْمٌ قَالَ اسْتَشْهَدَ ثَلُثَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ كَانَ أَعْلَمَ بِالْخَيْرِ قَالَ أَجَلٌ .

662. Abdullah b. Džafer, radijallahu anhu, ispričao je: “Kusem, Ubejdullah i ja igrali smo se pa je naišao Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: ‘Posadi ovog na jahalicu.’ Pa su me posadili ispred njega. A onda je rekao: ‘Posadi i ovog,’ misleći na Kusema, pa su ga stavili iza Poslanika, s.a.v.s. I nije se postidio svoga amidže El-Abbasa. A Ubejdullah je El-Abbasu bio draži od Kusema. Zatim je pogladio mene po glavi tri puta i zamolio: ‘ALLAHUMMAHLUF DŽAFEREN FI EHLIHI’ (‘Allahu, brini se o Džaferovoj porodici!’) Upitao sam: ‘Šta se desilo?’ Kusem odgovori: ‘Džafer je preselio kao šehid.’ Ja rekoh: ‘Allah i Njegov Poslanik znaju u čemu je dobro.’ To Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, samo potvrdi rekavši: ‘Da.’⁵⁴⁹

548 Muslim, 3/37, Malik, 1/235, i Ebu Davud (3119).

549 Ahmed, 1/205, i El-Buhari, u djelu *Et-Tarihul-kebir*, 1/4/194, s dobrim nizom prenosilaca.

ŠTA TREBA UČITI UMIRUĆIMA?

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ
عَنْ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اقْرَءُوا عَلَيَّ مَوْتَاكُمْ يَس.

663. Ma'kil b. Jesar, radijallahu anhu, veli da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Učite umirućima suru Ja-Sin."⁵⁵⁰

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا مُعْتَمِرٌ عَنْ أَبِيهِ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِيهِ
عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَيَسَ قَلْبُ الْقُرْآنِ
لَا يَفْرُقُهَا رَجُلٌ يُرِيدُ اللَّهَ وَالْدَّارَ الْآخِرَةَ إِلَّا غَفَرَ لَهُ " ٤٢٨ آ " اقْرَءُوهَا عَلَيَّ
مَوْتَاكُمْ.

664. Ma'kil b. Jesar, radijallahu anhu, kaže da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "...a sura Ja-Sin srž je Kur'ana, svakome ko je prouči, želeći Allahovo zadovoljstvo i onaj svijet, bit će oprosteni grijesi; a učite je umirućima."⁵⁵¹

550 Ahmed, 5/26, Ebu Davud (3121) i Ibn Madža (1448). Ibnul-Kattan, Ed-Darekutni i još neki hadiski stručnjaci ovaj su hadiš smatrali slabim.

551 Ahmed, 5/26.

DŽENAZETSKE DOVE

أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ أَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ زَائِدَةَ قَالَ حَدَّثَنِي بَحْبُؤُ
 بْنُ أَبِي سُلَيْمٍ قَالَ سَمِعْتُ الْحُلَاسَ قَالَ سَأَلَ مَرْوَانَ أَبَا هُرَيْرَةَ كَيْفَ سَمِعْتَ
 النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي عَلَى الْحَنَازَةِ فَقَالَ اللَّهُمَّ أَنْتَ خَلَقْتَهَا وَأَنْتَ
 هَدَيْتَهَا وَأَنْتَ قَبَضْتَ رُوحَهَا تَعَلَّمَ سِرَّهَا وَعَلَّيْتَهَا جِثْنَا شَفَعَاءَ فَأَغْفِرْ لَهَا.

665. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže: “Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da uči sljedeću dženazetsku dovu: ‘ALLAHU-MME ENTE HALAKTEHA VE ENTE HEDEJTEHA VE ENTE KABADTE RUHAHA TA’LEMU SIRREHA VE ‘ALANIJETEHA DŽI’PINA ŠUFEA’E FAGFIR LEHA’ (‘Allahu, Ti si stvorio ovog čovjeka, Ti si ga uputio, Ti si mu dušu uzeo, znaš ono što je tajio i ono što je na javu iznosio! Mi smo zagovornici za njega, pa mu oprost!’)”⁵⁵²

أَخْبَرَنِي أَحْمَدُ بْنُ بَكَّارٍ الْخَزَائِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ
 إِسْحَاقَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ كَانَ رَسُولُ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى عَلَى حَنَازَةٍ قَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا
 وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا وَأُنْثَانَا وَشَاهِدِنَا وَعَائِنَا اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى
 الْإِيمَانِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِسْلَامِ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ.

666. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, izjavio je: “Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učio je sljedeću dženazetsku dovu:

‘ALLAHUMMAGFIR LIHAJJINA VE MEJJITINA VE ZEKERINA VE UNSANA VE SAGIRINA VE KEBIRINA VE GAIBINA VE ŠAHIDINA. ALLAHUMME MEN AHJEJTEHU MINNA FE AHJIHI ALEL-IMANI VE MEN TEVEFFEJTEHU MINNA FE TEVEFFEHU ALEL-ISLAM. TA TAHRIMNA EDŽREHU VE LA TUDILLENA BA‘DEHU’ (*‘Allahu, oprostí našim živima i našim mrtvima, muškim i ženskim, našim mladima i našim starima, našim prisutnim i našim odsutnim! Allahu, koga među nama poživíš, poživi ga na iman, a koga usmrtiš, usmrti ga na islamu! Ne uskrati nas Tvojih nagrada njemu i ne skreni nas s Pravog puta poslije njega!’*)⁵⁵³.

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو بْنِ السَّرْحِ عَنِ ابْنِ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ عَنْ أَبِي حَمْرَةَ بْنِ سُلَيْمٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ ثَعْيِبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ ” سَمِعْتُ ” رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى جَنَازَةٍ فَقَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ وَاغْفِرْ عَنْهُ وَعَافِهِ وَأَكْرِمْ تَرْتُلُهُ وَوَسِّعْ مُدْخَلَهُ وَاغْسِلْهُ بِمَاءٍ وَتَلْجِ وَ بَرْدٍ وَتَقِهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا يُنْفَى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ وَرَوْحًا خَيْرًا مِنْ رَوْحِهِ وَقِهِ فِتْنَةَ الْقَبْرِ وَ عَذَابَ النَّارِ .

667. Afv b. Malik, radijallahu anhu, pripovijeda: “Čuo sam Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, da na dženaza-namazu uči sljedeću dovu: ‘ALLAHUMMAGFIR LEHU VERHAMHU VA‘FU ANHU VE AFIHI VE EKRIM NUZULEHU VE VESSI’ MUDHALEHU VAGSILHU BI MA‘IN VE SELDŽIN VE BEREDIN VE NEKKIHI MINEL-HATAJA KEMA JUNEKKAS-SEVBUL-EBJEDU MINED-DENESI VE EBDILHU DAREN HAJREN MIN DARIHI VE EHLEN HAJREN MIN EHLIHI VE ZEVDŽEN HAJREN MIN ZEVDŽIHI VE KIHİ FITNETEL-KABRI VE AZABEN-

553 Ibn Madža (1497 i 1498).

NAR' (*Allahu, oprosti mu, smiluj mu se, sačuvaj ga, pređi preko hrđavih djela njegovih, počasnim ga mjestom blagodari, širokim učini ulazak u kabur, očisti ga vodom, snijegom i gradom, očisti ga od grijeha kao što bijelu odjeću čistiš od prljavštine! Udijeli mu kuću bolju od njegove ovosvjetske, i porodicu bolju od njegove ovosvjetske, i suprugu bolju od ove ovosvjetske! Sačuvaj ga kaburskog iskušenja i džehennemske kazne!*)⁵⁵⁴

ZIKR PRILIKOM POLAGANJA UMRLOG U KABUR

أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَامِرٍ عَنْ هَمَامٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الصِّدِّيْقِ عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا وَضَعْتُمْ مَوْتَاكُمْ فِي الْقَبْرِ فَقُولُوا بِسْمِ اللهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

668. Ibn Omer, radijallahu anhuma, veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Kad polazete umrlog u kabur, recite: BISMILLAHI VE ALA SUNNETI RESULILLAHI, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM’ (‘U ime Allaha, i prema Poslanikovom, sallallahu alejhi ve sellem, sunnetu!’)⁵⁵⁵

DOVA ONOME KO UMRE U ZEMLJI U KOJU JE HIDŽRU UČINIO

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ الْقَاسِمِ عَنْ مَالِكٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ” ح ”

554 Muslim, 3/59, Ahmed, 6/23 i 28, i En-Nesai, 4/73.

555 Ebu Davud (3213), Ibn Madža (1550) i Et-Tirmizi, 2/152.

اللَّهُمَّ أَمْضِ لِأَصْحَابِي هِجْرَتَهُمْ وَلَا تُرُدَّهُمْ عَلَيَّ أَغْفَابِهِمْ لَكِنَّ الْبَائِسُ سَعْدُ بْنُ خَوْلَةَ. يَرْثِي لَهُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ مَاتَ بِمَكَّةَ.

669. Sa'd, radijallahu anhu, kaže: "Allahov je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio sljedeću dovu: ,ALLAHUMME EMDI LI ASHABI HIDŽRETEHUM VE LA TERUDDEHUM ALA EAKABIHIM' (*Allahu, učini mojim drugovima hidžru trajnom i nemoj ih vratiti na pređašnje stope!*) A na gubitku je Sa'd b. Havla." Sa'd veli: "Resullah, sallallahu alejhi ve sellem, oplakivao je Sa'da b. Havlu jer je umro u Meki."⁵⁵⁶

DOVA PRILIKOM POSJETE MEZARJU

أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَزْمِيُّ بْنُ عُمَارَةَ قَالَ حَدَّثَنَا شُعَيْبٌ عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ مَرْثَدٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بَرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَتَى عَلَى الْمَقَابِرِ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدَّارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لِأَحْفُونَ أَنْتُمْ لَنَا فَرَطٌ ” ٦٩ ب ” وَنَحْنُ لَكُمْ تَبِعٌ وَأَسْأَلُ اللَّهَ الْعَاقِبَةَ لَنَا وَلَكُمْ.

670. Burejda, radijallahu anhu, pripovijeda: "Prilikom posjete mezarju, Božiji bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izgovorio sljedeće: ES-SELAMU ALEJKUM EHLED-DARI MINEL-MU'MININE VEL-MUSLIMINE VE INNA INŠAALLAHU BIKUM LAHIKUN ENTUM LENA FERETUN VE NAHNU LEKUM TEBE'UN VE ES'ELULLAHEL-AFIJETE LENA VE LEKUM'

*(Mir s vama, stanovnici smrtničkog doma vjernika i muslimana! Mi ćemo se, inšallah, priključiti vama! Vi ste prvi, a mi smo potonji. Allaha molim da nama i vama oprost Svoj da.)*⁵⁵⁷

أَخْبَرَنَا عَلِيُّ "أ" بَنُ حُجْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ وَهُوَ ابْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي نَمِرٍ عَنْ عَطَاءٍ وَهُوَ ابْنُ يَسَارٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلَّمَا كَانَتْ لَيْلَتُهَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْرُجُ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ إِلَى الْبَقِيعِ فَيَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ وَإِنَّا وَإِيَّاكُمْ مُتَوَاعِدُونَ عَدَا أَوْ مُؤَكَّلُونَ وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاجِفُونَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِأَهْلِ بَقِيعِ الْعَرَقِدِ.

671. Aiša, radijallahu anha, kazivala je: "Kada god je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, noćio kod mene posjetio je mezarje Bekiu i tom bi prilikom govorio sljedeće: 'ES-SELAMU ALEJKUM DARE KAVMIN MU'MININE VE INNA VE IJJAKUM MUTEVAIDUNE GADEN VE INNA INŠAALLAHU BIKUM LAHIKUN. ALLAHUMMAGFIR LI EHLI BEKI'IL-GARKAD' (*Mir s vama, stanovnici smrtničkog doma vjernika! Mi ćemo vam se, inšallah, uskoro pridružiti. Allahu, oprosti ukopanima u mezarju Bekia.*)"⁵⁵⁸

DOVA PRILIKOM UMIRANJA

أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ حَدَّثَنِي اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ الْهَادِي عَنْ مُوسَى بْنِ سَرْجِسٍ عَنِ الْقَاسِمِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ

557 Muslim, 3/64, Ibn Madža (1547) i En-Nesai, 4/94.

558 Muslim, 3/64, i En-Nesai, 4/93.

صلى الله عليه وسلم وَهُوَ يَمُوتُ وَعِنْدَهُ قَدَحٌ فِيهِ مَاءٌ يُدْخِلُ يَدَهُ فِي الْقَدَحِ
يَمْسُحُ وَجْهَهُ بِالْمَاءِ ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى سَكَرَاتِ الْمَوْتِ.

672. Aiša, radijallahu anha, pripovijedala je: “Gledala sam Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dok je umirao: pored njega je bila posuda s vodom u koju je zamakao ruku i potirao se po licu, pa je zatim molio: ‘ALLAHUMME EINNI ALA SEKERATIL-MEVT’ (*Allahu, olakšaj mi smrtne muke!*)”⁵⁵⁹

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ قَالَ ” حَدَّثَنِي ” وَكَيِّعُ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كُنْتُ أَسْمَعُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَمُوتُ حَتَّى يُخَيَّرَ بَيْنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَأَخَذَتْهُ بُحَّةٌ فِي مَرَضِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا فَظَنَنْتُ أَنَّهُ خَيْرٌ.

673. Aiša, radijallahu anha, kazivala je: “Slušala sam da Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, neće umrijeti sve dok mu ne bude dat izbor između ovog svijeta i ahireta. I čula sam ga da na samrtnoj bolesti promuklim glasom govori: ‘MEALLEZINE EN‘AMALLAHU ALEJHIM MINEN-NEBIJINE VES-SIDDIKINE VEŠ-ŠUHEDA'I VES-SALIHINE VE HASUNE ULA'IKE REFIKAN’ (*S onima koje je Allah darovao Svojim darovima: vjerovjesnicima, istinoljubivima, šehidima i dobrim ljudima! O kako je divno takvo društvo!*)” I znala sam da mu je tada dato na izbor.”⁵⁶⁰

أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدَةُ عَنْ هِشَامِ عَنْ عَبَّادِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَقُولُ عِنْدَ وَفَاتِهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَأَلْحِقْنِي بِالرَّفِيقِ ” الْأَعْلَى ”.

559 Ibn Madža (1623) i Et-Tirmizi, 2/128.

560 El-Buhari i Muslim, 7/137.

674. Aiša, radijallahu anha, kaže: “Čula sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dok je umirao da govori: ‘ALLAHUMMAGFIR LI VERHAMNI VE ELHIKNI BIR-REFIKIL-E‘LA’ (‘Allahu, oprostite mi, smilujte mi se i priključite me uzvišenom društvu!’)”⁵⁶¹

أَخْبَرَنَا ” مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ مَيْمُونِ الرَّقِيعِيِّ قَالَ أَخْبَرَنَا الْفِرْيَابِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ عَنْ أَبِي بَرْدَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ أَدْعِي عَلِيَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي حَجْرِي فَحَعَلْتُ أَمْسَحُهُ وَأَدْعُو لَهُ بِالشِّقَاءِ فَأَفَاقَ فَقَالَ بَلْ أَسْأَلُ اللَّهَ الرَّفِيقَ الْأَعْلَى الْأَسْعَدَ مَعَ جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ.

675. Aiša, radijallahu anha, ispričala je sljedeće: “Držala sam Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u krilu pa se onesvijestio, a ja sam molila Allaha da ga izliječi. Kad se osvijestio, rekao je: ‘Moli Allaha da me priključite uzvišenom društvu kako bih bio sretan sa Džibrilom, Mikailom i Israfilom, alejhimus-selam!’”⁵⁶²

أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى خَتْ الْبَلْخِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نَعْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَابِرٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ يَقُولُ لِبَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ مَا لِي أَرَاكَ شَعْنًا أَوْ أَغْبَرَ رَأً مُنْذُ تَوَفَّي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَعَلَّكَ إِنَّمَا بِكَ يَا بَلْحَةُ إِمَارَةٌ ابْنُ عَمِّكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنِّي لِأَجْدُرُكُمْ أَنْ لَا أَفْعَلَ ذَلِكَ إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنِّي لِأَعْلَمُ كَلِمَةً لَا يَقُولُهَا رَجُلٌ يَحْضُرُهُ ” الْمَوْتُ ” ح ب إِلَّا وَجَدَ رُوحَهُ لَهَا رُوحًا حِينَ تَخْرُجُ مِنْ جَسَدِهِ وَكَأَنَّكَ لَهُ نُورًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَلَمْ أَسْأَلْ رَسُولَ

561 El-Buhari, 7/121, i Muslim, 7/137.

562 Ibn Hibban.

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْهَا وَلَمْ يَخْبِرْنِي بِهَا فَذَكَ الَّذِي دَخَلَنِي ” فَقَالَ
 ” عَمْرُ فَأَنَا أَعْلَمُهَا قَالَ فَلِلَّهِ الْحَمْدُ فَمَا هِيَ قَالَ هِيَ الَّتِي قَالَهَا لِعَمِّهِ لَا إِلَهَ
 إِلَّا اللَّهُ ” آ ” قَالَ طَلْحَةُ صَدَقْتَ.

676. Džabir b. Abdullah, radijallahu anhu, priča: “Čuo sam kad je Omer b. el-Hattab ukorio Talhu b. Ubejdullaha: ‘Zašto te vidim raščupana nakon Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, smrti?! Možda, Talha, računaš s vladavinom svog amidžića Ebu Bekra’ Talha odgovori: ‘Bože sačuvaj! Znete da sam prvi koji to ne bih prihvatio. Čuo sam Božijeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako govori: ‘Uistinu, znam riječi koje bi, da ih čovjek izgovori umirući, olakšale duši na puštanje tijela i bile bi mu sujetlo na Kijametskom danu.’ Ali nisam pitao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u vezi s tim riječima, pa me, eto, to zabrinulo, i zato sam raščupan.’ ‘Ja znam koje su to riječi’, obradova ga Omer. Talha se obradova i upita: ‘Hvala Allahu! Koje su to riječi?’ Omer odgovori: ‘To su riječi: ‘La ilahe illallah’, izričaj svjedočenja koji je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, preporučio svom amidži Ebu Talibu.’”

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَفْصِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ طَهْمَانَ عَنِ الْحَسَّاجِ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ أَنَسٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَيْرِ بْنِ سَعْدٍ أَنَّهُ قَالَ إِنَّ عِثْبَانَ بْنَ مَالِكٍ أُصِيبَ بَصْرُهُ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَرْسَلَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِنِّي لَا أَسْتَطِيعُ أَنْ أَصَلِّيَ مَعَكَ فِي مَسْجِدِكَ وَإِنِّي أَحِبُّ أَنْ تُصَلِّيَ مَعِيَ فِي مَسْجِدِي فَأَتَيْتُمُ بِصَلَاتِكَ فَأَتَاهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرُوا مَالِكََ بْنَ الدُّخَشِمِ قَالُوا ذَلِكَ كَهْفُ الْمُتَنَافِقِينَ أَوْ قَالَ أَهْلُ النِّفَاقِ وَمَلَحَوْهُمْ الَّذِي يَلْحَقُونَ إِلَيْهِ

وَمَعْقِلُهُمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَيْسَ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ قَالُوا بَلَى وَلَا خَيْرَ فِي شَهَادَتِهِ قَالَ لَا يَشْهَدُهَا عَبْدٌ صَادِقًا مِنْ قِبَلِ قَلْبِهِ قِيمُوثُ إِلَّا حُرِّمَ عَلَى النَّارِ.

677. Umejr b. Sa'd pripovijeda: "Itban b. Malik izgubio je vid za vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa je poslao izaslanika s porukom: 'Allahov Poslaniče, više ne mogu obavljati namaz u tvojoj džamiji, pa bih volio da ti ponekad dođeš predvoditi namaz u mom mesdžidu.' I zaista, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, došao mu je, te je tom prilikom neko spomenuo Malika b. ed-Duħsuma rekavši: 'On je najveći licemjer!', ili je rekao: 'On je vođa licemjera kome se obraćaju i u njega utočište traže!' Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, osudi tu izjavu: '*Zar ne svjedoči da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Njegov rob i poslanik?!*' 'Svjedoči on to, ali u tom njegovom svjedočenju nema iskrenosti', odgovoriše. Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, samo reče: '*Svaki čovjek koji to svjedoči iskreno, iz srca, bit će zabranjen vatri džehennemskoj.*'"

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ مَيْمُونِ الرَّقِّيِّ قَالَ حَدَّثَنِي الْقَعْنَبِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ الْمُغِيرَةِ عَنْ ثَابِتٍ " ب " عَنْ أَنَسٍ عَنْ عِثْبَانَ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَشْهَدُ أَحَدٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ رَسُولُ اللَّهِ قَيْدُ خُلُقِ النَّارِ أَوْ قَالَ تَطْعَمُهُ النَّارُ قَالَ أَنَسٌ فَأَعْجَبَنِي هَذَا الْحَدِيثُ فَقُلْتُ لِإِبْنِي أَكْتَبُهُ فَكَتَبَهُ:

678. Itban b. Malik, radijallahu anhu, prenio je sljedeći Resulullahov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: "*Nijedan čovjek koji posvjedoči da nema boga osim Allaha i da sam ja Allahov poslanik, neće ući u Vatru*", ili je rekao: "*...neće ga Vatra peći.*" Enes, radijallahu anhu, govorio je:

“Taj me je hadis zadivio, pa sam naredio sinu da ga zapiše i on ga je zapisao.”⁵⁶³

أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ يَعْنِي ابْنَ الْمُبَارَكِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الرَّبِيعِ زَعَمَ أَنَّهُ عَقَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَقَلَ مَجَّةً مَجَّهَا مِنْ دَلْوٍ كَانَتْ فِي دَارِهِمْ قَالَ سَمِعْتُ عِثْبَانَ بْنَ مَالِكِ الْأَنْصَارِيِّ ثُمَّ أَحَدَ بَنِي سَالِمٍ يَقُولُ كُنْتُ أَصْلَى لِقَوْمِي بَنِي سَالِمٍ فَأَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ لَهُ إِنِّي قَدْ أَنْكَرْتُ بَصْرِي وَإِنَّ السُّيُولَ تَحُولُ بَنِي وَبَيْنَ مَسْجِدِ قَوْمِي فَلَوَدِدْتُ أَنَّكَ جِئْتَ فَصَلَّيْتَ فِي بَيْتِي مَكَانًا أَتَّخِذُهُ مَسْجِدًا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْعَلُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى فَعَدَا عَلِيٌّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو بَكْرٍ مَعَهُ بَعْدَمَا اشْتَدَّ التَّهَارُ فَاسْتَأْذَنَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَذِنْتُ لَهُ فَلَمْ يَجْلِسْ حَتَّى قَالَ أَيَنْ تُحِبُّ أَنْ أَصْلَى مِنْ بَيْتِكَ فَأَشْرَفْتُ لَهُ إِلَى الْمَكَانِ الَّذِي أُحِبُّ أَنْ يُصْلَى فِيهِ فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَصَفَّفْنَا خَلْفَهُ ثُمَّ سَلَّمَ وَسَلَّمْنَا جِئِينَ يُسَلِّمُ فَحَسِبْنَا عَلَى خَزِيرٍ صُنِعَ لَهُ فَسَمِعَ بِهِ أَهْلُ الدَّارِ فَتَابُوا حَتَّى امْتَلَأَ الْبَيْتُ فَقَالَ رَجُلٌ أَيَنْ مَالِكُ بْنُ الدُّخَشِمِ فَقَالَ رَجُلٌ مِمَّا ذَاكَ رَجُلٌ مُنَافِقٌ لَا يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا تَقُولُونَهُ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَبْتَغِي بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ قَالَ أَمَا نَحْنُ فَتَرَى وَجْهَهُ وَحَدِيثَهُ إِلَى الْمُنَافِقِينَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ” ت ” أَيضًا أَلَا تَقُولُونَهُ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَبْتَغِي بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ قَالَ بَلَى ” أَرَى يَا رَسُولَ اللَّهِ ” ت ح فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَنْ يُوَافِيَ عَبْدٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَهُوَ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَبْتَغِي بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ إِلَّا حَرَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ النَّارَ.

679. Itban b. Malik, radijallahu anhu, ispričao je sljedeće: “Predvodio sam pleme Benu Salim u namazu, pa sam otišao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, žaleći se: ‘Osljepio sam, a i bujice me sprečavaju da odlazim u mesdžid predvoditi svoje pleme u namazu. Bilo bi mi drago da dođeš kod mene i klanjaš, pa da ja poslije klanjam na tome istom mjestu.’ *‘Doći ću, ako Bog da!’*, obeća Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. I zaista, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, i Ebu Bekr došli su ujutro, kad je bilo prilično pripeklo. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zatražio je dopuštenje da uđe. Ušavši, upitao je: *‘Na kojem mjestu želiš da obavim namaz?’* i sjeo, a ja sam mu pokazao mjesto. Uskoro, Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ustade, a mi smo se poredali iza njega; i završio je namaz predajući selam, a mi smo predali selam dok ga je on predavao. Zadržali smo ga na kaši s mesom koju smo pripremili za tu prigodu. Komšije su saznali da je došao Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pa su nahrupili, i kuća se odjednom ispunila. Tad neki čovjek upita: ‘Gdje je Malik b. ed-Duhšum?’ Jedan naš čovjek konstatira: ‘On je licemjer, ne voli Allaha i Njegova Poslanika!’ Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, osudi tu izjavu rekavši: *‘Zašto ga potvarate? Zar ne svjedoči da nema boga osim Allaha, radi Allahova lica?’* ‘Vidimo mi kako se on lijepo odnosi prema licemjerima i kako s njima lijepo razgovara!’, uporni su oni. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, opet ih upita: *‘Zašto ga potvarate? Zar ne svjedoči da nema boga osim Allaha, radi Allahova lica?’* ‘Naravno, Božiji Poslaniče, čuo sam ga da svjedoči’, reče neki čovjek. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *‘Svaki čovjek koji, želeći Allahovo lice, svjedoči da nema boga osim Allaha bit će zabranjen Vatri.’*⁵⁶⁴

564 El-Buhari, 1/518, Ahmed, 4/44, i Ibn Madža (754).

أَخْبَرَنَا هَارُونُ بْنُ إِسْحَقَ وَأَحْمَدُ بْنُ سَعْدِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ قَالَ حَدَّثَنَا قُدَامَةُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مَخْرَمَةُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي حَزْبِ بْنِ زَيْدِ بْنِ خَالِدِ الْجُهَنِيِّ قَالَ أَشْهَدُ عَلَى أَبِي زَيْدِ بْنِ خَالِدِ الْجُهَنِيِّ لَسَمِعْتُهُ يَقُولُ أَرْسَلَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لِي بِشِّرِ النَّاسَ أَنَّهُ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ فَلَهُ الْجَنَّةُ.

680. Zejd b. Halid el-Džuheni, radijallahu anhu, kaže: “Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao me narodu rekavši: ‘Obraduj svijet da je dženetlija onaj ko kaže: LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU’ (‘Nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika!’)”⁵⁶⁵

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَعْدِ قَالَ حَدَّثَنَا قُدَامَةُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا ” ح ” مَخْرَمَةُ بْنُ بُكَيْرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي حَزْبِ بْنِ زَيْدِ بْنِ خَالِدِ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ مَنْ دَخَلَ الْقَبْرَ بِلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خَلَصَهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ.

681. Halid el-Džuheni, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “Koga unesu u kabur, a sijedočio je da nema boga osim Allaha, Allah će ga sačuvati od kazne u Džehennemu.”

أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ عَنِ ابْنِ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ أَنَّ عَبْدَ رَبِّهِ بْنِ سَعِيدٍ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ” ” بِشِّرُوا ” النَّاسَ أَنَّهُ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَجِبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ.

682. Sehl b. Hunejif, radijallahu anhu, veli da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Obradujte svijet da je osiguran Džennet onome ko kaže da nema boga osim Allaha.”

⁵⁶⁵ Ovaj je hadis dobar.

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ قَالَ أَتَيْنَا شُعْبَةَ عَنْ خَالِدِ الْحَدَّاءِ عَنِ الْوَلِيدِ أَبِي بَشْرٍ عَنْ حُمْرَانَ بْنِ أَبَانَ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَقَانَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْحَنَّةَ.

683. Osman b. Affan, radijallahu anhu, kaže da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao sljedeće: *“Ko umre a svjedočio je da nema boga osim Allaha, ući će u Džennet.”*⁵⁶⁶

أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ حَدَّثَنَا عُثْدَرٌ عَنْ شُعْبَةَ قَالَ سَمِعْتُ خَالِدًا عَنْ أَبِي بَشْرٍ عَنْ حُمْرَانَ بْنِ أَبَانَ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَقَانَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْحَنَّةَ.

684. Osman b. Affan, radijallahu anhu, veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Ko umre a zna da nema boga osim Allaha ući će u Džennet.”*⁵⁶⁷

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ ” ٤٣٤ آ ” عَنْ وَاصِلٍ عَنِ الْمَعْرُورِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا ذَرٍّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَتَانِي جَبْرِيلُ قَبَشَّرَنِي أَنَّهُ مَنْ مَاتَ ” مِنْ أُمَّتِكَ ” لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْحَنَّةَ قُلْتُ وَإِنْ سَرَقَ وَإِنْ زَنَا قَالَ وَإِنْ سَرَقَ وَإِنْ زَنَا.

685. Ebu Zerr, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Dođe mi Džibril i obradova me: ‘Ući će u Džennet svaki pripadnik tvog ummeta koji umre a nije Allahu nikoga smatrao ravnim!’ Upitao sam: ‘Makar prethodno krao i blud činio?!’ ‘Makar prethodno krao i blud činio’, odgovori Džibril.”*⁵⁶⁸

566 Muslim, 1/41, i El-Hakim, 1/351.

567 Muslim, 1/41, i El-Hakim, 1/351.

568 El-Buhari, 2/71, i Muslim.

أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ زِيَادٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ قُتَيْبَةُ فِي حَدِيثِهِ ” حَدَّثَنَا ” زَيْدُ بْنُ وَهَبٍ قَالَ لَنَا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ ” و ” ح لَمْ أَقْتَهُمْ كَمَا أَرَدْتُ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الدَّرْدَاءِ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَإِنْ زَنَا وَإِنْ سَرَقَ قَالَ تَعَمَّ وَإِنْ زَنَا وَإِنْ سَرَقَ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا وَإِنْ رَغِمَ أَنْفُ أَبِي الدَّرْدَاءِ.

686. Ebud-Derda, radijallahu anhu, kazuje: “Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *‘Uci će u Džennet svako ko umre a nije činio širk.*” “Makar prethodno blud učinio i ukrao?!” upitah. On odgovori: *‘Makar prethodno blud učinio i ukrao’*, ponavljajući to dva ili tri puta, a zatim dodade: *‘Makar bilo krivo Ebud-Derdau što je to tako.’*⁵⁶⁹

أَخْبَرَنَا هَارُونُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ بَكَّارٍ ” بِنُ بِلَالٍ ” ح قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَيْسَى قَالَ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ وَقْدٍ قَالَ حَدَّثَنَا بُسَيْرُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيِّ عَنِ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَمَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ هَاجَرَ أَوْ مَاتَ فِي مَوْلِدِهِ.

687. Ebud-Derda, radijallahu anhu, prenosi sljedeći Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: “*Allahovo je pravo oprostiti onome ko obavlja namaz i daje zekat te umre nikoga ne smatrajući Allahu ravnim, bez obzira da li je učinio hidžru ili umro u mjestu rođenja.*”

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو مُسْهِرٍ قَالَ حَدَّثَنِي صَدَقَةُ بْنُ خَالِدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ زَيْدِ بْنِ جَابِرٍ قَالَ حَدَّثَنِي عُمَيْرُ بْنُ هَانِيٍّ عَنِ جُنَادَةَ

بْنِ أَبِي أُمَيَّةَ عَنْ عَبْدِ بْنِ الصَّامِتِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَأَنَّ عِيسَى عَبْدُ اللَّهِ وَابْنُ أُمَّتِهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْفَاها إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ وَأَنَّ الْحَنَّةَ حَقٌّ وَأَنَّ النَّارَ حَقٌّ أَدْخَلَهُ اللَّهُ مِنْ أَبِي أَبْوَابِ الْحَنَّةِ الثَّمَانِيَةِ شَاءَ ” ٢٠٦ .“

688. Ubada b. es-Samit, radijallahu anhu, kaže da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao sljedeće: *“Ko posvjedoči da nema boga osim Allaha, Jedinog, i da je Muhammed Njegov rob i poslanik, i da je Isa Allahov rob i sin robinje Allahove, te da je riječ koju je Allah zapovijedio Merjemi i dio duha Njegova, i da je Džennet istina, i da je Džehennem istina, Allah će mu dopustiti da uđe u Džennet kroz koja god vrata htjedne.”*⁵⁷⁰

أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عُمَرُ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ عَنْ عُمَيْرِ بْنِ هَانِيٍّ قَالَ حَدَّثَنِي جُنَادَةُ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ عَنْ عَبْدِ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَأَنَّ عِيسَى عَبْدُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْفَاها إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ وَأَنَّ الْحَنَّةَ حَقٌّ وَالنَّارَ حَقٌّ أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْحَنَّةَ عَلَى مَا كَانَ مِنْ عَمَلٍ.

689. Ubada b. es-Samit, radijallahu anhu, veli da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Ko posvjedoči da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Njegov rob i poslanik, i da je Isa Allahov rob, riječ koju je Allah zapovijedio Merjemi te dio duha Njegova, i da je Džennet istina, i da je Džehennem istina, Allah će ga westi u Džennet bez obzira na njegova ostala djela.”*⁵⁷¹

570 El-Buhari, 6/474, i Muslim, 1/42.

571 Muslim, 1/42.

NAGRADA ONOME KO SVJEDOČI DA NEMA BOGA OSIM ALLAHA

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا
حَمْرَةَ جَارَتَنَا عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِمُعَاذِ بْنِ
جَبَلٍ اْعْلَمْ أَنَّهُ مَنْ مَاتَ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ.

690. Enes b. Malik, radijallahu anhu, prenosi da se Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, obratio Muazu b. Džebel, radijallahu anhu, rekavši mu: *“Znaj, uči će u Džennet onaj ko umre a svjedočio je da nema boga osim Allaha.”*⁵⁷²

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ
عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ
مَاتَ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ مُوقِنًا مِنْ قَلْبِهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ.

691. Muaz b. Džebel, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Uči će u Džennet ko umre a iskreno je, s uvjerenjem, svjedočio da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik.”*⁵⁷³

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ التَّمِيمِيُّ
قَالَ حَدَّثَنَا أَنَسٌ قَالَ وَذَكَرَ لَنَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِمُعَاذِ

572 El-Buhari, 1/238, i Muslim, 1/58.

573 El-Buhari, 1/238, i Muslim, 1/58.

بْنِ حَبِيلٍ مَنْ لَقِيَ اللَّهَ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا فَلَهُ الْحَنَّةُ قَالَ أَلَا أَبَيْتُ النَّاسَ قَالَ لَا يَتَّكِلُونَ.

Enes, radijallahu anhu, priča: "Allahov se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obratio Muazu b. Džebelu: *'Ko sretne Allaha a nije Mu činio širk ući će u Džennet.'* Muaz je upitao: 'Hoću li obradovati svijet?' *'Nemoj, oslonit će se na to'*, odgovori mu Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem."⁵⁷⁴

أَخْبَرَنَا زِيَادُ بْنُ أَيُّوبَ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ عُلَيَّةَ قَالَ حَدَّثَنَا يُوسُفُ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ هَلَالٍ عَنْ هِصَانَ بْنِ كَاهِلٍ قَالَ دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ فَحَلَسْتُ إِلَى شَيْخٍ فَقَالَ حَدَّثَنِي مُعَاذُ بْنُ حَبِيلٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ قَالَ مَا مِنْ نَفْسٍ تَمُوتُ تَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّي رَسُولُ اللَّهِ يَرْجِعُ ذَلِكَ إِلَى قَلْبِ صِدْقٍ إِلَّا عَفَرَ اللَّهُ لَهَا قَلْبًا أَنْتَ سَمِعْتَهُ مِنْ مُعَاذِ بْنِ حَبِيلٍ فَكَأَنَّ الْقَوْمَ عَنَّفُونِي ” قَالَ ” لَا تُعْتَفُوهُ أَنَا سَمِعْتُ ذَلِكَ مِنْ مُعَاذِ بْنِ حَبِيلٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ لِيَعْضِهِمْ مَنْ هَذَا قَالُوا هَذَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَمُرَةَ.

692. Hissan b. Kahil ispričao je: "Ušao sam u džamiju i sjeo pored nekog starca koji mi reče: 'Muaz b. Džebel kaže da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *'Allah će oprostiti grijeha svakom čovjeku koji iskreno svjedoči da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik.'* Ja ga upitah: 'Jesi li to čuo izravno od Muaza?' I, kao da su ljudi osudili to moje pitanje, pa starac reče: 'Ne osuđujte ga! Čuo sam ovaj hadis izravno od Muaza, a on od Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem.' Na pitanje ko je taj starac, bi mi odgovoreno: 'To je Abdurrahman b. Semura.'⁵⁷⁵

574 Niz prenosilaca ovog hadisa vjerodostojan je.

575 Ebu Davud (3116).

أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ يَغْنِي ابْنُ الْمُبَارِكِ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي " ح " الْمُطَّلِبُ بْنُ حَنْطَبٍ الْمَخْزُومِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي عَمْرَةَ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزَاةٍ فَأَصَابَ النَّاسُ مَخْمَصَةً فَاسْتَأْذَنَ النَّاسُ رَسُولَ اللَّهِ فِي نَحْرِ بَعْضِ ظَهْرِهِمْ وَقَالُوا يَبْلِغُنَا اللَّهُ بِهِ فَلَمَّا رَأَى عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ هَمَّ أَنْ يَأْذَنَ لَهُمْ فِي نَحْرِ بَعْضِ ظَهْرِهِمْ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ بِنَا إِذَا نَحُنْ لَقِينَا الْعَدُوَّ جِيَاعًا رِجَالًا وَلَكِنْ إِنْ رَأَيْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنْ تَدْعُو النَّاسَ بِبَعَايَا أَزْوَادِهِمْ " فَتَحْوِلُهَا " ثُمَّ تَدْعُو اللَّهَ فِيهَا بِالْبَرَكَةِ فَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَزْوَادِهِمْ فَجَعَلَ النَّاسُ يَجِئُونَ يَغْنِي بِالْحَشِيَّةِ مِنَ الطَّعَامِ وَتَوَقَّوْكَ ذَلِكَ وَكَانَ أَعْلَاهُمْ مِنْ جَاءِ بِصَاعٍ مِنْ تَمْرٍ فَجَمَعَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ قَامَ فَدَعَا مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَدْعُو " ثُمَّ دَعَا " آ ح الْحَيْشِ بِأَوْعِيَّتِهِمْ وَأَمَرَهُمْ أَنْ يَحْتُوا فَمَا بَقِيَ فِي الْحَيْشِ وَعَاءٌ إِلَّا مَلْؤُوهُ وَبَقِيَ مِثْلُهُ فَضَجَّكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى بَدَتْ تَوَاجِدُهُ ثُمَّ قَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّي رَسُولُ اللَّهِ لَا يَلْقَى اللَّهَ " عَبْدٌ مُؤْمِنٌ مُوقِنٌ بِهِمَا " إِلَّا حَجَبَ عَنْهُ النَّارَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

693. Ebu Amra, radijallahu anhu, ispričao je: "Bili smo s Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, u jednom pohodu u kojem su borci izgladnjeli, pa su zatražili od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dopuštenje da zakolju nekoliko deva. Rekli su: 'Allah će dati da se time prehranimo.' Pošto je Omer b. el-Hattab vidio da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odlučio dopustiti im klanje nekoliko deva, usprotivio se: 'Allahov Poslaniče, šta će biti kad se sukobimo s neprijateljem gladni, a još kao pješadija, bez jahalica? Božiji Poslaniče, šta misliš, da li bi bilo dobro da zatražiš od bora-

ca da donesu ostatke hrane na jednu hrpu, te da zamoliš Allaha za blagoslov?' Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslušao je Omera, pa su borci počeli donositi hranu: neko je donio pregršt, a neko više od toga; niko nije donio više od četiri pregršti datula. Pošto je hrana sakupljena, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dugo je molio, a zatim pozvao borce da donesu posude i napune ih: nije ostala nijedna nenapunjena posuda, a usto je ostalo hrane onoliko koliko bilo je uzeto. Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, tada se nasmiješio, toliko da su mu se ukazali ocnjaci. I rekao je: *'Nema boga osim Allaha i Muhammed je Allahov poslanik riječi su zbog kojih će Allah zastrijeti od vatre na Sudnjem danu onog čovjeka koji je u te riječi čvrsto vjerovao.'*⁵⁷⁶

أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو بْنِ السَّرْحِ فِي حَدِيثِهِ عَنِ ابْنِ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ أَنَّ دَارِجًا أَبَا السَّمْحِ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِي الْهَيْثَمِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ مُوسَى يَا رَبِّ عَلَّمَنِي شَيْئًا أَذْكُرُكَ بِهِ وَأَدْعُوكَ بِهِ قَالَ يَا مُوسَى لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَالَ مُوسَى يَا رَبِّ كُلُّ عِبَادِكَ يَقُولُ هَذَا قَالَ فُلْنَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ إِنَّمَا أُريدُ ” شَيْئًا ” تَخْصِنِي بِهِ قَالَ يَا مُوسَى لَوْ أَنَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعَ وَعَامِرُهُنَّ غَيْرِي وَالْأَرْضِينَ السَّبْعَ فِي كَفَّةٍ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فِي كَفَّةٍ مَالَتْ بِهِنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ” وَاللَّهُ تَعَالَى أَعْلَمُ بِالصَّوَابِ وَإِلَيْهِ الْمَرْجِعُ وَالْمَأْتَبُ ” ب ح .

694. Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Musa je zatražio: 'Moj Gospodaru, pouči me riječima kojima ću Te spominjati i njima Te moliti!' Allah mu reče: 'O Musa, izgovaraj: 'LA ILAHE ILLALLAH' ('Nema boga osim Allaha!')* 'Svi Tvoji robovi izgovanzju taj zikr', uporan je Musa. Allah

mu opet naredi: 'O Musa, reci: LA ILAHE ILLALLAH' ('Nema boga osim Allaha!') Musa reče: 'Nema boga osim Tebe! Želim nešto posebno, nešto što niko osim mene neće znati.' Allah mu naposljetku reče: 'O Musa, kad bi se sedmera nebesa i svi njihovi stanovnici, osim Mene, i sedam Zemalja stavili na tas vage, a na drugi tas vage izričaj svjedočenja, riječi: 'La ilahe illallah' prevagnule bi.'" Uzvišeni Allah zna ono što je ispravno, Njemu se vraćamo i kod Njega ostajemo.⁵⁷⁷

577 Ibn Hibban (2324).

SADRŽAJ

PREDGOVOR DJELU	5
JUTARNJI I VEČERNJI ZIKR.....	11
VRIJEDNOST IZGOVARANJA ZIKRA “LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH”	17
ZIKR KOJI SE IZGOVARA KAD MUJEZIN PROUČI IZRIČAJ SVJEDOČENJA.....	28
ZIKR KOJI SE IZGOVARA KAD MUJEZIN KAŽE: “HAJJE ALES-SALAH, HAJJE ALEL-FELAH!”	31
POTICAJ NA IZGOVARANJE ZIKRA “LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH“	33
POTICAJ NA UČENJE DOVE NAKON PONAVLJANJA ZA MUJEZINOM	35
POTICAJ NA DONOŠENJE SALAVATA NA POSLANIKA I TRAŽENJE OD ALLAHA DA MU PODARI HVALE DOSTOJNO MJESTO	36
DONOŠENJE SALAVATA NA POSLANIKA	37
KO JE ŠKRT	42
ZANEMARIVANJE DONOŠENJA SALAVATA NA VJEROVJESNIKA	43
DONOŠENJE SALAVATA NA POSLANIKA, NJEGOVE SUPRUGE I POTOMSTVO	44
NAGRADA ZA DONOŠENJE SALAVATA	45
VRIJEDNOST DONOŠENJA SELAMA NA RESULULLAHA.....	47
POTICAJ NA UPUĆIVANJE DOVE IZMEĐU EZANA I IKAMETA	48
ZIKR PRILIKOM SLUŠANJA EZANA.....	49
ZIKR PRILIKOM ULASKA U TOALET	50
ZIKR PRILIKOM IZLASKA IZ TOALETA	51
ZIKR PRILIKOM UZIMANJA ABDESTA.....	51
ZIKR NAKON ABDESTA.....	52

ZIKR PRILIKOM IZLASKA IZ KUĆE.....	53
ZIKR PRILIKOM ULASKA U DŽAMIJU	55
DOVA PRILIKOM STUPANJA U SAF.....	57
ZIKR POSLIJE NAMAZA	58
UPUĆIVANJE DOVE POSLIJE OBAVLJENOG NAMAZA.....	62
POTICAJ NA UČENJE ODREĐENE DOVE	63
TRAŽENJE ZAŠTITE OD DŽEHENNEMA	
I TRAŽENJE DŽENNETA	64
UTJECANJE OD VATRE POSLIJE SABAH-NAMAZA	64
NAGRADA ZA UČENJE ODREĐENOG ZIKRA POSLIJE SABAH-NAMAZA.....	65
ZIKR NEPOSREDNO POSLIJE OBAVLJENOG NAMAZA.....	73
TRAŽENJE UTOČIŠTA NA POSLJEDNJEM SJEDENJU U NAMAZU.....	74
TRAŽENJE OPROSTA POSLIJE OBAVLJENOG NAMAZA.....	78
IZGOVARANJE RIJEČI: “SUBHANALLAH”; “EL-HAMDULILLAH”; “ALLAHU EKBER” I “LA ILAHE ILLALLAH” NAKON NAMAZA	79
RAZGOVARANJE O PREDISLAMSKOM PERIODU U DŽAMIJI.....	93
RECITIRANJE POEZIJE U DŽAMIJI	94
PREDANJE O ZABRANJENOSTI RECITIRANJA POEZIJE U DŽAMIJI....	95
ŠTA TREBA REĆI ONOME	
KO SE U DŽAMIJI RASPITUJE ZA IZGUBLJENU STVAR	96
ŠTA TREBA REĆI ONOME KO TRGUJE U DŽAMIJI.....	97
ZIKR PRILIKOM IZLASKA IZ DŽAMIJE.....	97
ZIKR PRILIKOM ULASKA U KUĆU	98
KAKO SE TREBA ZAHVALITI ZA USLUGU?.....	99
ODGOVOR ONOME KO ČOVJEKU IZJAVI LJUBAV	100
ODGOVOR ONOME KO ČOVJEKU STAVI NA RASPOLAGANJE SVOJU PORODICU I IMETAK.....	101
ODAZIVANJE ČOVJEKA KAD GA NEKO OSLOVI	102
ODGOVOR NA PITANJE: “KAKO SI OSVANUO?”	103
POSTUPAK PRILIKOM VIĐENJA LJUTA ČOVJEKA.....	104
IZJAVA: “OTKUPLJUJEM TE RODITELJIMA!”	105
TREBA LI ČOVJEK IZJAVITI LJUBAV ONOME KOGA ZAVOLI	110

ŠTA TREBA REĆI ONOME KO SE SMIJE?	110
ZIKR PRILIKOM VIĐENJA NEČEGA ŠTO ZADIVLJUJE.....	112
ZIKR PRILIKOM KIHANJA	114
KOLIKO PUĆA TREBA NAZDRAVITI?.....	118
ŠTA GOVORI ONAJ KO KIHNE ONOME KO MU NAZDRAVI?.....	119
NAZDRAVLJANJE SLJEDBENIKU KNJIGE.....	121
ŠTA TREBA REĆI KAD ČOVJEK SAZNA ZA NEČIJU IZJAVU?.....	122
SUSTEZANJE OD DIREKTOG UPOZORAVANJA.....	123
KAKO SE IZRIČE POKUDA?	124
KAKO SE IZRIČE POHVALA.....	125
DOVA POSLIJE KUPNJE ROBA ILI JAHALICE	126
ČOVJEK NE TREBA SLUGU OSLOVLJAVATI ROBOM	127
SLUGA NE TREBA VLASNIKA OSLOVLJAVATI GOSPODAROM	127
ZABRANJENO JE LICEMJERA OSLOVLJAVATI RIJEČIMA POŠTOVANJA ...	128
RAZNOLIKOST PREDANJA O OSLOVLJAVANJU NEKOGA GOSPODAROM..	129
DOVA PRILIKOM PROŠNJE I DOVA KOJA SE UČI PROSCU.....	133
DOVA KOJA SE UČI MLADOŽENJI.....	135
DOVA MLADOŽENJE KAD POVEDE MLADU	136
DOVA PRIJE SPOLNOG ODNOSA.....	138
DOVA KOJU MLADOŽENJA UČI UJUTRO, POSLIJE PRVE BRAČNE NOĆI, I DOVA KOJU NJEMU DRUGI UČE	139
ZIKR PRIJE JELA.....	140
ŠTA TREBA REĆI ONOME KO SE PONAŠA NEPRIMJERENO ZA SOFROM?.....	141
ŠTA TREBA PROUČITI ONAJ KO ZABORAVI IZGOVORITI	
BISMILLU PRIJE JELA?.....	143
DOVA POSLIJE JELA	145
DOVA POSLIJE DIZANJA SOFRE	145
DOVA NAKON PIJENJA.....	146
DOVA NAKON KONZUMIRANJA MLIJEKA	147
DOVA KOJU UČI GOST DOMAĆINU.....	148
DOVA ONOME KOD KOGA ČOVJEK IFTARI.....	150

IFTARSKA DOVA	151
ODAZIVANJE NA POZIV	152
DOVA PRILIKOM PRANJA RUKU.....	153
DOVA PRILIKOM POJAVE PLODOVA.....	154
POSTUPAK PRILIKOM DOBIJANJA POKLONA	155
DOVA PRILIKOM PODIZANJA POGLEDA.....	156
ZIKR KOJI SE UČI POSLIJE RECITIRANJA KUR'ANA	158
ZIKR PRILIKOM OBLAČENJA NOVE ODJEĆE	159
ŠTA TREBA REĆI PRIDOŠLICI?	160
POSTUPAK PRILIKOM POJAVLJIVANJA U DRUŠTVO.....	161
TRAŽENJE DOPUŠTENJA.....	162
NAZIVANJE SELAMA.....	164
POKUĐENO JE NA PITANJE: "KO JE?" OGOVORITI: "JA"	169
NAZIVANJE SELAMA DJECI, UPUĆIVANJE DOVE ZA NJIH I ŠALJENJE S NJIMA.....	170
NAGRADA ZA NAZIVANJE SELAMA.....	171
JAHAČ NAZIVA SELAM PJEŠAKU	172
ODGOVARANJE NA SELAM	173
POKUĐENO JE NAZIVAJUĆI SELAM POKAZIVATI RUKOM ILI KLIMATI GLAVOM.....	173
POSTUPAK PRILIKOM DOLASKA U DRUŠTVO	174
POSTUPAK PRILIKOM NAPUŠTANJA DRUŠTVA.....	175
DOVA PRILIKOM VRAĆANJA DUGA.....	176
KAKO TREBA ODGOVORITI KAD ČOVJEKU NEKO PRENESE NEČIJI SELAM?	177
OTPOZDRAVLJANJE SLJEDBENICIMA KNJIGE.....	179
ZIKR U SRDŽBI	181
KO JE SNAŽAN	183
DOVA ZA ISKUPLJENJE SIJELA.....	184
STATUS SIJELA NA KOJEM SE NE SPOMENE SVEVIŠNJI ALLAH.....	191
SKLADNO I TEČNO IZRAŽAVANJE.....	194
POSTUPAK ZA ONOGA KO URADI GRIJEH.....	195

UZASTOPNO GRIJEŠENJE.....	197
ODGOVOR NA DOVU: "OPROSTIO TI ALLAH!"	198
TRAŽENJE MILOSTI ZA DRUGOG ČOVJEKA	199
TRAŽENJE ISTIGFARA	200
SUZBIJANJE OŠTRINE JEZIKA.....	202
NAGRADA ZA ISTIGFAR.....	204
OGRANIČAVANJE NA TRI ISTIGFARA	205
KAKO SE ČINI ISTIGFAR	206
NAJBOLJI ISTIGFAR I NJEGOVA VRIJEDNOST	208
POŽELJNO JE TRAŽITI OPROST PETKOM	209
KAD JE POŽELJNO TRAŽITI OPROST?	211
POŽELJNOST UČENJARIJEČI U STANJU POTREBE (HUTBETUL-HADŽA) ...	215
DOVA KOJA SE UČI U ISTIHARA-NAMAZU.....	219
PUTNA DOVA	221
DOVA PRILIKOM ULASKA U PRIJEVOZNO SREDSTVO.....	222
DOVA U PRIJEVOZKOM SREDSTVU	224
DOVA KOJU UČI MUSAFIRU ONAJ KOJI OSTAJE.....	225
DOVA PRILIKOM RASTANKA	226
DOVA ZA ONOGA KO SPADA IZ SEDLA	230
UMJERENOST U PUTOVANJU	230
KAD PUTNIKA ZATEKNE ZORA NA PUTU.....	235
ZIKR PRILIKOM USPINJANJA NA UZVIŠENJE	235
KAD SE PUTNIK PRIBLIŽI DOLINI.....	236
KAD SE PUTNIK USPENJE NA BRDSKI PRIJEVOJ ILI NA PROPLANAK...	237
ZIKR KOJI PUTNIK UČI PRILIKOM SILASKA NIZ STRMINU	238
DOVA PRILIKOM ULASKA U SELO ILI GRAD	239
DOVA PRILIKOM POVRATKA S PUTA.....	240
DOVA PRILIKOM PRIBLIŽAVANJA RODNOM MJESTU	241
DOVA PRILIKOM POSRNUĆA JAĦHALICE.....	243
USTUPANJE PUTA.....	244
DOVA KOJA SE UČI POVRATNICIMA IZ VOJNOG POHODA.....	245

ŠTA TREBA REĆI ČOVJEK KOJEM POTEČE KRV IZ PRSTA.....	246
DOVA KOJA SE UČI PRILIKOM ODSJEDANJA U NEKOM MJESTU	246
DOVA KAD PUTNIKA ZATEKNE NOĆ.....	248
VEČERNJE DOVE.....	249
ZIKR POSLIJE AKŠAM-NAMAZA	253
NE TREBA GOVORITI: "ALLAHU, SMILUJ MI SE AKO HOĆEŠ!"	254
DOVA ZA ONOGA KO ZANOĆI STRAHUJUĆI OD GMIZAVAČA.....	255
DOVA PRILIKOM STRAHA OD ODREĐENE SKUPINE ILI NARODA ..	257
UČENJE DOVE ZA POBJEDU U BORBI.....	259
RATNI POKLIČ	266
DOVA PRILIKOM RANJAVANJA.....	267
ZIKR KAD ČOVJEKA SAVLADA NEKA SITUACIJA	269
DOVA U NEVOLJI	271
JUNUSOVA, ALEJHIS-SELAM, DOVA.....	278
ZIKR PRILIKOM JEZOVITOG DOGAĐAJA.....	279
HADIS OSMANA B. HUNEJFA.....	279
HADISI O ŠEJTANOVOM DOŠAPTAVANJU	281
ŠTA JE POŽELJNO PROUČITI SVAKU NOĆ	285
NAGRADA ZA UČENJE SURE EL-IHLAS	289
SURE KOJE JE POŽELJNO PROUČITI SVAKE NOĆI PRIJE SPAVANJA.	291
VRIJEDNOST SURE EL-MULK.....	291
NAGRADA ONOME KO NOĆU PROUČI STOTINU AJETA	294
NAGRADA ONOME KO NOĆU PROUČI POSLJEDNJA DVA AJETA SURE EL-BEKARA.....	295
POKUĐENO JE REĆI: "ZABORAVIO SAM TAJ I TAJ AJET".....	296
ZIKR POSLIJE VITR-NAMAZA	297
ZIKR PRILIKOM POKRIVANJA POSUDE, ZATVARANJA VRATA I GAŠENJA SVJETILJKE	299
ZIKR PRIJE SPAVANJA	300
ZIKR KOJI SE UČI U POSTELJI.....	301
ZIKR PRILIKOM NEMIRNOG SNA	313
UČENJE SURE EL-KAFIRUN PRIJE SPAVANJA.....	314

NAGRADA ONOME KO LEGNE POD ABDESTOM I SPOMINJE SVEVIŠNJEG ALLAHA DOK NE ZASPE	315
NAGRADA ONOME KO PRIJE SPAVANJA PROUČI ODREĐENI ZIKR.....	316
NAGRADA ONOME KO LIJEŽUĆI U POSTELJU PROUČI KUR'ANSKU SURU	317
SLAVLJENJE, ZAHVALJIVANJE I VELIČANJE ALLAHA PRIJE SPAVANJA...	318
ZASPATI NE SPOMENUVŠI ALLAHA	321
ZIKR KOJI JE ALLAH ODABRAO MELEKIMA	325
VRIJEDNOST ZIKRA SUBHANALLAHI VE BI HAMDHI	326
VRIJEDNOST ZIKRA SUBHANALLAHIL-AZIM.....	326
KOJI JE ZIKR TEŽAK NA VAGI.....	327
NAJVREDNIJI ZIKR I NAJVREDNIJA DOVA.....	328
ODABRANI ZIKR.....	332
ZIKR POSLIJE BUĐENJA.....	336
POČETNA DOVA U NOĆNOM NAMAZU	344
ZA ŠTA JE POŽELJNO MOLITI?.....	347
DOVA U LEJLETUL-KADRU	348
TRAŽENJE ZAŠTITE OD ALLAHA.....	349
ZIKR PRILIKOM ODLASKA NA POČINAK I ZIKR POSLIJE BUĐENJA.....	351
ZIKR KOJI ČOVJEK UČI KAD USTANE IZ POSTELJE S NAMJEROM DA PONOVO LEGNE	352
ZIKR KOJI SE UČI POSLIJE PRIPREMANJA POSTELJE	353
POSTUPAK PRILIKOM SNOVIĐENJA.....	354
POSTUPAK PRILIKOM LIJEPOG SNOVIĐENJA	356
POSTUPAK NAKON RUŽNOG SNOVIĐENJA.....	357
NEUPUTNO JE PRIČATI O ŠEJTANOVOM POIGRAVANJU S ČOVJEKOM...	358
DOVA PRILIKOM VIĐENJA OBLAKA	359
DOVA PRILIKOM GRMLJAVINE.....	361
DOVA PRILIKOM PUHANJA VJETROVA.....	362
POSTUPAK PRILIKOM ZAVIJANJA PSA.....	364
POSTUPAK PRILIKOM PJEVANJA HOROZA I REVANJA MAGARCA	364
ZAŠTITA OD DEDŽALA.....	365

POSTUPAK PRILIKOM PRIVIĐANJA	368
ONEMOGUĆIVANJE ŠEJTANA	368
POSTUPAK PRILIKOM VIĐENJA ZMIJE U KUĆI.....	375
POZIVANJE NA PAGANSTVO	378
UPOZORAVANJE (NA KAZNU)	379
ZABRANJENO JE REĆI: "ŠTA HTJEDNE ALLAH I ĆAJ I ĆAJ"	381
ISKUP ZA ZABRANJENU ZAKLETVU	383
TRAŽENJE OD MNOGOBOŠCA DA PROUČI ODREĐENU DOVU.....	385
TRAŽENJE RECITIRANJA POEZIJE.....	386
LIJEČENJE RUKJOM I DOVAMA	387
LIJEČENJE ANURIJE	398
DOVA PRILIKOM POSJETE BOLESNIKA.....	399
SJEDANJE NASPRAM BOLESNIKA	401
NE TREBA REĆI: "ZLO MI JE!"	402
DOVA U ISKUŠENJU.....	402
DOVA KOJA SE UČI U VELIKIM ISKUŠENJIMA.....	404
KAKO TREBA BOLESNIK ODGOVORITI NA PITANJE: "ŠTA OSJEĆAŠ?"	405
ZABRANJENO JE HULJENJE GROZNICE	406
KAKO TREBA UMIRITI ONOGA KO SE PREPADNE?	407
POSTUPAK U NESREĆI.....	408
DOVA PRILIKOM SMRTI UKUĆANA	410
ŠTA TREBA UČITI UMIRUĆIMA?	412
DŽENAZETSKE DOVE	413
ZIKR PRILIKOM POLAGANJA UMRLOG U KABUR	415
DOVA ONOME KO UMRE U ZEMLJI U KOJU JE HIDŽRU UČINIO ...	415
DOVA PRILIKOM POSJETE MEZARJU	416
DOVA PRILIKOM UMIRANJA	417
NAGRADA ONOME KO SVJEDOČI DA NEMA BOGA OSIM ALLAHA....	428